

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державна наукова установа
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ»**

**ЗБІРНИК
РЕФЕРАТІВ ДИСЕРТАЦІЙ,
НДР ТА ДКР**

№ 06'2019

**Київ
2019**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Державна наукова установа
«УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ»**

(УкрІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ ДИСЕРТАЦІЙ, НДР ТА ДКР

№ 06'2019

Видається з квітня 2003 року

Виходить 12 разів на рік

Київ - 2019

УДК 082.1:82-991

Реєстраційне свідоцтво: Сер. КВ №22631-12531ПР, від 24.03.2017 р.

Редакційна колегія: Л.М. Миронова, Т.А. Юрченко

Періодичні видання УкрІНТЕІ:

Бюлетень реєстрації НДР та ДКР (6 випусків на рік) – містить назви розпочатих науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, які систематизовано за рубриками. Посилаючись на номер державної реєстрації, можна одержати додаткові відомості про наукову роботу, зазначену в реєстраційній картці.

Збірник рефератів дисертацій, НДР та ДКР – періодичне видання, в якому подано інформацію щодо виконаних науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт, докторських та кандидатських дисертацій, які надходять до УкрІНТЕІ від наукових установ – виконавців робіт. Збірник рефератів призначено для фахівців наукових, проектних, конструкторських, технологічних установ та організацій, вищих учбових закладів. Це дозволяє вести облік робіт аналогічного напрямку та встановлювати контакти з організаціями, які виконують близькі за тематикою роботи. Перед кожним документом наведено інвентарний номер документа, який має такий вигляд 0200U000257: перші дві цифри позначають тип документа (02 – інформаційна картка зі звітом, 03 – інформаційна картка без звіту, 04 – облікова картка кандидатської дисертації, 05 – облікова картка докторської дисертації); наступні дві – рік надходження роботи до фондів УкрІНТЕІ; останні – порядковий номер документа; далі – назва теми, вид звітнього документа, назва організації – виконавця робіт, прізвище керівника робіт, реєстраційний номер теми, індекс УДК, кількісна характеристика. Реферат публікується в авторській редакції. В кінці реферату вказано умови розповсюдження. Дані відносно договірної ціни надає організація-виконавець. За інвентарним номером, наведеним у бібліографічному описі, в УкрІНТЕІ можна замовити копію потрібного документа, для одержання якого необхідно надіслати лист-замовлення, наведений в кінці збірника та перерахувати відповідну суму на наш розрахунковий рахунок.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

Розрахунковий рахунок: р/р **312 572 741 97044** в ДКСУ код ЄДРПОУ 40814998, МФО 820172, ПІН 408149926502

Контакти:

з питань придбання: відділ маркетингових досліджень, презентаційної та видавничої діяльності УкрІНТЕІ, тел./факс: (044) 521-00-39; 521-09-48, e-mail: uintei.ua@gmail.com, sale@uintei.kiev.ua;

з інших питань: відділ створення електронних інформаційних ресурсів УкрІНТЕІ, тел./факс: (044) 521-00-68, e-mail: nddkr@uintei.kiev.ua

Підписано до друку 21.06.2019 р. Формат 60x84 1/8.

Ум.- друк. арк. 21,16

Обл.- вид. арк. 21.32. Тир. 40 прим.

Ціна договірна. Зам. 0306

Адреса редакції: вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03150

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ

02 ФІЛОСОФІЯ

02.31 Філософія і методологія науки

02.06.19.0001/0519U001079

Годзь Наталія Борисівна. Філософські підстави екологічної футурології: Дис... д.філос.н. /Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Захищена 19.04.2019.

УДК 001.18:502:504:101.1.

596 с. – Бібліогр.: 720 назв.

Дослідження присвячено вивченню та аналізу особливостей трансформації футурології через екологічні розвідки виходячи саме з головних філософських основ аналізу шляхів та стратегій реалізації моделі максимального збереження гармонічно-продуктивного життя у цілому. Запропоновано авторську філософсько-екологічну концепцію прогностичних та футурологічних моделей. Аналізуються національне та наднаціональне сприйняття довкілля, питання розуміння кризи й шляхів виходу з неї.

02.41 Соціальна філософія

02.06.19.0002/0219U000356

Гуманітарна політика консолідації суспільства і національної єдності: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Лозовий Віталій Станіславович. – ДР 0118U003516. УДК 316.3:329.733.

30 с.

Розглянуто три магістральні напрями (освітньо-науковий, духовно-релігійний та мовно-культурний) реалізації гуманітарної політики України в контексті необхідності забезпечення консолідації суспільства і національної єдності та в умовах триваючої мультимірної агресії з боку Росії. Проаналізовано можливості національної науки й освіти для зміцнення гуманітарної безпеки; осмислено шляхи вирішення проблем законодавчого унормування мовної сфери. Особливу увагу приділено гуманітарному потенціалу учасників АТО, відродженню історичної пам'яті як інструменту відновлення української ідентичності на Донбасі. Розглянуто проблеми реалізації санкційної політики України; врахування національних інтересів у процесі інтеграції української науки у світовий дослідницький простір. Окреслено ключові процеси і тренди у конфесійному середовищі в умовах гібридної війни. Проаналізовано найважливіші аспекти релігійно-церковної ситуації в Україні за підсумками 2017 року; досліджено утиски релігійної свободи на окупованих Росією територіях; розглянуто процес формування Української Помісної Православної Церкви; запропоновано напрями вдосконалення законодавства у сфері свободи совісті та релігії. Сформульовано пріоритети національної культурної політики для суспільно-політичної консолідації українського соціуму. Проаналізовано ключові виклики для політики національної пам'яті, зроблено наголос на необхідності використання засобів культури у відновленні миру на територіях, постраждалих внаслідок військових дій; реалізації державної політики у сфері розвитку креативних і культурних індустрій. Робота передається за кордон за договірною ціною.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.41 Археологія

03.06.19.0003/0219U000506

Найдавніші палеолітичні стоянки України в контексті початкової колонізації Європи:

Заключний звіт /Інститут археології Національної академії наук України; Керівник Степанчук Вадим Миколайович. – ДР 0118U001457. УДК 902.903(4-11.477).

76 с.

Проект спрямований на отримання нових системних даних щодо часу, обставин і умов початкового освоєння людиною території сучасної України. Предмет дослідження – стоянки нижнього палеоліту (від 0.4 до 1.2 млн. років) у сукупності решток діяльності давньої людини та свідочств, що дозволяють реконструювати тогочасні природні умови. Головна мета робіт: реконструкції соціокультурних параметрів на тлі природного оточення. В ширшому сенсі йдеться про обставини початкового заселення Північно-Західної Європи та про реконструкцію шляхів міграції найдавніших гомінідів із Африки в Європу. Головне прикладне завдання проекту: дослідження вже відкритих та пошук нових пам'яток раннього палеоліту, зокрема у долинах Південного Бугу, Смолчача, Дністра, Дніпра, Сіверського Дінця. З метою відбору зразків для археологічної та природничо-наукової аналітики було проведено розкопки на заході України (Меджибіж 1) і розвідкові роботи на півночі Харківщини. Опрацьовувалися матеріали, виявлені під час цих робіт, вивчалися зібрання артефактів з нових пам'яток, відкритих у Східних Карпатах. Отримано нові дані палеомагнітного, петромагнітного та ESR аналізу давніх пам'яток долини південного Бугу. Проведено опрацювання палеонтологічних матеріалів. Отримано нові дані по абсолютній хронології, складу наземної фауни. Вперше в Україні виявлено вірогідні рештки давньої людини віком 0.4 млн. років.

03.81 Допоміжні історичні дисципліни

03.06.19.0004/0219U000408

Біографіка, біобібліографія та біографістика в сучасному науково-комунікаційному просторі України: Заключний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Попик Володимир Іванович. – ДР 0116U003165. УДК 929+016:316.7. 193 с.

Одержано нові оригінальні результати в осмисленні загальної картини стану та основних проблемно-тематичних напрямів історико-біографічних досліджень, видавничої та інформаційної роботи в Україні за роки незалежності, їх розподілу за основними науковими та видавничими центрами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

03.06.19.0005/0219U000516

Формування моделей національного консенсусу в Україні в часи Української революції (1917-1921 рр.): джерельна база та інтерпретаційні практики: Заключний звіт /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Керівник Пискун Валентина Миколаївна. – ДР 0118U001450. УДК 930.2:94(477)"1917/1921". 185 с.

Видання складається з двох частин. У першій частині автори намагалися осмислити: як український національний рух, що розгортався на початку ХХ ст. ставився до поняття іншого, інакшого за культурними ознаками, але того, хто проживав поряд з ними; українську мову як мову спілкування і мову державну; політичний вимір пошуку національного порозуміння в часи Української революції 1917-1923 рр.; творення української армії і практики взаємочинності у війську; побутовий вимір національного консенсусу. У другій частині автори представили комплекс джерел, які є доказовою базою для ілюстрації теоретичних осмислень та практик дій у пошукуванні українцями моделі міжнаціонального консенсусу у березні 1917 - січні 1918 р.; деякі документи

ілюструють практичне втілення в життя "ідей і гасел" їхніх опонентів. Частина з документів друкується вперше.

03.06.19.0006/0219U000517

Від конфронтації до конвергенції: формування нової моделі співіснування українського населення та кримських татар у XVII - першій половині XX ст. і геополітична перспектива України: Заключний звіт /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Керівник Мицик Юрій Андрійович. – ДР 0118U005339. УДК 94(477.75):323.1"19".

135 с.

Досліджено комплекс стосунків між українським населенням та кримськими татарами і ногайцями. Показано, що поряд з конфронтацією за степовий простір цим відносинам була притаманна тісна економічна, політична, військова взаємодія, а у XVIII ст. формувалася нова модель стосунків на основі конвергенції інтересів сторін.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.06.19.0007/0219U000354

Оновлення парадигми державної соціальної політики України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Коломієць Олександра Олександрівна. – ДР 0118U003514. УДК 316.4:32(477).

32 с.

Робота присвячена обґрунтуванню та практичній роботі принципів формування оновленої парадигми державної соціальної політики. Визначення пріоритетних завдань у підвищенні її ефективності дозволяє адекватно і своєчасно реагувати на соціальні ризики, що виникають в умовах перманентності гібридних загроз соціальній безпеці. Реформування головних засад надання соціальних послуг розглядається в контексті децентралізації та впровадження інтегрованих підходів до організації соціального захисту населення в об'єднаних територіальних громадах. Розвиток фонду житла соціального призначення та підвищення доступності якісних житлово-комунальних послуг визначено пріоритетними напрямками житлової політики. Чинниками поширення бідності в Україні визнано низький рівень оплати праці, високий рівень прихованого безробіття та економічної неактивності. У дослідженні представлена аргументація на користь того, що розбудова загальнообов'язкової накопичувальної пенсійної системи має адмініструватися Пенсійним фондом України. Встановлено, що в умовах низької платоспроможності населення збереження доступності медичних послуг є головною передумовою успішної реалізації медичної реформи. Показано, що гендерно-правова експертиза українського законодавства та ротація лідерських позицій між жінками та чоловіками є перспективними інструментами забезпечення гендерної рівності. Визначено, що активізація міграційних процесів є найактуальнішим викликом демографічній безпеці в умовах євроінтеграції. Робота передається за кордон за договірною ціною.

04.06.19.0008/0219U000358

Моніторинг суспільно-політичних процесів в Україні і за кордоном: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Кисельов Сергій Сергійович. – ДР 0118U003518. УДК 316.4(477).

26 с.

У рамках науково дослідній роботи "Моніторинг суспільно-політичних процесів в Україні і за кордоном" проведено дослідження факторів впливу на громадську думку процесів у внутрішній, регіональній, зовнішній, соціально-економічній політиці України, проведено моніторинги українськомовних та російськомовних публікацій з питань виявлення загроз національній безпеці та обороні. У результаті надано рекомендацій щодо формування громадської думки стосовно діяльності органів державної влади. Робота передається за кордон за договірною ціною.

04.06.19.0009/0219U000455

Психологічні стратегії адаптації спільноти до умов і наслідків воєнного конфлікту: Заключний звіт /Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України; Керівник Коробка Лариса Миколаївна. – ДР 0116U003300. УДК 316.485.26-044.332.

50 с.

Сформульовано принципи дворівневого аналізу адаптації спільноти, розроблено концептуальну модель адаптації спільноти до суспільних змін унаслідок воєнного конфлікту, побудовано моделі психологічних стратегій адаптації спільноти в процесі: зміцнення громадського здоров'я, ціннісного порозуміння, розв'язання проблем внутрішньої міграції, опрацювання травматичного досвіду, застосування медіапрактик, родинної взаємодії, трансформації соціального капіталу. Виявлено закономірності зумовлення адаптації спільноти і критерії успішної адаптації. Розроблено й апробовано психологічні засоби активізації індивідуальних і колективних ресурсів підвищення адаптивності до умов і наслідків воєнного конфлікту. Зафіксовано тенденцію переходу від консервативно-рутинних до вироблення проактивно-трансформаційних стратегій як найбільш ефективного варіанта індивідуальної і колективної зараджувальної поведінки в різних сферах життєдіяльності.

04.06.19.0010/0219U000456

Організаційні форми та методичні засоби психотехнологічного супроводу освітніх та суспільних реформ: Заключний звіт /Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України; Керівник Бевз Галина Михайлівна. – ДР 0116U003301. УДК 316.422:316.653.

46 с.

Запропоновано концепцію формування в громадській думці позитивного образу освітніх інновацій, розроблено критерії сформованості громадської думки щодо освітніх інновацій; комунікативної ефективності впливу переконувальних повідомлень на аудиторію; чутливості до соціальних зрушень, які виникають унаслідок упровадження суспільної інновації. Перевірено ефективність організаційних форм та методичних засобів реалізації розробленої моделі соціально-психологічного супроводу впровадження освітніх реформ, спрямованих на усвідомлене використання інформаційно-комунікаційних технологій (онлайн-ресурсів) для просування освітніх реформ, оптимізацію взаємодії освітян та інших учасників освітнього процесу з ініціаторами освітніх реформ, активізацію особистісних та групових ресурсів упровадження реформ, побудову системи взаємодопомоги та взаємодітримки в процесі впровадження реформ. Розроблено діагностичний інструментарій, проведено дослідження комунікативного простору новинних Інтернет ресурсів, соціальних мереж і комунікативної активності користувачів; налагоджено щорічне діагностичне відстеження ставлення до реформ на базі закладів загальної середньої освіти, що беруть участь у всеукраїнському експерименті. Визначено ефекти рефлексивних процедур, які наснажують суб'є-

ктність учасників освітнього процесу.

04.06.19.0011/0219U000457

Технологічний підхід до соціально-психологічної реабілітації особистості, що переживає наслідки травматичних подій:

Заключний звіт /Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України; Керівник Титаренко Тетяна Михайлівна. – ДР 0116U003302. УДК 316.422:316.653.

54 с.

Розроблено соціально-психологічну теорію відновлення психологічного здоров'я особистості, в межах якої виявлено умови, критерії, індикатори і ресурси його відновлення; запропоновано концепцію соціально-психологічної реабілітації особистості, складовими якої є цілі, вектори та змістові мішені реабілітаційних впливів, етапи, технології і техніки реабілітації, включаючи напрями самодопомоги та практики сприяння посттравматичному зростанню. Розроблено модель комплексної організації психосоціальної підтримки травмованої особистості, яка включає перманентний збір інформації про психічне здоров'я та потреби населення, мультидисциплінарний простір підтримки психічного здоров'я, покращення доступу до підтримки психічного здоров'я, навчання фахівців доказовим та ефективним інтервенціям, систему просвітницької роботи серед населення. Створено технологію підвищення емоційної стійкості осіб, що переживають наслідки травматичних подій, яка реалізується за рахунок діагностичних, рефлексивних і психотерапевтичних технік коригування емоційного самовладання й отримання досвіду рефлексії емоцій, самосприйняття і самоставлення. Обґрунтовано технологію відновлення ресурсів життєздатності особистості із застосуванням технік реконструкції базових реабілітаційних та безпекових навичок, що позитивно впливає на мотивацію самоцілення та самовідновлення травмованої особистості. Впроваджено реабілітаційний комплекс соціально-психологічного відновлення проблемної моделі, центральним елементом якого є авторська методика парадоксу реінтеграції. Досліджено функції та критерії ефективних мобільних застосунків, придатних до інкорпорації у соціально-психологічну реабілітацію особистості після травматичних подій; створено технологію психологічної допомоги та самопомоги із використанням мобільних застосунків. Виокремлено практики підтримання самоефективності військових та розроблено комплекс технологій відновлення ресурсу конструктивного переживання втрат: технологію прийняття втрати, технологію локалізації причини зниження життєвих ресурсів особистості та медійні технології. Запропоновано комплекс технологій відновлення діалогу зі світом, життям, собою та сенсом на основі практик подолання відчуження учасників бойових дій від роботи, суспільства, інших людей, від себе та сім'ї. Розроблено програму соціально-психологічної адаптації для внутрішньо переміщених осіб з використанням арт-терапевтичних технологій та визначено умови її продуктивності. На підставі визначених ресурсів та відновлювальних ефектів плейбек-театру обґрунтовано плейбек-технології опанування негативних емоційних станів та розроблено рекомендації для фахівців театру, що працюють з постраждалими внаслідок травматизації.

04.06.19.0012/0219U000490

Модерні механізми забезпечення сталого людського розвитку: Заключний звіт /Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України; Керівник Макарова Олена Володимирівна. – ДР 0118U004943. УДК 316.422:316.4-026.16.

358 с.

Результати та їх новизна: визначено проблемне поле досягнення Цілей Сталого Розвитку (ЦСР) для України та виокремлено модель їх взаємозв'язків; обґрунтовано універсальні та специфічні механізми розв'язання завдань, що забезпечують досягнення сталого людського розвитку. Наукова новизна: обґрунтовано механізми реалізації ЦСР на рівні територіальної громади; доведено необхідність впровадження гендерного підходу до політики сталого людського розвитку; запропоновано освітні механізми сталого людського розвитку через інтеграцію проблематики та інструментів сталості у освітню політику, управлінську діяльність та навчальні середовища; обґрунтовано доцільність застосування практико-зорієнтованої моделі професійної освіти; систематизовано інноваційні практики соціальної роботи з вразливими групами населення; досліджено способи та інструменти соціального інвестування. Результати дослідження можуть бути використані органами державної влади та органами місцевого самоврядування для визначення пріоритетів соціальної політики з урахуванням принципів сталого розвитку та з метою досягнення ЦСР в Україні. Робота розповсюджується за договірною ціною.

04.06.19.0013/0219U000493

Оцінювання сучасних ризиків людського розвитку в Україні: Заключний звіт /Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України; Керівник Макарова Олена Володимирівна. – ДР 0115U004582. УДК 316.42(477).

613 с.

Результати та їх новизна: розроблено теоретико-методологічні основи дослідження ризиків людського розвитку; розроблено методологію та здійснено оцінювання за такими вимірами: глобальним, регіональним, просторовим, інституціональним, функціональним, секторальним, суспільним, індивідуальним; обґрунтовано пріоритетні напрями політики у контексті управління ризиками людського розвитку різної локалізації та інтенсивності. Наукова новизна: запропоновано методологічні підходи до оцінювання ризиків людського розвитку; обґрунтовано вплив глобальних ризиків на можливості людського розвитку в Україні та визначено пріоритетні напрями пом'якшення тих ризиків, які локалізуються на регіональному та місцевому рівні; розроблено багаторівневу класифікацію освітніх ризиків людського розвитку за їх видами, структурою, взаємозв'язками та рівнями локалізації; здійснено моделювання професійно-освітніх ризиків людського розвитку на індивідуальному рівні. Результати дослідження можуть бути використані органами державної влади, органами місцевого самоврядування та НАН України для обґрунтування пріоритетів соціальної політики у сфері забезпечення людського розвитку та соціальної безпеки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

04.61 Соціологія особистості і поведіння

04.06.19.0014/0219U000245

Психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін: Заключний звіт /Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України; Керівник Максимова Наталія Юріївна. – ДР 0116U004814. УДК 316.614.034-056.49.

46 с.

Розглядаються психологічні механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою в умовах суспільних змін через аналіз особливостей функціонування образу Я, ціннісно-сміислової сфери, рефлексії, мотивації та функції прогнозу. Визначено: змістові та функціональні параметри ресоціалізації; засоби використання музики та сугестивні методи ро-

боти з метою оптимізації психічних станів особистості девіантів; емпірично апробовані принципи, напрями і технології, що базуються на знаннях про механізми ресоціалізації осіб з девіантною поведінкою.

04.06.19.0015/0219U000246

Соціально-психологічне забезпечення економічної соціалізації молоді: Заключний звіт /Інститут психології ім. Г. С. Костюка Академії педагогічних наук України; Керівник Дембицька Наталія Миколаївна. – ДР 0116U004808. УДК 316.6.

42 с.

Розроблено концепцію соціально-психологічного забезпечення економічної соціалізації молоді. Обґрунтовано структурно-функціональну модель соціально-психологічного забезпечення економічної соціалізації учнівської та студентської молоді. Подано психологічну характеристику практик привласнення-відчуження особистих і сімейних, приватних і спільних благ як засобів цілеспрямованого соціалізуючого впливу на економічну культуру молоді. Розроблено нові та модифіковано існуючі соціалізуючі практики, спрямовані на забезпечення ефективності економічної соціалізації молоді в умовах навчання у закладах загальної середньої та вищої освіти, показано їх ефективність. Робота розповсюджується за договірною ціною.

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.07 Теорія і методологія демографічної науки

05.06.19.0016/0219U000492

Моделювання регіональних демографічних процесів: Заключний звіт /Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Пуги НАН України; Керівник Гладун Олександр Миколайович. – ДР 0115U004581. УДК 001.57:314.18.

370 с.

Результати дослідження та їх новизна: визначено регіональні відмінності втрат потенційного життя в результаті передчасної смертності від основних причин смерті за регіонами України з дезагрегацією за статтю та типом поселення; визначені наявні резерви покращання ситуації з передчасної смертності на конкретних територіях; оцінено міру нерівності у тривалості життя та порядку дожиття населення регіонів; оцінено міжрегіональні відмінності у тривалості життя в Україні; оцінено ступінь міжіндивідуальної нерівності у порядку дожиття за віком; розроблена методична схема рейтингування регіонів у реформуванні системи охорони здоров'я; здійснено кластеризацію регіонів України за демографічними показниками методом ансамблевого кластерного аналізу; визначена характеристика та зміни складу кластерів; обґрунтовано необхідність включення обчислення довірчих інтервалів для показника очікувана тривалість життя при розрахунку таблиць смертності; розроблено систему побудови демографічних прогнозів на субрегіональному рівні; обґрунтовано методологічні основи побудови довготривалих історичних рядів демографічного розвитку регіонів України у ХХ ст.; розроблено методологію і методи відновлення історичної статистики регіонів на базі поєднання прямої і непрямої реконструкції демографічної динаміки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.06.19.0017/0219U000166

Оновлення чинних нормативів чисельності працівників санаторно-курортних закладів,

які належать до сфери управління Мінсоцполітики та їх наукове обґрунтування: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Кравцов Сергій Олександрович. – ДР 0118U003469. УДК 314.17:331.5.

107 с.

Об'єкт дослідження - сучасна система нормування праці в країнах ЄС і України. Мета дослідження - розроблення нової редакції рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності, а також вирішення супутніх проблемних питань щодо ефективності діяльності нормативно-правової бази з нормування праці. Методи дослідження - аналітичний, співставлення, систематизації, узагальнення та класифікації, диференціації. У ході наукового дослідження узагальнено сучасні практики нормування праці; вивчено зарубіжний досвід; опрацьовано чинну законодавчо-нормативну базу із зазначених питань і підготовлено проект рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності. Наукова новизна результатів дослідження полягає в такому: 1 Обґрунтовано нові підходи щодо нормування праці на підприємствах різних видів економічної діяльності з урахування сучасних умов інноваційного розвитку економіки та ринкових умов господарювання. 2 Розроблено нові підходи щодо формування системи нормування праці на підприємстві пов'язаної з підвищенням продуктивності виробництва, зниження трудомісткості продукції та розширення сфери нормування праці на всі категорії працюючих. 3 Розроблено проект рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності, в якому значну увагу приділено розробленню якісних норм праці, їх гуманізації та соціального захисту працюючих, з підвищенням ролі соціального діалогу між роботодавцями та працівниками. Галузь застосування. Результати наукового дослідження призначаються для використання всіма зацікавленими сторонами в частині застосування науково обґрунтованих норм праці. Економічна ефективність. Використання нової редакції рекомендацій щодо нормування праці за видами економічної діяльності дасть змогу перейти на новий рівень застосування нормування праці суб'єктами господарювання, сприятиме більш якій організації та управлінню виробництвом, об'єктивному визначенню розмірів трудових внесків працівників у загальний результат діяльності підприємств щодо підвищення їх ефективності.

05.06.19.0018/0219U000491

Житлові умови населення: детермінанти, соціально-демографічні наслідки, політика регулювання: Заключний звіт /Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Пуги НАН України; Керівник Черенко Людмила Миколаївна. – ДР 0115U004585. УДК 365:[316.4.066+314.17].

369 с.

Реалізовано принципово новий підхід в дослідженні житлових умов як економічної категорії на перетині з технічними та гуманітарними науками. Отримано нові науково обґрунтовані результати щодо основних детермінант житлових умов як складової добробуту. Здійснено класифікацію економічних теорій за часовими межами та ліберальними або соціальними акцентами щодо задоволення потреб населення в житлі. Вперше в Україні розроблено спеціальний методичний інструментарій, який дозволяє оцінити ступінь позбавлення в житлових умовах та визначити потребу в забезпеченні належних житлових умов, відповідно до спеціально визначеного стандарту. Побудовано рейтинги доступності житла для різних доходних груп. На основі встановлених детермінант житлових умов, визначення особливостей їх еволюції та трансформації розроблено наукові рекоменда-

ції щодо вибору пріоритетних напрямів житлової політики на середньо- та довгострокову перспективу, запропоновано стратегічні напрями та основні вектори житлової політики. Робота розповсюджується за договірною ціною.

05.06.19.0019/0219U000495

Науково-методичний супровід запровадження концепції діяльності центрів з надання послуг соціального характеру у форматі "прозорий офіс" у місті Києві з урахуванням існуючого досвіду та особливостей міста Києва як столиці: Заключний звіт /КНДУ "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович. – ДР 0117U005525. УДК 314.17, 351.9.

217 с.

Об'єкт дослідження: інтегрована модель надання адміністративних послуг соціального характеру у форматі «Прозорий офіс» (One Stop Shop). Мета роботи: розробка науково-методичних матеріалів та проектів нормативних документів щодо створення в столиці інтегрованої моделі надання адміністративних послуг соціального характеру у форматі «Прозорий офіс». Результат проведених робіт: проведено соціологічні дослідження щодо факторів впливу на якість роботи Центру соціальних служб Святошинського району міста Києва; розроблено та направлено до районних в місті Києві управлінь праці та соціального захисту населення запити щодо перспектив створення Центрів надання адміністративних послуг соціального характеру у форматі «Прозорий офіс» та проведено аналіз отриманої інформації; визначено основні складові Концепції діяльності Центру надання адміністративних послуг соціального характеру у форматі «Прозорий офіс» з використанням міжнародного та вітчизняного досвіду; - розроблено проект Концепції, проекти Положення та Регламенту роботи Центру, методичні рекомендації у форматі матриці завдань та очікуваних результатів щодо реалізації Концепції.

06 ЕКОНОМІКА. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

06.01 Загальні питання економічних наук

06.06.19.0020/0218U007914

Реформування митної системи України в умовах європейської інтеграції: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Мельник Ольга Григорівна. – ДР 0118U000887. УДК 330.009(100); 339.9;339.9:061(100); 005;007;35.01;658.01. 218 с.

Розроблено рекомендації щодо реформування митної системи України на різних рівнях на засадах гармонізації та уніфікування концепції розвитку її пріоритетних структурно-функціональних сфер в умовах європейської інтеграції Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.06.19.0021/0219U000697

Забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах глобалізації: Заклучний звіт /Університет державної фіскальної служби України; Керівник Белінська Яніна Василівна – ДР 0114U006380. УДК 65.012.12:33+658.0:33,330.

507 с.

Об'єкт дослідження: механізм забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах глобалізації; Мета дослідження: обґрунтування механізму мінімізації загроз та забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах глобалізації; Методи дослідження: емпіричний метод - при

вимірювання, моделювання, прогнозуванні стану економічної безпеки підприємств; порівняльного аналізу - при порівнянні якісних та кількісних характеристик економічної безпеки суб'єктів господарювання; аналізу та синтезу - при визначенні динамічного складу елементів безпеки та виявленні форм їх взаємодії. Узагальнено теоретико-методологічні основи дослідження сутності та особливостей загроз та викликів економічній безпеці сучасних підприємств; уточнено сутність та структурно-елементний склад економічної безпеки підприємств; визначено систему критеріїв щодо зовнішніх та внутрішніх економічних викликів суб'єктів господарювання; розроблено теоретичні і науково-методичні засади забезпечення і управління економічною безпекою підприємств в глобальних умовах господарювання; запропоновано напрями нівелювання загроз економічній безпеці підприємств в контексті глобалізаційних процесів світової економіки. Наукова значимість результатів дослідження полягає у узагальненні поглядів вчених щодо визначення сутності економічної безпеки підприємств. Теоретичні розробки, спрямовані на дослідження процесів гарантування економічної безпеки підприємств, організаційно-економічного механізму її забезпечення, опрацювання теоретичних і науково-методичних основ мінімізації зовнішніх, внутрішніх загроз в умовах глобального середовища набувають суттєвого наукового та методологічного значення для розвитку вітчизняних суб'єктів господарювання та національної економіки в цілому. Практична значимість полягає у досягненні очікуваного економічного і соціального ефектів: Удосконалення механізму гарантування економічної безпеки суб'єктів господарювання в контексті взаємодії його окремих складових із урахуванням об'єктивних тенденцій економічного розвитку та процесів глобалізації світового господарства, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та національної економіки в цілому.

06.03 Економічні теорії

06.06.19.0022/0519U001077

Поченчук Галина Михайлівна. Інституціональна трансформація національної економіки: вплив фінансової системи: Дис... д.е.н. /Державна навчально-наукова установа "Академія фінансового управління". – Захищена 12.04.2019.

УДК УДК 330.341.2:336.7.

548 с.: 27 табл., 39 іл. – Бібліогр.: 539 назв.

Дисертаційна робота присвячена комплексному теоретико-методологічному дослідженню трансформаційних перетворень національної економіки в інституціональному аспекті в сучасних умовах глобалізації та цифровізації на основі обґрунтування пріоритетів інституціональних змін економіки України з урахуванням впливу фінансових чинників.

06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки

06.06.19.0023/0219U000404

Моделювання складних фінансово-економічних систем: Заклучний звіт /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького; Керівник Соловійов Володимир Миколайович. – ДР 0114U001026. УДК 330.368(477).

111 с.

Метою роботи є формування теоретико-методологічного підґрунтя застосування економіко-математичних методів до аналізу, моніторингу, моделювання та прогнозування динаміки поведінки та розвитку складних фінансово-економічних систем в періоди кризи та релаксації. Предметом дослідження є економіко-математичні методи та мо-

делі у поєднанні з сучасними інформаційними технологіями, що дозволяють провести моніторинг та моделювання стану сучасних складних фінансово-економічних систем та оцінити їх кризостійкість. Об'єктом дослідження є процеси функціонування складних фінансово-економічних систем в періоди кризи і релаксації. Основні наукові результати: в роботі досліджені проблеми моделювання критичних явищ у складних фінансово-економічних системах, зокрема досліджені питання класифікації та моделювання фінансово-економічних криз, досліджені особливості колективної динаміки складних фінансово-економічних систем в періоди кризи та релаксації, розроблені індикатори передкризових станів. Результати досліджень динамічних та структурних характеристик складних фінансово-економічних систем базуються на засадах синергетики та еконофізики в поєднанні з сучасними інформаційними технологіями. Значна увага в науковій роботі приділяється моделюванню та прогнозуванню поведінки складних фінансово-економічних систем, досліджуються процеси самоорганізації в таких системах.

06.06.19.0024/0219U000732

Сучасні методи та фінансово-економічні механізми управління суб'єктами господарювання регіону: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Сокиринська Ірина Геннадіївна. – ДР 0117U002349. УДК 330.341.2.

244 с.

Досліджено теоретичні засади рівноваги економічної системи та її стійкості. Обґрунтовано засади економічної стабільності як фази циклу функціонування системи, макроекономічні аспекти забезпечення динамічної рівноваги. Вплив стадії життєвого циклу на стан динамічної рівноваги підприємства як динамічної системи. Досліджено механізм формування та використання фінансового потенціалу підприємств. Проаналізовано історико-гносеологічні аспекти безпеки розвитку підприємства та моделі безпеки розвитку соціально-економічних систем. Сформована система безпеки розвитку промислових підприємств та обґрунтовано фінансовий механізм безпеки розвитку підприємств в кризових умовах функціонування. Досліджено та обґрунтовано система показників оцінки фінансової надійності страхової компанії. Особлива увага приділена формуванню фінансового потенціалу регіону в сучасних умовах. Другий розділ спрямовано на практичне застосування методів та фінансово-економічних механізмів в управлінні розвитком суб'єктів господарювання. Досліджено особливості фінансового посередництва в інноваційній діяльності суб'єктів господарювання. Пропоновані напрямки наукової організації податкового контролю. Досліджено методи прийняття рішень в сфері пенсійного забезпечення в умовах невизначеності та проаналізовано вплив участі підприємства в системі пенсійного забезпечення на його фінансові показники. Досліджено та пропоновані альтернативні джерела фінансування розвитку підприємств різних галузей національної економіки. Досліджено та пропоновані методи оцінки показників ренти при формуванні рентоорієнтованої стратегії поведінки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини

06.06.19.0025/0219U000350

Концепція економічної безпеки України в умовах сучасної моделі євроатлантичного співробітництва: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Базиліук Ярослава Борисівна. – ДР 0118U003510. УДК 330.3(477):339.94.

26 с.

В науково-дослідній роботі досліджено низку питань, пов'язаних з такими аспектами, як підвищення інвестиційної привабливості економіки України, модернізація національної системи розроблення та імплементації економічних санкцій, ризиків для економіки України, які виникають в процесі євроінтеграції та перспективних шляхів забезпечення цифрових трансформацій України в контексті курсу на інтеграцію до єдиного цифрового ринку ЄС. Крім того визначно пріоритети протидії викликам та загрозам зовнішньоторговельній безпеці України, а також пріоритети розширення потенціалу зовнішньої торгівлі послугами України. Розглянуто питання зовнішньоекономічних аспектів забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки та вплив приєднання України до Ковенції пан-Євро-Мед на економічну безпеку країни. Особлива увага приділена питанням відносин України з країнами Африки та Саудівською Аравією, а також наслідкам нової зовнішньоекономічної політики США для України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.06.19.0026/0219U000351

Стимулювання трансформаційних зрушень у реальному секторі економіки України :

Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Собкевич Оксана Володимирівна. – ДР 0118U003511. УДК 330.3(477):316.422.

25 с.

Здійснено аналіз інституційного середовища в якому працює промисловість, аграрний, транспортний сектори та їх поточного стану. Відокремлено пріоритетні напрямки здійснення трансформацій у зазначених секторах, з метою забезпечення їх безпеки та конкурентоспроможності. Запропоновано першочергові заходи, спрямовані на запобігання загроз реальному сектору економіки України та забезпечення його розвитку. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.06.19.0027/0219U000583

Об.1.5-2018. Стратегічні домінанти гармонізації енергетичної політики України та ЄС:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Лір Віктор Еріхович. – ДР 0118U004363. УДК 339.924 : 620.9.

114 с.

Розроблено систему імперативів національної енергетичної політики України адаптованої до оновленої інтерпретації концепції сталого розвитку; встановлено пріоритетність виконання названих імперативів відповідно до сучасної соціально-економічної ситуації в Україні; систематизовано внутрішні та зовнішні детермінанти формування та реалізації національної енергетичної політики; запропоновано гармонізовану з європейським підходом систему принципів і механізмів формування та реалізації національної енергетичної стратегії. Проведено оцінку ризиків та загроз для національної безпеки в умовах зміни геополітичної композиції та кон'юнктури на світовому ринку енергоресурсів; визначено інституційні підстави запобігання можливим втратам для реалізації існуючого транзитного потенціалу України на ринку європейському ринку природного газу; запропоновані положення Меморандуму щодо гармонізації енергетичних стратегій ЄС та України на засадах руху до сталого розвитку.

06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес

06.06.19.0028/0219U000183

Перспективи розвитку транспорту п'ятого

покоління в Україні: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Гець Валерій Михайлович. – ДР 0118U007616. УДК 338.47.

257 с.

Здійснено узагальнення основних світових тенденцій розвитку транспорту п'ятого покоління та запропоновано визначення поняття транспорту п'ятого покоління, під яким розуміються, впровадження та розвиток інноваційних видів транспорту, основою яких є забезпечення високих швидкостей, екологічності, енергозбереження або інноваційного підходу до конструювання, які характеризують ознаки транспорту наступного технологічного укладу (високошвидкісні магістралі (HSR), Maglev та Hyperloop, електромобілі та безпілотники); обґрунтовано можливі напрями застосування в Україні транспорту HYPERLOOP на основі оцінки світового досвіду фінансування проєктів реалізації транспорту п'ятого покоління. Проведено аналіз тягово-левітаційних систем і магнітного підвісу для створення вакуумованого ВШНТ типу HYPERLOOP. Розглянуто системи забезпечення і контролю герметичності вакуумованого ВШНТ. Проведено оцінку аеродинамічних і теплових навантажень на корпус вакуумованого ВШНТ. Запропоновано рекомендації для подальших фундаментальних та прикладних наукових розробок і досліджень, а також для проєктно-конструкторських робіт зі створення експериментальних конструкцій високошвидкісного наземного транспорту HYPERLOOP в Україні.

06.56 Суспільно-економічна структура

06.06.19.0029/0219U000355

Розвиток регіонів і громад в умовах децентралізації управління: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Двігун Алла Олександрівна. – ДР 0118U003515. УДК 334.012.74:316.32"71".

25 с.

Досліджено децентралізацію влади в Україні й формування об'єднаних територіальних громад, зокрема децентралізацію у сфері освіти та умови переходу громад до високотехнологічного економічного розвитку. Спроектовано моделі інноваційного розвитку громад; досліджено ефективність фінансування регіонів та громад. Створено інституціональний базис упровадження регіональної політики ЄС в Україні. Досліджено економічну основу розвитку громад: ринок нерухомості, ринок земель сільськогосподарського призначення, комунальне господарство, туризм, інноваційне підприємництво. Сформовано заходи з відновлення постраждалих територій Донбасу, зокрема за допомогою соціального підприємництва. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.06.19.0030/0219U000733

Національна економіка в умовах європейської інтеграції: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Тарасевич Віктор Миколайович. – ДР 0116U001148. УДК 334.012.82.

183 с.

1. Проаналізовано проблеми європейської інтеграції України та потенціал можливостей їх вирішення. В даному контексті визначено джерела становлення та розвитку інноваційно-нової економіки в добу глобалізації, розроблено теоретичні засади технологічного розвитку національної економіки в умовах регіоналізації та глобалізації конкурентних відносин. Запропоновано галузеві стратегії розвитку в умовах європейської інтеграції національної економіки щордо гірничо-металургійного комплексу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут

06.06.19.0031/0219U000489

Підтримка нужденних: грошова допомога vs активізація поведінки на ринку праці: Заключний звіт /Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України; Керівник Макарова Олена Володимирівна. – ДР 0118U005435. УДК 364-787.2:[3,087.42:331.101.3.

235 с.

Об'єкт дослідження - соціально вразливі категорії населення. Предмет дослідження - механізми активізації економічної поведінки нужденних. Методи дослідження - загальнонаукові та спеціальні: аналізу і синтезу, порівнянь та аналогій, логічного узагальнення та наукового абстрагування, системного підходу, структурно-логічного аналізу, статистичного групування, системного аналізу, статистичного аналізу, структурних порівнянь, оцінки впливу. Результати та їх новизна: окреслено сучасні виклики для системи соціальної підтримки в Україні, у тому числі з урахуванням проблем нужденності та економічної активності; запропоновано методологію виявлення та оцінки цільових контингентів населення; обґрунтовано заходи політики активізації економічної поведінки вразливих категорій населення; розроблено Підходи до оцінювання наслідків запровадження програм активізації. Наукова новизна: вперше запропоновано визначення "чистого" та "розширеного" потенціалів активізації непрацюючих працездатних отримувачів адресної соціальної допомоги; структуровано контингенти отримувачів допомоги малозабезпеченим сім'ям з точки зору їх приналежності до потенціалів активізації; обґрунтовано розподіл напрямів активізації на ринку праці працездатних непрацюючих отримувачів соціальних допомог в розрізі трьох рівнів впливу на відповідний контингент; удосконалено технології соціального захисту та соціального залучення вразливих груп населення. Результати дослідження можуть бути використані Міністерством соціальної політики України та органами місцевого самоврядування для удосконалення моделі соціального захисту в Україні. Робота розповсюджується за договірною ціною.

06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка

06.06.19.0032/0219U000494

Аналітичне супроводження зовнішнього рейтингування та реструктуризації зовнішнього боргу м. Києва: Заключний звіт /КНДУ "Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста"; Керівник Петренко Ігор Миколайович. – ДР 0117U005520. УДК 332.1(1-21);330.101.541.

43 с.

Об'єкт дослідження: фінансові та макроекономічні показники соціально-економічного розвитку міста Києва за 2017 рік. Мета роботи: підготувати інформаційно-аналітичні матеріали щодо привабливості та доцільності здійснення капіталовкладень в соціально-економічний комплекс Києва з метою підготовки відповідей для потенційних інвесторів в економіку Києва взагалі та для можливих інвесторів в муніципальні облігації міста. Результат проведених робіт: визначення ролі міста Києва у соціально-економічній системі України за 2017 роки; аналіз промислової діяльності у м. Києві в динаміці як основи економічної спроможності міста; дослідження інноваційної діяльності у м. Києві та виявлення основних проблем; дослідження бюджетної системи міста, аналіз бюджетних витрат в контексті основних напрямів діяльності міської влади, аналіз міської кредитної політики.

Результати дослідження спрямовані на формування сприятливої думки рейтингових агентств про рівень стійкості і кредитоспроможності міста та низької вірогідності щодо невиконання містом своїх фінансових зобов'язань.

06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки

06.06.19.0033/0419U001306

Ільчишин Степан Михайлович. Торгівля як елемент структури туристичного кластеру та її розвиток в Україні: Дис... к.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 21.05.2019.

УДК 339:338.48:332.1.

258 с.: 36 табл., 25 іл. – Бібліогр.: 166 назв.

Об'єкт: процеси організації торгівлі в умовах розвитку туристичного кластеру. Мета: всебічний аналіз розвитку внутрішньої торгівлі споживчими товарами та послугами, виявлення ролі торгівлі у розвитку туристичних кластерів. Методи: наукового абстрагування, аналізу та синтезу, структуризації та систематизації, кластеризації, SWOT-аналіз, аналітичні і графічні методи. Запропоновано: концептуальна модель системного оцінювання стану розвитку торгівлі як елементу туристичного кластера; удосконалено: авторський підхід до визначення структурної схеми системи туризму; систематизацію ієрархії методів оцінки конкурентоздатності; визначення взаємозв'язків стратегічної мети та цілей розвитку підприємств торгівлі з врахуванням інтересів інших учасників туристичного кластеру. Сфера використання: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

06.06.19.0034/0219U000488

Природно-техногенна і екологічна безпека в умовах економічних трансформацій в Україні: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України"; Керівник Степаненко Анатолій Васильович. – ДР 0116U007938. УДК 330.3:504.05 (477).

548 с.

Розкрито теоретико-методологічні основи четвертої промислової революції в контексті екологічної і природно-техногенної безпеки; розроблено та апробовано методичні підходи до оцінки впливу економічних трансформацій на стан довкілля за системою показників та індикаторів екологічної, природно-техногенної та соціальної безпеки; розроблено механізми стратегічного управління безпекою в контексті викликів економічних трансформацій; проаналізовано умови та можливості формування й реалізації політики циркулярної економіки в Україні; проаналізовано появу новітніх загроз соціальній безпеці в умовах четвертої промислової революції; обґрунтовано модель та методи прийняття рішень по управлінню природно-техногенною та екологічною безпекою в умовах економічних трансформацій.

06.06.19.0035/0219U000589

Фінансове та обліково-аналітичне забезпечення розвитку підприємств автотранспорту та дорожнього господарства: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Базиліук Антоніна Василівна. – ДР 0116U007238. УДК 656.13.

141 с.

Звіт про НДР: 141 с., 17 рис., 27 табл., 87 джерел. У роботі досліджені науково-теоретичні основи фінансового планування на транспортному підприємстві. Створені науково-методичні основи ефективного управління потенціалом конкурентоспроможності підприємств транспорту, обґрунтована доцільність впровадження плати з великован-

тажних транспортних засобів за проїзд автомобільними дорогами загального користування. Доведено, що граничним значенням показника рівності дорожнього покриття, при досягненні якого плата за проїзд дорогою (ділянкою дороги) може стягуватись, складає 400 см/км.

06.06.19.0036/0219U000638

Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Садова Уляна Ярославівна. – ДР 0118U007052. УДК 338:37; 37014.5.

93 с.

Розроблено технічне завдання на створення бази даних про зайнятість випускників ЗПТО і ЗВО. Підготовлено методичний інструментарій для анкетування роботодавців і випускників ЗПТО і ЗВО Львівської області. Розроблено анкету "Потреба у кваліфікованих кадрах і якість їх підготовки" з метою вивчення вимог щодо загальних і професійних компетентностей випускників. Сформовано макети вхідних і вихідних таблиць для бази даних про випускників ЗПТО і ЗВО і роботодавців. Проаналізовано міжнародний досвід з реалізації проектів, пов'язаних із моніторингом працевлаштування випускників та їх промоції з використанням онлайн ресурсів. Досліджено особливості працевлаштування випускників закладів вищої та професійно-технічної освіти у Львівській області. Підготовлено інструментарій для анкетування іноземних студентів Львівщини з метою вивчення якості їх професійної підготовки, працевлаштування і трудової мобільності. Створено веб-сайт проекту для його промоції і зворотного зв'язку із стейкхолдерами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути

06.06.19.0037/0219U000087

Фіскальна безпека держави в умовах гібридної війни: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Касперович Юлія Володимирівна. – ДР 0118U005257. УДК 336.02+351.746.1:355.01(470)(477.6).

119 с.

У науково-дослідній роботі розкрито управління фіскальною безпекою держави в умовах гібридної війни РФ проти України. Проаналізовано бюджетні програми видатків у частині підтримки постраждалих громадян та регіону, діяльності новостворених державних інституцій періоду гібридної війни. Розкрито обсяги та механізми фінансування сепаратизму РФ на прикладі самопроголошених республік на території Молдови та Грузії. Розроблено методикку оцінки фіскальної безпеки України та побудовано модель оцінки реальних та потенційних фіскальних втрат держави в умовах гібридної війни, що дозволило обґрунтувати рекомендації щодо шляхів зміцнення фіскальної безпеки за різними сценаріями продовження гібридної війни. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни

06.06.19.0038/0219U000079

Дослідження проблем і перспектив у сфері гідної праці на основі результатів оцінювання показників за методологією МОП та аналізу стану реалізації Програми гідної праці

МОП для України на 2016-2019 роки: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Ільєнко Наталія Олегівна. – ДР 0118U003275. УДК 314.17:331.5. 236 с.

Об'єкт дослідження - вітчизняні та міжнародні: законодавство, нормативно-правова база, статистичні дані щодо гідної праці та соціально-економічного розвитку (документи МОП, Програма гідної праці МОП для України на 2016-2019 роки, Закони України, постанови Кабінету Міністрів України). Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.06.19.0039/0219U000080

Розроблення методичних рекомендацій щодо оцінювання ділових якостей працівників та визначення показників стимулювання праці з метою індивідуалізації оплати праці: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Ільєнко Наталія Олегівна. – ДР 0118U003274. УДК 314.17:331.5.

133 с.

Об'єкт дослідження - процеси формування мотиваційних механізмів і стимулювання праці на основі оцінювання ділових якостей працівників. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.06.19.0040/0219U000118

Визначити ефективність технологій вирощування основних сільськогосподарських культур на зрошуваних землях: Заключний звіт /Інститут зрошуваного землеробства НААН України; Керівник Димов Олександр Миколайович. – ДР 0116U001113. УДК 330.131.5:631.5:633/635:631.67.

127 с.

Визначена економічна ефективність та розраховані нормативи витрат при вирощуванні зернових, технічних, овочевих культур, картоплі та люцерни за інноваційними технологіями і способами поливу. Розроблено комплекс графічних і математичних моделей для розрахунку й оптимізації затрат ресурсів при вирощуванні основних сільськогосподарських культур на зрошуваних землях півдня України, який включає моделі залежності отримання прибутку сільськогосподарського підприємства від різних факторів у технологіях вирощування культур. Розроблені науково-методичні рекомендації з розрахунку нормативів витрат на вирощування зернових, технічних, овочевих культур, картоплі та люцерни за інноваційними технологіями і способами поливу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.06.19.0041/0219U000418

Теоретико-методологічні засади формування кадрової безпеки в системі публічного управління: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президенті України; Керівник Борисевич Сергій Олександрович. – ДР 0117U002874. УДК 35.08-049.5]-027.21/.22.

304 с.

Об'єктом дослідження є засади формування кадрової безпеки. Метою дослідження є вироблення механізмів забезпечення кадрової безпеки в системі публічного управління.

06.06.19.0042/0219U000429

Цифрові стратегії країн ЄС як основа формування сервісно-орієнтованої державної політики України: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президенті Украї-

ни; Керівник Карпенко Олександр Валентинович. – ДР 0117U002857. УДК 35/07/.08:004](4-6ЄС:477). 237 с.

Об'єкт дослідження - сервісно-орієнтована державна політика України. Мета роботи: обґрунтувати необхідність застосування Цифрових стратегій країн ЄС як основи для формування сервісно-орієнтованої державної політики України, визначити її основних пріоритети, завдання та механізми реалізації.

06.77 Економіка праці. Трудові ресурси

06.06.19.0043/0219U000164

Розроблення 4 професійних стандартів за компетентнісним підходом для професій соціальної сфери в межах реалізації Плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Терюханова Ірина Миколаївна. – ДР 0118U003659. УДК 331.544..

42 с.

Метою дослідження є розроблення 4 проектів професійних стандартів для професій соціальної сфери: соціальний працівник, соціальний працівник (допоміжний персонал), соціальний робітник, перекладач жестової мови (сурдоперекладач). Об'єктом дослідження є національна система кваліфікацій. Предметом дослідження є професійні стандарти за компетентнісним підходом для професій соціальної сфери.

06.06.19.0044/0219U000165

Розроблення чергової зміни до Національного класифікатора України ДК 003 „Класифікатор професій“: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Терюханова Ірина Миколаївна, Носіков Олександр Миколайович. – ДР 0118U003660. УДК 331.542..

34 с.

Метою дослідження є підготовка проекту чергової зміни до Національного класифікатора України ДК 003 „Класифікатор професій“. Об'єктом дослідження є національна система професійної класифікації та відповідне вітчизняне законодавство. Предметом дослідження є актуальні процеси, які обумовлюють необхідність внесення змін та доповнень до Національного класифікатора України ДК 003 „Класифікатор професій“

06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством

06.06.19.0045/0219U000247

Оцінка, облік та комерційне використання інноваційної продукції як засіб підвищення інвестиційної привабливості галузі: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Столярчук Надія Миколаївна. – ДР 0118U006358. УДК 657.926:330.341.1.

222 с.

Робота присвячена розвитку теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку, оцінки та комерційного використання об'єктів інноваційної діяльності. Визначено сутність інноваційної діяльності, що дозволяє ідентифікувати її як об'єкт бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки. Досліджено вплив інститутів на стан і розвиток обліку та оцінки інновацій. Розширено склад об'єктів обліку та оцінки в системі

управління інноваційною діяльністю на підприємстві. В роботі здійснено вдосконалення номенклатури прямих і непрямих витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи. Визначено найбільш ефективний метод оцінки інноваційної продукції, що дозволить відображати її у звітності. Розроблено порядок відображення ліцензій на рахунках бухгалтерського обліку. Удосконалено документування операцій зі створення та комерційного використання інноваційної продукції. Обґрунтовано необхідність розширення процедур інвентаризації.

06.06.19.0046/0219U000472

Економіко-екологічні засади рециклінгу полімерних відходів у контексті розвитку урбаністичної інфраструктури: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Злотенко Борис Миколайович. – ДР 0117U000604. УДК 502.174:[658.567:678].

285 с.

Об'єктом дослідження є процес управління розвитком урбаністичної інфраструктури спрямований на економічно-ефективне вирішення економіко-екологічної проблеми рециклінгу полімерних відходів. Мета роботи. Основна мета проекту полягає у розробці теоретичних, методологічних, методичних та практичних рекомендацій щодо шляхів поліпшення екологічної ситуації в країні та санітарного стану населених пунктів, а також підвищення ресурсоефективності її господарського комплексу шляхом створення безпечної та ефективної системи поводження з полімерними відходами, що передбачає максимальну їх переробку й використання як вторинної сировини.. Методи дослідження та апаратура. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані метод математичної статистики, графічний метод, метод синтезу та аналізу, метод системного підходу, автоматизованого проектування тощо. Основні наукові результати роботи. Проведено порівняння прогресивної моделі поводження з відходами, що притаманна для розвинених країн, та наявного вітчизняного підходу відповідно до пріоритетності заходів. Встановлено, що за прогресивним баченням розв'язання проблеми, на перший план виходить мінімізація, тобто запобігання утворенню, вторинне використання, переробка та утилізація (в тому числі з енергетичним відновленням) Авторами розкрито проблему техногенного навантаження на економіку, вирішення якої потребує ефективних управлінських заходів на всіх рівнях функціонування національного господарства. Узагальнено досвід формування та реалізації політики сталого розвитку, перш за все, у розвинених країнах, які суттєво знизили негативний вплив на оточуюче природне середовище, зокрема, шляхом розвитку рециклінгу полімерних відходів. Аргументовано необхідність мінімізації залежності від ресурсних чинників, що суттєво актуалізує завдання розвитку рециклінгу. Запропоновано модель поводження з побутовими відходами у контексті розвитку урбаністичної інфраструктури України, що передбачає впровадження перехідної системи роздільного збору відходів (поділ на харчову та тверду складові) з подальшим переходом до найбільш прогресивної форми (змістовний розподіл твердої фракції за основними групами) в контексті реалізації кластерного підходу задля переходу вітчизняної економіки до екологоорієнтованого ресурсно-продуктового розширеного життєвого циклу. Рекомендації щодо використання результатів роботи. Результати роботи можуть бути застосовані у межах I етапу реалізації Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р). Також результати дослідження можуть бути використані у роботі органів місцевого самоврядування. Результати дослідження застосовуються у науково-методичних розробках з

дисципліни "Менеджмент сталого розвитку", "Екологічний та енергетичний менеджмент" Умови одержання звіту: за договором. 252171, Київ - 171, вул. Горького, 180, УкрІНТЕІ.

06.06.19.0047/0219U000565

Методологічний базис формування організаційно-економічного механізму диверсифікації джерел енергопостачання у промисловості: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Рекова Наталія Юрївна. – ДР 0116U003613. УДК 658.5:658.261.

241 с.

Об'єкт дослідження: процеси економічного розвитку промисловості на основі диверсифікації джерел енергопостачання і зниження енергомісткості виробництва. Мета дослідження: розробка теоретичних положень, методичних підходів, економічних інструментів і важелів, науково-практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічного механізму диверсифікації джерел енергопостачання української промисловості на основі економічного обґрунтування впровадження технологій відновлюваних та альтернативних джерел енергії. Методи дослідження: системний, ситуаційний підходи, методологічний синтез, структурна декомпозиція і синтез, систематизація, узагальнення, економіко-математичне моделювання, моделювання на основі нечіткої логіки, гіпотетико-дедуктивний метод, порівняння, формально-логічний метод. Результати: наукові рекомендації з формування національної політики в сфері енергозбереження при об'єднанні правового, економічного та організаційного підходів в управлінні національним господарством; методичні рекомендації до диференційованої оцінки розвитку промислового сектору національної економіки на основі впровадження моделі управління енергозбереженням; науково-методичні рекомендації щодо застосування експертних систем для вибору екологічних заходів та енергозберігаючих технологій за трьома модулями; методичні положення щодо розрахунку економічних результатів при впровадженні відновлювальних та альтернативними джерел енергії. Сфера використання: виробництво та розподілення електроенергії, газу та води; дослідження і розробки; державне управління; регулювання та сприяння ефективному веденню економічної діяльності. Робота передається за кордон за договірною ціною.

06.06.19.0048/0219U000718

Методика внутрішнього аудиту в системі економічної безпеки підприємства: Заключний звіт /Запорізька державна інженерна академія; Керівник Меліхова Тетяна Олегівна. – ДР 0118U001181. УДК 657.6+336.221: 005.934.

130 с.

Розроблено методичні підходи та надано пропозиції щодо проведення на досліджуваному підприємстві внутрішнього аудиту: основних засобів, виробничих запасів та витрат виробництва, грошових коштів та дебіторської заборгованості. Результати можуть бути використані у наукових дослідженнях, у практичній діяльності вітчизняних промислових підприємств різних галузей економіки.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.01 Загальні питання

10.06.19.0049/0218U007806

Організаційно-правові аспекти надання поліцейських послуг в Україні: Заключний звіт

/Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Циганов Олег Григорович. – ДР 0117U002097. УДК 351.741.

41 с.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають та формуються у процесі здійснення поліцейської діяльності в Україні. Теоретично-методологічною основою дослідження стала система діалектично взаємопов'язаних між собою принципів наукового пізнання, методологічних підходів та методів наукового дослідження, застосування яких ґрунтується на потребі об'єктивного й усебічного аналізу процесів та явищ, що виникають у ході здійснення поліцейської діяльності (в т.ч. щодо надання поліцейських послуг) в Україні. Досягнення мети та реалізація завдань дослідження були здійснені за допомогою комплексного застосування зокрема таких наукових методів: документального методу, логічного та порівняльного аналізу нормативно-правових актів, методів зведення, вибірки, групування, порівняння, узагальнення отриманих результатів, методів теоретичної та практичної інтерпретації одержаних результатів. Результати науково-дослідної роботи - пропозиції щодо удосконалення правового регулювання та організації надання поліцейських послуг в Україні, в тому числі щодо необхідності подальшого законодавчого врегулювання процедурних аспектів. Також одержані практичні результати становлять вагомий науково-теоретичний і практичний інтерес.

10.07 Загальна теорія держави і права

10.06.19.0050/0519U001102

Мазаракі Наталія Анатоліївна. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні: Дис... д.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 29.05.2019.

УДК 340.13.

401 с.: 3 іл. – Бібліогр.: 626 назв.

Дисертацію присвячено дослідженню та формуванню науково обґрунтованої комплексної теоретико-правової моделі правового забезпечення медіації в Україні як важливого елементу реалізації принципу верховенства права, визначенню напрямів вдосконалення чинного законодавства щодо доступності правосуддя шляхом запровадження медіації як особливої форми компромісу, що застосовується при вирішенні спорів. Надано загальнотеоретичну характеристику медіації як важливого елементу реалізації принципу верховенства права та одвічного прагнення людини до справедливості. Доводиться, що медіація є особливою формою компромісу учасників правових відносин у загально-теоретичному та гносеологічному сенсі. Сформульовано концептуальний підхід до забезпечення належності та допустимості медіаційних процедур як ефективного механізму вирішення спорів та на цій основі визначено категорію та критерії медіабельності спору. У ході дослідження розкривається система принципів медіації, їх інтегративний та змістовний зв'язок, вплив на реалізацію завдань правосуддя, досягнення вищої справедливості. Особлива увага приділена теоретичним аспектам договірної природи медіації, визначенню особливостей впровадження основних договірних конструкцій медіації. Окреме місце посідає дослідження ролі та значення медіаційного застереження, сформульовано концептуальний підхід для забезпечення виконуваності медіаційних угод. Запропоновано авторський погляд на сучасну парадигму розвитку медіації в Україні. Запропоновано науково обґрунтовану теоретико-правову концепцію розвитку медіації в Україні, визначено напрями та принципи професійної підготовки медіатора та забезпечення реалізації фундаментальних прав людини під час вирішення спору в порядку медіації. Запропоновано шляхи формування державного ре-

гулювання та саморегулювання у сфері медіаційної діяльності.

10.06.19.0051/0519U001104

Мельник Ярослав Ярославович. Безпека цивільного процесу: теоретико-правове дослідження: Дис... д.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 30.05.2019.

УДК 34.037; 340.11; 347.9.

430 с. – Бібліогр.: 456 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню сучасних теоретичних і практичних проблем становленню доктрини безпеки в цивільному процесуальному праві України. У дисертаційній роботі аналізуються основні підходи для здійснення цивільного процесу та судової практики у контексті механізмів та інструментів забезпечення безпеки. Обґрунтовується онтологічна сутність цивільного процесу, як процесуального механізму по забезпеченню та долаанню процесуального конфлікту, ускладнень, що виникають в ході розгляду цивільної справи та інших аномалій...

10.06.19.0052/0419U001326

Мельник Марія Богданівна. Припинення аліментних зобов'язань набуттям дитиною майна: загальнотеоретичне дослідження:

Дис... к.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 30.05.2019.

УДК 347.921.

161 с. – Бібліогр.: 206 назв.

Дисертація є першим комплексним загальнотеоретичним дослідженням правового режиму припинення права на аліменти набуттям дитиною майна як особливого стану з врегулювання правовідносин задоволення майнових інтересів дитини у договірний спосіб. Розгляд проблем припинення права на аліменти набуттям дитиною майна протікає під призвою загальнотеоретичного аспекту, що комплексно, структурно та ефективно вдосконалює методологічний апарат та механізм правового регулювання при досягненні мети та виконання завдань сімейного права

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.06.19.0053/0219U000419

Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентові України; Керівник Гонюкова Лілія Василівна. – ДР 0117U002864. УДК 001.89:[32;35](4).

410 с.

Об'єкт дослідження - державна політика як сфера наукового знання та прикладна галузь суспільних перетворень. Метою дослідження є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій з розробки методології дослідження державних політик задля інноваційного збалансованого суспільного розвитку.

10.06.19.0054/0219U000420

Реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентові України; Керівник Василевська Тетяна Едуардівна. – ДР 0117U002869.

УДК 35.08:343.35](477)(075.8).

218 с.

Об'єкт дослідження - державна служба та служба в органах місцевого самоврядування в Україні. Мета дослідження - теоретичне обґрунтування аксіологічного підґрунтя та

ефективних механізмів реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні.

10.06.19.0055/0219U000421

Інформаційно-комунікативна складова публічного управління: навчально-методичні розробки: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Карпенко Олександр Валентинович. – ДР 0117U002858. УДК 35.07:659.3.4.

292 с.

Об'єкт дослідження - публічне управління. Мета дослідження - науково-теоретичне обґрунтування інформаційно-комунікативної складової публічного управління.

10.06.19.0056/0219U000422

Публічна політика щодо формування української ідентичності в умовах сучасних викликів: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Трошинський Володимир Павлович. – ДР 0118U000634. УДК 001.89:304:316.4.063.3:303(477).

310 с.

Об'єкт дослідження - суспільні відносини, що складаються у сфері формування української ідентичності. Мета роботи - обґрунтувати теоретико-методологічні засади та визначити науково-практичні рекомендації органам державної влади щодо вироблення та реалізації публічної політики у сфері формування української ідентичності в умовах сучасних викликів.

10.06.19.0057/0219U000423

Теоретико-прикладні аспекти визначення професійних кваліфікацій та сертифікації державних службовців: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Хаджирадєва Світлана Костянтинівна. – ДР 0118U000642. УДК 001.89:35.08:005.95/.96]-027.21/.22.

165 с.

Об'єкт дослідження - система професійних кваліфікацій та сертифікації державних службовців в Україні. Мета дослідження: обґрунтувати теоретичні засади та розробити структурно-функціональну модель визначення професійних кваліфікацій та сертифікації державних службовців в Україні.

10.06.19.0058/0219U000424

Правове підпорядкування публічної адміністрації основним правам і свободам: сутність, засоби, перспективи вдосконалення: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Дубенко Світлана Дмитрівна. – ДР 0117U002865. УДК 001.89:[342.9:35.07]:342.7.

169 с.

Об'єкт дослідження - суспільні відносини, які виникають у процесі функціонування публічної адміністрації в частині її підпорядкування основним правам і свободам. Мета дослідження - напрацювання рекомендацій щодо вдосконалення правового підпорядкування публічної адміністрації основним правам і свободам на основі осмислення змісту наявності вітчизняної практики, так і перспективного зарубіжного досвіду.

10.06.19.0059/0219U000425

Інституціональні засади розвитку державної системи кризового реагування в Україні:

Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Запорожець Тетяна Володимирівна. – ДР 0118U000643. УДК 351.862.4.

160 с.

Об'єкт дослідження: державна політика кризового реагування в Україні. Мета роботи: обґрунтування теоретико-методологічних основ та розробка практичних рекомендацій щодо інституціональних засад розвитку державної системи кризового реагування в Україні, визначення її основних пріоритетів, завдань та механізмів реалізації.

10.06.19.0060/0219U000426

Теоретико-методологічні засади розвитку сучасної моделі представницької влади у державотворчому процесі України: Заклучний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Гошовська Валентина Андріївна. – ДР 0118U000638. УДК 328-027.21:342.2(062.551).

381 с.

Об'єкт дослідження - представницька влада в державотворчому процесі України. Мета дослідження - наукове обґрунтування теоретико-методологічних засад розвитку сучасної моделі представницької влади у державотворчому процесі України та розробка практичних рекомендацій щодо її модернізації.

10.06.19.0061/0219U000427

Російська агресія проти України: державно-управлінські аспекти протидії у гібридній війні: Заклучний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Мельник Юрій Віталійович. – ДР 0118U000640. УДК 351.746.1(477)(075.8).

122 с.

Об'єкт дослідження: російська агресія проти України. Мета роботи - розробка комплексної методики протидії російській агресії та підвищення ефективності механізмів державного управління у сфері національної безпеки.

10.06.19.0062/0219U000428

Ресурсно-мережева модель системи підвищення кваліфікації керівних кадрів: Заклучний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Гошовська Валентина Андріївна. – ДР 0118U000637. УДК 35.088.6:352/354:35.08.

202 с.

Об'єкт дослідження - розвиток системи підвищення кваліфікації керівних кадрів. Мета роботи: здійснити теоретико-методологічне обґрунтування сутності і структури ресурсно-мережевої моделі системи підвищення кваліфікації керівних кадрів та розробити пропозиції щодо її запровадження у вітчизняну систему розвитку професійної компетентності публічних службовців.

10.06.19.0063/0219U000430

Інструменти та механізми впровадження публічної політики в Україні: Заклучний звіт /Національна академія державного управління при Президентіві України; Керівник Телешун Сергій Олександрович. – ДР 0118U000641. УДК 32:351:316.42(477):061.1.

240 с.

Об'єкт дослідження: публічна політика. Мета роботи: визначення особливостей інструментів та механізмів впровадження публічної політики як основи публічного управління в Україні.

10.06.19.0064/0219U000431

Розроблення довідника типових посад державних службовців в Україні на компетентнісній основі: Заключний звіт /Національна академія державного управління при Президентові України; Керівник Сороко Володимир Миколайович. – ДР 0117U002871. УДК 001.89 : 35.084: [006.6 : 005.332.2](477).

224 с.

Об'єкт дослідження - принципи і підходи до професійної ідентифікації діяльності у сфері державної служби і кадрової політики. Мета роботи - розроблення на компетентнісній основі типових профілів професійної діяльності державних службовців, які складають основу описів посад в органах публічної влади і можуть бути використанні при проектуванні штатних розписів в цих органах.

10.17 Адміністративне право

10.06.19.0065/0519U001084

Микитюк Микола Андрійович. Адміністративно-правові засади забезпечення державної охорони України: Дис... д.ю.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". – Захищена 19.04.2019.

УДК 347.9.(477).

529 с. – Бібліогр.: 384 назви.

Дисертація присвячена дослідженню проблемних теоретичних та прикладних аспектів адміністративно-правового регулювання здійснення державної охорони в Україні. Обґрунтовано, що в контексті здійснюваних в Україні реформ та реформи сектору безпеки і оборони, УДО має реформуватися у сучасну службу забезпечення безпеки органів державної влади, їх посадових і службових осіб. Запропонована класифікація взаємодії УДО із державними органами. Вбачається прийнятним і доцільним встановлення саме обов'язковості взаємодії органів публічної влади України, у тому числі й правоохоронних органів, з Управлінням державної охорони України в питаннях забезпечення здійснення державної охорони. Обґрунтовано, що для забезпечення безпеки Президента має здійснюватися: забезпечення інформаційної його безпеки; розвідувальне забезпечення діяльності президента; політична безпека президента; правова безпека президента; екологічної безпеки президента; фінансово-економічної безпеки президента; науково-технологічної безпеки президента із застосуванням новітніх технологій. Дослідження генези підходів до понять "безпека Президента" та "охорона Президента" дозволило сформулювати понятійний апарат даної сфери. Напрацьовано конкретні пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства із зазначеного питання.

10.06.19.0066/0419U001273

Коминар Назар Михайлович. Інформаційна безпека як складова національної безпеки держави: адміністративно-правовий аспект:

Дис... к.ю.н. /Приватний вищий навчальний заклад "Львівський університет бізнесу та права". – Захищена 19.04.2019.

УДК 347.127.15.

212 с. – Бібліогр.: 260 назв.

1. У дисертації проведено комплексне дослідження адміністративно-правового аспекту інформаційної безпеки як складова національної безпеки держави. Розглянуто теоретико-методологічне підґрунтя дослідження інформаційної безпеки як складової національної безпеки держави. Визначено місце інформаційної безпеки в системі забезпечення національної безпеки держави. Розкрито особливості реалізації політики інформаційної безпеки в сучасних умовах

розвитку українського суспільства. Сформульовано пропозиції та рекомендації пов'язані з удосконаленням законодавчих основ забезпечення інформаційної безпеки держави.

10.27 Цивільне право

10.06.19.0067/0219U000689

Конституційне будівництво в країнах Центральної Європи в ХХ-ХХІ ст: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"; Керівник Бисага Юрій Михайлович. – ДР 0115U007114. УДК 347.

93 с.

В процесі виконання науково-дослідної роботи досліджено та обґрунтовано суспільні відносини у сфері конституційного будівництва в країнах Центральної Європи, визначено доцільність уніфікації конституційного та муніципального права України з відповідним законодавством країн Центральної Європи. Окреслено шляхи та етапи вдосконалення відповідного законодавства в Україні в контексті вимог щодо врахування досвіду конституційного будівництва інших країн Центральної Європи. Розроблено науково обґрунтовані пропозиції щодо уніфікації конституційного законодавства України з врахуванням кращого досвіду інших країн Центральної Європи, зокрема, у сфері конституційно-правового статусу людини і громадянина (а також іноземців, осіб без громадянства, біженців та внутрішньо переміщених осіб), загальних засад регулювання діяльності професійних спілок та політичних партій, конституційно-правового регулювання форм безпосередньої демократії, фундаментальних основ діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Результати роботи використовуватимуться в процесі подальшого дослідження загальнотеоретичних та науково-практичних проблем конституційного будівництва, а також у науковій та практичній діяльності викладачів, аспірантів, докторантів. Основні положення та висновки науково-дослідної роботи можуть бути використані як теоретичний матеріал для оптимізації правового регулювання суспільних відносин щодо здійснення конституційного будівництва в Україні та інших країнах Центральної Європи, а також є підґрунтям для подальшої розробки теоретико-правових положень розвитку конституційного законодавства України відповідно до європейських стандартів. Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що вони носять як науково-теоретичну, так і практичну цінність. Результати НДР можуть мати прикладний характер, пропозиції практичного змісту можуть бути використані у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Матеріали науково-дослідної роботи можуть використовуватися під час проведення занять з відповідних галузевих дисциплін. Результати НДР відображені у фахових наукових статтях, тезах доповідей на вітчизняних та міжнародних конференціях, підручниках та навчальних посібниках, матеріалах навчально-методичних рекомендацій тощо.

10.51 Аграрне право

10.06.19.0068/0219U000132

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромисловому комплексі Миколаївської області:

Заключний звіт /Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрощуваного землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Абрамова Валентина Дмитрівна. –

ДР 0116U001139. УДК 635.744:631.674.6.

34 с.

Розроблена маркетингова стратегія для просування інноваційних технологій, продукції і послуг у агровиробництві регіону. Створений прогноз розширення пакету ринкових інноваційних пропозицій для споживчого сегменту аграрного ринку, який включає в себе наукові розробки у галузі рослинництва, тваринництва та селекції для підвищення виробництва продукції і рентабельності агропідприємств.

10.87 Міжнародне право

10.06.19.0069/0519U001089

Спектор Ольга Михайлівна. Міжнародно-правове регулювання сфери природоресурсних відносин: Дис... д.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 28.03.2019.

УДК 341:349.6.

419 с. – Бібліогр.: 1593 назв.

Дисертація є першим комплексним дослідженням міжнародно-правового регулювання природних ресурсів, як об'єктів міжнародного права, еволюції та становлення такого регулювання, визначення особливостей правового статусу окремих видів природних ресурсів, інституційних механізмів реалізації міжнародно-правових норм щодо природних ресурсів, їхня імплементація в національне законодавство та особливості встановлення міжнародно-правової відповідальності за порушення в сфері природоресурсних відносин.

10.06.19.0070/0419U001325

Локшина Юлія В'ячеславівна. Правове регулювання засобів захисту торгівлі в Європейському Союзі: Дис... к.ю.н. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 29.05.2019.

УДК 341.1/.8:339.5(061.1ЄС)(043.3).

180 с. – Бібліогр.: 328 назв.

Дисертацію присвячено комплексному дослідженню теоретичних та нормативно-правових аспектів застосування засобів захисту торгівлі в Європейському Союзі, групи інструментів, що містить антидемпінгові, компенсаційні та захисні заходи в міжнародній торгівлі. З'ясовано сутність, місце правового забезпечення засобів захисту торгівлі в системі міжнародного та Європейського права, основні елементи та базові властивості інституціонального та нормативного регулювання.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

10.06.19.0071/0419U001271

Бабарикіна Надія Анатоліївна. Децентралізація як детермінанта демократизації в контексті розвитку громадянського суспільства: Дис... к.політ.н. /Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". – Захищена 11.04.2019.

УДК 352/353:321.7:323.21.

257 с. – Бібліогр.: 257 назв.

Об'єкт - громадянське суспільство в контексті демократизації сучасного політичного процесу; мета - виявлення та науково-теоретичне обґрунтування сутності та особливостей децентралізації як детермінанти демократизації в контексті розвитку громадянського суспільства; методи - системний, компаративний; новизна - дана робота є цілісним, системним дослідженням теоретичних та політико-правових засад децентралізації в Україні як детермінанти демократизації

в контексті розвитку громадянського суспільства; результати дослідження можуть використовуватися в процесі політичного регулювання відносин між державою та громадянським суспільством; у навчальному процесі при викладанні базових дисциплін і спецкурсів з політології, публічного управління, місцевого самоврядування, основ демократії.

11.06.19.0072/0419U001319

Дяченко Ольга Вікторівна. Застосування засобів мовно-маніпулятивної політичної діяльності в сучасних політичних процесах: Дис... к.політ.н. /Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. – Захищена 20.05.2019.

УДК 32.019.5;659.4 (043.3).

200 с. – Бібліогр.: 209 назв.

Об'єкт - форми впливу на сучасні політичні процеси; мета - визначення впливу мовно-маніпулятивної діяльності на сучасні політичні процеси; методи - системний, порівняльний, структурно-функціональний, інституціональний; новизна - вперше визначено характерні ознаки мовно-маніпулятивного впливу в аспекті блогінгу і обґрунтовано думку, що сучасна політична реальність за допомогою блогінгу замінюється в інтернет-просторі штучними віртуальними моделями, де створюється необхідна картина світу з відповідними образами, символами, реакціями та уявленнями щодо політичних подій та процесів; результати - можуть бути використані в публічному адмініструванні, при розробці державної політики, діяльності ЗМІ, при проведенні електоральних кампаній; у навчальному процесі при розробці курсів з "Політичної науки", "Політична реклама", "Політична мова", "Політичні технології".

11.06.19.0073/0218U007922

Дослідження практики організації цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах: Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Михайлов Віктор Миколайович. – ДР 0118U003075. УДК 352.075.

55 с.

Об'єкт дослідження: державне управління у сфері цивільного захисту в умовах реформування місцевого самоврядування. Мета роботи: дослідити та узагальнити досвід організації заходів цивільного захисту населення територіальних громад в умовах реформування місцевого самоврядування. Методи дослідження: системний аналіз, узагальнення, порівняльний аналіз, систематизація, теоретичне моделювання, анкетування, експертне опитування. Основні результати: за результатами аналізу напрацьованого практичного досвіду щодо організації заходів цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах на території областей, які брали участь у реалізації пілотних проектів, підготовлено Збірку кращих практик місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту та безпеки громад (2016-2017 роки). Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.06.19.0074/0219U000345

Основні тенденції внутрішньої та зовнішньої політики РФ у контексті національних інтересів України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Бурковський Петро Анатолійович. – ДР 0118U003505. УДК 323:327(477):323.1(470).

26 с.

У даній науково-дослідній роботі розглядаються основні чинники внутрішньої та зовнішньої політики РФ, які впливають на українсько-російські відносини, а також створюють загрози та можливості для реалізації національних ін-

тересів України. Проаналізовано ресурси, що можуть бути використані для збереження нинішнього керівництва РФ при владі, основні тенденції соціально-економічного та внутрішньополітичного життя Росії, її зовнішньополітичні інтереси та засоби досягнення геополітичних цілей. Визначено основні сценарії розвитку ситуації, пов'язаної з реалізацією курсу Кремля на відновлення імперського статусу. Проаналізовано чинники можливого ослаблення інституційного потенціалу режиму Путіна, умови для внутрішньої дестабілізації режиму та втрати ним суспільної легітимності, ймовірність появи нових ліній напруженості в суспільстві та владі.

11.06.19.0075/0219U000346

Забезпечення стійкості держави до загроз у сфері національної безпеки: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Резнікова Ольга Олександрівна. – ДР 0118U003506. УДК 321.01:351.746.1.

26 с.

У науково-дослідній роботі "Забезпечення стійкості держави до загроз у сфері національної безпеки" проведений аналіз іноземного досвіду щодо забезпечення стійкості держави до загроз у сфері національної безпеки. На підставі цього аналізу розроблені рекомендації для суб'єктів сектору безпеки і оборони щодо використання в Україні відповідних практик, які підтвердили свою ефективність у країнах-членах ЄС і НАТО. Визначені недоліки у системі забезпечення стійкості держави до загроз у сфері національної безпеки в Україні. Підготовлені пропозиції щодо удосконалення та модернізації системи забезпечення стійкості держави до загроз у сфері національної безпеки. Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.06.19.0076/0219U000349

Забезпечення стійкості політичної системи України в умовах зовнішньої агресії: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Павленко Ірина Анатоліївна. – ДР 0118U003509. УДК 321(477)+(1-651):327.

29 с.

Науково-дослідна робота "Забезпечення стійкості політичної системи України в умовах зовнішньої агресії" присвячена актуальним проблемам внутрішньополітичного процесу та стійкості політичної системи України в умовах російської збройної агресії. Спираючись на традиційні та новітні методи наукового дослідження, фахівці відділу розвитку політичної системи та відділу етнопатриотичних відносин, реінтеграції та розвитку громадянського суспільства в рамках НДР забезпечили виконання завдань науково-експертного супроводу діяльності Президента України та підготували рекомендації щодо реформування окремих політичних інституцій, забезпечення культурних потреб національних меншин в Україні, залучення громадянського суспільства до надання допомоги внутрішньо переміщеним особам, їх адаптації та інтеграції в місцевих громадах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.06.19.0077/0219U000353

Пріоритети забезпечення енергетичної та техногенної безпеки України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Суходоля Олександр Михайлович. – ДР 0118U003513. УДК 355.862.4:621.31(477).

28 с.

Обґрунтовано пріоритетні завдання та механізми забезпечення державної політики у сфері енергетичної та техногенної безпеки України в умовах трансформації системи безпеки у внутрішній і зовнішній сферах. Проведено аналіз

ефективності державної політики в сфері забезпечення енергетичної безпеки в частині нейтралізації та ефективності реагування на нові гібридні загрози. Розроблено рекомендації щодо заходів із забезпечення енергетичної безпеки України. Досліджено вплив актуальних загроз у сфері екологічної та техногенної безпеки на стан національної безпеки держави. Запропоновано пріоритетні напрями державної політики щодо відпрацювання заходів із зниження та відвертання загроз у сфері екологічної безпеки. Визначено пріоритети державної політики щодо відпрацювання заходів із відвертання загроз у сфері захисту критичної інфраструктури. Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.06.19.0078/0219U000359

Антикоррупційна політика на етапі трансформаційних сдвигів: цілі, стратегії, механізми: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Корень Наталія Василівна. – ДР 0118U003519. УДК 328.185:316.422.

28 с.

Визначено ключові виклики та загрози, що зумовлюють поширення корупції в державі в умовах дії дестабілюючих чинників, викликаних гібридною агресією з боку РФ проти України, пріоритетні механізми, інструменти та напрями діяльності центральних органів виконавчої влади в контексті розробки дієвих антикорупційних механізмів та важелів. Висвітлено результати запровадженої антикорупційної реформи. Проаналізовано виклики для формування ефективної антикорупційної політики та запропоновано подальші кроки стосовно їх подолання. Робота передається за кордон за договірною ціною.

11.06.19.0079/0219U000580

Державний суверенітет в умовах глобалізації: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Лузан Анатолій Олександрович. – ДР 0114U003940. УДК 321.011.

116 с.

Об'єктом дослідження є суверенітет держави в умовах глобалізації. Метою роботи є дослідження особливостей державного суверенітету в умовах коли, з одного боку, відмінності всіх сфер суспільного життя держав поступово стираються, а з другого боку, держави намагаються зберегти свою самобутність, національні риси. Актуальність дослідження обумовлена тим, що Україна будує нову державу, яка виникла на руїнах СРСР. Інші країни Європи, які належать до соціалістичної системи проробляють той же самий процес. В цих умовах важливо знати, домогатися повного суверенітету або обмежитися неповним державним суверенітетом. Теоретичний і практичний результати - проведено теоретичний аналіз проблем, пов'язаних з протіканням політичних процесів в умовах глобалізації та їх вплив на державний суверенітет. Проаналізовано вплив глобалізаційних процесів на формування національних держав, розглянуто взаємозв'язок впровадження регіональної соціальної політики та її вплив на державний суверенітет України в сучасних умовах. Досліджено та показано яким чином ринкові реформи, які проводяться в сучасній Україні, виступають засобом її суверенітету. Галузь застосування результатів - результати наукового дослідження можуть бути використані при розробці та формуванні сучасної регіональної політики, а також при проведенні ринкових і політичних реформ. При розробці програм та спеціальних курсів з політичних наук, зокрема "Основи демократії", "Політика та економіка", "Політична глобалістика", "Загальна теорія політика" тощо. Робота передається за кордон за договірною ціною.

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки

12.06.19.0080/0218U008039

Створення віртуальної екскурсії Політехнікою: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Веретеннікова Наталія Вячеславівна. – ДР 0118U001673. УДК 004:001;007; 002:004. 30 с.

Створено, опрацьовано та відібрано панорамні зображення території та аудиторій головного корпусу. Розроблено схематичну карту переміщення головним корпусом. Розроблено віртуальну екскурсію як мультимедійний продукт з використанням створеного контенту. Інформаційний ресурс з віртуальною екскурсією головним корпусом університету використовуватиметься для ознайомлення вступників та студентів Національного Університету "Львівська політехніка" зі структурою та архітектурними особливостями університету. Робота розповсюджується за договірною ціною.

12.81 Міжнародне співробітництво в науці

12.06.19.0081/0219U000409

Дослідження стану та правового забезпечення винахідницької діяльності у наукових установах: Заклучний звіт /Центр інтелектуальної власності та передачі технологій; Керівник Капіца Юрій Михайлович. – ДР 0114U000885. УДК 347.77:001.89. 580 с.

На підставі аналізу законодавчих актів, що регламентують винахідницьку діяльність у наукових установах в Україні та у іноземних країнах (ЄС, СНД, США) досліджено практику її застосування, а також проведено аналіз стану винахідницької діяльності в наукових установах та отримано нові дані щодо повноти та прогалин нормативного регулювання, проблем винахідницької діяльності в наукових установах України, на підставі проведеного аналізу підготовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства в цій сфері та рекомендації зі здійснення винахідницької діяльності в наукових установах НАН України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

13 КУЛЬТУРА

13.07 Теорія, методологія і філософія культури

13.06.19.0082/0219U000471

Архітектура і дизайн: традиція і сучасність: Заклучний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Кондель-Пермінова Наталія Миколаївна. – ДР 0115U006911. УДК 008.009:3. 32 с.

Пошук шляхів і засобів формування комплексної системи історичних, теоретико-онтологічних та діяльнісних знань про архітектуру і дизайн, аналіз і формування системи знань, здатної забезпечити вирішення питань співорганізації складників архітектурної та дизайнерської діяльності у морфологічно-структуровану єдність.

13.11 Культура в сучасному світі

13.06.19.0083/0219U000470

Культурна і мистецька спадщина: дослідження, реставрація, збереження: Заклучний звіт /Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України; Керівник Савчук Ігор Борисович. – ДР 0115U006907. УДК 008.316.722.

15 с.

Наукове обґрунтування фундаментальних і практичних проблем реставрації й відродження історії як атрибуту сучасності. Аналіз і формування системи знань, здатної забезпечити вирішення питань співорганізації складників історико-культурної діяльності в широкому спектрі ретроспективних орієнтацій

13.19 Культура окремих країн і народів

13.06.19.0084/0219U000524

Культурна економіка Китаю: регіональний вимір: Заклучний звіт /Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури; Керівник Величко Валентин Вікторович. – ДР 0117U002750. УДК 338(477): 316.7. 305 с.

Об'єкт дослідження - культурна економіка Китаю: регіональний вимір

13.41 Бібліографія. Бібліографознавство

13.06.19.0085/0219U000629

Концептуальні та методичні засади у формуванні національної книжкової колекції "Україніка": Заклучний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Омельчук Володимир Юхимович. – ДР 0116U000059. УДК 01+015+017.1+012(477)19+012(477):821.161.2 Шевченко Т. Г.+004.65. 30 с.

Предмет дослідження - теоретичні, методологічні та методичні проблеми формування національної книжкової колекції "Україніка". Мета - створення електронного ресурсу бібліографічної "Україники", яка висвітлює історико-культурну спадщину в міжнародному інформаційному просторі; формування джерелознавчих баз первинної і вторинної інформації; повний науковий опис відповідних документів. Мета дослідження - Органічною складовою цього проекту є бібліографічні ресурси: "Т. Г. Шевченко. Література про життя і творчість", "Українська революція і державність, 1917-1921 рр.", "Українська книга в сучасному інформаційному просторі" ; "Бібліографія періодичних видань у фондах відділу довідково-бібліографічного обслуговування НБУВ" ; "Створення науково-інформаційних ресурсів на фонди газетної періодики XIX-XXI сторіччя: електронний каталог газет України з фондів НБУВ, друковані ретроспективні бібліографічні покажчики газет України з фондів НБУВ".

13.51 Музейна справа. Музеєзнавство

13.06.19.0086/0219U000088

Розроблення нормативно-технічної документації щодо цифрової трансформації» (ДК 021:2015 73110000-6 «Дослідницькі послуги», ДК 015:97 I.2 12 «Дослідження та розробки в галузі приладобудування та електроніки»):

Заклучний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Дубов Дмитро Володимирович. – ДР 0118U007001. УДК 316.32:006:351. 520 с.

В роботі було узагальнено світовий досвід впровадження проектів електронного урядування в тих країнах, які застосовують проектний підхід до процесів впровадження IT-проектів в сфері урядування. Було досліджено принцип "управління успішними проектами" та механізми запровадження його на практиці в сфері електронного урядування.

Були підготовлені проектні пропозиції до корегування вітчизняної нормативно-правової бази (стандартів) для врахування проектного підходу. Важливим результатом дослідження стало напрацювання проекту словника термінів в сфері інформатизації, електронного урядування, розвитку інформаційної суспільства, цифрових трансформацій, захисту інформації, а також опрацювання питання можливості всеохопного впровадження цифрових прав в українському законодавстві. Проаналізовано стан розвитку інформаційного суспільства та інформатизації в Україні в 2018 році та подано цілісний огляд цієї сфери. Робота передається за кордон за договірною ціною.

13.71 Архівна справа. Архівознавство

13.06.19.0087/0219U000719

Архів Української Народної Республіки. Міністерство внутрішніх справ. Звіти департаментів державної варті та політичної інформації (1918–1922): Заключний звіт /Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Керівник Кавунник Валентин Леонідович. – ДР 0118U001443. УДК 930.253:(477)УНР "1918/1921".

350 с.

У збірнику опубліковано агентурні відомості та звіти з архівів Департаменту державної варті, Політичного департаменту та Департаменту політичної інформації Міністерства внутрішніх справ Української Народної Республіки. У записках за період від липня 1918 до грудня 1922 збережено інформацію про настрої населення та внутрішнє становище в Україні, зокрема про большевицькі локальні повстання в Київській, Подільській, Чернігівській губерніях, напади з-за меж демаркаційної лінії, агітацію та встановлення російської адміністрації. Особливу увагу приділено советській господарській політиці (скасування приватної власності, «продразверстка» та «продналог», заборона торгівлі) та антибольшевицьким повстанням.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.06.19.0088/0218U007974

Формування нової якості економічної освіти як складова реконструктивного розвитку:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Гриценко Андрій Андрійович. – ДР 0118U004433. УДК 37.014.54:338.2-043.96. 182 с.

Об'єкт дослідження: якісні характеристики економічної освіти в Україні. Мета дослідження: обґрунтування змін у змісті, організації та нормативно-правовому забезпеченні економічної освіти з метою приведення їх у відповідність до вимог реконструктивного розвитку економіки. Методи дослідження: логіко-історична методологія у поєднанні із структурно-функціональним підходом, соціологічні опитування, статистичні та загальнонаукові методи. Результати та їхня новизна: В роботі обґрунтовано необхідні зміни у сфері освіти з метою подолання розриву між вимогами до економічного мислення і сучасною економічною освітою, та прикладні аспекти впровадження локальних механізмів реконструктивного розвитку в сфері професійної підготовки фахівців з економіки. Розглянуто забезпечення формування фундаментальних економічних знань як базис сучасної освіти. Виконано статистичний аналіз структури зайнятих у професійному розрізі. З'ясовано критерії поточної та перспективної якості економічної освіти. Подано характеристи-

ку інституціоналізації суспільного запиту на якість економічної освіти. Визначено конкурентні інструменти підвищення якості економічної освіти. Розкрито зарубіжний досвід з монетизації попиту на якість економічної освіти. Обґрунтовано місце історико-економічного блоку в системі економічної освіти. Визначено ключові напрями перетворень в системі освіти. Розкрито зарубіжний досвід використання цифровізації для забезпечення якості освіти. На основі проведеної теоретико-аналітичної роботи розроблено пропозиції органам влади щодо внесення змістовних змін у системі національної економічної освіти. Ступінь впровадження: використано в законодавчому процесі Комітетом Верховної Ради України з економічної політики, Міністерством освіти і науки України; в роботі Спілки економістів України. Взаємозв'язок з іншими роботами: НДР базується на результатах попередніх досліджень щодо розробки теоретико-методологічних підходів до з'ясування закономірностей інституційної архітекτονіки (НДР "Інституційна архітектоніка і динаміка економічних перетворень" (0102U006441)), особливостей взаємозв'язку ієрархії і мережових структур в економічній динаміці (НДР "Ієрархія і мережові структури в економічних системах" (0105U003360)), їх прояву в процесах трансформації економіки України (НДР "Інституційні трансформації соціально-економічної системи України" (0111U006669)), теорії реконструктивного економічного розвитку (НДР "Реконструктивний тип економічного розвитку та основні напрями його реалізації в Україні" (0116U006783), НДР "Загальні та локальні механізми реконструктивного розвитку економіки" 0117 U002825). Рекомендації щодо використання результатів роботи: результати можуть бути використані у діяльності Верховної Ради України, Уряду України, міністерств соціально-економічного профілю, органів місцевого самоврядування та закладів вищої освіти. Галузь застосування: соціально-економічна політика держави і регіонів у законодавчому, нормативно-правовому та інституційному забезпеченні. Значущість роботи та висновки: робота розкриває зміст інституційного підходу до формування механізмів реконструктивного економічного розвитку, спрямованих на усунення невідповідності між новими вимогами до економічного мислення і сучасною економічною освітою, та прикладні аспекти впровадження локальних механізмів розвитку в сфері професійної підготовки фахівців з економіки. Прогнозні припущення про розвиток дослідження: необхідною є спеціалізація механізмів розвитку в рамках формування модерних проектів реконструкції економіки України, зокрема в сфері цифровізації економіки. Ключові слова: реконструктивний розвиток, економічна освіта, ключові компетенції, якість освіти, критичне мислення, креативне мислення, соціальне та емоційне навчання, цифровізація економіки.

14.06.19.0089/0219U000435

Процеси диференціації в шкільній освіті незалежної України (історико-аналітичний аспект):

Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Дічек Наталія Петрівна. – ДР 0116U003183. УДК 37.042/.043(091)(477).

63 с.

На основі аналізу державних законів, постанов, концепцій і програм про розвиток освіти в Україні у досліджуваний період доведено, що у 2000-і роки в освітній політиці держави питання диференціації й індивідуалізації навчання в школі залишалися актуальними, набираючи глибини і нового звучання у вигляді встановлення особистісно орієнтованої парадигми освіти. Аналіз внеску українських учених у розвиток психолого-педагогічного обґрунтування запровадження дитиноцентрованої освіти в незалежній Україні

показав, що теоретичному узasadненню і практичному втіленню "особистісної педагогіки" (В.Кремень) в українській школі сприяли теорія раціоналістичної освіти Г. Балла, положення генетичної психології С. Максименка, стратегіальна теорія творчості В. Моляко, тривимірна модель психологічної структури особистості В.Рибалка, результати досліджень феномену обдарованості колективу науковців під керівництвом Р. Семенової, а також результати практичної реалізації цих ідей в шкільній освіті. Встановлено, що з 1990-х років в Україні набула розвитку нова постнекласична модель освіти, згідно з якою цінністю стає розвиток потенцій і можливостей особи, процес її творчої самоактуалізації та самореалізації, тобто особистісно орієнтована модель освіти. Постнекласична система освіти утверджується на основі її інформатизації та комп'ютеризації, а розвиток особистості багато у чому базується на можливостях інформаційного простору. Разом з цим впровадження нової моделі освіти не стало повною відмовою від наукових уявлень і методологічних установок попередніх моделей освіти, між ними виявлено синергетичну спадкоємність. Охарактеризовано діяльність запровадженої у роки незалежності Психологічної служби у школі, яка сприяла втіленню в життя індивідуалізованого, особистісно орієнтованого підходу до учня-студента засобами і технологіями практичної психології (Н.П.Дічек). Охарактеризовано нормативно-правову базу та діяльність у досліджуваній період спеціальних загальноосвітніх шкіл для дітей і підлітків, які потребують особливих умов виховання, закладів освіти для розвитку творчої обдарованості, різних типів інтегрованих закладів освіти - навчально-виховних комплексів (Н.Б.Антонець). Встановлено, що за роки незалежності в Україні поступово було розроблено ефективну концепцію етнонаціональної освітньої політики, яка сприяла забезпеченню прав й інтересів представників національних спільнот. На основі аналізу навчальних планів і програм єврейських шкіл показано позитивні зрушення у розширенні змісту освіти у школах нацменшин завдяки введенню етнічно спрямованих предметів ("Історія єврейського народу", "Етика, традиції й звичаї єврейського народу", "Художня культура"), а також їх кількісне зростання. Проаналізовано і відображено кількісні зміни та зміни у змісті роботи російських шкіл (С.М.Шевченко). Обґрунтовано, що одним із ключових напрямів реформування шкільної освіти стало впровадження диференціації змісту навчання в старшій школі у формі профільного навчання. Висвітлено дидактичні моделі формування профілів навчання, педагогічні умови їх ефективної реалізації на основі обґрунтування дидактичних вимог до формування і впровадження основних інваріантних складових освіти; форми організації профільного навчання в старшій школі; зміст профільних загальноосвітніх предметів; дидактичні вимоги щодо створення навчальних спецкурсів (А.А.Загородня). З'ясовано, що розбудова методичного апарату українських шкільних підручників із суспільствознавчих предметів на межі ХХ - ХХІ ст. була пов'язана із запровадженням зовнішньої і внутрішньої диференціації, які, хоча й розвивалися паралельно, але домінувала внутрішня диференціація, орієнтована на індивідуалізацію навчання школярів з різним рівнем підготовки (Н.М.Гулан). Висвітлено шляхи організації у досліджуваній період інноваційного навчального середовища української початкової школи; формування мотивації та пізнавального інтересу учнів до навчання; запровадження інтегрованих форм навчання учнів початкової школи; способи активзації навчально-пізнавальної діяльності учнів; використання електронних освітніх ігрових ресурсів (ЕОІР) для підвищення якості початкової освіти. З'ясовано внесок у перше десятиліття ХХІ ст. науковців НАПН України у розроблення нової редакції державних стандартів початкової школи; створення навчальних програм з предметів початкової

ланки шкільної освіти, в яких реалізовано багатокомпонентну структуру початкової освіти, а також комплектів підручників (М.Б.Євтух). На основі вивчення досвіду кращих українських учителів узагальнено складники авторських технологій диференційованого навчання молодших школярів (Т.І.Куліш).

14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія

14.06.19.0090/0219U000436

Дидактико-методичне забезпечення навчання у 5 класі шкіл із національними мовами викладання: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Петрук Оксана Миколаївна. - ДР 0116U003184. УДК 373.5.016:811.161.2.

67 с.

Основні завдання дослідження полягали у: визначенні й науковому обґрунтуванні змісту навчання української мови та літературного читання у 5 класі закладів загальної середньої освіти з викладанням мовами національних меншин; відборі текстового матеріалу для літературного читання з урахуванням змістових ліній ДС; розробленні методичних підходів до презентації мовного матеріалу; здійсненні методичної організації навчального матеріалу у змісті підручників (розробленні методичного апарату комунікативного й соціокультурного спрямування, що забезпечував би навчальні, виховні та естетичні завдання, мав особистісно зорієнтований та компетентнісний характер); експериментальній перевірці ефективності розробленого змісту мовного та літературного матеріалу та його методичного супроводу в підручниках української мови й літературного читання для 5 класу шкіл зазначеного типу; внесенні уточнень і корективів у зміст навчальних програм і підручників української мови та літературного читання для 5 класу закладів загальної середньої освіти з викладанням мовами національних меншин.

14.06.19.0091/0219U000437

Прогнозування розвитку загальної середньої освіти як рівневої системи: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Пузіков Дмитро Олегович. - ДР 0116U003185. УДК 373.5.014:303.444:005.412.

85 с.

Розроблено та обґрунтовано методичні рекомендації щодо застосування методологічного інструментарію розроблення коротко-, середньострокових прогнозів розвитку загальної середньої освіти. Розроблено й оприлюднено прогностичну модель розвитку системи загальної середньої освіти, коротко- й середньострокові прогнози розвитку загальної середньої освіти. Розроблено програму підготовки суб'єктів освітньої діяльності до прогнозування розвитку загальної середньої освіти. Узагальнено результати теоретико-експериментальної роботи за завданнями дослідження. Підготовлено до друку наукову продукцію за планом дослідження (рукописи концепції "Концепція прогнозування розвитку системи загальної середньої освіти" (2,0 авт. арк., Л.А. Онищук), рукопис монографії "Прогнозування розвитку загальної середньої освіти: теорія і методологія" (15,0 авт. арк.), практичного посібника "Педагогічне прогнозування розвитку загальної середньої освіти" (10,0 авт. арк.). Узагальнено та оформлено результати науково-дослідної роботи. Організовано впровадження результатів дослідження.

14.06.19.0092/0219U000723

Теоретичні та методичні основи створення

системи підтримки електронного навчання у вищій школі нового покоління: Заключний звіт /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця; Керівник Пономаренко Володимир Степанович. – ДР 0116U004519. УДК 378.4/.6:37-028.27.

245 с.

Об'єкт дослідження - процес обґрунтування напрямків розвитку та підвищення ефективності використання системи підтримки e-learning у вищій школі нового покоління. Мета роботи - розроблення та обґрунтування напрямків розвитку та підвищення ефективності використання системи підтримки e-learning у вищій школі нового покоління. Методи дослідження - системний, логічний підходи; аналізу і синтезу, індукції та дедукції; імітаційне моделювання; графічний. Здійснено обґрунтування теоретико-методологічних засад розвитку електронного навчання у вищій школі нового покоління. Запропоновано методологічні засади стосовно оцінки ефективності використання системи підтримки електронного навчання у вищій школі нового покоління. Розроблено методичні рекомендації до адаптації прототипу електронного навчального простору в освітні системи інших країн світу. З урахуванням вимог юзабіліті здійснено проектування інтелектуального користувачького інтерфейсу систем підтримки електронного навчання. Запропоновано технологію адаптивного оцінювання знань в системах дистанційного навчання. Розглянуто практичні аспекти підвищення ефективності e-learning за допомогою застосування мультимедійних навчальних інтерактивних комплексів. Систематизовано основні підходи до адаптації траєкторії навчання. Запропоновано технологію створення Web-ресурсу для підготовки документації з навчальної дисципліни в системі e-learning. Здійснено розробку портфоліо кафедри та спеціальності для систем електронного навчання. Практична цінність результатів НДР полягає у можливості їх використанні у практиці діяльності сучасних закладів вищої освіти, що доводиться їх впровадженням в Національній академії Національної гвардії України, Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.06.19.0093/0219U000434

Науково-методичні засади компетентісно орієнтованого навчання біології і хімії в основній школі: Заключний звіт /Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України; Керівник Матяш Надія Юрївна. – ДР 0116U003181. УДК 373.1.02.

51 с.

Теоретично опрацьовано та практично реалізовано методику навчання біології і хімії на компетентісній основі, що є пріоритетною тенденцією в сучасній освіті; з'ясовано основні дидактичні ознаки компетентісного підходу порівняно з традиційним (ЗУНівським) і узагальнено їх за такими групами: мета освіти, зміст освіти, освітній процес, роль учителя, роль учня; сутність і компонентний склад предметної компетентності; можливості й умови реалізації компетентісно орієнтованого навчання біології і хімії; розкрито змістове наповнення компонентів предметної компетентності з хімії і біології; обґрунтовано сутність наскрізних змістових ліній курсу, визначених в оновленій програмі з хімії і біології; розкрито резерви навчального змісту щодо реалізації їх; експериментально доведено педагогічну доцільність пропонованого предметного наповнення наскрізних змістових ліній курсу хімії і біології як засобу реалізації компетентісного підходу. Встановлено, що результативність упровадження їх може бути забезпечена певним спрямуванням змі-

сту окремих питань програми, а не її розширенням, а також встановленням внутрішньо- і міжпредметної інтеграції змісту; обґрунтовано й розроблено нову структуру календарно-тематичного плану з хімії і біології на компетентісній основі та доведено конструктивний вплив такого планування на планомірне формування компетентностей учнів. Розподіл вимог до очікуваних результатів навчальної діяльності учнів за складниками компетентності спрощує моніторинг і контроль цієї діяльності; обґрунтовано дидактичні функції синхроністичної таблиці "Видатні відкриття в природничих науках", зміст і структуру навчальних завдань з хімії на основі синхроністичної таблиці та встановлено відповідність розроблених навчальних завдань на основі синхроністичної таблиці вимогам до компетентісно орієнтованих завдань, доступність їх для учнів; доведено, що використання сучасних методів навчання (моделювання, метод проектів тощо), форм організації навчання (в ієрархії яких домінують групові форми роботи), поєднання в освітньому процесі шкільного підручника з сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) навчання, сприяють досягненню очікуваних результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Результати дослідження реалізовано в рукописах 2-х методичних посібників: "Навчання біології учнів основної школи" і "Навчання хімії учнів основної школи", заключному науковому звіті.

14.29 Спеціальні школи. Дефектологія

14.06.19.0094/0519U001088

Боряк Оксана Володимирівна. Теорія і практика формування мовленнєвої діяльності розумово відсталих дітей молодшого шкільного віку: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 15.05.2019.

УДК 376.1-056.264:376.1-056.36:81.233-053.5:373.3(043.3).

547 с.: 34 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 547 назв.

У дисертації комплексно досліджено проблему порушень мовленнєвої діяльності, зумовлених розумовою відсталістю легкого та помірного ступенів тяжкості: причинну обумовленість, механізми виникнення, специфіку когнітивного компоненту мовленнєвої діяльності. Визначено стратегію й тактику медико-лого-психолінгво-педагогічного етапу дослідження; подано характеристику змісту, педагогічні умови та критерії диференційованого оцінювання мовленнєвої діяльності молодших школярів із легким та помірним ступенями розумової відсталості; обґрунтовано показники порушень мовлення. Науково обґрунтовано, емпірично досліджено теоретико-методичні засади та розроблено й експериментально перевірено комплексну диференційовану систему формування та корекції мовленнєвої діяльності молодших школярів із легким і помірним ступенями розумової відсталості на основі системного, індивідуально-диференційованого, мотиваційно-когнітивного, корекційно-розвивального, комунікативно-діяльнісного підходів. Визначено та обґрунтовано напрями підготовки й підвищення кваліфікації фахівців до роботи з формування та корекції мовленнєвої діяльності молодших школярів із легким і помірним ступенями розумової відсталості.

14.06.19.0095/0419U001343

Бондар Наталія Василівна. Формування зв'язного мовлення в учнів старших класів допоміжної школи на уроках трудового навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2019.

УДК 376-056.264:376.016:62/69.

184 с.: 9 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 207 назв.

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній проблемі формування зв'язного мовлення в учнів старших класів допоміжної школи. Вперше проведено комплексне дослідження щодо формування зв'язного мовлення в учнів з інтелектуальними порушеннями старших класів на уроках трудового навчання. Розроблені критерії та рівні сформованості зв'язного мовлення в учнів з інтелектуальними порушеннями, виявлені особливості та труднощі їх формування. Науково обґрунтовано та розроблено зміст і методiku корекційної роботи з формування зв'язного мовлення в учнів з інтелектуальними порушеннями старших класів допоміжної школи на уроках трудового навчання.

14.06.19.0096/0419U001346

Сілявіна Юлія Сергіївна. Моделювання системи педагогічної реабілітації вихованців з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру: Дис...

к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2019.

УДК 364-786:37-056.31.

578 с.: 105 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 217 назв.

У дисертації розкрито сутність концепту педагогічної реабілітації вихованців з особливими освітніми потребами, проаналізовано практику її організації в умовах навчально-виховного процесу, охарактеризовано методологічні засади моделювання педагогічних систем. Визначено діагностичні критерії та показники ефективності педагогічної реабілітації вихованців з особливими освітніми потребами. Розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено систему педагогічної реабілітації вихованців з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру, яка інтегрує методологічно-цільовий, змістово-процесуальний і контрольно-результативний компоненти, функціонально забезпечує відповідність результатів педагогічної реабілітації визначеній меті - розвитку і саморозвитку вихованців з особливими освітніми потребами як суб'єктів пізнання. Розроблено програмно-методичний ресурс щодо впровадження системи педагогічної реабілітації вихованців з особливими освітніми потребами в умовах навчально-реабілітаційного центру.

14.31 Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи

14.06.19.0097/0219U000482

Методичні основи дистанційного навчання кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: Заключний звіт /Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України; Керівник Базелюк Олександр Васильович. – ДР 0116U003592.

УДК 377.018.43(477)(045).
48 с.

Вперше обґрунтовано затребуваність системи професійної освіти і навчання в розробленості методичних основ підготовки педагогів до дистанційного навчання кваліфікованих робітників; проектування особистісно-розвивальних технологій; виявлено: методологічні принципи дистанційного навчання майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних: з'ясовано, що провідним принципом організації дистанційного навчання у професійній освіті має бути змішане навчання (blended learning); уточнено понятійно-категоріальний апарат дослідження; провідним принципом організації дистанційного навчання у професійній освіті має бути змішане навчання (blended learning); з'ясовано, що розробку дистанційних курсів для

професійної освіти варто здійснювати з урахуванням методики модульного навчання МОП.

14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи

14.06.19.0098/0519U001094

Рускуліс Лілія Володимирівна. Методична система формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі вивчення мовознавчих дисциплін: Дис... д.пед.н. /Херсонський державний університет. – Захищена 11.05.2019.

УДК 378.147-057.875:[81.161.2?1]-047.22.

398 с.: 17 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 879 назв.

У дослідженні обґрунтовано філософські й лінгвофілософські основи формування лінгвістичної компетентності студентів. Визначено сутність поняття "лінгвістична компетентність", з'ясовано її субкомпетентності на мовному й мовленнєво-комунікативному рівнях із урахуванням інформаційного обсягу мовознавчих дисциплін. Подано характеристику студента як суб'єкта навчального процесу. Проаналізовано педагогічні й лінгводидактичні підходи, закономірності, принципи, методи й засоби навчання; запропоновано систему форм навчання. Обґрунтовано й впроваджено лінгводидактичну модель методичної системи формування лінгвістичної компетентності майбутніх учителів української мови; визначено етапи, критерії, показники, перевірено рівні сформованості лінгвістичної компетентності.

14.06.19.0099/0419U001183

Мондич Оксана Валентинівна. Формування компетентності майбутніх учителів початкової школи з анатомії та фізіології людини: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогіки НАПН України. – Захищена 21.03.2019.

УДК 378.016:[373.3.016:611/612](043.3).

251 с.: 10 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 313 назви.

У дисертаційній роботі розкрито зміст ключових положень і понять дослідження, схарактеризовано особливості підготовки вчителя початкової школи на засадах компетентнісного підходу, з'ясовано суть компетентності з анатомії та фізіології людини майбутніх учителів початкової школи. Теоретично обґрунтовано методичну систему формування компетентності майбутніх учителів початкової школи у процесі навчання анатомії та фізіології людини, яка передбачає спеціальну організацію навчального процесу і базується на єдності та взаємозв'язку цільового, змістово-процесуального і оцінювально-результативного блоків. Розроблено навчально-методичний супровід цілеспрямованого формування компетентності з анатомії та фізіології людини майбутніх учителів початкової школи. Схарактеризовано організацію експериментальної перевірки ефективності методики формування компетентності майбутніх учителів початкової школи, наведено одержані результати констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту та їх аналіз.

14.06.19.0100/0419U001302

Голубицька Надія Олександрівна. Формування етнопедагогічної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі вокально-хорового навчання: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 22.05.2019.

УДК 378.011.3-051:784:39-029:008(043.3).

254 с.: 18 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

У дисертації досліджено проблему формування етнопедагогічної культури майбутнього вчителя музичного ми-

стецтва в процесі вокально-хорового навчання. Етнопедагогічна культура визначена в якості цілісної динамічної системи нерозривно пов'язаних між собою інтелектуально-ціннісного, комунікативно-деонтологічного і креативно-діяльнісного структурних компонентів. Науково обґрунтовано, розроблено й конкретизовано педагогічні умови ефективного формування досліджуваного феномена, до яких належать: фундаменталізація етнопедагогічного базису для розбудови навчального середовища в межах процесу вокально-хорового навчання, етнопедагогічна деонтологізація, інтеграція педагогічного інструментарію вокально-хорового навчання. Методика формування етнопедагогічної культури студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів передбачає впровадження організаційного, продуктивно-практичного, порівняльно-оцінювального та узагальнюючого етапів. Запропонована методика може бути використана в процесі вокально-хорового навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва, а також адаптована для процесів їх інструментальної та музично-теоретичної підготовки.

14.06.19.0101/0419U001303

Гусаченко Оксана Петрівна. Методика формування музично-творчого потенціалу підлітків у позаурочній співацькій діяльності:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 21.05.2019.

УДК 374.015.31:784.66-053.6 (043.3).

237 с.: 9 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 292 назви.

У дисертації досліджено проблему формування музично-творчого потенціалу підлітків у позаурочній співацькій діяльності. Проаналізовано стан досліджуваної проблеми у теоретико-методологічній науковій літературі; розглянуто сутність та складові творчого потенціалу особистості; уточнено поняття "музично-творчий потенціал підлітків", розкрито його зміст і структуру. Висвітлено специфіку позаурочної співацької діяльності, конкретизовано особливості її змісту та організації в аспекті музично-творчого потенціалу підлітків. Визначено специфічні принципи та педагогічні умови формування музично-творчого потенціалу підлітків у позаурочній співацькій діяльності; розроблено діагностичний інструментарій констатувального експерименту, обґрунтовано критерії, показники та встановлено рівні сформованості музично-творчого потенціалу підлітків. Розроблено та експериментально перевірено методику формування музично-творчого потенціалу підлітків у позаурочній співацькій діяльності, яка складається з трьох етапів: мотиваційно-змістового, пізнавально-поглиблюючого та креативно-моделюючого. Систематизовано та узагальнено хід та результати педагогічного експерименту; здійснено перевірку та оцінку ефективності розробленої авторської методики, доведено її результативність. Розроблені навчально-методичні матеріали можуть бути продуктивно використані викладачами, методистами, вчителями музичного мистецтва та студентами музичних спеціальностей закладів вищої освіти.

14.06.19.0102/0419U001304

Ся Цзін. Методика розвитку співацького голосу студентів педагогічних університетів засобами візуального моделювання:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 21.05.2019.

УДК 378.6:37].016-28.22.2.784(043.3).

255 с.: 11 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 209 назв.

У дисертації досліджено проблему розвитку співацького голосу студентів засобами візуального моделювання в процесі вокального навчання. Уточнено розумін-

ня поняття "візуальне моделювання" та запропоновано визначення "візуального моделювання фонації вокального звуку" студентів у процесі навчання вокалу, розкрито його науково-теоретичну сутність та зміст; розроблено структуру, що складається зі трьох взаємопов'язаних компонентів (мотиваційно-спрямований, технологічно-комунікативний, практично-регулятивний). Розроблено методику розвитку співацького голосу студентів засобами візуального моделювання, ґрунтуючись на комунікативно-діяльнісному (з урахуванням інтерактивного, адаптивного, антиципаційного) та системно-структурному (з урахуванням синергетичного, контекстного, інтенціонального) наукових підходах; урахувуючи атрибутивні загальнопедагогічні принципи, адаптовані до специфіки вокального розвитку (довершення навчальної дії розвивальною у педагогічному впливі; урізноманітнення видів і форм діяльності студентів в організації педагогічної взаємодії; залежності розвитку особистісних якостей від створених педагогічних ситуацій; емоційної насиченості навчально-виховного процесу; творчого самовираження) та специфічні принципи: безперервності невербальної комунікації, візуалізації, знакової модернізації, конкретизації уявлення, мануальної символічності, інтеракції; в застосованих педагогічних умовах (запрошення суб'єктів навчання до зустрічної активності, активізація асоціативно-образного мислення студентів, спонукування студентів до виявлення власної унікальності в створенні методів візуалізації, збудження інтересу до інформаційного модерну). У поетапній методиці застосовано методи: корекції мети, невербальної комунікації, включеного спостереження, рухової адаптації, накопичення візуального modern-ресурсу, виокремлення моделей індивідуальної фонації, технічної стабілізації специфічних моделей-образів, резонансної рефлексії, рухової імітації звукових образів, мануальної конкретизації звукових уявлень, інші. Результатами дослідження доведено ефективність експериментальної методики, позитивні зрушення у мотивації розвитку співацького голосу засобами візуального моделювання та практичному оволодінні низкою мануальних рухів для удосконалення фонації співацького голосу.

14.06.19.0103/0419U001305

Юань Кай. Формування виконавської стабільності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки:

Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Захищена 22.05.2019.

УДК 378.011.3-051:78.071.2.

230 с.: 24 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 188 назв.

У дисертації досліджується проблема формування виконавської стабільності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки, яка є актуальною для музично-освітньої практики як в Україні, так і в КНР. Конкретизовано поняття "виконавська стабільність майбутніх учителів музики" та розкрито теоретичні аспекти її формування з позицій системного гуманістичного, компетентнісного, особистісно-зорієнтованого, діяльнісного та акмеологічних підходів. Доведено ефективність формування виконавської стабільності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки за умови впровадження авторської методики, яка забезпечує динаміку рівнів досліджуваної сформованості від низького до високого. Практичним результатом впровадження розробленої та апробованої методичної моделі формування виконавської стабільності майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки є позитивна динаміка зростання всіх структурних компонентів феномена, який досліджується, що дає підстави зазначити доцільність та перспективність її застосування для підвищення ефективності фахової підготовки майбутніх учителів музики в системі вищої музично-

педагогічної освіти.

14.06.19.0104/0419U001342

Дзензелюк Дмитро Олексійович. Методика розвитку двигательних якостей студентів вищих учебных заведений средствами борьбы самбо: Дис... к.пед.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 31.05.2019.

УДК 796.012.3/4:796.814:378.

252 с.: 43 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 299 назв.

Дисертація присвячена вивченню впливу засобів боротьби самбо на розвиток рухових якостей студентів закладів вищої освіти. Досліджено сучасний стан фізичного виховання закладів вищої освіти, його програмно-нормативні основи, вплив занять за традиційною методикою фізичного виховання, мотиваційно-ціннісне ставлення студентів до занять фізичними вправами та обґрунтовано використання боротьби самбо як перспективного засобу рухової підготовки студентів у процесі фізичного виховання закладів вищої освіти. Вивчено фізичний та мотиваційний стан студентської молоді, встановлено стабільне погіршення показників здоров'я та рухової підготовленості студентів. Досліджено взаємозв'язок між показниками фізичної підготовленості студентів, їх фізичного розвитку та здоров'я. Встановлено, що найбільш значущими фізичними якостями для фізичного розвитку та здоров'я студентів є силові якості та витривалість, що обґрунтовує можливість застосування боротьби самбо у процесі фізичного виховання закладів вищої освіти з метою рухової підготовки молоді. Розроблено методику розвитку рухових якостей студентів вищих закладів освіти засобами боротьби самбо з урахуванням вільного вибору, встановлено раціональне співвідношення параметрів фізичного навантаження у процесі вивчення тактико-технічних умінь та навичок. Експериментально підтверджено ефективність впливу запропонованої методики на показники фізичного стану студентів.

14.06.19.0105/0219U000476

Українська освітня платформа (для демобілізованих солдатів АТО) - навчальна дорожня карта "Крок до підприємництва": Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Шербак Валерія Геннадіївна. – ДР 0118U005016. УДК 376.63.

72 с.

Створення на базі КНТУД платформи навчання підприємству демобілізованих військовослужбовців та учасників АТО та забезпечення її функціонування; створення мережі он-лайн студій на базі військових госпіталів навчання навичкам підприємництва для формування та реалізації проривних інноваційних ідей з метою генерації цінності для суспільства і підприємств Було створено на базі КНТУД платформу навчання підприємству демобілізованих солдат та учасників АТО; розроблено інтегративно-модульну систему навчання підприємству, заснованої на практико-орієнтованому підході, принципах інноваційного підприємництва. Обґрунтовано та уточнено понятійний апарат системи інноваційного навчання підприємству соціально вразливих категорій громадян: "інтегративно - модульна система навчання підприємству, заснованої на практико-орієнтованому підході", "платформа навчання підприємству", "принципи інноваційного підприємництва", "процес практико-орієнтованого забезпечення навчання підприємству". Визначено цільові категорії слухачів з метою комплексного охоплення елементів практико-орієнтованого забезпечення навчання підприємству: - сформовано пілотні групи серед демобілізованих учасників АТО, які ви-

словили бажання отримати навички підприємництва з метою відкриття власної справи. Удосконалено існуючу систему забезпечення навчання підприємству соціально-вразливих верств населення, в частині розробки практико-орієнтованого процесу навчання, що забезпечує комплексний підхід цілеспрямованого досягнення результату за допомогою використання інноваційного ланцюжка "освіта - інновації - бізнес": - організовано технічне забезпечення роботи відкритих студій (комп'ютерне технічне забезпечення для проведення он-лайн занять).

14.06.19.0106/0219U000520

Формування професійної мобільності фахівця соціально-педагогічної сфери в системі багатоступеневої підготовки: Заключний звіт /Ізмаїльський державний гуманітарний університет; Керівник Кічук Надія Василівна. – ДР 0108U003295. УДК 378:159.9:331.101.3.

46 с.

Об'єкт дослідження - професійна мобільність фахівця соціально-педагогічної сфери та особливості її формування в системі багатоступеневої підготовки. Мета роботи - встановити психолого-педагогічну сутність феномену "професійна мобільність фахівця соціально-педагогічної сфери" та визначити умови формування цієї особистісно-професійної якості у системі багатоступеневої підготовки.

14.06.19.0107/0219U000721

Формування системи внутрішнього забезпечення якості освіти у вищому навчальному закладі: Заключний звіт /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця; Керівник Полякова Ганна Анатоліївна. – ДР 0117U000425. УДК 378.14.

484 с.

Розроблено технологію поетапного формування системи внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти на основі запропонованої концепції та інтегративної моделі формування внутрішнього забезпечення якості у ЗВО з урахуванням Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості у Європейському освітньому просторі (ESG). Обґрунтовано та удосконалено систему індикаторів і показників оцінки рівня внутрішнього забезпечення якості (якості освітньої діяльності та якості вищої освіти) у ЗВО. Дістали подальшого розвитку: побудова технології моніторингу та самооцінки об'єктів внутрішнього забезпечення якості на основі рамкової програми за стандартами ESG; створення інструментарію вимірювання якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЗВО на основі кваліметричного підходу (розроблено та апробовано базові кваліметричні моделі оцінки рівня системи забезпечення якості у ЗВО; якості освітніх програм; якості діяльності науково-педагогічних працівників; експертного оцінювання якості наукових здобутків науково-педагогічних працівників; навчальної діяльності здобувачів освіти). Дістало подальшого розвитку створення супроводу формування системи внутрішнього забезпечення якості у вищому навчальному закладі (розроблення нормативно-інструктивного, організаційно-методичного, інформаційно-аналітичного забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЗВО).

14.06.19.0108/0219U000722

Розробка методичного та модельно-інформаційного забезпечення інституційної автономії ВНЗ: Заключний звіт /Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця; Керівник Раєвцева Олена Валентинівна. – ДР 0117U000429. УДК 378.014.553.

Об'єктом дослідження процес інституційної автономізації закладів вищої освіти України. Мета роботи - удосконалення теоретико-методичного підґрунтя побудови складно структурованої системи управління інституційною автономією закладу вищої освіти. Методи дослідження - системний, процесно - функціональний, концептуальний, синергетичний, автономно-орієнтований, маркетингово-орієнтований та особисто-орієнтований підходи; методи індукція та дедукція, динамічний аналіз, структурний аналіз, кластерний аналіз. Запропоновано методу побудови системи інформаційно-аналітичного оцінювання складових інституційної автономії ЗВО відповідно до потреб національної економіки та соціуму, розроблено економіко-математичне та інформаційне підґрунтя із застосуванням економіко-математичних методів та сучасних пакетів прикладних програм й інформаційних оболонок; обґрунтовано методичні рекомендації до побудови адаптивної системи посилення складових інституційної автономії ЗВО за рахунок визначення раціональних форм взаємодії ЗВО зі структурами національного ринку праці та міжнародними контрагентами; розроблено методичне та інформаційно-модельне забезпечення системи самооцінки автономії ЗВО на основі створення елементів програмно-забезпечення для її оцінки; побудовано складноструктуровану систему управління інституційною автономією ЗВО; технологія самооцінки автономності ЗВО. Основні результати дослідження впроваджено в навчальному процесі ХНЕУ ім. С.Кузнеця в навчальних дисциплінах: "Економічна статистика", "Аналітика соціальних та демографічних процесів" та прийняті до впровадження в діяльність Департаменту освіти і науки Харківська обласна державна адміністрація, Головного управління статистики у Харківській області, Тернопільського національного економічного університету, ДВНЗ "Донбаського державного педагогічного університету"

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта

14.06.19.0109/0419U001253

Дука Олег Анатолійович. Розвиток професійної компетентності персоналу органу пробації у відомчих навчальних закладах Державної кримінально-виконавчої служби України: Дис... к.пед.н. /Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Захищена 24.04.2019.

УДК 355.551: 378.013: 351.74.

296 с.: 13 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 255 назв.

Розкрито організаційно-правові аспекти діяльності пробації в Україні, сутність пробації України, основні функції, які має реалізовувати її персонал. Проаналізовано міжнародний досвід організації діяльності та професійної підготовки персоналу органу пробації. Окреслено основи професійної компетентності персоналу органу пробації України. Виходячи із завдань та функцій пробації, виокремлено компоненти професійної компетентності персоналу органу пробації (мотиваційно-ціннісний; когнітивно-змістовний; когнітивно-діяльнісний; рефлексивний). Проаналізовано та визначено критерії оцінки даних компонентів, а також сформульовано шкалу рівнів кожного з них: репродуктивний (низький), реконструктивний (середній); творчий (високий). Створено модель розвитку професійної компетентності персоналу органу пробації та експериментально обґрунтовано її ефективність на практиці.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.31 Психологія розвитку. Вікова психологія

15.06.19.0110/0519U001096

Столярчук Олеся Анатоліївна. Психологія становлення фахівця в умовах різновекторності універсуму: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 14.05.2019.

УДК 159.923:37]:124.6(043.3).

425 с.: 80 табл., 34 іл. – Бібліогр.: 477 назв.

У дисертації здійснено наукове узагальнення та запропоновано вирішення проблеми становлення фахівця в умовах різновекторного впливу універсуму. Проаналізовано специфіку професійного становлення як початкового етапу професіогенезу особистості, що активно розгортається упродовж її фахової підготовки. Доведено, що здобуття вищої освіти є сензитивним для становлення особистості фахівця як поліфакторного процесу, пронизаного впливом зовнішнього, соціального чинника, тобто загального універсуму та власної психофізичної активності - особистісного універсуму. Вплив універсуму має різновекторний характер, що зумовлює суперечливість становлення особистості фахівця. Розроблено модель становлення особистості майбутнього фахівця, згідно з якою цей процес характеризується прогресивними змінами структури особистості та розвитком її суб'єктних характеристик. Провідною метою підготовки сучасного фахівця постає формування універсальних особистісних якостей, які забезпечують його готовність до професійної діяльності в складних, нестабільних соціально-економічних умовах. Виявлено проблеми зовнішньої та внутрішньої неузгодженості цільового, ресурсного компонентів та Я-концепції майбутніх фахівців соціономічної сфери. Встановлено, що найбільш впливовим чинником становлення особистості майбутнього фахівця є зовнішня стимуляція, до дії якої приєднуються внутрішні фактори, зокрема мотивація та рефлексія професійного розвитку. Зафіксовано існування нормативної кризи професійної ідентифікації у випускників магістратури. Розроблено модель гармонізації становлення особистості фахівця в умовах професійної підготовки, що стала підґрунтям реалізації формувального експерименту. Доведено ефективність запровадження рефлексивно-проектувального навчання як психолого-педагогічної технології, що забезпечує готовність і здатність студентів до системного аналізу власного особистісно-професійного становлення, спроможність будувати, реалізовувати та коригувати проект власної фахової самореалізації.

15.41 Соціальна психологія

15.06.19.0111/0519U001097

Позднишев Євген В'ячеславович. Соціально-психологічні основи формування іміджу суб'єктів спортивної діяльності: Дис... д.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 15.05.2019.

УДК 316. 663:796.01/09-057.

414 с.: 38 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 462 назви.

Дисертацію присвячено вивченню умов, моделей, технологій та критеріїв успішності формування іміджу суб'єктів спортивної діяльності (спортсмена, тренера, спортивної команди, спортивних уболівальників). Проаналізовані теоретико-методологічні основи дослідження іміджу. Сформульовано систему наукових та теоретико-методологічних підходів аналізу категорії "імідж". Визначено новий науковий напрямок досліджень психології іміджу - психологію

іміджу у спорті. Досліджено соціально-психологічні особливості впливу засобів масової інформації на формування іміджу в спорті. Показано, що усі види ЗМІ приймають участь у формуванні іміджу суб'єктів спортивної діяльності, але перевага певному виду надається реципієнтом у залежності від його віку, місця проживання, доходу та освіти. Створені референтні системні моделі формування іміджу суб'єктів спортивної діяльності, які базуються на іманентних емпіричних референтах іміджу суб'єктів спортивної діяльності. Сформульовано комплексні медійні коди, які відіграють ключову роль у процесі формування іміджу суб'єктів спортивної діяльності. Створена система психотехнологій формування іміджу суб'єктів спортивної діяльності. Показано, що ефективними соціально-комунікативними психотехнологіями формування позитивного іміджу суб'єктів спортивної діяльності виступають елементи PR, пропаганда, реклама; а інструментами - візуалізація, вербалізація та емоціоналізація. Розроблена референтно-технологічна концепція формування позитивного іміджу суб'єктів спортивної діяльності. Введено в науковий обіг такі поняття, як "референтний імідж", "позитивний імідж спортсмена", "позитивний імідж тренера", "позитивний імідж спортивної команди", "імідж футбольних фанатів".

15.06.19.0112/0419U001301

Чемеринська Дзвіна Іванівна. Психологічні особливості професійної підготовки менеджерів: гендерний дискурс: Дис... к.психол.н. /Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. – Захищена 15.05.2019.

УДК 159.9:378.091.12:005.95-051.

235 с.: 29 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 341 назва.

Дисертацію присвячено дослідженню актуальної проблеми психологічних особливостей професійної підготовки менеджерів з урахуванням гендерних аспектів. Уперше в конкретно-науковому плані визначено суть професіоналізму менеджера як суб'єктивно-суб'єктивної якості фахівця, що характеризується самоорганізацією функціонально дієвих психологічних структур з їх співорганізацією із професійними практиками в єдину цілісність. Визначено гендерні аспекти в управлінській сфері. Створено модель формування професійних якостей у процесі професійної підготовки менеджера з урахуванням гендерних відмінностей. У моделі виокремлено цільовий, методологічний, організаційний, змістовий, результативний блоки. Розроблено та апробовано комплексну програму розвитку професійних якостей менеджера засобами психологічного тренінгу. Впровадження комплексної програми на навчальний процес фахової підготовки менеджерів підтвердило можливість актуалізації здатності студентства до формування егалітарної свідомості шляхом реконструкції гендерних стереотипів як традиційних обмежень, самовизначення у сфері міжстатевих взаємин.

15.81 Прикладна психологія

15.06.19.0113/0419U001279

Бистров Антон Євгенович. Особливості віктимної поведінки розумово відсталих підлітків: Дис... к.психол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 15.05.2019.

УДК 159.972: 376.035: 316.624: 371.134 - 057.

227 с.: 8 табл., 4 іл. – Бібліогр.: 249 назв.

Дисертаційна робота присвячена визначенню психологічних передумов віктимної поведінки розумово відсталих підлітків, розробці та апробуванню програми її соціально-психологічної профілактики та корекції. Запропоновано методику експериментального дослідження віктимної поведінки розумово відсталих підлітків та емпіричним шля-

хом встановлено індивідуально-психологічні та соціально-психологічні детермінанти віктимності та віктимної поведінки при інтелектуальних порушеннях. Встановлено, що схильність до певних видів віктимної поведінки залежить від комплексного поєднання певних характерологічних якостей та спрямованості особистості розумово відсталого підлітка. На основі експериментального дослідження розроблено програму соціально-психологічної профілактики та корекції віктимної поведінки розумово відсталих підлітків. Запропоновано методичні рекомендації для вчителів та психологів щодо корекції віктимних проявів у підлітків в умовах спеціальної та інклюзивної освіти.

15.06.19.0114/0419U001352

Мухіна Людмила Михайлівна. Психологічні особливості розвитку конфліктологічної компетентності майбутніх учителів: Дис... к.психол.н. /Київський університет імені Бориса Грінченка. – Захищена 28.05.2019.

УДК 159.964.21:378.

259 с.: 37 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 229 назв.

У дисертації систематизовано та узагальнено сучасні підходи до визначення поняття конфліктологічної компетентності учителя, здійснено теоретичне обґрунтування структури, функцій, критеріїв та показників вказаного феномену та розроблено модель конфліктологічної компетентності майбутнього учителя. У роботі цілісно проаналізовано специфіку конфліктів в освітньому середовищі. Встановлено, що розвиток конфліктологічної компетентності майбутнього учителя пов'язаний з емоційним інтелектом та асертивної поведінкою особистості. Визначено психологічні особливості розвитку конфліктологічної компетентності майбутніх учителів. Емпірично досліджено психологічні особливості конфліктологічної компетентності майбутніх учителів та визначено ступінь сформованості показників досліджуваного феномену. Розроблено концептуальну модель та програму розвитку конфліктологічної компетентності студентів, наведено дані щодо ефективності її впровадження.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.21 Загальне мовознавство

16.06.19.0115/0519U001095

Жихарева Олена Олександрівна. Англomовний біблійний екодискурс у лінгвопоетологічному висвітленні: простори побудови: Дис... д.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 16.05.2019.

УДК 811.111'42:2-265.2]:502/504.

501 с.: 2 табл., 84 іл. – Бібліогр.: 702 назви.

Дисертацію присвячено дослідженню лінгвопоетологічних аспектів англomовного біблійного екодискурсу, репрезентованого в біблійних нараціях і поетичних описах Старого та Нового Завітів. Уперше з позицій лінгвопоетики як нового напрямку лінгвопоетики було здійснено комплексне дослідження біблійного екодискурсу у взаємодії його концептуального, наративного й образно-символічного просторів, де відображено біблійне розуміння стосунків людини з природою, сім'єю, суспільством і Богом. Конфігурація багатовимірної структури зазначеного екодискурсу, що включає зазначені простори, виявляє їх ізоморфізм у висвітленні екологічних цінностей.

16.06.19.0116/0419U001262

Орлова Юлія Валентинівна. Архетипне і стереотипне відображення концепту ВІК ЛЮДИНИ у свідомості носіїв української, російської та англійської мов: Дис... к.філол.н. /На-

ціональний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 13.05.2019.

УДК 811.161.2+811.161.1+ 811.111]’44(043.3).

257 с.: 7 табл., 8 іл. – Бібліогр.: 465 назв.

У дисертації розроблено новий теоретико-методологічний підхід до реконструкції концепту ВІК ЛЮДИНИ, відображеного у свідомості носіїв української, російської та англійської мов. Запропоновано нову комплексну методику аналізу лінгвокультурного концепту ВІК ЛЮДИНИ як архетипно-стереотипного ментального утворення. Виявлено архетипне підґрунтя концепту ВІК ЛЮДИНИ шляхом аналізу етимологічних версій походження слів-імен концепту та ключових номінацій на позначення вікових періодів та осіб за віком у трьох мовах. Розкрито етапи стереотипізації ціннісно-поняттєвих, ціннісно-образних і ціннісно-оцінних уявлень про вік людини у свідомості носіїв української, російської та англійської мов. Представлено максимально повний набір архетипно-символьних ознак, соціокультурних стереотипів віку людини (нейтральних, позитивних, негативних), нумерологічної, кольорової, фітоморфної та зооморфної метафоризації номінацій вікових періодів та осіб за віком. Схарактеризовано закономірності та відмінності у відображенні архетипних і стереотипних уявлень про вік людини у свідомості носіїв української, російської та англійської мов.

16.06.19.0117/0419U001264

Славінська Марина Сергіївна. Лексико-семантичні сугестогени соціальної реклами: психолінгвістична інтерпретація: Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 19.04.2019.

УДК 811.161.2’23’373’42:[659:316].

292 с.: 3000 іл. – Бібліогр.: 371 назва.

Дисертаційне дослідження присвячено аналізу лексико-семантичних сугестогенів соціальної реклами у психолінгвістичному аспекті. Визначено специфіку і сутність соціальної реклами, виокремлено базові концепти та семантичнодомінантислоганівсоціальної реклами. Проведено асоціативний експеримент з ключовими словами соціальної реклами, інтерпретований з урахуванням гендерних, вікових та фахових характеристик респондентів. Визначено стратегії і тактики впливу соціальної реклами. Можливість використання - курси з сучасної української мови, курси з стилістики, комунікативна лінгвістика, сугестивної лінгвістики. Сфера вживання - вища школа.

16.06.19.0118/0419U001265

Васильєва Ольга Олександрівна. Структурно-семантичні особливості ідеонімів (на матеріалі англійської мови): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 19.04.2019.

УДК 811.111’373.2.

212 с.: 52 табл., 4250 іл. – Бібліогр.: 194 назви.

У дисертаційній роботі розглянуто ключові питання ідеоніміки, причому особливу увагу надано визначенню обсягу об’єкта цього розділу ономастики, який поступово з периферії онімічного поля англійської мови зміщується до центра. Роботу присвячено вивченню ідеонімів, тобто власних назв результатів людської творчої діяльності, які мають духовну, інтелектуальну та мистецьку цінність. Репрезентовано методику дослідження, що містить два етапи. На першому етапі було проведено збір матеріалу. Основним критерієм його відбору було обрано частотність використання певного ідеоніма в друкованих або електронних засобах масової інформації, які видаються англійською мовою. На другому етапі було описано й систематизовано отримані дані за допомогою

певних методів. Денотатно-номінативна класифікація ідеонімів обіймає чотири підрозділи (артіоніми, біблійоніми, гемероніми, комп’ютероніми). Розподіл ідеонімів за їхньою структурною організацією уможливив виокремлення однокомпонентних, двокомпонентних та багатоконпонентних; а також простих, складних та складених типів. Здійснено мотиваційний аналіз англійських ідеонімів за двома методиками: традиційним в ономастиці підходом до встановлення мотивованості пропріальних одиниць та когнітивно-ономасіологічним підходом до мотивації номінативних одиниць як до лінгвопсихоментальної операції. Можливість використання в курсах з лексикології англійської мови, стилістика, психолінгвістика. Сфера вживання - вища школа.

16.06.19.0119/0419U001266

Микуляк Ольга Василівна. Етнолінгвальні особливості міжкультурного дискурсу (на матеріалі німецькомовної літератури мігрантів): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 18.04.2019.

УДК 811.112.2’27+[81:930.85](100).

224 с.: 4560 іл. – Бібліогр.: 294 назви.

У результаті дослідження етнолінгвальних особливостей міжкультурного дискурсу в текстах німецькомовної літератури мігрантів проаналізовано культурно марковані одиниці, зокрема, етнореалії, прецедентні феномени та стереотипи, які засвідчують наявність взаємозв’язку мови і культури, що, своєю чергою, передбачає діалог культур при міжкультурній комунікації, яка відбувається не завжди успішно внаслідок помилок, викликаних лінгвокультурною інтерференцією, тобто мовними та позамовними розбіжностями у мовленні комунікантів різних лінгвокультур через контактування мов, що проковує комунікативні невдачі. Виокремлено етнореалії-антропоніми, етнореалії-топоніми, етнореалії-історизми та етнографічні реалії. Найчисельнішою групою етнореалії є етнографічні реалії. Можливість використання в курсах з лексикології та стилістика німецької мови, лінгвокраїнознавство. Сфера вживання - вища школа.

16.06.19.0120/0419U001267

Рогач Юлія Іванівна. Засоби реалізації полікодовості в англійському газетному дискурсі (на матеріалі друкованої преси Австралії): Дис... к.філол.н. /Одеський національний університет імені І.І.Мечникова. – Захищена 18.04.2019.

УДК 811.111(94)’42-028.22:070.

378 с.: 530 іл. – Бібліогр.: 382 назви.

У дисертації розглянуто засоби реалізації полікодовості в англійському газетному дискурсі Австралії. Зауважено, що диференційними ознаками сучасного газетного дискурсу є стійке тяжіння до комерціалізації медійної інформації, превалювання розважальних матеріалів над фактичними, основну частину яких становлять різножанрові рекламні повідомлення і тексти, а також тенденція до економії мовних засобів та візуалізації інформації. Використання невербальних засобів дає змогу трансформувати, кодувати зміст повідомлення, унаочнювати інформацію, ставити необхідні акценти, що, у свою чергу, спричиняє маніпуляцію свідомістю споживачів. Серед основних засобів реалізації полікодовості в австралійському газетному дискурсі виділено вербальні засоби та невербальні. Лексико-синтаксичний аналіз вербальних засобів показав, що найживішими є прості речення, вжиті в дійсному та наказовому способах, і прості питальні речення; на лексико-морфологічному рівні превалює національно забарвлена лексика, усичення, субституція, а також повтори, гра слів, римування. Можливість використання в курсах з комунікативної лінгвістики, лінгвокраїнознавство. Сфера вживання - вища школа.

16.06.19.0121/0419U001296

Камінська Марина Олександрівна. Імплицитна негативна оцінка в сучасному англomовному діалогічному дискурсі: когнітивно-прагматичний аспект: Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 15.05.2020.

УДК 811.111'37'4:[165.194]043.

239 с.: 20 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 239 назв.

Дисертацію присвячено вивченню імплицитної негативної оцінки в сучасному англomовному діалогічному дискурсі. Уточнено термінологічні межі поняття імплицитної негативної оцінки, розглянуто її структуру та соціо-прагматичні фактори імплицитного способу репрезентації у комунікації. Розкрито когнітивно-номінативну специфіку явища та когнітивно-прагматичний аспект реалізації та функціонування мовленнєвої взаємодії. Змодельовано когнітивно-комунікативну модель ІНО в англomовному діалогічному дискурсі.

16.06.19.0122/0419U001297

Круть Олена Володимирівна. Ономасіологічна структура одиниць вторинної номінації на позначення агресії (на матеріалі англійської, української та російської мов): Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 15.05.2020.

УДК 81.367+81.44 (811.111+811.161.2+811.161.1).

278 с.: 30 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 470 назв.

У роботі розроблено концепцію розгляду ономасіологічної структури як сукупності граматичного, номінативного та екстралінгвального значень. Більшість слів ЛСП "Агресія" є одиницями вторинної номінації (ОВН) (дієсловами, прикметниками та іменниками), що підлягають ономасіологічному та когнітивному аналізу. Ономасіологічна структура ОВН на позначення агресії характеризується тернарністю, включаючи базис, ознаку та предикат. Ономасіологічна ознака вважається основним мотиватором у формуванні негативної оцінки ОВН. Предикат як центральний компонент ономасіологічної структури є організатором її фреймового моделювання.

16.06.19.0123/0419U001298

Бажура Тетяна Анатоліївна. Дискурсивні маркери YOU KNOW / YOU SEE / I SAY у сучасному англomовному діалогічному спілкуванні: комунікативний та метакомунікативний аспекти: Дис... к.філол.н. /Київський національний лінгвістичний університет. – Захищена 16.05.2020.

УДК 811.111'42:316.77(043.3).

222 с.: 1 табл., 57 іл. – Бібліогр.: 401 назв.

Дисертаційну роботу присвячено вивченню дискурсивних маркерів you know / you see / I say у сучасному англomовному діалогічному спілкуванні. Уточнено визначення терміна дискурсивних маркерів you know / you see / I say, досліджено їхнє комунікативне і метакомунікативне призначення, визначено та класифіковано функції цих дискурсивних маркерів у діалогічному спілкуванні. Встановлено, що зазначеним дискурсивним маркерам характерна часткова / повна десемантизація та плеонастичність. Позиція дискурсивних маркерів you know / you see / I say є функціонально зумовленою. Завдяки своїй регулятивній здатності, вони демонструють налаштованість мовця на кооперацію у спілкуванні

16.06.19.0124/0219U000510

Україна і сучасний світ: міжмовний та міжкультурний діалог: Заключний звіт /Київський

національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Голубовська Ірина Олександрівна. – ДР 0116U004823. УДК 81-13.

292 с.

Об'єкт дослідження: українська мова та література, мови та літератури народів світу, сучасний інформаційний простір. Методи дослідження: описовий, порівняльно-історичний, контекстуально-лексикографічний, історико-культурний, контекстуальний аналіз. У роботі здійснено семантичне розмічення корпусу української мови; досліджено: українську компаративістику та вектори її розвитку, перспективи конвергенції методів корпусної і когнітивної лінгвістики, онтологоподібні системи аналізу природномовних текстів, АГАТ-словники, методи вдосконалення автоматичного морфологічного анування Корпусу української мови, оптимізацію двомовних перекладних словників, відмінності між електронним та паперовим словником із погляду штучного інтелекту, поліапелятивність мовних одиниць, національно-марковані концепти в мовній картині світу Іспанії, фразеологію у сучасному турецькомовному дискурсі, повернення забутих імен на літературну карту України, сучасну польську література про Україну та українців, рецепцію України в сучасній російській масовій літературі, ознаки, функції та лінгвостилістичні особливості експертного коментаря, семіотизацію і симуляцію як тренди сучасного віртуального медіапростору, медійний фразеологізм в контексті мовної картини світу, психолінгвістичні основи медіаграмотності, маніпулятивні тактики фразеологізмів - надсучасних та в українському релігійному медіадискурсі.

16.31 Прикладне мовознавство

16.06.19.0125/0519U001098

Анохіна Тетяна Олександрівна. Типологія лакуніконів англomовної та українськомовної картин світу: Дис... д.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 13.05.2019.

УДК 81'32+81'44:[811.111+811.161.2].

516 с. – Бібліогр.: 837 назв.

У дисертації розроблено нову теоретико-методологічну концепцію для укладання типології лакуніконів англomовної та українськомовної картин світу із застосуванням як традиційних методів лакунології, міжкультурної комунікації і перекладознавства, так і за допомогою сучасних програмних шляхів пошуку лакун у різних типах машиночитних бібліотек, а також у паралельних корпусах. Здійснено кластерну категоризацію лакун за трьома типами ендозон: мовною (за парадигматичним і панхронним кластерами), комунікативною (за синтагматичним і культурологічним кластерами) та когнітивною (за пізнавальним і корпусним кластерами). Систематизовано машиночитну ініціальну картотеку лакун на основі гіперкатегорії лакунарності за сценарієм **МОВА - МОВЛЕННЯ - КОГНІЦІЯ** й укладено ініціальний /стартовий лакунікони англomовної та українськомовної картин світу. Протестовано алгоритми пошуку лакун через знакові й чисельні ідентифікатори у текстових масивах та корпусах текстів. Верифіковано виявлені лакуни в одномовних і паралельних двомовних корпусах і завершено типологізацію корпусного лакунікону. Уведено в науковий обіг термін "делітація" на позначення вилучень у машиночитному бібліотечному як однієї з методичних процедур укладання лакуніконів англomовної та українськомовної картин світу. Установлено закономірності й відмінності в кількісно-якісній організації типологічно укладених лакуніконів англomовної та українськомовної картин світу.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧИСТЬ

17.01 Загальні питання літературознавства

17.06.19.0126/0219U000454

Трансформація комунікативних практик як чинник громадянської та національної самоідентифікації молоді різних регіонів України: Заключний звіт /Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України; Керівник Жадан Ірина Василівна. – ДР 0116U003299. УДК 316.472.3-053.81:323.1(477).

47 с.

Визначено концептуальні засади конструктивно-дискурсивного підходу до вирішення проблеми трансформування комунікативних практик як механізму національної та громадянської самоідентифікації молоді; побудовано критеріальну модель комунікативних практик громадянської і національної самоідентифікації; розроблено відповідний дослідницький інструментарій з 11 авторських і модифікованих методик. За результатами емпіричного дослідження, яким охоплено понад 1100 студентів з різних регіонів України, встановлено закономірності зв'язку громадянської і національної самоідентифікації молоді з її комунікативними практиками (репрезентаціями смислів громадянської суб'єктності та рівнями метафоричних смислів). Розроблено стратегії трансформування комунікативних практик, спрямовані на активізацію процесів національної і громадянської самоідентифікації молоді, визначено способи і технології їх реалізації.

17.09 Історія літератури

17.06.19.0127/0419U001344

Педченко Олена Василівна. Філософія кохання у прозі російських символістів: гендерний аспект (на матеріалі творчості В. Брюсова, З. Гіппіус, Д. Мережковського і Н. Петровської): Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.05.2019.

УДК 821.161.1:82-3(092) (043.3).

212 с. – Бібліогр.: 402 назви.

Дисертація присвячена проблемі дослідження гендерної репрезентації філософії кохання у прозі символістів на прикладі метатекстів творчих пар Д. Мережковський - З. Гіппіус і В. Брюсов - Н. Петровська. З цієї метою була реалізована власна стратегія порівняльного гендерного аналізу прози вказаних авторів, яка полягає в об'єднанні методів класичного літературознавства з новими напрямками, в тому числі жіночими дослідженнями і "новим історизмом". Внесені уточнення в історію становлення гендерології як науки і висвітлені основні тенденції в сучасному вивченні гендеру. Структуровані етапи розвитку теорії жіночих досліджень літератури у XX ст. та схарактеризовані основні доробки російської літератури XIX - поч. XX ст. у питаннях гендерної творчості. З'ясовано, що З. Гіппіус і Д. Мережковський створили оригінальний творчий союз, у межах якого вони реалізували свою "еротичну утопію" (О. Матіч), розробляючи індивідуальні концепції, що дозволяє характеризувати стосунки цієї творчої письменницької пари як приклад взаємного "гендерного дзеркала". Альтернативний погляд на природу кохання демонструють автори московського кола символістів В. Брюсов і Н. Петровська, які будують відносини за "гендерним дзеркалом" у відповідності до тези В. Вулф. Життєтворчість визначила романистичність стосунків письменників, створивши "кінетичними персонажами" (Д.

Іоффе) власних "текстів життя" і "текстів мистецтва", у яких кожен з них пропонує свою гендерно-орієнтовану інтерпретацію подій іноді з використанням прийому "gender shift". Здійснено висновок, що представники цих двох пересічних пар мають спільний погляд на роль кохання у життєтворчому методі символізму та декларують у своїй художній та нефікційній прозі полярні концепції філософії кохання.

17.06.19.0128/0419U001345

Пономаренко Віталій Валерійович. Поетика та проблематика романів "Чорний Ворон" ("Залишенець") та "Маруся" Василя Шкляра: Дис... к.філол.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 27.05.2019.

УДК 821.161.2.-31.-Шкляр.

199 с. – Бібліогр.: 227 назв.

У дисертації вперше комплексно досліджено історичні романи В. Шкляра, які ще не були об'єктом спеціального наукового вивчення. У роботі з'ясовано особливості творчого моделювання історичного минулого, визначено доміювати художнього історизму романів крізь призму традицій та новаторства. Системно проаналізовано поетику історичних романів В. Шкляра, розкрито їхню проблематику, ідейно-тематичну, жанрову, стилеву й образну специфіку. Визначено риси авторського варіанту історичного роману й акцентовано на самобутності форми, змісту та часопросторової моделі творів. Історичну романістику В. Шкляра осмислено з урахуванням методологічних принципів сучасного літературознавства, у діахронно-синхронному контексті української літератури. У роботі аргументовано, що "Чорний Ворон" і "Маруся" є знаковими явищами сучасного літературного процесу й прочитуються у контексті відновлення історичної правди. Репрезентована в дисертації наукова стратегія сприяє увиразненню самобутності ідіостилю В. Шкляра, уточненню й доповненню наукових концепцій і дослідницьких візій творчості епіка.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.31 Образотворче мистецтво

18.06.19.0129/0218U007973

Цифрові компетенції у формуванні соціальної якості в Україні: Заключний звіт /Державна установа "Інститут економіки та прогнозування НАН України"; Керівник Яненкова Ірина Георгіївна. – ДР 0118U006961. УДК 004.9:330.432.146(477).

201 с.

Об'єкт дослідження: процес формування цифрових компетенцій громадян в Україні. Мета дослідження: розроблення основних напрямів та шляхів формування цифрових компетенцій та навичок громадян шляхом упровадження європейських підходів соціальної якості в Україні. Методи дослідження: логіко-історична методологія у поєднанні із структурно-функціональним підходом, статистичні та загальнонаукові методи. Результати та їхня новизна: В роботі розкрито вплив реконструктивного розвитку економіки на формування цифрових компетенцій та соціальну якість; узагальнено зарубіжний досвід щодо формування цифрових компетенцій та навичок з визначенням можливостей його імплементації для забезпечення цифрових перетворень в Україні та їх впливу на соціальну якість; проведено оцінку можливостей застосування в Україні європейських підходів до моніторингу системи показників соціальної якості; визначено зміст цифрових компетенцій, які необхідно сформуувати у громадян України в контексті підвищення соціальної

якості; запропоновано шляхи і методи формування відповідних цифрових компетенцій; розкрито взаємозв'язок формування цифрових компетенцій громадян і соціальної якості розвитку; розкрито вплив формування цифрових компетенцій на ціннісно-інституційну ідентичність населення; показано ключові лімітуючі чинники формування цифрових компетенцій і переходу від традиційної соціальної політики до політики соціальної якості; розкрито особливості впливу взаємозв'язку економічних і політичних трансформацій на соціальну якість розвитку; визначено специфіку формування цифрових компетенцій і впровадження підходів соціальної якості у сфері зайнятості та соціально-трудова відносин. На основі проведеної теоретико-аналітичної роботи розроблено пропозиції органам влади щодо реалізації державної політики у сфері професійної освіти, а також розробки науково-обґрунтованих рішень щодо законодавчого забезпечення цифрового розвитку країни. Ступінь впровадження: використано в законотворчому процесі Комітетом Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва, Комітетом Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку. Взаємозв'язок з іншими роботами: НДР базується на результатах попередніх досліджень щодо розробки теоретико-методологічних підходів до з'ясування особливостей взаємозв'язку ієрархії і мережевих структур в економічній динаміці (НДР "Ієрархія і мережеві структури в економічних системах" (0105U003360)), їх прояву в процесах трансформації економіки України (НДР "Інституційні трансформації соціально-економічної системи України" (0111U006669)), теорії реконструктивного економічного розвитку (НДР "Реконструктивний тип економічного розвитку та основні напрями його реалізації в Україні" (0116U006783)), НДР "Загальні та локальні механізми реконструктивного розвитку економіки" 0117 U002825). Рекомендації щодо використання результатів роботи: результати можуть бути використані у діяльності Верховної Ради України, Уряду України, міністерств соціально-економічного профілю, органів місцевого самоврядування та закладів вищої освіти. Галузь застосування: соціально-економічна політика держави і регіонів у законодавчому, нормативно-правовому та інституційному забезпеченні. Значущість роботи та висновки: робота розкриває зміст сучасних підходів державного регулювання у сфері соціально-орієнтованої цифрової економіки, спрямованих на підвищення ефективності підготовки кадрів та проведення цифрових трансформацій в економіці країни. Прогнозні припущення про розвиток дослідження: необхідною є спеціалізація механізмів розвитку в рамках формування модерних проектів реконструкції економіки України, зокрема в сфері цифровізації економіки. Ключові слова: реконструктивний розвиток, цифрові компетенції, якість освіти, соціальна якість, цифровізація економіки, цифрові технології.

18.06.19.0130/0219U000523

Модифікація художньої мови образотворчого мистецтва України ХХ - початку ХХІ ст. (методика художнього аналізу творів): Заключний звіт /Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури; Керівник Юр Марина Володимирівна. – ДР 0116U006209. УДК 7.01(477)"19/200".

152 с.

Досліджено зміни художньої мови образотворчого мистецтва протягом ХХ - початку ХХІ ст., розроблено методу аналізу творів (на прикладі живопису, образотворчого фольклору).

18.41 Музика. Музикознавство

18.06.19.0131/0419U001269

Генкін Антон Олександрович. Специфіка пі-

анізму в етюдах і вправах Карла Черні:

Дис... к.мист. /Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського НАН України. – Захищена 18.04.2018.

УДК 780.616.432.087.5.071.1Черні (436)(043.3).

185 с. – Бібліогр.: 270 назв.

Дисертацію присвячено вивченню специфіки піанізму в етюдах і вправах К. Черні. Проаналізовано поняття піанізму, виявлено його основні конкретно-історичні детермінанти, запропоновано дефініцію названого поняття. Розкрито провідні тенденції розвитку фортепіанної культури кінця ХVІІІ - першої половини ХІХ ст., визначено роль жанру етюд в цьому контексті, узагальнено основні чинники, які безпосередньо вплинули на формування специфіки піанізму К. Черні. Вивчено його теоретичні праці та збірники музично-інструктивних п'єс - етюди ор. 299 і 740, вправи ор. 365. Показано продовження традиції, закладеної К. Черні, у творчій діяльності Ф. Ліста.

18.71 Народне мистецтво

18.06.19.0132/0219U000690

Русинська мова" як соціолінгвістична технологія дезінтеграції україномовного простору: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"; Керівник Лавр Оксана Володимирівна. – ДР 0116U004788. УДК 39(=161.2'282.2).

59 с.

З'ясовано специфіку взаємодії загальнонаціональної мови та її регіональних діалектів в сучасних умовах, підтверджено належність до української мови східнослов'янських народних говорів та писемних пам'яток історичного Закарпаття, оскільки їх розвиток відбувався у річищі загальноукраїнських мовних змін, хоч і з певною часовою затримкою, що може слугувати (разом із чужомовними - угорськими, румунськими, словацькими - мовними впливами) поясненням місцевої регіональної діалектної специфіки, а також було доведено, що так звана русинська мова - це соціолінгвістична маніпуляція, яку вперто реалізують упродовж більш ніж 100 років з метою дезінтеграції україномовного простору.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.21 Масова комунікація

19.06.19.0133/0219U000543

Шляхи підвищення ефективності функціонування соціальних комунікацій в умовах посилення глобальних інформаційних впливів: Заключний звіт /Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського; Керівник Горючий Валерій Микитович. – ДР 0116U000200. УДК 316.774:002.1 - 027.236:004.

62 с.

Здійснювалася робота з вивчення запитів різних категорій користувачів щодо інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, аналізувався процес розвитку системи соціальних комунікацій, організації інформаційної безпеки в національному інформаційному просторі та активізації участі в цих процесах бібліотечних установ

20 ІНФОРМАТИКА

20.51 Інформаційне обслуговування

20.06.19.0134/0218U007924

Дослідження організаційно-правових механізмів інформаційного забезпечення єдиної державної системи цивільного захисту України: Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Копан Олексій Володимирович. – ДР 0118U003074. УДК 002.55:355.244.2.

61 с.

Об'єкт дослідження: процес інформаційного забезпечення єдиної державної системи цивільного захисту України. Мета дослідження: підвищення ефективності діяльності суб'єктів єдиної державної системи цивільного захисту України, удосконалення системи управління ними і раціоналізації їхньої роботи. Методи дослідження: системний аналіз, синтез. Основні результати: розроблено концептуальну організаційно-правову модель інформаційно-правового забезпечення єдиної державної системи цивільного захисту України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

20.53 Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів

20.06.19.0135/0218U007934

Розробка та дослідження генераторів псевдовипадкових чисел і послідовностей : Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Максимович Володимир Миколайович. – ДР 0113U005267. УДК 002:651.928(083.73) 621.039.58.

81 с.

Робота присвячена оптимізації параметрів існуючих та розробці нових алгоритмів і структур апаратних цифрових генераторів псевдовипадкових бітових послідовностей з покращеними характеристиками. Запропоновано модифікації генератора псевдовипадкових бітових послідовностей (ГПВБП) на основі модифікованого адитивного генератора Фібоначчі (МАГФ), що передбачають введення до структур генераторів додаткового структурного елемента - логічної схеми. Це дозволило значно покращити статистичні характеристики вихідного сигналу. Проведено комплексний аналіз основних характеристик модифікованих ГПВБП включаючи їх період повторення, статистичні характеристики, об'єм ключової інформації (довжину ключа), швидкість та технологічність. Розроблено структуру ГПВБП на основі МАГФ з блоком забезпечення статистичної безпеки (БЗСБ), в якому, у порівнянні з МАГФ без БЗСБ забезпечуються більший період повторення і кращі статистичні характеристики при тій самій кількості двійкових розрядів структурних елементів. Розглянуто принципи побудови генераторів пуассонівських імпульсних послідовностей. Основна увага приділена їх апаратній реалізації на основі генераторів псевдовипадкових чисел. Описані методики оцінки якості пуассонівських імпульсних послідовностей. Представлено результати дослідження характеристик генераторів побудованих на основі модифікованих адитивних генераторів Фібоначчі. Розглянуті приклади використання генераторів при проектуванні дозиметричних пристроїв. При цьому наведено і досліджено імітаційні моделі джерел випромінювання, дозиметричних детекторів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.31 Філософія і релігія

21.06.19.0136/0519U001111

Соколовський Олег Леонідович. Генеза христологічної доктрини у християнській теології: Дис... д.філос.н. /Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Захищена 29.05.2019.

УДК 1:27-31.

558 с. – Бібліогр.: 671 назва.

Дисертацію присвячено генезі христологічної доктрини як духовного феномену у системі поглядів на спасіння людства. На підставі філософсько-релігієзнавчого підходу здійснено комплексний аналіз христологічної доктрини, розкрито її змістовні характеристики, структуру та сучасні тенденції духовного розвитку у загальноцивілізаційному контексті. Здійснено аналіз христологічних проблем у контексті новозавітної літератури, вченнях апостольських мужів та ранньохристиянських рухів. Поряд з цим досліджено становлення христологічних доктрин перших катехитичних і богословських шкіл та їх подальше відображення у християнській традиції. Охарактеризовано христологічні доктрини перших Вселенських соборів, досліджено вплив христологічних ідей на формування догматичних положень християнства у рішеннях Халкидонського собору, проаналізовано особливості становлення христологічних поглядів у період діяльності V - VII Вселенських соборів. На основі філософсько-релігієзнавчого аналізу розкрито концептуальні підходи до тлумачення христологічної доктрини у вченнях католицького модерністського та традиціоналістського рухів. У контексті аналізу христологічних доктрин у теології християнських церков з'ясовано співвідношення христології та сотеріології у православної традиції та розглянуто характер осмислення христологічних концепцій у протестанському вченні. Осмислено специфіку трансформації христологічних ідей у сучасному католицизмі, встановлено христологічні перспективи розвитку сучасного православного і протестанського вчення. Здійснено аналіз сучасних моделей христології у теології і охарактеризувати принципи інтерпретації моральних і соціальних аспектів спасіння.

26 КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНИХ НАУК

26.11 Глобальні проблеми

26.06.19.0137/0219U000347

Зовнішня політика України як фактор забезпечення національної безпеки держави та відстоювання її інтересів на міжнародній арені: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Александров Олег Святославович. – ДР 0118U003507. УДК 327:351.746.1:341.23.

25 с.

Науково-дослідну роботу присвячено комплексному вивченню зовнішньої політики України як інструменту забезпечення національної безпеки держави та відстоювання її інтересів на міжнародній арені в умовах кризи міжнародного безпекового середовища, найяскравішим проявом якої стає агресія Російської Федерації проти нашої держави. У ході комплексного аналізу проблеми було визначено її аспекти, які потребували подальшого та поглибленого висвітлення, сформовано методику дослідження, засновану на визнаному науковому інструментарії. У процесі дослідження були проаналізовані актуальні зовнішньополітичні завдання України в сфері забезпечення безпекової політики. За результатами проведеного аналізу були напрацьовані конкретні рекомендації органам державної влади щодо стратегії та тактики

реалізації зовнішньополітичної діяльності, спрямованої на посилення обороноздатності України та відстоювання національних інтересів у міжнародному середовищі. Вони були структуровані за напрямками: розвиток відносин України зі стратегічними партнерами, безпечними міжнародними організаціями і впливовими державами світу; реагування на основні тенденції глобального безпекового середовища та їх вплив на Україну; вивчення зміни основних парадигм у рамках концептуалізації сучасних процесів міжнародного безпекового простору. Робота передається за кордон за договірною ціною.

27/43 ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ

27 МАТЕМАТИКА

27.23 Математичний аналіз

27.06.19.0138/0219U000063

Біологічні ефекти N-ацилетаноламінів на пухлинні та нормальні клітини: Заклучний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Лабинцев Андрій Юрійович. – ДР 0118U006207. УДК 517.112: 612.115.

28 с.

Порівняння дії NSE на активацію та агрегацію тромбоцитів різними агоністами показало, що інгібувальний ефект був найбільш виразний для тих індукторів, дія яких прямо чи опосередковано реалізується через інтегринові рецептори. Окрім специфічної дії через PPAR γ -рецептор, NSE може модулювати мембранну плинність, тим самим гальмуючи агрегацію тромбоцитів.

27.31 Диференціальні рівняння з частинними похідними

27.06.19.0139/0219U000403

Якісний аналіз диференціальних рівнянь в абстрактних просторах із застосуванням в моделюванні фізичних процесів: Заклучний звіт /Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького; Керівник Запорожець Тетяна Василівна. – ДР 0116U004691. УДК 517.95.

168 с.

Метою НДР є встановлення умов стійкості положень рівноваги диференціальних рівнянь (ДР) відносно багатозначних відображень, нечітких ДР та ДР з імпульсною дією, для яких фазовим простором є нескінченновимірний банаховий простір, а також дослідження задач математичної фізики для параболічних рівнянь структури дифузії-сильної нелінійної абсорбції з суперсингулярними початковими даними, дослідження регулярності розв'язків двофазних рівнянь з нестандартними умовами росту в тому числі і анізотропних. Об'єкт дослідження- ДР в абстрактних просторах, еліптичні (правильно та неправильно еліптичні) ДР високого порядку, системи двох нелінійних вироджених параболічних рівнянь високого порядку, процеси дифузії. Предмет дослідження - проблеми стійкості, існування та єдиності розв'язків ДР в абстрактних просторах, початкових задач з імпульсною дією, вивчення якісних властивостей (існування, єдиності, асимптотичної поведінки, дослідження регулярності розв'язків граничних, неklasичних задач для еліптичних та параболічних диференціальних рівнянь). Основні наукові результати: Розроблено нові методи і підходи побудови допоміжних функціоналів Ляпунова для дослідження стійкості положень рівноваги ДР з похідною Хукхарі. Для лінійної імпульсної системи змінної структури на основі комутаторного числення і теорії алгебр Лі запропоновано метод побудови функції Ляпунова та одержано умови роба-

стності закону перемикання, який забезпечує стійкість системи. Встановлено необхідні та достатні умови асимптотичної стійкості для лінійних періодичних імпульсних систем із запізненням. Досліджено інтервальну стійкість лінійної імпульсної системи із запізненням при дуже загальних припущеннях про динамічні властивості неперервної і дискретної складових. Досліджено стійкість псевдолінійних імпульсних ДР в банаховому просторі і отримані результати застосовуються для дослідження стійкості нелінійної системи звичайних імпульсних ДР. Запропоновано новий метод дослідження стійкості лінійних імпульсних ДР з перемиканням в гільбертовому просторі, заснований на побудові еквівалентної імпульсної системи без перемикання. Встановлено умови інтервальної стійкості лінійної періодичної імпульсної системи з перемиканням з чотирьохелементною структурною множиною. Удосконалено та розвинуто нові енергетичні методи дослідження сингулярних розв'язків загальних класів квазілінійних еліптичних та параболічних рівнянь, які не використовують жодних порівняльних технік. Розроблений новий метод побудови ядра граничних задач за допомогою апроксимації поліномами Чебишева, при цьому розвинуті методи визначення вимірності ядра крайових задач для всіх класів неправильно еліптичних рівнянь четвертого порядку. За допомогою методу конформних відображень досліджено нетеровість задач Діріхле і Неймана як для правильно еліптичних рівнянь, так і для всіх класів неправильно еліптичних рівнянь четвертого порядку. Також розроблено стохастичний середньопольовий метод моделювання дифузійно-контрольованих процесів.

27.37 Варіаційне обчислення і математична теорія оптимального керування

27.06.19.0140/0219U000081

Системи, моделі та рівняння з випередженням та запізненням. Дослідження математичних задач та їх застосувань: Заклучний звіт /Навчально-науковий комплекс "Інститут прикладного системного аналізу "Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Макаренко Олександр Сергійович. – ДР 0114U000205. УДК 519.7:519.9.

231 с.

Розглянуто один із можливих варіантів розвитку теорії обчислень, теорії автоматів, створення комп'ютерних елементів і архітектури та вивчення поведінки природних схем. Йдеться про врахування антисипації (передбачення, випередження), особливо сильної антисипації. Розглянуто нові можливості, що виникають через виникнення багатозначностей в розв'язках таких моделей. Описано аспекти багатозначності самоорганізації, складності та розрахунків сильної антисипації. Наведено результати дослідження квазілінійних гіперболічних рівнянь другого порядку, що враховують запізнення та шляхом комп'ютерного експерименту знайдені нові складні розв'язки таких рівнянь. Досліджено моделі в теорії прийняття рішень та управління в умовах стохастичної невизначеності.

28 КІБЕРНЕТИКА

28.15 Теорія систем автоматичного керування

28.06.19.0141/0219U000734

Методи моделювання, ідентифікації та адаптації систем складної та хаотичної динаміки: Заклучний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Михальов Олександр Ілліч. – ДР 0116U008350. УДК 681.5.015:618:511.4.

Мета роботи - дослідження та створення нових методів ідентифікації з використанням адаптивно-пошукових принципів настроювання параметрів, які були б придатні для створення моделей систем, які проявляють хаотичну динаміку. Нелінійні динамічні системи, розповсюджені в сучасних технологічних і природних процесах, незважаючи на детермінізм їх визначення, можуть проявляти хаотичні властивості в своїй динаміці. При цьому як завгодно малі збурення у вхідних впливах і параметрах самої системи призводять до значних, але кінцевих збурень вихідного сигналу. Це призводить до певних труднощів при конструюванні, управлінні і прогнозі поведінки таких систем. При математичному та комп'ютерному моделюванні систем динамічного хаосу виникають специфічні для даних систем проблеми. Перш за все — потрібно забезпечити наявність працездатного критерію адекватності моделі. Для задач ідентифікації наявність такого критерію є принциповою. Найчастіше критерії, що використовуються при моделюванні поведінки динамічних систем, засновані на звичайних методах в просторі вихідних сигналів, виявляються непрацездатними. У якості прототипу для синтезу нових методів ідентифікації є доцільним обрати ряд методів ідентифікації, які було розроблено та досліджено у роботах П. Ейкхоффа, Л.А.Растрігіна, Л.Н. Фіщера, Е.Є. Гачинського, А.І. Дроздова, О.І. Михайлова, зокрема пошукові та адаптивно-пошукові методи. Також вважається за доцільне використання в якості основи класу двомодельних адаптивно-пошукових методів. Проте, результати моделювання цими методами процесів ідентифікації цими методами технічних об'єктів, які проявляють складну та хаотичну динаміку, показали їх повну або обмежену непридатність. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.17 Теорія моделювання

28.06.19.0142/0219U000509

Створення інформаційно-аналітичних технологій моделювання та оптимізації структурно заданих систем: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Гаращенко Федір Георгійович. – ДР 0116U004775. УДК 519.711.3.

191 с.

Досліджено задачі стійкості, стабілізації, чутливості та оптимізації структурно заданих систем. Розроблено методи стабілізації нелінійних систем регулювання з відхиленням аргументу та лінійною невизначеністю доступу абсолютної стійкості, нові алгоритми покрокової ідентифікації для знаходження збурень на кутові швидкості в задачах орієнтації літальних апаратів. Запропоновано методи структурного представлення, аналізу і обробки зображень. Створено структуровані математичні моделі: динаміки товстих пружних плит, формування оптимального диверсифікованого інвестиційного портфеля, літальних апаратів, перспективних приладів для БП та малих супутників. Розроблено програмні технології для пасивного сканування об'єктів, дистанційного оцінювання, панорамних зображень. Запропоновано методи і технології обробки експериментальної та текстової інформації: оптимізовані алгоритми класифікації та кластеризації зображень засобами псевдообернення матриць, мінімаксий прогноз за допомогою стійкої багатовимірної сплайн-функції на хаотичній сітці, цифрова фільтрація на основі варіаційного підходу, розпізнавання рукописних математичних формул в експертній системі з оберненим зв'язком. Створені математичні методи і програмні технології використовуються в навчальному процесі.

28.21 Теорія інформації

28.06.19.0143/0219U000736

Математичне забезпечення діагностики розладнань складних систем: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Михайлов Олександр Ілліч. – ДР 0116U008354. УДК 004.67:004.9. 59 с.

Проведено аналіз існуючих публікацій по темі заміни акустичного стенду випробування міцності космічних апаратів на вібраційний. Розроблено лабораторний стенд акустичного і вібраційного впливу. В результаті порівняння реакції на ці два види навантаження зроблено висновок про можливість заміни акустичного стенду на вібраційний.

28.23 Штучний інтелект

28.06.19.0144/0419U001247

Мороз Ольга Григорівна. Комбінаторно-генетичний метод індуктивної побудови моделей складних об'єктів: Дис... к.т.н. /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України. – Захищена 10.04.2019. УДК 681.513.8:004.89.

169 с.: 8 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 163 назви.

Дисертаційна робота присвячена розробленню методу побудови моделей на основі гібридизації комбінаторного алгоритму МГУА та генетичного алгоритму для розв'язання прикладних задач індуктивного моделювання. Вперше в перебірному алгоритмі МГУА застосовано самоорганізований генетичний пошук оптимальної структури моделі, що дозволяє розв'язувати задачі моделювання великої розмірності. Досліджено швидкодію, точність і стабільність роботи гібридного алгоритму. Розроблено і реалізовано комп'ютерну технологію для побудови моделей складних об'єктів за даними спостережень. Подано результати застосування технології до розв'язання задач: моделювання рівня здібності гравців стратегічної гри реального часу; моделювання зміни ціни продажу квартир у проєктованих житлових будинках; моделювання сезонних змін чисельності амілолітичних мікроорганізмів на забрудненій міддю ділянці ґрунту та реконструкція відсутніх даних спостережень.

28.06.19.0145/0419U001256

Шарипанов Антон Веніамінович. Структурний метод обробки зображень і сигналів при змінній роздільній здатності: Дис... к.т.н. /Інститут проблем математичних машин і систем. – Захищена 24.04.2019. УДК 004.02, 004.428.

136 с.: 64 іл. – Бібліогр.: 65 назв.

У дисертації викладено нове розв'язання актуального наукового завдання визначення меж об'єктів на півтоновому зображенні. Вперше запропоновано метод сегментації кусково-гладких функцій за їх дискретними реалізаціями при змінній роздільній здатності, який відрізняється від існуючих методів тим, що сегментація виконується при певній кількості роздільних здатностей, рішення щодо сегментації приймається з урахуванням усіх результатів обробки при всіх використаних роздільних здатностях та автоматично визначається підмножина роздільних здатностей, які використовуються при формуванні рішення, що дозволяє не використовувати апріорну інформацію про властивості завад. Вперше запропоновано та експериментально перевірено в умовах завад алгоритми обробки зображень і сигналів, що використовують змінну роздільну здатність. Розроблено інформаційну технологію оброблення зображень і сигналів при змінній роздільній здатності. Практична цінність отриманих результатів підтверджена актами впровадження створених технологій.

реної інформаційної технології від ВО "Медгрід" та ТОВ "Кардіолайз".

28.06.19.0146/0219U000704

Методи стійкого розв'язання задачі перетворення виходу виміральної системи для підвищення точності вимірювань: Заключний звіт /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Рачковський Дмитро Андрійович. – ДР 0116U002481. УДК 007.5:534; 681.518.

98 с.

Розвинено стійкі методи перетворення виходу лінійної системи для матриць лінійного перетворення з великим числом обумовленості та невизначеним рангом для підвищення точності вимірвальних систем. Для цього розроблено методи перетворення виходу із використанням випадкової проекції та на основі зрізаного сингулярного розкладу. Для відшукування розмірності апроксимувальної моделі, що забезпечує розв'язання, близьке до оптимального, розроблено та досліджено критерій вибору відповідної моделі.

28.29 Системний аналіз

28.06.19.0147/0219U000140

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій в господарських формуваннях південно-степової ґрунтово-екологічної зони: Заключний звіт /Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрощуваного землеробства Національної академії аграрних наук України; Керівник Лопата Наталія Петрівна. – ДР 0116U001131. УДК 055.572:330.341.1:339.1.

49 с.

Об'єкт дослідження - ринок наукоємної продукції, попит сільськогосподарських товаровиробників Херсонської області та інновації в аграрному виробництві. Мета проекту - розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій створення, випробовування, експериментального виробництва та інформаційного супроводу трансферу інноваційних технологій в господарських формуваннях південно-степової ґрунтово-екологічної зони. Методи досліджень - системний аналіз, порівняльний та ін. Розроблені науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій та їх елементів (селекційні розробки, елементи технологій) в господарських формуваннях південно-степової ґрунтово-екологічної зони. Науковими співробітниками Асканійської ДСДС ІЗЗ НААН проведено пошук та визначення селекційних, технологічних та інформаційних досягнень в галузі рослинництва та тваринництва для подальшого ознайомлення з ними сільськогосподарських товаровиробників регіону Півдня України. Основним результатом роботи є інформаційно-аналітичні матеріали щодо випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій та їх елементів (селекційні розробки, елементи технологій) в господарських формуваннях південно-степової ґрунтово-екологічної зони. За період 2016-2018 років організовано функціонування 5 демонстраційних полігонів, на базі яких проведено 11 семінарів та Днів поля, один з них Міжнародний за участю представників Університету штату Огайо (США), проведено випробовування 8 наукових розробок та впроваджено у виробництво 19 завершених наукових розробок, організовано

3 виступи по телебаченню та опубліковано 44 статті в наукових та фахових виданнях, зареєстровано 7 патентів на корисні моделі (способи вирощування сільськогосподарських культур) та подано заявку на реєстрацію сорту пшениці м'якої озимої. За результатами маркетингової діяльності комерціалізації наукових продуктів та наукомісткої продукції в 2016 - 2018 роках Асканійською ДСДС ІЗЗ НААН укладено 10 господарських угод по випробуванню наукових розробок та науковому супроводу на суму 606,3 тис. грн. До спецфонду надійшло коштів - 21515 тис грн. Результати досліджень впроваджені в сільськогосподарських підприємствах всіх форм власності.

28.06.19.0148/0219U000473

Моделювання наноструктурних екологічних систем деконтамінації фосфорорганічних токсичних речовин: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Бессарабов Володимир Іванович. – ДР 0116U004574. УДК 519.86+502.36:620.266.1.

144 с.

Об'єкт дослідження - фосфорорганічні токсичні сполуки (ФОС), що застосовуються у якості пестицидів та активних фармацевтичних інгредієнтів (АФІ). Мета дослідження - створення наукових основ моделювання наноструктурних екологічних систем деконтамінації шляхом дослідження реакційної здатності цільових фосфорорганічних ефірів у реакціях нуклеофільного заміщення пероксид-аніоном та його активованими формами, а також вивчення ендотоксичності, ефектів біоаккумуляції ФОС та продуктів їх розпаду. Методи дослідження - для дослідження кінетичних закономірностей деконтамінації ФОС та механізму інгібування бутирилхолінестерази сироватки крові людини використано UV-Vis-спектрофотометрію; для доказу хімічної структури та складу сумішей - FTIR-спектроскопію та HPLC. Розроблено наукові основи моделювання наноструктурних екологічних систем деконтамінації шляхом дослідження реакційної здатності цільових фосфорорганічних ефірів у реакціях нуклеофільного заміщення пероксид-аніоном та його активованими формами, а також вивчення ендотоксичності, ефектів біоаккумуляції фосфорорганічних токсичних речовин та продуктів їх розпаду. Практична значимість роботи полягає у встановленні оптимальної системи деконтамінації фосфорорганічних субстратів-екотоксикантів на основі лужного водного розчину цетилпіридиній хлориду в якості міцелотворювача, твердого джерела пероксиду водню в якості нуклеофілу та борної кислоти - активатора пероксиду водню. Робота розповсюджується за договірною ціною.

28.06.19.0149/0219U000513

Розробка нових математичних методів системного аналізу і теорії оптимальних рішень та їх застосування: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Наконечний Олександр Григорович. – ДР 0116U002529. УДК 519.81, 519.2, 519.1.

182 с.

Об'єкт дослідження: системи рівнянь різних типів, стохастичні рівняння, крайові задачі, потоки в транспортних мережах, псевдообернення за Муром-Пенроузом, невизначеність, мережі обслуговування, динамічні системи, випадкові процеси, болеани. Мета роботи: розв'язання нових постановок задач системного аналізу процесів, які описуються рівняннями з нечіткими або стохастичними параметрами, задач групування інформації; дослідження стаціонарних режимів для багатовимірних керованих стохастичних систем; дослідження оптимізації на графах та графах із застосуванням концепції болеана. Методи дослідження: сучасні мето-

ди теорії прийняття рішень в умовах невизначеності, оптимального керування, прогнозування, нові методи системного аналізу та оптимізації стохастичних та детермінованих систем, сучасні методи комбінаторної оптимізації на групах та графах. Розроблені математичні методи аналізу та теорії оптимальних рішень для систем, що описуються моделями з нечіткими або стохастичними параметрами. Розроблено методи розв'язання нових задач прийняття рішень з нечіткою структурою. Досліджено нові задачі оптимального керування для систем з розподіленими параметрами. Розроблено методи прогнозування процесів популяційної динаміки в умовах невизначеності. Розроблено нові математичні методи кластеризації, класифікації та розпізнавання образів. Розроблено прототип експертної системи, що керує моделями, для створення та вдосконалення засобів підтримки прийняття рішень в задачах аналізу інформаційних потоків в соціальних мережах. Побудовано алгоритми оптимального керування ресурсами сучасних телекомунікаційних мереж. Досліджено нові класи керованих марковських та напівмарковських процесів, які враховують неоднорідність процесів обробки інформації, вибуховий характер інтенсивності інформаційних потоків. Побудовано on-line алгоритми для оцінок параметрів з найменшою нормою відхилення від точок тяжіння для динамічних систем в умовах наявності збурень при неklasичних припущеннях. Побудовано оптимальні розбиття груп та графів на великі та огрядні підмножини. Класифіковано підмножини болеанів в термінах ультракомпаньонов. Знайдено умови, що гарантують слабку збіжність випадкових процесів з імміграцією до стаціонарних процесів з імміграцією. Проведено асимптотичний аналіз розв'язків стохастичних диференціальних рівнянь у гільбертових просторах.

29 ФІЗИКА

29.03 Загальні проблеми фізичного експерименту

29.06.19.0150/0219U000411

Створення державного первинного еталона одиниць об'єму та об'ємної витрати газів у діапазоні тиску від 1 МПа до 5 МПа:

Заключний звіт /ДП Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Рожнов Михайло Степанович. – ДР 0118U004749. УДК 53.08.

102 с.

Об'єкт дослідження - державний первинний еталон одиниць об'єму та об'ємної витрати газів у діапазоні тиску від 1 МПа до 5 МПа, який розроблюється у ДП "Укрметрестандарт". Мета роботи - створення державного первинного еталона одиниць об'єму та об'ємної витрати газів у діапазоні тиску від 1 МПа до 5 МПа, який вперше забезпечить метрологічну простежуваність результатів вимірювань об'єму та об'ємної витрати газів в державі (в першу чергу природного газу), перевірку та калібрування витратомірів і лічильників, що застосовуються для комерційного обліку газів та природного газу за робочих умов на високому тиску робочого середовища. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.06.19.0151/0219U000677

Нові функціональні наноматеріали для підвищення ефективності хіміотерапії: Заклучний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Марченко Олександр Анатолійович. – ДР 0117U001995. УДК 53.08:001.18; 53.08:338.26;539.2.

40 с.

Метою даного проекту є розроблення нових системи доставки лікарських засобів на основі фулерену C60 та іммобілізованих на ньому класичних (цисплатину, доксорубіцину) та експериментальних (ландоміцин А) протипухлинних препаратів. У проекті самоорганізація чистого фулерену C60 та його комплексоутворень з хіміотерапевтичними препаратами (зокрема, доксорубіцином, цисплатином та ланміміцином А) у водному розчині розглядається як можлива основна стадія механізму in vivo та in vitro біологічної синергії, що спостерігалась при введенні цих препаратів разом із фулереном C60. Проаналізовано результати застосування різних фізико-хімічних методів, що дає змогу отримати уявлення про природу сил, що стабілізують комплекси фулерену C60 з цими препаратами. Запропоновано фізико-хімічний механізм, що дозволяє принаймні частково пояснити біологічну взаємодію C60-препарат. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.05 Фізика елементарних часток

29.06.19.0152/0219U000645

Дослідження подвійного бета-розпаду ядер 106,116Cd та 150Nd: Заклучний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Поліщук Оксана Григорівна. – ДР 0117U003532. УДК 539.123.17;539.16.

40 с.

У звіті представлено результати досліджень експерименту з пошуку подвійного бета-розпаду ізотопу 106Cd на рівні 10²¹ - 10²² років. Визначено рівень радіоактивної забрудненості скінтілятора 106CdWO₄ та активність альфа-радіоактивними ізотопами Th/U рядів. Також встановлено період напіврозпаду ядра 150Nd на першій 0+ збуджений стан дочірнього ядра на рівні T_{1/2} = 4.7₋(-1.9)⁺(+4.1) (стат)+-0.5(сист) * 10¹⁹ років, що добре узгоджується з результатами попередніх експериментів. Було визначено активності 176Lu та 138La у зразку на рівні 0.29 +- 0.04 мБк/кг та 0.057 +- 0.009 мБк/кг, відповідно. Також були встановлені верхні обмеження на активність радіоактивних забруднень зразку ізотопами 40K (1.8 мБк/кг), 137Cs (0.04 мБк/кг) та дочірніми ізотопами уран-торієвих рядів на рівні (0.3 - 5.4) мБк/кг (з довірчою ймовірністю 90%).

29.15 Ядерна фізика

29.06.19.0153/0219U000101

Створення вимірювального тракту на базі камери "Д" циклотрону У-120 для досліджень в галузі ядерної фізики": Заклучний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Борзаковський Андрій Євгенійович. – ДР 0115U005099.

УДК 539.1;621.384.64..

37 с.

Об'єкт досліджень: вимірювальний тракт для проведення досліджень в галузі ядерної фізики на базі камери "Д" циклотрону У-120. Мета роботи Метою роботи була відновлення вимірювального тракту на базі камери "Д" циклотрону У-120 ІЯД НАН України для проведення фундаментальних та прикладних досліджень в галузі ядерної фізики. Резюме. Була виконана робота, спрямована на модернізацію системи формування пучка, вузла кріплення мішеней, штанг кріплення детекторів та попередніх підсилювачів, системи візуалізації пучка на мішені, вакуумної системи, відновлення вимірювального центру циклотрону, що дасть можливість відновити проведення експериментів з взаємодії заряджених частинок з атомними ядрами з використанням камери "Д":

29.06.19.0154/0219U000111

Просторово-часова динаміка і властивості

надщільної матерії в релятивістських зіткненнях ядер та їх прояви в поточних експериментах на LHC, RHIC і запланованих FAIR, NICA. Етап I. Моделювання початкового стану та еволюції матерії у зіткненнях ядер на Великому адронному колайдері з енергією 2.76 TeV на нуклонну пару у системі центра мас, та їх впливу на спектри фотонів і їх анізотропію: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України; Керівник Сінюков Юрій Михайлович. – ДР 0118U002167. УДК 539.12; 539.17.

15 с.

Фотонні поперечні імпульсні спектри та їх анізотропія у Pb+Pb зіткненнях при енергії 2.76 TeV на Великому адронному колайдері (LHC) у ЦЕРНі були досліджені з використанням інтегрованої гідрокінетичної моделі (iHKM). Результати обчислень фотонних спектрів та v_2 коефіцієнтів у iHKM є загалом у межах експериментальних похибок, але існує деяка систематична недооцінка цих величин для центральних подій зіткнень. Показано, що опис даних суттєво покращується якщо врахувати додаткову фотонну емісію яка супроводжує процес адронізації.

29.06.19.0155/0219U000112

EUREA: Європейська угода з ультрарелятивістських енергій. Етап I. Народження частинок в релятивістських зіткненнях ядер на Великому адронному колайдері в інтегрованій гідрокінетичній моделі: Заключний звіт /Інститут теоретичної фізики ім. М.М. Боголюбова НАН України; Керівник Сінюков Юрій Михайлович. – ДР 0118U002310. УДК 539.12; 539.17.

14 с.

У інтегрованій гідрокінетичній моделі (iHKM) для двох різних рівнянь стану кварк-глюонної матерії та, відповідно, двох різних температур адронізації: $T = 165$ MeV та $T = 156$ MeV, обчислено спектри та відношення множинностей різних типів частинок у Pb+Pb зіткненнях на Великому адронному колайдері (LHC) при енергії зіткнень 2.76 TeV. Проведений аналіз підтверджує картину неперервного хімічного заморожування. Показано, що корекції, які виникають завдяки непружним реакціям що мають місце при еволюції адронної матерії, до результатів, отриманих у припущенні миттєвого хімічного заморожування, є суттєвими та покращують опис відношень множинностей частинок. Показано, що результати iHKM обчислень є близькими для обох температур адронізації, що відповідають двом різним рівнянням стану.

29.17 Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика

29.06.19.0156/0218U007909

Розроблення інтегрованих органічних електронних пристроїв візуалізації ближнього інфрачервоного випромінювання: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Іванюк Христина Богданівна. – ДР 0118U000885. УДК 532.738; 548Ф14; 547.96; 577.112; 547.454.

90 с.

Розроблено та побудовано новітні гібридні електронні пристрої для візуалізації ближнього інфрачервоного випромінювання, що включало в себе підбір нових ефективних фоточутливих (в видимій та ближній інфрачервоній області спектру) та емісійних органічних матеріалів, формування та дослідження функціональних гетероструктур, сформованих

на їх основі, проведення конструкторсько-технологічної реалізації оптичних елементів (органічний фотодетектор, органічні світловипромінювальні структури) на основі досліджених гетероструктур. Розроблено структурну та електричну принципальну схему інтегрованих органічних електронних пристроїв візуалізації ближнього інфрачервоного випромінювання на основі вертикальної ексиплексної органічної світловипромінювальної структури з керованим спектром випромінювання в поєднанні з чутливим гібридним фотоприймачем. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.19 Фізика твердих тіл

29.06.19.0157/0519U001078

Мирончук Галина Леонідівна. Оптоелектронні та нелінійно-оптичні характеристики складних халькогенідних систем Ag-Ga(In)-Si(Ge)-S(Se): Дис... д.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 29.03.2019.

УДК 538.945:546.22/.24(043.5).

299 с.: 31 табл., 127 іл. – Бібліогр.: 321 назва.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню структура - оптоелектронні властивості нових складних халькогенідних сполук, що знайдені шляхом підбору компонентів систем на базі подвійних та потрійних халькогенідів, які вже знаходять своє практичне використання.

29.06.19.0158/0519U001085

Майструк Едуард Васильович. Електронні процеси у напівмагнітних та радіаційно стійких складних халькогенідних напівпровідниках та гетероструктурах на їх основі: Дис... д.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 26.04.2019.

УДК 621.315.592.9.

312 с.: 29 табл., 191 іл. – Бібліогр.: 190 назв.

В дисертації експериментально встановлено технологічні умови виготовлення кристалів та тонких плівок: напівмагнітних твердих розчинів на основі халькогенідів $A(II)B(VI)$; радіаційно стійких твердих розчинів і сполук $(3A(II)B(VI))_1-x(C(III)2B(VI)3)_x$; сполук $A(I)2B(II)C(IV)D(VI)4$. Досліджено фізичні властивості кристалів та тонких плівок напівмагнітних та радіаційно стійких складних халькогенідних напівпровідників та вплив на ці властивості різних факторів: температури, магнітного поля, опромінення високоенергетичними частинками. Створено гетероструктури методом реактивного магнетронного розпилення на постійному струмі тонких плівок оксидів і нітридів металів на підкладки виготовлені зі радіаційно стійких складних халькогенідних напівпровідників. Створено гетероструктури методом ВЧ-магнетронного розпилення складних халькогенідних напівпровідників на підкладки кремнію, телуриду кадмію. Проведено дослідження електричних та фотоелектричних властивостей створених гетероструктур.

29.06.19.0159/0419U001299

Ткачук Іван Георгійович. Формування та властивості нанокompозитних матеріалів і гетероструктур на основі селеніду індію: Дис... к.ф.-м.н. /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. – Захищена 26.04.2019.

УДК УДК 535.214.

165 с.: 3 табл., 68 іл. – Бібліогр.: 161 назва.

Дисертація присвячена встановленню механізмів формування нанокompозитних матеріалів на основі InSe

<RbNO₃>, а також вивчення їх фотоелектричних та імпедансних властивостей. Створенню гетеропереходів на вандер-ваальсовій поверхні селенідів індію і дослідження основних фізичних закономірностей, що відбуваються в цих структурах під впливом електромагнітного випромінювання.

29.06.19.0160/0419U001307

Савчук Олена Сергіївна. Вплив деформації на структурні перетворення, механічні властивості та процеси руйнування сплавів заліза та титану: Дис... к.ф.-м.н. /Державний заклад

"Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського". – Захищена 14.05.2019.

УДК 669-176 + 539.422.33+539.424+539.4.011.24.

149 с.: 11 табл., 53 іл. – Бібліогр.: 133 назви.

Об'єктом є процеси формування кристалографічної текстури, мікроструктури, її фрактальності, анізотропії механічних характеристик та параметра пошкоджуваності при пластичній деформації у сплавах на основі заліза та титану. Метою роботи є дослідження впливу деформації певних типових сплавів заліза з вуглецем, що мають об'ємно центровані кубічні та гранецентровані кубічні ґрати, а також комерційного титану з гексагональними щільно упакованими ґратами, на їх кристалографічну текстуру, фрактальність структури, пошкоджуваність і встановлення фізико-математичних моделей зв'язку їх кількісних характеристик з характером руйнування. Методи дослідження: рентгенівський аналіз текстури кристалічних тіл, металографічний та фактографічний аналіз, методи механічних випробувань полікристалів, комп'ютерний фрактальний аналіз. Результати дослідження: 1. Знайдені закономірності формування текстури та її неоднорідності після гвинтової екструзії можуть бути використані для розробки нових технологій, які дозволяють створювати в листах оптимальну структуру, що спроможна збільшити міцність при добрій пластичності. 2. Знайдені закономірності впливу знакозмінного вигину на текстуру та параметр пошкоджуваності при подальших випробуваннях на одиницький розтяг сплаву 08кп можуть бути використані для розробки технології поліпшення формозміни сплаву при обробці тиском, що є актуальним у автомобілебудуванні. 3. Результати дослідження впливу знакозмінного вигину на текстуру та анізотропію механічних властивостей і параметру пошкоджуваності сплаву 05X18H10, застосовуваної в автомобільній, нафтопереробній і консервній промисловостях, можуть бути використані для поліпшення технології виготовлення листової та рулонної нержавіючої сталі. 4. Результати дослідження впливу малоциклового знакозмінного вигину і кристалографічної текстури на анізотропію параметру пошкоджуваності листів комерційного титану при подальших одиницьких випробуваннях на розтяг можуть бути використані для створення технології підвищення терміну експлуатації сплавів на основі титану. 5. Результати дослідження зв'язку фрактальної розмірності зламів дротів типових арматурних канатів захисних оболонок АЕС з параметрами пошкоджуваності та механічними властивостями можуть бути використані для удосконалення методики дослідження тривалості безпечної експлуатації канатів захисних оболонок АЕС. 6. Результати зіставлення фрактальних розмірностей зламів Df та фрактальних розмірностей Dc діаграм зміни зусилля з часом при випробуваннях на ударний вигин зразків зі сплаву Ст20К та зв'язку з текстурою можуть бути використані для удосконалення методики визначення температури крихкості конструкційних матеріалів з урахуванням текстури. Наукова новизна: уперше досліджено неоднорідність кристалографічної текстури сплаву заліза з вуглецем марки 10Г2 після гвинтової екструзії; уперше досліджено вплив малоциклового знакозмінного вигину (ЗВ) і кристалографічної текстури на ані-

зотропію параметру пошкоджуваності листів сплаву заліза 08кп, 05X18H10 і титану при подальших одиницьких випробуваннях на розтяг і при подальших одиницьких випробуваннях на розтяг; уперше встановлено, що ймовірно причиною передчасних руйнувань дротів типових арматурних канатів захисних оболонок АЕС є фреттинг-корозія.

29.06.19.0161/0218U007801

Квантова теорія фонон-супровідного тунелювання електронів крізь багатошарові резонансно-тунельні наноструктури як функціональні елементи наноприладів: Заключний звіт /Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Керівник Сеті Юлія Олександрівна. – ДР 0118U001394. УДК 538.958, 538.971.

68 с.

У реалістичних моделях просторово-залежних ефективної маси та потенціальної енергії електрона у напівпровідниковій плоскій наносистемі знайдені точні розв'язки рівняння Шредингера, коефіцієнт прозорості і матрицю розсіювання. На прикладі наносистеми з In_{0.52}Al_{0.48}As бар'єрами і In_{0.53}Ga_{0.47}As ямами, як складового елемента квантових каскадних детекторів і лазерів, виконано аналіз залежностей спектральних параметрів квазістаціонарних станів електрона від розмірів приграничних шарів. Узагальненим методом діаграмної техніки Фейнмана-Пайнса розвинена теорія перенормованого взаємодією з поляризаційними фононами спектра локалізованої дворівневої квазічастинки при криогенній температурі. Парціальним підсумовуванням безмежних рядів основних діаграм отримано масовий оператор у компактному вигляді розгалуженого ланцюгового дробу. Досліджено вплив багатофононних процесів і міжрівневої взаємодії квазічастинки з фононами на спектр системи.

29.06.19.0162/0218U007983

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ОПРОМІНЕНИХ ЗРАЗКІВ: Заключний звіт /Інститут металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України; Керівник Рудь Олександр Дмитрович. – ДР 0118U007369. УДК 539.21:539.12.04.

21 с.

Об'єкт дослідження - металеві матеріали на основі Ni, Al, Zr, Та до і після опромінювання. Мета роботи - визначити вплив опромінювання на фазовий і хімічний склад матеріалів та характеристики їх мікроструктури. Методи дослідження - рентгенівська дифрактометрія, електронна і оптична мікроскопія. Методи обробки - опромінення іонами гелію та водню. В роботі визначено фазовий і хімічний склад вихідних матеріалів, а також загальні закономірності впливу опромінення на структурні характеристики матеріалів.

29.06.19.0163/0219U000008

Розробка біполярної технології для створення високопотужного блоку суперконденсаторів: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Лозінський Володимир Борисович. – ДР 0118U004597. УДК 539.2; 537.3. 61 с.

Відомо, що збільшення масового завантаження активного матеріалу в електроді суперконденсатора поліпшує його питому поверхневу ємність. Однак, при великому завантаженні активного матеріалу спостерігається ефект насичення, який викликає падіння питомої ємності. Конкуренція двох цих чинників визначає максимальне значення питомої поверхневої ємності при товщині електрода понад 100 мкм. В проекті було показано, що аналогічна поведінка питомої поверхневої ємності має місце і на крупнозернистих активних вуглецевих матеріалах (АС), які є основними матері-

алами в комерційних суперконденсаторах. Встановлено, що суперконденсатори, як вироби, в яких будуть використовувати електроди товщиною понад 200 мкм, матимуть питому енергоємність на 50% більше ніж суперконденсатори з електродами товщиною 100 мкм. Отримані в проекті результати свідчать про можливість підвищення питомих енергетичних характеристик пористих вуглецевих матеріалів без збільшення їх собівартості або зміни технології виробництва сучасних суперконденсаторів. Розроблені протягом виконання проекту підходи до створення нових прототипів суперконденсаторів будуть корисними при відпрацюванні технології виготовлення приладів по біполярній технології. Також відпрацьовані методологія та підходи до досліджень високопотужних приладів з використанням нового сучасного обладнання та підходи до аналізу отриманих результатів.

29.06.19.0164/0219U000009

Нова технологія виробництва гібридних медичних імплантів на основі нано- та мікропористої біоморфної карбідокремнієвої кераміки і наноструктурованих біосумісних покриттів: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Ключі Микола Іванович. – ДР 0118U004024. УДК 539.2; 616.314.

32 с.

В результаті виконання проекту крім традиційних покриттів, сформованих з порошків на основі гідроксипатиту (ГАП) (без і з включеннями металів), були виготовлені покриття на основі композитних матеріалів, що додатково містять біоскло. Вибір ГАП з металами був обумовлений завданням, яке було поставлене і спрямоване на досягнення нових властивостей матеріалів, зокрема, надання їм антибактеріальних властивостей або покращення остеоінтеграції. Була відпрацьована технологія формування газодетонаційних покриттів на основі композитів на титанових підкладках. Додатково до досліджень морфології поверхні та складу отриманих покриттів особлива увага приділялась вивченню процесів фазово-структурних перетворень під час процесу осадження. Показано, що всі отримані покриття не містять додаткових "паразитних" фаз, а фази, які можуть виникати в процесі осадження також є біосумісними. В результаті проведених медико-біологічних випробувань розроблених імплантів з біосумісними покриттями показана перспективність їх використання для заміщення великих дефектів трубчастих кісток і суглобів та отримано патент на косину модель на відповідний спосіб.

29.06.19.0165/0219U000010

Технологія покращення характеристик сонячних елементів осадження алмазоподібних плівок: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Ключі Микола Іванович. – ДР 0118U004593. УДК 537.3; 539.2.

63 с.

Протягом виконання проекту було проведено оптимізацію технології осадження алмазоподібних вуглецевих плівок та визначено оптимальні технологічні режими осадження просвітлюючих і пасивуючих плівок з показником заломлення до 1,72, які використані для покращення властивостей кремнієвих сонячних елементів (СЕ). Показано, що підбором складу газової суміші можна змінювати їх швидкість осадження і досягти значення більше 20 нм/хв., що є цілком прийнятним параметром для отримання просвітлюючих плівок для кремнієвих СЕ. Встановлено, що завдяки осадженню плівок аморфного нестехіометричного карбиду або карбонітриду кремнію втрати на відбивання кремнію і кремнієвих сонячних елементів в області їх fotocутливості суттєво зменшуються. Вказаний ефект спостерігається як

для полірованого так і для текстурованого кремнію. Спостерігається суттєве покращення параметрів сонячних елементів виготовлених на текстурованому монокристалічному кремнії, зокрема, коефіцієнту корисної дії в 1,11-1,14 рази завдяки не тільки зменшенню втрат на відбивання світла, але і завдяки пасивуючому впливу просвітлюючих плівок.

29.06.19.0166/0219U000107

Аналітичні моделі скірміонів у антиферомагнетиках зі взаємодією Дзялошинського-Морія: Заключний звіт /Інститут магнетизму НАН МОН України; Керівник Герасимчук Ігор Вікторович. – ДР 0118U005383. УДК 537.61;537.62;537.63.

28 с.

Розроблено аналітичну модель для опису скірміонів і скірміноподібних магнітних структур у двопідгратковому антиферомагнетикі з одноосовою магнітною анізотропією та взаємодією Дзялошинського-Морія. Продемонстровано "релятивістське стиснення" розміру скірміона в напрямку руху для "докритичного" випадку, коли швидкість скірміона менша, ніж швидкість спінових хвиль в антиферомагнетикі. Знайдено Лоренц-подібне "надкритичне" перетворення для розмірів скірміноподібних магнітних структур, які рухаються зі швидкістю, більшою за швидкість спінових хвиль в антиферомагнетикі.

29.06.19.0167/0219U000216

Іонно-модифікований синтез плівок оксидів перехідних металів (NiOx, VOx, ZnOx) та дослідження їх властивостей: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Сафрюк Надія Володимирівна. – ДР 0117U006194. УДК 537.311.322, 621.382.2; 538.975.

20 с.

В роботі представлено результати розробки методів синтезу плівок оксидів перехідних металів (NiOx, ZnOx, VOx) для їх подальшого використання як матеріалів сенсорів детектування УФ та ІЧ випромінювання. Знайдено оптимальні технологічні умови для отримання плівок NiOx хорошої структурної якості. Підтверджено формування шару ZnO методом нарощування наноструктурованого ZnO на підкладку із водних розчинів зі спектральною залежністю пропускання у спектральному діапазоні 350-420 нм. Показаний вплив дози імплантації на можливість утворення фаз в плівках VOx для росту ТКО.

29.06.19.0168/0219U000676

Дослідження багатошарових полярно-активних мікро- і нанорозмірних структур та розробка методів керування їхніми властивостями з метою розширення класу матеріалів, перспективних для розвитку елементної бази сучасних сенсорно-інформаційних систем:

Заключний звіт /Інститут фізики НАН України; Керівник Самойлов Володимир Борисович. – ДР 0116U002672. УДК 537.226.4; 538,956; 535.3.

95 с.

Мета роботи полягає в пошуку нових принципів формування ефективних піроактивних структур на основі сегнетоелектриків та споріднених матеріалів та розробці нових сенсорних пристроїв функціональної оптоелектроніки. Об'єктами досліджень були піроелектричні та п'єзоелектричні кристали та кераміки, багатошарові та просторово-неоднорідні системи на основі цих матеріалів. Виконання проекту дозволило розробити фізичні основи створення засобів для вимірювання енергетичних параметрів когерентного і некогерентного випромінювання. Безпосередніми споживачами ре-

зультатів роботи можуть бути наукові інститути та науково-виробничі об'єднання фізичного, фізико - технічного, оптоелектронного та медичного напрямків і високотехнологічні промислові підприємства. Робота передається за кордон за договірною ціною.

29.06.19.0169/0219U000691

Процеси в матеріалах з керованою динамічною структурою для пристроїв з надшвидкою обробкою даних: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"; Керівник Височанський Юліан Миронович. – ДР 0116U004786. УДК 538.95:537.226.4.

144 с.

Отримані експериментальні результати свідчать про те, що в кристалах типу Sn₂P₂S₆ індукований тиском перехід від напівпровідникового стану до металевого пов'язаний з структурними змінами і проявляється в значних трансформаціях оптичних та термоелектричних властивостей. Це підтверджується спостережуваними змінами фононних спектрів за даними раманівського розсіювання світла.

29.27 Фізика плазми

29.06.19.0170/0219U000200

Дослідження впливу взаємодії іонів водню і його ізотопів с конструкційними матеріалами які використовуються в ядерній енергетиці: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Федорович Олег Антонович. – ДР 0116U007563. УДК 533/9:537.523.5/525.5.

53 с.

РЕФЕРАТ Звіт про НДР: 53 с., 26 рис., 4 табл., 19 джерел. На третьому етапі досліджень було передбачено дослідження впливу опромінення іонами гелію зразків різних матеріалів, їх мас-спектрометричні, рентгено-структурні дослідження та електронна мікроскопія. Дозиметричні вимірювання зразків. Для цього було необхідно провести певний об'єм робіт по модернізації плазмового джерела іонів водню та гелію з необхідними параметрами та підкладкою тримача з різних матеріалів. Приведено результати досліджень взаємодії протонів з енергією 250 - 260 еВ з поверхнею вольфрамової фольги. Відбувається розпорощення вольфраму зі швидкістю 0,5 мкм / год при температурі 300 С і щільності іонного струму 1,5 мА / см². Поверхня вольфраму значно змінюється після процесу опромінення. Відбувається істотне очищення поверхні від оксидів, в тому числі з-за їх відновлення у водневій плазмі. Вміст водню в вольфрамі зменшується по глибині, особливо великий він на поверхні зразка. Поверхня молибдену значно змінюється після процесу опромінення протонами. Завдяки розпилення поверхні відбувається істотне очищення поверхні від оксидів. Можливо також відновлення оксидів у водневій плазмі. Після обробки поверхня молибдену стає більш нерівною з проявом дрібної структури. Відбувається розпорощення молибдену зі швидкістю 0,1 мкм / год при температурі 300 С і щільності іонного струму 1,5 мА / см². Після опромінення протонами вміст водню поблизу поверхні молибдену практично не збільшується. Зміст водню в молибдені по глибині не змінюється, а є постійним як до опромінення, так і після. Молекулярний водень не спостерігається в обох зразках. На ВІМС-спектрах розділяються 7 ізотопів Мо і стільки ж його оксидів і діоксидів. На поверхні Мо після обробки спостерігаються ряд мас атомів, які належать матеріалу утримувача підкладки з нержавіючої сталі (12Х18Н10Т) (ізотопи Cr, Fe, Ni, Ti, Mn і ін.). Спостерігаються також ізотопи інших домішок, які можуть перерозпилятися з тримача підкладки і кремнію, яким прикривається необроблювана ділянка

зразка. Приведено результати досліджень взаємодії протонів з енергією 260 еВ з поверхнею алюмінієвої фольги при температурі 300 оС, щільності іонного струму 1,5 мА / см² з експозицією 11 годин. Поверхня алюмінію значно змінюється після процесу опромінення, покривається бульбашками та мікроратерами. Спостерігається явище поверхневого блістерінгу. Відбувається істотне очищення поверхні від оксидів через розпорощення поверхні, а також із-за їх відновлення у водневій плазмі. Після опромінення алюмінію протонами істотно збільшується вміст водню поблизу поверхні зразка, вміст якого плавно зменшується по глибині. Спостерігається розпилення конструкцій плазмохімічного реактора, що призводить до забруднення оброблюваного матеріалу, а на мас-спектрах спостерігаються маси ізотопів елементів, які входять до складу немагнітної нержавіючої сталі 12Х18Н10Т.

29.29 Фізика атома і молекули

29.06.19.0171/0218U007837

Синтез провідного двовимірного МХе_n матеріалу з використанням магнетронного розпилення за допомогою хімічного осадження пари: Заключний звіт /Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова; Керівник Плюгін Владислав Євгенович. – ДР 0118U001988. УДК 539.233.

55 с.

Розроблено технологію, яка дозволяє синтезувати двовимірні МХе_n матеріали на базі ТіЗАІС₂ шляхом гетерогенного вирощування високо-орієнтованих субстратів при використанні гібридного методу магнетронного розпилення хімічного осадження пари.

29.06.19.0172/0219U000705

Створення високоефективного інтелектуального комплексу для розробки та дослідження п'єзоелектричних компонентів для приладобудування, медицини та робототехніки:

Заключний звіт /Черкаський державний технологічний університет; Керівник Бондаренко Юлія Юріївна. – ДР 0117U000936. УДК 539.2;621;762.

196 с.

Створено високоефективний інтелектуальний комплекс для дослідження багатокомпонентних п'єзоелектричних елементів для приладобудування, медицини та робототехніки шляхом розробки модулів для комплексного вимірювання електричних та механічних параметрів цих п'єзоелементів, програмного забезпечення для збору, обробки, аналізу отриманих з цих елементів даних та управління периферійними пристроями, а також розробки інтерактивного модулю звукового супроводу, який дозволить полегшити взаємодію користувача зі створеним комплексом. Розроблено нову технологію проектування виробів п'єзотехніки, що базується на вимірюваннях та моделюванні роботи розроблюваних компонентів за допомогою вказаного високоефективного інтелектуального комплексу, за рахунок автоматизації у ньому методу додаткових елементів, що використовується для оптимізації основних параметрів п'єзоелектричних елементів (зниження робочої частоти коливальних, підвищення рівня звукового тиску та розширення смуги пропускання). За допомогою створеного високоефективного інтелектуального комплексу здійснено експериментальну розробку нових виробів п'єзотехніки, а саме: лінійного ультразвукового п'єзозомотору та ультразвукового випромінювача для інгалятора, що за своїми характеристиками не поступаються існуючим аналогам.

29.31 Оптика

29.06.19.0173/0219U000319

Визначення критеріїв та показників безпеки і якості донорської кадаверної рогівки людини, придатної для трансплантації: Заключний звіт /Координаційний центр трансплантації органів, тканин і клітин; Керівник Палаяниця С.С. – ДР 0116U000008. УДК 612.841:617.713-089.843.

66 с.

Впровадження нормативно-правових актів дозволяє забезпечити біологічний захист реципієнтів, знизити смертність, продовжити термін функціонування трансплантатів, що забезпечує тривале та якісне життя пацієнтів після трансплантації.

29.06.19.0174/0219U000694

Вплив катіонного заміщення та процеси розупорядкування в нових кристалічних, композитних та аморфних суперіонних провідниках: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"; Керівник Сусліков Леонід Михайлович. – ДР 0116U004787. УДК 535.3; 537.226.4; 621.315.61.

145 с.

Синтезовано сполуки та вирощено кристали твердих розчинів $(\text{Cu}1-x\text{Ag}x)7\text{GeS}5\text{I}$, виготовлено композити на основі твердих розчинів $(\text{Cu}1-x\text{Ag}x)7\text{GeS}5\text{I}$ у полімерній та рідкокристалічній матрицях, отримано тонкі плівки на основі $\text{Me}7\text{GeS}5\text{I}$ ($\text{Me} = \text{Cu}, \text{Ag}$). Вивчено структурні та механічні властивості твердих розчинів, проведено моделювання кристалічної структури, механізму іонного транспорту, а також розрахунки електронної структури кристалів $\text{Me}7\text{GeS}5\text{I}$ ($\text{Me} = \text{Cu}, \text{Ag}$). Досліджено електричні властивості твердих розчинів $(\text{Cu}1-x\text{Ag}x)7\text{GeS}5\text{I}$ та полімерних і рідко-кристалічних композитів на їх основі.

29.35 Радіофізика. Фізичні основи електроніки

29.06.19.0175/0219U000432

Розробка та дослідження тестових структур та пластин з чіпами діодів Ганна терагерцевого діапазону на основі епітаксійних структур GaAs типу n-p+: Заключний звіт /Державне підприємство Науково-дослідний інститут "Оріон"; Керівник Ковтонюк Віктор Михайлович. – ДР 0118U007683с. УДК 621.382.

71 с.

Відпрацювання технології виготовлення чіпів GaAs діодів Ганна на інтегральному теплостоці, які призначені для створення НВЧ компонентів терагерцевого діапазону та тестових структур типу n-p+ у вигляді TLM-структур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.37 Акустика

29.06.19.0176/0219U000662

Удосконалення державного первинного еталона одиниці звукового тиску в повітряному середовищі (ДЕТУ 10-01-11): Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірвальних і управляючих систем"; Керівник Костеров Олександр Олексійович. – ДР 0118U001952. УДК 534.6.

218 с.

Створено та досліджено удосконалений державний первинний еталон одиниці звукового тиску в повітряному середовищі ДЕТУ 10-01-11, розроблено конструкторську та

експлуатаційну документацію Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.06.19.0177/0219U000663

Дослідження стабільності відтворення та зберігання одиниць вимірювання державними первинними еталонами, що знаходяться в ДП НДІ "Система": Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірвальних і управляючих систем"; Керівник Шпак Олександр Володимирович. – ДР 0118U004979. УДК 534.6.

513 с.

Забезпечено стабільність відтворення, зберігання та передавання розміру одиниці ультразвукового тиску (Па) у повітряному середовищі, одиниці ультрозвукового тиску (Па) у водному середовищі та потужності одиниці ультразвуку (Вт) у водному середовищі державними первинними еталонами та створити умови для забезпечення єдності та простежуваності вимірювань в Україні в галузі акустичних вимірювань Робота розповсюджується за договірною ціною.

29.06.19.0178/0219U000664

Забезпечення збереження та функціонування державних еталонів, що становить національне надбання та зберігаються на державному підприємстві НДІ "Система": Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірвальних і управляючих систем"; Керівник Костеров Олександр Олексійович. – ДР 0118U004978. УДК 534.6.

11 с.

Закуплено обладнання, необхідне для забезпечення належного функціонування державного акустичного еталона ДЕТУ 10-01-11, проведено поточні ремонтно-відновлювальні роботи Робота розповсюджується за договірною ціною.

30 МЕХАНІКА

30.15 Загальна механіка

30.06.19.0179/0219U000581

Удосконалення методик кінематичних і енергосилових розрахунків інженерних конструкцій і їх викладання в навчових курсах технічних дисциплін: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Подлесний Сергій Володимирович. – ДР 0115U004734. УДК 531.8.001:378.147.

259 с.

Об'єкти дослідження: методики кінематичних і енергосилових розрахунків інженерних конструкцій та дидактичний рівень їх викладання в курсах технічних дисциплін ВНЗ. Ціль роботи: удосконалення зазначених методик на основі розробки нових математичних моделей і широкого застосування інформаційних технологій, підвищення дидактичного рівня їх викладання в навчальних курсах. Методи дослідження та апаратура: теоретичний аналіз, математичне моделювання, пакети прикладних комп'ютерних програм, сучасна обчислювальна техніка. На базі електромеханічних аналогій Лагранжа-Максвелла розроблені математичні моделі ряду пристроїв і приладів, більшість з яких реалізовано в системі Mathcad. Створені моделі дозволяють інтенсифікувати пошук оптимального поєднання параметрів електромеханічних виробів і за рахунок цього істотно зменшити терміни і матеріальні витрати на їх проектування. Досліджено розподіл еквівалентних напружень у балках різного профілю при їх статичному навантаженні в умовах плоского згину. Запропонована нова, спрощена методика пов-

ної перевірки міцності двотаврових балок, яка базується на використанні їх так званих безпечних факторних просторів і дозволяє швидко перевіряти виконання умов міцності за нормальними, дотичними і еквівалентними напруженнями. Розроблені алгоритми комп'ютерної реалізації цієї методики в діалоговому і автоматизованому режимах. Проаналізована і кількісно оцінена точність існуючої методики силового розрахунку балок в умовах вимушених коливань у середовищах з малим коефіцієнтом опору. Вказано причини і фактори зниження цією методикою величин виникаючих у балках динамічних зусиль і напружень, запропоновано шляхи її вдосконалення. Досліджено процес навантаження крипильних деталей групового різьбового з'єднання при їх послідовному затягуванні. Створено і реалізовано математичну модель, яка дозволяє розраховувати зусилля затяжки при різних варіантах її послідовності. Наведені рекомендації щодо вибору цих варіантів. Проведено аналіз існуючих дидактичних методів вищої школи, оцінена їх ефективність, визначені найбільш дієві шляхи підвищення рівня викладання технічних дисциплін, до яких віднесені посібники для розв'язання задач підвищеної складності, проведення предметних олімпіад і застосування системи дистанційного навчання на платформі MOODLE. Досліджено кінематику шарнірного чотириланкового механізму як приклад використання пакета комп'ютерної алгебри Mathcad в курсі теоретичної механіки. Показано, що цей методичний засіб разом з інноваційним діяльним підходом мають широкі педагогічні можливості. Отримано залежності між кутами обертання кривошипа, шатуна і коромисла, також між їхніми кутовими швидкостями. Визначена у відсотках залежність похибки розрахунків від співвідношення довжин кривошипа і шатуна. Набуті результати рекомендовані для використання в інших розділах теоретичної механіки, в курсах інших технічних дисциплін, також при розробці електронних підручників і організації дистанційного навчання. Упровадження результатів роботи планується в 2019 - 2020 роках у курси технічних дисциплін ВНЗ, також на вітчизняних підприємствах машинобудівної і будівельної галузей. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.17 Механіка рідини і газу

30.06.19.0180/0219U000221

Дослідження особливостей взаємодії поверхневих гравітаційних хвиль з проникними перешкодами: Заключний звіт /Інститут гідромеханіки НАН України; Керівник Корольова Анна Сергіївна. – ДР 0117U005466. УДК 532.59.

59 с.

Об'єкт дослідження - процес поширення та взаємодії поверхневих гравітаційних хвиль з проникними бар'єрами. Мета роботи - дослідження впливу проникних перешкод на процеси поширення та трансформації поверхневих гравітаційних хвиль. Методи досліджень - фізичне моделювання. Проведено експериментальні дослідження взаємодії подинних хвиль з різними моделями проникних перешкод для вивчення їх гідродинамічної ефективності в зменшенні хвильової енергії. Результати роботи можуть бути використані при розробці нових підходів у вирішенні проблем берегозахисту з врахуванням економічних та екологічних аспектів.

30.06.19.0181/0219U000636

Зменшення нерівномірності шляхового притоку рідини в напірні трубопроводи-збирачі: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка", Кафедра "Гідравліки та сантехніки"; Керівник Чернюк Володимир Васильович. – ДР 0118U007106. УДК 532.5;532.542/543;556.336;556.34;626:532.5;627.13.

116 с.

Зроблено аналіз відомих методів розрахунку напірних трубопроводів-збирачів (ТЗ). Намічено можливі методи зменшення нерівномірності притоку рідини до ТЗ. Експериментально досліджено закономірності шляхового притоку рідини до напірних трубопроводів-збирачів, залежно від значень кута приєднання вхідних струменів до основного потоку у ТЗ, транзитної витрати рідини на вході в ТЗ, критерію Рейнольдса. Уточнено значення поправкового емпіричного коефіцієнта у методиці розрахунку напірних трубопроводів-збирачів, яка ґрунтується на розв'язанні узагальненого диференціального рівняння руху рідини змінної витрати.

30.19 Механіка деформованого твердого тіла

30.06.19.0182/0218U007804

Дослідження закономірностей механічної поведінки сплавів з ефектом пам'яті форми з урахуванням режимів навантаження та дії водню: Заключний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Ясній Олег Петрович. – ДР 0118U004722. УДК 539.3.

91 с.

Досліджено механічну поведінку нікелетитанового сплаву "нітінол" у формі прутка діаметром 8 мм та дроту діаметром 1,5 мм після попереднього електролітичного наводнювання у розчині плавикової кислоти з рН3,5. Встановлено, що електролітичне наводнювання сплаву спричиняє утворення поверхневого шару гідриду титану, якому властиві суттєві внутрішні напруження, викликаного абсорбованим воднем. За інтенсивного наводнювання вони спричиняють розтріскування поверхневого шару вздовж твірної дроту з утворенням розшарування по всій довжині його робочої ділянки, що наводнюється. У місці розшарування напруження релаксують, внаслідок чого дріт вигинається по всій довжині робочої ділянки. Отримані в роботі результати аналогів не мають.

30.06.19.0183/0218U007931

Розробка високоміцних, термобар'єрних квазікристалічних покриттів: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Мільман Юлій Вікторович. – ДР 0117U003740. УДК 539.4:620.192.7:661.862.

60 с.

Розроблені фізичні та технологічні принципи отримання захисних термобар'єрних квазікристалічних покриттів (система Al-Cu-Fe) з підвищеним рівнем службових характеристик. Твердість квазікристалічного покриття, що було отримано за оптимізованою технологією, дорівнювала 9,1 ГПа. Визначено коефіцієнт теплопровідності квазікристалів системи Al-Cu-Fe в температурному інтервалі 40 - 600 С. Протягом виконання проекту відбувся візит вчених Пекінського інституту аерокосмічних матеріалів (КНР) в ІПМ НАН України. На науковому семінарі були обговорені результати, що було отримано під час виконання проекту.

30.06.19.0184/0219U000106

Дослідження тривалості стадій втомного пошкодження металевих матеріалів за різного ступеня неоднорідності напружено-деформованого стану: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г.С.Писаренка Національної академії наук України; Керівник Цибаньов Георгій Васильович. – ДР 0114U000207. УДК 539.4:539.432:620.178:669.295:620.191:620.192.

476 с.

Дослідження і описання процесу пошкодження металевих матеріалів різних класів при їх циклічному навантаженні за різного ступеня неоднорідності напружено-деформованого стану в області малоциклових та багатоциклових руйнувань та подальше використання цих результатів у розрахунках довговічності конструкційних елементів.

30.06.19.0185/0219U000530

Розробка методики оцінки циклічної повзучості та малоциклової втоми конструктивних елементів атомної енергетики оболонкового типу, що працюють в умовах складного циклічного навантаження, із врахуванням експлуатаційної пошкоджуваності металів: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Ламашевський Віктор Петрович. – ДР 0116U006592. УДК 439.3, 620.390, 539.3.

44 с.

Представлені результати досліджень закономірностей деформування та кінетики накопичення пошкоджень конструкційних матеріалів атомної енергетики при різних видах напруженого стану. Для теплостійких сталей отримані нові дані про закономірності процесів циклічної повзучості та малоциклової втоми з врахуванням впливу ряду основних експлуатаційних факторів. Експериментально обґрунтована можливість використання для оцінки довговічності досліджуваних сталей розрахунково-експериментального метода, що базується на пружно-в'язко-пластичній (ПВП-моделі) моделі матеріалу та запропонована методика оцінки залишкового залишкового ресурсу метала високонавантажених елементів конструкцій оболонкового типу, що працюють в умовах мало циклового навантаження. Робота передається за кордон за договірною ціною.

30.06.19.0186/0219U000534

Окрихчування металу корпусу реактора енергоблоку № 1 Рівненської АЕС внаслідок повторного опромінення після відновлювального відпаду: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Шкапак Олександр Вікторович. – ДР 0117U003533. УДК 539.563.

27 с.

У звіті представлено результати досліджень зразків-свідків третього вивантаження корпусу реактора енергоблоку № 1 Рівненської АЕС. Визначено зсув критичної температури крихкості основного металу та металу зварних швів корпусу реактора та проведено порівняння експериментальних результатів з відомими у літературі моделями окрихчування внаслідок повторного після відпаду опромінення. Зроблено висновок про те, що швидкість радіаційного зміцнення матеріалів внаслідок повторного після відпаду опромінення не перевищує значення при первинному опроміненні, а зниження в'язких властивостей металу зварних швів залежить від вмісту фосфору у матеріалі.

30.06.19.0187/0219U000726

Оцінка технічного стану та подовження ресурсу повітряних переходів магістральних газопроводів при модернізації газотранспортної системи України: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Новіков Андрій Ігорович. – ДР 0116U006285. УДК 539.3+539.4.

150 с.

Газотранспортна система України налічує близько 950 надземних переходів магістральних трубопроводів через

природні та техногенні перепони, що є потенційно небезпечними зонами. Оскільки більшість надземних переходів в газотранспортній промисловості України побудована 30-50 років тому, то на даний момент реальний технічний стан цих елементів потребує проведення оцінки і визначення надійності та ресурсу їх подальшої експлуатації. Це в свою чергу приводить до необхідності підвищення достовірності отриманих результатів, якості виконання робіт та зменшення витрат на оцінку їх напружено-деформованого стану для перевірки можливості продовження їх ресурсу і збільшення надійності і терміну їх експлуатації.

30.06.19.0188/0219U000727

Розробка методології визначення граничного стану захисних функціональних покриттів з метою підвищення їх роботоздатності: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Долгов Микола Анатолійович. – ДР 0115U000184. УДК 539.4.

163 с.

Створена методологія визначення граничного стану захисних покриттів різного функціонального призначення. Представлені результати комплексних досліджень, на базі яких розроблено методологію визначення науково-обґрунтованих критеріїв оцінювання граничного стану функціональних захисних покриттів, яка заснована на результатах теоретичних і експериментальних досліджень

31 ХІМІЯ

31.15 Фізична хімія

31.06.19.0189/0218U007839

Отримання водню із води на світлочутливому аноді реверсивної паливної комірки з опцією акумуляції водню та генерації електричного струму: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Ткаченко Тетяна Вікторівна. – ДР 0118U004083. УДК 661.961:661.352.1.

73 с.

Запропоновано спосіб модифікації катодного композиту системою протонного насоса суміщення процесів отримання водню розщеплення води, його акумуляції та генерації електричного струму за відсутності освітлення. При перемиканні комірки в реверсний відбувається взаємодія водню з окиснювачем і генерація струму у зовнішньому електричному ланцюзі. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0190/0218U007843

Нанорозмірні карбонові кластери як поліфункціональні екологічно чисті присадки до нових моторних палив з високими експлуатаційними якостями: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Полункін Євген Васильович. – ДР 0118U004265. УДК 544.576.

50 с.

Проведено трибологічні дослідження впливу синтезованих полісферичних карбонових нанокластерів на динамічну міцність та протизношувальні властивості моторних палив, а також мастил. Введення нанокластерів дозволяє до 1,5 разів підвищити протизношувальні властивості палив та мастил. Розглянуто можливості керування процесами окиснення компонентів моторних палив. Проведено ходові випробування автомобілів з бензиновими і дизельними двигунами та показано, що при додаванні в палива мікрокількісних доз

(ppm) карбонових нанокластерів витрати палива зменшуються на 10-15 %. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0191/0218U007980

Функціональні нанонаповнені композити на основі взаємопроникних і гібридних полімерних сіток: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Савельєв Юрій Васильович. – ДР 0114U007101. УДК 541.64:678.02.

121 с.

Поставлена мета реалізована шляхом створення нових термостабільних термопластичних плівкових наноструктурованих нанокомпозитів на основі взаємопроникних полімерних сіток (ВПС) і наповнених систем на їх основі з функціоналізованими нанонаповнювачами: аміно- та гідроксимісними поліедралями олігомерними силсесквіоксанами, полі-3-гідроксибутиратом, а також нанодисперсним кремнеземом, модифікованим сполуками срібла, що забезпечували реалізацію потенційних властивостей як полімерної матриці, так і її модифікаторів. Розроблено методи одержання нових полімерних матеріалів з комплексом регульованих властивостей: еластичністю, стійкістю до механічних навантажень, високими теплофізичними та термічними характеристиками, антибактеріальністю. Поєднання в нових полімерних матеріалах цілого комплексу загальних та специфічних властивостей, обумовлених як складом та структурою полімерних матриць, так і природою, розмірами та ступенем взаємодії нанонаповнювачів з цими матрицями, дозволить використовувати їх в різних галузях народного господарства, зокрема, в техніці, для біомедичного призначення, у легкій промисловості, будівництві, аерокосмічній галузі та ін. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0192/0218U007989

Металодмісні та карбонові сферичні полішаруваті нанокластери як катализатори радикальних реакцій: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Подунків Євген Васильович. – ДР 0116U001229. УДК 541.515:547.56:541.128.

103 с.

Синтезовано ряд металокомплексів з використанням у якості лігандів гетероциклічних основ Шиффа (саліцилаль-2-[4-амінофеніл]-6-метилбензотіазолу та 4-аміноантипірину) з атомами металів (Cu, Co, Ni). Методом високочастотного розрядно-імпульсного синтезу виготовлено в різних режимах лабораторні партії карбонових сферичних нанокластерів. Вивчено вплив синтезованих металокомплексів та галогенованих карбонових полішаруватих наносфер на кінетику ініційованого окиснення рідких вуглеводнів та спиртів при невисоких температурах, а також на їх авто окиснення за високих температур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0193/0218U007990

Нові кислотно-основні нанокатализатори для процесів гідролізу біомаси у водному середовищі: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Поважний Володимир Ананійович. – ДР 0116U001228. УДК 544.576.

67 с.

На третьому етапі виконання роботи було оптимізовано методи формування гетерогенних кислотно-основних катализаторів з каталітично активними сполуками в структурі. Визначено їх фізико-хімічні та структурно-адсорбційні характеристики. Протестована каталітична активність опти-

мізованих матеріалів в процесі гідролізу фруктози у водному середовищі в гідротермальних умовах при 120 оС. Найкращі результати за виходом 5-гідроксиметилфурфурола в процесі конверсії фруктози показали зразки з 25 - 30 % мол гетерополікислот нанесених на силікагель з привитими основними ?-амінокислотами у мольному співвідношенні ГПК:Амінокислота=1:1 Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0194/0219U000043

Молекулярний дизайн полімерних систем з контролюваною структурою на основі полісахаридів та поліетерів: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Клепко Валерій Володимирович. – ДР 0114U007100. УДК 541.64:678.02.

194 с.

Розроблено методи одержання функціональних полімерних композитів з регульованою структурою на основі олігоетерів, полісахаридів та нанонаповнювачів різної природи. Виявлено універсальну поведінку в області порогу перколяції для нанокомпозитів на основі поліетерів та нанонаповнювачів. Розроблено методи екологічно безпечного синтезу поліфункціональних глікополімерів на основі полісахаридів. Запропоновано методи регулювання їх функціональних властивостей. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0195/0219U000109

Дослідження колоїдно-хімічних властивостей дисперсних систем на основі вугілля у середовищах різної полярності: Заключний звіт /Інститут колоїдної хімії та хімії води ім. А. В. Думанського НАН України; Керівник Макаров Анатолій Семенович. – ДР 0115U006854. УДК 544.773.

102 с.

Об'єкт дослідження - композиційні водовугільні суспензії, вугілля різних марок, аліфатичні спирти, поверхнево-активні речовини, диспергатори, мінеральні складові вугілля. Мета роботи - дослідження впливу полярності дисперсійного середовища, мінералогічного та гранулометричного складу вугілля, природи та концентрації диспергаторів та стабілізаторів на седиментаційну та агрегативну стійкість, реологічну поведінку та електрокінетичні властивості композиційних висококонцентрованих спиртоводовугільних дисперсій. Методи дослідження - реологічні, електрокінетичні. Основні результати - озглянуто фізико-хімічні особливості отримання паливних дисперсних систем на основі природного вугілля та рідких органічних середовищ. При дослідженні впливу поверхнево-активних речовин різних класів на реологічні характеристики дисперсних систем на основі вугілля та нижчих аліфатичних спиртів, встановлено, що найкращими характеристиками володіють суспензії, в складі яких були неіоногенні поверхнево-активні речовини з досить довгими аліфатичними ланцюгами в кількостях, перевищуючих їх критичну концентрацію міцелотворення, а також значеннями гідрофільно-ліпофільного балансу в межах 12,6 - 18. Проведено дослідження седиментаційної стійкості розбавлених і концентрованих суспензій вугілля різної стадії метаморфізму в середовищі нижчих аліфатичних спиртів ряду метанол - пентанол. З'ясовано, що в ряду метаморфізму найбільш стійкими є спиртовугільні суспензії на основі бурого вугілля, найменш стійкі суспензії на основі антрациту. Встановлено залежність осадження частинок вугілля від природи спиртів, яка зменшується в ряду: метанол, етанол, 2-пропанол > 1-пропанол, 2-метил-1-пропанол > 1-бутанол, 3-метил-1-бутанол > 1-пентанол. Для стабілізації висококонцентрованих спиртовугільних суспензій доцільно

використовувати речовини, гідрофобна частина яких представлена радикалом лінійної будови або ароматичними сполуками, а гідрофільна - кількома функціональними групами. Дослідження впливу молекулярної маси і концентрації стабілізаторів на стабільність спиртовугільних суспензій показало, що зі збільшенням молекулярної маси полімеру не тільки підвищується стабільність, але і зростає ефективна в'язкість досліджуваних систем. Встановлено, що використання колоїдного млина як гомогенізатора дозволяє отримати висококонцентровані дисперсні системи на основі вугілля різного ступеня метаморфізму у середовищах різної полярності. Приготовлені системи пройшли успішне випробування на пілотних установках ТОВ "АНА-ТЕМС". Область використання - енергетика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0196/0219U000162

Створення композитів наночастинок металічного нікелю і пористих координаційних полімерів хрому(III) для дебензилювання бензиламінів та бензилових етерів: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л.В.Писаржевського НАН України; Керівник Литвиненко Антон Сергійович. - ДР 0118U005111. УДК 544.4.545.302.

41 с.

На основі проведених досліджень розроблено метод одержання нікельвмісних композитів (а також їх паладійвмісних аналогів) на основі пористого координаційного полімеру MIL-101(Cr). Відновлення нікелю відбувається з відповідного хлориду боргідридом натрію *in situ* перед проведенням каталітичного дослідження (в атмосфері водню або за його відсутності). Запропонований підхід дозволяє одержати нікельвмісні каталізатори без контакту з киснем повітря, що важливо для уникнення окиснення і дезактивації активної компоненти. Оптимізація умов синтезу композиту та проведення реакції дозволяє значно підвищити активність нікельвмісних композитів та досягти вихід фенолу на рівні 90%. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.06.19.0197/0219U000163

Створення нанокompозитних матеріалів на основі координаційних полімерів - нового покоління каталізаторів для синтезу біологічно-активних карбонових кислот: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л.В.Писаржевського НАН України; Керівник Колотілов Сергій Володимирович. - ДР 0118U005309. УДК 544.72.544.478-03, 54.478.01, 544.478.023.5, 544.478.41, 544.478.42.

48 с.

Знайдено умови формування наноструктурованого пористого координаційного полімеру (ПКП) $\text{Cu}_3(\text{btc})_2$ (традиційна назва HKUST; btc^{3-} = 1,3,5-бензолтрикарбоксилат) з середнім розміром частинок від 50 до 60 нм у присутності речовин, що обмежують ріст кристалів, а також мікророзмірних частинок з середнім розміром до 500 нм. Показано, що нанорозмірний і мікророзмірний ПКП $\text{Cu}_3(\text{btc})_2$ каталізують процес окиснення бензоїну і заміщених бензоїнів перекисом водню з утворенням відповідних бензойних кислот. Встановлено, що вихід бензойної кислоти та середня швидкість такого процесу в залежності від початкової концентрації бензоїну проходить через максимум, що можна пояснити блокуванням доступу субстрату до каталітично активних центрів каталізатора в результаті адсорбції бензоїну. Розмір молекул заміщених бензоїнів не впливає на швидкість реакції їх окиснення, що пояснюється перешкодою реакції на "зовнішній поверхні" наноструктурова-

ного ПКП. Розроблено методи створення композитів наночастинок $\text{Cu}_3(\text{btc})_2$ на пористих носіях - аеросилі (силікагель) і перліті. Показано, що частинки ПКП не змиваються з композитів при промиванні органічними розчинниками. Пропускання реакційних сумішей, що містять бензоїн і перекис водню, через шари таких композитів (заповнені колонки) за кімнатної температури дозволяє досягти окиснення бензоїну з високим виходом до бензойної кислоти, при цьому також утворюється 2-карбокси-1,4-бензохінон. Більш глибоке окиснення бензоїну у присутності композиту пояснюється більшим співвідношенням кількості каталізатор/субстрат. Встановлено, що окиснення циклічного спирту - 1,2,3,4-тетрагідронафталін-1-олу - веде до утворення лише кетону (1,2,3,4-тетрагідронафталін-1-ону).

31.06.19.0198/0219U000410

Створення стандартних довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів: Заключний звіт /ДП Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів; Керівник Мельник Дмитро Миколайович. - ДР 0118U004425. УДК 544.03;544.2.

128 с.

Об'єкт дослідження - стандартні довідкові дані про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів. Мета - створення і забезпечення високого рівня вірогідності та відповідності сучасному світовому науково-технічному рівню довідкових даних про фізичні сталі та властивості речовин і матеріалів, які використовуються в економіці України та для розробки нових технологій і проектуванні нових виробництв. Створення таблиць стандартних довідкових даних "Олія соєва нерафінована. Густина у діапазоні температури 273...423 K". Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.06.19.0199/0219U000512

Нові функціональні наноматеріали і нанокompозити на основі гетерометалічних систем: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Фрицький Ігор Олегович. - ДР 0116U002558. УДК 541.1.

475 с.

Одержано серію нанооб'єктів комплексів зі спіновим переходом на основі 1,2,4-триазолу та 4-аміно-1,2,4-триазолу в обернених емульсіях. Одержано ряд люмінесцентних гібридних нанокompозитів шляхом модифікування одержаних нанооб'єктів за допомогою наночастинок золота, іривмісного люмінофору, квантових точок та пірен-вмісного розгалуженого поліетиленіміну. Розроблено нові методи та одержано N-, S- та P-вмісні вуглецеві матеріали із вмістом кислотних груп до 2-3 ммоль/г, на основі яких отримано активні і термічно стійкі гетерогенні кислотно-основні каталізатори, які забезпечують повне перетворення ізопропанолу на пропілен при T нижче 200°C. Одержано масивні та нанесені біметалічні Ni-Co, Co-Fe і Ni?Fe каталізатори метанування CO₂. Конверсія CO₂ на одержаних каталізаторах досягає високих значень при 250-350°C за атмосферного тиску. Встановлено, що одержані Co-Ce-Mn-оксидні наноматеріали каталітично активні в окисненні CO та селективному окисненні CO у присутності H₂. Оптимізовано умови одержання платиновмісних молібден- та вольфрамоксидних нанокompозитів, каталітично активних в окисненні CH₄. На основі наноматеріалів Pd/SnO₂ створено сенсори, які є високочутливими до водню при низьких (0,1 Вт) потужностях нагрівача, здатні визначати мікроконцентрації H₂ в широкому діапазоні (від 2 до 1089 ppm), є стабільними та швидкодіючими (t_{0,9} - 3 сек, t_{рел} - 7 сек). Вперше досліджена

структура потрійних систем Al-Fe(Ni)-Ge, Al-ПМ-Si та CaO-SiO₂-Al₂O₃; встановлено визначальні чинники у формуванні їх структури. Вперше визначено парціальні та інтегральні ентальпії змішування розплавів потрійних систем Cu-Sb-Se при 1200-1300 К та In-Mn-Gd при 1600-1650 К, а також подвійної системи In-Mn у всьому концентраційному інтервалі при 1500-1600 К.

31.06.19.0200/0219U000526

Розробка методів одержання чутливих нанополімерних систем та нанополімерів: Заключний звіт /Національний університет "Кієво-Могилянська академія"; Керівник Бурбан Анатолій Флавіанович. – ДР 0116U004701. УДК 544.275.7/.777-022.532.

054 с.

Проект присвячений розробленню методів отримання полімерних матеріалів у вигляді наногелів, та мембран із заданими функціональними та транспортними властивостями. В результаті виконання проекту розроблені полімерні наноконпозиційні матеріали, а саме термо-чутливі, магнітоактивні, фото-чутливі, біокаталітичні. Результати дослідження відображено у 12 наукових статтях, захищено і затверджено ДАК України 1 дисертаційна робота. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.06.19.0201/0219U000696

Фізико-хімічні та мікробіологічні аспекти технологій одержання біогазу з комплексних органічних субстратів: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Хрокало Людмила Анатоліївна. – ДР 0116U007933. УДК 579.83+579.851.1.

17 с.

Отримали чисті культури метаногенних бактерій та дослідили активність їх росту. Найвища метанопродукція здійснювалась бактеріями *Methanosarcina*, виділеними з курячого посліду, культивованими на метанолі (14 %) і бактеріями *Methanothrix* і *Methanoculleus*, селекціонованими із свинячої гноївки на ацетаті (5 %). Ефективність конверсії чистою культурою на 3 % нижча від конверсії анаеробним консорціумом. Вирощування асоціацій анаеробних бактерій на поживному середовищі з додаванням метанолу дало максимальний вихід метану 59 % в стаціонарній фазі росту бактеріальної асоціації на 79 добу культивування. Відпрацьована методика визначення кількісного вмісту компонентів біогазу волюмометричним методом за використання лабораторного газоаналізатора ГХЛ-1. Запропонований перелік поглинальних розчинів та послідовність їх використання. Каталітичне окиснення водню та метану рекомендовано проводити за температури 900-950 оС в електропечі, обладнаній термопарою та автоматичним регулятором температури. Одержаний в лабораторії біогаз мав такий склад: залишкова волога і NH₃ ? 6,6 %; H₂S ? 4,2 %; CO₂ ? 21,4 %; H₂ ? 1,08 %; CH₄ ? 65,22 % , N₂ ? 1,49 %. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.17 Неорганічна хімія. Комплексні сполуки

31.06.19.0202/0218U007940

Створення фотохромних матеріалів нового покоління на основі координаційних сполук лантанодів для сучасної оптоелектронної техніки і світлоперетворюючих пристроїв: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л.В.Писаржевського НАН України; Керівник Міхальова Олена Анатоліївна. – ДР 0118U002311. УДК 546. 544.

33 с.

Одержано ряд комплексів Eu³⁺ та Tb³⁺ складу TrPyLn(Carb)₂ (TrPy- = трис(2-піридилпіразоліл)борат, Ln = Eu, Tb, Carb- = аніон карбонової кислоти) з лігандами, що містять фотоактивні фрагменти - саліциліденімінні та 2,6-ди(трет-бутил)фенольні. Виявлено, що сполуки з аніонами карбонових кислот, які містять саліциліденімінні фрагменти проявляють ліганд-центровану емісію у жовто-зеленому діапазоні спектру, при цьому в спектрах люмінесценції сполук Eu³⁺ також спостерігаються вузькі смуги характеристичної емісії Eu³⁺. Показано, що при опроміненні зразків цих сполук світлом УФ-діапазону інтенсивність ліганд-центрованої емісії зменшується з часом, проте максимум смуги люмінесценції зазнає лише до незначного (10 нм) батохромного зсуву. Також встановлено, що ці перетворення оборотні, проте зворотній процес відбувається значно повільніше. Знайдено, що інтенсивність метал-центрованої люмінесценції в комплексах TrPyEu(L)₂(H₂O) (L = моноаніон основи Шифа з саліцилового альдегіду та 3- або 4-амінобензойної кислоти) не змінюється при опроміненні зразків цих сполук світлом УФ діапазону протягом 2 годин. Знайдено, що зазначені вище комплекси Eu³⁺ та Tb³⁺ з аніоном 3,5-ди(трет-бутил)-4-гідроксибензойної кислоти проявляють інтенсивну метал-центровану емісію з квантовими виходами 21 та 50%, відповідно. При цьому показано, що при УФ опроміненні інтенсивність емісії цих сполук суттєво (на понад 70% за 30 хвилин) знижується з часом, імовірно внаслідок генерування фенокисильного радикалу з аніону 3,5-дитретбутил-4-гідроксибензоату, який призводить до гасіння люмінесценції. Виявлено, що помітного відновлення інтенсивності метал-центрованої емісії при припиненні опромінювання не відбувається протягом 2-х діб. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.06.19.0203/0219U000160

Розроблення нових високолюмінесцентних систем на основі комплексів лантанодів, гібридних наноконполімерів для потреб сучасної наноелектроніки: Заключний звіт /Інститут фізичної хімії ім. Л.В.Писаржевського НАН України; Керівник Павлішук Віталій Валентинович. – ДР 0117U004548. УДК 546.544..

36 с.

В результаті виконання проекту в 2018 році одержано серію біядерних біядерних комплексів лантанодів складу (Tr₂Ln)₂L та Ln₂L₃ (Ln = Eu, Tb, Gd, Dy; Tr- = трис(піразоліл)борат; L₂- = 4,4'-біс(2-сульфогостиріл)біфеніл), а також два типи сумішей комплексів (Tr₂Eu)₂C₂O₄ і (Tr₂Ln)₂C₂O₄ (Ln = Tb, Gd) та (TrPyEu)₂rma і (TrPyLn)₂rma (Ln = Tb, Gd; TrPy- = трис(2-піридилпіразоліл)борат, rma⁴⁻ = тетрааніон 1,2,4,5-бензолтетракарбонової кислоти) з співвідношенням (Tr₂Eu)₂C₂O₄ до (Tr₂Ln)₂C₂O₄ (Ln = Tb, Gd) та (TrPyEu)₂rma до (TrPyLn)₂rma (Ln = Tb, Gd) 0,0, 0,1, 0,5, 0,9, 1,0, отриманих шляхом сокрystalізації сполук з розчину або механічним перетиранням готових біядерних комплексів у відповідних співвідношеннях. Знайдено, що в спектрах люмінесценції сумішей комплексів Eu³⁺ та Tb³⁺ проявляється емісія характерна для обох цих іонів, що дозволяє змінювати колір випромінювання в ряду червоний (Eu³⁺) - жовтий (Eu³⁺+Tb³⁺) - зелений (Tb³⁺), шляхом варіювання співвідношення металів. Виявлено, що в сумішах поліядерних комплексів (Tr₂Eu)₂C₂O₄ і (Tr₂Ln)₂C₂O₄ (Ln = Tb, Gd) та (TrPyEu)₂rma і (TrPyLn)₂rma (Ln = Tb, Gd) різного складу, одержаних шляхом сокрystalізації комплексів з розчину спостерігається ефективніша сенсibiлізація емісії Eu³⁺, порівняно з сумішами тих самих сполук, отриманими шляхом перетирання відповідних кількостей гото-

вих біадерних комплексів. Це вказує на те, що більш рівномірний розподіл іонів лантанодів сприяє ефективнішому переносу енергії на рівні іонів Eu^{3+} в першому випадку. Показано, що хоча емісія сполук $(\text{Tr}_2\text{Ln})_2\text{L}$ та Ln_2L_3 ($\text{Ln} = \text{Gd}^{3+}, \text{Tb}^{3+}$ та Dy^{3+}) обумовлена флуоресценцією L_2 , колір випромінювання змінюється від синьо-фіолетового до зеленого в залежності від складу комплексу, що може бути обумовлено суттєвою зміною електронної будови цього аніону в зазначених сполуках. Також виявлено, що у випадку комплексів $(\text{Tr}_2\text{Eu})_2\text{L}$ та Eu_2L_3 емісія L_2 - відсутня взагалі, що, імовірно, спричинено гасінням люмінесценції внаслідок процесів міграції енергії між рівнями цього аніону та іону Eu^{3+} , оскільки такі процеси підвищують ефективність безвипромінювальної дезактивації збуджених станів. Водночас, в спектрі фосфоресценції комплексу $(\text{Tr}_2\text{Eu})_2\text{L}$ проявляється Eu^{3+} -центрована емісія, що може бути наслідком наявності трис(піразоліл)борат-аніона - ефективного ліганду-антени для іону Eu^{3+} . Отже в залежності від складу комплексів з L_2 - колір емісії може варіюватися від синьо-фіолетового до червоного.

31.06.19.0204/0219U000630

Фотоелектрохімічні, електрохромні та газохромні процеси в наносистемах на основі графеноподібних структур і ряду напівпровідникових оксидів металів і сполук типу АІВVI: Заключний звіт /Інститут загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України; Керівник Колбасов Геннадій Якович. – ДР 0115U004091. УДК 544.62:543.42.

257 с.

Розроблені хімічні та електрохімічні методи синтезу фоточутливих, електрохімічно- і каталітично- активних матеріалів на основі наногетероструктур та нанокомпозитів селенідів кадмію та цинку, їх твердих розчинів, оксиду Ti , оксиду графену, відновленого оксиду графену та сульфідів вольфраму і цинку, сенсibiliзованих ціановими барвниками, оксидів нікелю та ніобію; розроблено золь-гель метод для синтезу наночастинок оксидних літійпровідних матеріалів та створення core/shell структур на їх основі та нанокомпозитів $\text{C}/\text{Fe}_3\text{O}_4$. Досліджені їх структура, електрокаталітичні, електрохромні. Показано, що отримані нанокомпозити перспективні для застосування в фотоелектрохімічних системах для перетворення сонячної енергії, сенсорах та як електродні матеріали для кисневих електродів паливних комірок та хімічних джерел струму. Робота передається за кордон за договірною ціною.

31.19 Аналітична хімія

31.06.19.0205/0219U000623

Створення державного первинного еталона одиниці густини рідин: Заключний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Овчар Людмила Олександрівна. – ДР 0118U001437. УДК 543.27.

103 с.

Проведено аналізування підходів до відтворення та передачі одиниці густини рідин; визначено технічні характеристики еталонної міри густини з монокристалу кремнію; придбано еталонну міру густини з монокристалу кремнію; визначено узагальнений склад системи термостатування та складено її структурну схему; придбано термостат та проведено дослідження системи термостатування; визначено алгоритм передачі одиниці густини від еталонної кремнієвої сфери скляним еталонним мірам; складено технічне завдання на розроблення програмного забезпечення еталона.

31.06.19.0206/0219U000624

Створення державного первинного еталона одиниці одиниці кінематичної в'язкості рідин: Заключний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Гаврилкін Володимир Георгійович. – ДР 0118U001438. УДК 543.27.

103 с.

Проведено аналізування стану парку робочих ЗВТ для вимірювання в'язкості рідин в Україні та еталонної бази; проведено аналізування теорії вимірювань кінематичної в'язкості рідин сучасного стану вимірювань кінематичної в'язкості рідин, нових розробок та перспектив розвитку еталонної бази в галузі вимірювань кінематичної в'язкості рідин; проведено аналізування методів відтворення одиниці кінематичної в'язкості рідин та співставлення метрологічних характеристик національних еталонів провідних країн; визначено узагальнений склад первинного еталона, перелік основних блоків та систем, складено структурно-функціональну схему еталона.

31.06.19.0207/0219U000625

Створення державного первинного еталона одиниці вологості твердих матеріалів: Заключний звіт /ДП "Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів"; Керівник Кулик Сергій Вікторович. – ДР 0118U001439. УДК 543.27.

103 с.

Проведений аналіз методів вологості, переваг та недоліків різних методів; визначено, які саме методи можуть вважатись "еталонними", проведений аналіз розробок в галузі створення національних еталонів деяких країн; сформульовано схему еталона, визначено тип установок, які мають бути покладені в його основу; сформульовано основні вимоги до складових частин цих установок.

31.21 Органічна хімія

31.06.19.0208/0218U007840

Дизайн, синтез та спрямовані хімічні трансформації гетероциклічних сполук ряду азолів і азинів: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Сорочинський Олександр Євгенович. – ДР 0118U006174. УДК 547.446.6.

46 с.

Узагальнено та систематизовано літературні дані по синтезу і хімічними властивостям - алкоксівініл(трифторометил)кетонів. З метою одержання нових трифторометилвмісних ненасичених кетонів циклічної будови вивчені реакції трифторацетилювання 4-метилен-1,3-діоксоланів. Вперше синтезовано нові циклічні трихлоро- та трифторометиленони з додатковою замаскованою -гідроксиметильною групою з високими виходами на прикладі амінів різного ступеня заміщення. Отримано різноманітні енаміони, проведено дослідження рівноваги та відносного вмісту Z/E-ізомерів від полярності розчинника. Досліджено реакцію нових циклічних енонів з водою та отримано продукт гідролізу, що утворюється за рахунок внутрішньомолекулярної циклізації. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0209/0218U007845

Синтез та властивості нових похідних 5-

аміно-1,3-оксазолу як потенційних біорегуляторів: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Шабликін Олег Валентинович. – ДР 0118U004084. УДК 547.787.40 с.

Розроблено методики синтезу серії нових сполук - похідних 4-ціано-5-(N,N-диметиламіно)-1,3-оксазолу. Досліджено біологічні та спектральні властивості нових похідних 5-аміно-1,3-оксазолу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0210/0218U007988

Синтез нових фтор та фосфорорганічних реагентів для одержання біологічно активних сполук: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Герус Ігор Іванович. – ДР 0114U003043. УДК 547.1'1.115 с.

Вперше синтезовано нові циклічні трихлоро- та трифторометилени з додатковою замаскованою -гідроксиметильною групою. Досліджено реакційну здатність синтезованих сполук у реакціях з нуклеофілами. Розроблено методику отримання фторовмісних енамінів з додатковою -гідроксиметильною групою з високими виходами та проведено дослідження рівноваги та відносного вмісту Z/E-ізомерів від полярності розчинника. Отримано нові фторовмісні аналоги ГАМК із фторованими замісниками у -положенні (такі як CF₃, CF₂CF₂H); CF₃-OH) аналогів Прегабаліну (Lyrica®) як у вигляді рацемату, так й оптично чистих формах. Проведено первинний скринінг синтезованих сполук щодо впливу на нейропередачу у ЦНС. Отримані результати мають значення для здійснення спрямованого синтезу біоактивних органічних сполук з атомами фтору або фторовмісними групами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0211/0218U008015

Вивчити механізм протимікробної дії полігексаметиленгуанідину та його протективні та ростостимулюючі властивості за передпосівної обробки зернових та технічних культур:

Заключний звіт /Дослідна станція епізоотології Інституту ветеринарної медицини Національної академії аграрних наук України; Керівник Лисиця Андрій Валерійович. – ДР 0118U003334. УДК 547.495.9:633.15.

56 с.

Отримано дані про вплив солей полігексаметиленгуанідину на структуру і функції цитоплазматичної мембрани рослини клітини, що пов'язаний із зміною проникності мембрани для води та іонів мікро-, макроелементів. За результатами досліджень розроблено і апробовано, у лабораторних і польових умовах, стимулятор росту рослин зі знезаражуючим ефектом. Встановлено, що передпосівна обробка солями ПГМГсд в комплексі з мікроелементами, підвищує схожість та енергію проростання насіння сільськогосподарських культур, особливо на мінерально збіднених ґрунтах, а завдяки антимікробним властивостям ПГМГсд відбувається до знезараження насіння та зростає стійкість паростка щодо бактеріальних, вірусних і грибкових інфекцій.

31.06.19.0212/0219U000061

Дослідження механізмів ремоделювання кісткової тканини та науково-технологічна розробка комплексного препарату для лікування остеопорозу:

Заклучний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Шиманський Ігор Олександрович. – ДР 0118U006314. УДК 547.771+577.161.2+616.71-007.234.

63 с.

На експериментальних моделях глюкокортикоїд-індукованого та аліментарного остеопорозу у щурів продемонстровано суттєві порушення мінерального обміну, структурно-функціональної організації кісткової тканини та зміни вмісту і експресії регуляторних протейнів-цитокінів залучених у остеобластно/остеокластну взаємодію та процеси ремоделювання. Встановлено, що за остеопорозу розвивається гіпокальціємія, гіпофосфатемія, зростає активність загальної лужної фосфатази та її ізоензимів, а також кислотої фосфатази в сироватці крові. Відбуваються патологічні зміни у структурі компактної кісткової тканини та епіфізарного хряща. Тривале уведення преднізолону характеризується суттєвим зниженням експресії рецепторів вітаміну D₃ (VDR) в кістковій тканині та значними змінами у функціонуванні NF- κ B-асоційованої цитокінової системи RANKL/RANK/OPG, що свідчить про гальмування процесу ремоделювання, переважання резорбтивних процесів за участю остеокластів над остеобластогенезом, на тлі недостатньої забезпеченості організму щурів вітаміном D₃. Одночасно значне зниження рівня VEGF у складі компонентів цитокінової системи HIF-1 α /VEGF є свідченням гальмування процесу ангиогенезу в кістковій тканині за тривалої дії преднізолону. Продемонстровано нормалізувальну дію вітаміну D₃ на мінеральний обмін в організмі та структурно-функціональний стан кісткової тканини, а також позитивний ефект метиленбісфосфонату на вміст мінеральних компонентів кісткової тканини за обох досліджуваних типів остеопорозу. Поєднане введення вітаміну D₃ з метиленбісфосфонатом забезпечувало адитивний ефект щодо нормалізації мінерального обміну, структурно-функціональної організації кісткової тканини та вмісту окремих компонентів цитокінової системи RANKL/RANK/OPG та системи HIF-1 α /VEGF. Здійснено науково-технологічну розробку одержання субстанції комплексного препарату, що включає вітамін D₃, метиленбісфосфонат і кальцій, для лікування захворювань кісткової тканини, зокрема остеопорозу. Доведено, що ефективність препарату та термін придатності діючих компонентів препарату залежить від технології одержання сольового грануляту, вітамінно-мінеральної суміші та використуваної форми холекальциферолу. Висока ефективність та біодоступність холекальциферолу у складі препарату "Відеїн" робить його найбільш оптимальною формою вітаміну D₃ при створенні комплексного препарату для лікування захворювань кісткової тканини.

31.06.19.0213/0219U000304

Вивчення можливості створення запахових реквізитів для тренування службових собак кінологічних підрозділів з пошуку вибухових речовин:

Заклучний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Вересенко Юрій Віталійович. – ДР 0116U001468. УДК 547.

41 с.

В ході виконання науково-дослідної роботи було розроблено та виготовлено оригінальні рецептури вітчизняних експериментальних зразків запахових реквізитів вибухових речовин, ефективність яких підтверджується результатами низки проведених випробувань із залученням службових собак кінологічних підрозділів Національної поліції України та Національної гвардії України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0214/0219U000305

Вивчення можливості створення запахових реквізитів для тренування службових собак кінологічних підрозділів з пошуку вибухових речовин: Заклучний звіт /Державний науково-

дослідний інститут МВС України; Керівник Вересенко Юрій Віталійович. – ДР 0116U001468. УДК 547.

41 с.

В ході виконання науково-дослідної роботи було розроблено та виготовлено оригінальні рецептури вітчизняних експериментальних зразків запахових реквізитів вибухових речовин, ефективність яких підтверджується результатами низки проведених випробувань із залученням службових собак кінологічних підрозділів Національної поліції України та Національної гвардії України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.23 Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки і їхні синтетичні аналоги

31.06.19.0215/0218U007841

Похідні тіаміну та його структурні аналоги як інгібітори холінестераз: Заклучний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Кобзар Олександр Леонідович. – ДР 0118U006173. УДК 547.789.11+577.152.311.

42 с.

Похідні тіаміну та його структурні аналоги протестовано *in vitro* як інгібітори холінестераз. Серед досліджених сполук знайдені ефективні (значення IC50 в мікромолярному і наномолярному діапазоні) та селективні інгібітори як ацетилхолінестерази, так і бутирилхолінестерази. Показано можливість зв'язування похідних тіаміну та його структурних аналогів з сироватковим альбуміном як основним транспортним білком крові. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0216/0219U000156

Дослідження дії N-стеароїлетаноламіну за інсулінорезистентного стану та експериментальних когнітивних порушень у свавців:

Заклучний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Гула Надія Максимівна. – ДР 0114U003215. УДК 577.115: 616-008.9+ 616-009.8.

159 с.

Вперше експериментально показано і обґрунтовано протекторну дію N-стеароїлетаноламіну (NSE) за інсулінорезистентності та експериментальних когнітивних порушень у свавців. Зокрема показано, що застосування NSE шурам відновлює вміст аніонних фосфоліпідів, задіяних в регуляції сигнального каскаду інсуліну, в структурі мембран інсулінозалежних тканин, і, в такий спосіб, сприяє надходженню глюкози в клітини цих тканин, тобто здійснює глюкозознижувальну дію. Введення NSE сприяє нормалізації ліпідного складу печінки за умов розвитку експериментальної інсулінорезистентності (IP), викликаной аліментарним ожирінням та зменшує прояви стеатозу. Встановлено, що NSE відновлює структурно-функціональний стан жирової тканини щурів з IP. Отримано дані, які вказують на можливість взаємодії NSE з ядерними рецепторами PPAR?, що веде до пригнічення транслокації фактора транскрипції NF-κB в ядро клітин імунної системи щурів з IP і зменшення продукції медіаторів запалення (цитокінів TNF?, IL1?/?). На експериментальних моделях холінергічного дефіциту та соціального стресу у щурів встановлена антиамнестична дія NSE. Зокрема, застосування NSE сприяє зниженню активності ацетилхолінестерази і, в такий спосіб, покращує функціонування холінергічної системи мозку. Крім того, NSE сприяє відновленню ліпідного складу гіпокампу та фронтальної кори - структур головного мозку свавців, що відповідають за формування когнітивних функцій та пам'яті. Вочевидь, отримані ефекти NSE лежать в основі його антиамнестичної дії

та відновлення когнітивних функцій у щурів. Загалом, результати досліджень біологічної дії NSE при інсулінорезистентності та когнітивних порушеннях свідчать про те, що дія NSE є системною, спрямованою на відновлення метаболічних та структурних змін в клітинах та органах, спричинених розвитком патологічних станів. Отримані результати мають високе наукове та практичне значення і можуть стати підґрунтям для розробки нових лікарських засобів для профілактики та лікування захворювань, в патогенезі яких мають місце інсулінорезистентний стан та когнітивні порушення.

31.06.19.0217/0219U000159

Вивчення структури і функції білків та пептидів і їх використання для біомедицини:

Заклучний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Комісаренко Сергій Васильович. – ДР 0114U003216. УДК 577.27+577(112+352.46+354.9)+57(085.2+086.164)+616.931.

157 с.

Визначено роль альфа7 субтипу нікотинних ацетилхолінових рецепторів (nAChR), експресованих в В-лімфоцитах, в регуляції гуморальної імунної відповіді і досліджено внесок пост-трансляційних модифікацій в спрямування і функціонування мітохондрійних nAChR. Одержано рекомбінантний sHB-EGF людини та низку його похідних. Досліджено дію sHB-EGF на функціональний стан та активність різних типів модельних клітин імунної системи, а також значення гепарин-зв'язувального домену для взаємодії sHB-EGF з цими клітинами. Виявлено зміни експресії рnHB-EGF на поверхні модельних клітин імунної системи людини та миші під час їх функціональної активації в залежності від різних факторів. Визначено ймовірні ліганди HB-EGF - EGFR (в клітинах A431) та тромбоспондин-4 (в клітинах U937). Одержані дані сприятимуть розширенню фундаментальних уявлень щодо ролі ростових факторів у функціонуванні клітин імунної системи та створенню нових засобів імунотерапії та імунотерапії. Запропоновані рівняння, що дозволяють значно точніше визначити константу афінності двовалентних антитіл і поліреактивних імуноглобулінів (ПРІГ) в експерименті та перевірити зразок на присутність у ньому антитіл з різною афінністю. Показано, що інтактні ПРІГ сироватки та ПРІГ, одержані штучно шляхом трансформації моноклональних антитіл, не відрізняються за механізмом взаємодії з антигенами. Показано, що ПРІГ мають значно вищу авідність, ніж високоспецифічні моноклональні антитіла. Виявлено закономірності, які свідчать про важливу біологічну роль ПРІГ, як однієї з ланок імунної системи, що змінюється з віком. Проведено збір інформації та подальший аналіз рівня обізнаності у сфері біобезпеки, біозахисту та біоетики серед фахівців, які залучені до проведення медико-біологічних досліджень. Розроблено програму дисципліни "Біобезпека та біоетика як умова інтеграції до світової наукової спільноти" для підготовки аспірантів.

31.25 Хімія високомолекулярних сполук

31.06.19.0218/0218U007874

Розробка епоксидних полімерних матеріалів, модифікованих епоксиретановими олігомерами, з регульованою мікро- та наногетерогенною структурою для нових адгезивів, герметиків та покриттів: Заклучний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Матюшов Віталій Федорович. – ДР 0117U000997. УДК 678.686:54-185:620.179.4..

35 с.

Розроблено нові епоксиретанові та олігоетерні модифікатори промислових епоксидних смол, що мають низьку в'язкість та високу сумісність з епоксидними полімерами. Розроблено метод модифікування епоксидних смол новими олігомерними модифікаторами. Застосування епоксиретанових та олігоетерних модифікаторів надає епоксидним композиціям покращені технологічні властивості, низьку в'язкість, високий рівень адгезії до різних матеріалів. Модифіковані епоксидні смоли можуть бути застосовані як адгезиви різного функціонального призначення. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0219/0218U007876

Нанопористі термостійкі полімерні матеріали". "Полінанопор: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Файнлейб Олександр Маркович. – ДР 0118U007312. УДК 54-126:678.01:678.8:544.022.533.

42 с.

Даний проект спрямований на вирішення двох основних задач: 1) розробка нових високоякісних наноматеріалів шляхом синтезу густозшитих сітчастих кополімерів і ВПС на основі ЦЕ, БОА і БМІ у різних комбінаціях і створення в отриманих матеріалах подвійної наногетерогенності внаслідок формування нанопор і наповнення неорганічними наночастинками, і 2) розробка високотермостійких нановолокон шляхом електроспінінгу ЦЕ, БОА і БМІ чи коелектроспінінгом відповідних сумішей з промисловими реактопластами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0220/0218U007978

Формування наноконкомпозитів на основі поліелектролітних комплексів і наночастинок Ag та Cu з ефективною антимікробною дією:

Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Демченко Валерій Леонідович. – ДР 0117U006171. УДК 541(49+64):539.2:537.3.

39 с.

Сформовані наноконкомпозити, що містять наночастинки Cu та Ag шляхом хімічного та термохімічного відновлення іонів металів у поліелектроліт-металічних комплексах (ПМК). Досліджено особливості структури, термомеханічні та антимікробні властивості отриманих полімерних систем. Показано, що термохімічне відновлення іонів Ag⁺ у поліелектроліт-металічних комплексах (плівки нагрівають до температури 100 °C і вище) також призводить до утворення срібловмісних наноконкомпозитів. Показано, що при хімічному відновленні іонів Cu²⁺ формуються наноконкомпозити типу ядро-оболонка Cu/Cu₂O, при цьому структурний прояв металічної фази Cu реалізується повною мірою при мольному співвідношенні $\text{NH}_4:\text{Cu}^{2+}=6$ і тривалості відновлення 2 год. Виявлено, що при термохімічному відновленні іонів Cu²⁺ оптимальними параметрами є температура 170 °C і час 30 хв. Встановлено, що наноконкомпозитні полімерні плівки з наночастинками срібла, отримані термохімічним способом проявляють кращу антимікробну активність ніж, отримані методами хімічного відновлення щодо модельних граммпозитивних (*S. aureus*) та грамнегативних (*E. coli*) мікроорганізмів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0221/0218U007979

Створення перспективних органо-неорганічних матеріалів із заданим комплексом властивостей: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Будзінська Віра Леонідівна. – ДР 0115U006694. УДК 661.183:678.66:678.84.

69 с.

Об'єкти дослідження: плівкотвірні органо-неорганічні композити на основі лінійного поліуретану та синтетичних подвійних гідроталькітів, та конструкційна швидкоотжувальюча наповнена органосилкатна композиція на основі поліізоціанату. Мета роботи полягала у створенні матеріалів з заданими регульованими властивостями на основі органо-неорганічних композитів, які містять у своєму складі модифікуючі реагенти та неорганічні олігомери і функціоналізовані полімери. Методи дослідження: хімічний аналіз, ІЧ-спектроскопія, термогравіметричний аналіз, рентгенографія, скачувальна електронна мікроскопія, термомеханічні, сорбційні, адгезійні дослідження та фізико-механічні методи випробувань. В результаті виконання науково-дослідної роботи були одержані органо-неорганічні композити на основі лінійного поліуретану та синтетичних подвійних гідроталькітів та швидкоотжувальюча наповнена органосилкатна композиція на основі поліізоціанату. Проведено комплексні дослідження створених композицій. Визначений склад композиції з оптимальними фізико-механічними характеристиками, виготовлені дослідні зразки, розроблено лабораторний регламент. Отримані композити можуть бути використанні як зв'язуючі для будівельних матеріалів, захисні (протикорозійні) покриття для різних субстратів, зміцнюючі профілі, армуючі конструкційні матеріали та ін. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0222/0218U007981

Нові біологічно активні полімерні матеріали з цитостатичними, антисептичними і прорегенераторними властивостями на основі полімерних носіїв: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Галатенко Наталія Андріївна. – ДР 0114U007099. УДК 541.64:678.02. 212 с.

Створено нові біологічно активні полімерні матеріали на основі епоксиоліуретанів з полігідроксибутиратом і доксорубіцином, які можуть бути використані як кісткові імплантати. Синтезовано композиційні матеріали на основі олігооксипропіленгліколю і 2,4,6-триізоціанат(трисексаметилен)ізоціанурату (толонату НДТ-90), 2,4-;2,6-толуїлендіізоціанату, та доксорубіцину як імплантаційні матеріали з пролонгованою протипухлинною і цитостатичною дією для лікування сарком м'яких тканин. Синтезовано полімерні матеріали з бактерицидною та бактеріостатичною дією на основі гідрофільних поліуретансечовин, які містять в своїй структурі потрібний кополімер N-вінілпіролідону, вінілацетату та вінілового спирту, та циклосерин, та які можуть бути використані в медичній практиці для лікування туберкульозу шкіри. Створено нові фумаратвмісні пінополіуретани з циклосерином, які можуть бути використані як медичні адгезиви для лікування ран та опіків. Створено плівкові матеріали на основі поліуретансечовин з липким шаром, який містить в своєму складі суміш лікарських препаратів з антибактеріальними та прорегенераторними властивостями, які можуть бути використані в медичній практиці як плівкові матеріали для покриття ран та опіків. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0223/0218U007982

Розробка та дослідження властивостей природно-синтетичних полімерних композитів: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Грищенко Володимир Костянтинівич. – ДР 0115U006695. УДК 547.458.81:678.542.

47 с.

Розроблено методи синтезу природно-синтетичних блоккополімерів термо- та фотоініційованою радикальною по-

лімеризацією на основі метилцелюлози з прищепленими термо- та фотоініціаторами і вінілпіролідону. Будову синтезованих олігомерних ініціаторів та блоккополімерів досліджено методами ІЧ-спектроскопії та трансмісійної оптичної спектроскопії. Розроблено полімерні матеріали на основі модифікатору олігоуретанепоксиду та епоксидних смол, що дало змогу підвищити міцність та відносно подовження епоксидних матеріалів. Проведена модифікація целюлози та деревної муки шляхом прищеплення метилметакрилату, обробки сечовиною та карбоксилвмісним олігодіеном, що привело до покращення властивостей композитів з використанням цих матеріалів як наповнювачів. Створена полімерна композиція, що містить гідроксипропілметилцелюлозу, яка забезпечує утворення клеєвого з'єднання високої адгезійної міцності, міцності при ударі, міцності на розтягнення і має низьке водопоглинання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0224/0219U000042

Нанокompозитні радіопоглинальні покриття з підвищеними функціональними характеристиками: Заключний звіт /Інститут хімії високомолекулярних сполук НАН України; Керівник Козак Наталія Віталіївна. – ДР 0118U006212. УДК 537.8:539.2:541.64:667.637.2.

54 с.

Розроблено способи одержання радіопоглинаючих полімерних композитів на основі полімерних матриць різної структури і магнітних, а також вуглецевих наповнювачів з контрольованою сегрегацією полімерної матриці або наповнювача. Композити на основі сегрегованих напів-ВПС, що містять вуглецеві нанотрубки і мікрочастинки металічного нікелю до 3 мас.%. мають ефективність екранування до 25 дБ. Композити на основі органо-неорганічного полімеру і вуглецевих нанотрубок або гібридного наповнювача (10 об.% з часткою ВНТ 3 об.%) а також системи з сегрегованим розподілом наповнювача в термопластичному поліетилені забезпечують ефективність екранування 24,3 дБ з підвищеним поглинанням внаслідок багаторазового віддзеркалення електромагнітної хвилі в сегрегованій структурі полімеру та/або наповнювача. Тонкі півки (до 100 мкм) поліімідвмісних нанокompозитів з вмістом вуглецевих нанотрубок до 5 мас. % термостабільні понад 400°C мають низький коефіцієнт відбиття і можуть бути використані при формуванні багатощарових захисних покриттів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.06.19.0225/0219U000113

Розроблення портативної біосенсорної системи для експрес-діагностики інфаркту міокарда та інших захворювань: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики; Керівник Дзядевич Сергій Вікторович. – ДР 0117U006589. УДК 577.113 + 681.586.

146 с.

Відпрацьовано протокол одночасного визначення концентрацій АТФ і глюкози, а також активності креатинкінази у сироватці крові за допомогою розробленої біосенсорної системи. Встановлено відтворюваність відгуків біосенсорної системи при вимірюванні концентрацій АТФ та глюкози, досліджено відтворюваність приготування біосенсорів і визначено вміст АТФ і глюкози у фармацевтичних препаратах. Проведено апробацію біосенсорної системи при роботі з реальними зразками і визначено активності креатинкінази та концентрації АТФ і глюкози в пробах сироватки крові пацієнтів після інфаркту міокарда та пацієнтів з гіпертензією.

31.06.19.0226/0219U000474

Наукові основи створення полімервуглецевих наноматеріалів з рекордними електроактивними та бар'єрними властивостями: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Хоменко Володимир Григорович. – ДР 0116U004573. УДК 678-1:001.891.

268 с.

Науково-дослідна робота пов'язана із створенням наукових основ одержання та застосування нових нанорозмірних композитних матеріалів для літєвих акумуляторів, електрохімічних конденсаторів, а також захисних покриттів від високочастотного випромінювання. В роботі досліджені закономірності структуроутворення одношарових і багатощарових нанокompозитів на основі вуглецевих матеріалів, полімерів і неорганічних речовин, одержаних з використанням різних методів. В роботі визначені закономірності впливу структуроутворення, фазового складу, структурних складових полімер-вуглецевих наноматеріалів на електрохімічні властивості електродних матеріалів хімічних джерел струму, а також на захисні властивості щодо електромагнітного випромінювання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

31.27 Біологічна хімія

31.06.19.0227/0219U000157

Вивчення механізму формування фібринового каркасу тромбу та розробка діагностичних тестів системи гемостазу при запальних процесах, серцево-судинних захворюваннях та хірургічних втручаннях: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Луговської Едуард Віталійович. – ДР 0114U003217. УДК 577.112:577.151:577.155.2:612.128:616.1.

186 с.

Отримано моноклональні антитіла І-5А, епітоп яких знаходиться у фрагменті Аальфа 414-610 альфаС-домени фібриногену, і які разом зі своїм Fab-фрагментом інгібують латеральну асоціацію протофібрил. Синтезовано три коротких пептиди Аальфа-91-103, Вбета-125-135 та гамма-69-77, які імітують амінокислотну послідовність фрагментів шарірної ділянки суперспірального регіону молекули фібрину та інгібують лише другу стадію полімеризації фібрину - латеральну асоціацію протофібрил. Отримано ВбетаN-домен (ВбетаN 15-42) фібриногену та виявлено, що комплекс ВбетаN-домени і альфаС-регіону фібриногену бере участь у першій стадії полімеризації фібрину - самоскладанні протофібрил. Сформовано бібліотеку фібриногенспецифічних протеїназ тваринного та бактеріального походження. Проведено скринінг низькомолекулярних сполук - інгібіторів циклооксигенази за їхньою здатністю інгібувати ADP-індуковану агрегацію тромбоцитів у збагаченій тромбоцитами плазмі крові людини. На основі моноклональних антитіл отриманих з використанням синтезованих нами пептидів та рекомбінантного фрагмента молекули протеїну С розроблено попередній варіант метода кількісного визначення протеїну С в плазмі крові людини для діагностики загрози тромбоутворення. Проведено характеристику стану системи гемостазу пацієнтів з хронічними хворобами нирок (після гемодіалізу). Виявлено кореляцію між параметрами гемостатичного потенціалу, концентрацією молекулярних маркерів тромбофілії та фібринолізом, а також значне зниження активності протеїну С.

34 БІОЛОГІЯ

34.05 Методи й устаткування для біологічних досліджень

34.06.19.0228/0219U000054

Створення імуноензимної тест-системи для визначення вмісту гідроксильованої форми вітаміну D як маркера вітамін D-дефіцитного стану: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Комісаренко Сергій Васильович. – ДР 0117U006932. УДК 57.083.3:577.161.2.

146 с.

Виготовлено п'ять лабораторних зразків розробленої імуноензимної тест-системи для визначення 25ОНD та оформлено Акти про їх виготовлення. Розроблено протокол процедури проведення та дослідження аналітичних характеристик (специфічність, чутливість, відтворюваність результатів) створених зразків тест-системи та оцінки їх ефективності. Показано, що чутливість створеної тест-системи становить 6,25 нмоль/л 25ОНD. Встановлено, що варіативність відтворюваності результатів (Intra CV) лежить у межах 5% при максимально допустимому значенні 10%; варіативність повторюваності результатів (Inter CV) лежить у межах 20%. Виявлено, що гемоглобін, білірубін та триацилгліцероли у фізіологічних концентраціях не чинять інтерферуючого ефекту на проведення процедури аналізу. Складено протокол процедури проведення та аналітичних характеристик імуноензимної реакції. Здійснено валідацію процедури проведення імуноензимної реакції з використанням стандартного обладнання для імуноензимного аналізу. Проведене випробування лабораторних зразків тест-системи для кількісного визначення 25ОНD в зразках сироватки крові піддослідних тварин, здорових донорів та пацієнтів з різними захворюваннями показало високу ефективність тест-системи та низьку варіативність отриманих результатів. Розроблено Інструкцію до використання тест-системи.

34.06.19.0229/0219U000055

Створення імуноензимної тест-системи для визначення вмісту гідроксильованої форми вітаміну D як маркера вітамін D-дефіцитного стану: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Комісаренко Сергій Васильович. – ДР 0117U006932. УДК 57.083.3:577.161.2.

146 с.

Виготовлено п'ять лабораторних зразків розробленої імуноензимної тест-системи для визначення 25ОНD та оформлено Акти про їх виготовлення. Розроблено протокол процедури проведення та дослідження аналітичних характеристик (специфічність, чутливість, відтворюваність результатів) створених зразків тест-системи та оцінки їх ефективності. Показано, що чутливість створеної тест-системи становить 6,25 нмоль/л 25ОНD. Встановлено, що варіативність відтворюваності результатів (Intra CV) лежить у межах 5% при максимально допустимому значенні 10%; варіативність повторюваності результатів (Inter CV) лежить у межах 20%. Виявлено, що гемоглобін, білірубін та триацилгліцероли у фізіологічних концентраціях не чинять інтерферуючого ефекту на проведення процедури аналізу. Складено протокол процедури проведення та аналітичних характеристик імуноензимної реакції. Здійснено валідацію процедури проведення імуноензимної реакції з використанням стандартного обладнання для імуноензимного аналізу. Проведене випробування лабораторних зразків тест-системи для кількісного визначення 25ОНD в зразках сироватки крові піддослідних тварин, здорових донорів та пацієнтів з різними за-

хворюваннями показало високу ефективність тест-системи та низьку варіативність отриманих результатів. Розроблено Інструкцію до використання тест-системи.

34.15 Молекулярна біологія

34.06.19.0230/0219U000058

Молекулярні механізми пластичності пухлинних клітин, які контролюють процеси епітелійно-мезенхімного/мезенхімно-амебодного/мезенхімно-епітелійного переходів (EMT/MAT/MET): роль адаптерного протеїну Ruk/CIN85: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Горак Ірина Романівна. – ДР 0118U005080. УДК 577.112, 577.218.

30 с.

Проаналізовано експресію мРНК генів, залучених до епітелійно-мезенхімного переходу методом кількісної ПЛР у клітинах лінії 4T1 з надекспресією та пригніченою експресією адаптерного протеїну Ruk/CIN85 у порівнянні з контрольними сублініями. Встановлено, що надекспресія Ruk/CIN85 у клітинах 4T1 супроводжується достовірним зростанням експресії мРНК генів Zeb1, Zeb2, Snail, Twist1, Vim, Il1a, Il6, Cxcl5, Plau, Serpine1, Lox та достовірним пригніченням експресії мРНК генів Klf17, Myb, Cdh1, Tjp1, Icam1, Itgb1, Cfl1, Ccl2, Tnf, Mmp2, Mmp9, Ctsd, Plaur у порівнянні з контролем. Пригнічення Ruk/CIN85 веде до достовірного зростання експресії Klf17, Myb, Icam1, Itgb1, Cfl1, Ccl2, Tnf, Mmp2, Mmp9, Ctsd, Plaur та достовірного зниження експресії Zeb1, Zeb2, Snail, Twist1, Vim, Il1a, Il6, Cxcl5, Mmp14, Plau, Serpine1, Lox, Loxl2 порівняно з контрольною сублінією. Аналіз активності ензимів, що беруть участь у ремодельованні позаклітинного матриксу продемонстрував, що активність матриксних металопротеїназ MMP-2 та MMP-9, та поліамінооксидази достовірно знижується, а діамінооксидази та чутливої до семікарбазиду амінооксидази - зростає у кондиційованому середовищі, яке продукується клітинами лінії 4T1 з надекспресією Ruk/CIN85. При пригніченні експресії Ruk/CIN85, навпаки, продемонстровано зростання активності MMP-2, MMP-9 і поліамінооксидази. Методом кількісної ПЛР оцінено рівні експресії генів, залучених до репрограмування (Klf4, Pou5f1/Oct4, Sox2, Myc, Nanog) та поверхневих маркерів ракових стовбурових клітин (Cd24 і Cd44) у клітинах лінії 4T1 з різним вмістом Ruk/CIN85. Встановлено, що при надекспресії Ruk/CIN85 у клітинах лінії 4T1 достовірно зростає експресія Klf4, Nanog і Cd44 і знижується експресія Cd24, а пригнічення експресії Ruk/CIN85 веде до достовірного зниження рівня експресії Pou5f1/Oct4, Cd44 і підвищення Cd24. Також, надекспресія Ruk/CIN85 супроводжувалась зростанням здатності клітин 4T1 до формування сфероїдів (мамосфер), а пригнічення експресії Ruk/CIN85 вело до втрати здатності до сфероїдоутворення, що свідчить про потенційну роль Ruk/CIN85 у контролі прояву ознак ракових стовбурових клітин. Отримані результати свідчать про те, що клітини 4T1 з надекспресією Ruk/CIN85 характеризуються набуттям епітелійно-мезенхімної/мезенхімно-амебодної пластичності, тоді як пригнічення Ruk/CIN85 веде до підтримання епітелійного фенотипу клітин 4T1.

34.17 Біофізика

34.06.19.0231/0218U007820

Зміни експресії канабіноїдних/простагланди-нових D2 рецепторів та вмісту про-/антизапальних цитокінів за умов розвитку LPS-індукованого системного запалення: дія N-стеароїлетаноламіну як потенційного модулятора запального стану: Заключний звіт

/Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Касаткіна Людмила Олександрівна. – ДР 0118U001374. УДК 577.352:615.213; 57.045:576.33.

78 с.

Нейрозапалення пов'язане із віддаленими нейродегенеративними змінами, накопиченням агрегатів бета-амілоїдного пептиду і відіграє вирішальну роль у прогресуванні ряду нейродегенеративних захворювань. Залишається відкритим питання, чи може фармакологічна супресія запального процесу достовірно зменшити прогресування пов'язаних із запаленням нейропатологій. Аналіз рівня продукції активних форм кисню, а також перерозподілу йонів Ca^{2+} дозволяє визначити стимулюючі фактори, за яких в наших експериментальних умовах спостерігається процес екзоцитозу нейромедіатора глутамату з нервових закінчень головного мозку. Наші дані продемонстрували, що кластеризація синаптичних везикул збільшується, тоді як їх злиття зменшується за присутності олигомерів амілоїду бета 1-42, які формуються на більш пізніх етапах прогресування нейрозапалення. Отже, генерація активних форм кисню та зміна базального рівня в нейронах є чинниками, які модулюють нервову передачу на ранніх етапах нейрозапалення, в той час як порушення гомеостазу бета-амілоїдного пептиду не більш пізніх етапах може зумовлювати значне пригнічення злиття синаптичних везикул з плазматичною мембраною нервових закінчень. З використанням FACS-аналізу на базі лабораторії країни-партнера оцінено експресію простагландинів $SRTH2$ (DP2) та канабіноїдних (CB1, CB2) рецепторів в первинних макрофагах та гостро ізольованих нейронах префронтальної кори та гіпокампу. Продукція трансформуючого фактора росту бета-1 (TGF β 1) була індукована в префронтальній корі за умов ЛПС-індукованого запалення, тоді як у групі, що отримувала НСЕ, знижувався рівень як TGF β , так і протизапального цитокіну IL-10. Ми показали, що НСЕ здатний пригнічувати продукцію активних форм кисню як в нейронах, так і в макрофагах мишей ЛПС-індукованим запаленням. Результати показують, що сигналінг за участі CB1/2 та його взаємодія з сигналінгом за участі TGF β можуть бути ендогенними механізмами ранньої нейропротекторної реакції, викликані запальним процесом.

34.06.19.0232/0219U000711

Створення апаратно-програмного комплексу для спектрального дослідження тонких плівок біологічних речовин у середньому ІЧ-діапазоні: Заключний звіт /ДУ "Відділення біотехнічних проблем діагностики Інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України"; Керівник Сидоренко Михайло Васильович. – ДР 0115U002520. УДК 577.3.378(063).

85 с.

Звіт про НДР: 85 стор., 46 рис., 2 табл., 30 джерел. Об'єкт дослідження: апаратні засоби, потенційно придатні для створення спеціалізованого вимірювального модуля для спектрального дослідження тонких плівок біологічних речовин у середньому ІЧ-діапазоні. Мета роботи: Створити компактний, простий у використанні спеціалізований апаратно-програмний комплекс на основі вимірювального модуля для реалізації методики спектрального дослідження тонких плівок біологічних речовин у середньому ІЧ-діапазоні, придатний для використання у клінічній практиці. Методи дослідження: теоретичні дослідження, експерименти. В результаті роботи було доопрацьовано оптичну схему вимірювального модуля, розроблено підсилювач сигналу приймача ІЧ-випромінювання, аналого-цифровий перетворювач, джерело живлення, схему керування макетом, та проведено роботи з розробки, відпрацювання і тестування системного і прикладного програмного забезпечення. Ключові слова: ІЧ-спектрометрія, вимірювальний модуль, монохро-

матор, інтерферометр, світлоподільвальна пластина, модуляція, оптичний резонатор, перетворення Фур'є, джерело випромінювання, приймач, довжина хвилі, хвильове число, роздільна здатність, кроковий електродвигун, схема керування.

34.19 Цитологія

34.06.19.0233/0218U007912

Дослідження відповіді цитоскелету рослин на дію абіотичних та біотичних стресових факторів та покращення їх адаптивних властивостей: Заключний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Красиленко Юлія Андріївна. – ДР 0117U006180. УДК 576.31+58.072+58.02.

81 с.

Об'єкт дослідження - корені чотириденних проростків ліній *A. thaliana* (екотип Columbia-0), корені та пагони рослин-паразитів повитиць *Cuscuta europaea* L., *C. monogyna* Vahl. Мета дослідження - показати залежність процесів росту і морфогенезу клітин головних коренів проростків *Arabidopsis thaliana* і, відповідно, організації мікротрубочок і актинових філаментів від впливу металіополітантів (ванадію, хрому та свинцю) та підвищених температур. Дослідити організацію актинового та мікротрубочкового цитоскелету рослинної клітини у рослин-паразитів на прикладі повитиць *Cuscuta europaea* L., *C. monogyna* Vahl. Методи дослідження - анатомічні, цитологічні, фізіологічні, методи наукового пошуку та статистичного аналізу. В ході проведення досліджень показано, що абіотичні фактори, зокрема іони поширених забруднювачів ґрунтів - свинцю, хрому та ванадію інгібують ріст головних коренів та викликають порушення морфогенезу коренів. Вплив високих температур (+38oC, +41oC, +45oC) також проявлявся у пригніченні проросту головних коренів *Arabidopsis thaliana* та супроводжується змінами їх морфології. Нами вперше за допомогою імуногістохімічних методів було візуалізовано цитоскелет у різних органах (стеблі та коренеподібному відростку) на різних стадіях онтогенезу (1-ий-7-ий день після проростання) повитиць звичайної (*C. europaea* L.) та одностовпчикової (*C. monogyna* Vahl.). Для додаткового фармакологічного підтвердження присутності компонентів рослин-паразитів використовували речовини, що впливають на полімеризацію та структуру тубуліну й актину: таксол, оризалин, латрункулін В, цитохалазін В та D, джаспалакінолід та BDM, які сповільнювали проростання насіння, пригнічували ріст проростків та спричиняли ізодіаметричне збільшення розміру клітин повитиці.

34.06.19.0234/0218U007913

Дослідження впливу токсичних металів: свинцю, хрому та ванадію на рослинну клітину: Заключний звіт /Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Горюнова Інна Іванівна. – ДР 0118U006323. УДК 576.31+58.071+58.02.

50 с.

Об'єкт дослідження - корені чотириденних проростків ліній *A. thaliana* (екотип Columbia-0) (GFP-MAP4 та GFP-FABD2) та корені *Allium* *cepa* L. (сорт золотистий). Мета дослідження - визначення цитотоксичних ефектів ванадію, хрому і свинцю на рослину клітинну, в тому числі показати їх вплив на прижиттєву організацію мікротрубочок та актинових філаментів. За допомогою, відповідних модельних об'єктів буде досліджено вплив обраних металів на ріст коренів, клітинні поділи, морфологію хромосом та ядер, організацію та орієнтацію складових цитоскелету рослинної кліти-

ни. Отримані результати в майбутньому, допоможуть розробити нові, більш ефективні стратегії моніторингу та боротьби з вказаними забруднювачами навколишнього середовища. Методи дослідження - анатомічні, цитологічні, фізіологічні, методи наукового пошуку та статистичного аналізу. В ході проведення дослідження виявлено, що іони свинцю, хрому та ванадію викликають порушення морфогенезу коренів у вигляді ініціації росту і збільшення довжини кореневих волосків, свелінгу переважно клітин зони диференціації, а також спричиняють відмирання клітин апікальної меристеми, перехідної зони та зони розтягу. Показано інгібування росту мичкуватої кореневої системи *Allium* сера, потемніння кореневого чохла та зони клітинних поділів під впливом усіх токсичних металів, тобто накопичення фенольних сполук що свідчить про відмирання цієї частини кореня. В основі описаного зменшення приросту коренів в *Allium* сера є зниження мітотичного індексу по причині зменшення кількості клітин на етапах метафази, анафази та телофази, що вказує на значну цитотоксичність вказаних металів, а також численні хромосомні аберації серед яких найрозповсюдженішими були к-мітози, діагональний поділ, відставання хромосом та наявність мікроядер. Продемонстровано, що Pb^{2+} , V^{4+} та Cr^{2+} викликають часо- та дозо залежні зміни нативної організації і орієнтації мікротрубочок та актинових філаментів, що є причиною, показаних нами змін в рості та морфології головних коренів *Arabidopsis thaliana*.

34.27 Мікробіологія

34.06.19.0235/0218U007927

Пошук нових ефективних антифунгальних агентів - дизайн, синтез та тестування: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Пальчиківська Лариса Гнатівна. – ДР 0118U007681. УДК 615 282.

44 с.

На основі аналізу залежності "структура-активність" серед сполук - попередників інгібіторів N- мірїстоїл трансферази, синтезувати речовини наступного покоління, з метою отримання ефективних агентів з розширеним спектром антифунгальної дії щодо штамів патогенних грибів родів *Fusarium* sp. *Aspergillus* sp. та роду *Candida* sp.. Методами хемоінформатики із залученням фармакофорного пошуку, створено віртуальну бібліотеку структур, з якої відібрано, синтезовано та досліджено 50 сполук щодо 12 штамів зазначених грибів. Виявлено 6 активних сполук, 2 тест-агентів мають широкий спектр антифунгальної дії, рівень якої визначається у межах активності референс препаратів флюконазолу та тебуконазолу.

34.06.19.0236/0218U008009

Дослідити процеси формування урожаю проміжних посівів однорічних кормових культур та розробити ресурсоощадну технологію виробництва високобілкових кормів в умовах Лісостепу західного: Заключний звіт /Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН України; Керівник Сенік Іван Іванович. – ДР 0116U000712. УДК 633.2.031:631.816.

46 с.

Об'єкт дослідження процеси формування кормової продуктивності проміжних посівів однорічних кормових культур, сої, кукурудзи в поукісних посівах під дією технологічних прийомів вирощування. Мета завдання - вивчити питання компонентного складу однорічних агрофітоценозів, придатних для вирощування у проміжних посівах, розробити елементи ресурсоощадної технології їх вирощування на основі використання стимуляторів росту рослин,

обґрунтувати особливості вирощування сої та кукурудзи в поукісних посівах в умовах Лісостепу західного. Методи дослідження: індукції і дедукції (аналіз та узагальнення результатів досліджень), аналогії (проведення порівняння між бактеризованим та не бактеризованим травостоєм, варіантами удобрення), узагальнення (висновки і пропозиції) та спеціальні: польовий - спостереження за ростом і розвитком рослин під час вегетації, формування урожайності; лабораторний - визначення хімічного складу травосумішок, накопичення сухої речовини в лучному фітоценозі, математично-статистичний - дисперсійний, кореляційний, регресійний - оцінка достовірності експериментальних даних; розрахунково-порівняльний - визначення урожайності та якості корму, економічної ефективності досліджуваних елементів технології. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в умовах Лісостепу західного та ресурсоощадні технологічні прийоми отримання високобілкових кормів в умовах Лісостепу західного, які базуються на: використанні в якості проміжних посівів озимих кормових культур агроценозів вики паннонської (2,5 млн/га) та тритикале озимого 75% від норми висіву у чистому посіві, що забезпечує кормову продуктивність на рівні 4,12-5,09 т/га. Проведення передпосівної обробки насіння вики озимої стимулятором росту Лігногумат, що сприяє зростанню урожайності сухої речовини на 12,1-22,5%, а виходу кормових одиниць - 13,7-24,1%. Висівання в поукісних посівах скоростиглої сої та ранньостиглої кукурудзи після збирання озимих проміжних культур, забезпечить рівень рентабельності відповідно 28,7 та 63,2%. Можливі споживачі - агропідприємства з різних форм власності.

34.06.19.0237/0219U000251

Визначення ролі ген-генної взаємодії у механізмах розвитку репродуктивних розладів:

Заключний звіт /Державна установа "Інститут генетичної та регенеративної медицини Академії медичних наук України"; Керівник Горовенко Наталія Григорівна. – ДР 0116U000142. УДК 577.21:575.191:616.1-005-056.7.

90 с.

Визначено генотипи ризику розвитку у подружніх пар ранніх репродуктивних втрат та безпліддя невстановленого генезу і встановлено їх внесок з урахуванням походження (батьківський або материнський). Аналіз генотипів за однонуклеотидним поліморфізмом дозволяє встановлювати або передбачати ризик цих репродуктивних розладів та пропонувати персоналізовані заходи профілактики та лікування у подружній парі. Застосування генетичного аналізу однонуклеотидного поліморфізму у подружніх пар з репродуктивними розладами є вперше запропованою стратегією у генетичній діагностиці та сприятиме підвищенню ефективності профілактики та лікування, а також зміцненню репродуктивного здоров'я у подружній парі

34.06.19.0238/0219U000285

Дослідження біологічних властивостей штамів *Bacillus subtilis licheniformis* УКМ В-5007 і УКМ В-5514 - основи препарату Біоспорин:

Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Сафронова Ла-

риса Анатолївна. – ДР 0118U001476. УДК 579.083.13.

3 с.

Було досліджено біологічні властивості штамів-продуцентів біопрепарату Біоспорин Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0239/0219U000287

Визначення кількості життєздатних клітин *Bradyrhizobium spp.* та перевірка наявності сторонньої мікробіоти у бактеріальному препараті Легум фікс для сої: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Леонова Наталія Осипівна. – ДР 0118U003913. УДК 579.26:579.64.

3 с.

Визначено кількість життєздатних бактерій у бактеріальному препараті та перевірено наявність сторонньої мікрофлори в ньому Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0240/0219U000288

Визначення кількості життєздатних клітин *Bradyrhizobium spp.* та перевірка наявності сторонньої мікробіоти у бактеріальному препараті (Легум Фікс): Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Леонова Наталія Осипівна. – ДР 0118U003914. УДК 579.64+579.26.

3 с.

Визначено кількість життєздатних бактерій у бактеріальному препараті та перевірено наявність сторонньої мікрофлори в ньому. Встановлено титр біоагента, який свідчить про збереження показників титру, заявлених у паспортах препаратів Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0241/0219U000289

Перевірка ефективності бактеріального препарату Ековітал під сою: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Титова Людмила Вячеславівна. – ДР 0118U004579. УДК 579.

3 с.

Виготовлено дослідні партії комплексного бактеріального препарату для інокуляції насіння сої на основі азотфіксувальних бактерій та фосфатмобілізувальних баціл. Передано препарат для передпосівної обробки насіння Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0242/0219U000290

Дослідження біологічних властивостей штамів-компонентів препарату Ековітал: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Титова Людмила Вячеславівна. – ДР 0118U001473. УДК 579.

3 с.

Досліджені та проаналізовані культуральні і фізіолого-біохімічні властивості штамів - компонентів наданого препарату, призначених для контролю їх активності. Зразки штамів передано замовнику Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0243/0219U000291

Визначення кількості життєздатних клітин *Bradyrhizobium spp.* та перевірка наявності сторонньої мікробіоти у бактеріальному препараті Rizoliq: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України;

Керівник Леонова Наталія Осипівна. – ДР 0118U001474. УДК 579.64+579.26.

3 с.

Визначено кількість життєздатних бактерій у бактеріальному препараті для сої та перевірено наявність сторонньої мікрофлори в ньому. Встановлено титр біоагента, який свідчить про збереження показників титру, заявлених у паспорті препарату Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0244/0219U000292

Перевірка ефективності бактеріального препарату Ековітал під бобові культури: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Титова Людмила Вячеславівна. – ДР 0118U005072. УДК 579.

3 с.

Виготовлено дослідні партії комплексного бактеріального препарату під бобові культури на основі азотфіксувальних бактерій та фосфатмобілізувальних баціл. Передано препарат для передпосівної обробки насіння Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0245/0219U000293

Розроблення заходів щодо підвищення стійкості дерев'яної тари до впливу мікроскопічних грибів: Заключний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Чуенко Андрій Ігорович. – ДР 0118U002247. УДК 582.28:674.61.

4 с.

Проведено мікологічне дослідження зразків деревини, виконано дослідження антисептиків "OSMO" 4001 та "Lignofix TOP" та оцінено ефективність препарату "Lignofix TOP" для захисту деревини від впливу мікроскопічних грибів. Надано рекомендації щодо заходів попередження контамінації зразків деревини мікроскопічними грибами Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0246/0219U000294

Обстеження приміщень загального користування житлового будинку на встановлення рівня контамінації мікроскопічними грибами за адресою: м.Київ, вул. Пожарського, буд. 15: Заклучний звіт /Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України; Керівник Чуенко Андрій Ігорович. – ДР 0118U002249. УДК 582.28.

6 с.

Проведено мікологічне дослідження проб повітря та внутрішніх поверхонь приміщень загального користування житлового будинку. Встановлено кількісний та якісний склад мікроскопічних грибів. Виявлено та ідентифіковано мікроміцети, що належать до 14 видів 6 родів. Надано рекомендації щодо заходів для попередження контамінації повітря та стін приміщення мікроскопічними грибами Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.29 Ботаніка

34.06.19.0247/0218U008025

Виробництво та трансфер бактеріальних добрив, створених на основі нових штамів бульбочкових бактерій, стійких до дії фунгіцидів: Заклучний звіт /Інститут фізіології рослин і генетики НАН України; Керівник Коць Сергій Ярославович. – ДР 0118U006087. УДК 581.557:631.847.211.

69 с.

У ході виконання науково-технічного проекту відібрані активні, конкурентоздатні, технологічні штами бульбочкових бактерій *Bradyrhizobium japonicum* із високим ступенем стійкості до ряду сучасних фунгіцидів, які застосовують для передпосівного протруювання насіння сої. Удосконалено елементи технології виробництва та застосування нових рідкофазних та твердофазних поліфункціональних бактеріальних препаратів на основі селекціонованих штамів. Показано, що для виробництва модифікованих препаратів Ризостим-М рекомендовано використовувати створені в Інституті фізіології рослин і генетики НАН України штами бульбочкових бактерій сої, стійкі до дії сучасних фунгіцидів. Мікробні препарати на їх основі забезпечують формування ефективних симбіотичних систем сої та більшого урожаю зерна у порівнянні із оригінальними препаратами. Це дозволяє проводити сучасну обробку насіння та використовувати біопрепарат сумісно із засобами захисту рослин при його протруюванні.

34.06.19.0248/0219U000270

Молекулярна філогенія, таксономія, різноманіття та охорона фіто- та ліхенобіоти Північного Причорномор'я: Заключний звіт /Херсонський державний університет; Керівник Ходосовцев Олександр Євгенович. – ДР 0116U004735. УДК 582.29; 582.32; 573.2; 582.5.

255 с.

За звітний період було проведено 19 спеціальних експедиційних виїздів по території Північного Причорномор'я, в результаті яких було зібрано близько 300 зразків вищих рослин та 400 зразків лишайників, ліхенофільних грибів та бріофітів. Ліхенофільні гриби *Zwackhiomyces polishukii* Darmostuk & Khodos., *Collempsidium kostikovii* Khodos. & Darmostuk, *Didymocyrtis trassii* Suja, *Darmostuk* & *Khodos*. були описані як нові для науки. 10 видів ліхенофільних грибів *Acarosonium punctiforme* Kocourk. & D. Hawksw., *Cladophialophora parmeliae* (Etayo & Diederich) Diederich & Untereiner, *Epicladonia simplex* D. Hawksw., *Laetisaria lichenicola* Diederich, Lawrey & Van den Broeck, *Lichenochora caloplacae* Zhurb., *Lichenochora weillii* (Werner) Hafellner & R. Sant., *Microsphaeropsis caloplacae* Etayo & Yaz?c?, *Pronectria casaresii* Etayo, *Pronectria cf. dillmaniae* Zhurb., *Refractohilum intermedium* Cl. Roux Etayo, а також 6 видів лишайників *Athallia alnetorum* (Giralt, Nimis & Poelt) Arup, Froden & Sochting, *Aspicilia subfarinosa* (J. Steiner) ?enkard, *Sohrabi*, *Psorotichia montinii* (A. Massal.) Forssell, *Verrucaria bernaicensis* Malbr., *Verrucaria papillosa* Ach., *Verrucaria schindleri* Serv?t вперше наведено для території України. Встановлено, що ліхенобіота національно природного парку "Білобережжя Святослава" складає 81 вид лишайників та 12 видів ліхенофільних грибів. Для території регіонального ландшафтного парку "Висунсько-Інгулецький" наведено 71 вид лишайників та 1 вид ліхенофільного гриба. Ліхенобіота національно природного парку "Нижньодніпровський" представлена 102 видами лишайників та 23 видами ліхенофільних грибів. Лишайник *Agrestia hispida*, що занесений до Червоної книги України, вперше наведено для рівнинної частини України. Встановлено, що ареал лишайника *Psora desipiens* був скорочений на 25% за останні 100 років, що є підставою для включення його до наступного видання Червоної книги України. Дослідження мохів *Alleni?lla b?sseri*, *Ent?sthodon hung?ricus*, *Physcom?trium aren?cola* дали змогу встановити, що вони відносяться до категорії "vulnerable" згідно з критеріями МСОП.

34.31 Фізіологія рослин

34.06.19.0249/0218U007994

Роль диацилглицерол кіназ в реалізації біоло-

гічної дії брасиностероїдів в процесі формування захисної реакції від патогенних бактерій: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Дерев'янчук Михайло Вікторович. – ДР 0118U006172. УДК 577.2, 577.121.9, 577.2.04, 573.22.

39 с.

З'ясовано, що брасиностероїди посилюють реакцію клітин на дію FLG22, що виявляється у збільшенні інтенсивності процесів формування АФК НАДФН оксидазами. Мутантні лінії із нокаутами генів різних ізоформ ДАГ-кіназ проявили знижену реакцію на дію FLG22 та атаку флагелінівмісних патогенів *E.coli*. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0250/0219U000261

Ліпідна сигналізація і гормональна регуляція:крос-взаємодія у рослин. Етап 3.Дослідити вплив флагеліну та саліцилової кислоти на стійкість рослин до дії біотичного стресу та активність ряду ферментів ліпідного метаболізму чотирикратних мутантів (за участю колег з французької команди): Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Кравець Володимир Степанович. – ДР 0118U004574. УДК 577.125.53.

33 с.

Виявлено, що за дії флагеліну рослини *eds1sid2pi4k?1?2* накопичують значно менше калози, ніж *sid2pi4k?1?2*. Порівняння реакції мутанту *eds1pi4k?1?2* та відповідного *eds1* мутанту на флагелін або раневий стрес підтверджує, що саме фосфатиділінозитол-4-кіназ III типу є відповідальною за накопичення калози. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0251/0219U000262

Кетостероїдні фітогормони та їх похідні - нові речовини, молекулярні зонди та біохімічні агенти для управління стійкістю та продуктивністю рослин" - перший рік виконання проекту: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Кравець Володимир Степанович. – ДР 0118U005237. УДК 577.125.53.

32 с.

Результати імуноферментного аналізу вказують на вплив екзогенного епікастастерону на вміст ендогенних брасиностероїдів в листках сої. Встановлено також підвищення зернової продуктивності досліджених рослин. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.33 Зоологія

34.06.19.0252/0519U001103

Новіцький Роман Олександрович. Масштаби, спрямованість та наслідки інвазій чужорідних видів риб у дніпровські водосховища: Дис... д.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищено 14.05.2019.

УДК 597.583.1+591.524.1(477).

367 с.: 33 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 416 назв.

Дисертаційна робота присвячена з'ясуванню наслідків інвазій для структури та функціонування іхтіоценозів дніпровських водосховищ, визначенню масштабів, спрямованості сучасного інвазійного процесу у водосховищних екосистемах України. Вперше проведена інвентаризація чужорідних видів риб у каскаді дніпровських водосховищ, з'ясовані зміни структури іхтіоценозів внаслідок впливу інвазій.

Основною водоймою-донором для дніпровських водосховищ є Чорне море, водночас водосховища каскаду виступають донорами понто-каспійської фауни для р. Прип'ять і Верхнього Дніпра, та для басейну р. Сіверський Донець через канал "Дніпро-Донбас". Доведено, що для чужорідних видів властивий агресивний характер освоєння нових стацій і значна трофічна та біотопічна конкуренція з аборигенними видами. Проведена порівняльна оцінка адаптивних можливостей чужорідних видів риб у водоймах-реципієнтах. Розроблена система моніторингу інвазійного процесу у водоймах України, яка включає аналіз інвазійного процесу, оцінку стану угруповань та популяцій чужорідних видів, з'ясування наслідків екосистемних змін, оцінку екологічних ризиків, прогнозування нових інвазій, прийняття управлінських рішень щодо охорони та раціонального використання водних біоресурсів.

34.06.19.0253/0419U001317

Марценюк Вадим Миколайович. Особливості регуляції енергозабезпечення адаптації риб до дії абіотичних та антропогенних чинників: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 16.05.2019.

УДК 591.3:597.55.2 (574.2:577.151).

225 с.: 2 табл., 70 іл. – Бібліогр.: 237 назв.

На підставі вивчення фізіолого-біохімічних показників встановлено видоспецифічні реакції коропа, окуня та плітки на дію підвищеної мінералізації й температури води, а також її забруднення токсикантами антропогенного походження. Показано, що ці види риб залучають різні компенсаторні механізми на протидію несприятливим чинникам. Особливу роль в адаптації відіграє активація альтернативних шляхів генерування енергії. Отримано дані щодо гормонального та ферментативного регулювання процесів енергетичного обміну у риб за зміни температури та мінералізації води. Оцінено біоенергетичний стан риб за вмістом аденілових нуклеотидів за впливу абіотичних та антропогенних чинників. Встановлено сезонні особливості енергетичного обміну риб за дії антропогенного забруднення водойми. Показано, що плітка є менш пластичним видом порівняно з коропом та окунем за змінами вмісту аденілових нуклеотидів та динамікою різних біоенергетичних індексів під дією абіотичних чинників, зокрема підвищеної температури та мінералізації води. Отримані результати можуть знайти застосування при прогнозуванні промислових запасів та рибопродуктивності водойм. Показники енергетичних індексів та вмісту аденілових нуклеотидів в тканинах риб можна використовувати при нормуванні скидів стічних вод з метою запобігання негативним наслідкам для популяцій.

34.06.19.0254/0419U001318

Рабченюк Олена Олександрівна. Вплив підвищених концентрацій Феруму у воді на метаболичні процеси в організмі коропа та щуки: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 16.05.2019.

УДК (577.122+577.123+577.125) : (597.551.2+ 597.552.1): 546.723.

162 с.: 9 табл., 47 іл. – Бібліогр.: 271 назва.

Досліджено роль окремих ланок білково-нуклеїнового та ліпідного обміну в організмі коропа та щуки у адаптації до дії підвищених концентрацій іонів Феруму у водному середовищі. Показано, що накопичення рибами Феруму є видо- та тканинноспецифічним процесом. Встановлено зростання кількості РНК у печінці коропа і м'язах щуки та зниження вмісту її в печінці щуки і м'язах коропа за підвищених концентрацій іонів Феруму. Кількість ДНК знижувалася в печінці коропа та м'язах щуки за дії обох дослі-

джуваних концентрацій іонів Феруму. Зміни співвідношення РНК/ДНК та чисел метаболічної активності за дії іонів Феруму свідчать про посилення експресії геному та біосинтезу білків. Відмічено, що в печінці та сироватці крові коропа зміни активності аланін- та аспартатамінотрансферази спрямовані на перебудову амінокислотного та білкового метаболізму для забезпечення енергетичної та пластичної адаптації до стрес-дії токсиканта.

34.06.19.0255/0219U000071

Таксономія, філогенія, стан популяції основних груп безхребетних тварин фауни України та суміжних територій: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Аністратенко Віталій Вячеславович. – ДР 0114U000100. УДК 574.3(477).

82 с.

В період досліджень 2014-2018 рр. в фауні України вперше зареєстровано майже 20 представників нових видів, родів та родин сукторій, коловерток, війчастих черв'яків, паразитичних нематод, колембол, ракоподібних та молюсків, описано понад 10 нових видів для науки. Опубліковано перший у світі визначник коловерток роду *Otostephanos* Земної кулі. Встановлено склад, таксономічну структуру, рівень ендемізму печерних ногохвісток Українських Карпат, Поділля-Буковини, Гірського Криму та Західного Кавказу. Отримано докази швидкої еволюції, високої спеціалізації та інтенсивного видоутворення троглобіонтних колембол. Складено комп'ютерні інтерактивні визначники *Arrhopalitidae* світової фауни та розроблено оригінальну шкалу трогломорфності та класифікацію життєвих форм троглобіонтних колембол. На сучасному рівні таксономії, даних щодо поширення та екології оцінено природоохоронний статус усіх відомих видів наземних молюсків України. Експериментально доведено здатність деяких видів копепод Чорного моря до перемикання обміну від стенотермного до евритермного типу, що вказує на їх високу енергетичну пластичність. Молекулярно-генетичними методами показано, що нематоїди, які паразитують у амфібій, являють собою окремі еволюційні лінії відокремлені від паразитів риб та прісноводних черепах. Обґрунтовано переваги багатомірної комбінативної типізації життєвих форм паразитичних організмів перед класичними ієрархічними класифікаціями. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.06.19.0256/0219U000072

Морфо-екологічний та зоогеографічний аналіз фонових груп гідробіонтів України та суміжних територій: Заключний звіт /Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена; Керівник Аністратенко Віталій Вячеславович. – ДР 0114U002041. УДК 592:591.9 (477).

53 с.

Звітного періоду суттєво уточнено видове різноманіття, поширення та екологічна толерантність війчастих найпростіших, ракоподібних та молюсків у прісних водоймах континентальної України, а також Північно-Західного Причорномор'я та Приазов'я з градієнтом солоності. Виявлено регіони з найбільш трансформованими водними екосистемами: прибережні озера дельти Дунаю, Дніпровсько-Бузький лиман, північна частина Утлюцького лиману та більшість малих річок Приазов'я. Показано тренди зміни складу і структури автохтонної водної та навколоводної біоти, зокрема внаслідок забруднення водойм, обернених вселень (рекурсії) та поповнення видами-вселенцями із інших зоогеографічних областей. Розроблені моделі просторової конфігурації популяцій навколоводних турунів дозволяють прогнозувати зміни територій ПЗФ в умовах хронічної трансформації ландшафту та визначати мінімальні розміри резерватів, зда-

тних забезпечити підтримання повноцінного біологічного різноманіття автохтонної флори і фауни. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.35 Екологія

34.06.19.0257/0419U001315

Явнюк Андріан Андріанович. Особливості раннього онтогенезу очерету звичайного *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. в умовах радіонуклідного забруднення водойм: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 15.05.2019.

УДК [[581.141:582.542.11]:504.455(477.41/.42)](043.5).

204 с.: 33 табл., 63 іл. – Бібліогр.: 295 назв.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню порушень розвитку насінневого потомства очерету звичайного *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. в умовах впливу тривалого низькоінтенсивного йонізуючого опромінення та різної тривалості періоду спокою. Встановлено обернену залежність життєздатності насінневого потомства очерету від потужності поглиненої дози хронічного опромінення. Збільшення тривалості періоду спокою зернівок очерету з 30 до 160 діб супроводжувалось відновленням життєздатності насінневого потомства рослин з водойм Чорнобильської зони відчуження. Найпоширенішими аномаліями життєздатних насінневих паростків очерету були порушення органогенезу та геотропізму, частка яких від загальної кількості аномальних паростків була на порядок більшою порівняно з референтними вибірками. Встановлено, що виживаність, ростові показники та загальна кількість аномалій розвитку насінневих паростків вірогідно відображають вплив радіаційного чинника і можуть бути рекомендовані для оцінки ураження очерету в умовах хронічного впливу йонізуючого опромінення у забруднених радіонуклідами водоймах.

34.06.19.0258/0419U001316

Пришляк Сергій Петрович. Радіонуклідне забруднення вищих водяних рослин та роль гелофітів у міграції ¹³⁷Cs у прісноводних водоймах: Дис... к.б.н. /Інститут гідробіології НАН України. – Захищена 15.05.2019.

УДК [[581.141:582.542.11]:504.455(477.41/.42)](043.5).

194 с.: 46 табл., 50 іл. – Бібліогр.: 192 назви.

Дисертація присвячена визначенню особливостей формування радіонуклідного забруднення вищих водяних рослин у водоймах, розташованих поза межами зони відчуження та встановленню ролі гелофітів у міграції ¹³⁷Cs у водоймах різного трофічного статусу. У 2010-2017 рр. максимальні значення питомої активності ¹³⁷Cs у рослинах досліджених водойм перевищували дозаварійні величини у 8-3000 разів і досягали 11000 Бк/кг, ⁹⁰Sr - перевищували дозаварійні рівні в рослинах окремих водойм і досягали 80 Бк/кг. Показано, що у водоймах, які розташовані поза межами зони відчуження, радіоактивність вищих водяних рослин в основному сформована ¹³⁷Cs. Його внесок до сумарної активності рослин різних видів становив від 52 до 99 %. Аналіз закономірностей формування радіонуклідного забруднення надземних і підземних органів гелофітів у водоймах різного типу і трофічного статусу показав, що висока питома активність ¹³⁷Cs у ґрунтових коренях обумовлює переважне накопичення радіонукліда підземними органами. Життєдіяльність гелофітів сприяє перерозподілу валового вмісту та обмінних і необмінних форм ¹³⁷Cs у товщі донних відкладів. Щорічно відмирання гелофітів обумовлює біотрансформацію 0,3-1,1 % загальної кількості ¹³⁷Cs у верхньому шарі донних відкладів. Величина поглиненої гелофітами дози випромінювання ¹³⁷Cs на 78-95 % обумовлена опроміненням підземних органів.

34.06.19.0259/0218U007910

Використання кліматичних градієнтів для оцінки впливу змін клімату на варіативність степових екосистем: Заключний звіт /Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України; Керівник Винокуров Денис Сергійович. – ДР 0118U001524. УДК 504.38:581.526.45(477).

100 с.

Об'єкт дослідження - степові екосистеми України. Мета роботи - визначення кореляції між зміною кліматичних градієнтів та варіативністю степових угруповань, виявлення індикаторних груп видів та передбачення впливу змін клімату на степові екосистеми. Створено базу даних геоботаничних описів степової рослинності України, яка налічує 6912 описів, з них 4010 - з точними географічними прив'язками. Проведено синтаксономічну та географічну стратифікацію, в результаті чого отримано 3148 описів та 36463 локалітети видів степової рослинності. Здійснено класифікацію степової рослинності України та виявлено основні синтаксономічні одиниці. Проведено оцінку екологічних амплітуд видів за 19 біокліматичними факторами для моделювання та ГІС. В результаті виявлено індикаторні групи видів, поширення яких найбільше корелює з кліматичними градієнтами. Для окремих найбільш поширених видів з кожної кліматичної групи, а також для груп видів та синтаксономічних одиниць здійснено моделювання сучасного та прогнозованого поширення. Складено картосхеми сучасного та прогнозованого поширення індикаторних видів та їх комбінацій в Україні.

34.06.19.0260/0219U000012

Рибогосподарська характеристика ділянки р. Дністер в межах Львівської області:

Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Долинський В.Л. – ДР 0118U007332. УДК 597.2/.5(282.247.314).

34 с.

На основі аналізу опублікованих даних за 1864-2016 рр. дана характеристика різноманіття іхтіофауни басейну Верхнього Дністра в межах Львівської області. Показано наявність 58 видів міног та риб з 17 родин, серед яких присутні 15 видів, занесених у Червону книгу України. Охарактеризовано їх біологічні особливості та міграційна поведінка риб. Надано рекомендації з мінімізації негативного впливу будівництва і експлуатації МГЕС на біорізноманіття та збереження рибних запасів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.06.19.0261/0219U000486

Концептуальні підходи до розробки методів управління станом водних техно-екосистем енергетичних об'єктів: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Дубняк Сергій Сергійович. – ДР 0116U003553. УДК 001.8:[556.18+574.65].

394 с.

Визначено ключові показники стану та якості водного середовища прісноводних екосистем. Створено математичну модель розрахунків їх балансу та динаміки в техноекосистемах за різних гідрометеорологічних та техногенних умов. Розроблено принципові положення методичної бази регулювання та управління станом екосистем дніпровських водосховищ шляхом використання еколого-гідродинамічного районування їх озерних ділянок. Досліджено наслідки впливу гідрологічного, хімічного та термічного факторів на гідробіологічний режим водойм-охолоджувачів енергетичних об'єктів шляхом вивчення їх структурно-функціональної організації, вплив біотичних факторів, зокрема роль видів-вселенців на формування гідробіологічного режиму техноекосистем. Проведено аналіз можливостей ефективного ви-

користання європейських підходів щодо оцінок екологічного стану та екологічного потенціалу водних екосистем, на які впливають техногенні фактори (гідродинамічні процеси, теплове і хімічне забруднення) і з метою застосування їх при розробці методичної бази гідробіологічного моніторингу та управління

34.06.19.0262/0219U000545

Трансформація та перерозподіл радіонуклідів у компонентах екосистеми водойми-охолоджувача Чорнобильської АЕС на стадії виведення з експлуатації: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Ганжа Христина Дмитрівна. – ДР 0117U003481. УДК 574.5:[577.34:[546.36+546.42]] (477.41/.42).

45 с.

У звіті розглянуто сучасний стан водойми-охолоджувача. Проаналізовано питому активність радіонуклідів та їх фізико-хімічні форми у донних відкладах і вищих водяних рослинах екосистеми водойми-охолоджувача Чорнобильської АЕС на стадії виведення з експлуатації. Виявлено наявність значних запасів ¹³⁷Cs у донних відкладах водойми-охолоджувача, ⁹⁰Sr переважно знаходиться у обмінному стані, що дозволяє припустити високу здатність радіонукліда переходити у розчин та поглинатися гідробіонтами. В рамках проведеної роботи, також, спостережено, що питома активність ¹³⁷Cs для обох досліджуваних видів вищих водяних рослин переважає активність ⁹⁰Sr. За досліджуваній період відмічено переважання ⁹⁰Sr у обмінних формах, натомість ¹³⁷Cs депонується рослинами у слабкообмінних формах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

34.06.19.0263/0219U000715

Оцінка впливу будівництва і експлуатації каскаду п'яти міні ГЕС в смт. Великий Бичків, Рахівського району, Закарпатської області на водні екосистеми р. Шопурка: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Летицька Олена Миколаївна. – ДР 0118U004774. УДК 574.5(001.891:504.453)(4:556.18).

93 с.

Проведено аналіз літературних джерел та фондових матеріалів Інституту гідробіології видового різноманіття гідробіонтів басейну р. Шопурка та екологічного стану масивів поверхневих водних об'єктів. Визначені сучасні та перспективні джерела забруднення масивів поверхневих вод. Виконана узагальнююча комплексна оцінка сучасного екологічного стану р. Шопурка і прогноз впливу на її водні екосистеми планованої діяльності. Розроблено програму моніторингу водних екосистем при будівництві і експлуатації п'яти МГЕС на р. Шопурка в межах смт Великий Бичків, Рахівського району, Закарпатської області

34.06.19.0264/0219U000716

Попередня оцінка можливого впливу будівництва та експлуатації розглянутих МГЕС на екологічний стан річок Львівської та Харківської областей з урахуванням компенсаційних екологічних заходів для забезпечення мінімізації можливого негативного впливу: Заключний звіт /Інститут гідробіології НАН України; Керівник Долинський Валентин Леонідович. – ДР 0118U002125. УДК 574.5:[504.05:621.311.21](293.451/454).

88 с.

Проведено аналіз ретроспективних і натурних даних щодо біотичного різноманіття річок в межах Львівської і Харківської областей, вивчено стан рибних запасів та мерецій-

на поведінка риб і безхребетних. Проведено попередню оцінку можливого впливу будівництва та експлуатації розглянутих МГЕС на екологічний стан річок Львівської та Харківської областей з урахуванням компенсаційних екологічних заходів для забезпечення мінімізації можливого негативного впливу. Надані рекомендації щодо мінімізації негативного впливу на біорізноманіття і збереження рибних запасів Роба передається за кордон за договірною ціною.

34.39 Фізіологія людини і тварин

34.06.19.0265/0218U007821

Дизайн, синтез та механізм дії нових антиепілептичних/нейроактивних сполук для різноспрямованої регуляції ГАМК- та глутаматергічної нейротрансмісії з метою лікування епілепсії та інших нейропатологій: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Борисова Тетяна Олександрівна. – ДР 0118U004732. УДК 612.8 :577;542.9;547.1; 661.1:615.4.

57 с.

Оптимізовано методи одержання та модифікації нових антиепілептичних/нейроактивних сполук, тіопірано[2,3-d]тіазолів та 3,5- та 2,5-дизаміщених-4-тіазолідинонів, для різноспрямованої регуляції ГАМК- та глутаматергічної нейротрансмісії з метою лікування епілепсії та інших нейропатологій. На основі первинного скринінгу *in vivo* відібрано ряд сполук-лідерів для дослідження їх нейромодуючої дії *in vitro*, на нервових терміналях головного мозку щурів. Встановлено сполуки, що здатні викликати деполаризацію плазматичної мембрани нервових терміналей та знижувати ацидифікацію синаптичних везикул, а також ті, що спроможні спричинити гіперполяризацію плазматичної мембрани та підвищення ацидифікації синаптичних везикул. Встановлено сполуки, здатні підвищувати позаклітинний рівень нейромедіаторів у нервових терміналях головного мозку.

34.06.19.0266/0218U007879

Протон-чутливі іонні канали в якості фармакологічної мішені у лікуванні епілепсії: Заключний звіт /Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України; Керівник Максимюк Олександр Петрович. – ДР 0118U004713. УДК 611.81.14:612.822.3.

61 с.

З урахуванням даних попереднього молекулярного моделювання та біологічних досліджень розроблено удосконалені методики синтезу полігалогеновміщуючих карбоксидімінів та поліфлуоропохідного гетероциклічного карбоксидіміну. Синтезовані сполуки охарактеризовані методами хроматомаспектрометрії та ЯМР-спектроскопії на ядрах ¹H. Усі синтезовані сполуки не проявляли цитотоксичних ефектів у концентраціях до 100 мкМ/л. Досліджено активність цих сполук на людських ASIC1a каналах у клітинах лінії НЕК 293. Виявлена властивість цих сполук концентраційно-залежно пригнічувати активність hASIC1a. Проведені дослідження впливу найбільш активних сполук на поведінкові реакції та електричну активність гіпокампу експериментальних тварин *in vivo*.

34.06.19.0267/0219U000057

Розробка новітніх інгібіторів зсідання крові на основі фармакологічних агентів, що інгібують ензиматичну активність тромбіну та фактору Ха: Заклучний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Платонова Тетяна Миколаївна. – ДР 0118U000453. УДК 517.112: 612.115.

52 с.

За допомогою біоінформатичного аналізу було обрано низькомолекулярні сполуки, специфічні до активного центру тромбіну та фактора Ха. Ці сполуки було синтезовано та охарактеризовано. Біологічний скринінг дозволив обрати сполуки, які ефективно інгібують зсідання плазми крові і можуть бути основою для створення водорозчинного високоафінного антитромботичного препарату.

34.06.19.0268/0219U000059

Нейродегенеративні, запальні та тромбогенні прояви атеросклерозу в моделі *in vivo*: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Чернишенко Володимир Олександрович. – ДР 0117U003559. УДК 517.112: 612.115.

28 с.

Застосування дієти з високим вмістом холестеролу спонтанно гіпертензивним щурам дозволило отримати модель атеросклерозу, при якій спостерігали достовірне потовщення та набряк медіа аорти щурів, порушення інтими та формування на її поверхні атеросклеротичних бляшок. Застосування NSE впродовж вироблення у щурів атеросклерозу не дозволило нормалізувати прокоагулянтний потенціал плазми крові дослідних щурів, однак сприяло зниженню проявів запалення, яке супроводжує атерогенез.

34.06.19.0269/0219U000108

Визначення ролі пуринових та глутаматних рецепторів сенсорних нейронів у проведенні больових сигналів: Заключний звіт /Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України; Керівник Кулик Вячеслав Борисович. – ДР 0117U006170. УДК 612.27:577.1.

41 с.

На ко-культивованих нейронах проаналізовано короткочасні зміни ефективності

глутаматергічної синаптичної передачі в сенсорних синапсах

34.06.19.0270/0219U000634

Нова біологічна модель для нейротоксикологічних досліджень фосфорорганічних сполук: Заключний звіт /Інститут біології тварин НАН України; Керівник Салига Юрій Тарасович. – ДР 0118U006478. УДК 632.95.024/57.084.

58 с.

НДР присвячена вивченню біохімічних і фізіологічних особливостей механізмів токсичного впливу фосфорорганічних сполук (основних діючих речовин багатьох поширених пестицидів широкого спектру дії і засобів побутової хімії) на організм. Широке використання в сільському господарстві, а також у хімічній промисловості, медицині і т.д. і одночасно висока токсичність цих ксенобіотиків викликає значний ризик інтоксикацій, особливо серед дітей. Стояло завдання розробити нові високочутливі методи, які зможуть оцінити біологічну, екологічну і медичну безпеку фосфорорганічних сполук. Для цього створено нову біологічну модель для таких досліджень з використанням акваріумних риб *Danio rerio*. Встановлено зміни у низці гематологічних, біохімічних, показників *D. rerio*, які зазнавали дії хлорпірифосу, а також зміни у їх лігментації і поведінці, які можуть бути використані у ролі індикаторних параметрів при оцінці токсичної дії досліджуваного ксенобіотика та інших фосфорорганічних сполук.

34.41 Морфологія людини і тварин

34.06.19.0271/0519U001075

Скоробогатов Андрій Миколайович. Вікові

особливості росту, будови та формоутворення кісток скелету після впливу на організм летючих компонентів епоксидних смол (анатомо-експериментальне дослідження):

Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 11.04.2019.

УДК 616.71:612.66+678.686.

605 с.: 128 табл., 102 іл. – Бібліогр.: 615 назв.

Дисертація присвячена дослідженню актуальної наукової проблеми щодо вивчення морфології кісток щурів різних вікових періодів. Вперше в експерименті на достатньо великій кількості тварин розкрито закономірності змін макрота мікроструктури кісток скелету після інгаляційного впливу толуолу та епіхлоргідрину. Вперше проведено вивчення особливостей морфогенезу кісток скелета після інгаляційного впливу летючих епоксидних смол у тварин різного віку. Виявлено порушення процесів росту кісток, структури наросткового хряща, губчастої та компактної речовини, а також зменшення їх мінерального насичення та зміну водноелектролітного складу. Отримано нові морфологічні дані про деструктивний вплив толуолу та епіхлоргідрину на скелет та встановлено зв'язок між терміном дії фактора та глибиною деструктивних змін, які найбільш виражені у тварин старечого віку. Вперше доведено корегуючу дію тіотриазоліну та настоянки ехінацеї на показники росту, формоутворення та мінерального складу кісток, які підлягали вивченню, тварин у різні періоди онтогенезу та в різні терміни після припинення дії летючих епоксидних смол.

34.06.19.0272/0419U001250

Гаврищук Юрій Миколайович. Структурно-функціональна перебудова судин і кори головного мозку щурів при експериментальній оклюзії аорто-клубового сегмента та його реканалізації: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 12.04.2019.

УДК 616.145.11-071.3-02:616.134-007.272]-092.9.

170 с.: 8 табл., 36 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

Дисертація присвячена встановленню особливостей перебудови судин і клітин кори головного мозку щурів при експериментальній оклюзії аорто-клубового сегмента і його реканалізації, а також при корекції реперфузійних змін. У динаміці адаптаційно-компенсаторних процесів виділено такі типи реакцій: альтеративні – до 3-ї доби спостереження з розвитком гідропічної дистрофії нейронів на тлі вазодилатації судин середнього діаметра з одночасною вазоконстрикцією малих артерій; адаптаційно-компенсаторні – 3-7-а доби експерименту із стабілізацією морфофункціонального стану гемомікроциркуляторного русла і цитоархітектоніки кори головного мозку та відновні – з 14-ї по 28-му доби спостереження із зворотнім розвитком альтеративних змін. Відновлення прохідності черевного відділу аорти на перших порах супроводжується поглибленням змін у судинах і клітинах головного мозку. Застосування актовегіну дозволяє зменшити ступінь вираженості реперфузійних змін у відновний період.

34.06.19.0273/0419U001251

Луцик Святослав Олександрович. Морфофункціональні та лектиногістохімічні особливості надниркових залоз потомства щурів, що розвивалося за умов тироїдної патології материнського організму (експериментальне дослідження): Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 11.04.2019.

УДК 611.451-018:547.96] -019:616.441-056.71.092.9.
171 с.: 8 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 223 назви.

Дисертація присвячена дослідженню впливу експериментального гіпо- та гіпертирозу материнського організму на структурні компоненти надниркових залоз потомства на послідовних етапах пре- і постнатального онтогенезу. Показано що морфогенез надниркових залоз щура триває після народження і, в основному, завершується до 10-ї постнатальної доби, починаючи від якої у мозковій речовині відмічено високий рівень експонування рецепторів лектинів LCA, PNA, CNFA, WGA, SNA та LABA. Гіпотироз материнського організму обумовлює затримку розвитку надниркових залоз, що проявляється відсутністю острівців хромафіноцитів на 1-у постнатальну добу. На 10-у постнатальну добу на тлі тиреоїдного дисбалансу задокументовано посилення проліферації та апоптозу у складі кіркової речовини у поєднанні з пригніченням інтенсивності обох процесів у мозковій речовині. Лектини можуть бути рекомендовані в якості селективних гістохімічних маркерів структурних компонентів надниркових залоз щура, а саме: LCA, PNA, CNFA, WGA, SNA та LABA – клітин мозкової речовини; PNA – секреторних гранул хромафіноцитів, елементів комплексу Гольджі адренкортикоцитів; LCA та LABA – комплексу Гольджі хромафіноцитів; NPA – активованих макрофагів; SNA – мігранторних еозинофілів крові; WGA – епінефроцитів, нореінефроцитів та апоптосом у складі мозкової речовини.

34.43 Імунологія

34.06.19.0274/0219U000053

Розробка флуоресцентних репортерів для візуалізації та характеристики нативних та апоптичних клітин: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Назаренко Володимир Іванович. – ДР 0116U001668. УДК 577.112.4:57.087.1.

144 с.

Розроблено нові флуоресцентні наноконізати із парамагнітними властивостями. Створені мультифункціональні наносенсори з різними варіантами поверхні наночастинок та флуорофорів у якості репортерів. Показано, що кон'югація парамагнітних наночастинок, вкритих оксидом силіцію, із флуоресцентноміченим Аннексином 5 є зручним підходом для сортування апоптичних та живих клітин в медико-біологічних дослідженнях.

34.45 Фармакологія

34.06.19.0275/0219U000172

Розроблення геріатричної фармацевтичної композиції для лікування нейродегенеративних захворювань: Заклучний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Бессарабов Володимир Іванович. – ДР 0117U007411. УДК 615:577.24.

192 с.

Об'єкт дослідження - фізико-хімічні та плейотропні фармакологічні властивості активних фармацевтичних інгредієнтів (АФІ). Мета дослідження - розроблення нової геріатричної фармацевтичної композиції для лікування нейродегенеративних захворювань з поліпшеними параметрами специфічної плейотропної фармакологічної активності, біодоступності та зниженими ефектами поліпрагмації і токсичної дії. Методи дослідження - для дослідження ex vivo кінетичних закономірностей та механізму інгібування молекулами-кандидатами бутирилхолінестерази сироватки крові людини використано UV-Vis-спектрофотометрію; для доказу утворення комплексів гесперидину з полімерами - FTIR-спектроскопію. Розроблено методики та технологічну

блок-схему отримання нанорозмірних твердих дисперсних систем (ТДС) АФІ з фармацевтично прийнятними полімерами. Встановлено, що ТДС гесперидину інгібує бутирилхолінестеразу сироватки крові людини за змішаним (частковим) механізмом. Розроблено технологічну блок-схему виробництва лікарського засобу на основі фармацевтичної композиції для лікування нейродегенеративних захворювань у відповідності до вимог GMP. Визначено ризики для якості в технологічному процесі виробництва досліджуваного лікарського засобу. Досліджено хімічну сумісність і стабільність АФІ та допоміжних речовин розробленої фармацевтичної композиції. Практична значимість роботи полягає у можливості застосування геріатричної фармацевтичної композиції на основі ТДС гесперидину у складі лікарського засобу для лікування нейродегенеративних захворювань як ефективного активного фармацевтичного інгредієнта з плейотропним характером дії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

34.47 Токсикологія

34.06.19.0276/0419U001292

Рашківська Інна Олександрівна. Нейротоксична дія зета-циперметрину на щурів за умов його впливу в пре- і постнатальному періодах: Дис... к.б.н. /Державне підприємство "Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л.І. Медведя Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 21.05.2019.

УДК 615.917:632.95:[591.48.044:591.366.

166 с.: 30 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 133 назви.

Дисертація присвячена дослідженню нейротоксичного впливу зета-циперметрину на нервову систему потомства F1 покоління самиць щурів, які отримували тестову субстанцію з 6 дня вагітності по 21 день лактації в дозах 0; 5; 12,5; 35 і 70 мг/кг маси тіла. На підставі аналізу отриманих результатів показано, що зета-циперметрин у дозах 35 мг/кг і 70 мг/кг маси тіла спричиняє затримку фізичного розвитку та статевого дозрівання потомства F1 покоління та впливає на функціональний стан нервової системи щурят у лактаційному періоді за показниками швидкості формування рухових рефлексів і змін поведінкових реакцій. Показано, що в постнатальному періоді спостерігалися статево відмінності в чутливості до дії зета-циперметрину на організм потомства: самці були більш чутливі, ніж самиці. Встановлена вибірково вікова чутливість до загальнотоксичної дії зета-циперметрину: F1 потомство в лактаційному періоді було більш чутливе, ніж вагітні та лактуючі P0 самиці щурів. Для порівняльної оцінки системної та нейротоксичності зета-циперметрину та циперметрину проведені дослідження впливу циперметрину на вагітних і лактуючих самиць щурів і функціональний стан нервової системи їхнього потомства в аналогічних умовах експерименту. Продемонстровано, що зета-циперметрин виявляє більш виражений загальнотоксичний і нейротоксичний ефект порівняно з циперметрином. За результатами досліджень науково обґрунтований недіючий рівень зета-циперметрину за нейротоксичним ефектом для потомства щурів в умовах проведених досліджень.

34.06.19.0277/0419U001293

Усенко Тетяна Вікторівна. Морфологічний та морфофункціональний стан периферичної крові щурів Wistar Hannover за гострої інтоксикації деякими фунгіцидами групи триазолу та механізми їх гематотоксичної дії: Дис... к.б.н. /Державне підприємство "Науковий центр превентивної токсикології, харчової та хімічної безпеки імені академіка Л.І. Медведя Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 21.05.2019.

УДК 615.9:616.15: 632.95.024.

157 с.: 15 табл., 31 іл. – Бібліогр.: 134 назви.

Дисертація присвячена визначенню особливостей токсичного впливу деяких триазольних фунгіцидів, зокрема епоксиконазолу, ципроконазолу та тебуконазолу, на систему крові щурів Wistar Hannover за умови гострої пероральної інтоксикації та встановленню механізмів їх гематотоксичної дії. Для цього було проведено комплексний аналіз характеру змін морфологічного та морфофункціонального складу периферичної крові експериментальних щурів в динаміці в розрізі токсикологічної залежності "час-ефект". Встановлено додаткові механізми гематотоксичної дії тебуконазолу на основі вивчення процесів кровотворення в кістковому мозку та селезінці. На підставі отриманих результатів досліджень показано, що основним механізмом гематотоксичної дії триазолів є цитотоксичний вплив на клітини периферичної крові, що проявився в значному їх руйнуванні та набутті ними дегенеративних ознак. У відповідь на це встановлено реалізацію захисної функції крові через появу в циркулюючому руслі макрофагів. Спільною відповідною реакцією на основний механізм дії були гіпоксія та компенсаторний еритроцитоз, лейкоцитоз, нейтрофілія, лімфоцитопенія, стимуляція моноцитопоезу в кістковому мозку, підвищення цитохімічної активності НХАЕ в нейтрофілах, СДГ та КФ в лімфоцитах та кількісні коливання імункомпетентних клітин. Епоксиконазол та тебуконазол володіли анемізуючою дією, викликали патологічну регенерацію еритрона. Було встановлено декілька додаткових механізмів гематотоксичної дії тебуконазолу: порушення гемоглобіноутворення, дизеритропоєз з патологічною регенерацією, розвиток екстремедулярного кровотворення в селезінці та вплив на деякі ланки імунітету.

34.49 Радіаційна біологія

34.06.19.0278/0219U000060

Розробка нових нанорозмірних каліксаренових ефektorів АТР-залежних ензиматичних та катіон-транспортуючих систем: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАНУ; Керівник Бабіч Лідія Григорівна. – ДР 0118U006093. УДК 577.352.4+577.152.3.

38 с.

Встановлено, що за нетривалої (5-10 хв.) інкубації мітохондрій міометрія в присутності 10 мкМ калікс[4]аренхалконамідів, які містять від двох до чотирьох халконових залишків, збільшується рівень поляризації мембран мітохондрій, зростає концентрація іонізованого Са у матриці мітохондрій, змінюється середній гідродинамічний діаметр мітохондрій. Доведено, що халкон-вмісні калікс[4]арени (С-138, С-137, С-1023 та С-1011) з різною ефективністю гальмують окиснення ендогенних нуклеотидів в електронно-транспортному ланцюзі. Посилення генерації активних форм кисню спостерігається за присутності калікс[4]аренів С-1023 та С-1011, що може призвести до оксидативного стресу та мітохондріальної дисфункції. Показано, що усі досліджені халкон-вмісні калікс[4]арени С-138, С-136, С-137, С-1012, С-1021, С-1023, С-1024 та С-1011 незначно активують ензиматичні активності Са²⁺, Mg²⁺-АТРази та Na⁺, K⁺-АТРази плазматичної мембрани: на 5-10 % відносно контрольного значення. Активність базальної Mg²⁺-АТРази ці калікс[4]арени з різною ступеню ефективності пригнічують.

36 ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ

36.01 Загальні питання геодезії і картографії

36.06.19.0279/0219U000688

Розробка фізичних основ проведення космічного моніторингу із західної зони СКА-КО в інтересах національної безпеки, оборони: Заключний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"; Керівник Єпішев Віталій Петрович. – ДР 0116U004790. УДК 528.341,522.527.

152 с.

Розкрито механізм вікових збурень в обертанні ШСЗ, породжений взаємним впливом гравітаційних полів Землі, Місяця, Сонця. Запропоновані обчислювальні методи виявлення об'єктів з близько нульовим рухом. Розроблено систему критеріїв ототожнення невідомих космічних апаратів. Визначено понад 8000 положень більше 50-ти ГСС, проведено фотометричні спостереження 27-ми ШСЗ, 18-ти астероїдів, 25-ти змінних зір.

37 ГЕОФІЗИКА

37.01 Загальні питання геофізики

37.06.19.0280/0219U000680

Розробка рекомендацій з визначення енергетичного класу сейсмічних джерел в локальній та регіональній зонах: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Ляшук Олександр Іванович. – ДР 0118U003953. УДК 550.34.

12 с.

В результаті реалізації роботи виведені співвідношення між відстанню до джерела і значеннями калібрувальної функції для оцінки енергетичного класу землетрусів. Визначені залежності між енергетичним класом і магнітудою землетрусів. Розроблені рекомендації по визначенню магнітудних оцінок з використанням енергетичного класу землетрусів на основі даних цифрових каналів ГЦСК та внесені зміни та доповнення до ПМЗ на АРМ ОЧ ПУ.

37.06.19.0281/0219U000682

Розробка пропозицій щодо вдосконалення існуючої мережі збору і обробки даних методів виявлення: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Ляшук Олександр Іванович. – ДР 0118U003956. УДК 550.3.

29 с.

В роботі аналізуються особливості проблеми структурного синтезу територіально розподілених систем. Визначено вимоги, яким повинні задовольняти підходи до її вирішення. На основі раніше визначеної послідовності вирішення завдань проблеми запропонована структура ітераційної схеми логічного проектування систем спостереження, передачі та обробки інформації Головного центру спеціального контролю Державного космічного агентства України

37.06.19.0282/0219U000685

Методика калібрування короткоперіодних електромеханічних сейсмоприймачів: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України;

Керівник Лящук Олександр Іванович. – ДР 0118U003961. УДК 550.3.

20 с.

В даній роботі представлена методика калібрування аналогових електромеханічних сейсмоприймачів, адаптована до використання на сейсмічних датчиках радянського виробництва типу КСВ, КСГ, К-212-С, К-213-С, що експлуатуються в Головному центрі спеціального контролю. Методика дозволяє отримати параметри чутливості сейсмоприймача та визначити його амплітудно-частотну характеристику і, як наслідок, збільшити точність визначення енергетичних параметрів зареєстрованих сейсмічних джерел.

37.15 Геомagnetизм і високі шари атмосфери

37.06.19.0283/0218U007851

Розробка перспективних технологій для пошуку рудопроявів корисних копалин: Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С.І.Субботіна НАН України; Керівник Кушнір Антон Миколайович. – ДР 0118U001915. УДК 550.372/373.

26 с.

У звіті викладено результати сучасних досліджень геофізичних параметрів літосфери Голованівської шовної зони Українського щита, на основі чого знайдено принципові регіональні та локальні особливості глибинної будови, що дають змогу оцінювання перспектив та пошуку рудопроявів корисних копалин. Проведено сучасні експериментальні МТ/МВ роботи у межах Ятранського блоку ГШЗ, на їх основі побудовано різного рангу 3D геоелектричні моделі земної кори і верхньої мантії регіону із залученням даних попередніх електромагнітних досліджень. Виявлено аномалії високої електропровідності з опором 2-250 Ом·м у земній корі, які співпадають з глибинними зонами розломів і до глибин 2,5 км представлені субвертикальними структурами, а глибше - переважно субгоризонтальними шарами. Власне Тарасівська структура фрагментарно проявляється у низькому електричному опорі, її субшироко перетинають електропровідні зони з різним питомим опором, в яких саме низькі значення від 10 Ом·м на півдні до 100 Ом·м на півночі знаходяться в її контурі, а у вертикальному розрізі її можна представити у вигляді кількох шарів:перший - електропровідний, скоріше за все пов'язаний не тільки з високою електропровідністю поверхневих осадових відкладів, але і з зоною дезінтеграції порід кристалічного фундаменту; другий - високого опору, можливо представлений однорідною не диференційованою товщею; третій - електропровідний шар, зона залягання палеоархейських кристалосланців та ендербітів, вірогідно може пояснюватись особливим складом порід земної кори на цих глибинах (графітизацією, сульфідизацією та інше) або флюїдизацією різного походження. Загалом для ГШЗ низькоомні аномалії приурочені до протяжних смуг і областей поширення графітовмісних порід і зон метасоматозу уздовж протяжних зон розломів. У їх межах розташовуються більшість відомих у регіоні родовищ і рудопроявів рудних корисних копалин. Робота передається за кордон за договірною ціною.

37.06.19.0284/0219U000670

Моделі спостережуваності динамічних процесів у близькому космосі та методи їх математичної інтерпретації і прогнозування: Заключний звіт /Інститут космічних досліджень Національної академії наук України та Державного космічного агентства України; Керівник Черемных Олег Константинович. – ДР 0118U003222. УДК 551.510(6),52(15).003, 52(15):001.89, 528.88.551,533.9,629.78.

66 с.

1.Розроблено комплексний метод визначення та аналізу хвильових збурень термосфери за даними прямих супутникових спостережень, реалізований у формі набору алгоритмів, математичного і програмного забезпечення. 2. Розглянуто постановку та можливі шляхи розв'язання нового типу задач в моделюванні атмосферних акусто-гравітаційних хвиль - визначення умов їх ефективної дії на іоносферу, яка в такому разі виступає щодо них як деяке "активне дзеркало". Продемонстрована більша ефективність пакетного випромінювання наземного акустичного генератора ЛЦ ІКД НАНУ-ДКАУ порівняно з акустичним випромінюванням осередку землетрусу, показано, що розподілення енергії випромінювання між некогерентними модами дає вигравш в іоносферній ефективності порівняно з монохроматичною хвилею тієї ж енергії. 3.Знайдено новий підхід до розв'язання проблеми зближення і взаємного розташування космічних апаратів, що дозволяє з заданими швидкістю і точністю проводити стикування космічних апаратів. 4.Досліджені хвильові процеси в сонячних плазмових циліндричних структурах. Показано, що наявність теплового потоку від периферії плазмового циліндру до центру може призводити до розпаду конфігурації. Встановлено, що вихори в сонячній атмосфері можуть викликати підйом та деформацію поверхні спікули (циліндра), а також привести її до обертання та розриву спікули з виділенням енергії.

37.21 Метеорологія

37.06.19.0285/0219U000683

Розробка технічних пропозицій щодо розвитку системи інфразвукових спостережень в установах спеціального контролю: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Лящук Олександр Іванович. – ДР 0118U003959. УДК 551.596.

21 с.

Проаналізовані сучасні технічні рішення побудови систем акустичного групування у Світі та особливості їх експлуатації. Проведений аналіз поточних проблем які склалися в існуючій системі інфразвукових спостережень установ спеціального контролю. Розроблені пропозиції по модернізації існуючих акустичних груп в установах спеціального контролю.

37.06.19.0286/0219U000684

Дослідження часової мінливості концентрації Берилію-7 в приземному шарі атмосфери та можливостей використання отриманих даних при виконанні задач моніторингу космічної погоди: Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космічного агентства України; Керівник Лящук Олександр Іванович. – ДР 0118U003960. УДК 551.5.

45 с.

В роботі сформульовано основні параметри берилію-7 та його походження. Розкрито алгоритм визначення концентрації ⁷Ве у приземному шарі атмосфери. Представлені дані метеорологічних параметрів за період проведення досліджень. Показані варіації надходження ізотопу берилію-7 в приземну частину атмосфери та результати вимірювання об'ємної активності ізотопу ⁷Ве в залежності від сезонів року. Підтверджено зв'язок концентрації ⁷Ве в атмосфері з метеорологічними параметрами. Встановлено від яких чинників залежить концентрація берилію-7 в атмосферному повітрі. Здійснено вивчення властивостей ізотопу ⁷Ве в атмо-

сфері. Оцінено ступінь очищення атмосферного повітря від радіоактивного берилію-7 через атмосферні опади.

37.35 Прикладна геофізика

37.06.19.0287/0218U008023

Розробка програмно-методичного забезпечення для виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт геофізичного приладобудування: Заключний звіт /Інститут телекомунікацій і глобальної інформаційного простору НАН України; Керівник Трофимчук Олександр Миколайович. – ДР 0118U001738. УДК 550.8.

181 с.

Розроблено алгоритм розрахунку визначення сигналів в приймальному контурі зондів електричного каротажу (будь-яких конфігурацій з точковими та протяжними електродами, "без урахування" та "з урахуванням" можливості реалізації режиму "фокусування" струму) та в приймальному контурі зондів індукційного каротажу (для будь-яких конфігурацій багатокотушкових систем "без урахування" та "з урахуванням" феромагнітних серцевин котушок).

38 ГЕОЛОГІЯ

38.19 Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі

38.06.19.0288/0218U007870

Узгодження проектної документації, яка підлягає коригуванню: "Будівництво системи сейсмічного моніторингу в районі розташування ВП Хмельницька АЕС": Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Вербицький Сергій Тарасович. – ДР 0118U001746. УДК 550.34.

22 с.

Узгоджено проектну документацію, яка підлягає коригуванню внаслідок заміни сейсмічної апаратури виробництва Guralp Systems Ltd (Великобританія) на сейсмічне устаткування виробництва Nanometrics inc. (Канада). Підготовано та підписано Акт узгодження скоригованої проектної документації в частині сейсмічного устаткування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

38.06.19.0289/0219U000679

Дністровська ГАЕС. Натурні контрольні спостереження, спеціальні дослідження і моніторинг споруд при завершенні будівництва першої черги Дністровської ГАЕС у складі трьох гідроагрегатів. Сейсмічний моніторинг. Проведення режимних сейсмічних спостережень по 1 тимчасовій сейсмостанції за період з грудня 2017 р. по листопад 2018 р:

Заключний звіт /Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України; Керівник Вербицький Сергій Тарасович. – ДР 0118U005503. УДК 550.34.

18 с.

Протягом жовтня-грудня 2017 року та січня-листопада 2018 року проводилися безперервні сейсмічні спостереження на сейсмічній станції "Ломачинці". Сейсмічна станція обладнана сучасною цифровою апаратурою DAS-05, на якій втримані усі оптимальні умови реєстрації. По даних записів проведена обробка та інтерпретація одержаних результатів, на основі яких складено попередній каталог сейсмічних подій як в досліджуваному районі так і на суміжних територіях. Дана робота має важливе значення для дослідження сейсмічності території будівництва каскаду Дністровських

ГАЕС-ГАЕС, яка знаходиться в зоні зі складною тектонічною будовою. Робота передається за кордон за договірною ціною.

38.35 Мінералогія

38.06.19.0290/0219U000084

Створення лабораторних установок, що працюють на нових принципах, для виробництва високоякісних залізородних концентратів з високодисперсної залізородної сировини: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Брик Олександр Борисович. – ДР 0118U001689. УДК 549.02 + 551 + 553.08.

85 с.

Описано основні типи залізних руд Криворізького залізородного басейну, а також охарактеризовано основні традиційні способи їх збагачення. Створено діюче лабораторне обладнання для виробництва залізородних концентратів з високодисперсної залізородної сировини, а саме, лабораторні установки, що дозволяють здійснювати перетворення слабомагнітних мінералів на сильномагнітний магнетит з наступною сепарацією рудної та нерудної компоненти. Досліджено закономірності фазових перетворень високодисперсних залізних руд в газовому та водному середовищі (під дією НВЧ-випромінювання) та визначено оптимальні режими таких перетворень. Показано, що НВЧ-випромінювання стимулює процеси перетворень слабомагнітних мінералів (гематит, гетит) на сильномагнітний магнетит, при чому намагніченість отриманих зразків суттєво зростає. За допомогою створеного обладнання проведено магнітну сепарацію високодисперсної сировини та показано, що концентрація заліза в концентраті складає більше 69%. Новизна отриманих результатів полягає в тому, що розділення рудної і нерудної компоненти відбувається за допомогою різнополярних імпульсів магнітного поля, розділених інтервалами часу, за яких поле дорівнює нулю.

38.06.19.0291/0219U000085

Закономірності перетворення кристалічної структури та магнітних характеристик оксидів та гідроксидів заліза під впливом зовнішніх факторів: Заключний звіт /Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка; Керівник Пономар Віталій Павлович. – ДР 0117U006213. УДК 549.02 + 551 + 553.08.

150 с.

В результаті виконаної роботи досліджено перетворення структури та магнітних властивостей природного гематиту та гетиту у складі руди та синтетичного гематиту і гетиту під впливом температури, відновників та розчину солей заліза. Показано, що у присутності вуглеводів, монооксиду вуглецю та сидериту слабомагнітний гематит та гетит перетворюється на сильномагнітний магнетит. Також досліджено вплив розміру зерен на перетворення структури та магнітних властивостей природного гематиту за його відновлення монооксидом вуглецю та вуглеводами. Встановлено, що гематит з розміром частинок 0,05-0,4 мкм перетворюється повністю на магнетит протягом 40 хв. Показано, що нагрівання сидериту та суміші сидериту та гематиту призводить до утворення магнетиту без додавання будь-якого відновника за рахунок монооксиду вуглецю, що утворюється в процесі термічного розкладу сидериту. Також встановлено, що інкубація гетиту та гематиту у водному розчині солей заліза призводить до їх часткового перетворення на магнетит. Крім того, визначено хімічний та мінеральний склад і магнітні характеристики зразків до та після перетворень методами рентгеноструктурного аналізу, магнітометрії, термомагнітного аналізу та скануючої електронної мікроскопії.

Отримані результати можуть бути використані при вирішенні задач, пов'язаних з виробництвом залізорудних концентратів з бідних окиснених залізних руд.

38.49 Геологія рудних корисних копалин

38.06.19.0292/0218U007932

Комплексна оцінка та геолого-економічне обґрунтування перспектив освоєння екзогенних родовищ урану осадового чохла Українського щита: Заключний звіт /Державна установа "Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України"; Керівник Верховцев Валентин Геннадійович. – ДР 0116U007113. УДК 550.4:574.3.

210 с.

Заключний річний звіт про НДР: 210 с., 45 рис., 50 табл., 152 джерела. Об'єкт досліджень - уран в осадовому чохла Українського щита (УЩ) та поверхневі його концентрації у зоні гіпергенезу в межах відомих родовищ натрій-уранової формації. Мета всієї роботи: сприяння розвитку мінерально-сировинної бази ядерної енергетики України на основі комплексної оцінки і геолого-економічного обґрунтування перспектив пошуків та освоєння екзогенних родовищ урану осадового чохла УЩ, вдосконалення і апробації пошукових методів та методик. Схарактеризовано будову осадового чохла Українського щита, умови та закономірності гідрогенного інфільтраційного рудоутворення, досліджено металогенію урановорудних районів і уранових родовищ осадового чохла. Розглянуто поверхневі концентрації урану (у зв'язку з родовищами урановорудної альбітитої формації Інгульського мегаблоку Українського щита), надана порівняльна характеристика поверхневих концентрацій урану Інгульського мегаблоку Українського щита і рудних районів Північної Америки. Визначені супутники уранового зрудення в осадовому чохла Українського щита, зоні гіпергенезу родовищ альбітитої формації та їх промислова значимість. Розроблені пошукові критерії гідрогенних уранових родовищ, поверхневих концентрацій урану в зоні гіпергенезу родовищ альбітитої формації. Викладено результати комплексних досліджень радіаційних параметрів навколишнього середовища на екзогенних родовищах урану осадового чохла Українського щита та деяких родовищах альбітитої формації Інгульського мегаблоку. Запропоновано сучасні модифікації радіометричного, еманацийного і підґрунтового геохімічного знімання для пошуків уранових родовищ. Оцінено перспективи розширення мінерально-сировинної бази урану України за рахунок гідрогенних родовищ. Робота має науково-теоретичне та практичне значення.

38.53 Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів

38.06.19.0293/0219U000007

Удосконалення та впровадження комплексної технології структурно-термотомографічних досліджень з метою виділення нафтогазоносних площ в басейні р.Сули:

Заключний звіт /Інститут геологічних наук Національної Академії Наук України; Керівник Багрій Ігор Дмитрович. – ДР 0118U005157. УДК 553.98.041:551.243:(550.84:531.113).

215 с.

На основі комплексного вивчення матеріалів сейсмічних досліджень, результатів дешифрування дистанційних досліджень, розподілу газогеохімічних, термометричних, еманацийних показників та їх відношень в басейні р.Сули, використовуючи оригінальні обчислювальні програми: " оптимізовано процедуру вибору представницьких ділянок для проведення досліджень, удосконалено технологію виконання геотермічних та еманацийних досліджень і відбору проб

підґрунтового повітря; " визначено особливості розподілу геотермічних, еманацийних та газогеохімічних показників у підґрунтовому повітрі; " виділено зони підвищеної газодинамічної активності; " виконано районування територій досліджень щодо перспектив пошуку покладів вуглеводнів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

38.63 Інженерна геологія

38.06.19.0294/0219U000361

Дослідження процесів багатостадійного формування й розвитку в часі та просторі вибухових сейсмічних імпульсів з використанням короткосповільненого підривання в гірництві: Заключний звіт /Інститут гідромеханіки НАН України; Керівник І.Бойко Віктор Вікторович – ДР 0115U002104. УДК 624.131.1.

248 с.

Розроблена математична модель, алгоритм та програма для чисельного моделювання взаємодії хвиль при вибуху системи циліндричних зарядів у гірській породі при одночасному підриванні та короткосповільнено. Отримана узагальнююча залежність швидкості зміщення ґрунту від параметрів вибуху розосередженого заряду і епіцентральної відстані на рівні інженерної формули. Розроблено спосіб підвищення надійності оцінки напруженого стану небезпечних до викиду гірничих порід у вугільних шахтах на основі вивчення характеру розповсюдження сейсмічних хвиль, збуджених струсовими вибухами. Підвищена безпека ведення гірничих робіт в шахтах. Розроблено схему апаратурного комплексу, що дозволяє проводити дистанційний моніторинг і контроль пружних і акустичних коливань, які виникають в межах вугільного пласта і породи для прогнозування та попередження раптових викидів на шахтах. Розроблено метод розрахунку сейсмічного впливу масових вибухів на сейсмостійкість, прилеглих до кар'єру, наземних споруд та карстової порожнини під ними, з урахуванням статичних сил у залежності від її розташування по відношенню до нижньої границі товщі, що стискається. Розроблено методи розрахунку ефективних і сейсдобезпечних параметрів буропідривних робіт для захисту природних об'єктів і житлових масивів сіл, наближених до кар'єрів. Розроблено нормативну документацію і рекомендації щодо проектування параметрів сітки свердловинних зарядів та комутації схем короткосповільненого підривання при вибухових роботах в умовах гіпсових масивів з пустотами, підвищено якість подрібнення гірничої маси з керованим сейсмоефектом по відношенню до охоронного об'єкту. На основі результатів аналітичних і експериментальних досліджень встановлено: потужність обертача бурового верстата експоненціально залежить від продуктивності буріння; питома енергоємність буріння конкретної гірської породи екстремально залежить від продуктивності буріння; оптимальному значенню продуктивності буріння відповідають мінімальні значення енергоємності процесу; запропоновано спосіб побудови геологічної структури колонки кожної свердловини, пробуреної на блоці, який підлягає підриванню, за моніторингом потужності, витраченої обертачем у процесі буріння, та визначення енергоємності для складання паспорту свердловинних зарядів ВР та макету його конструкції. Аналітичними дослідженнями фізики й механіки зустрічного поширення детонаційних хвиль від двох зарядів, розділених карстовою порожниною, встановлено, що забезпечення оптимальної передачі потенційної енергії в руйнівну роботу всередині конструкції свердловини створюється тоді, коли кожен подовжений заряд підривається з такими мілісекундними інтервалами уповільнення, при яких виникають умови змикання стелі й підшови карстової порожнини. Удосконалені методи розрахунку сейсдобезпечних і оптимальних параметрів сітки свердловин та інтервалів уповільнення

нижнього й верхнього детонаторів всередині свердловинних зарядів ВР, розділених карстовою порожниною, дозволяють забезпечити якісне руйнування закарстованих масивів порід та допустимі норми сейсмічних навантажень у зонах розташування наземних будівель і карстових порожнин під ними. Від впровадження результатів наукової роботи Науково-дослідної лабораторії з проблем сейсмічної безпеки технологічних вибухів очікуваний, сумарний по 3-м кар'ерам, економічний ефект становить 1165560,6грн на рік. Робота розповсюджується за договірною ціною.

39 ГЕОГРАФІЯ

39.21 Економічна і соціальна географія

39.06.19.0295/0419U001309

Бикова Марія Дмитрівна. Постіндустріальна трансформація просторової організації господарства Києва: Дис... к.геогр.н. /Інститут географії НАН України. – Захищена 10.05.2019.

УДК 911.375(477-25).

271 с.: 5 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 225 назв.

Розроблено та апробовано методику суспільно-географічного дослідження трансформації господарства міста з використанням ГІС-технологій. Визначено та проаналізовано основні чинники, що впливають на трансформаційні процеси у місті Києві та змінюють просторову організацію господарства. Здійснена диференціація виробничих територій за рівнем деіндустріалізації та постіндустріальної трансформованості. Схарактеризовано особливості просторової організації невиробничої сфери. Обґрунтовано пріоритетні напрями розвитку просторової організації господарства Києва.

41 АСТРОНОМІЯ

41.01 Загальні питання астрономії

41.06.19.0296/0219U000241

Астрофізичне чисельне моделювання динамічної еволюції зоряних систем галактик та галактичного центру з використанням GRID/GPU кластеру ГАО: Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Берцик Петер Петерович. – ДР 0118U004573. УДК 52.083.

25 с.

1.1 Ми не спостерігаємо сильних варіацій вікового розподілу по галактоцентричному радіусу. На відміну від цього, розподіл сильно варіюється вздовж вісі Z . 1.2 Моделі скупчень, сформовані з високою ефективністю зіркоутворення (ЕЗ), дотримуються жорсткої залежності від маси. Проте моделі з низькою ЕЗ мають великий розкид як у "початковій" масі, так і в часі розчинення, показуючи меншу залежність від маси ніж у скупченнях з високою ЕЗ, і в основному розчиняються в межах 1 млрд. років. 2.1 Ми аналітично отримали, що рівень зворотного потоку маси від мало ексцентричних подій припливного руйнування (ППР) може бути більш плоским та дещо вищим ніж стандартний рівень зворотного потоку маси пропорційно до $t^{-5/3}$, тоді як він може бути більш плоским та нижче для незначно гіперболічних ППР. 2.2 Ми отримали рівень подій припливного руйнування 4×10^{-6} [1/рік] і оцінили кількість об'єктів, що випромінюють гравітаційні хвилі під час акреції до надмасивної чорної діри на рівні 230 на млрд. років, причому 100 з них можливо мають екстремально високе відношення мас при наближенні до чорної діри. 3.1 Ми знайшли, що подвійні надмасивні чорні діри зливаються протягом 1 млрд. років, коли наші моделі масштабуються до галактик із крутим капсом при малому червоному зміщенні. 3.2 Порівняно з попе-

редніми чисельними моделюваннями після розпаду чорних дір (ЧД) в масивних галактиках раннього типу при $z > 3$, ми підтверджуємо, що характеристична густина є найважливішим параметром, що визначає загальний часовий діапазон, на якому ЧД зливаються, незважаючи на структурну різноманітність галактик-хазяїв. 4. Ми показали, що взаємодія ядерного зоряного скупчення (ЯЗС) з газовим диском призводить до утворення зоряного диску в центральній частині ЯЗС. 5. Ми виявили, що тривимірне калібрування R , яке використовує лінії $N2$ та $R2$, забезпечує надійні надлишки в галактиках MaNGA.

41.06.19.0297/0219U000242

Обробка даних цифрового спектрального огляду неба MaNGA: Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Зінченко Ігор Андрійович. – ДР 0118U004583. УДК 52.083.

14 с.

Для великої вибірки галактик створено карти розподілу фізичних величин: інтенсивності емісійних ліній, поля швидкостей (та дисперсії швидкостей) газу та зір, вмістів кисню та азоту у міжзоряному середовищі. У 2018 році обидва програмні пакети було адаптовано для роботи з даними проекту MetaTHINGS. Також у цьому році розпочато обробку даних проекту MetaTHINGS, в рамках якого з високою роздільною здатністю отримано розподіл вмісту кисню та інтенсивностей емісійних ліній для галактик NGC 7331 та NGC 1569. Ми обчислили ефективну температуру (T_{eff}) іонізованих зір, вміст кисню у міжзоряному газі (O/H) та параметр іонізації U для вибірки областей НІІ розташованих в дисках 59 спіральних галактик в діапазоні червоного зміщення $0.005 < z < 0.03$. Більшість галактик у нашій вибірці (?70%) показують позитивні T_{eff} радіальні градієнти, хоча деякі з них є негативними або плоскими. Середня величина радіального градієнта T_{eff} становить 0.762 kK/R25. Ми виявили, що радіальні градієнти як $\log U$ так і T_{eff} залежать від градієнту вмісту кисню в тому сенсі, що градієнт $\log U$ збільшується з збільшенням градієнту $\log(O/H)$ та існує антикореляція між градієнтом T_{eff} та градієнтом вмісту кисню. Більше того, галактики з плоскими градієнтами вмісту кисню мають також плоскі градієнти U і T_{eff} . Хоча наші результати підтверджують ідею існування позитивного градієнту T_{eff} вздовж диска більшості спіральних галактик, це не є універсальною властивістю спіральних галактик.

41.06.19.0298/0219U000500

Чисельний аналіз фізичних характеристик і еволюції скупчень галактик, галактик і галактичних підсистем: Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Берцик Петер Петерович. – ДР 0113U008323. УДК 520.83; 524.8.

152 с.

Досліджено динаміку галактичного центра, включно чорні діри, їх еволюцію і злиття. Проведене детальне порівняння динамічних характеристик (розподіл мас і швидкостей) у галактичних дисках (у т.ч. нашої Галактики). Розроблено і впроваджено нові методи дослідження зони уникнення Молочного шляху та методи обробки центральних частин зображень рентгенівських джерел. Методи машинного навчання вперше застосовані для спектральних оглядів неба та для встановлення морфологічної класифікації галактик. Детально відкартографовано область Місцевого Всесвіту (войди, філаменти) та вперше показано за даними чисельного моделювання існування ненульового магнітного поля у войдах великомасштабної структури Всесвіту. Виконані дослідження галактик з активними ядрами (АЯГ) в різних спектральних діапазонах. Вирішена задача ототожнення об'єктів гама-спалахів, позиційних вимірювань малих тіл

Сонячної системи, каталогів зоряних полів тощо на основі створених баз астрономічних даних.

41.03 Теоретична астрономія. Небесна механіка

41.06.19.0299/0219U000077

Тестування та впровадження програмно-математичного забезпечення вимірювань параметрів руху космічних апаратів і малих небесних тіл для завдань контролю космічного простору та навколоземної астрономії:

Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Яцків Ярослав Степанович. – ДР 0118U001830. УДК 521.1.

337 с.

Вдосконалено обчислювальні методи та ПМЗ сегментації зображень та фотометрії небесних об'єктів на серії ПЗЗ кадрів, ПМЗ сервісу, обробки та зберігання ПЗЗ-кадрів та даних їх обробки. Визначено доцільність використання ПМЗ CoLiTeс в обсерваторіях України при обробці даних супутникових ПЗЗ-спостережень, астероїдних оглядів та фотометричних спостережень змінних зір. Створено прототип програмно-математичного забезпечення післясеансної обробки спостережень БФСТВ для траєкторних визначень КА (обраних GPS-супутників). Проведені тестові випробування прототипу ПМЗ з використанням реальних GPS-спостережень перманентних референціальних станцій України - проведено моделювання обробки результатів спостережень обраних з поточного робочого сузір'я GPS-супутників (як контрольованих космічних апаратів).

41.19 Сонячна система

41.06.19.0300/0219U000499

Фізичні характеристики малих тіл Сонячної системи за дослідженнями в оптичній ділянці спектру: Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Корсун Павло Павлович. – ДР 0113U006608. УДК 523.64.

75 с.

Наукові задачі проекту були виконані на основі аналізу спостережних даних, отриманих в переважній більшості безпосередньо авторами проекту. Отримані оригінальні спостереження вибраних тіл Сонячної Системи, які належать до різних динамічних груп, але проявляють кометоподібну активність в широкому інтервалі геліоцентричних відстаней: 27 комет, орбітальні перигелії яких перебувають поза зоною сублімації водяного льоду (віддалені комети); 6 комет, що рухаються на близьких від Сонця відстанях; біля 20 активних астероїдів Головного поясу астероїдів (комети Головного поясу). Було проведено довготривалий спектральний та фотометричний моніторинг віддаленої комети C/2006 W3 (Christensen) та продовжений моніторинг активного кентавра 174P/Echeclus. Обробка фотометричних даних, отриманих для 14 довгоперіодичних комет, які належать до різних динамічних груп, але мають орбіти з перигеліями на великих геліоцентричних відстанях, дає підставу припустити існування статистичної відмінності в кольорі ком динамічно нових комет. Поляриметричні спостереження п'яти віддалених комет свідчать, що фазова крива поляризації цих комет в середньому має значно глибший мінімум ніж синтетична фазова крива, отримана для комет на близьких відстанях від Сонця. Це може пояснюватись тим, що фізичні характеристики частинок, які населяють коми віддалених комет, відмінні від властивостей кометного пилу на близьких від Сонця відстанях. Проведено теоретичне моделювання пилової коми Кентавра 174P/Echeclus в припущенні, що вісь обертання ядра має значний нахил відносно нормалі до

площини його орбіти (біля 70° в напрямку на Сонце). Спостережений розподіл поверхневої яскравості може бути пояснено виникненням осередків короткочасної активності у трьох областях на поверхні Кентавра. Показана відсутність кореляції між спалахами на Сонці та вибуховою активністю комет Головного поясу, що вказує на те, що спалахи на Сонці не є основною причиною активності комет Головного поясу.

41.51 Обсерваторії. Інструменти, прилади і методи астрономічних спостережень

41.06.19.0301/0219U000501

Інформаційно-ефемеридний сервіс та інформаційний сервіс спостережень штучних супутників Землі і малих небесних тіл. Етап 1. Формування напрямків інформаційного сервісу та моніторингу космічної обстановки: Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Романюк Ярослав Орестович. – ДР 0118U004069. УДК 520.2+520.8.

74 с.

Систематично проводилися оптичні позиційні спостереження штучних супутників Землі. За 2018 рік отримано спостереження 442 космічних об'єктів (КО) на низьких орбітах (LEO) та 23 КО на геостаціонарних орбітах (GEO). Результати спостережень для станцій УМОС, які брали участь в спостереженнях, доступні на FTP-сервері мережі, а розраховані елементи орбіт - на веб-сайті УМОС. Проводився моніторинг малих тіл Сонячної системи з використанням телескопів України, Грузії, Латвії, Узбекистану та інших країн. Розроблено обчислюваний метод для автоматичної обробки кадрів та автоматизованого відкриття астероїдів і комет на серіях ПЗЗ-кадрів. Виконано збір та аналіз інформації щодо наявного ефемеридно-балістичного програмного забезпечення спостережень та визначення параметрів руху ШСЗ та тіл СС. Проведено робочу нараду експертів, де обговорювалися проблеми наявного ефемеридно-балістичного забезпечення.

41.06.19.0302/0219U000562

Вивчення кінематичних характеристик малих тіл Сонячної системи за результатами наземних оптичних спостережень: Заклучний звіт /Науково-дослідний інститут "Миколаївська астрономічна обсерваторія"; Керівник Майгурова Надія Василівна. – ДР 0116U001092. УДК 520.

173 с.

Створено програмний продукт (ПП) для автоматичного вибору та обчислення ефемерид астероїдів, що зближуються із Землею, з використанням бази даних NEOyS-2 для формування списку алертних спостережень. Отримано каталог 1810 топоцентричних положень для 93 астероїдів, що зближуються з Землею. Стандартна похибка визначення координат астероїдів є не більше $\pm 0.3''$. Створено ПП під назвою "Обчислення остаточних різниць положень малих тіл Сонячної системи з ефемеридою HORIZONS" для автоматичного розрахунку різниць (O - C) між топоцентричними координатами, що отримано за результатами астрометричної редукації спостережень, та ефемеридними координатами на момент спостереження у системі HORIZONS (JPL NASA, USA). Отримано каталог, що містить 391 топоцентричне положення 14 комет. У системі каталогу Gaia DR1, середнє значення різниць (O - C) та їх стандартні похибки складають величину $(-0.03 \pm 0.17)''$ для прямого сходження та $(+0.01 \pm 0.18)''$ для схилення для комет (10-17) зоряної величини. Отримано каталог 1647 топоцентричних положень 39 астероїдів головного поясу. Стандартна похиб-

ка положень астероїдів в системі опорного каталогу Gaia DR2 складає $+0.13''$ за прямим сходженням та $+0.15''$ за схиленим для астероїдів (12-16.5) зоряної величини. Положення були відправлені в міжнародну базу даних IAU MPC. Аналіз каталогу свідчить про його високу точність у порівнянні з кращими світовими досягненнями. Протягом 2016-2018 років у програму спостережень з телескопом КТ-50 включалися об'єкти з міжнародного проекту наземної підтримки космічної місії OSIRIS-REx. Всього було отримано 195 положень для 6 об'єктів. Отримані топоцентричні положення були відіслані в міжнародну базу даних IAU MPC. Створено ПП "Розрахунок вектору руху та елементів геліоцентричних орбіт метеорних тіл, спостережених з двох пунктів" для автоматизації обробки результатів спостережень. Отримано каталог елементів геліоцентричних орбіт для 1055 метеороїдів. Стандартна похибка обчислення екваторіальних координат видимого радіанту є меншою ніж 0.5° при довжині базису 11.6 км. Стандартна похибка вимірювання геоцентричної швидкості метеороїдів складає 0.5 км/с. Стандартна похибка визначення висот метеороїдів складає не більше 100 м. 30% метеороїдів у каталозі мають масу не більше 0.01 г.

41.06.19.0303/0219U000563

Дослідження зоряних систем Галактики з використанням створених астрометричних каталогів та ресурсів віртуальних обсерваторій: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут "Миколаївська астрономічна обсерваторія"; Керівник Процюк Юрій Іванович. – ДР 0116U001093. УДК 520.

94 с.

Отримано понад 5.5 тисяч цифрових зображень відрізків небесної сфери. Проведено цифрову обробку отриманих кадрів навколо 260 розсіяних скупчень (РС) та виведено каталог зір на середню епоху 2016.9. Каталог містить положення 2.8 млн зір до 16 Rmag. Стандартна похибка екваторіальних координат має значення ± 30 мсд у системі каталогу UCAC-4. За допомогою великого телескопа під назвою SALT (Southern African Large Telescope) у Південноафриканській республіці, були отримані спектри у синій та червоній областях для 98 зір, що належать до 9 РС та асоціацій, членами яких є класичні цефеїди. Усі спектри були оброблені. Для зір двох розсіяних скупчень - Trumpler 35 та NGC 5662, були отримані оцінки фундаментальних параметрів: радіальна швидкість (RV), ефективна температура атмосфери (Teff), сила гравітації на поверхні (log g), металевість (Fe/H). Для РС під назвою Trumpler 35 також були отримані спостереження для визначення координат зір, що входять до його складу. У рамках міжнародного співробітництва зі спектральних досліджень жовтих змінних та незмінних надгігантів Галактики, за допомогою малих телескопів з малою роздільною здатністю, проведено спостереження та отримано оцінки радіальної швидкості для малоамплітудної цефеїди Alpha Ursae Minoris (Полярна зоря), що входить до складу безіменного РС. Створено програмне забезпечення для аналізу каталогу GAIA-DR1 та знайдено значення середніх паралаксів для зір з нашого списку спостережень навколо 154 РС. Отримано нові спостереження для 18 подвійних і кратних зоряних систем. Виконано вимірювання позиційних кутів і кутових відстаней для більш ніж 200 подвійних зір з каталогу WDS (Washington Double Star Catalog). Стандартні похибки позиційного кута та кутової відстані мають значення $\pm 0.2^\circ$ та $\pm 0.06''$ відповідно. Результати вимірювань параметрів 194 подвійних зоряних систем були опубліковані в електронному журналі спостережень подвійних зір (The Journal of Double Star Observations) і додані у каталог WDS. Відскановано близько 1700 фотопластинок з архіву НДІ "МАО". Оброблено близько 1.8

тис. цифрових зображень фотопластинок (ЦЗФ) із архівів НДІ "МАО" та інших обсерваторій. Оновлено інформацію про понад 300 ЦЗФ у базі даних (БД) фотографічних спостережень НДІ "МАО", яка включає в себе 8815 записів, включаючи зображення для попереднього перегляду з роздільною здатністю 300 та 600 точок/дюйм. Також оновлено БД ПЗЗ спостережень на сайті НДІ "МАО". У відповідності зі стандартами МАСО, інтегровано БД Української віртуальної обсерваторії до веб-інтерфейсу програми "Аладін", зокрема БД фотоплатівок (більше 40 тис. записів), ПЗЗ кадрів (більше 120 тис. записів).

44/81 ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

44 ЕНЕРГЕТИКА

44.01 Загальні питання енергетики

44.06.19.0304/0219U000540

Визначення раціональних площадок розміщення фотоелектричних станцій по регіонах України із урахуванням екологічних аспектів та оптимального розташування генеруючих потужностей виробництва електричної енергії: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Резцов Віктор Федорович. – ДР 0116U006212. УДК 620.9; 620.193.

372 с.

Визначено раціональні площадки розміщення ФЕС в північному та західному регіонах України, розроблено карти-схеми та рекомендації для кожної області з урахуванням екологічних аспектів і оптимального розташування генеруючих потужностей в цих регіонах.

44.09 Енергоресурси. Енергетичний баланс

44.06.19.0305/0219U000089

Теоретичне, комп'ютерне та натурне дослідження двовісної мікроконтролерної слідкуючої за Сонцем фотоелектричної системи з плоскими концентраторами: Заключний звіт /Львівський національний аграрний університет; Керівник Боярчук Віталій Мефодійович. – ДР 0118U001744. УДК 620.9.004.18.

85 с.

1. Метою наукової роботи є підвищення продуктивності сонячної фотоелектричної системи за рахунок застосування плоских концентраторів та слідкуючої за Сонцем установки з мікроконтролерною двовісною системою керування. - Проведено аналіз сучасного рівня науки і техніки в галузі створення слідкуючих за Сонцем систем - Вдосконалено теоретичні дослідження процесу роботи та конструктивних особливостей слідкуючих за Сонцем пристроїв та засобів концентрації сонячної радіації - Проведено комп'ютерне моделювання конструктивних елементів експериментальної установки. Обґрунтовано структуру ФЕУ. - Розроблено алгоритм та програму керування режимами роботи ФЕУ. - Проведено натурне експериментальне дослідження на установці партнера проекту Університету наук про життя (SGGW), Варшава.

44.29 Електроенергетика

44.06.19.0306/0419U001246

Банузаде Сахрагард Саїд. Моделі і методи оцінювання ефективності інтеграції джерел

розосередженої генерації в розподільній мережі: Дис... к.т.н. /Інститут електродинаміки НАН України. – Захищена 17.04.2019.

УДК 621.311.1.

188 с.: 39 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 104 назви.

Об'єкт дослідження: процес формування режимів розподільних мереж в умовах інтеграції в них джерел розосередженої генерації. Мета роботи удосконалення та розвитку теоретичних методів комплексного оцінювання впливу джерел розосередженої генерації на режими роботи електричних мереж різного класу номінальних напруг для вибору варіантів їх використання, при яких створюються найбільш сприятливі умови формування інтегрованих розподільних мереж і забезпечення їх ефективної роботи. Методи дослідження: фундаментальні закони електротехніки, методи математичного моделювання, положення теорії дослідження операцій і планування експерименту, елементи теорії надійності, методи ймовірно-статистичного моделювання, алгоритми багатокритеріального прийняття рішень, ентропійний метод визначення ваго-вих коефіцієнтів окремих критеріїв. Теоретичні та практичні результати і новизна: вдосконалено теоретичні методи комплексного оцінювання впливу джерел розосередженої генерації на режими роботи електричних мереж різного класу номінальних напруг для вибору варіантів їх використання, при яких створюються найбільш сприятливі умови формування інтегрованих розподільних мереж із забезпеченням їх ефективної роботи. Предмет і ступінь впровадження: результати роботи використовуються при розробці проекту інтеграції джерел розосередженої генерації в системи централізованого електропостачання міста Шираз (Іран) та рекомендовані до використання у вигляді методичних рекомендацій щодо підвищення надійності повітряних розподільних мереж в умовах застосування розосередженої генерації, в ТОВ «Інжинірингова Компанія Нові Енергетичні Технології», а також при оптимізації топології прилеглих до них РМ, в тому числі при появі в їх структурі джерел розосередженої генерації, які увійшли до складу програмного забезпечення для оцінювання зміни втрат електричної енергії в мережах 110 ... 220 кВ, в ТОВ «Фірма Елекон ЛТД». Ефективність впровадження: скоординоване розв'язання задач секціонування повітряних розподільних мереж та інтеграції джерел розосередженої генерації дозволяє на 15-20% зменшити витрати на забезпечення нормованих показників надійності електропостачання в умовах роботи джерел генерації на виділене навантаження. Сфера використання: розосереджена генерація (див. продовження).

44.31 Теплоенергетика. Теплотехніка

44.06.19.0307/0219U000048

Впровадження нових технічних рішень з реконструкції "НИИСТУ-5" з метою суттєвої економії природного газу: Заключний звіт /Інститут газу Національної академії наук України; Керівник Сігал Ісаак Якович. – ДР 0118U000955. УДК 696.4, 621.182, 662.611.

70 с.

Розроблені проекти реконструкції котла НИИСТУ-5 з використанням подових пальників МПИГ-3н та нової конвективної поверхні з труби 57х3,5 мм, а також проект з використанням труби 32х3 мм. Показано, що модернізований котел НИИСТУ-5 при використанні подових пальників МПИГ-3н та нової конвективної поверхні з труби 57х3,5 мм буде мати ККД 91-92% а з використанням труби 32х3 мм - 92-93%.

44.33 Атомна енергетика

44.06.19.0308/0219U000093

Дослідження ролі сучасних технологій фізичного захисту в мінімізації негативного впливу людського фактора на забезпечення безперервного функціонування ефективної системи фізичного захисту: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Гаврилюк Віктор Іванович. – ДР 0115U002956. УДК 621.039:34. 152 с.

Метою НДР є забезпечення максимально можливої ефективності системи фізичного захисту ядерних установок та інших радіаційно небезпечних об'єктів України

44.06.19.0309/0219U000487

Використання мініатюрних компактних зразків для прямого визначення в'язкості руйнування матеріалів корпусів ядерних реакторів: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Чирко Людмила Іванівна. – ДР 0116U002972. УДК 621.039.577; 620.193.2. 22 с.

Створення експериментального та методологічного підґрунтя для розробки нормативного підходу до оцінки температури крихкості матеріалів корпусів реакторів в неопроміненному стані шляхом випробувань мініатюрних зразків механіки руйнування. Було визначено параметри в'язкості руйнування металу корпусу реактору.

44.06.19.0310/0219U000528

Розробка методик збору, обробки та узагальненої бази даних зразків-свідків металу корпусів реакторів АЕС для прогнозування радіаційного окрихчення та ресурсу: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Кондряков Євген Олександрович. – ДР 0118U005262. УДК 439.3+620.390+539.3. 62 с.

Розроблено структуру та макет узагальненої бази даних випробувань зразків-свідків металу корпусів реакторів АЕС для прогнозування окрихчування та ресурсу. В БД буде накопичуватись повна інформація про метал, обладнання та методики випробувань, експериментальні дані випробувань зразків-свідків, дані щодо флюенсу нейтронів. Проведено апробацію функціонування БД для ЗС одного з пілотних блоків АЕС. Узагальнена база даних випробувань зразків-свідків металу корпусів реакторів АЕС України дозволить забезпечити зберігання та оперативний доступ до інформації, необхідної для обґрунтування безпечної експлуатації корпусів реакторів впродовж проектного та понадпроектного строків експлуатації енергоблоків. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.06.19.0311/0219U000529

Вдосконалення неруйнівного контролю точного технічного стану конструкційних матеріалів елементів основного обладнання АЕС із застосуванням вимірювання твердості та ідентування: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Каток Олег Анатолійович. – ДР 0116U007105. УДК 439.3+620.390, 539.3. 45 с.

З використанням запропонованих рекомендацій по застосуванню експериментального обладнання для випробувань на твердість і ідентування, вдосконалених методик розрахунку механічних характеристик за результа-

тами таких випробувань розроблено стандарт Інституту "Матеріали металеві. Визначення характеристик механічних властивостей конструкційних матеріалів за показниками твердості за Брінеллем та методом інструментованого ідентування. Метод випробування".. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.06.19.0312/0219U000531

Використання вдосконалених експериментально-розрахункових методик оцінки окрихчування металу і міцності елементів корпусів реакторів та обладнання першого контуру АЕС для обґрунтування подовження ресурсу: Заключний звіт /Інститут проблем міцності ім. Г. С. Писаренка Національної академії наук України; Керівник Харченко Валерій Володимирович. – ДР 0116U007106. УДК 439.3+620.390+539.3.

43 с.

Проведено аналіз відомих кореляційних залежностей між результатами випробувань зразків Шарпі різних типів. За спеціальною методикою проведено калібровку результатів випробувань малорозмірних зразків та здійснено зіставлення з результатами випробувань стандартних зразків Шарпі. На основі розширеного методу скінчених елементів розроблено методику експрес оцінки опору крихкому руйнуванню з можливістю варіювання форми, розміру та місця розташування тріщини, що дозволить ефективно визначити її критичний розмір та найбільш небезпечне місце в елементі конструкції. Ефективність використання даної методики було показано на прикладі чисельного моделювання патрубкової зони корпусу реактора. Було розроблено рекомендації щодо використання вдосконалених експериментально-розрахункових методик оцінки окрихчення металу і міцності елементів корпусів реакторів та обладнання першого контуру АЕС для обґрунтування продовження ресурсу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

44.35 Гідроенергетика

44.06.19.0313/0218U007998

Розробка концепції побудови морської гідроакумулювальної електростанції для відновлюваних джерел енергії на Азовсько-Чорноморському узбережжі України: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Мороз Анастасія Віталіївна. – ДР 0117U003492. УДК 621.311.214.001.2.

93 с.

Розглянуто потенційні можливості створення морської гідроакумулювальної електростанції для відновлюваних джерел енергії. Запропоновано декілька варіантів реалізації пілотного проекту морської гідроакумулювальної електростанції на Азовсько-Чорноморському узбережжі країни. Технологічна особливість функціонування морської ГАЕС, у порівнянні з традиційними рішеннями, полягає в зміні напору води на гідроагрегатах від максимально можливого — до нульового значення при зарядці та розрядці резервуара-акумулятора. Визначено основні складові гідроакумулювальної електростанції та проведено розрахункові дослідження щодо проектної потужності і обсягу накопичення енергії.

44.37 Геліоенергетика

44.06.19.0314/0219U000249

Управління енергоспоживанням об'єктів комунальної енергетики: Заключний звіт /Національний технічний університет України "КПІ", Інститут

енергозбереження та енергоменеджменту, кафедра теплотехніки та енергозбереження; Керівник Дешко Валерій Іванович. – ДР 0117U000469. УДК 620.91:697.1.

292 с.

Визначені основні структурні схеми взаємовідносин між суб'єктами ринку теплової енергії та запропоновані відповідні моделі ринку теплової енергії залежно від рівня локалізації системи тепlopостачання. Проаналізовано ефективність роботи системи для двох альтернативних варіантів: монополія та конкуренція. Здійснено моделювання взаємодій учасників ринку, які використовують різні технології з виробництва теплової енергії, в умовах конкуренції. Виконано порівняння п'яти методів розрахунку питомої енергопотребности на опалення та/або охолодження будівлі від укрупнених річних показників до деталізованих погодинних методів. Проведено аналіз використання різних кліматичних даних. Доведено, що розрахунки за динамічними методами (EnergyPlus, 5R1C) та за даними міжнародного файлу погоди IWEC надають результати з похибкою до 4-8% в режимі опалення та до 16-18% в режимі охолодження, рекомендовано використання останніх для: погодинного, добового аналізу енергопотребности на опалення, прогнозування рівня опалення в т.ч. у переривчастому режимі. Розглянуті наявні системи централізованого опалення будинків та проаналізовано можливість встановлення лічильників індивідуального обліку теплової енергії в них на прикладі експериментального обчислювача на базі блоку Arduino Uno. Проведено дослідження та програмне моделювання гідрогазодинамічних і теплових моделей приладів опалення у SolidWorks Simulation з використанням тепловізійних вимірювань. Вперше запропоновано та обґрунтовано врахування зміни умов комфортності при термомодернізації будівель шляхом застосування моделі теплового комфорту та розрахунку середньої радіаційної температури приміщення, що дає змогу знизити температуру повітря у приміщенні та рівень енергоспоживання. Створено математичну модель для аналізу показників енергоефективності системи "джерело теплоти - людина - огороджувальні конструкції будівлі", яка дає змогу враховувати вплив стандартних параметрів теплового комфорту на споживання енергії по ланцюгу до первинного палива. Вперше модель людини включена у складну енергетичну систему будівлі. Запропонована нова концепція автоматизації кліматичного обладнання центрального кондиціонера, в основу якої покладено синтез оптимальної багатовимірної системи керування із оцінкою комбінації температурних та вологісних показників мікроклімату та врахування взаємодії компонентів установки, що забезпечить ефективне керування обладнанням та використання енергоресурсів.

44.39 Вітроенергетика

44.06.19.0315/0219U000234

Автономні режими роботи електроенергетичних систем на основі вітроелектричних установок: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Кудря Степан Олександрович. – ДР 0116U002887. УДК 621.548.

109 с.

Обґрунтовані режими автономних систем на основі вітроелектричних установок з асинхронними генераторами. Проаналізовано режими роботи вітроелектроустановки як при самостійному електрозабезпеченні споживача, так і в системі з дизельелектричними агрегатами. Робота передається за кордон за договірною ціною.

45 ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

45.03 Теоретична електротехніка

45.06.19.0316/0218U007911

Гібридні переходи Джозефсона для новітньої елементарної бази надпровідникових суперкомп'ютерів для потреб телекомунікацій та контролю стану довкілля: спіноляризований струм та ефекти перемикання: Заключний звіт /Донецький фізико-технічний інститут ім. О.О. Галкіна НАН України; Керівник Таренко Володимир Юрійович. – ДР 0117U003710. УДК 537.61; 537.62; 538.2; 539.2. 43 с.

Об'єкт дослідження: контакти надпровідник - магнетик з тунельним та омичним характером проходження струму. Мета науково-дослідної роботи: розробка та створення новітніх елементів надпровідникової електроніки на базі гібридного джозефсонівського середовища з використанням надпровідника та магнетика. Методи дослідження: запис температурної залежності опору контактів, запис вольтамперних характеристик в широкому інтервалі температур, вимір швидкості перемикання гілок вольтамперних характеристик. Показано, що в досить великому електричному полі завдяки інжекції "гарячих" електронів через контакти з манганітами можливо прискорення дифузії вакансій кисню в мільйон разів. Знайдено фізичні умови реалізації цієї ситуації. Відзначимо, що область застосування цього результату не обмежена манганітами. Але необхідно, щоб було джерело "гарячих" електронів (з енергією, що перевищує енергію активації іона). Тенденція до фазового розшарування в манганітах проявляється і при низьких температурах, але вже під дією нерівноважної ситуації створюваної інжекцією гарячих носіїв. Такі дослідження виявили явища неоднозначності вольтамперних характеристик, коли після подачі на мікроконтакт імпульсу струму його опір змінювався в десятки-сотні разів.

45.06.19.0317/0218U007916

Математичне моделювання електромагнетних процесів у системах із зосередженими й розподіленими параметрами: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Чабан Василь Йосипович. – ДР 0114U001228. УДК 537.8.

63 с.

На підставі загальної теорії звичайних нелінійних диференціальних рівнянь викладена струнка теорія нелінійних систем, орієнтованих на виконавчі компоненти комп'ютеризованих систем управління. Метод аналізу охоплює широкі розділи математичного моделювання та електромагнетних кіл. Задіяні колові математичні моделі окремих виконавчих пристроїв. Розроблені алгоритми дають можливість на спільній математичній основі одночасно аналізувати перехідні й усталені процеси, асимптотичну стійкість, параметричну чутливість.

45.09 Електротехнічні матеріали

45.06.19.0318/0219U000094

Розуміння нанорозмірної організації органічних сонячних елементів: роль зонда атомно-силового мікроскопу у візуалізації донорних і акцепторних доменів: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.С.Лашкарьова НАН України; Керівник Дімітрієв Олег Петрович. – ДР 0118U001373. УДК 536.53, 621.397,579.017. 68 с.

Розроблено новий метод візуалізації акцепторних та донорних доменів органічних напівпровідників в модельних

фотовольтаїчних структурах з об'ємними гетеропереходами за допомогою методик KPFM і CASM. Показано вирішальну роль матеріалу зонда АСМ у визначенні доменів різного типу.

45.37 Силова перетворювальна техніка

45.06.19.0319/0218U007805

Модульні перетворювачі електроенергії на основі високочастотних магнітних підсилювачів: Заключний звіт /Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя; Керівник Яськів Володимир Іванович. – ДР 0118U004723. УДК 621.314. 60 с.

Розроблено метод організації паралельної роботи модульних перетворювачів електроенергії на основі високочастотних магнітних підсилювачів з рівномірним розподілом струму навантаження між ними. Розроблено нову макромодель магнітного підсилювача на основі запропонованої енергетичної характеристики задля вирішення задачі оптимізації масо-габаритних показників у функції вихідних параметрів стабілізаторів постійної напруги та режимів їх експлуатації. Виготовлено дослідний зразок перетворювача. Робота розповсюджується за договірною ціною.

45.53 Електротехнічне устаткування спеціального призначення

45.06.19.0320/0219U000518

Створення нових типів люмінофорів на основі перовськітів для енергозберігаючої світлодіодної освітлювальної техніки: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є. Лашкарьова Національної академії наук України; Керівник Сорокін Віктор Михайлович. – ДР 0117U004574. УДК 621.32; 621.385.2; 535.373.2. 20 с.

Синтезовано та досліджено нові наноструктуровані галоїдні перовськіти складу CsPbX₃ (де X=Br, I) та MAPbBr₃. Показано, що дані люмінофори можуть бути використані з джерелами збудження максимум випромінювання яких на 450-460 нм так і 400-410 нм. В результаті додавання нових галоїдних перовськітів вдалося підвищити якість випромінюваного білого світла і отримати значення індексу кольоропередачі порядку 95 при корельованій колірній температурі 4500-6500K.

47 ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА

47.01 Загальні питання електроніки і радіотехніки

47.06.19.0321/0219U000209

Розроблення комплексу пасивної локації інфразвукового діапазону для виявлення загроз та їх ідентифікації: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Орлов Анатолій Тимофійович. – ДР 0117U006923. УДК 534.8; 681.586.4. 176 с.

Сформовані технічні вимоги до апаратури комплексу пасивної локації інфразвукового діапазону. Розроблена архітектура комплексу та алгоритми цифрової обробки акустичних сигналів, комунікаційні протоколи та принципи синхронізації, розроблені методи забезпечення надійності, живучості і безпеки роботи комплексу та управління потоками даних при обміні інформацією. Розроблені технічні рішення

щодо програмно-апаратної реалізації апаратури. Розроблений комплект технічної документації стадії ДКР "Технічна пропозиція" згідно з ДСТУ 3321:2003. Розроблені нові принципи побудови та конструкції векторних сенсорів інфразвуку. Створений комплект ескізної конструкторської документації експериментального зразка апаратури. Розроблені технологічні схеми процесів виготовлення сенсорів інфразвуку та нанесення наноструктурованих п'єзоелектричних матеріалів. Розроблені конфігураційні файли для реалізації цифрової обробки акустичних сигналів. Виготовлений макетний зразок акустичного сенсора інфразвуку. Виготовлені експериментальні зразки мобільної базової станції обробки інформації, трьох блоків обробки та передачі сигналів та акустичної антенної решітки з чотирьох сенсорів інфразвуку; проведені функціональні випробування експериментальних зразків апаратури; скоригована ескізна конструкторська документація за результатами випробувань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

47.14 Проектування і конструювання електронних приладів і радіоелектронної апаратури

47.06.19.0322/0219U000026

Високоєфективні детектори терагерцового випромінювання на основі кадмій-ртутелур наноструктур: Заклучний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Гуменюк-Сичевська Жанна Віталіївна. – ДР 0118U006098. УДК 621.382; 535-14.

50 с.

Для розробки наноболометрів і польових нанотранзисторів на основі 2D каналу КЯ HgTe в тестові структури з керованим напругою каналом різної геометрії було вварено контакти; здійснено монтаж в корпус і в криостат; виміряно вольт-амперні характеристики структур при азотній і кімнатній температурі і визначено робочі режими; досліджено чутливість тестових структур до ТГц випромінювання. Потужність еквівалентна шуму детектора NEP (6×10^{-8} В/Гц^{1/2}) на частоті 140 ГГц і є достатньою для розробки активного детектора ТГц діапазону. Параметри детектора на квантовій ямі HgTe можуть бути покращені при узгодженні імпедансів квантової ями і антени, оптимізації складу КЯ та концентрації носіїв заряду. Розроблено конструкцію польового транзистора на базі двошарового графену. Виготовлено топологічні креслення. Графеновий транзистор являє собою ексfolіований шар графену, що розташований між двома шарами hBN, що управляється напругою двох затворів. Було проведено серію вимірювань вольт-амперних характеристик виготовленого транзистора при кімнатній температурі і екстраговано параметри транзистора. На базі цих досліджень було сформовано вимоги до оптимізації конструкції, що покращить параметри структури. Проведена попередня серія імпульсних вимірів в ТГц діапазоні для дослідження механізмів фоточутливості.

47.31 Прискорювачі заряджених частинок і плазми

47.06.19.0323/0219U000076

Модернізація комутуючого магніту інжекторного блока тандем-генератора ЕГП-10К:

Заклучний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Осташко Володимир Васильович. – ДР 0115U005175. УДК 621.384.64, 539.1.08, 539.12.04.

48 с.

Підготовлено для використання модернізований комутуючий магніт, що забезпечить селекцію іонів з розділь-

ною здатністю по масі ізотопів $dA = 1$ а.о.м. для іонів з масою до $A 100$ а.о.м. з джерела іонів в прискорювальну систему тандем-генератора. Запропоновано методу та реалізовано розрахунковий код для розрахунку в аксіально-симетричному наближенні просторового розподілу потенціалу та напруженості електростатичного поля діафрагми під електричним потенціалом, як елемента прискорювальної системи лінійного електростатичного прискорювача заряджених частинок. Розрахунки проведено з використанням чисельного інтегрування та сіткового методу по кусково-неперервним протяжним (неточковим) елементам під потенціалом. Коди підготовлено на мові програмування FORTRAN90 в середовищі MS Visual Studio з використанням стандартних бібліотек IMSL та NAG. Застосовано розроблені методики в підготовці та проведенні експериментів по виділенню та просторовій ідентифікації заряджених частинок в магнітному полі фрагмент-сепаратора в комбінації з напівпровідниковими телескопами. Виконано аналіз експериментальних даних з використанням сучасних систем аналізу та відображення ядерно-фізичних експериментів в пакеті ROOT.

47.35 Квантова електроніка

47.06.19.0324/0219U000687

Фізика процесів в плазмі джерел селективного ультрафіолетового і видимого випромінювання, іонів, наночастинок та кластерів: Заклучний звіт /Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"; Керівник Шуаїбов Олександр Камілович. – ДР 0116U004785. УДК 621.373.826.038.823; 539.18; 537.523.3.

330 с.

В НДР наведено результати систематичних експериментальних і теоретичних досліджень характеристик і параметрів плазми перенапруженого "точкового" наносекундного розряду між електродами з цинку, міді, заліза і халькопїритів (CuInSe₂, CbSbSe₂) в повітрі, бар'єрного розряду на сумішах інертних та молекулярних газів з парами дигалогенідів ртуті, тліючого і наносекундного розрядів з рідкими електродами (вода, розчини солей міді, цинку і біомолекул у воді). Досліджено взаємодію електродів з парами цитозину і аденіну та багатофотонної іонізації лужноземельних металів. Розроблено точкові УФ-випромінювачі із збудженням перенапруженим наносекундним розрядом на парах міді і цинку та випромінювачі видимої ділянки спектру з імпульсно-періодичним бар'єрним розрядом на переходах моногалогенідів ртуті; досліджено їх просторові, спектральні і емісійні, часові та енергетичні характеристики.

47.49 Радіолокація. Радіонавігація. Радіокерування

47.06.19.0325/0219U000243

Аналіз ГНСС-спостережень станцій СКНЗУ з метою їх високоточної геодезичної прив'язки та включення до Європейської ГНСС-мережі EUREF Permanent Network:

Заклучний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Хо́да Олег Олександрович. – ДР 0118U001406. УДК 528.2:629.78.

182 с.

14 діючих та 13 колишніх контрольно-коригувальних станцій (ККС) Системи координатно-часового та навігаційного забезпечення України (СКНЗУ) внесено до каталогу DOMES з присвоєнням унікальних номерів. Зібрані метадані всіх діючих ККС СКНЗУ оформлено у вигляді лог-файлів за стандартами Міжнародної ГНСС-служби (IGS). Створені лог-файли розміщено на ftp-сервері Головної астрономі-

чної обсерваторії Національної академії наук України (ГАО НАН України). Із діючих контрольних-коригувальних станцій СКНЗУ відібрано шість ККС, які відповідають вимогам на включення до Європейської перманентної ГНСС-мережі (EPN). ККС KRRS, MKRS та ZPRS стали членами EPN 29 квітня 2018 р. ККС GDRS, IZRS та VNRS отримали статус станцій-кандидатів на включення до EPN у жовтні-листопаді 2018 р. В Центрі аналізу ГНСС-даних ГАО НАН України проведено обробку спостережень ГНСС-супутників на контрольних-коригувальних станціях СКНЗУ разом з ГНСС-даними з 126 українських та 30 східноєвропейських перманентних станцій. Представлено часові ряди координат ККС СКНЗУ в системах відліку ETRF2000 (реалізації Європейської земної системи координат - ETRS89) та IGS14 (реалізації Міжнародної земної системи координат - ITRS) і значень зенітної тропосферної рефракції на цих станціях.

47.06.19.0326/0219U000244

Створення високоточної багатопозиційної фазової системи "Вега-V" для визначення траєкторій навколоземних високодинамічних об'єктів (БФСТВ): Заключний звіт /Головна астрономічна обсерваторія; Керівник Медведський Михайло Михайлович. – ДР 0118U006011. УДК 621.396.98:629.7.

311 с.

1. Виконано науково-технічне обґрунтування концепції побудови та функціонування БФСТВ "Вега-V". Визначені структура і функціональне призначення складових наземного і бортового сегментів БФСТВ. 2. Розроблена математична модель спостережень БФСТВ, включаючи уточнену модель похибок. Виконана апріорна оцінка точності траєкторних визначень. Оціночні значення середньоквадратичних похибок (СКП) визначення параметрів руху КА на висотах від 0,5 тис. км до 36 тис. км знаходяться в межах: 0,20-1,2 м по координатах та 2-18 см/с по складовому вектору швидкості (СВШ). Оціночні значення СКП визначення параметрів руху приземних ВДЛА знаходяться в межах 0,05-0,40 м по координатах і 0,5-1,6 см/с по СВШ. 3. Представлені результати опрацювання структури програмно-математичного забезпечення (ПМЗ) БФСТВ для спільної обробки спостережень параметрів сигналів від контрольованих об'єктів і сигналів глобальних навігаційних супутникових систем (ГНСС) в режимі післясеансної обробки і реального часу. 4. Розглянуті шляхи реалізації методів та засобів синхронізації шкал часу (ШЧ) рознесених у просторі наземних вимірювальних пунктів БФСТВ. Показано, що застосування/адаптація відомих апробованих технологій обробки ГНСС-спостережень до БФСТВ дозволяє вирішити задачу синхронізації ШЧ рознесених приймачів БФСТВ із субнаносекундною точністю без використання спеціальних додаткових систем синхронізації. 5. Запропоновано спосіб реалізації контролю точності і калібрування системи, який передбачає використання безпілотного літального апарату (БПЛА) типу "квадрокоптер", а також апаратних і програмних засобів високоточного кінематичного ГНСС-позиціонування. 6. Запропонований та експериментально відпрацьований метод уточнення/калібрування тропосферних моделей затримок сигналів БФСТВ (для траєкторних визначень об'єктів, що рухаються всередині шару тропосфери) з використанням високоточних оцінок зенітних тропосферних затримок сигналів ГНСС GPS. Результати тестування показали, що точність оцінок тропосферних затримок підвищується у 1,3-8 разів в залежності від місця спостереження і кута місця об'єкта. 7. Створена окрема математична модель двочастотних кодових і фазових спостережень БФСТВ для підтвердження її працездатності і точно-

сті траєкторних визначень з використанням реальних GPS-спостережень перманентних референціальних станцій України. Створений прототип програмно-математичного забезпечення (ПМЗ) післясеансної обробки спостережень БФСТВ для траєкторних визначень КА, проведені тестові випробування прототипу ПМЗ. Оцінка точності траєкторних визначень показала можливість досягнення наступної точності траєкторних визначень середньоорбітальних КА: у далекомірно-інтерферометричному (запитному) режимі функціонування системи СКП визначення поточних координат КА лежать в межах 0,16-0,45 м; значення СКП СВШ КА лежать в межах 0,7-1,0 см/с; у інтерферометричному (беззапитному) режимі функціонування системи значення СКП визначення поточних координат супутників лежать в межах 21-50 м.

47.51 Телевізійна техніка

47.06.19.0327/0218U007941

Розробка методів виявлення безпілотних літальних апаратів на послідовності відеозображень: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Неуймін Олександр Станіславович. – ДР 0118U005366. УДК 004.932.

121 с.

Розвиток технологій побудови безпілотних літальних апаратів (БПЛА), їх доступність і масове використання для вирішення широкого кола завдань привело до появи нового класу загроз: застосування в терористичних цілях, фотозйомка засекречених об'єктів, вторгнення на заборонену територію та ін. Тому актуальною являється прикладна наукова робота, яка спрямована на розробку методів виявлення БПЛА на послідовностях відеозображень. Виявлення рухомих об'єктів повинно відбуватися на максимальній дальності при їх потраплянні в поле зору оптичної системи. У цих умовах об'єкт в кожному кадрі розглядається як точковий. Виявлення рухомого точкового об'єкта на зображенні є досить складною задачею, оскільки інтенсивність об'єкта на зображенні низька через низьке відношення сигнал/шум (ВСШ). Для підвищення ефективності супроводження об'єктів використовуються вирішальні статистики (ВС) відміток. Широке розповсюдження для оптимального виявлення траєкторії об'єкту знаходить послідовний критерій Вальда, що дозволяє отримати істотний виграв в часі при заданих вимогах до ймовірностей прийняття рішень. Однак він втрачає свої оптимальні властивості, якщо фактичне ВСШ об'єкту нижче заданого. Тому важливе практичне значення має завдання виявлення траєкторії об'єкту з використанням ВС відміток при невідомому ВСШ. В роботі вирішена актуальна наукова задача розробки методів виявлення точкового об'єкту з використанням ВС відміток, які дозволяють підвищити ефективність його виявлення при малих ВСШ і не вимагають значних обчислювальних затрат. Робота передається за кордон за договірною ціною.

47.57 Інфрачервона техніка

47.06.19.0328/0219U000028

ІФН-2017/3: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Беляев Олександр Євгенович. – ДР 0117U002931. УДК 621.384.3.

51 с.

- Робота розповсюджується за договірною ціною.

49 ЗВ'ЯЗОК

49.03 Теорія зв'язку

49.06.19.0329/0219U000259

Автоматизована класифікація біомедичних сигналів на базі структурних методів обробки візуальної інформації: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Вишневський Віталій Вячеславович. – ДР 0116U004697. УДК 004.77:621.391:002.

153 с.

Метою роботи є вдосконалення структурних методів, засобів та алгоритмів оброблення візуального представлення сигнальної інформації шляхом використання змінної роздільної здатності адаптування для застосування у нових розподілених інформаційних технологіях обробки візуальної та сигнальної інформації біомедичного призначення, наприклад, в кардіології та пульмонології. Методи дослідження: - аналіз відомих застосувань змінної роздільної здатності у засобах оброблення візуальної інформації; - елементи математичного моделювання та програмне моделювання сегментації дискретної реалізації функції яскравості півтонового зображення зі змінною роздільною здатністю; - розроблення методу та алгоритмів сегментації нефільтрованих електрокардіограм, та їх експериментальна перевірка; - продовження дослідження оригінальних алгоритмів ідентифікації людини за її електрокардіограмою. В якості вхідної інформації використовувались сигнали для 12 та 6 відведень; - адаптація алгоритмів та програм для структурної моделі візуальної інформації до умов ґрид-застосувань; - розробка елементів діючих макетів інформаційних технологій для підтримки скринінгових та популяційних досліджень в галузі кардіології та пульмонології на базі національної ґрид-інфраструктури (УНГ). Очікуване місце впровадження - медичні заклади охорони здоров'я України. Алгоритми та програми, які розроблені в результаті досліджень, будуть надані покладені в основу нових інформаційних технологій для інформаційної підтримки скринінгових досліджень соціально-значущих захворювань, зокрема в кардіології та пульмонології. Робота розповсюджується за договірною ціною.

49.43 Радіозв'язок і радіомовлення

49.06.19.0330/0219U000069

Розроблення дослідного зразка терміналу супутникового зв'язку для експлуатації у складних кліматичних та метеорологічних умовах: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Ільченко Михайло Юхимович. – ДР 0117U007583. УДК 621.396.

356 с.

Об'єктом розроблення є дослідний зразок VSAT терміналу супутникового зв'язку для експлуатації у складних кліматичних та метеорологічних умовах. Сформовано технічні вимоги до структури та компонентів дослідного зразка терміналу супутникового зв'язку. Підготовлено конструкторську документацію на VSAT термінал, виготовлено та здійснено монтаж дослідного зразка VSAT терміналу супутникового зв'язку, а також проведено попередні випробування окремих вузлів терміналу. Телекомунікаційне обладнання терміналу розміщено всередині захисного купола. Захисний купол має вісесиметричну форму та містить сектор з кутовим розміром 90 град. , виготовлений з радіопрозорого матеріалу для забезпечення мінімальних втрат сигналу. Решту поверхні купола виготовлено з матеріалу з більшими втратами. В рамках проведення роботи здійснено закло-

вні випробування виготовленого дослідного зразка терміналу супутникового зв'язку. Виготовлений дослідний зразок VSAT терміналу супутникового зв'язку дозволяє здійснити високошвидкісне підключення користувача по двосторонньому радіоканалу через бортовий ретранслятор супутника, що розміщений на геостаціонарній орбіті, до мережі Інтернет при розташуванні VSAT-терміналу поблизу границі зони обслуговування супутника та в умовах впливу на нього значних вітрових навантажень, а також інших кліматичних та метеорологічних факторів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50 АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА

50.05 Теоретичні основи програмування

50.06.19.0331/0219U000269

Методи комп'ютерної алгебри та інсерційного моделювання в системах статичного аналізу та верифікації програмного забезпечення: Заключний звіт /Херсонський державний університет; Керівник Львов Михайло Сергійович. – ДР 0116U004732. УДК 004.421.6.

137 с.

Сформовано зміст бібліотеки алгоритмів комп'ютерної алгебри статичного аналізу програм. Розглянуто новий метод доведення інваріантності системи лінійних нерівностей, а також завершуваності лінійно визначених ітеративних циклів для імперативних програм. Розглянуто алгоритм побудови канонічних форм логічних формул над типами даних. Визначено функціональні вимоги та спроектовано структуру Web-ресурсу предметної області та наукової групи в цілях міжнародного наукового співробітництва. Сформовано вимоги до системи верифікації формальних моделей програм. Визначено функціональну специфікацію та архітектуру інсерційної системи. Розроблено прототип інсерційної машини.

50.06.19.0332/0219U000315

Розробити та дослідити методи оперативної обробки та аналізу сцен на поточних зображеннях в системах моніторингу від різномісних датчиків зовнішньої інформації:

Заклучний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Петров Вячеслав Васильович. – ДР 0116U000506. УДК 004.75:004.9.

258 с.

Визначено місце і основні завдання системи оперативної обробки та аналізу сцен на поточних зображеннях в системах моніторингу об'єктів спостереження. Запропоновано методи і алгоритми виявлення об'єктів спостереження на цифрових зображеннях, підготовки еталонних зображень земної поверхні на основі кореляційного та фрактального аналізу, комплексування інформації від датчиків різних типів для підвищення точності наведення комбінованих кореляційно-екстремальних систем навігації.

50.07 Теоретичні основи обчислювальної техніки

50.06.19.0333/0219U000260

Розробка та дослідження фізико-математичних моделей процесів в умовах невизначеності: Заклучний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Клименко Віталій Петрович, Горбань Ігор Ілліч. – ДР 0115U000034. УДК 004; 519.6.

185 с.

Об'єкт дослідження – реальні фізичні об'єкти і процеси. Мета роботи – встановлення межі можливості використання класичної теорії ймовірностей і математичної статистики, розробка нових фізико-математичних методів моделювання в умовах невизначеності, що враховують статистичну нестійкість реальних явищ (подій, величин, процесів та полів), а також розробка моделей електромагнітного поля в силових трансформаторах. Предмет дослідження – статистична сталість процесів в реальних фізичних об'єктах. Методи дослідження – фізико-математична теорія гіпервипадкових явищ, теорія графів, методи обчислювальної математики, теорія електричних кіл, механіки стрижневих систем, метод кінцевих елементів, а також сучасні методи комп'ютерної алгебри, що розроблені в ІПММС НАН України. Результатами НДР встановлено, що при суттєвих порушеннях статистичної стійкості використання класичної детерміновано-випадкової моделі вимірювання та заснованих на ній методах вимірювання призводить до недопустимо великих похибок; розроблено методику вимірювання фізичних величин у статистичних умовах, що непрогнозовано змінюються. Продемонстровано ефективність нової методики; для фізичних процесів великої тривалості запропонована нова модифікація методики вимірювання інтервалів статистичної стійкості, що забезпечує отримання більш точних оцінок інтервалів статистичної стійкості по відношенню до середнього і середньоквадратичного відхилення; запропоновано нову методику вимірювання фізичних величин на великих інтервалах спостереження при порушенні статистичної стійкості середнього. Запропоновано нові математичні методи вирішення поганообумовлених (некоректних) завдань у вигляді системи лінійних алгебраїчних рівнянь (СЛАР) для стійких фізичних (технічних) об'єктів; виявлено, що для опису фізичного об'єкта (електричний ланцюг, енергосистема, стрижнева система механіки, дискретна модель об'єкта, який описується лінійним еліптичним рівнянням) застосовується метод, в якому використовується фіксований базис змінних СЛАР, причому підхід до вибору базису є загальний для перерахованих типів об'єктів; вперше розроблено метод формування математичної моделі, у якому базис змінних СЛАР обирається з урахуванням властивостей параметрів математичної моделі конкретного фізичного об'єкта; доведено, що метод, який звичайно застосовується для опису дискретної моделі перерахованих фізичних об'єктів, є окремий випадок розробленого методу складання математичної моделі; розроблено методику перетворення некоректної матриці СЛАР складеної методом, який, звичайно, застосовується для опису дискретної моделі перерахованих фізичних об'єктів, до коректного виду. Матриця СЛАР повинна бути не вироджена й симетрична. Методика включає вперше запропонований критерій оцінки матриці на коректність і рекомендації з перетворення некоректної матриці до коректного виду. 7 Розроблені уточнюючі фізико-математичні моделі електромагнітних явищ, що забезпечують адекватне відображення процесів електромагнітної та магніто-магнітної індукції у трансформаторах. Запропонований магнітний спосіб передачі енергії від джерела змінного струму до навантаження. Розроблено діючі зразки перетворювачів електричної енергії в теплову, що відрізняється високим КПД та властивістю накопичення теплової енергії. Розроблено новий високорівневий підхід до розподіленої обробки й керування, який дозволяє знаходити у реальному часі рішення для нерегулярних та кризових ситуацій, що можуть виникати у будь-який час та у різних точках світу. Запропонована модель і технологія базуються на покритті розподілених динамічних систем за допомогою самонавігаційних просторових шаблонів здатних до самостійного розмноження і самомодифікації, які задаються спеціальною рекурсивною мовою високого рівня. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.11 Запам'ятовуючі пристрої

50.06.19.0334/0218U007869

Розробка новітньої технології та організація масового виробництва оптичних елементів з мікропризмовою структурою для їх використання в офтальмологічній практиці:

Заключний звіт /Інститут проблем реєстрації інформації НАН України; Керівник Петров Вячеслав Васильович. – ДР 0118U001378. УДК 004.085.

66 с.

Об'єкт дослідження - фізичні основи та принципи створення мікропризмових структур для офтальмології, методи оптичного моделювання, методи розрахунку лінз Френеля. Мета дослідження - розробка методів формування високоякісних рельєфних мікропризмових структур на поверхні полімерних та металевих матеріалів для створення офтальмологічних і оптичних пристроїв. Результати - Створено експериментальний стенд для вимірювання роздільної здатності зображень з використанням тестових штрихових мір. Запропоновано алгоритм визначення гостроти зору за даними з роздільної здатності мікропризмових елементів. Запропонована оптична схема вимірювання пропускання мікропризмових елементів, яка складається з трьох лінз, тубуса та фокусуєчої лінзи. Джерелом світла при цьому має бути лазерний діод. Запропонована методика оптимізації лінз Френеля. Запропоновано метод створення плоского сферичного Френелівського дзеркала, та показано методи моделювання його оптичних і механічних властивостей. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50.37 Обчислювальні центри (ОЦ)

50.06.19.0335/0218U007936

Розвиток теоретичних засад створення комплексних систем безпеки автоматизованих і комунікаційних систем:

Заключний звіт /Державний університет "Львівська політехніка"; Керівник Дудикевич Валерій Богданович. – ДР 0115U006722. УДК 004.056:061.68; 004.3.75:061.68.

104 с.

Розвинуто методологічні засади захисту інформації в інформаційних технологіях для задач управління проблемними ситуаціями; розроблено системну, нормативну та комплексну моделі безпеки в рамках структури гарантоздатності інформаційних систем; розроблено методологію комплексної системи безпеки ІТ, яка має властивості цілісності та емерджентності; стан підсистем безпеки інформаційних ресурсів, інформаційних систем, інформаційних процесів, інформаційних мереж, управління, кожна з яких характеризується множиною параметрів захисту даних та функціональна взаємодія, взаємозв'язок, взаємовідношення між ними визначають сутність комплексної системи безпеки ІТ у цілому, для якої характерна нова множина параметрів захисту; в рамках КСБІТ розроблено підхід до реалізації системи виявлення атак в інформаційній мережі та алгоритм функціонування; розвинуто методологічні засади захисту інформації в інформаційно-комунікаційних технологіях безпроводного зв'язку; визначено загрози для мереж стандарту IEEE 802.11, проаналізовано загрози об'єкта захисту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.06.19.0336/0219U000681

Клавіатурний почерк як засіб комплексної (багатофакторної) ідентифікації в автоматизованих системах:

Заключний звіт /Головний центр спеціального контролю (філія Національного центру управління та випробувань космічних засобів) Державного космі-

чного агентства України; Керівник Мащенко Валерій Васильович. – ДР 0118U003955. УДК 004.056.5.

31 с.

Для методу автентифікації за клавіатурним почерком характерна можливість розпізнавання підсвідомих рухів людини під час введення нею тексту з клавіатури, що, своєю чергою, дає змогу вести прихований моніторинг роботи оператора та стежити за несанкціонованою підміною відповідальної особи чи її психофізичним станом.

50.06.19.0337/0219U000707

Обґрунтування рішень щодо забезпечення захисту інформації в інформаційній інфраструктурі Міністерства оборони України:

Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Берестов Деніс Сергійович. – ДР 0118U003776. УДК 004.056.5.

126 с.

Об'єкт дослідження - системи захисту інформації. Мета роботи - формування вимог до системи захисту інформації в інформаційній інфраструктурі Міністерства оборони України. Методи досліджень - для вирішення поставлених завдань застосовувалися методи системного аналізу, узагальнення та класифікації, принципи побудови інформаційних інфраструктур та принципи згідно з якими має організовуватися і ефективно функціонувати рішення щодо забезпечення захисту інформації в інформаційній інфраструктурі Міністерства оборони України. Основними результатами виконання НДР є: визначено вимоги щодо побудови системи захисту інформації в інформаційній інфраструктурі Міністерства оборони України; визначено шляхи побудови системи захисту інформації в інформаційній інфраструктурі Міністерства оборони України; розроблено рекомендації щодо побудови системи захисту інформації в інформаційній інфраструктурі Міністерства оборони України на основі сучасних технологічних рішень. Результати НДР можуть бути використані при визначенні шляхів побудови системи захисту інформації в інформаційній інфраструктурі Міністерства оборони України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50.39 Обчислювальні мережі (ОМ)

50.06.19.0338/0219U000725

Обґрунтування архітектурних рішень щодо побудови інформаційної інфраструктури Міністерства оборони України: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Кірпічников Юрій Анатолійович. – ДР 0118U000378. УДК 004.75:681.518.

159 с.

Об'єкт дослідження - інформаційна інфраструктура Міністерства оборони України. Мета роботи - формування вимог до системної архітектури інформаційної інфраструктури, як основи функціонування єдиної інформаційної системи управління оборонними ресурсами (DRMIS). Методи досліджень - для вирішення поставлених завдань застосовувалися методи системного аналізу, теорії систем, моделювання, синтезу, узагальнення та класифікації, системного управління, принципи побудови систем управління ресурсами установи та інші. Основними результатами виконання НДР є: визначено вимоги щодо побудови інформаційної інфраструктури, як основи функціонування єдиної інформаційної системи управління оборонними ресурсами; визначено вимоги щодо інтеграції існуючих та перспективних інформаційних систем Збройних Сил України до єдиної інформаційної системи управління оборонними ресурсами; розроблено рекомендації щодо побудови системної архітектури інформа-

ційної інфраструктури та шляхів впровадження єдиної інформаційної системи управління оборонними ресурсами. Результати НДР можуть бути використані на етапі технічного проектування, а також у якості практичних рекомендацій щодо вибору архітектурних рішень для побудови інформаційної інфраструктури Міністерства оборони України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

50.41 Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж

50.06.19.0339/0218U008035

Розроблення програмного комплексу тифлокоментування відеоконтенту для осіб з вадами зору: Заклучний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Демчук Андрій Богданович. – ДР 0118U006454. УДК 004.4:004.9; 004.42; 004.67; 004.915; 004.4'27.

21 с.

Проведено дослідження щодо удосконалення програмно-алгоритмічного комплексу створення відеоконтенту на основі методу тифлокоментування. Розроблено модуль пошуку в аудіоряді ділянок доступних для накладання тифлокоментарів. Проведено адаптування декількох відеоконтентів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

50.43 Системи автоматичного керування, регулювання і контролю

50.06.19.0340/0219U000729

Розробка та дослідження системи програмного управління режимом натягу на безперервному дрібносортовому стані: Заклучний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Єгоров Олександр Петрович. – ДР 0116U008359. УДК 681.51: 621.771.25.

11 с.

Об'єкт досліджень: процес виробництва сортового прокату і електромеханічний комплекс, що його забезпечує. Мета роботи: скорочення питомих енерговитрат при виробництві товарного сортового прокату за рахунок скорочення обрізі прокату, що утворюється у виробничому циклі, шляхом стабілізації геометричних розмірів прокату на виході чорнової групи клітей. Методика дослідження: патентний пошук та критичний аналіз відомих технічних рішень, аналітичне дослідження особливостей процесу взаємодії електромеханічних систем механізмів, що беруть участь у технологічному процесі прокатки, з матеріальними технологічними потоками, комп'ютерне імітаційне моделювання. Проведено критичний аналіз існуючих технічних рішень щодо управління швидкісним режимом прокатки на дрібносортових прокатних станах. Обґрунтований метод управління взаємопов'язаними параметрами швидкісного режиму процесу виробництва сортового прокату шляхом удосконалення теорії інваріантних систем.

50.06.19.0341/0219U000739

Дослідження автоматизованих систем компенсації ексцентриситету валків при прокатці смуг на листових прокатних станах: Заклучний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Потап Олег Юхимович. – ДР 0116U008362. УДК 681.51: 621.771.25.

64 с.

Об'єкт досліджень: системи автоматичного регулювання товщини листового прокату з компенсацією ексцентриситету прокатних валків. Мета роботи: підвищення точності вер-

тикального розміру листового прокату за рахунок автоматичної компенсації впливу ексцентриситету прокатних валків. Методика дослідження: патентний пошук та критичний аналіз відомих технічних рішень, аналітичне дослідження особливостей прокатки з ексцентриситетом валків, комп'ютерне імітаційне моделювання. Проведено критичний аналіз існуючих технічних рішень щодо автоматичної компенсації ексцентриситету валків при прокатці листів на станах холодної та гарячої прокатки. Запропоновано новий спосіб компенсації ексцентриситету, який передбачає застосування методу активного пошуку для винайдення параметрів примусових коливань міжвалкового зазору у протифазі до спричинених ексцентриситетом неконтрольованих змін зазору. Описано структуру автоматизованої системи, що реалізує зазначений спосіб, та доведена її ефективність шляхом імітаційного комп'ютерного моделювання.

50.47 Автоматизовані системи керування технологічними процесами

50.06.19.0342/0218U007917

Синтез регуляторів дробового порядку мехатронних систем: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Копчак Богдан Любомирович. – ДР 0117U004464. УДК 658.012.011.56:658.512; 669:681.5.045; 681.511.4; 681.513.5.

49 с.

Проведено аналіз існуючих методів параметричного синтезу регуляторів координат мехатронних систем, які описуються передавальними функціями дробового порядку. Застосовано метод характеристичного дробового полінома для структурно-параметричного синтезу регуляторів дробового порядку. Проведено синтез регуляторів дробового порядку для мехатронних систем за використання бажаних дробових форм з врахуванням особливостей об'єктів керування. Застосовано метод інтелектуального керування для синтезу регуляторів дробового порядку.

50.06.19.0343/0218U007935

Синтез нечітких регуляторів з застосуванням методів класичної теорії автоматичного керування: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Лозинський Андрій Орестович. – ДР 0117U004463. УДК 658.012.011.56:658.512; 669:681.5.045; 681.511.4; 681.513.5.

17 с.

Отримала подальший розвиток теорія синтезу нечітких регуляторів на основі методів класичної теорії керування. Зокрема, на основі теорії розривного керування синтезовано нечіткий регулятор системи прямого керування моментом. Досліджено роботу системи з нечітким регулятором синтезованим з використанням стандартних форм розподілу коренів характеристичного полінома та з використанням нестійкої підсистеми. Досліджено вплив траєкторій руху коренів з правої півплощини у ліву на динамічні характеристики системи. Розроблено алгоритм знаходження функцій належності нечіткого регулятора, які забезпечують задану траєкторію руху коренів.

50.06.19.0344/0219U000082

Методичні та нормативно-правові основи забезпечення кібернетичної безпеки функціонування енергетики України з урахуванням європейських вимог: Заключний звіт /Інститут проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є.Пухова НАН України; Керівник Мохор Володимир Володимирович. – ДР 0116U002970. УДК УДК 004.056.5.

449 с.

Об'єкт дослідження - процес захисту інформації на об'єктах і системах енергетичної інфраструктури. Мета роботи - розробка методичних та нормативно-правових засад забезпечення кібернетичної безпеки функціонування енергетики України з урахуванням європейських вимог. В ході виконання НДР: - здійснено дослідження та визначення загальних нормативно-правових та організаційно-технічних принципів забезпечення кібербезпеки типових об'єктів і систем енергетичної інфраструктури; - сформовані пропозиції щодо створення механізмів реагування на інциденти кібернетичної безпеки щодо типових об'єктів в системі енергетичної інфраструктури України; - розроблені рекомендації щодо нормативно-правових засад функціонування і розвитку організаційно-технічних механізмів забезпечення кібернетичної безпеки енергетичної інфраструктури України у відповідності з вимогами національного і європейського законодавства, та надбаннями кращих світових практик. Результати НДР планується впровадити при підготовці нормативно-правових актів України щодо забезпечення кібербезпеки типових об'єктів і систем енергетичної інфраструктури.

50.49 Автоматизовані системи організаційного керування

50.06.19.0345/0219U000099

Модернізація програмного забезпечення системи інформаційного обслуговування депутатів в залі пленарних засідань «Рада-IV»: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Вишневський Віталій В'ячеславович. – ДР 0118U001693. УДК 658.012.011.56.

62 с.

Розроблена нова веб-орієнтована архітектура програмного забезпечення системи "Рада-IV". Проведено комплексування діючого макету системи "Рада-IV ВЕБ" з оновленою архітектурою, включаючи діючі програмні застосування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

52 ГІРНИЧА СПРАВА

52.01 Загальні питання гірничої справи

52.06.19.0346/0218U008021

Обґрунтування геолого-економічних та еколого-геологічних параметрів безпечного розвитку гірничодобувних районів України (на прикладі Донбасу та Кривбасу)" Етап II "Аналіз динаміки та територіальних прогнозів геолого-економічних параметрів надрокористування та основних процесів змін екологічного стану надр у гірничо -добувних районах Донбасу та Кривбасу: Заключний звіт /Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України; Керівник Трофимчук Олександр Миколайович. – ДР 0118U006273. УДК 502.3:553.7.

79 с.

- Функціонування Донецького вуглепромислового комплексу відбувається в умовах збільшення впливу закриття нерентабельних шахт та лімітуючи факторів збройного конфлікту на Сході України (обмеження енергопостачання, руйнування об'єктів критичної інфраструктури і ін.). В цілому має місце недостатньо збалансований перехід у стан "пост-майнінгу" (post mining) із активізацією небезпечних регіональних процесів підтоплення, деформацій денної поверхні, забрудненням поверхневих і підземних водозаборів, аварійним збільшенням водо припливів у шахти і ін. - Сучасна система моніторингу внаслідок значного руйнування (> 80%) не є здатною з достатньою вірогідністю забезпечувати

виявлення і оцінки небезпечних екопараметрів змін довкілля (забруднення приземного повітря, джерел питних вод, витоків вибухонебезпечних і токсичних газів, руйнівних деформацій об'єктів критичної інфраструктури). - Відсутність регіональних і об'єктових моделей еколого-формуєчих водоносних горизонтів та річкових басейнів за умови подальшого впливу збройного конфлікту унеможливило розробку і створення гідравліко-фільтраційних захисних систем по утриманню рівнів підземних вод на небезпечних глибинах (за аналогією з Німеччиною, Англією і ін.). - Збільшення площ техногенного підтоплення активізує процеси міграції токсичних хімічних елементів та сполук з полігонів промислових і побутових відходів, зон впливу териконів, фільтруючих ставків промстоків тощо. - Регіональна дестабілізація геотехнічного і екологічного стану надр Донбасу вимагає розробки сучасних геолого-економічних і еколого-геологічних моделей вискряття і розробки родовищ вугілля, хімічної сировини, будматеріалів і ін.

52.06.19.0347/0219U000587

Дослідження фізико-хімічних процесів при тепловій дії на тверду вуглецевмісну сировину в геотехнологіях її розробки: Заключний звіт /Інститут геотехнічної механіки ім. М.С. Полякова Національної академії наук України; Керівник Ключев Едуард Сергійович. – ДР 0117U003512. УДК 622.324: 622.278: 536.12.

80 с.

Об'єкт досліджень - процес теплової дії на тверду вуглецевмісну сировину, яка являє собою бінарну суміш вугілля та породи. Предмет досліджень - закономірності зміни кількості та складу газової фази при фізико-хімічних перетвореннях в процесі теплової дії на тверду вуглецевмісну сировину. Мета роботи полягає у вдосконаленні геотехнологічних способів розробки родовищ корисних копалин через обґрунтування параметрів теплової дії на тверду вуглецевмісну сировину, яка являє собою бінарну суміш вугілля та породи, для підвищення виходу газової фази. Методи досліджень. У роботі буде використано комплексний метод, який містить аналіз і узагальнення літературних джерел для обґрунтування доцільності проведення теплової дії на тверду вуглецевмісну сировину для отримання газової фази; математичне моделювання фізико-хімічних процесів теплової дії з урахуванням властивостей гірничого середовища і параметрів процесу; експериментальні дослідження з визначення властивостей гірничої маси для оцінки ступеня впливу параметрів теплової дії на кількість компонентів і склад газової фази; обробку результатів досліджень методами математичної статистики. Наукове значення роботи полягає у встановленні залежностей зміни кількісних та якісних показників газової фази від співвідношення компонентів бінарного складу та температури процесу, що дозволить обґрунтувати раціональні параметри теплової дії на тверду вуглецевмісну сировину. Практична цінність роботи полягає у встановленні факторів, що обумовлюють підвищення ефективності процесів фізико-хімічних перетворень твердої вуглецевмісної сировини для отримання газової фази з високим вмістом горючих компонентів. Галузь застосування. Результати роботи доцільно використовувати при розробці рекомендацій з ефективного використання теплової дії на тверду вуглецевмісну сировину на вугільних шахтах, збагачувальних фабриках, у проектних та науково-дослідних інститутах, що займаються проблемами підвищення ефективності видобутку вуглецевмісних копалин, розробкою і впровадженням нових та вдосконаленням існуючих геотехнологій видобутку і переробки вугілля, а також у вищих навчальних закладах гірничого профілю.

52.13 Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин

52.06.19.0348/0219U000239

Аналіз чинних нормативно-правових актів, що регулюють питання безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення: Заключний звіт /Державна установа "Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці"; Керівник Логінова Ірина Іванівна. – ДР 0118U003085. УДК 622.235.

176 с.

Проведено дослідження змін, що відбулися у законодавстві з питань поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, аналіз чинних нормативно-правових актів, що регулюють питання безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення щодо їх актуальності та необхідності перегляду, визначено необхідність розроблення нових нормативно-правових актів у зазначеній сфері. Надано рекомендації щодо актуалізації нормативно-правової бази з питань регулювання безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення. Підготовлено проект наказу Міністерства соціальної політики України "Про затвердження Порядку знищення вибухових матеріалів промислового призначення".

52.45 Збагачення корисних копалин

52.06.19.0349/0218U007907

Розробити метод диференціації дуже важкої категорії збагачуваності вугілля на кілька категорій: Заключний звіт /Відокремлений підрозділ "Український науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут по збагаченню та брикетуванню вугілля державного підприємства "Науково-технічний центр "Вуглеїнновація"; Керівник Полулях Данило Олександрович. – ДР 0116U008489. УДК 622.7.009.

71 с.

Методика дозволить усунути розбіжності між розрахованим балансом і фактичним балансом продуктів збагачення на підставі розподілу дуже важкої категорії збагачуваності вугілля на кілька категорій. Призначеність методики диференціації дуже важкої категорії збагачуваності вугілля - це встановлення єдиного порядку розрахунку очікуваних показників якості вугілля при взаємодії основних продуктів збагачення сепарації у важких середовищах та гідравлічної відсадки з величиною показника збагачуваності рядового вугілля при диференціації дуже важкої категорії.

52.06.19.0350/0218U007908

Розробити зміну до стандарту Мінпаливно-енерго України СОУ 10.1.00185755002-2004 "Вугільні продукти збагачення. Методика розрахунку показників якості" з урахуванням шламоутворення, диференціації дуже важкої збагачуваності вугілля та процесів збагачення шламових продуктів: Заключний звіт / Відокремлений підрозділ "Український науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут по збагаченню та брикетуванню вугілля державного підприємства "Науково-технічний центр "Вуглеїнновація"; Керівник Полулях Данило Олександрович. – ДР 0116U008488. УДК 622.7.009.

367 с.

СОУ призначено для встановлення єдиного порядку підготовки вихідних даних та розрахунку, розробки, погодження, розгляду та затвердження середніх і граничних показників якості продуктів збагачення вугілля різних марок з урахуванням особливостей технологій збагачування

53 МЕТАЛУРГІЯ

53.07 Металургійна теплотехніка

53.06.19.0351/0219U000738

Розробка та дослідження системи енергозберігаючого управління термічною підготовкою сталерозливних ковшів: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Михайловський Микола Володимирович. – ДР 0116U008357. УДК 669.04:681.52.

64 с.

Об'єкт досліджень: стенди термічної підготовки сталерозливних ковшів. Мета роботи: розробка принципів, методів і алгоритмів енергозберігаючого управління термічною підготовкою сталерозливних ковшів. Методика дослідження: патентний пошук та критичний аналіз відомих технічних рішень, аналітичне дослідження особливостей термічної підготовки сталерозливних ковшів, комп'ютерне імітаційне моделювання. Розроблена методика прогнозування зміни температури розплаву взпродовж технологічних операцій позапічної обробки сталі з корекцією за масою і температурою розплаву, а також за тепловим станом футерування ковша. Розроблено адаптивну тривимірну прогноуючу модель процесу нагрівання ковша відкритим факелом. Створена тривимірна геометрична модель сталерозливного ковша. Сформульовано критерій ефективності режимів нагрівання ковша, заснований на розрахунку питомої тепломісткості матеріалів його футеровки. З метою енергозбереження запропонований імпульсний режим нагріву ковшів, ефективність якого доведена комп'ютерним імітаційним моделюванням.

53.31 Виробництво чорних металів і сплавів

53.06.19.0352/0219U000686

Розробка ресурсо- та енергоефективної технології комбінованої продувки конвертерної ванни з використанням багатоярусної кисневої фурми: Заключний звіт /Дніпровський державний технічний університет; Керівник Сігарьов Євген Миколайович. – ДР 0117U000496. УДК 669.184.125.

116 с.

При проведенні наукових досліджень теоретично і технологічно обгрунтовано нові енерго- і ресурсозберігаючі технологічні варіанти комбінованого продування конвертерної ванни кисневими і нейтральними газовими струменями зверху і нейтральним перемішувачим газом (азот, аргон) через днище. У роботі вирішено важливу науково-прикладну проблему вдосконалення найбільш поширеної у світовій сталеплавильній практиці технології комбінованої продувки конвертерної ванни киснем і нейтральним газом для сучасних сировинних умов роботи конвертерних цехів металургійного комплексу України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.06.19.0353/0219U000731

Розробка новітніх технологій використання техногенних відходів на основі заліза та марганцю для ресурсозаощадження та покращення екологічного стагу Придніпров'я:

Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Учитель Олександр Давидович. – ДР 0117U002346. УДК 669.054.8:669.15:669.743:504(477.63).

67 с.

Об'єкт дослідження - залізородні відходи та змішані марганцеві відходи Криворізького, Нікопольського і Велико-Токмацького родовищ, що накопичені в шламосховищах. Мета дослідження - розширення сировинної бази чорної металургії та значне зниження екологічного навантаження на

навколишнє середовище за рахунок переробки відходів залізних та марганцевих руд та створення нового виду огрудженої сировини. Метод дослідження - при вирішенні завдань проекту були використані фізико-хімічні методи визначення властивостей та складу техногенних відходів, термогравіметричний, петрографічний, металографічний, аналітичний та інші методи дослідження для визначення кінетичних закономірностей процесів теплової обробки та відновлення за рахунок використання різних відновлювачів для обгрунтування та вибору основних параметрів технологічного процесу; методи віброметрії, тензометрії. В основу розробки нової технології рециклінгу відходів металургійного виробництва вкладається гіпотеза про можливість створення нового виду металургійної сировини, високі споживчі властивості якої забезпечуються впливом на початковий матеріал в процесі синтезу (огрудження) шихти Робота розповсюджується за договірною ціною.

53.06.19.0354/0219U000737

Гнучка система формування багатокомпонентних порцій шихти для завантаження у домену піч: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Головко В'ячеслав Ілліч. – ДР 0116U008358. УДК 669.162.21-52:669.162.262.5(043).

110 с.

У роботі вирішено завдання підвищення ефективності функціонування доменних печей за рахунок створення системи управління формуванням багатокомпонентних порцій шихти перед завантаженням у піч. Розроблений алгоритм функціонування системи управління формуванням багатокомпонентної порції шихти, що складається з будь-якої кількості матеріалів, на конвеєрі з врахуванням заданого розташування компонентів і їх співвідношення в порції, сумарній об'ємній продуктивності конвеєра, змінній геометрії вивантажуваного силкого матеріалу у взаємозв'язку з оперативною інформацією про хід процесу змішування. Розроблена нейро-нечітка система управління забезпечує високу точність дозування шихти з врахуванням випадкового укладання шматків матеріалу на поверхні порції, що дозволяє формувати порції шихтових матеріалів необхідної структури при заданій продуктивності конвеєра.

53.37 Виробництво кольорових металів і сплавів

53.06.19.0355/0219U000024

Створення інноваційних радіаційно стійких сплавів та розробка процесів синтезу захищених бар'єрних покриттів на твелах з метою підвищення терміну експлуатації і запобігання можливим ядерним інцидентам на енергоблоках АЕС України: Заключний звіт /Національний науковий центр "Харківський фізико-технічний інститут" НАН України; Керівник Білоус Віталій Арсентійович. – ДР 0118U006813. УДК 669.296; 621.793; 539.231.

52 с.

Експериментально встановлені та оптимізовані необхідні вихідні параметри осадження вакуумно-дуговим методом покриттів зі структурними характеристиками, здатними протистояти впливу водню та гелію. Проведено цикл досліджень на модельній камері з 4 джерелами плазми з різним розташуванням, планетарним поворотним механізмом з трубками – макетами ТВЕЛів. Оптимізація режимів роботи джерел хромової плазми дає можливість осадження покриттів зі швидкістю не менш ніж 1,5 – 2 мкм/год., нерівномірність товщини яких не більше 15%, що є цілком задовільним для створення бар'єрних шарів на ТВЕЛах. В результаті проведених досліджень розроблена модель обладнання

для осадження захисних покриттів на ТВЕЛі.

53.47 Виробництво труб

53.06.19.0356/0219U000263

Розробка технологічного завдання для виробництва безшовної труби з титанового порожнистого зливка: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Медведєв Михайло Іванович. – ДР 0118U003279. УДК 621.774.38.

165 с.

Метою даної роботи є розробка технологічного завдання для виробництва безшовної труби з титанового порожнистого зливку у зв'язку з вимогами контракту № 002181 (X125030007) від 10.08.2017 р. між Національною металургійною академією України (м. Дніпро, Україна) та ТОВ Компанія з титанової промисловості "Хай Ін" (м. Харбін, КНР). Технологічне завдання для виробництва безшовної екструдованої труби з порожнистого титанового зливку, отриманого методом електронно-променевої плавки, включає: - перелік технологічних операцій для виробництва безшовної екструдованої труби з порожнистого титанового зливку, отриманого способом електронно-променевої плавки, в тому числі рекомендованих типів високотемпературних мастил; - рекомендований перелік основного обладнання для виробництва безшовної екструдованої труби з порожнистого титанового зливку, отриманого способом електронно-променевої плавки. Технологічне завдання для виробництва безшовної труби методом прокатки попередньо екструдованого порожнистого титанового зливку, включає: - перелік технологічних операцій для виробництва безшовної труби методом прокатки попередньо екструдованого порожнистого титанового зливку; - рекомендований перелік основного обладнання для виробництва безшовної труби методом прокатки попередньо екструдованого порожнистого титанового зливку.

53.06.19.0357/0219U000735

Дослідження механізмів станів пільгерної прокатки прецизійних безшовних труб, формування завдань їх синтезу з метою розробки комплексів механізмів, спроможних реалізувати технології виготовлення трубчастих виробів з прогнозованим рівнем їх характеристик: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Добров Ігорь Вячеславович. – ДР 0116U008356. УДК 621.774.

58 с.

Досліджено вплив якісних та кількісних характеристик конструктивних, кінематичних та динамічних особливостей функціонування механізмів та пристроїв, що впливають на формування миттєвих осередків деформації та умови протікання в них процесу ОМТ. Після розв'язання цих завдань сформулювати умови синтезу основних механізмів станів ХПТ. Виконано аналіз існуючих машин для реалізації процесів виготовлення прецизійних безшовних труб безвідходними методами обробки матеріалів тиском. При аналізі конструктивних та структурних особливостей існуючих механізмів виявлені їх головні властивості, які не враховуються при розробці інструментів для реалізації пільгерного процесу та формуванні його режимів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55 ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ

55.09 Машинобудівні матеріали

55.06.19.0358/0219U000266

Створення епоксидних нанокompозитних матеріалів із підвищеними експлуатаційними характеристиками: Заключний звіт /Херсонська державна морська академія; Керівник Букетов Андрій Вікторович. – ДР 0117U002177. УДК 667.64:678.026.

92 с.

Вирішено наукову проблему створення нових модифікованих нанодобавками композитних матеріалів для захисних покриттів з полішеними фізико-механічними, теплофізичними, антикорозійними характеристиками і зносостійкістю. Вирішення наукової проблеми полягає у дослідженні властивостей і науково-обґрунтованому керуванні процесами структуроутворення в результаті модифікування зв'язувача, наповнювача і композицій в цілому, а також у встановленні закономірностей, механізмів та особливостей підвищення експлуатаційних характеристик композитів внаслідок поліпшення міжфазової взаємодії у процесі формування матеріалів.

55.06.19.0359/0219U000533

Надчисті монокристали алмазу для новітніх квантових технологій та детекторів, вирощені методами температурного градієнту та хімічного осадження: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Івахненко Сергій Олексійович. – ДР 0117U006114. УДК 548.74:681.723:621.9.02.

70 с.

Проведено порівняльні дослідження вольт-амперних характеристик та спектрів люмінесценції синтетичних монокристалів алмазу вирощених при різних технологічних параметрах. Зразки, вирощені в системі Fe-Ni-C мали жовтий колір різної насиченості. Зразки, вирощені в системі Fe-Mg-Al-C були різної ступені прозорості, в залежності від концентрації Mg. Встановлено, що у всіх зразках в спектральній області частот 1000 - 1400 см⁻¹ присутня група смуг пов'язана з коливальними модами домішкового азоту, що входить до складу різних дефектів. Дослідження вольт-амперних характеристик показали, що мінімальні струми витоку (близько 1,5 pA при напрузі 300 В) мають синтетичні алмази, вирощені методом температурного градієнту в ростовій системі Fe-Ni-C без додавання гетерів азоту. Такі алмази є найбільш придатними для використання в новітніх квантових технологіях та детекторах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.19 Різання матеріалів

55.06.19.0360/0218U0007819

Підвищення якості, надійності і довговічності обладнання для переробної і харчової промисловості: Заключний звіт /Національний університет харчових технологій; Керівник Штефан Євген Васильович. – ДР 0112U006977. УДК 621.97:665.347.8.

128 с.

У звіті наведено результати експериментальних, аналітичних і чисельних досліджень енергетичного і харчового обладнання з метою підвищення його ефективності, надійності і довговічності. Зокрема виконано моделювання валопровода турбіни потужністю 200 МВт для дослідження його коливальних, які виникають при підключенні турбогенератора до мережі, а також розрахована залишкова довговічність валопровода з врахуванням цих вібрацій. Крім того розробле-

ні вібраційні методи діагностики пошкодження валопровода турбіни, оцінена їх ефективність для різних типів тріщин і при різних видах коливань. Виконано дослідження конструкційних матеріалів з метою підвищення довговічності робочих органів кавітаційних апаратів. Розроблено експериментальну установку і методіку проведення досліджень кавітаційного зношування конструкційних матеріалів. На основі експериментів проведено порівняльний аналіз кавітаційної зносостійкості полімерних і керамічних матеріалів. На основі експериментально-аналітичного дослідження процесу подрібнення зернових продуктів розроблено нову конструкцію кулькового подрібнювача.

55.06.19.0361/0219U000566

Підвищення ефективності виготовлення виробів оборонного та енергетичного призначення шляхом створення високотехнологічних мехатронних верстатострументальних систем: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Ковальов Віктор Дмитрович. – ДР 0117U001165. УДК 621.9.06-529.

130 с.

Об'єкт дослідження - технологічна система обробки важкооброблювальних виробів оборонного та енергетичного призначення. Методи дослідження - методи системного аналізу, методи теорії оптимального і адаптивного управління, теорії різання, теорії інформації, статистичні методи обробки даних, методи математичного програмування і моделювання. Мета - підвищення продуктивності та точності виготовлення виробів оборонного призначення та вітроенергетики шляхом створення високотехнологічного мехатронного верстатного обладнання з інструментальним забезпеченням. Теоретичні та практичні результати: Розроблено інформаційні технології та програмний комплекс для реалізації системи адаптивного оптимального управління процесом обробки на важких верстатах і багаторівнева система прийняття рішень з елементами штучного інтелекту. Розроблена система мехатронних вузлів з інформаційним забезпеченням для важких верстатів, що дає можливість реалізації адаптивного управління при виготовленні виробів з важкооброблюваних матеріалів. Інтегрована технологія зміцнення забезпечена методикою створення необхідного устаткування з визначенням режимних параметрів. Новизна: створено методику проектування компоновки металорізальних верстатів на підставі класифікаційних ознак оброблюваних деталей, з урахуванням діючих навантажень та різних факторів робочого процесу і з забезпеченням потрібного рівня якості, точності, продуктивності. Обґрунтовано критерії, цільові функції і обмеження для оптимізації режимів різання при створенні нормативів для важких верстатів з ЧПУ. Ефективність впровадження: планується розширення номенклатури оброблюваних деталей на 15-20%. Підвищення продуктивності обробки на 30-40% та зниження її собівартості на 15% в порівнянні з існуючими верстатами. Збільшення періоду стійкості на 20%. Область застосування: виробництво верстатів для оброблення деталей вітроенергетики та військового призначення, важке машинобудування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.23 Виробництво виробів із порошкових матеріалів

55.06.19.0362/0218U007930

Механізм трибо окислення композитів на основі TiCN - Cr₃C₂ та поведінка при терті та зносі при підвищеній температурі: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Григорьев Олег

Миколайович. – ДР 0117U003766. УДК 621.762.669.

73 с.

Встановлено закономірності і механізми руйнування крихких і малопластичних матеріалів при контактному навантаженні в процесах тертя і зносу, розроблено на цій основі підходи до розрахунку контактної міцності, вивчення структурної чутливості міцнісних властивостей крихких тіл, а також розроблено фізичні принципи формування властивостей і управління механічною поведінкою крихких матеріалів в процесі абразивного зношування. Встановлено, що в системі TiN-ПГ12Н-01 отримання відносно безпористих структур можливо при введенні в склад композиту карбиду хрому та вуглецю у вигляді графіту. Останній, взаємодіючи з поверхнею частинок нітриду титану, перетворює її в Ti-CN, покращуючи тим самим змочування і адгезію сплаву ПГ12Н-01 до карбонітриду титану. Це призводить до активної процесу спікання композиту. Робота розповсюджується за договірною ціною.

55.29 Верстатобудування

55.06.19.0363/0219U000576

Підвищення надійності та продуктивності комп'ютеризованих мехатронних верстатострументальних систем важкого машинобудування: Заключний звіт /Донбаська державна машинобудівна академія; Керівник Ковальов Віктор Дмитрович. – ДР 0114U002757. УДК 621.9.06-529.

154 с.

Об'єкт дослідження: надійність та продуктивність комп'ютеризованих мехатронних верстатострументальних систем важкого машинобудування. Мета: підвищення продуктивності механообробки деталей важкого машинобудування шляхом вдосконалення компоновки металорізальних верстатів з ЧПК та використання вдосконалених інструментальних систем. розробка моделей і програмних засобів для розрахунків характеристик верстатострументальних систем. Методи дослідження: розробка моделей і програмних засобів для розрахунків характеристик верстатострументальних систем. Теоретичні й практичні результати: розроблена система оцінки металорізальних верстатів. Новизна: встановлено, що кращі показники міцності елементів конструкції та вищий узагальнений показник якості має конструкція з базуванням різальної пластини за "верхнім" упором та кутовою формою верхньої поверхні прихоплювача. Розроблено програмно-алгоритмічне забезпечення для автоматизованої системи синтезу та оцінки компоновки металорізальних верстатів. Ефективність впровадження: зниження трудомісткості чистої операції в 3...4 раз, виключення необхідності застосування дорогих і малопродуктивних зубошліфувальних верстатів. Галузь застосування: виробництво верстатів для оброблення металу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.42 Двигунобудування

55.06.19.0364/0219U000047

Поліпшення показників транспортних засобів удосконаленням систем двигунів та застосуванням альтернативних палив: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Добровольський Олександр Сергійович. – ДР 0116U007533. УДК 621.43.

118 с.

Об'єкт дослідження: системи двигунів, що забезпечують поліпшення екологічних, енергетичних показників та показників паливної економічності та методи раціонального використання традиційних та альтернативних палив та утилізації теплоти. Предмет дослідження: енергетичні, екологічні

показники та показники паливної економічності двигунів і транспортних засобів при удосконаленні систем двигунів та застосуванні методів раціонального використання моторних палив. Мета НДР: розробка напрямів поліпшення паливної економічності та екологічних показників двигунів транспортних засобів удосконаленням систем живлення та регулювання та раціональним використанням традиційних та альтернативних палив. Методи досліджень - розрахунково-теоретичні і експериментальні. В першому розділі наведені результати розрахункових та експериментальних досліджень по визначенню раціональних методів пуску і прогрівання бензинових двигунів автомобілів за низьких температур навколишнього середовища. В другому розділі наведені результати досліджень по визначенню шляхів використання альтернативних палив для живлення двигунів внутрішнього згорання, зокрема біоетанолу як добавки до бензину. В третьому розділі наведені результати досліджень систем живлення і регулювання двигунів внутрішнього згорання. Проведено порівняльний аналіз результатів моторних досліджень дизеля з серійним механічним регулятором прямої дії, всережимним і дворежимним мікропроцесорними регуляторами непрямого дії.

55.43 Автомобілебудування

55.06.19.0365/0519U001087

Бобошко Олександр Андрійович. Наукові основи підвищення показників маневреності автомобілів: Дис... д.т.н. /Харківський національний автомобільно-дорожній університет. – Захищена 24.04.2019. УДК 629.3.017.

332 с.: 14 табл., 40 іл. – Бібліогр.: 235 назв.

Дисертація присвячена вирішенню актуальної науково-прикладної проблеми підвищення технічного рівня автомобілів за рахунок поліпшення їх властивостей маневреності. У роботі отримав подальший розвиток системний підхід до оцінки маневреності автомобілів і її властивостей. Отримала подальший розвиток теорія повороту автомобілів з передніми керованими колесами й усіма керованими колесами. Вперше отримано взаємозв'язок між кутами відведення коліс передньої та задньої осей і реакціями дороги, що діють на ці вісі, запропоновано коефіцієнт керованості в якості критерію здатності автомобіля до входу в поворот, визначені параметри виконання маневру "рух крабом" автомобіля під час повороту передніх і задніх коліс в один бік і на один і той же кут; визначені раціональні параметри процесу динамічної стабілізації автомобіля шляхом повороту керованих коліс в бік заносу в тяговому і гальмівному режимах. Отримала подальший розвиток теорія повороту автомобілів динамічним способом, визначені різновидності повороту таким способом. Запропоновані в дисертації основні наукові положення, розробки і рекомендації впроваджені на виробничих підприємствах та в наукових установах. Найбільш вагомим є впровадження отриманих у роботі математичних моделей маневрування автомобілів при повороті й виконанні маневру "рух крабом". Запропоновані критерії оцінки керованості і стійкості дають можливість на етапі проектування формувати відповідні сучасному технічному рівню властивості маневреності автомобілів.

55.06.19.0366/0218U007812

Розробка та виготовлення спеціалізованого автобуса для перевезення осіб, узятих під варту: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Диких Олександр Вікторович. – ДР 0117U004193. УДК 629.114.5, 629.36.

46 с.

Об'єкт дослідження – нові базові автобусні шасі для переобладнання у спецавтобус для перевезення осіб, взятих

під варту. Мета роботи – визначення найбільш оптимальної моделі автобусного шасі та підбір оптимальної комплектації для створення спецавтобуса для перевезення осіб, взятих під варту; проведення технічного супроводу виготовлення дослідного зразка спецавтобуса з подальшою передачею у дослідну експлуатацію в територіальні органи Національної поліції України. Результатом роботи є розробка технічної документації та створення узагальнених технічних вимог до спецавтобуса на базі визначеного базового шасі, для перевезення осіб, взятих під варту.

55.06.19.0367/0218U007813

Створення піротехнічного автомобіля легкого типу: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Диких Олександр Вікторович. – ДР 0116U002852. УДК 629.114.5.

55 с.

Об'єкт дослідження - конструктивні елементи та комплектація броньованого піротехнічного автомобіля легкого типу для забезпечення частин та підрозділів ДСНС України. Мета роботи - після проведення дослідження оптимально-можливих конструктивних елементів та комплектації броньованого автомобіля для перевезення вибухонебезпечних матеріалів масою до 250 кг провести супровід виготовлення партії автомобілів. Результатом роботи є розробка технічної документації та технічне супроводження виготовлення броньованого автомобіля легкого типу.

55.06.19.0368/0218U007815

Створення піротехнічного автомобіля важкого типу: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Диких Олександр Вікторович. – ДР 0116U002854. УДК 629.114.5.

55 с.

Об'єкт дослідження - конструктивні елементи та комплектація броньованого піротехнічного автомобіля важкого типу для забезпечення частин та підрозділів ДСНС України. Мета роботи - після проведення дослідження оптимально-можливих конструктивних елементів та комплектації броньованого автомобіля для перевезення вибухонебезпечних матеріалів масою від 250 кг до 2200 кг та провести супровід виготовлення партії автомобілів. Результатом роботи є розробка технічної документації та технічне супроводження виготовлення піротехнічного броньованого автомобіля важкого типу.

55.63 Машинобудування для харчової промисловості

55.06.19.0369/0219U000387

Обґрунтування оптимальних режимних і конструктивних параметрів механізмів машини для тюкування виноградної лози: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Кувшинов Андрій Олексійович. – ДР 0116U001173. УДК 631.3:631.57:634.8.

18 с.

Розроблено діючий макетний зразок прес-підбирача для рулонного тюкування виноградної лози. Робота передається за кордон за договірною ціною.

55.06.19.0370/0219U000674

Оцінити ефективність застосування вапняку доломітизованого для цукрового виробництва: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Хомічак Любомир Михайлович. – ДР 0118U003410. УДК 664.1.038.

60 с.

Проведено моніторинг та систематизацію відомих способів застосування вапняків доломітизованих у цукровому виробництві, узагальнено інформацію щодо технологічної оцінки якості вапна та сучасних методів її визначення в цукровому виробництві, а також визначено основні вимоги для цукрової промисловості яким повинно відповідати якісне вапняне молоко отримуване із вапнякового каменю. Виконано дослідження та порівняння хімічного складу вапнякового каменю доломітизованого виробництва з метою його застосування у технологічному процесі цукрового виробництва, а саме визначено у ньому вміст карбонату кальцію, речовин не розчинних у соляній кислоті (піску), вміст "полуторних" оксидів алюмінію та заліза, карбонату магнію, сульфату кальцію (гіпсу), масову частку оксидів лужних металів та сторонніх домішок (глина та ін.). Досліджено вплив застосування доломітизованого вапнякового каменю на процес очищення дифузійного соку в лабораторних умовах, а також в умовах виробництва. Розроблено рекомендацій щодо застосування вапняку доломітизованого в умовах цукрового заводу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

58 ЯДЕРНА ТЕХНІКА

58.01 Загальні питання ядерної техніки

58.06.19.0371/0219U000548

Модернізація систем циклотрона У-240 для проведення експериментальних робіт на внутрішньому та виведеному пучках іонів: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Михайлов Леонід Вікторович. – ДР 0115U005091. УДК 621.039;539.1.08.

21 с.

Унікальність циклотрона У-240 ІЯД НАН України полягає в тому, що кінцеву енергію прискорених протонних пучків є можливість регулювати в широкому діапазоні від 15 МеВ до 80 МеВ. Ця обставина дає можливість крім наукових досліджень ядерних реакцій, напрацювати різні радіонукліди. Проведення експериментальних досліджень на пучках іонів циклотрона У-240, на сьогодні є однією з пріоритетних для України, так як ізохронний циклотрон У-240 ІЯД НАН України - діючий прискорювач, який може прискорювати іони від водню до аргону що дозволяє проводити наукові дослідження механізмів ядерних реакцій в широкому діапазоні ядер та енергій. Ізохронний циклотрон У-240 - єдиний циклотрон на Україні, на якому можна здійснювати напрацювання стронцію-82 та практично всіх циклотронних радіонуклідів, які широко застосовуються в ядерній медицині. Для проведення наукових досліджень на виведеному пучку іонів здійснено модернізацію корекційного магніта СП-037, покращення вакууму та якості пучка іонів. Також для проведення наукових досліджень на виведеному пучку іонів С, N, O, та інших, була розроблена конструкторська документація джерела важких іонів. Для створення технології напрацювання радіонукліду ^{82}Sr використовуючи внутрішній пучок протонів, проведена модернізація джерела протонів, розроблено автоматизовану систему заміни, та контролю положення радіального джерела протонів. Розроблено та здійснено комп'ютеризацію контролю систем живлення та захисту джерела протонів.

58.35 Дія випромінювань і захист від них

58.06.19.0372/0219U000170

Нанопористі термостійкі полімерні матеріали" - "Поліанопор" Етап 1: "Аналіз та розробка програми модернізації радіаційної те-

хніки ІЯД під проектні завдання: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Ковалінська Тетяна Володимирівна. – ДР 0118U002342. УДК 539.12.04; 621.039.587.

52 с.

Досліджено фізико-технічні проблеми удосконалення ядерно-фізичних установок ІЯД. Розроблена і науково обґрунтована програма технічної модернізації експериментального комплексу для проведення досліджень та випробувань нових технологій трекових нанопористих матеріалів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

59 ПРИЛАДОБУДУВАННЯ

59.01 Загальні питання приладобудування

59.06.19.0373/0218U007918

Теоретичні і прикладні задачі вимірювань у кваліметрії: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка" (кафедра інформаційно-вимірювальних технологій); Керівник Мотало Василь Петрович. – ДР 0116U004107. УДК 681.2.08; 681.2:658.562; 681.2:658.62.018.012; 620.1.08; 006.91.001.

38 с.

Проведено теоретичний аналіз типів вимірювальних задач та вимірюваних величин у кваліметрії і здійснено класифікацію методів вимірювань. Здійснено аналіз точності вимірювань у кваліметрії на основі аналізу модельних рівнянь вимірювань, розроблено методу оцінювання якості вимірювань та результатів вимірювань і вироблені рекомендації щодо їх використання у практичній кваліметрії. Розроблено концепцію вибору методів вимірювань величин у кваліметрії з урахуванням специфіки досліджуваних об'єктів та методика оцінювання точності отриманих результатів вимірювань, що суттєво розширює можливості кваліметрії щодо забезпечення єдності вимірювань, підвищення точності та достовірності отриманих результатів вимірювань характеристик якості продукції. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.37 Прилади для теплотехнічних і теплофізичних вимірювань

59.06.19.0374/0218U007846

Розроблення та впровадження системи моніторингу теплового опору огорожувальних конструкцій будівель: Заключний звіт /Інститут технічної теплофізики; Керівник Бабак Віталій Павлович. – ДР 0118U001720. УДК 536.629.7:536.2:536.6.

195 с.

Об'єкт дослідження - методи та засоби вимірювання теплового опору огорожувальних конструкцій. Мета роботи - забезпечення якості та достовірності контролю теплоізоляційних характеристик огорожувальних конструкцій при проведенні енергетичної сертифікації будівель і впровадженні енергоефективних заходів. Розроблено нові типи сенсорів з тепловими шунтами та теплотричною корекцією з використанням сучасного метрологічного забезпечення відтворення та передавання одиниці вимірювання теплового потоку, що дозволило розширити нижню межу діапазону вимірювання густини теплового потоку до 1 Вт/м^2 та знизити похибки вимірювання до $\pm 1,5 \dots 3 \%$. Розроблено вимірювальну систему за модульним принципом побудови та використанням різних модифікацій сенсорів теплового потоку, що дало можливість проведення вимірювань одночасно в різних зонах та дослідження огорожувальних конструкцій складної конфігурації. Реалізовано комбіновану методику випробувань, що дозволило знизити вплив суб'єктив-

ного фактору на проведення вимірювань. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.06.19.0375/0218U007933

Дослідження складових невизначеності витрати середовища з врахуванням шорсткості внутрішньої поверхні трубопроводу: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка", кафедра автоматизації теплових та хімічних процесів; Керівник Лесовой Леонід Васильович. – ДР 0117U004011. УДК 681.121./123;532.57;006.91.001.

80 с.

Розроблено методику дослідження складових невизначеності витрати газу з врахуванням шорсткості внутрішньої поверхні трубопроводу. За результатами роботи цієї методики розроблено новий метод безпосереднього вимірювання шорсткості внутрішньої поверхні вимірювального трубопроводу; розроблений алгоритм вимірювання витрати газу з врахуванням шорсткості вимірюваної в реальному часі; удосконалено математичні моделі невизначеності результату вимірювання витрати газу з врахуванням шорсткості; дані рекомендації щодо усунення складових невизначеності, які виникають при різних способах вимірювання шорсткості внутрішньої поверхні вимірювального трубопроводу.

59.06.19.0376/0219U000433

Конструкторська документація та промислові зразки сенсорів температури: Заключний звіт /Державне підприємство Науково-дослідний інститут "Оріон"; Керівник Ковтонюк Віктор Михайлович. – ДР 0118U007684с. УДК 53.08; 351.787; 544.77; 538.946.

37 с.

Розроблена конструкторська документація та виготовлені промислові зразки кремнієвих діодних та резистивних сенсорів температур на основі гетероструктур Ge. Робота розповсюджується за договірною ціною.

59.43 Прилади для вимірювання іонізуючих випромінювань

59.06.19.0377/0219U000406

Детектор швидких та повільних нейтронів на основі гібридного (Іа-ІІв) синтетичного алмазу: Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Івахненко Сергій Олексійович. – ДР 0116U007884. УДК 548.74:681.723:621.9.02.

70 с.

В умовах високих тисків - високих температур вирощені дослідні зразки монокристалів алмазу типів Іа та ІІв. На основі дослідження оптичних спектрів та вольт-амперних характеристик відібрані алмазні зразки з гранично низькою концентрацією азоту (<0.1 ppm) в алмазі типу Іа та концентрацією бору (30-40 ppm) в алмазі типу ІІв. З відібраних монокристалів виготовлені дослідні зразки алмазних пластин та методом хімічного осадження з газової фази нанесені контактні покриття що складаються з адгезійного шару титану, електропровідного шару міді та захисного шару срібла. Розроблено та виготовлено корпус та підсилювач алмазного детектору для реєстрації багатокомпонентного іонізуючого випромінювання. Досліджено відгук розробленого детектора з алмазними чутливими елементами на опромінення 241Am γ -частинками. З використанням симулятора FLUKA, на основі досліджень по опроміненню альфа-частинками, проведено моделювання відгуку алмазного детектора на повільні нейтрони. В результаті моделювання встановлено максимальну чутливість детектора до реєстрації повільних нейтронів в залежності від товщини

конверторного шару 6LiF або В2О3 яка складає величину близько 10% для обох покриттів, що є хорошим показником для детекторів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

61 ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

61.13 Процеси й апарати хімічної технології

61.06.19.0378/0219U000496

Дослідження і оптимізація систем отримання водню шляхом застосування електролізу води з використанням енергії вітру, сонячної радіації та геотермальної енергії: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Кудря Степан Олександрович. – ДР 0116U006532. УДК 62-622; 661.968.620.9.

45 с.

Розроблено схему отримання і застосування водню для підвищення енергетичної ефективності роботи геотермальної електростанції шляхом інтенсифікації дебіту геотермальних свердловин. Розроблено систему отримання водню шляхом використання теплоти окремих геотермальних свердловин, які передбачають використання для виробництва електроенергії бінарної електростанції та використання термоелектричних генераторів. Обґрунтовано та розроблено математичну модель інтенсифікації дебіту геотермальної свердловини з застосуванням водню. Розроблено математичну модель отримання водню шляхом застосування електролізу води з використанням енергії вітру, сонячної радіації та геотермальної енергії. Проведено техніко-економічні розрахунки систем отримання водню шляхом застосування електролізу води з використанням енергії вітру, сонячної радіації та геотермальної енергії та обґрунтування першочергових об'єктів їх будівництва.

61.06.19.0379/0219U000497

Створення та відпрацювання режимів роботи дослідно-демонстраційних систем отримання водню із використанням сонячного випромінювання та вітрової і геотермальної енергії: Заключний звіт /Інститут відновлюваної енергетики Національної академії наук України; Керівник Кудря Степан Олександрович. – ДР 0118U006015. УДК 62-622; 661.968.620.9.

47 с.

Визначено енергетичну ефективність застосування водню високого тиску, який отримується шляхом застосування електролізера високого тиску на дебіт геотермальної свердловини, а також використання геотермального теплоносія для роботи геотермальної електростанції. Показано, що техніко-економічні показники роботи геотермальної електростанції можуть бути підвищені за рахунок регулювання дебіту з використанням водневих технологій. Також розроблено способи підвищення ефективності використання непродуктивних свердловин шляхом застосування термоелектричних елементів та гідролізу води в свердловині

61.35 Технологія виробництва силікатних матеріалів

61.06.19.0380/0218U007939

Науково-практичні засади створення нових високоефективних та енергоощадних композиційних в'язучих матеріалів та виробів на їх основі: Заключний звіт /Державний університет "Львівська політехніка"; Керівник Луцюк Ірина Володимирівна. – ДР 0117U004118. УДК 666.9; 691.5.

45 с.

Розроблено склади композиційних в'язучих матеріалів із покращеними фізико-механічними характеристиками за рахунок системного поєднання мінеральних в'язучих речовин, високодисперсних активних мінеральних добавок та хімічних добавок, з врахуванням специфіки індивідуального впливу і механізму структуроутворюючої дії кожного компоненту. Розроблено технологію неавтоклавного газобетону марки D200.

61.06.19.0381/0219U000730

Теоретичні та прикладні аспекти створення вогнетривких бетонів на основі композицій системи $Al_2O_3 - SiO_2 - MgO - CaO - SiC$: Заключний звіт /Національна металургійна академія України; Керівник Пісчанська Вікторія Вікторівна. – ДР 0118U006657. УДК 666.76:666.97.

130 с.

Об'єкт дослідження - низькоцементні вогнетривкі бетони на основі композицій системи $Al_2O_3 - SiO_2 - MgO - CaO - SiC$. Мета роботи: пошук, систематизація, аналіз і узагальнення даних науково-технічної літератури щодо теоретичних і практичних аспектів створення низькоцементних вогнетривких бетонів на основі композицій системи $Al_2O_3 - SiO_2 - MgO - CaO - SiC$. За даними науково-технічної літератури проаналізовано види сировинних матеріалів та функціональних добавок для виготовлення бетонів зі зниженням вмістом гідралічного в'язучого; наведено дані щодо наукових основ проектування зернових і речовинних складів вогнетривких бетонних сумішей для організації монолітних футеровок теплових агрегатів і виготовлення виробів складної конфігурації, способів спрямованого регулювання формування щільної низькопористої і механічно міцної структури бетону. Проаналізовано вплив складових матричного компоненту низькоцементних бетонів та добавок дефлокулянтів, пластифікаторів і диспергантів на водопотребу бетонних сумішей, процеси гідратації високоглиноземистого цементу у взаємозв'язку з реотехнологічними властивостями бетонних мас і показниками властивостей шамотних, високоглиноземистих та карбідкремнійвміщуючих бетонів. Розглянуто класифікаційні ознаки, види в'язучих, особливості технології виготовлення магнезійних бетонів, особливості механізму гідратації та способи запобігання утворення бруниту, зернові та речовинні склади магнезійних бетонів на основі системи $MgO - Al_2O_3 - SiO_2$. На підставі аналізу та узагальнення даних науково-технічної літератури визначено перспективні напрямки розвитку технології вогнетривких бетонів на основі системи $Al_2O_3 - SiO_2 - MgO - CaO - SiC$ та розроблено рекомендації щодо практичної реалізації даних теоретичних досліджень та практичного досвіду при проектуванні бетонних сумішей для розширення асортименту продукції підприємства для металургійного виробництва. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.43 Технологія вибухових речовин і засобів хімічного захисту

61.06.19.0382/0219U000708

Розроблення наукових засад технологій термомічної переробки та енергетичного використання некондиційних вуглецевмісних горючих копалин (на прикладі західного регіону України): Заключний звіт /Інститут геології і геохімії горючих копалин НАН України; Керівник Брик Дмитро Васильович. – ДР 0116U003023. УДК 662.66/67 769.22 + 662.278/277 + 536.71 + 66.092.89.

158 с.

Оцінено сировинний потенціал покладів некондиційних вуглецевмісних горючих копалин для західного регіону України; розроблені наукові засади, вдосконалені та запропоновано нові методи і технології термомічної переробки некондиційних вуглецевмісних природних та техногенних горючих матеріалів; проведена техніко-економічна оцінка технологічних процесів енергетичного використання некондиційних горючих копалин в господарському комплексі України

61.51 Технологія переробки нафти і газу

61.06.19.0383/0218U007938

Електрохімічна регенерація поглинальних розчинів хінгідронного методу очищення газів від сірководню: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Слюзар Андрій Володимирович. – ДР 0116U006727. УДК 661.9;66.074.52/661.214.23/66.087.3.

42 с.

Показано важливість очищення газів від сірководню, зокрема паливних газів, з одержанням сірки. Для регенерації поглинального розчину, тобто переведення хінгідронного каталізатора з відновної в окисну форму, запропоновано використовувати електрохімічний метод. Вольтамперним методом вивчено електрохімічну поведінку хінгідронного поглинального розчину. Визначено вплив умов електролізу розчину хінгідронного каталізатора на вихід його окисної форми. Розроблено технологічну схему очищення паливних газів від сірководню з електрохімічною регенерацією хінгідронного поглинального розчину. Робота розповсюджується за договірною ціною.

61.53 Технологія переробки твердих паливних копалин

61.06.19.0384/0219U000669

Розробка науково-технічних рекомендацій для впровадження спільного спалювання антрациту та біомаси: Заключний звіт /Інститут вугільних енерготехнологій Національної академії наук України; Керівник Дунаєвська Наталія Іванівна. – ДР 0117U005422. УДК 662.7.

173 с.

Виконано огляд технологій спалювання та газифікації біомаси та їх застосування для спільного пилоподібного спалювання з вугіллям, і можливість до використання в котлоагрегатах ТЕЦ в Україні. Визначено динамічні характеристики піролізу біомаси українського походження. Експериментальне досліджено спільного пилоподібного спалювання вугілля різного ступеню метаморфізму та біомаси. Виконано позонний тепловий розрахунок котлоагрегату при подаванні біомаси з вугіллям. Розроблено ескізне схемне рішення системи подавання біомаси в паливню. Розраховано спільне спалювання вугілля з біомасою для обраного рішення системи подавання біомаси в паливню котла. Підготовлені рекомендації щодо застосування спільного спалювання на ТЕЦ України.

61.71 Технологія виробництва продуктів побутової хімії

61.06.19.0385/0218U007842

Розроблення безвідходного комплексу енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій з виробництва паливно-мастильних матеріалів на базі олійних культур та побічних продуктів від їх виробництва: Заключний звіт

/Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Папейкін Олександр Олександрович. – ДР 0118U004263. УДК 621.892.099.6.

29 с.

Виготовлено дослідні партії біодизеля і біосинтетичних мастильних матеріалів у виробничих умовах ТОВ "НВП Рі-мол" та проведено їх випробування на відповідність показників якості й біорозкладання вимогам нормативної документації і євростандартів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

62 БІОТЕХНОЛОГІЯ

62.13 Біотехнологічні процеси й апарати

62.06.19.0386/0218U007838

Розробка технології виготовлення та випробування "зеленого" ракетного палива та каталізатора його розкладу. Проведення каталітичних випробувань: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Патриляк Любов Казимирівна. – ДР 0118U004301. УДК 621.039.542; 662.758; 544.478.

79 с.

Синтезовано партію палива об'ємом 1 л. Проведено оцінку корозійної активності палива до ряду металічних та неметалічних матеріалів. Створено установку для каталітичних випробувань, підібрано умови випробувань. Проведено випробування палива без добавок та з двома добавками на п'яти каталізаторах із різними металами-модифікаторами. Робота розповсюджується за договірною ціною.

62.06.19.0387/0218U007996

Синтез суміші етилових та бутилових естерів жирних кислот алкогальною переестерифікацією рослинної олії: Заключний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Коновалов Сергій Вікторович. – ДР 0118U005236. УДК 665.753+66.095.13+547.264.

59 с.

Проведено лужний синтез сумішеетілових та бутилових естерів жирних кислот на бутілаті калію, який одержують з гідроксиду калію та бутанолу. Побудовано математичні моделі впливу співвідношень спирту до олії та бутанолу до етанолу на вихід естерів, масу відділеного гліцеринового шару та залишковий вміст каталізатора в естеровому шарі. Одержано очищені зразки етилових та бутилових естерів рициєвої олії, визначено її фізико-хімічні властивості. Робота розповсюджується за договірною ціною.

62.06.19.0388/0219U000312

Розробити методи введення в культуру, розмноження, депонування in vitro та створити колекцію різних видів сортів та клонів павловнії: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків (Інститут цукрових буряків) НААН; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0118U003428. УДК 573.6.086.83:674.031.951.62.

29 с.

Визначено кращі види експлантів павловнії для введення в культуру in vitro та режим стерилізації. Розроблено та уніфіковано склад живильних середовищ для інокуляції експлантів павловнії, мікроклонального розмноження та депонування, коренутворення, калусогенезу та морфогенезу калусів. Створена колекція рослин павловнії. Робота розповсюджується за договірною ціною.

62.37 Прикладна генетична інженерія

62.06.19.0389/0219U000114

Мультитаргетна терапія як інноваційний підхід для подолання резистентності Mycobacterium tuberculosis до антибіотиків:

Заклучний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Тукало Михайло Арсентійович. – ДР 0117U003547. УДК 577.217.32+577.217.335+577.322.

72 с.

Побудовано гомологічні моделі лейцил-тРНК синтетази (ЛейРС) та метіоніл-тРНК синтетази (МетРС) M. tuberculosis. Проведено віртуальний скринінг колекції сполук, що налічувала близько 250 тисяч лігандів за допомогою методів молекулярного докінгу та фармакофорного скринінгу та відібрано близько 1000 сполук для дослідження їх інгібувальної активності щодо рекомбінантних аналогів ЛейРС та МетРС M. tuberculosis. Розроблено генноінженерні конструкції та створено штами-надпродуценти ЛейРС та МетРС M. tuberculosis і людини. Оптимізовано умови експресії, виділення і очищення рекомбінантних аналогів ЛейРС та МетРС M. tuberculosis і людини та отримано ферменти у препаративних кількостях. За результатами тестування in vitro ідентифіковано 15 сполук, здатних інгібувати одночасно ЛейРС та МетРС M. tuberculosis. Ідентифіковано інгібітор - 4-[4-(4-бromo-феніл)-тіазол-2-іл]гідразонометил-2-метокси-6-нітро-фенол, що одночасно пригнічує активність мікобактеріальних ЛейРС та МетРС зі значеннями IC50 відповідно 11,2 та 12,1 мМ і має антибактеріальну активність щодо патогенного штаму M. tuberculosis H37Rv зі значенням MIC = 25 мМ.

62.99 Інші проблеми біотехнології

62.06.19.0390/0218U007991

Нові наноструктуровані полімервмісні гібридні композити для екологічного моніторингу та захисту: Заклучний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Пуд Олександр Аркадійович. – ДР 0118U004262. УДК 546.26+544.65.

55 с.

Розроблено нові поліфункціональні гібридні наноконструкції полі(3-метилтіофену) з вуглецевими нанотрубками та досліджено їх структуру, міжмолекулярні взаємодії, електропровідність, термічні та інші властивості. Показана придатність отриманих матеріалів для моніторингу деяких летючих токсичних речовин і поглинання електромагнітного випромінювання. Робота розповсюджується за договірною ціною.

64 ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ

64.01 Загальні питання легкої промисловості

64.06.19.0391/0219U000306

Розробка та виготовлення контейнерів для розміщення запахових імітаторів: Заклучний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Нея Олена Володимирівна. – ДР 0116U001467. УДК 67.06.

39 с.

В ході виконання дослідно-конструкторської роботи було розроблено, виготовлено та випробувано оригінальні дослідні зразки спеціальних контейнерів, що відповідають вимогам, які висунув замовник роботи, що підтверджується результатами проведених випробувань із залученням службових собак кіннологічних підрозділів Національної поліції України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

64.29 Текстильна промисловість

64.06.19.0392/0219U000173

Проектування і розробка матеріалів для захисту від УФ-випромінювання (E!10710 UV-SHIELD): Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Арабулі Світлана Іванівна. – ДР 0118U005131. УДК 677.077,677.01.

43 с.

Об'єкт дослідження: процес модифікації текстильних матеріалів багатоядерними кубовими барвниками та наночастинками металів із розчинів їх солей. Мета роботи - розробка і дослідження текстильних матеріалів, модифікованих багатоядерними кубовими барвниками та методом гідрометалургії, для забезпечення захисту людини від дії УФ випромінювання. Розроблено і досліджено два способи наномодифікації текстильних матеріалів: наночастинками металів та багатоядерними кубовими барвниками. Спектри УФ поглинання зразками досліджуваних полотень вимірювали за допомогою багатоканального оптичного спектрометра Solar SL40-2 та спектрометра Cary 50 UV-Vis з визначенням коефіцієнту захисту від ультрафіолету (UPF). Запропоновані методи наномодифікації дозволяють одержати текстильні матеріали з UPF 50+, що згідно зі стандартом AS/NZ 4399:1996 забезпечує відмінний захист від ультрафіолетового випромінювання та відповідає світовим аналогам.

64.06.19.0393/0219U000174

Проектування і розробка матеріалів для захисту від УФ-випромінювання (E!10710 UV-SHIELD): Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Арабулі Світлана Іванівна. – ДР 0118U005131. УДК 677.077,677.01.

43 с.

Об'єкт дослідження: процес модифікації текстильних матеріалів багатоядерними кубовими барвниками та наночастинками металів із розчинів їх солей. Мета роботи - розробка і дослідження текстильних матеріалів, модифікованих багатоядерними кубовими барвниками та методом гідрометалургії, для забезпечення захисту людини від дії УФ випромінювання. Розроблено і досліджено два способи наномодифікації текстильних матеріалів: наночастинками металів та багатоядерними кубовими барвниками. Спектри УФ поглинання зразками досліджуваних полотень вимірювали за допомогою багатоканального оптичного спектрометра Solar SL40-2 та спектрометра Cary 50 UV-Vis з визначенням коефіцієнту захисту від ультрафіолету (UPF). Запропоновані методи наномодифікації дозволяють одержати текстильні матеріали з UPF 50+, що згідно зі стандартом AS/NZ 4399:1996 забезпечує відмінний захист від ультрафіолетового випромінювання та відповідає світовим аналогам.

64.33 Швейна промисловість

64.06.19.0394/0219U000475

Розробка раціональної структури асортименту ергономічного одягу військовослужбовців з прогнозованими властивостями із негорючих термостійких матеріалів: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Колосніченко Марина Вікторівна. – ДР 0117U000602. УДК 687.174:[677.014.27:536.46].

214 с.

Об'єкт дослідження процес створення ефективного захисного одягу з прогнозованими властивостями із негорючих теплозахисних матеріалів для заданої сукупності військових спеціальностей та родів військ. Метою роботи є розробка теплозахисного одягу українського виробництва

для військовослужбовців із підвищеними вимогами до експлуатаційної надійності і ергономічності шляхом експериментального підбору негорючих термостійких матеріалів і формування раціональних структур пакетів. Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань щодо дизайну проектування захисного одягу використано загальну методологію системного підходу. Теоретичною та методологічною основою є теорія подібності, надійності, основні технологічні параметри і режими процесу швейного виробництва, метод експертних оцінок, методи математичного планування та статистики для обробки результатів. Експериментальні дослідження з визначення показників надійності та ергономічності проведено в акредитованій аналітично-дослідній лабораторії "Текстиль-Тест" за стандартизованими методиками. Обробку експериментів виконано в програмах Microsoft Excel, Graph та Mathcad. Для побудови технічних рисунків та графічних об'єктів використано графічний редактор Xara Designer Pro7, а для побудови конструкцій асортиментного ряду комбінезонів - САПР "Julivi". Досліджено умови середовища функціонування військово-облікових спеціальностей за високотемпературних впливів, фізіологічні реакції організму на загальні та локальні теплові впливи, взаємозв'язок характеристик текстильних матеріалів з конструктивно-технологічними параметрами виготовлення теплозахисного одягу та розроблено методичні підходи до обґрунтування припустимої тривалості роботи в ньому. Сформульовано вимоги до одягу та матеріалів для його виготовлення, на підставі яких визначено вагомі показники якості шляхом проведення експертного оцінювання. Розвинуто теоретичні основи визначення теплофізичних характеристик матеріалів та пакетів одягу для формування раціональних структур пакетів і обґрунтування їх зонального розташування на різних ділянках одягу з урахуванням різного ступеня важкості робіт і теплового навантаження. Розроблено експериментальну установку шляхом автоматизації процесу вимірювань та проведено дослідження з визначення теплофізичних характеристик матеріалів та тривалості безпечної роботи людини у спеціальному одязі. Розроблено методологію дослідження термозахисних властивостей матеріалів і одягу, структуровано загальну схему багатопараметричного пакета матеріалів для різноманітних умов навколишнього середовища і важкості робіт, на основі якої проведено експериментальні дослідження матеріалів і пакетів та їх порівняльний аналіз для обґрунтування вибору раціональної структури пакета в умовах дії високотемпературного середовища. Розроблено конструктивно-технологічні рішення теплозахисного одягу з урахуванням вимог технологічності і ергономічності конструкцій. Досліджено класифікацію видів і способів з'єднання деталей теплозахисного одягу для військовослужбовців, теплофізичні та експлуатаційні характеристики матеріалів, на основі яких обґрунтовано структуру одягу в системі "навколишнє середовище - теплозахисний одяг - військовослужбовець". Отримано способи цілеспрямованого формування та практичної реалізації проектно-технологічних рішень створення асортиментного ряду теплозахисного одягу для заданої сукупності військово-облікових спеціальностей з урахуванням техніко-економічних і споживчих показників. Впровадження результатів роботи дасть можливість покращити обороноздатність України шляхом підвищення рівня захисту військовослужбовців, що ведуть свою професійно-кваліфікаційну діяльність в умовах впливу різних видів небезпеки, зокрема високотемпературного середовища. Робота передається за кордон за договірною ціною.

64.06.19.0395/0219U000477

Розробка нового асортименту одягу для поранених та шпитального одягу з гнучкою

морфологічною структурою: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Супрун Наталія Петрівна. – ДР 0117U000606. УДК 687.1:615.479.5-056.24.

162 с.

Об'єкт дослідження - процес розробки конструкцій та вибору функціональних матеріалів одягу для поранених та шпитального одягу з гнучкою морфологічною структурою. Мета проекту - розробка нового асортименту і науково обгрунтований вибір сучасних матеріалів для виготовлення одягу для поранених та шпитального одягу з гнучкою морфологічною структурою, постільної білизни, предметів догляду та інших швейних виробів з функціонального текстилю, виготовлення експериментальних зразків таких виробів. Методи дослідження. В роботі використано теоретичні та експериментальні методи досліджень, які дозволили отримати основні результати і підтвердити їх достовірність, стандартизовані та спеціально розроблені методи матеріалознавства для оцінки якості текстильних матеріалів, сучасні методи дослідження полімерних матеріалів - ІЧ-спектроскопії, скануючої електронної мікроскопії, математичне моделювання процесів розповсюдження рідини в текстильних полотнах. Встановлено основні засади розробки сучасного шпитального одягу з урахуванням особливостей його експлуатації. Систематизовано умови та топографію проведення медичних процедур та їх вплив на розробку відповідних функціонально-конструктивних елементів. Вперше створено алгоритм розробки сучасного асортименту шпитального одягу з гнучкою морфологічною структурою. Розроблено топографію розташування спеціальних конструктивних елементів, функціональних вставок із наданими властивостями в місцях, які потребують підвищеного вологопоглинання (крове-, потопоглинання), виведення зайвої вологи і тепла для створення нормального підодягового мікроклімату. Досліджено вплив сировинного складу та характеристик структури матеріалів на експлуатаційні властивості шпитальної постільної білизни. Розроблено методи екобезпечної наномодифікації текстильних полотен лікувально-профілактичного призначення галлоізитними нанотрубками та наномагнетитом. Проведено аналіз закономірностей масопереносу та поглинальних властивостей в багатощарових текстильних медичних матеріалах з метою підвищення їх акумулюючої здатності. Розроблено текстильні фіксуючі ремні для транспортування поранених. Практична цінність отриманих результатів. Розроблено новий асортимент шпитального одягу та одягу для поранених з гнучкою морфологічною структурою, постільної білизни та приналежностей. Побудовані базові конструкції шпитального одягу, визначені місця розташування в них спеціальних функціональних елементів та елементів, які забезпечують гнучкість морфологічної структури. Отримано модифіковані природні алюмосилікатними нанотрубками та наночастинками магнетиту текстильні матеріали лікувально-профілактичного призначення. Розроблено пристрій, який дозволяє отримувати детальну кількісну характеристику магнітних волокнистих матеріалів. Виготовлено, надано у дослідну експлуатацію в лікарняні заклади зразки шпитального одягу підвищеної комфортності, отримано позитивні відгуки щодо розроблених виробів. Перспектива використання результатів роботи Спеціально сконструйовані швейні вироби із відповідних текстильних матеріалів зможуть значно покращити санітарно-гігієнічні норми утримання поранених, полегшать їх самообслуговування, спростять роботу медперсоналу. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65 ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ

65.01 Загальні питання харчової промисловості

65.06.19.0396/0219U000485

Науково-методичні засади стандартизації харчових продуктів для гарантування продовольчої безпеки держави та розширення її експортних можливостей: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Вербицький Сергій Борисович. – ДР 0116U002463. УДК 338.439.68; 006.013; 006.015.8.

59 с.

Розроблено "Настанову щодо викладання питань продовольчої безпеки у нормативних документах різного рівня, які визначають вимоги до харчових продуктів", що висвітлює концептуальні питання продовольчої безпеки держави та їх втілення у рамках технічного регулювання технічних умов щодо харчових продуктів, а також науково-методичні засади врахування вимог продовольчої безпеки у технічному регулюванні.

65.06.19.0397/0219U000553

Формування національної продовольчої системи на засадах незалежності і зміцнення позицій на глобальному ринку: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Коваленко Ольга Володимирівна. – ДР 0114U001490. УДК 338.439.293 с.

Теоретично узагальнено та науково обгрунтовано стратегічні орієнтири державної продовольчої політики та пріоритетні напрями формування національної продовольчої системи. Обгрунтовано напрями та механізми впливу держави на розвиток харчової індустрії, створення сприятливих інституціональних передумов для її розвитку. Обгрунтовано і узагальнено пріоритетні напрями розвитку окремих галузей харчової промисловості з прогнозуванням ключових параметрів.

65.33 Хлібопекарська і макаронна промисловість

65.06.19.0398/0219U000407

Удосконалення технології борошняних кондитерських виробів функціонального призначення: Заключний звіт /Київський кооперативний інститут бізнесу і права; Керівник Бандуренко Галина Михайлівна. – ДР 0116U008130. УДК 664.68 +664.87.

188 с.

Звіт про НДР: 188 с., 3 частини, 5 додатків, 15 рисунків, 30 таблиць, 171 літературне джерело. Ключові слова: борошняні кондитерські вироби, пробіотики, їстівні плівки, борошно насіння амаранту, ароматизатори, ефірна олія шавлії мускатної. Метою науково-дослідної роботи було удосконалення технології функціональних борошняних кондитерських виробів з розширенням асортименту безглютенових виробів з харчовими плівками, які містять інкапсульовані ароматичні композиції. Прикладна проблема, на вирішення якої спрямований проект - створення інноваційних технологій функціональних борошняних кондитерських виробів з метою задоволення потреб спеціальних груп населення в життєво необхідних функціональних продуктах харчування. Об'єктом досліджень науково-дослідної роботи були технології борошняних кондитерських виробів, їстівних пробіотичних плівок та інкапсульованих ароматизаторів. Предметом досліджень були інноваційні процеси у створенні пробіотичних харчових плівок, безглютенового цукрового

печива та інкапсульованих ароматичних композицій. У результаті виконаної роботи науково обґрунтовано й розроблено склад істинних плівок для борошняних кондитерських виробів функціонального призначення. Встановлено оптимальні технологічні режими виготовлення про біотичних істинних плівок та розроблено новий спосіб їх нанесення на поверхню борошняних кондитерських виробів. Запропоновані інновації можуть бути впроваджені на переробних підприємствах малої й середньої потужності в технології функціональних борошняних кондитерських виробів.

65.37 Цукрова промисловість

65.06.19.0399/0219U000561

Створення наукових основ застосування нанореагентів для управління активністю мікробних біокатализаторів харчових технологій: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Дашковський Юрій Олександрович. – ДР 0114U001485. УДК 664.404.8.

44 с.

Показано, що наноконспекти біогенних металів (Fe, Mg, Zn, Mn) є дієвим фактором регулювання спиртового бродіння, що призводить до посилення каталізу біохімічних перетворень. Вони використовуються як додаткове джерело живлення дріжджів. Внесення препаратів нанометалів цинку, марганцю і магнію ефективно тільки на стадії вирощування дріжджів з чистої культури шляхом додавання нанопрепаратів в поживне середовище - агар і сусло-агар. Підготовлено вихідні вимоги на розробку технологічного процесу одержання біоетанолу з цукровмісної сировини (меляси) з використанням нанометалів. Розроблено методичні рекомендації щодо застосування нанопрепаратів в технологічних процесах. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.06.19.0400/0219U000673

Розробити способи отримання високоякісних, конкурентноспроможних продуктів харчового і технічного призначення із цукрового сорго: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник І. Хомічак Любомир Михайлович – ДР 0116U002460. УДК 664.994:547.

92 с.

Проведено дослідження способів очистки соку сорго цукрового. Розроблено спосіб отримання харчового продукту - сиропу із соку стебел сорго цукрового. Визначено вуглеводний склад сиропу, який підтвердив доцільність його використання в якості цукрозамінника в різних галузях харчової промисловості. Проведені дослідження по модифікуванню багаси із цукрового сорго з метою підвищення її адсорбційних властивостей. Сорбенти на основі багаси випробувано для очищення забруднених катіонами важких металів стічних вод та ґрунтів. Розроблені методичні рекомендації по переробці сорго цукрового на продукти харчового та технічного призначення та технічні умови на сироп харчовий із сорго цукрового. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.43 Пивоварна промисловість

65.06.19.0401/0218U007915

Удосконалення технологій продуктів бродіння шляхом інтенсифікації біотехнологічних процесів: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка", кафедра технології органічних продуктів; Керівник Піх Зорян Григорович. – ДР 0117U004474. УДК 663.44; 663.551.4.

53 с.

Удосконалено технологію збродження сусла у високогустинному пивоварінні. Отримано регресійні моделі головного бродіння високогустинного пивного сусла та визначено раціональні умови процесу. Для його інтенсифікації рекомендовано використання вітаміну В9, комплексу вітамінів В1В9, ферментного препарату Матурекс. Визначено оптимальні витрати добавок.

65.45 Спиртова промисловість

65.06.19.0402/0219U000556

Дослідити кінетику делігніфікації та ферментативного гідролізу лігніно-целюлозної складової зернових культур з отриманням моноцукрів: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Олійнічук Сергій Тимофійович. – ДР 0114U001484. УДК 676.022.6:663.53.

34 с.

Розроблено технологію сумісної переробки крохмалевмісної та целюлозовмісної сировини злакових культур з одержанням біоетанолу. Визначено перелік технологічного обладнання для делігніфікації некрохмальних полісахаридів целюлозовмісної сировини та складено вимоги до нього. Технічний результат від реалізації технології полягає в інтенсифікації способу - одночасному оцукрюванні крохмалевмісної і целюлозовмісної сировини злакових культур амілолітичними і целюлолітичними ферментами, сумісному зброджуванні цукрів, збільшенні виходу спирту на 1,0 - 2,5 дал з тони сировини в залежності від типу зернової культури. Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.59 М'ясна і птахопереробна промисловість

65.06.19.0403/0219U000483

Розробити технологію виробництва м'ясних функціональних продуктів з високими споживчими характеристиками: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Войцехівська Любов Іустимівна. – ДР 0116U002441. УДК 637.52.

52 с.

Для розроблення технології виробництва м'ясних паштетів з високими споживчими характеристиками для харчування дітей дошкільного та шкільного віку було досліджено: борошно лляне, кукурудзяне, соняшникове та борошняна суміш, рослинні олії - соняшникова, лляна, кукурудзяна та їх купажі, зразки м'ясних паштетів з їх використанням. Науково обґрунтовано та експериментально підтверджено доцільність використання рослинних компонентів (борошна кукурудзяного, лляного, їх суміші) при виробництві м'ясних паштетів, що сприяє заощадженню до 15% м'ясної сировини. Встановлено можливість коригування жирнокислотного складу м'ясних паштетів для харчування дітей дошкільного та шкільного віку по співвідношенню омега-6/омега-3 (10:1) жирних кислот використанням купажів рослинних олій (соняшnikової, лляної, кукурудзяної). Робота розповсюджується за договірною ціною.

65.06.19.0404/0219U000484

Біотрансформація м'ясної сировини та формування якісних показників готової продукції: Заключний звіт /Інститут продовольчих ресурсів НААН; Керівник Войцехівська Любов Іустимівна. – ДР 0116U002451. УДК 637.52.

54 с.

Досліджено вплив біотехнологічних способів обробки м'ясної сировини на формування показників якості варенокопчених ковбас. Об'єктом досліджень слугували: м'ясна сировина (яловичина, свинина); бактеріальні препарати "ЛРР", "Лакмік", "Luosarni VH1-78", "B-LS-78"; модельні

зразки варено-копчених ковбас. Встановлено, що при застосуванні бактеріальних препаратів тривалість процесів соління та осаджування варено-копчених ковбас скорочується в 2,0-2,5 рази, а термін зберігання при температурі не вище ніж 6°C збільшується до 36 днів замість 30 днів у порівнянні з традиційною технологією. Робота розповсюджується за договірною ціною.

67 БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА

67.01 Загальні питання будівництва

67.06.19.0405/0219U000215

Розроблення проекту ДБН на заміну ДБН В.2.2-17:2006 "Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення: Заключний звіт /Публічне акціонерне товариство "Український зональний науково-дослідний і проектний інститут по цивільному будівництву"; Керівник Куцевич Вадим Володимирович. – ДР 0117U004949. УДК 624.

97 с.

Згідно з календарним планом на 5-му етапі доопрацьований проект ДБН направлений до Мінрегіону для розгляду та затвердження. Наукові і практичні результати даної роботи будуть використані при впровадженні їх у практику проектування та будівництва цивільних будівель.

67.25 Районне планування. Містобудування

67.06.19.0406/0219U000074

Історико-архітектурний опорний план міста Новограда-Волинського Житомирської області з визначенням меж і режимів використання історичного ареалу та зон охорони пам'яток культурної спадщини: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний і проектний інститут містобудування"; Керівник Жаворонкова Тетяна Львівна. – ДР 0118U002107. УДК 711.4-16.

178 с.

Науково-проектну роботу "Історико-архітектурний опорний план міста Новограда-Волинського Житомирської області з визначенням меж і режимів використання історичного ареалу та зон охорони пам'яток культурної спадщини" виконано відповідно до діючих в Україні нормативно-правових актів та нормативних документів. Об'єкт дослідження: об'єкти нерухокої культурної та природної спадщини, міське середовище, розпланування та ландшафт міста. Мета роботи полягає в забезпеченні збереження та охорони нерухомих об'єктів культурної та природної спадщини (у тому числі, пам'яток), традиційного характеру середовища, а також умов огляду комплексу об'єктів культурної спадщини міста у єдності з композиційно-пейзажними якістьми ландшафту. Методи дослідження: натурні обстеження, методи бібліографічних, архівних, картографічних, іконографічних досліджень, аналіз здійснених раніше досліджень та наявної проектної документації, сучасної топооснови.

67.06.19.0407/0219U000075

Аналіз законодавчої бази для підготовки проекту змін до деяких законів України у сфері житлового будівництва з метою забезпечення захисту прав постраждалих інвесторів фізичних осіб - громадян та завершення будівництва житла, що споруджується із залученням коштів таких громадян: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний і проектний інститут містобудування"; Керівник Сюр Микола Григорович. – ДР 0117U003323. УДК 711.4-16.

115 с.

Науково-дослідна робота "Аналіз законодавчої бази для підготовки проекту змін до деяких законів України у сфері житлового будівництва з метою забезпечення захисту прав постраждалих інвесторів фізичних осіб - громадян та завершення будівництва житла, що споруджується із залученням коштів таких громадян" виконана на замовлення Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Об'єкт дослідження: права постраждалих інвесторів фізичних осіб - громадян та завершення будівництва житла. Методи дослідження: аналітичний, експертний, статистичний. На основі результатів проведених досліджень вирішені науково-практичні завдання, що дозволяють удосконалити правовий захист громадян, які вкладають гроші у спорудження багатоквартирних житлових будинків, а також здійснено вивчення умов для завершення будівництва таких будинків. Розроблені пропозиції щодо тексту майбутнього законопроекту.

67.06.19.0408/0219U000693

Розроблення проекту державних будівельних норм ДБН "Склад та зміст схеми планування території громади: Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва "УКРНДШЦИВІЛЬБУД"; Керівник Криштоп Тетяна Володимирівна. – ДР 0116U007849. УДК 711.2.

28 с.

Ці норми встановлюють вимоги до складу та змісту схеми планування територій, на які реалізуються повноваження сільських, селищних і міських рад. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68 СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

68.01 Загальні питання сільського господарства

68.06.19.0409/0218U007818

Розробка шляхів використання натуральних інгредієнтів в технології інноваційних м'ясних і м'ясомістких продуктів: Заключний звіт /Національний університет харчових технологій; Керівник Пешук Людмила Василівна. – ДР 0115U006057. УДК 637.5.

178 с.

Звіт про НДР: 129 с., 3 частини, 22 таблиці, 16 рисунків, 149 літературних джерела. Ключові слова: кверцетинмісна сировина, екстракт лушпиння цибулі, кверцетин, м'ясні продукти, антиоксидант, окисний стрес. Об'єкт дослідження - технології виробництва м'ясних продуктів (сосисок, м'ясних посічених напівфабрикатів) з кверцетином та кверцетинмісною сировиною. Метою роботи - удосконалення технології м'ясних продуктів з використанням кверцетинмісної сировини для збереження показників якості та подовження термінів зберігання. Підібрано та проаналізовано способи і технологічні параметри отримання екстрактів з кверцетинмісної сировини для подальшого їх внесення у м'ясні продукти. За органолептичними показниками екстрактів для подальших досліджень відібрано екстракт лушпиння цибулі та лікарської рослини мати-й-мачухи. Експериментально встановлено оптимальні параметри екстрагування кверцетинмісної сировини на основі визначення кількості сухих речовин, кверцетину в процесі екстрагування кверцетинмісної сировини. Розроблені м'ясні продукти з використанням екстракту лушпиння цибулі та проведено їх комплексне дослідження, в тому числі дослідження в середовищі *in vivo* на ряд фізіологічних і біохімічних параметрів у тварин з експериментальною моделлю стану наближеного до метабо-

лічного синдрому (надлишкова маса тіла, порушення вуглеводного та ліпідного обміну, серцево-судинні захворювання та їх ускладнення), що призводить до прискореного старіння та є основною причиною смертності працездатного населення, зокрема чоловіків середнього віку в Україні. Пошук нових технологічних підходів для профілактики та харчової корекції метаболічних порушень є важливою задачею.

68.06.19.0410/0218U007849

Інформаційні технології прогнозування погоди для сільськогосподарства: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Ковалець Іван Васильович. – ДР 0118U004063. УДК 63.002.

66 с.

Метою роботи є створення інформаційної технології прогнозування агрометеорологічних умов з високою роздільною здатністю (1-5 км) для використання у плануванні сільськогосподарської діяльності на основі адаптації сучасних метеорологічних моделей, наявних даних метеорологічних та супутникових вимірювань та ГІС даних.

68.06.19.0411/0218U007850

Вплив сталого управління сільським господарством на якість ґрунтів та продуктивність сільськогосподарських культур: Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Діденко Наталія Олександрівна. – ДР 0118U004683. УДК 63; 63(94).

90 с.

Роботу присвячено дослідженню продуктивності сої залежно від основного обробітку ґрунту в умовах змін клімату. Дослідження проведено у ДП "ДГ "Асканійське" АДСДС ІЗЗ НААН" у Херсонській області. Об'єктом досліджень є показники якості ґрунту за різних видів основного його обробітку, вплив саліцилової кислоти на ріст і розвиток рослин. Мета НДР - розробити відповідні методи управління на основі нових та цілісних підходів щодо структури сівозміни та покривних культур із застосуванням речовин, що полегшують стрес рослин, з використанням нульових технологій, що сприятимуть покращенню якості (здоров'я) ґрунтів, ефективності використання водних та поживних речовин, зниженню викидів парникових газів та економічної ефективності сільськогосподарських культур за допомогою розширення діяльності агроєкосистеми на основі технологій, практики та досвіду США, накопичених протягом багатьох років. Методи дослідження: аналітичний, математичне моделювання, польовий, лабораторний, системний аналіз, методи дистанційного зондування Землі. Встановлено зв'язок між продуктивністю сої та основними видами обробітку ґрунту і використанням препарату (саліцилової кислоти) для підвищення продуктивності та адаптації до посухи рослин на півдні України.

68.06.19.0412/0219U000141

Розробити модель молочно-сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Шпикуляк Олександр Григорович. – ДР 0116U003107. УДК 334:637.1:631.115.8.

232 с.

Об'єкт дослідження - сільськогосподарські кооперативи в аграрному секторі економіки, процес становлення кооперативної діяльності, теоретичні і методологічні засади інституціонального забезпечення розвитку кооперації в аграрній сфері. Мета дослідження - розробка теоретичних та методологічних засад підвищення інвестиційної привабливості і

конкурентоспроможності кооперативних структур в молочно-продуктовому підкомплексі аграрного сектора економіки. Методи дослідження - діалектичний метод пізнання та системний підхід до розкриття фундаментальних положень щодо інституціональних та структурних трансформацій розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів; аналітичний; абстрактний; монографічний; розрахунково-конструктивний та соціологічні опитування. Теоретичні і практичні результати. В дослідженні висвітлено теоретичні і методологічні основи інституціонального забезпечення розвитку сільськогосподарських кооперативів в аграрному секторі економіки, обґрунтовано засади інституціональних та структурних трансформацій у розвитку кооперативних формувань. В результаті проведених досліджень визначено методичні і практичні засади розвитку сільськогосподарської кооперації в аграрній сфері як основи конкурентоспроможності аграрного виробництва. Новизна. Обґрунтовано заходи з удосконалення інформаційно-консультаційного забезпечення розвитку кооперативів. Визначено напрями взаємодії молочно-сільськогосподарських кооперативів та їх об'єднань з суб'єктами господарювання у процесі трансформації господарських структур. Розроблено інвестиційний проект створення та розвитку молочно-сільськогосподарського кооперативу. Ефективність впровадження - теоретичні, методологічні та практичні розробки щодо інституційного забезпечення, системних підходів до розвитку кооперативних, корпоративних процесів в аграрному секторі. Одержані теоретичні і прикладні розробки сприятимуть становленню і функціонуванню молочно-сільськогосподарських кооперативів й можуть бути використані при підготовці проектів нормативних актів, стосовно розвитку сільськогосподарської кооперації. Сфера (галузь) використання - агропродовольчий комплекс.

68.06.19.0413/0219U000142

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій в агропромисловому комплексі Волинської області: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Голій Олександр Валентинович. – ДР 0116U003412. УДК 63:659.2:001.895-048.22.24(477.82).

49 с.

Об'єкт дослідження - процес формування основ ефективного функціонування та інноваційного розвитку аграрного сектору економіки Волинської області. Мета роботи - провести випробування закінчених наукових розробок та довести їх до рівня інновацій. Розроблено систему науково-організаційних підходів та ринково-орієнтованого інструментарію випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій в агропромисловому комплексі Волинської області, яка передбачає етапи: виявлення потреби у нововведенні; збирання інформації про можливі нововведення; оцінювання інновацій за критеріями можливості реалізації та економічної доцільності; прийняття рішення про впровадження інновації; впровадження нововведення. Випробувано та доведено до рівня інновацій 27 наукових розробок, впроваджено - 32. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0414/0219U000609

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва

та консалтингового супроводу трансферу інноваційних розробок в галузі тваринництва в агропромисловому комплексі Черкаської області:

Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук; Керівник Гончар Олексій Федорович. – ДР 0116U002155. УДК 63.001.92.

36 с.

Об'єкт дослідження - технології науково-консультативного забезпечення трансферу інновацій в галузі тваринництва. Мета роботи - випробування та удосконалення існуючих технологій науково-консультативного забезпечення трансферу інновацій в галузі тваринництва та обґрунтування доцільності їх впровадження у виробництво, що дасть змогу підвищити продуктивність тварин і підвищити рентабельності виробництва продукції тваринництва. Протягом року надавалися науково-консультаційні та інформаційні послуги суб'єктам АПВ в освоєнні методів прибуткового господарювання в галузях кролівництва та хутрового звірівництва, свинарства, молочного і м'ясного скотарства у господарствах різних форм власності. Постійно розповсюджувались інформаційні матеріали, де висвітлювались актуальні проблеми ведення АПВ в галузі тваринництва. Встановлено потреби ринку в інноваційних розробках галузі тваринництва в Черкаській області. Проведено формування інноваційного портфелю завершених науково-технічних розробок для агропромислового комплексу. Досліджено конкурентоздатність ринку вітчизняних наукових розробок в галузі тваринництва. Здійснено науково-консультаційне обслуговування з актуальних проблем тваринництва сільськогосподарських товаровиробників Черкаської області. Зібрано нормативно-методичні матеріали. Проведено 18 семінарів, конференцій, нарад; 6 "днів поля", 11 "круглих столів", 4 курсів; 8 виставок, аукціонів, ярмарок. Надано близько 3000 тис. консультацій, видано 7 методичних рекомендацій, 2 інформаційних листків, опубліковано 16 статей у газетах, журналах, 1 виступ по радіо. Проведено навчання 93 фахівців АПК. Організовано функціонування 4 демонстраційних полігонів. Організовано функціонування 1 моделі ферми. Видано 4-й номер фахового видання, яке внесено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 10.05.2017 року №693 "Збірник наукових праць "Ефективне кролівництво і звірівництво" Випуск № 4 2018 р. Видано 1 монографію.

68.06.19.0415/0219U000619

Вивчити вплив утепленого приміщення із цегельної кладки стін і горищним перекриттям на формування мікроклімату, поведінку та продуктивність свиней: Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук України; Керівник Небиліца Микола Степанович. – ДР 0116U002152. УДК 631.22.223.6:628.8.

27 с.

Об'єкт дослідження - вплив приміщення з утепленими цегляними стінами на основні параметри мікроклімату, температуру огорожувальних конструкцій, поведінку та продуктивність свиней за періодами року. Предмет дослідження - спермопродуктивність та поведінка свиней за сезонами року. Мета роботи - дослідити вплив приміщення з утепленими цегляними стінами на формування показників мікроклімату, продуктивність і поведінку свиней. Методи дослідження - зоотехнічні, етологічні, фізичні, математичні, біометричні, аналітичні. Температурно-вологісний режим опалювальних приміщень для утримання кнурів значною

мірою залежав від термотехнічної характеристики будівельних огорожувальних конструкцій, об'ємно-планувального рішення, інтенсивності вентилявання та пори року. У морозні дні зимового періоду, за середньодобової температури довкілля -4,10С, середньодобова температура в приміщенні свинарника з утепленими стінами становила +17,5 0С, або була на +4,6 0С вірогідно вищою від контрольного приміщення та відповідала допустимому значенню, згідно нормативу за ВНТП-АПК-02.05. Середньодобова відносна вологість повітря знаходилася в межах норми. Водночас у приміщенні без утеплення стін вологість на 9,5% перевищувала норму (75%) і коливалася в межах 81,4-86,8%. У весняний період температура повітря в приміщенні з утепленням стін була вірогідно більшою на 1,90С. Відносна вологість в обох приміщеннях дорівнювала нормативному показнику (59,1-60,0%). Етологічні дослідження моніторингу поведінки кнурів в секції приміщення з утепленням стін у зимовий та літній періоди року свідчать про те, що в літній період року тварини більше на 7,0% добового часу відпочивали. Дану обставину можна пояснити тим, що рівень літніх температур повітря в спеку перевищував допустимий оптимум у середньому на 6,60С або 40,0%. Моніторинг показників мікроклімату і пірометричних параметрів огорожувальних конструкцій обох приміщень в літній період року свідчить про необхідність обмеження додаткового надходження тепла з довкілля в денний період доби та/для корегування режиму повітрообміну виключно за рахунок збільшення інтенсивності роботи системи активного вентилявання. Ефективність термоізоляції стін секції свинарника становить 40,8%, за рахунок економії теплової енергії. Розрахунковий термін окупності заходу із зовнішнього утеплення стін секції для утримання кнурів становить 37,9 місяців. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.05 Грунтознавство

68.06.19.0416/0219U000134

Визначити зміну показників родючості ґрунту та фітосанітарний стан посівів за різних технологій вирощування культур у сівозмінах короткої ротації: Заклучний звіт /Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України; Керівник Тищенко Андрій Вікторович. – ДР 0116U001126. УДК 633.45:631.58:632.

66 с.

Об'єкт досліджень - спосіб основного обробітку ґрунту, глибина обробітку ґрунту, системи удобрення, гірчиця сарептська, горох, сорго, яра пшениця. Мета роботи - дослідити зміни показників родючості ґрунту та фітосанітарного стану посівів за різних способів обробітку ґрунту і різних систем удобрення в сівозміні короткої ротації в неpolивних умовах, що забезпечить підвищення і стабілізацію родючості ґрунту, збільшення врожаю якісної продукції при одночасному зменшенні витрат на її виробництво. Метод досліджень - польові досліді з комплексом аналітичних та лабораторно-польових досліджень. Визначено зміни показників родючості ґрунту та фітосанітарного стан посівів за різних технологій вирощування культур у сівозмінах короткої ротації. Головним чинником відновлення родючості ґрунтів в умовах відсутності тваринницької галузі повинно стати використання на добриво післяжнивних решток та побічної продукції сільськогосподарських культур, введення в сівозміну бобових культур та ґрунтозахисна система землеробства, яка спрямована на більше повернення вирощеної органічної маси у ґрунт. Найбільший прибуток і рентабельність забезпечило проведення глибокого обробітку ґрунту. Економічний ефект від впровадження розроблених технологій склав при вирощуванні пшениці ярої 1359 грн. на 1

га, сорго - 1359грн./га, гірчиці - 13942 грн/га та гороху - 751 грн./га. Застосування системи No-till було найменш прибутковим. Результати досліджень застосовуються в господарствах Сухой степової зони південного регіону України на богарних землях. Впровадження технології основного обробітку ґрунту та параметри сівби пшениці ярої, яка включає дискування на глибину 6-8 см і застосування добрив N120P40 в умовах південного Степу України було проведено в ДПДГ "Асканійське" на площі 58 га. Попередні дослідження Асканійської ДСДС ІЗЗ НААН показали можливість застосування систем різноглибинного основного обробітку ґрунту в сівозмінах короткої ротації. Тому на теперішньому рівні необхідно розширити проведені раніше дослідження та обґрунтувати нові підходи.

68.29 Землеробство

68.06.19.0417/0218U007985

Розробити різноротаційні зерно-бурякові сівозміни для підвищення їх продуктивності і відтворення родючості ґрунту для господарств різної спеціалізації Лісостепу: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Цвей Ярослав Петрович. – ДР 0116U003171. УДК 633.63.631.62.

134 с.

На основі досліджень проведених в основних ґрунтово-кліматичних зонах Лісостепу розроблені різноротаційні сівозміни, для господарств різної спеціалізації спрямовані на одержання високих і стабільних врожаїв цукрових буряків 50-60 т/га, озимої пшениці 5-6 т/га, 8-10 т/га к.о. з різною концентрацією зернових і просапних культур у сівозміні. За біологізації сівозміни з заорюванням післязливних решток усіх культур сівозміни урожайність цукрових буряків на фоні мінеральної системи удобрення не поступається гною і мінеральним добривам. Спостерігається збереження родючості ґрунту, покращується забезпечення ґрунту мінеральним азотом, рухомих фосфором, обмінним калієм. Ключові слова: сівозміна, біологізація, цукрові буряки, агрохімічні показники, родючість ґрунту.

68.06.19.0418/0218U007986

Розробити енергозберігаючі способи обробітку ґрунту під цукрові буряки з врахуванням біологізації системи удобрення в технології їх вирощування: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Цвей Ярослав Петрович. – ДР 0116U003172. УДК 633.63.631.62.

78 с.

Розроблені енергозберігаючі способи обробітку ґрунту в короткоротаційних сівозмінах під цукровими буряками і зерновими культурами відповідно до ланок сівозмін і системи удобрення. Встановлено, що за використання безполицевого-плоскорізного обробітку ґрунту зниження врожаю цукрових буряків спостерігалось лише в зерно-просапній сівозміні, з часткою зернових 75% і 25% просапних культур. Найбільш ефективним способом обробітку ґрунту є комбінований за поєднання безполицевого обробітку ґрунту під зернові культури і оранки під цукрові буряки. Урожайність цукрових буряків за комбінованого обробітку не поступається оранці. Агрохімічний стан ґрунту під цукровими буряками був оптимальний як за безполицевого обробітку, так і за оранки. Використання комбінованого обробітку ґрунту сприяло зниженню енергозатрат на 10-15% на обробіток ґрунту у сівозміні. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0419/0218U007987

Розробити систему агротехнічних заходів для вирощування біоенергетичних культур на біопаливо з урахуванням родючості ґрунту і зони зволоження: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Цвей Ярослав Петрович. – ДР 0116U003173. УДК 633.63.631.62.

44 с.

Розроблені агротехнічні заходи вирощування цукрового сорго і буряків цукрових для виробництва біоетанолу. За проведення глибокого полицевого обробітку ґрунту на 30-32 см вихід біоетанолу з цукрового сорго становив 1,40 т/га, загальний вихід енергії - 258,8 ГДж. Вихід біоетанолу з цукрових буряків за використання лише мінеральної системи удобрення і проведення глибокого полицевого обробітку ґрунту на 30-32 см становив 4,7 т/га. Вихід енергії з біоетанолу цукрових буряків найбільшим був у ланці з багаторічними травами на фоні солома + N120 P120K120 - 112,5 ГДж/га. Розроблені способи використання хелатних добрив в технології вирощування сорго цукрового, що підвищує вихід біоетанолу, біогазу і вихід загальної енергії.

68.06.19.0420/0219U000115

Розробити ресурсощадні технології систем основного обробітку ґрунту в короткоротаційних сівозмінах на зрошуваних землях: Заключний звіт /Інститут зрошувального землеробства НААН України; Керівник Томницький Анатолій Валентинович. – ДР 0116U001110. УДК 631.51.021:631.582:631.67.

35 с.

В короткоротаційних сівозмінах для отримання рентабельності виробництва на рівні 185%, енергетичним коефіцієнтом 4,2 умовних величин та з оптимальними агрофізичними властивостями ґрунту на зрошуваних землях необхідно застосовувати диференційовану-1 систему основного обробітку ґрунту, за якої протягом ротації сівозміни під всі культури проводиться дисковий обробіток, а під сорго зернове чизельне розпушування, доповнене щільванням до 38-40 см та внесення добрив дозою N120P60 кг на 1га сівозміної площі

68.06.19.0421/0219U000117

Оптимізувати елементи технології вирощування нових гібридів кукурудзи різних груп ФАО за різних способів поливу та якості поливної води: Заключний звіт /Інститут зрошувального землеробства НААН України; Керівник Писаренко Павло Володимирович. – ДР 0116U001112. УДК 631.5: 633.1: 631.6 (477.72).

75 с.

Об'єкт досліджень: гібриди кукурудзи, способи поливу, якість поливної води, ґрунт. Мета роботи - дослідити вплив різних способів поливу (краплинного і дощування) в умовах використання різноякісної поливної води Інгулецької та Каховської зрошувальних систем на формування продуктивності нових адаптивних інтенсивного типу гібридів кукурудзи різних груп ФАО в Південному Степу України, що забезпечить ефективне використання зрошувальних систем і поливної води, підвищення врожаю та якості зерна, збільшить рентабельність виробництва. Метод досліджень: - польовий дослід з комплексом лабораторно-польових аналітичних досліджень. За гідрохімічним складом вода Каховської зрошувальної системи переважно гідрокарбонатна, кальцієва з підвищеним вмістом магнію. За оцінкою якості вод за агрономічними показниками оцінюється як обмежено придатна для зрошення за небезпекою підлучення ґрунтів - вода І-го класу. Показники якості води Інгулецької зрошувальної

системи впродовж всього поливного періоду були відносно стабільними та відповідали за агрономічними показниками II класу згідно ДСТУ 2730-94; за екологічними показниками I класу згідно ВНД 33-5.5-02-97. Тобто поливна вода є придатною для зрошення всіх сільськогосподарських культур.

68.06.19.0422/0219U000124

Удосконалити елементи технології вирощування кормових культур на зрошуваних землях в умовах Степу: Заключний звіт /Інститут зрошуваного землеробства НААН України; Керівник Заєць Сергій Олександрович. – ДР 0116U001119. УДК 633.31/37:631.5:631.67 (477.72).

46 с.

Об'єкт дослідження: процеси формування врожаю та якості зерна кормових культур залежно від оптимізації агротехнічних заходів. Мета роботи - удосконалити ресурсощадну технологію виробництва кормових агроцензів за рахунок підвищення їх продуктивності. Метод досліджень - експериментальні польові короткострокові агротехнічні дослідження на зрошуваних землях, лабораторно-аналітичний та статистично - математичний аналіз. Удосконалено ресурсощадні технології виробництва кормових агроцензів за рахунок підвищення їх продуктивності порівняно з аналогами на 10%, застосування комплексу агротехнічних заходів при раціональному використанні ресурсних витрат і біокліматичного потенціалу південного регіону та зменшення собівартості кормових одиниць до 15%. Ця технологія є конкурентоздатною. Галузь впровадження - сільське господарство, формування різних форм власності на неполивних землях півдня України.

68.06.19.0423/0219U000136

Удосконалити технології вирощування сільськогосподарських культур в коротко ротатійній сівоzmіні на зрошенні з метою підвищення її продуктивності та енергетичної ефективності: Заключний звіт /Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошуваного землеробства Національної академії аграрних наук України; Керівник Тищенко Андрій Вікторович. – ДР 0116U001127. УДК 631.58:631.6(477.72).

74 с.

Об'єкт досліджень - процеси росту, розвитку і формування врожаю пшениці озимої, кукурудзи, ячменю озимого, сої в сівоzmіні на зрошенні за різних способів, глибини основного обробітку ґрунту, застосування сидерату та доз мінеральних добрив. Мета роботи - удосконалити технології вирощування сільськогосподарських культур короткоротатійної польової сівоzmіні на зрошенні, що забезпечить підвищення і стабілізацію родючості ґрунту, збільшить отримання якісної продукції при одночасному зменшенні витрат на її виробництво та дотриманні вимог екологічної чистоти. Методи роботи - польові агротехнічні дослідження на зрошуваних землях з проведенням лабораторного аналізу в сертифікованій агрохімічній лабораторії, статистичної обробки отриманих результатів, економічної та енергетичної оцінки агротехнічних прийомів вирощування сільськогосподарських культур. Встановлено вплив досліджуваних факторів на агрофізичні параметри ґрунту, фітосанітарний стан посівів, одержано показники продуктивності сільськогосподарських культур та енергетичної ефективності технологій їх вирощування. Удосконалено елементи технології вирощування сільськогосподарських культур за різних способів обробітку ґрунту в основних та проміжних посівах коротко ротатійної сівоzmіні на зрошенні. Найвищу продуктивність забезпечує сівоzmіна на фоні безполіцевої різноглибинної системи основного обробітку з чизельним розпушуванням на

глибину 23-25 см під озимі зернові та 28-30 см під просапні культури, яка за системи удобрення N120P40 та застосування сидерату формується на рівні 8,29 зернових одиниць, забезпечує найбільший прибуток при рівні рентабельності 134,2% та найвищий енергетичний ефект КЕЕ 4,96. На основі одержаних результатів розроблено науково-практичні рекомендації щодо застосування сидеральних добрив в сівоzmіні на зрошенні. Експериментальне випробування результатів НДР проводилося в ДП "ДГ "Асканійське" Асканійської ДСДС ІЗЗ НААН.

68.06.19.0424/0219U000154

Науково-організаційні засади стратегії розвитку сільських територій в умовах євроінтеграції: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Соколова Алла Олександрівна. – ДР 0116U003428. УДК 631:330.34-043.86(1-22):001.89.

193 с.

Об'єкт дослідження - процес формування та реалізації стратегії сільського розвитку в умовах євроінтеграції (на прикладі Волинської області). Мета роботи - наукове обґрунтування та поглиблення теоретико-методологічних положень й розробка практичних рекомендацій щодо формування стратегії розвитку сільських територій Волинської області з орієнтацією на євроінтеграційну перспективу України. За результатами дослідження розроблено науково-організаційні засади та практичні рекомендації щодо формування стратегії розвитку сільських територій Волинської області в умовах євроінтеграції. Визначено місце і роль окремих адміністративних районів, природно-економічних зон та категорій товаровиробників в загальних обсягах виробництва сільськогосподарської продукції; висвітлено особливості трансформаційних моделей розвитку досліджуваних сільських територій з обґрунтуванням характерних ознак кожної з них. На основі проведених PRESTCOM-та SWOT-аналізу виокремлено мету, стратегічні й операційні цілі розвитку сільських територій досліджуваного регіону в умовах євроінтеграції, побудовано "дерево цілей" й обґрунтовано напрями поліпшення умов та якості життя сільського населення Волині. Результати дослідження відображені в науково-методичній розробці: "Стратегія соціально-економічного розвитку сільських територій Волинської області в умовах євроінтеграції". Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0425/0219U000220

Розробити проектні та техніко-технологічні рішення комплексних виробництв біологічних засобів захисту рослин на засадах екологізації: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Балабан Сергій Петрович. – ДР 0116U0006074. УДК 631.363.

322 с.

Розроблено техніко-технологічні рішення та проектно-кошторисну документацію на експериментальні лабораторії з виробництва маточних культур ентомофагів та фітофагів і з виробництва чистих вихідних мікробних та грибних культур для захисту рослин 2. Розроблено техніко-технологічні рішення і проектно-сметну документацію на експериментальні лабораторії по виробництву маточних культур ентомофагів і фітофагів і по виробництву чистих вихідних мікробних і грибних культур для захисту рослин 3. The technical technological decision and project-extraction documentation for the experimental biological laboratory for the production of peptic cultures of

entomofages and phytaphagus and the production of pure onset microbial of plants have been developed. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0426/0219U000271

Розробити системи обробітку ґрунту в сіво-змінах північно-східного Лісостепу для забезпечення високої урожайності сільсько-господарських культур та відтворення його родючості: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Собко Микола Геннадійович. – ДР 0116U001500. УДК 631/17:631.8.

40 с.

Мета роботи: - експериментальним шляхом розробити та дати наукове обґрунтування системи обробітку ґрунту в сіво-змінах для забезпечення високої урожайності сільсько-господарських культур та відтворення його родючості з урахуванням ґрунтово-кліматичних, економічних і соціальних особливостей господарств. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0427/0219U000272

Розробити наукові основи максимально можливого насичення короткоротаційних сіво-змін кукурудзою та соняшником для північно-східного Лісостепу за підвищення їх продуктивності та відтворення родючості ґрунту: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Собко Микола Геннадійович. – ДР 0116U001501. УДК 631.582.

41 с.

Мета роботи: - експериментальним шляхом розробити та дати наукове обґрунтування системи обробітку ґрунту в сіво-змінах для забезпечення високої урожайності сільсько-господарських культур та відтворення його родючості з урахуванням ґрунтово-кліматичних, економічних і соціальних особливостей господарств. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0428/0219U000274

Розробити агротехнічні прийоми підвищення реалізації генетичного потенціалу нових та перспективних сортів гречки для умов північно-східного Лісостепу України: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Страхолис І.М. – ДР 0116U001503. УДК 633.12:633.581.48.

31 с.

Мета роботи - формування фотосинтетичної поверхні рослинами сортів гречки під впливом мінеральних добрив, біопрепарату, регулятора росту та мікродобрива. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0429/0219U000277

Оптимізувати заходи контролю шкідливого ентомокомплексу у льоновому і конопляному агробіоценозі: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Кабанець Віктор Михайлович. – ДР 0116U001507. УДК 631/17:631.8.

56 с.

Мета роботи - обґрунтувати та розробити екологічно орієнтовану систему захисту льону-довгунця, льону-олійного та конопель посівних від шкідливих комах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0430/0219U000278

Розробити наукові основи біоадаптивної технології для реалізації генетичного потенціалу сортів сої різних груп стиглості в умовах північно-східного Лісостепу України:

Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Музика Леонід Пилипович. – ДР 0116U001508. УДК 631/17:631.8.

79 с.

Мета роботи - дослідити та обґрунтувати формування високопродуктивних посівів сої різних груп стиглості за умов використання біологічних, агроекологічних і агротехнічних факторів на основі встановлення кількісних та якісних параметрів формування високої продуктивності. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0431/0219U000280

Удосконалити системи селекційно-плеємної роботи з українською бурою молочною породою та сумським внутрішньопородним типом української чорно-рябої молочної породи для формування високопродуктивних стад та формування інформаційних баз даних селекційного призначення: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Склярєнко Юрій Іванович. – ДР 0116U001510. УДК 631/17:631.8.

35 с.

Мета роботи удосконалення системи селекційно-плеємної роботи з худобою вітчизняних порід та формування інформаційних баз даних селекційного призначення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0432/0219U000283

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування завершених науково-технічних розробок з інноваційним потенціалом та їх трансферу в агропромисловий комплекс Північно-Східного регіону: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Кабанець Віктор Михайлович. – ДР 0116U001513. УДК 631/17:631.8.

93 с.

Мета роботи - Розробка науково-організаційних основ випробування технологій та їх елементів в галузях агропромислового виробництва, економічне обґрунтування ефективності закінчених наукових розробок, розробка технологічних вимог до наукового супроводження інновацій для освоєння їх виробництвом. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0433/0219U000284

Провести дослідження виробничого і науково-технічного потенціалу АПВ Північно-Східного регіону, на прикладі Сумської області, розробити засади його інноваційного розвитку та забезпечити науково-консультаційний супровід їх реалізації: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Кабанець Віктор Михайлович. – ДР 0116U001512. УДК 631/17:631.8.

92 с.

Мета роботи - Створення банку виробничого і наукового потенціалу АПВ Північно-Східного регіону, надання науково-консультаційних та інформаційно-маркетингових

послуг агроформуванням і сільському населенню в підвищенні рівня використання виробничого потенціалу, ресурсозбереження та застосування інших новітніх розробок аграрної науки для сталого конкурентоспроможного розвитку галузей агропромислового виробництва. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0434/0219U000322

Оптимізація елементів насінницької технології вирощування пшениці озимої для умов Правобережного Лісостепу України: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Сіроштан Андрій Анатолійович. – ДР 0116U004010. УДК 633.1:631.524.86:632.95.

25 с.

Об'єкт дослідження: насіння сортів пшениці озимої, оброблене протруйниками, біологічними мікродобривами та зібране з різних технологічних варіантів. Мета роботи: встановити вплив різних чинників на урожайність та посівні якості насіння нових сортів пшениці озимої для оптимізації елементів насінницької технології в умовах Правобережного Лісостепу України. Методи досліджень: лабораторно-польовий, статистичний. Результати. Встановлено, що оптимізовані елементи насінницької технології, які вивчали, дають можливість отримати підвищення урожайності на 0,25-0,45 т/га, виходу кондиційного насіння - на 5-9 %, маси 1000 насінин - на 2,4-3,3 г, енергії проростання та лабораторної схожості - на 2-4 %. Сфера використання: насінництво пшениці озимої.

68.06.19.0435/0219U000323

Визначити адаптивний потенціал продуктивності нових сортів та перспективних ліній пшениці м'якої озимої і розробити елементи технології їх вирощування в Лісостепу України: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Дергачов Олександр Леонідович. – ДР 0116U004012. УДК 633.1:631.524.86:632.95.

27 с.

Об'єкт: продуктивність сортів і ліній пшениці м'якої озимої залежно від попередників та строків сівби. Мета роботи - розробити елементи технології вирощування пшениці м'якої озимої в Лісостепу України. Методи дослідження: загальнонаукові, спеціальні. Результати. Досліджено біологічні особливості сортів і ліній пшениці м'якої озимої залежно від погодних умов, попередників та строків сівби в Лісостепу України. Вперше встановлено розмах варіювання урожайності та показників якості зерна сортів і ліній пшениці залежно від елементів технології вирощування, їх кореляційні зв'язки, а також частки чинників, що впливають на їх рівень. Розроблені і визначені ефективні елементи технології вирощування пшениці м'якої озимої через оптимальне поєднання попередників, сортів та строків їх сівби. Оптимальними строками сівби пшениці слід вважати період з 25 вересня по 5-6 жовтня. Сфера використання: зерновиробництво.

68.06.19.0436/0219U000324

Розробити технологію виробництва насіння пшениці ярої з високою урожайністю, посівними якостями та врожайними властивостями: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Сіроштан Андрій Анатолійович. – ДР 0116U004011. УДК 633.1:631.524.86:632.95.

26 с.

Об'єкт дослідження: насіння сортів пшениці ярої, вирощене за різних агротехнічних умов. Мета роботи: встановити вплив різних чинників на урожайність та посівні якості насіння нових сортів пшениці ярої для розробки технології виробництва насіння з високою урожайністю, посівними якостями та врожайними властивостями. Методи досліджень: лабораторно-польовий, статистичний. Результати. Встановлено, що розроблена технологія дає можливість отримати приріст урожаю на 0,28-0,43 т/га, підвищення виходу кондиційного насіння на 4-8 %, маси 1000 насінин на 2,3-2,7 г, та врожайних властивостей насіння на 0,20-0,27 т/га. Сфера використання: насінництво пшениці ярої.

68.06.19.0437/0219U000328

Розробити теоретичні принципи та технологічні основи формування адаптивно-ландшафтної системи землеробства гірської зони Карпат: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Височанський Йосип Степанович. – ДР 0116U000538. УДК 631.58.

28 с.

В результаті виконання завдання поглиблено науково-методологічні засади ведення системи органічного землеробства для забезпечення зональної ґрунтозахисної системи землеробства в еродованих та ерозійно-небезпечних агроландшафтах Лісостепу України (гірської зони Карпат).

68.06.19.0438/0219U000341

Розробити науково-організаційні підходи та дослідницький ринково-орієнтований інструментарій трансферу технологій в умовах Закарпаття; провести дослідження виробничого і науково-технічного потенціалу регіону та обґрунтувати шляхи його інноваційно-інвестиційного розвитку: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Любка Олександр Степанович. – ДР 0116U000555. УДК 631/636:001.7.

20 с.

Здійснювалася робота з інформаційного та науково-консультаційного забезпечення товаровиробників області шляхом організації і проведення для виробників семінарів, виставок, днів поля з показом демонстраційних полігонів.

68.06.19.0439/0219U000342

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромислому комплексі Закарпаття: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Любка Олександр Степанович. – ДР 0116U000556. УДК 631.1:001.76.

24 с.

Проводилися патентно-кон'юнктурні дослідження на предмет конкурентноздатності інноваційної продукції, створена база наукових розробок у яку включені сорти, зразки, лінії рослин, породи тварин, патенти, методики, методичні рекомендації. Проводилося у 2018 рр. випробування 21 наукових розробок, впровадження 23.

68.06.19.0440/0219U000375

Обґрунтування системи критеріїв оцін-

ки екологічних факторів для оптимізації розміщення виноградників в умовах зміни клімату:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Власов Вячеслав Всеволодович. – ДР 0116U001170. УДК 634.8:581.52:581.54.

20 с.

Розроблена методологія оптимізації розміщення виноградників базується на ампелоекологічній оцінці агроландшафтів, яка спрямована на визначення критеріїв сприятливості екологічних умов для вирощування винограду певних сортів за дотримання комплексного підходу до визначення оптимальних кількісних характеристик кожного екологічного фактору, що впливає на розвиток винограду. Методологія оптимізації розміщення виноградників полягає у вивченні території за комплексом екологічних факторів, а саме елементами рельєфу (форми рельєфу, експозиція та крутість схилів, значення абсолютних висот), ґрунтовими показниками (вміст фізичної глини та мулу, щільність та твердість, запаси вологи від найменшої вологоємності, пористість, вміст гумусу та активних карбонатів, значення показників рН, вміст обмінних основ), що лімітують ріст та плодоношення винограду та мікроклімату, які повинні бути проаналізовані та оцінені за критеріями придатності для оптимізації розміщення виноградних насаджень. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0441/0219U000378

Ампелоекологічне обґрунтування мікрорайонування Північного Причорномор'я з метою виділення сировинних територій для виробництва високоякісних вин:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Власов Вячеслав Всеволодович. – ДР 0116U001171. УДК 634.8:581.52:663.21.

22 с.

Розроблена структура банку даних сировинних територій для виробництва високоякісних вин з представленням за розділами інформації про екологічні умови території, характеристику насаджень та урожаю, ін. (дані внесені на прикладі окремих ділянок окремих господарств). Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0442/0219U000584

Формування видової структури лучних травостойів Полісся і Лісостепу України для створення високопродуктивних сіножатей і пасовищ:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Кургак Володимир Григорович. – ДР 0116U003926. УДК 631.5:631.95.

53 с.

Об'єкт дослідження - формування видової й морфотричної структури та продуктивності високопродуктивних сіяних лучних травостойів різного господарського призначення на основі добору кращих видів, сортів багаторічних бобових і злакових трав, їх сумішей залежно від застосування агротехнічних факторів у системі зеленого конвеєра в північній частині правобережного Лісостепу України. Мета досліджень - з'ясувати продуктивне довголіття та розробити технологію створення сіяних травостойів за участі видів і нових сортів багаторічних злакових і бобових трав в різних ґрунтово-кліматичних умовах, виявити ценотичну їх активність та поживну цінність за різного удобрення і режимів використання. Методи досліджень - польові та лабораторні. Результати досліджень: На мінеральних ґрунтах Лісостепу найпродуктивнішим був люцерно-злаковий травостій, який у середньому за 5 років за двоукісного використання він

забезпечив одержання з 1 га 7,98 т сухої маси і 5,09 т/га кормових одиниць, а за багатоукісного - відповідно 6,20 і 5,30 т/га з рівнем нагромадження симбіотичного азоту 135-140 кг/га. Серед лучнокошуніно-злакових ценозів заплавлених лук Полісся найбільш продуктивними були сортоsumіші зі стоколосом безостим Арсен і Геліус та грятистою збірною Київська рання і Наталка, які забезпечили одержання 5,3-8,6 т сухої маси і 0,7-1,0 т сирого протеїну з одного гектара. Сфера використання - сільське господарство.

68.06.19.0443/0219U000585

Розробити енергозберігаючі технології вирощування кормових культур в основних посівах для виробництва високоякісних кормів в умовах зони Лісостепу:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Кургак Володимир Григорович. – ДР 0116U003925. УДК 631.5:631.95.

38 с.

Об'єкт дослідження - формування продуктивності та якості корму різномісних одновидових злакових (овес посівний, кукурудза та сорго суданське) та їх сумішей з люпином білим з різним співвідношенням та розміщенням компонентів за різних варіантів удобрення у системі зеленого конвеєра в північній частині правобережного Лісостепу України. Мета досліджень - Встановити дію агротехнічних й метеорологічних чинників на формування урожаю однорічних кормових культур та їх сумішей з люпином білим. Методи досліджень - польові та лабораторні. Результати досліджень. На фоні без добрив урожайність коливалась у межах 9,35-23,87 т/га зеленої маси і 2,04-5,21 т/га сухої речовини. Найбільшу продуктивність забезпечили одновидові посіви кукурудзи та її суміші з люпином білим. В одновидових та сумісних посівах злакових культур з люпином найбільшу продуктивність одержано при внесенні повного мінерального добрива у дозі N45P30K50. Сфера застосування - сільське господарство.

68.06.19.0444/0219U000586

Провести енергетичну оцінку перспективних видів малопоширених культур і природних фітоценозів та розробити технології їх вирощування на біопаливо:

Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Кургак Володимир Григорович. – ДР 0116U003922. УДК 631.5:631.95.

50 с.

Об'єкт дослідження. Процес формування біомаси різних видів малопоширених енергетичних трав'янистих культур залежно від добрив як сировини для виробництва твердого біопалива. Мета досліджень. Провести порівняльну оцінку багаторічних трав'янистих енергетичних культур та дослідити вплив мінеральних добрив на енергетичну продуктивність біомаси сильфію пронизанолістого як енергетичної сировини для виготовлення твердого біопалива, а також оптимізувати строки збирання та удосконалити технології їх вирощування для виробництва твердого біопалива. Методи дослідження. Польові та лабораторні. Результати досліджень. На суходолах Правобережного Лісостепу з мінеральними ґрунтами поміж багаторічних енергетичних культур найпродуктивнішими були сіда багаторічна і топінбур першого року, гірчак (вейрїха, сахалінський і забайкальський), сильфій пронизанолістий, міскантус гігантський, які забезпечили одержання 13,0-17,6 т/га сухої маси біомаси або 240-313 ГДж/га теплової енергії. Енергетична продуктивність різних видів сорго за збором сухої речовини коливалась у межах 18,9-26,7 т/га, а виходу теплової енергії - 346-475 ГДж/га. Найвищими показниками продуктивності характеризувалось сорго цукрове. На осушених топо-

вих ґрунтах Лівобережного Лісостепу з поміж багаторічних енергетичних культур найпродуктивнішими були Міскантус гігантський і топінамбур, сіда гемофродітна і сильфій пронизанолистий, які забезпечили вихід з 1 га сухої маси відповідно 20,44-25,73 т і теплової енергії - 347,5-437,4 ГДж. Серед семи досліджуваних однорічних культур найвищу енергетичну продуктивність забезпечили сорго цукрове і кукурудза - з виходом з 1 га сухої маси 16,58-19,06 т або 281,9-324,0 ГДж теплової енергії. Сфера застосування - сільське господарство.

68.31 Сільськогосподарська меліорація

68.06.19.0445/0218U007920

Оцінка впливу змін клімату на вологозабезпечення рослин і розробити ГІС-систему управління зрошенням і водорегулюванням:

Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації НААН; Керівник Ромащенко Михайло Іванович. – ДР 0118U004595. УДК 631.67:004.

383 с.

Визначені математичні моделі вологоперенесення у ґрунтах, моделі евапотранспірації та алгоритмічний апарат підтримки прийняття рішень, що є основою інформаційної технології управління зрошенням. Проведена ідентифікація параметрів класичної та дробово-диференціальної одновимірних моделей вологоперенесення, записаних у термінах напорів. Проведена верифікація моделей вологоперенесення шляхом моделювання зміни вологості ґрунту. Проведена програмна реалізація алгоритмів у середовищі QGIS. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0446/0219U000152

Розробити нові композиції комплексних добрив та елементи технології їх застосування в системі меліоративного землеробства Західного Полісся: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Пузняк Оксана Михайлівна. – ДР 0116U003424. УДК 631.6:631.58:63.89(477.82).

61 с.

Об'єкт досліджень - процеси росту і розвитку, формування врожаю та його якості. Мета - встановити ефективність застосування нових композицій комплексних добрив з урахуванням особливостей живлення рослин, властивостей добрив і ґрунтів та характеру взаємодії між рослинами, ґрунтом і комплексними добривами в системі меліоративних земель. Розроблено ресурсоощадну технологію живлення рослин для формування екологічно-чистої продукції рослинництва на меліоративних ґрунтах Західного Полісся, яка базується на визначенні потреби рослин у елементах живлення за даними комплексно-функціональної діагностики ґрунту та рослин і подальшому застосуванні позакоренових підживлень комплексними добривами, які містять необхідні для рослин елементи живлення. Технологія включає застосування передпосівної обробки насіння та системи живлення сільськогосподарських культур новими комплексними добривами у період вегетації. Норми та види добрив для позакоренового підживлення сільськогосподарських культур встановлюються залежно від фази розвитку рослин та ґрунтово-кліматичних умов. В технології наведено спосіб створення нових комплексних добрив (характеристика складу та способів застосування добрив БФ-3, "Українські гумати", HELPROST, Органік Д-2); представлено нормативно-технічну документацію щодо застосування нових видів комплексних добрив у меліоративному землеробстві зони Західного Полісся (технічні умови застосування

комплексних добрив у різні етапи органогенезу і у залежності від ґрунтово-кліматичних умов). Технологія забезпечує продуктивність сівозміни 3,73-4,74 т зернових одиниць з 1 га сівозміної площі. Умовно чистий прибуток 580-900 грн/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0447/0219U000171

Визначити щільність ґрунтів дамб магістрального та міжгосподарських каналів Інгулецької ЗС і дати пропозиції з інженерних заходів по зменшенню фільтраційних втрат:

Заключний звіт /Інститут водних проблем і меліорації; Керівник Шевчук Ярослав Власович. – ДР 0118U006962. УДК 631.6:626.8.

22 с.

За даними проведених інженерно-геологічних досліджень виконано лабораторні дослідження фізичних властивостей ґрунтів дамб магістрального каналу ІЗС та дано пропозиції з інженерних заходів по зменшенню фільтраційних втрат з каналу

68.33 Агрохімія

68.06.19.0448/0219U000150

Вивчити вплив систем обробітку, фонів добрив і сидератів у поєднанні з мікробіологічними препаратами на родючість, фітосанітарний стан ґрунту та отримання органічної продукції в ґрунтозахисних системах землеробства Західного Полісся: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Пузняк Оксана Михайлівна. – ДР 0116U003422. УДК 631.147:631.452:631.51:631.8:631.874:632.913(477.82).

53 с.

Об'єкт дослідження - процеси формування родючості ґрунтів, росту і розвитку рослин, формування врожаю та його якості. Мета - вивчити і встановити можливість зменшення хімічного навантаження на ґрунт, отримання органічної продукції без зниження його родючості і урожайності сільськогосподарських культур при збереженні екологічної рівноваги в агроландшафтах Західного Полісся. Удосконалено органічну систему землеробства: розроблено технологію обробітку ґрунту в поєднанні з сидератами в органічному землеробстві, яка передбачає удобрення сільськогосподарських культур в сівозміні органічними добривами (ґній), у поєднанні з використанням побічної продукції рослинництва (солома), сидеральних культур (бобові - люпин, пелюшка, буркун; хрестоцвіті - гірчиця, ріпак, редька олійна; злакові - яре або озиме жито тощо), застосування біодеструкторів, мікробіологічних препаратів - стимуляторів росту і розвитку рослин та симбіотичної азотфіксації. Боротьбу з хворобами і шкідниками рекомендовано проводити шляхом обприскування посівів мікробіологічними препаратами (планриз 1л/га, триходермін 2л/га), з бур'янами - за допомогою раціональної системи обробітку і досходового розпушування. Ефективним є застосування комбінованих обробіток ґрунту (дискування поживних залишків на 12-14 см; полицевий обробіток, різноглибинний: під озиме жито і овес - оранка на глибину 18-20 см, кукурудзу - 20-22 см, однорічні трави - 16-18 см). Технологія забезпечує продуктивність сівозміни в межах 3,5-4,5 тонн зернових одиниць з гектара, зниження забур'яненості на 30-35 %, підвищення родючості ґрунту, отримання органічної продукції. Економічна ефективність до 840 грн/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0449/0219U000151

Розробити заходи регулювання живленням макро- і мікроелементами рослин та адаптації до змін погодно-кліматичних умов Західного Полісся та Лісостепу: Заключний звіт

/Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Пузняк Оксана Михайлівна. – ДР 0116U003423. УДК 631.81.095.337:577.118:581.54(477.8).

63 с.

Об'єкт досліджень - процеси росту і розвитку, формування врожаю та його якості. Мета - розробити заходи регулювання живлення макро- і мікроелементами рослин та адаптації до змін погодно-кліматичних умов Західного Полісся та Лісостепу України з урахуванням родючості і властивостей ґрунтів, погодних умов, з використанням добрив нового покоління. Розроблено ресурсоощадну технологію направлено регулювання живленням сільськогосподарських культур, яка базується на застосуванні ґрунтової і комплексної функціональної рослинної діагностики, добрив нового покоління з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов Західного Полісся та Лісостепу. Принцип попереднього діагностування ґрунту та рослин, який дозволяє з високою точністю встановлювати потребу рослин в макро- і мікроелементах як до посіву, так і під час їх вегетації і застосовувати найбільш ефективні форми добрив. Економічна ефективність 900-1800 грн/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0450/0219U000700

Розробити ресурсо- та енергоощадні технологічні процеси твердофазного компостування для різних систем видалення гною та необхідні технічні засоби для його переробки у високоякісні органічні добрива: Заключний звіт

/Запорізький науково-дослідний центр з механізації тваринництва Національного наукового центру "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Парієв Андрій Олександрович. – ДР 0116U003363. УДК 577.4:636.2.

119 с.

Об'єкт дослідження - технологічні процеси твердофазного компостування органічних відходів тваринного й рослинного походження для різних систем видалення гною. Мета роботи - підвищення якісних показників процесу компостування шляхом обґрунтування параметрів та режимів роботи робочого органу адаптивного технічного засобу. Розроблено конструкторську документацію на робочий орган адаптивного технічного засобу для компостування. Розроблено технологічний процес з обґрунтованими режимними параметрами твердофазного компостування гною, посліду. Проведена виробнича перевірка робочих елементів робочого органу адаптивного технічного засобу для біотермічного компостування. Продуктивність при виконанні технологічних операцій готування, перелопачування компостної суміші складає в середньому 520 м³/год. Однорідність змішування складає 78,5%, вологість компосту змінювалася з 60,0% до 42%. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.35 Рослинництво

68.06.19.0451/0218U007835

Удосконалити основи ведення органічного виробництва в парцелярних господарствах населених пунктів: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Корсун Світлана Георгіївна. – ДР 0116U003517. УДК 633.1.2.31/37:631.4:574.2.

139 с.

Об'єкт дослідження: процес визначення та оцінювання трансформації біогенних і токсичних елементів під дією антропогенного навантаження в парцелярних господарствах населення за органічного виробництва продукції. Мета дослідження: установити особливості трансформації сполук біогенних і токсичних елементів та удосконалити наукові основи ведення органічного виробництва в парцелярних господарствах населених пунктів Лісостепу. Методи досліджень. При проведенні роботи використовуються лабораторні та польові методи, математично-статистичний аналіз та порівняльно-розрахункові методи відповідно до вимог системи управління якістю, ДСТУ 3973-2000. Установлено, що в умовах органічного виробництва параметри показників агрохімічного та екотоксикологічного стану ґрунтів в домогосподарствах сільбищних територій не відповідають стану нативних ґрунтів. Експериментально доведено, що порушення екологічної рівноваги в агроекотопах відбувається за значного варіювання ($V > 20\%$) показників родючості ґрунту агроценозу відносно нативного ґрунту. Виявлено закономірності порушень у природному розподілі речовин та елементів за органічного виробництва в екотопах парцелярних господарств населених пунктів. Накопичення біогенних та токсичних елементів зумовлено: порушенням природного кругообігу елементів і сполук в екосистемі спричиненого залученням в якості добрив тих речовин, які не є продуктом конкретної агроекосистеми; застосуванням добрив, незбалансованих за вмістом основних біогенних елементів; ненормованим використанням органічних добрив; відсутністю попередньої екотоксикологічної експертизи добрив. Розроблено методичні рекомендації "Виробництво органічної продукції рослинництва в межах сільських сільбищних територій", в яких запропоновано конкретні елементи технологій вирощування сільськогосподарських культур за органічного виробництва в парцелярних господарствах сільбищних територій агроландшафтів.

68.06.19.0452/0218U008000

Збільшення вмісту капринової кислоти в насінні *Camelina sativa* з використанням технологій РНК інтерференції та редагування геному: Заключний звіт

/Державна установа "Інститут харчової біотехнології та геноміки НАН України"; Керівник Блюм Ярослав Борисович. – ДР 0118U004733. УДК 633.1:577.218+577.124.5.

60 с.

Проведено трансформацію рослин рижію конструкціями для блокування роботи генів CsAAE15/16 шляхом РНК-інтерференції та редагування генома з використанням системи CRISPR/Cas9.

68.06.19.0453/0219U000083

Біологічна, екологічна та селекційна оцінка інтродукційного потенціалу квітниково-декоративних рослин як основа збереження і збагачення їх генофонду: Заключний звіт

/Національний ботанічний сад ім.М.М.Гришка НАН України; Керівник Горобець Василь Федорович. – ДР 0114U001073. УДК 635.9. 631.52.

318 с.

Звіт по НДР: с. 341, рис. 79, табл. 62, 323 літературних джерел, додатків 141 с. Предмет досліджень Квітниково-декоративні рослини з РОДИН: Convolvulaceae, Cucurbitaceae, Fabaceae, Polemoniaceae, Amaryllidaceae, Araceae, Oxalidaceae, Poaceae, Papaveraceae, Liliaceae, Iridaceae та ін. РОДИВ: *Briza* L., *Calamagrostis* Adans, *Cortaderia* Schult., *Imperata* Cyr., *Koeleria* L., *Melica* L., *Miscanthus* Anderss., *Molinia* (L.) Moench, *Anemona* L., *Primula* L., *Canna* L., *Pulsatilla* Mill., *Panicum* L., *Pennisetum* Rich., *Sesleria* Scop.,

Stipa L., *Echinacea Moench*, *Heuchera L.*, *Iris L.*, *Lilium L.*, *Narcissus L.*, *Papaver L.*, *Phlox L.*, *Tagetes L.*, *Zinnia L.*, *Campanula L.*, *Epimedium L.*, *Geranium L.*, *Hosta Tratt.*, *Salvia L.*, *Hymenocallis Salisb.*, *Zephyranthes Herb.*, *Zantedeschia Spreng.*, *Oxalis L.* та ін. та ВИДІВ: *Callistephus chinensis (L.) Nees* і *Chrysanthemum x hortorum (Bailey) L. H.* та ін. Об'єктом досліджень є інтродукційна оцінка, морфобіологічні особливості, органогенез, репродуктивна біологія, екологічна стійкість до абіотичних і біотичних факторів середовища, агротехніка вирощування, способи і прийоми розмноження та реуенлізації рослин, та селекційно-генетичні аспекти розширення та удосконалення гібридного фонду квітничково-декоративних рослин. Мета роботи - інтегральна оцінка генофонду КДР різного еколого-географічного походження за комплексом декоративних і господарсько-біологічних ознак, виділення серед них вихідного матеріалу для селекції і кращих для вирощування в умовах України, розширення видового та сортового асортименту шляхом впровадження інтродуцентів в декоративне садівництво як основи збагачення та збереження біорізноманіття, а також створення конкурентоздатних, стійких до екологічних умов України сортів КДР з новими декоративними і господарсько-цінними ознаками. Методи досліджень - комплексні дослідження, в основу яких покладено аналіз та синтез інформації, методи інтродукції та дослідження біоморфологічних особливостей рослин в умовах культури (методи фенологічних спостережень, порівняльної морфології, вивчення онтогенезу рослин, посухостійкості, інтродукційного сортовивчення, математичної статистики). На основі комплексного інтродукційного видо- і сортовивчення запропоновано оновлений асортимент квітничково-декоративних рослин для масового використання в декоративному садівництві та селекційної роботи (види, підвиди і сорти різного призначення, що відзначаються високими декоративними якостями, і високою стійкістю до комплексу несприятливих факторів середовища). Вивчення морфобіологічних особливостей досліджуваних інтродуцентів розширило уявлення про їх життєві цикли та відкрило можливості для розробки раціональних агротехнічних заходів з їх вирощування для різних потреб, а також створило наукові основи для вибору оптимальних методів розмноження. Колекції квітничково-декоративних рослин НБС - найбільші в Україні, а деякі з них (однорічників, півонії, астильби) - найбільші серед ботанічних садів країн колишнього СНД та Європи, за звітний період вони поповнені 84 видами і 565 культиварами. Вагомий практичний здобуток досліджень - для державної реєстрації подано заявки на 64 сорти, створених у відділі. Авторськими свідоцтвами захищено 46 сортів: гладіолуса - 2, калістефуса китайського - 1, лілійника - 9 хризантеми - 20, півонії - 6, гейхери - 4, лілії - 2, флокса вологостого - 2, які занесено до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні. Отримано патенти на 49 сортів. Розроблено дві методики проведення експертизи сортів на відмінність однорідність і стабільність (гейхери (*Heuchera L.*) і гейхерели (*xHeucherella H.R. Wehrh.*) та маку східного (*Papaver orientale L.*)).

68.06.19.0454/0219U000096

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробовування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних розробок в галузі картоплярства: Заключний звіт /Інститут картоплярства УААН; Керівник Бондарчук Анатолій Андрійович. - ДР 0116U002250. УДК 635.21.339.13.

75 с.

У роботі вирішено такі завдання: - визначено потенційні

замовники наукової продукції; - створено структуровану базу даних в залежності від потреб ринку в інноваційних розробках галузі картоплярства; - сформовано базу даних замовлень наукової продукції; - сформовано банк проведення рекламно-виставкових заходів закінчених наукових розробок.

68.06.19.0455/0219U000116

Визначити оптимальні параметри технології вирощування насінневої та продовольчої картоплі в умовах зрошення Степу України: Заключний звіт /Інститут зрошувального землеробства НААН України; Керівник Черниченко Ігор Іванович. - ДР 0116U001111. УДК 635.21:631.53:631.6 (477.72).

44 с.

Краплинне зрошення картоплі раннього строку збирання обумовлює збільшення врожаю бульб у 1,9-2,1 рази, зменшення собівартості продукції, збільшення умовного чистого прибутку до 17,133-31,349 тис. грн/га, що забезпечує рентабельність 58,6-108,3%. Максимальна продуктивність та оптимальні економічні показники при вирощуванні картоплі раннього строку збирання формуються при обробці бульб Платафолом нормою 1 кг/т на фоні поливної норми 200 м³/га - урожайність 24,16 т/га, собівартість продукції 1,360 тис. грн/т, умовний чистий прибуток 33,114 тис. грн/га, рентабельність 108,3%. Максимальну віддачу капіталовкладень при вирощуванні продовольчої картоплі за краплинного зрошення забезпечує застосування тридодового поповнення дефіциту водоспоживання, внесення локально добрив N60P60K60 та обробка рослин стимулятором Регоплант - собівартість продукції складає 1174 грн/т, умовний чистий прибуток 34,20 тис. грн/га та рівень рентабельності 91,7% при врожайності 31,92 т/га. Оптимальним строком збирання першого урожаю та літнього садіння свіжозібраних бульб картоплі різних груп стиглості в умовах півдня України є період 20-25 червня, коли формується 10,12-11,75 т/га ранньої продукції при собівартості 2588-2178 грн/т. та 15,7-17,5 т/га насінневого матеріалу за літнього садіння при рентабельності виробництва 155,9-234,2%.

68.06.19.0456/0219U000119

Оптимізувати елементи технології вирощування нових гібридів кукурудзи інтенсивного типу та їх батьківських форм при зрошенні в умовах Південного Степу України: Заключний звіт /Інститут зрошувального землеробства НААН України; Керівник Влашук Анатолій Миколайович. - ДР 0116U001114. УДК 633.85:631.5:632.952.

80 с.

1. Об'єкт дослідження - процес формування урожаю зерна гібридів різних груп стиглості кукурудзи та їх батьківських форм залежно від агротехнічних заходів вирощування. Мета роботи - оптимізувати технологічні заходи з вирощування принципово нових адаптивних інтенсивного типу гібридів різних груп стиглості кукурудзи та їх батьківських форм на зрошуваних землях Південного Степу України. Методи досліджень: польовий - для спостереження за ростом і розвитком рослин, погодно-кліматичними умовами навколишнього середовища та іншими досліджуваними чинниками; візуальний - для виявлення фенологічних змін рослин; вимірально-ваговий - для визначення біометричних параметрів росту і розвитку рослин кукурудзи (встановлення фотосинтетичної діяльності рослин: площа листя, фотосинтетичний потенціал, динаміка нагромадження сухої маси рослини, чиста продуктивність фотосинтезу, встановлення параметрів структури врожаю, урожайності); лабораторний - для визначення якості насінневого матеріалу; математично-статистичний - для проведення дисперсійного аналізу і ста-

тистичної обробки даних з метою оцінки достовірності отриманих результатів досліджень; розрахунково-порівняльний - для оцінки економічної й енергетичної ефективності елементів технології вирощування кукурудзи. В результаті виконання завдання за 2016-2018 рр. було удосконалено елементи технологічного процесу вирощування кукурудзи для зрошуваних умов півдня України, а саме: строків сівби, густоти стояння, регуляторів росту та мікродобрив для гібридів та батьківських форм культури. Дослідженнями встановлено, що максимальну врожайність, в середньому за роки проведення досліджень, - 13,69 т/га показав середньостиглий гібрид Каховський за сівби в III декаді квітня та густоти стояння 70 тис. шт./га. Найбільш продуктивною батьківською формою виявилась лінія ДК445 середньопізньої групи стиглості, яка найбільшу врожайність насіння - 7,08 т/га сформувала за обробки препаратом Ретенго у фазі 7-8 листків за густоти стояння рослин 80 тис. шт./га. Найменша врожайність вказаної лінії - 5,78 т/га була на варіанті без обробки препаратом та за густоти стояння рослин 90 тис. шт./га. Максимальну врожайність середньоранньої лінії ДК247 - 5,11 т/га отримано за вирощування з густотою стояння рослин 90 тис. шт./га та обробки препаратом Ретенго у фазі 7-8 листків кукурудзи, найменшу - 4,08 т/га за густоти стояння 70 тис. шт./га на необроблених препаратом ділянках. Приріст урожайності насінневого матеріалу від застосування досліджуваного препарату в середньому за різних густот стояння рослин лінії ДК247 склав 0,40 т/га.

68.06.19.0457/0219U000120

Оптимізувати елементи технології вирощування пшениці озимої на зрошуваних землях півдня України та адаптувати їх до змін клімату: Заключний звіт /Інститут зрошуваного землеробства НААН України; Керівник Заєць Сергій Олександрович. – ДР 0116U001115. УДК 633.11: 631.5: 631.67 (477.72).

60 с.

Об'єкт досліджень процес формування продуктивності сортів пшениці озимої залежно від досліджуваних факторів на зрошуваних землях півдня України. Мета роботи - визначити оптимальні параметри елементів технології вирощування пшениці озимої в умовах зрошення півдня України. Методи досліджень польовий, лабораторний, статистичний, розрахунково-порівняльний. Оптимізовано елементи технології вирощування пшениці озимої, а саме, встановлено найбільш продуктивні сорти, оптимальні строки сівби та норми внесення азотних добрив, ефективність застосування регулятора росту Аміно Тотал та мікродобрива з стимулюючою дією Нановіт мікро, що дозволило підвищити врожайність на 0,47-0,69 т/га та збільшити умовно-чистий прибуток на 2032-3340 грн/га і рівень рентабельності на 9-17%. Ця технологія є конкурентоздатною. Галузь впровадження - сільське господарство, формування різних форм власності на зрошуваних землях півдня України.

68.06.19.0458/0219U000121

Розробити елементи технології вирощування олійних культур на основі формування оптимальних умов вегетації посівів: Заключний звіт /Інститут зрошуваного землеробства НААН України; Керівник Влашук Анатолій Миколайович. – ДР 0116U001116. УДК 633.85:631.5:632.952.

50 с.

1. Об'єкт дослідження - процес формування урожаю насіння ріпаку озимого сорту Дембо залежно від прийомів агротехніки в умовах зрошення півдня України. Мета роботи - удосконалити технологію вирощування ріпаку озимого сорту Дембо на основі формування оптимальних умов вегетації посівів. Методи досліджень: польовий - з ме-

тою встановлення взаємодії об'єкта досліджень з факторами, які поставлені на вивчення та природним середовищем шляхом обліку врожаю і біометричними вимірами; візуальний - для виявлення фенологічних змін рослин; лабораторний - визначення вологи ґрунту, якісних показників насіння; математично-статистичний - для проведення дисперсійного аналізу та оцінки достовірності отриманих результатів; розрахунково-порівняльний - для економічної та енергетичної оцінки досліджуваних прийомів вирощування. Дослідженнями встановлено, що, середньому, найвищу урожайність, по фактору А (фунгіцид-ретардант), отримали за застосування препарату Карамба Турбо в осінній період - 2,67 т/га, навесні - 2,61 т/га. Вивчення впливу строку внесення фунгіцида-ретарданта (фактор В) показало, що кращим періодом застосування препаратів восени була фаза розвитку рослин 4-5 листків, навесні - III декада березня. Урожайність при цьому становила 2,65 та 2,46 т/га, на інших варіантах досліду - 2,46; 2,55 т/га та 2,42; 2,44 т/га, відповідно. Аналіз економічних показників в дослідженнях показав, що найбільший умовно чистий прибуток - 58,6 тис. грн/га був отриманий за застосування восени фунгіцида-ретарданта Карамба Турбо у фазу розвитку 4-5 листків при найменшій собівартості 1 т насіння - 2,22 тис. грн/т та найвищому рівні рентабельності 1105,7%. Навесні максимальний умовно чистий прибуток - 81,5 тис. грн/га при найменшій собівартості 1 т насіння - 3,22 тис. грн/т забезпечило внесення препарату Карамба Турбо у III декаді березня, коли отримали найвищу рентабельність - 1106,2%.

68.06.19.0459/0219U000122

Біологічні основи насінництва та вирощування моркви столової за краплинного зрошення на півдні України: Заключний звіт /Інститут зрошуваного землеробства НААН України; Керівник Косенко Надія Павлівна. – ДР 0116U001117.

УДК 635.13:631.52(477.72).

56 с.

Мета дослідження - розробити і впровадити технологію вирощування насіння моркви столової за умов краплинного зрошення на півдні України. Методи дослідження - польові, лабораторні досліди; лабораторний та статистичний аналіз. Дослідженнями встановлено, що за сівби в першій декаді червня врожайність маточних коренеплодів збільшується на 10,2% порівняно з сівбою у другій декаді червня. Внесення розрахункової дози добрив N145P60K80 сприяє збільшенню врожайності на 17,7% порівняно з контролем (без добрив). Збільшення густоти вирощування з 0,6 до 1,0 млн шт./га суттєво збільшує врожайність на 24,2%. За максимальної густоти кількісний вихід маточників-штеклінгів збільшується на 95,0%. Спосіб зберігання маточників моркви столової у поліетиленових мішках з перфорацією забезпечує збереженість 91,0%, що на 7,9% більше, ніж у буртах з піском. Використання маточників-штеклінгів для висадки та загущення насінневих рослин у рядку з 30 до 15 см сприяє збільшенню врожайності насіння на 46,5%. На посівні та врожайні властивості схеми висаджування і розмір маточників істотно не впливають. Найбільший рівень рентабельності 120,3% та найменшу собівартість насіння 68,1 грн/кг одержано за висадки маточників діаметром 21-30 мм схемою 70x30 см.

68.06.19.0460/0219U000123

Агробіологічні основи вдосконалення технологій вирощування насіння бобових і злакових багаторічних трав на основі оптимізації агротехнічних заходів, адаптованих до глобальних змін клімату: Заключний звіт /Інститут зрошуваного землеробства НААН України; Керівник Голобородько Станіслав Петрович. – ДР 0116U001118.

УДК 631.303:633.19:633.203(477.72).
109 с.

Об'єкт дослідження: рослини люцерни, стоколосу безостого, пірню середнього, житняка гребінчастого. Мета роботи - удосконалити ресурсоощадну технологію вирощування насіння бобових і злакових багаторічних трав в Південному Степу. Метод досліджень - польові досліди на неполивних землях ДП ДГ "Копані" Інституту зрошувального землеробства НААН. Технологія вирощування люцерни на насіння включає: дискування ґрунту на 12-14 см, внесення фосфорних добрив нормою 100 кг/га д.р., оранку на 25-27 см, передпосівний обробіток ґрунту, сівбу посухостійким сортом: Люцерна - сорт Анжеліка нормою 5,0 кг/га (10 млн шт./га), проведення боротьби з шкідниками, хворобами й бур'янами та позакореневе підживлення рослин мікродобривом Авангард Р Бор (1,0 л/га). Вказана технологія є конкурентоздатною і забезпечує отримання високої врожайності кондиційного насіння і умовно чистий прибуток 6536,7 грн/га при рентабельності 127,1%. Галузь впровадження - сільське господарство, формування різних форм власності на неполивних землях південного Степу України.

68.06.19.0461/0219U000126

Удосконалити елементи технології вирощування нових сортів пшениці озимої в залежності від строків сівби та попередників в умовах Південного Степу України: Заключний звіт /Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Шахова Ніна Михайлівна. – ДР 0116U001133. УДК 633.1/477.7.

26 с.

Найвищу врожайність (3,65-3,95 т/га) пшениця озима забезпечує за сівби 5-15 жовтня при розміщенні її по чорному пару. Технологія, яка включає в себе попередник чорний пар, оптимальний строк сівби і високопродуктивний сорт забезпечує чистий прибуток 7930 грн/га.

68.06.19.0462/0219U000127

Удосконалити елементи технології вирощування картоплі за оптимізації режимів зрошення, доз та способів внесення мінеральних добрив за краплинного зрошення: Заключний звіт /Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Савостяник Софія Юрївна. – ДР 0116U001134. УДК 631.3:635.21:631.6.

27 с.

Режим зрошення 80-80-80 % НВ та внесення 50% розрахункової дози добрив восени під оранку та 50% з поливною водою у фазу бутонізації та цвітіння рослин забезпечує найвищу урожайність картоплі (38,1 т/га), максимальний вихід крохмалю (5,1 т/га), підвищує вміст вітаміну С в бульбах на 26,6 мг%. Така технологія забезпечує умовно чистий прибуток 61,0 тис.грн/га.

68.06.19.0463/0219U000128

Удосконалити елементи технології вирощування надранньої продукції цибулі ріпчастої озимої в умовах зрошення на півдні України: Заключний звіт /Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Качанова Тетяна Володимирівна. – ДР 0116U001135. УДК 635.25:631.67.8/477.7.

26 с.

Найбільшу урожайність 37,8 т/га із найменшим коефіцієнтом водоспоживання 102 м³/т одержано при внесенні 25% розрахункової дози мінеральних добрив врозкид і 75% з поливною водою за режиму зрошення 90-80-70% НВ. Така технологія забезпечує умовно чистий прибуток 102,3 тис.грн./га, рентабельність виробництва 82%.

68.06.19.0464/0219U000130

Розробити технологію продуктивного функціонування сінокосів і пасовищ в умовах посушливого Степу за різних рівнів антропогенного та пасторального навантаження:

Заключний звіт /Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Томчук Раїса Вікторівна. – ДР 0116U001137. УДК 635.744:631.674.6.

59 с.

При сінокісно-пасовищному та сінокісному використанні найбільший врожай зеленої маси (27,41-31,02 т/га) забезпечила травосумішка стоколос прибережний Боян, кострець безостий Скіф, люцерна посівна Синюха. Врожай сухої речовини становив 4,25-5,72 т/га, що більше контролю на 0,64-2,22 т/га. Вирощування люцерни посівної, стоколоса прибережного та кострецю безостого забезпечує умовно чистий прибуток 4922-6122 грн/га при рентабельності на рівні 199-202 %.

68.06.19.0465/0219U000133

Встановити параметри продуктивності гісопу лікарського в умовах краплинного зрошення на чорноземі південному в Степу України:

Заключний звіт /Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Коваленко Олег Анатолійович. – ДР 0118U003434. УДК 635.744:631.674.6.

30 с.

Встановлені параметри продуктивності гісопу лікарського в умовах краплинного зрошення на чорноземі південному в Степу України. За режиму зрошення 80-70-70 % одержано урожайність сухої сировини на рівні 28,4-28,5 ц/га із вмістом в ній ефірної олії 0,85 %, аскорбінової кислоти 104,6 мг%. Озимий строк сівби культури забезпечив найвищу рентабельність 215% і умовно чистий прибуток 232,7 тис.грн/га.

68.06.19.0466/0219U000135

Удосконалити елементи технологій вирощування олійних культур на основі формування оптимальних умов вегетації посівів в умовах посушливого степу України: Заключний звіт /Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України; Керівник Тищенко Андрій Вікторович. – ДР 0116U001128. УДК 633.81:631.61(477.72).

48 с.

Об'єкт досліджень - агроприйоми вирощування льону олійного, сафлору красильного та кунжуту. Мета досліджень - встановлення кращих сортів олійних культур, фону живлення, умов зрошення, прийомів догляду, що дозволить покращити умови для їх росту, розвитку та підвищити продуктивність. Методи дослідження - польовий - для спостереження за ростом і розвитком рослин, умовами зовнішнього середовища, оцінки елементів технології вирощування сортів олійного льону. Вимірювально-ваговий - для обліку динаміки росту і врожайності. Лабораторний - для аналізу показників якості насіння олійного льону. Математико-

статистичний - для оцінки достовірності результатів досліджень. Розрахунково-порівняльний - для встановлення економічної та енергетичної ефективності результатів досліджень. Встановлені оптимальні дози добрив, які забезпечать покращенні умови для росту і розвитку олійних культур. Визначено особливості формування продуктивності сортів льону олійного та сафлору в умовах посушливого Степу України. Так більш продуктивними є рослини льону олійного вирощені в умовах зрошення, які забезпечують врожайність на рівні 2,36 т/га за внесенням N90 P60 у сорту Еврика, що забезпечило отримання прибутку на рівні 18201 грн./га з рентабельністю 180 %. В неополівних умовах наші дослідження показали, що більш доцільно висівати сорт льону олійного Віра з внесенням добрива дозою N60 P60, яка забезпечує урожайність на рівні 1,39 т/га з найвищим прибутком 9720 грн./га та рентабельністю 140 %. Дослідження впливу застосування мінеральних добрив за різних умов вирощування на продуктивність сафлору красильного показали, що більш врожайним сортом для вирощування в умовах півдня України є сорт сафлору Живчик, який в умовах зрошення за внесення N90 P60 дає врожайність на рівні 1,87 т/га з прибутком 7902 грн./га, а в умовах природного зволоження при найвищому прибутку 6990 грн./га з рентабельністю 105 % урожайність - 1,36 т/га за внесення N60 P60. З'ясована дія ґрунтових гербіцидів на продуктивність рослин кунжуту. Виявлено, що кращим гербіцидом для цієї олійної культури являється гербіцид Харнес. Так як саме на ділянках з використанням цього гербіциду було отримано найбільший врожай на рівні 1,36 т/га з прибавкою відносно контролю 0,18 т/га прибутку при цьому склав 61339 грн./га з рентабельністю 653 %. Достовірний позитивний ефект від застосування мікродобрив проявився на всіх варіантах внесення. Найвищий урожай кунжуту 1,57 т/га та найвищу прибавку відносно контролю 0,22 т/га забезпечило опрыскування сумішшю Рост-концентрат + Хелатін олійний + Хелатін моно бор з олійністю 58,6 %, вихід олії при цьому 800 кг/га. Така врожайність забезпечила отримання прибутку - 71951 грн./га та рівень рентабельності 743 %. Визначено кращий спосіб збирання ним виявилось пряме комбайнування при дозріванні 90 % коробочок, яке забезпечило врожайність на рівні 1,38 т/га з прибавкою у порівнянні з роздільним збиранням у 0,29 т/га. Розрахунок економічної ефективності вирощування в залежності від способів збирання кунжуту показав, що найвищий прибуток можна отримати від прямого комбайнування кунжуту при дозріванні 90 % коробочок - 62377 грн./га з рентабельністю 665 %. На основі результатів виконаних досліджень отримано агротехнічні прийоми вирощування льону олійного, сафлору красильного та кунжуту, які дозволяють збільшити урожайність на 0,2-0,3 т/га, покращують якість продукції та підвищують рентабельність виробництва.

68.06.19.0467/0219U000137

Розробити екологічно безпечні технології створення багаторічних кормових агрофітоценозів Південного Степу на основі реалізації адаптивного потенціалу посухостійких видів і сортів багаторічних трав: Заключний звіт /Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошеного землеробства Національної академії аграрних наук України; Керівник Тищенко Андрій Вікторович. – ДР 0116U001129. УДК 633.24:632.12(477.72).

42 с.

Об'єкт дослідження - люцерна сорту Веселка, буркун білий сорту Еней, пирій середній Хорс, житняк гребінчастий сорту Петрівський; процеси росту, розвитку рослин, формування урожаю та якості корму різновікових травостоїв бобових і злакових багаторічних трав в моновидових посівах

та в травосумішках залежно від видового складу та застосування добрив. Мета роботи - провести добір найбільш адаптованих до умов недостатнього вологозабезпечення ґрунту багаторічних бобових та злакових трав залежно від видового складу та застосування добрив і розробити технології створення багаторічних кормових агрофітоценозів в Південному Степу України. Методи дослідження - польові агротехнічні дослідження на незрошуваних землях з проведенням лабораторного аналізу в сертифікованій агрохімічній лабораторії, статистичної обробки отриманих результатів, економічної та енергетичної оцінки агротехнічних прийомів вирощування сільськогосподарських культур. Розроблено параметрична база та техніко-економічне обґрунтування технології створення багаторічних кормових агрофітоценозів в бogarних умовах Південного Степу України. Оптимізовано підібраний склад травосуміші, що складається з буркуну білого сорту Еней та пирію середнього сорту Хорс, який забезпечив отримання з посівів першого року використання найвищий збір кормових одиниць - 4,02 т/га з 1 га при максимальній кількості перетравного протеїну - 0,81 т/га з рівнем рентабельності 338,9%. На посівах другого та третього років використання травосумішка люцерна з пирієм середнім та з житняком гребінчастим забезпечила отримання 3,54-4,15 т/га абсолютно сухої речовини, 2,46-2,86 т/га кормових одиниць, 3632,05-4317,12 Мдж/га обмінної енергії та 0,48-0,60 т/га перетравного протеїну з рівнем рентабельності 167,5-198,1%. На основі одержаних результатів розроблено науково-практичні рекомендації щодо екологічно безпечних технологій створення багаторічних кормових агрофітоценозів Південного Степу на основі реалізації адаптивного потенціалу посухостійких видів і сортів багаторічних трав. Експериментальне випробування результатів НДР проводилося в ДП "ДГ "Асканійське" Асканійської ДСДС ІЗЗ НААН. Результати НДР будуть використані при вирощуванні кормових багаторічних трав в господарствах АПК різних форм власності зони південного Степу. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - розробка оптимальних технологій вирощування кормових багаторічних трав в зоні Південного Степу.

68.06.19.0468/0219U000139

Встановити структуру урожайності сої сучасних сортів залежно від симбіозу інокулянтів на зрошуваних землях південного Степу: Заключний звіт /Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошеного землеробства Національної академії аграрних наук України; Керівник Тищенко Андрій Вікторович. – ДР 0118U003435. УДК 633.31:579.2:631.6(477.72).

28 с.

Об'єкт дослідження - процеси росту, розвитку й формування урожаю насіння різних за скоростиглістю сортів сої залежно від інокуляції насіння бульбочковими та ендодітними бактеріями в умовах зрошення півдня України. Мета роботи - встановлення впливу інокуляції насіння перед сівою бульбочковими та ендодітними бактеріями на проходження продукційних процесів й формування урожаю різних за скоростиглістю сортів сої (Діона, Аратта) на зрошуваних землях підзони південного Степу України. Методи дослідження: польовий - для визначення взаємодії об'єкта досліджень з агротехнологічними факторами; ваговий - для визначення структури урожаю насіння культури; математико-статистичний - для визначення достовірності отриманих результатів досліджень; розрахунково-порівняльний - для встановлення економічної та енергетичної ефективності застосування агротехнологічних заходів при створенні насінневих агрофітоценозів в умовах зрошення півдня України. Результати досліджень: встановлено структуру урожаю й

насіневу продуктивність ультраскоростиглого сорту Діона й середньораннього Аратта залежно від симбіозу бульбочкових і ендofітних бактерій на зрошуваних землях південного Степу України. Передпосівна інoкyляція насіння різних за скоростиглістю сортів сої бульбочковими й ендofітними бактеріями сприяла формуванню більшої кількості бобів на рослинах і насіння в одному бобі. Насіннева продуктивність ультраскоростиглого сорту Діона і середньораннього Аратта істотно залежала від факторів впливу, що вивчалися. Урожайність кондиційного насіння сорту Діона на контролі 1 (без інoкyляції насіння перед сівою) і контролі 2 (обробки насіння водою) склала 1,89-1,90 т/га, відповідно, сорту Аратта - 1,90-1,92 т/га. Передпосівний обробіток насіння бульбочковими й ендofітними бактеріями, в порівнянні з контрольними варіантами, сприяв підвищенню врожайності ультраскоростиглого сорту Діона на 0,13-0,40 т/га і середньораннього сорту Аратта на 0,11-0,65 т/га. Інoкyляція насіння бульбочковими бактеріями Ризобіонок (асоціація 3-х штамів *Bradyrhizobium japonicum*) без застосування мінеральних добрив, незалежно від сорту, сприяла зростанню урожайності насіння до 2,03-2,13 т/га, відповідно, бульбочковими й ендofітними бактеріями: Ризобіонок + Psp.1 (Ризобіонок + *Raepibacillus* sp.1) - 2,08-2,19; Ризобіонок + Vsp.4 (Ризобіонок + Vsp.4Ризобіонок + *Baccillus* sp.4) - 2,29-2,55; Ризобіонок + Vsp.5 (Ризобіонок + *Brevibacillus* sp.5) - 2,05-2,27; Ризобіонок + Pp.6 (Ризобіонок + *Pseudomonas brassicacearum* 6) - 2,34-2,03 і Ризобіонок + Vm.6 (Ризобіонок + *Bacillus megaterium* 6) - 2,29-2,11 т/га. Максимальна врожайність насіння сортів сої формувалася за передпосівної обробки насіння Ризобіонок + *Baccillus* sp.4 (Ризобіонок + Vsp.4) - 2,29 т/га у сорту Діона й 2,55 т/га у сорту Аратта. Під впливом застосування бульбочкових й ендofітних бактерій вміст білка в насінні сої змінювався від 36,16 до 39,46%, жиру - від 16,22 до 18,53%. Максимальний вміст білка на рівні 38,59-39,46% спостерігався в насінні сорту Діона у варіантах, де проводили передпосівну інoкyляцію Ризобіонок + Pp.6 (Ризобіонок + *Pseudomonas brassicacearum* 6) і Ризобіонок + Vsp.5 (Ризобіонок + *Brevibacillus* sp.5). Вміст білка у насінні сорту Аратта, також був достатньо високим і складав: 37,99-38,65 у варіантах Ризобіонок і Ризобіонок + Vsp.4 (Ризобіонок + *Baccillus* sp.4). Сорт Діона найбільший збір білка 838 і жиру 424 кг/га забезпечував за інoкyляції насіння Ризобіонок + *Baccillus* sp.4 (Ризобіонок + Vsp.4), і сорт Аратта - відповідно 985 і 429 кг/га за інoкyляції насіння Ризобіонок + *Baccillus* sp.4 (Ризобіонок + Vsp.4).

68.06.19.0469/0219U000144

Розробити біоадаптивну технологію вирощування однорічних та багаторічних кормових культур укiсного використання для заготівлі різних видів кормів в умовах Полісся: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Дудченко Володимир Іванович. – ДР 0116U003414. УДК 633.2:636.085(477.82).

28 с.

Об'єкт досліджень - процеси росту, розвитку та формування урожаю і якості однорічних та багаторічних кормових культур залежно від технологічних прийомів вирощування. Мета досліджень - встановити закономірності формування врожаю та особливостей росту і розвитку однорічних та багаторічних кормових культур для підвищення врожайності зеленої маси, та покращення її якості в ґрунтово - кліматичних умовах Полісся. Розробити на їх основі технології вирощування однорічних та багаторічних кормових культур укiсного використання для заготівлі різних видів кормів. Розроблено біоадаптивну технологію вирощування однорічних

та багаторічних кормових культур укiсного використання для заготівлі різних видів кормів в умовах Полісся, яка забезпечує урожайність зеленої маси 30,9-37,1 т/га, сухої маси - 7,8-9,0 т/га. Економічний ефект 2,6-3,5 тис. грн/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0470/0219U000145

Встановити норму реакції сортозразків картоплі за основними господарсько-цінними показниками в умовах Західного Полісся України: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Борівський Анатолій Францович. – ДР 0116U003415. УДК 633.2:636.085(477.82).

30 с.

Об'єкт досліджень - сортозразки та сорти картоплі різних груп стиглості. Мета роботи - вивчити і встановити кращі сортозразки картоплі за основними господарсько-цінними показниками для умов Західного Полісся України. У процесі дослідження сортів та сортозразків картоплі з селекційних центрів України встановлено кращі за основними господарсько-цінними та якісними показниками сорти картоплі, адаптовані до умов Західного Полісся України: ранньостиглі - Слаута та Іванівська рання (урожайність - відповідно 48,5 та 39,4 т/га; збір крохмалю - 6,64 та 4,80 т/га; сухої речовини - 9,36 та 9,60 т/га); середньоранні - Базалія (урожайність - 46,4 т/га, збір крохмалю - 7,88 т/га, сухої речовини - 10,1 т/га); середньостиглі - Мирослава (урожайність - 49,1 т/га, збір крохмалю - 8,44 т/га, сухої речовини - 10,4 т/га). Економічна ефективність - щонайменше 30 тис. грн/га. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0471/0219U000146

Розробити регламенти біологічного захисту картоплі при органічному виробництві картоплі в умовах Західного Полісся України: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Борівський Анатолій Францович. – ДР 0116U003416. УДК 633.49:631.526.3(477.82).

33 с.

Об'єкт досліджень - сорт картоплі Партнер, біоінсектициди, біофунгіциди, біодеструктори стерні та сидератів. Мета роботи - розробити систему захисту картоплі при органічному виробництві в умовах Західного Полісся України. Система передбачає застосування біологічних засобів захисту насаджень картоплі від шкідників, хвороб та бур'янів. Розроблено регламент біологічного захисту картоплі за органічного виробництва. Запропоновано застосовувати для захисту картоплі від шкідників та хвороб такі біопрепарати: біофунгіциди Фітохелп 1,0 л/га, Мікохелп 2,0 л/га; біоінсектициди - Актoфiт 0,4 л/га, Актoверм 2,5 л/га. Урожайність бульб - 27,4-29,6 т/га. Економічна ефективність - 47,2-45,9 тис. грн./га. Рентабельність 236,8-239,2%. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0472/0219U000147

Розробити нові та удосконалити існуючі адаптивні технології вирощування сучасних сортів люпину жовтого в умовах Західного Полісся України: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Сичук Людмила Василівна. – ДР 0116U003417. УДК 633.367:631.528(477.82).

29 с.

Об'єкт досліджень - процеси росту, розвитку та формування продуктивності люпину жовтого кормового залежно від удобрення та системи захисту. Мета досліджень - встановити залежність формування продуктивності жовтого кормового люпину від сорту, удобрення, обробки насіння та способів посіву рослин в умовах західного Полісся. Удосконалено технологію вирощування жовтого кормового люпину для умов Західного Полісся України, яка забезпечує рівень урожайності зерна сорту Світязь 2,03-2,12 т/га, Дарунок Полісся - 2,08-2,16 т/га, зеленої маси - відповідно по сортах 40,6-50,4 т/га та 40,4-41,9 т/га. Удосконалені елементи технології: обробка насіння мікробним препаратом ризобіофіт та регуляторами росту рослин ауксинами; система удобрення - P45K90. Умовно чистий прибуток - 11,6 тис. грн/га (сорт Світязь) з рівнем рентабельності 154,2 %, та відповідно 11,7 тис. грн/га і 168,0 % (сорт Дарунок Полісся). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0473/0219U000148

Удосконалити та розробити нові елементи технологій вирощування зернових колосових культур, які забезпечать реалізацію біологічного потенціалу сорту до 75% в умовах Західного Полісся України: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Сичук Людмила Василівна. – ДР 0116U003419. УДК 633.1:631.528(477.82).

66 с.

Об'єкти досліджень: процес формування рівня продуктивності та якості зерна тритикале озимого, пшениці озимої, тритикале ярого, вівса залежно від системи удобрення, позакореневих підживлень (КАС, карбамід, HELPROST зерновий), мікродобрив та факторів навколишнього середовища на дерново-підзолистих супіщаних ґрунтах. Мета роботи - встановити особливості формування продуктивного потенціалу озимих та ярих зернових культур залежно від норм, видів та строків внесення мінеральних добрив. Удосконалено технологію вирощування зернових культур для зони Західного Полісся України. Запропоновано нові елементи технології: система удобрення озимих зернових, яка передбачає внесення N15P60K60 під передпосівну культивування + N70 (КАС) весняне відновлення вегетації I етап органогенезу + N40 (КАС) IV етап + HELPROST 3 кг/га X етап органогенезу; система удобрення ярих зернових полягає у застосуванні P60K60 під передпосівну культивування + N 50 (КАС) III етап + N 30 (КАС) вихід в трубку + HELPROST 3 л/га (X етап); система захисту посівів зернових культур включає протруєння насіння препаратом Вітавак (3,0 л/т), застосування гербіциду Гренадер (25 гр/га), фунгіциду Амістар Екстра (1,2 л/га), та інсектициду Бі-58 (3 л/га). Технологія забезпечує урожайність пшениці озимої - 5,70 т/га, тритикале озимого - 7,24 т/га; тритикале ярого - 5,22 т/га, вівса - 4,70 т/га. Показники економічної ефективності: пшениця озима - умовно чистий прибуток 15,2 тис. грн, рівень рентабельності - 125,3 %; тритикале озиме - умовно чистий прибуток 18267 грн, рівень рентабельності - 142,0%; тритикале яре - умовно чистий прибуток - 10600 грн/га, рівень рентабельності - 89,5 %; овес - умовно чистий прибуток - 7424 грн/га; рентабельність - 62,7 %. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0474/0219U000149

Інтродукувати та поповнити ознакові й генетичні колекції тритикале озимого та ярого для умов Західного Полісся України: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії

аграрних наук України; Керівник Сичук Людмила Василівна. – ДР 0116U003420. УДК 633.11:631.527(477.82).

44 с.

Об'єкт досліджень: процеси росту, розвитку та формування продуктивності озимого та ярого тритикале в умовах Західного Полісся України. Мета роботи: встановити ідентифікаційні елементи компонентної системи цінних господарських ознак для сортотразків культури тритикале різних напрямів використання шляхом екологічного сортовипробування в умовах Західного Полісся України. Створено ознакову колекцію тритикале озимого та ярого, які реалізували свій генетичний потенціал врожайності насіння тритикале озимого не менше 6,5 т/га з вмістом білка - 12% та клейковини -13%; тритикале ярого - відповідно з урожайністю 5,0 т/га, вмістом білка - 13%, клейковини - 14%. Колекція включає 108 зразків, серед яких 52 сорти та 24 селекційних лінії і 32 зразки, статус яких невизначений. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0475/0219U000235

Розробити критерії оцінки та створення нових форм імбиру толерантних до абіотичних факторів середовища in vitro: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бех Наталя Степанівна. – ДР 0118U003429. УДК 633.825:581.143.6.

25 с.

Розроблено лабораторні умови для стимулювання росту бруньок на кореневищах імбиру. Для звільнення від зараження бруньок використовували 0,1 % розчин сулеми з експозицією 45-50 хв., що забезпечило 61,4-81,9 % життєздатних бруньок з показниками стерильності 50,0 63,9 %. Розроблено живильні середовища для клонування та селективної оцінки біотипів імбиру на рівні культуральних пагонів. Використання БАП - 3,0 мг/л забезпечило високий коефіцієнт розмноження імбиру до 7,7 шт./пагіні за один пасаж. Виділено шість біотипів з ознакою толерантності до посухи in vitro. Культуральні пагони імбиру чутливі до холодного стресу, 9,1 % експериментальних біотипів переносили чотирьохтижневе охолодження до + 5 °С з подальшим відновленням ростових процесів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0476/0219U000236

Розробити спосіб отримання нових селекційних форм міскантусу в культурі in vitro: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бех Наталя Степанівна. – ДР 0116U003198. УДК 633.282:581.143.6.

32 с.

Проведено дослідження з можливості отримання калусної культури і ембріогенезу у різних форм міскантусу використовуючи різні експланти. Для стимулювання органогенезу у міскантусу необхідним є попередня холодова обробка незрілої волоті в стані виходу в трубку за температури +4 °С протягом однієї доби. Використання 2,4-Д у живильному середовищі в концентрації 5,0 мг/л забезпечило високий рівень регенерації пагонів та стимулювало певні мутації, що призвели до мінливості морфо-біометричних ознак рослин. Розроблений спосіб дозволяє отримати з однієї волоті до 228 експериментальних мікроліній міскантусу з новими ознаками. Визначено 32 мікролінії (14,9 %) з показниками, що перевищують показники рослин вихідної форми. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0477/0219U000237

Створити гомозиготні лінії цукрових буряків з апозиготією методами гаплоіндукції і

поліплоїдизування в культурі in vitro: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН; Керівник Бех Наталія Степанівна. – ДР 0116U003199. УДК 633.63:581.143.6:581.163.

28 с.

Для поліплоїдизування гаплоїдних клонів цукрових буряків з ознакою апозиготії in vitro було використано селективні середовища з колхіцином, у концентрації 0,02 %, у поєднанні з NaCl, у концентрації 0,2 %. Для стимулювання ризогенезу у подвоєних гаплоїдів цукрових буряків з ознакою апозиготії використовували ІМК у концентрації 0,8 мг/л, що забезпечило отримання розвитку потужної кореневої системи в умовах in vitro та високий рівень приживлюваності культуральної розсади в умовах ґрунту. Апоміктична репродукція насіння цукрових буряків спостерігалась у 18,8 % виділених гомозиготних рослин, масою утвореного насіння від 20,0 до 25,0 г. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0478/0219U000310

Екологічні, економічні та соціальні аспекти використання озимих покривних культур у східній частині США та Черкаській області України: Заключний звіт /Верхняцька дослідно-селекційна станція ІБКІЦБ НААН України; Керівник Колібабчук Тетяна Володимирівна. – ДР 0118U005436. УДК 631.544.

55 с.

Найбільшу надземну біомасу серед покривних культур, що вивчалися, сформувало жито озиме, а у ріпаку вона була вдвічі меншою. Застосування азотних добрив в нормі 30 кг/га азоту призвело до збільшення надземної біомаси ріпаку та жита вдвічі. Продуктивність суміші покривних культур за цим показником була на рівні варіантів "жито 0 кг/га азоту" та "жито 15 кг/га азоту". Урожай біомаси вики волохатої був на рівні 60% урожаю жита без весняного удобрення азотом і сильно залежав від вологості ґрунту.

68.06.19.0479/0219U000311

Удосконалити методи індукованого андрогенезу in vitro в культурі цукрових буряків: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0116U003151. УДК 631.63:576.356.52.

54 с.

Розроблено метод підвищення ефективності експериментального андрогенезу цукрових буряків в умовах in vitro, який забезпечує збільшення частоти утворення калусів з пляків з 1,8-2,1% до 4,9-5,1%, ембріодів - з 0,9-1,2% до 6,1-6,3% відповідно. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0480/0219U000313

Розробити нові методи створення in vivo та in vitro вихідних селекційних матеріалів представників роду Miscanthus, їх симпатричних популяцій та отримання кондиційного насіння, поповнити колекцію та банк гермаплазми представників триби Antropogonae: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0116U003150. УДК 631.53:581.16.

47 с.

Вдосконалено та відпрацьовано метод отримання рослин Miscanthus sacchariflorus (Maxim.) Hack та Miscanthus sinensis Andersson у культурі in vitro шляхом непрямого морфогенезу та метод розмноження мискантусів in vitro та ада-

птації у відкритому ґрунті. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0481/0219U000314

Розробити інтегральну систему застосування регуляторів росту на біоенергетичних культурах: Заключний звіт /Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків; Керівник Гонтаренко Світлана Миколаївна. – ДР 0116U003152. УДК 633.63:631.531:63.811.98.

42 с.

Розроблено основи інтегральної системи застосування регуляторів росту на біоенергетичних культурах, зокрема на культурі мискантусу гігантського, яка забезпечує підвищення виходу твердого біопалива та виходу енергії більш як на 30%, а також збереження ризом в зимовий період підвищення маси надземної та підземної частини, збільшення кількості ризом та їх маси. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0482/0219U000317

Виділити селекційний матеріал пшениці твердої ярої з високим потенціалом продуктивності, стійкий до вилягання, посухи та створити сорт, стійкий до біотичних та абіотичних чинників, з високою якістю зерна:

Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Хоменко Світлана Олегівна. – ДР 0116U004008. УДК 633.112.1:631.527.8:631.524.84.

19 с.

Об'єкт: лінії, селекційний матеріал, сорти, колекційні зразки. Мета роботи: створити, оцінити та відібрати матеріал на всіх етапах селекційного процесу. Виділити константні лінії - кандидати для передачі на ДСВ. Методи дослідження: загальноприйняті для селекційної роботи. Результати. Створено новий вихідний матеріал, проведено вивчення та добір перспективних форм, зразків та ліній на всіх етапах селекційного процесу. Визначено параметри проявлення господарських ознак у ліній попереднього і конкурсного випробувань. Новий сорт пшениці твердої ярої МПП Магдалена рекомендований Інститутом експертизи сортів для внесення до державного реєстру. Сорт МПП Ксенія проходить державну науково-технічну експертизу. Лінію тритикале 15-49, отриману від складного міжвидового та міжродового схрещування, передано на державне сорто випробування як сорт тритикале ярого під назвою МПП Хорс. Сфера використання: зерновиробництво.

68.06.19.0483/0219U000318

Відібрати селекційні лінії та передати на ДСВ нові сорти озимого тритикале з підвищеною адаптаційною здатністю, стійкістю до абіотичних стресорів і основних хвороб та потенціалом продуктивності 8-10 т/га на основі клітинних та ДНК-технологій: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Волощук Сергій Іванович. – ДР 0116U004009. УДК 633.11:631.523.085:581.143.6:631.524.86.01.

46 с.

Об'єкт: сорти та гібриди тритикале озимого, тритикально-пшеничні гібриди та дигаплоїдні лінії. Мета роботи: провести аналіз ліній за допомогою молекулярних маркерів, провести оцінку ліній тритикале озимого на посухостійкість в умовах in vitro, виділити перспективні для передачі на ДСВ. Методи дослідження: польові, лабораторні, культури in vitro та математично-статистичний аналіз.

Результати. Створено і передано на державне сортовипробування України сорти озимого тритикале МП Ятаган, МП Фенікс, Пам'яті Падеки, Мироносець. Розроблені методичні рекомендації "Технології оцінки та добору in vitro на стійкість до абіотичних факторів середовища рекомбінантних дигаллоїдних ліній озимого тритикале". Отримано патент на корисну модель "Спосіб добору in vitro солестійких генотипів тритикале озимого".

68.06.19.0484/0219U000320

Вивчити та створити новий вихідний гібридний матеріал для селекції та передачі в Држсортвипробування високопродуктивних (7-8 т/га) сортів ярого плівчастого та голозерного ячменю, адаптованих до умов північного Лісостепу та Полісся України з урахуванням змін клімату: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Сардак Микола Олександрович. – ДР 0116U004019. УДК 633.31.527.

27 с.

Об'єкт дослідження: ярий ячмінь, господарсько цінні ознаки. Мета роботи. Створити сорти ярого плівчастого і голозерного ячменю різного призначення з урожайністю 7-8,5 т/га, адаптовані до умов вирощування в Північному Лісостепу та Поліссі України. Методи дослідження: польові та лабораторні. Результати. У 2016-2018 роках проведено схрещування 196 комбінацій батьківських компонентів, які були виділені в колекційному розсаднику. Проведено 12 тисяч доборів елітних рослин та їх вивчення в селекційному, контрольному розсадниках і конкурсному випробуванні. Відібрано перспективні селекційні зразки. В державне сортовипробування України передано сорт плівчастого ячменю Маріан та сорт голозерного ячменю Натаір. Сфера використання: зерновиробництво.

68.06.19.0485/0219U000325

Оцінити ефективність застосування штучних інфекційних фонів для добору селекційного матеріалу пшениці м'якої озимої за комплексною стійкістю до патогенів: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Кириленко Віра Вікторівна. – ДР 0118U003086. УДК 633.11:631.523.11:631.524.86.

37 с.

Об'єкт: сорти та лінії пшениці м'якої озимої, штучний та природні фони патогенів, гібридні популяції F2-F3. Мета роботи: оцінити ефективність методичних підходів створення генотипів з комплексною стійкістю до хвороб. Методи дослідження: польові, лабораторні, статистичні. Результати. У селекції на стійкість проти основних патогенів пшениці виділено та залучено до схрещувань джерела стійкості до основних збудників хвороб за використання штучних інфекційних фонів патогенів. Створено сорти з комплексною стійкістю щодо основних збудників хвороб пшениці м'якої озимої: МП Дніпрянка та МП Фортуна. Отримано патент на корисну модель: "Спосіб добору за комплексною стійкістю проти основних збудників хвороб пшениці м'якої озимої" Розроблено методичні рекомендації "Спосіб добору селекційного матеріалу за комплексною стійкістю проти основних збудників хвороб пшениці м'якої озимої (*Triticum aestivum* L.). Сфера використання: захист рослин.

68.06.19.0486/0219U000326

Вивчити господарсько-біологічні властивості і генетичні ознаки вихідного матеріалу

конюшини лучної та створити новий високоврожайний сорт в умовах Лісостепу та Полісся України: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Боженко Анатолій Іванович. – ДР 0116U004022. УДК 633.31.527.

27 с.

Об'єкт досліджень - конюшина лучна (*Trifolium pratense* L.). Мета роботи - вивчити генетичні ознаки і господарсько-біологічні особливості селекційного матеріалу та створити високоврожайні, толерантні до основних хвороб сорти

конюшини лучної з високим адаптивним потенціалом. Методи дослідження: польові та лабораторні. Результати досліджень: Створено новий вихідний матеріал, виділені перспективні високоврожайні за кормовою і насінневою продуктивністю, зимостійкі сортотварки, які перевищують комерційні сорти за низкою господарсько-цінних ознак. До Реєстру сортів рослин України на 2018 рік занесено новий сорт-синтетик конюшини лучної файна. Проходить Держсортвипробування новий пластичний високоврожайний сорт конюшини лучної Флагман та переданий на 2018 рік сорт Акцент. Галузь використання: кормовиробництво.

68.06.19.0487/0219U000327

Інтродукувати зразки та поповнити колекції пшениці озимої та ярої, ячменю озимого та ярого для умов центрального Лісостепу України: Заключний звіт /Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії аграрних наук України; Керівник Гудзенко Володимир Миколайович. – ДР 0116U004013. УДК 633.1:631.52:631.527.

127 с.

Об'єкт: колекційні зразки пшениці м'якої озимої, пшениці м'якої і твердої ярої, ячменю озимого і ярого різного географічного походження. Мета роботи: інтродукувати та всебічно вивчити зразки зарубіжного та вітчизняного селекційного матеріалу для виділення джерел і донорів господарсько цінних ознак. Методи дослідження: польові, лабораторні та математично-статистичний аналіз. Результати. Виділено нові джерела за окремими та комплексом цінних господарських ознак та сорти-еталони різного рівня прояву основних ознак пшениці та ячменю озимих та ярих форм. Сформовано ознакові колекції пшениці м'якої озимої і ярої, ячменю озимого та навчальна колекція ячменю ярого за цінними господарськими ознаками. На основі зразків колекції створено, передано на реєстрацію та включено до Держреєстру сортів України 21 сорт ярих та озимих культур. Отримано 18 Свідоцтв про реєстрацію зразків генофонду рослин у НЦГРРУ. Сфера використання: селекція, генетика.

68.06.19.0488/0219U000330

Дослідити селекційний потенціал та цінність нового вихідного матеріалу кукурудзи за стійкістю до комплексу шкідливих організмів та створити на його основі високоврожайні гібриди адаптовані до умов Закарпаття: Заключний звіт /Закарпатська державна сільсько-господарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Матієга Ольга Омелянівна. – ДР 0116U000541. УДК 633.15: 631,527.

30 с.

Створена база даних 90 зразків вихідного матеріалу кукурудзи, стійкого до абіотичних і біотичних факторів навколишнього середовища в умовах Закарпаття. Виділено кращі зразки самозапилених ліній з продуктивністю від 86 до 118 г/рослину, високою адаптивністю до місцевих агрологічних умов. Розроблено науково-практичні рекомендації

"Інтенсивна технологія вирощування кукурудзи в умовах Закарпаття".

68.06.19.0489/0219U000331

Розробити ефективні методи відтворення до- базового та базового насіння картоплі в умо- вах гірської зони Карпат України: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослі- дна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Собран Василь Михайлович. – ДР 0116U000542. УДК 635.21: 631:527.

28 с.

Вивчення прийомів і строків відбору клонів є доціль- ним для рекомендацій елітним насінницьким господарствам. Ранній сорт Свалівська характеризується середніми стро- ками, а середньопізній Ужгородська, Мукачівська пізніми строками відбору клонів.

68.06.19.0490/0219U000332

Розробити технологію поверхневого полі- пшення деградованих лукопасовищних угідь у гірській зоні Карпат: Заключний звіт /За- карпатська державна сільськогосподарська дослідна стан- ція Національної академії аграрних наук України; Керів- ник Височанський Йосип Степанович. – ДР 0116U000543. УДК 635,21:.

22 с.

Всівання насіння в дернину збільшує вміст бобових ба- гаторічних трав до 25-30%. Врожайність кращих варіантів багатоконпонентних травосумішок складає 367 -348ц/га зе- леного корму, 73,4 -69,6ц/га сухого корму(сіна).

68.06.19.0491/0219U000333

Розробити технологічні прийоми створен- ня та використання високопродуктивних сінокісно-пасовищних багаторічних травос- тоїв в умовах Гірсько-Карпатського регіо- ну: Заключний звіт /Закарпатська державна сільсько- господарська дослідна станція Національної академії аграр- них наук України; Керівник Височанський Йосип Степано- вич. – ДР 0116U000544. УДК 635,21:.

27 с.

Польові дослідження з застосуванням добрив і меліо- рантів свідчать про більший позитивний результат в засто- суванні комплексного добрива у варіанті 8 Фон +N60 P60 K60 + доломітова мука + шлак фосфат ніж на варіантах 2 Фон+P30 K 30. 3Фон +P60 K60 та 1 контроль без добрив, де одержано 327ц/га зеленої маси, що на 149ц/га більше ніж на контролі і на 86 ц/га 62ц/га у варіантах 2, 3.

68.06.19.0492/0219U000366

Розробити методологію створення і функціо- нування бази зразків біологічного матеріа- лу племінних свиней для оцінки плідників за походженням: Заключний звіт /Інститут свинар- ства і агропромислового виробництва Національної акаде- мії аграрних наук України; Керівник Почерняев Костянтин Федорович. – ДР 0116U005009. УДК 636.4.082.

22 с.

Створено банк біологічних зразків племсвиней різних порід з виділенням ДНК із законсервованих зразків та за- несенням інформації до таблиць Google Doc.

68.06.19.0493/0219U000381

Розробка біологічно сприятливої системи за- хисту виноградних насаджень від шкідли- вих організмів з використанням екологізо- ваних агроприймів: Заклучний звіт /Національ-

ний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Баранець Людмила олексіївна. – ДР 0116U001169. УДК 631.527.634:573.6.631.811.

55 с.

В результаті проведених досліджень здійснено фітосо- нітарний моніторинг шкідників і хвороб виноградників, ви- вчені їх видовий склад, особливості розвитку, встановлена їх поширеність і проведено аналіз їх вредності на різних районованих сортах винограду. Встановлено, що застосу- вання нових інноваційних екологічно безпечних препаратів в системі захисту з додаванням біостимулянтів дозволило зменшити кількість захисних обробок з дев'яти до шести без зниження технічної ефективності захисних заходів та отримати високий кондиційний урожай винограду (5,6-5,8 кг / кущ, сорт Аркадія). Експериментально підтверджено підвищення ефективності дії хімічних препаратів за допо- могою застосування поверхнево-активної речовини Сільвет Голд (0,1-0,2 л / га) і ад'юванта Скаба (0,2-0,3 л / га) на 18,8- 22, 3%, збільшуючи при цьому період захисної дії на 3-4 до- би та підтверджена можливість скорочення на 20% фунгі- цидів в захисті винограду від мілдью, а при низькому рівні розвитку хвороби показана можливість зниження норм ви- трати фунгіцидів до 50-70%. Встановлено, що застосування біостимулянту (Атонік Плюс, Ізабїон, Амалгерон) позитив- но вплинуло на кількісні і якісні показники врожаю вино- граду, як столового, так і технічного напрямку; врожайність збільшується в 1,5 рази, цукристість соку ягід винограду підвищується на 12,3%, покращуючи при цьому фізіологі- чні показники рослин. Встановлено доцільність проведення останніх обробок біопрепаратами в баковій суміші з макро- мікро добривами, як хімічного так і біологічного походжен- ня, що забезпечує отримання максимального захисного ефе- кту від хвороб, особливо від оїдїуму і гнилей винограду, до самого збору врожаю, уникаючи при цьому накопичення за- лишків пестицидів в ягодах винограду. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0494/0219U000384

Обґрунтування та розробка системи санітар- ного контролю грибних хвороб багаторічної деревини винограду в сертифікованому ви- ноградному розсадництві: Заклучний звіт /На- ціональний науковий центр "Інститут виноградарства і ви- норобства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Мулюкіна Ніна Анато- ліївна. – ДР 0116U001172. УДК 634.8:632.4:631.52.

30 с.

Представлено результати дослідження збудників ком- плексу ески, її екології та епідеміології, створено цілісну си- стему санітарного контролю грибних хвороб багаторічної де- ревини винограду в схемі сертифікації садивного матеріалу. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0495/0219U000393

Наукове обґрунтування формування оригі- нального профілю локальних вин України на основі сортів нового селекційного по- коління та клонів класичних сортів вино- граду: Заклучний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Ковальова Ірина Анатоліївна. – ДР 0116U001175. УДК 634.84:574.2:581.522.4.

21 с.

Дослідження було спрямовано на комплексну оцін- ку адаптаційних, агробіологічних, технологічних і енологі- чних характеристик сортів і клонів сучасної селекції ННЦ "ІВІВ ім. В.Є. Таїрова", а також інтродукованих кло- нів міжнародних сортів винограду з застосуванням класи- чних, селекційно-генетичних, біотехнологічних, імунологі-

чних, фізіолого-біохімічних та математичних методів вивчення; на визначення придатності сорту чи клону для культивування в умовах тестового регіону та складання амелографічної, агробіологічної та мультимедійної характеристик перспективних генотипів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0496/0219U000396

Стратегічні напрями формування стійкого розвитку виноградарської галузі України з метою її адаптації до світових вимог: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Джабурія Людмила Вікторівна. – ДР 0116U001176. УДК 634.83:338.109.73:338.109.84.

40 с.

Розроблені Програми розвитку виноградарства і виноробства Одеської, Миколаївської, Херсонської, Запорізької та Закарпатської областей, складено бази даних виноградарсько-виноробних підприємств Одеської, Миколаївської, Херсонської, Запорізької та Закарпатської областей, розроблені економіко-математичні моделі оптимізації виробництва продукції виноградарства і виноробства Одеської, Миколаївської, Херсонської, Запорізької та Закарпатської областей, розроблені рекомендації щодо стратегічних напрямків розвитку виноградарської галузі України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0497/0219U000399

Дослідити особливості розвитку сисних шкідників винограду та розробити захисні заходи регулювання їх чисельності в умовах Північного Причорномор'я: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Баранець Людмила Олексівна. – ДР 0116U001177. УДК 631.527.634:573.6.631.811.

47 с.

В роботі представлено результати багаторічного моніторингу комплексу сисних шкідників на виноградних насадженнях півдня України. Простежується наростання заселеності насаджень виноградним повстяним, бруньковим та листовим кліщами, рослинофідними трипсами, різними видами цикадок, листовою формою філоксери. З іншого боку відзначено зниження поширення павутинних кліщів, які в останні роки характеризуються періодичною шкідливістю. Наведено агроценотичні фактори сисних шкідників виноградних насаджень, що регулюють щільність їх популяцій та видовий склад їх хижаків в умовах Північного Причорномор'я. Досліджено, що в останні роки на виноградниках відзначено прогресуючий розвиток інвазійних для півдня України хвороб (фітоплазмова хвороба почорніння деревини винограду *Vois noir*) і шкідників (цикадка буйловоподібна, цикадка японська виноградна, цикадка цитрусова або біла), що може становити потенційну небезпеку для стабільного розвитку виноградарства в умовах Північного Причорномор'я. Поповнена база даних екологічно безпечними препаратами від сисних шкідників, установлені регламенти їх застосування та впроваджена удосконалена система захисту виноградних насаджень від комплексу сисних шкідників. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0498/0219U000400

Дослідити сучасний стан наукових розробок з питань застосування методу культури тканин і органів in vitro для прискорення селекційного процесу з генотипами винограду: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства

ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Зеленьянська Наталя Миколаївна. – ДР 0118U000249. УДК 634.8:631.535:581.132.

40 с.

Досліджено та узагальнено теоретичну інформацію щодо перспективності проведення досліджень по визначенню стійкості винограду до високих і низьких температур повітря в культурі тканин і органів in vitro. Модифіковано склад поживного середовища та представлено методичні основи діагностики стійкості винограду in vitro до високих і низьких температур повітря. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0499/0219U000401

Розробка методичних підходів до діагностики та боротьби із хворобою всихання гребенів винограду: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Мулюкіна Ніна Анатоліївна. – ДР 0118U000248. УДК 634.8:632.4:631.52.

13 с.

Визначено чинники розвитку синдрому всихання гребенів та надано рекомендації щодо зменшення прояву хвороби. Серед чинників, які впливають на прояв симптомів синдрому всихання гребенів, в якості найбільш перспективних визначені фактори мінерального живлення та метеорологічні фактори (температура та вологість). Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0500/0219U000402

Оцінка антиоксидантної активності вин ННЦ "ІВіВ ім. В.Є. Таїрова": Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства ім.В.Є.Таїрова"; Керівник Мулюкіна Ніна Анатоліївна. – ДР 0118U000250. УДК 634.8:632.4:631.52.

13 с.

Відпрацьовано методику визначення антиоксидантної активності соку тавин за визначенням спонтанного окислення адреналіну. Створено базу даних антиоксидантних властивостей вин. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0501/0219U000503

Установити закономірності формування фітопатогенного та ентомологічного комплексів зернових колосових культур у зоні Лісостепу за умов зміни клімату та науково обґрунтувати системи контролю шкідливих організмів: Заключний звіт /ННЦ "Інститут землеробства НААН"; Керівник Кириченко Андрій Вікторович. – ДР 0116U002126. УДК 632.9:633.11:632.93.

64 с.

Досліджено вплив погодних умов в весняно-літній період вегетації на кількісний та видовий склад основних шкідників і хвороб в агроценозах пшениці озимої та ярої в зоні Лісостепу в умовах зміни клімату. Встановлено заходи контролю шкідливих організмів у посівах пшениці озимої та ярої за умов зміни клімату. Вивчено видовий склад збудників хвороб та шкідників на сортах пшениці озимої та ярої.

68.06.19.0502/0219U000641

Основи створення скоростиглого інбредного матеріалу для синтезу патентоспроможних ранньостиглих і середньоранніх гібридів кукурудзи з високою вологовіддачею зерна: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Сень Олександр Віталійович. – ДР 0116U001582. УДК 631.527:633.31:631.53.

34 с.

Об'єкт дослідження - Самозапилені лінії, ранньостиглі та середньоранні гібриди кукурудзи. Мета дослідження - вивчити генотипи ліній за пошуковими ознаками та ідентифікувати їх підібрати батьківські форми та одержати нові експериментальні гібриди кукурудзи. Методи дослідження - інбридинг, гібридизація та сортовипробування нових гібридів кукурудзи. Основні результати дослідження - У попередньому сортовипробуванні виділено 6 гібридів кукурудзи: 3 ранньостиглих, які перевищили стандарт та мали нижчу вологість зерна, та 3 - середньоранніх, які за рівнем урожайності перевищили, а за рівнем вологості зерна під час збирання були на рівні стандарту. У конкурсному сортовипробуванні виділено: 4 середньоранні гібриди, які перевищили стандарт за рівнем урожайності. На ДСВ передано середньоранній гібрид Інгулець, підготовлено - ранньостиглий гібрид Роставиця СВ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.37 Захист сільськогосподарських рослин

68.06.19.0503/0219U000282

Фітопатогенний комплекс в агроценозі пшениці озимої в умовах Північно-східного Лісостепу України: Заключний звіт /Інститут сільськогосподарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України; Керівник Іванісова Олена Дмитрівна. – ДР 0118U003198. УДК 632.9+631.95.

39 с.

Мета роботи - поглиблення знань на основі проведення досліджень щодо уточнення складу фітопатогенного комплексу хвороб пшениці озимої та вивчення особливостей їх розвитку та поширення в умовах північно-східного Лісостепу України. Обґрунтування практичних засад застосування пестицидів (фунгіцидів і протруйників) при захисті озимої пшениці в технології вирощування, прийнятої в умовах Інституту сільськогосподарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0504/0219U000295

Розробити методи контролю карантинних шкідливих організмів, обмежено поширених в умовах Півдня України: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Клечковський Юрій Едуардович. – ДР 0116U003548. УДК 632.913.1.

121 с.

Виявлено осередки вогнищ картопляної молі у фермерських господарствах Овідіопольського і Біляївського районів Одеської області. Вогнище томатної молі було ліквідовано, нових осередків не виявлено. Встановлено, що найбільш діючим способом контролювання вірусу шарки сливи є отримання безвірусного садивного матеріалу для закладення нових насаджень. Визначені нові двокомпонентні фумігантні суміші на основі метилброміду і діоксиду вуглецю з 100%-ю технічною ефективністю проти карантинних шкідників. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0505/0219U000296

Розробити методи регуляції чисельності шкідливих організмів на основі фітосанітарного оздоровлення агроценозів та збереження природних ентомофагів: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткаленко Ганна Миколаївна. – ДР 0116U003538. УДК 632.6/7.

72 с.

Встановлено домінуючі види фітофагів та ентомофагів в посівах кукурудзи. Проведено оцінку ефективності препаратів з різним механізмом дії (Лепідоцид, Карате Зеон) та двох видів трихограми (*Trichogramma evanescens* Westw., *T. pintoi* Voeg.) для регуляції чисельності кукурудзяного (стеблового) метелика. Встановлено відсутність негативного впливу Лепідоциду та трихограми на діяльність природних ентомофагів. Удосконалено екологічно безпечний метод регуляції чисельності лускокрилих шкідників кукурудзи. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0506/0219U000297

Встановити особливості прояву імунітету в системі рослина-господар – патоген та розвитку основних збудників грибних хвороб сільськогосподарських культур в зоні Лісостепу України: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Лісова Галина Михайлівна. – ДР 0116U003529. УДК 632.938.

137 с.

Дано імунологічну характеристику стійкості колекційного матеріалу пшениці озимої та ярої, ячменю ярого та картоплі до збудників хвороб в умовах Правобережного Лісостепу України. Виявлено нові ефективні джерела стійкості, що є цінним матеріалом для селекції при створенні стійких сортів. Створено колекцію сортотразків основних сільськогосподарських культур з різним рівнем стійкості до фітопатогенів із використанням штучних інфекційних фонів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0507/0219U000298

Розробити методичні підходи щодо маркетингу, створення та здійснення трансферу інновацій захисту рослин: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Зіризак Олена Степанівна. – ДР 0116U003541. УДК 631.1 : 001.76 + 632.9.

120 с.

Розроблено методичні рекомендації щодо створення та здійснення трансферу інновацій захисту рослин. Вони містять у собі такі розділи: «Вступ», «Аналіз кон'юнктури ринку науково-технічної продукції із захисту рослин», «Проведення патентно-кон'юнктурних досліджень», «Інноваційний процес», «Створення інновацій», «Трансфер інновацій». Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0508/0219U000299

Розробити технології виробництва і регламенти застосування біологічних препаратів на основі нових штамів мікроорганізмів: Заклучний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Ткаленко Ганна Миколаївна. – ДР 0116U003539. УДК 632.9.

60 с.

Проведено скринінг та виявлено в агроценозах природні мікробіологічні регулятори чисельності шкідників та розвитку хвороб рослин – 6 штамів грибів-антагоністів збудників хвороб з роду *Trichoderma*, 13 штамів нематофагових грибів-гіфоміцетів з роду *Arthrobotrys*. Проведено визначення їх культурально-морфологічних особливостей, активності відносно цільових об'єктів та технологічних властивостей за умов глибинного і поверхневого культивування. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0509/0219U000300

Розробити превентивні та контролюючі протинематодні заходи в системі фітосанітарної

безпеки: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Сігарьова Діна Дмитрівна. – ДР 0116U003530. УДК 632.3/.4.

308 с.

Удосконалено методи виявлення та діагностування нематодозів вирощуваних культур. Обґрунтовано технологію використання нематодостійких сортів. Розроблено принципову схему регламенту застосування превентивних та контролюючих протинематодних заходів. Досліджено поширення ентомопатогенних нематод в агроценозах України Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0510/0219U000301

Обґрунтувати застосування засобів захисту гороху від шкідливих організмів в органічному землеробстві: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Власова Ольга Григорівна. – ДР 0116U003521. УДК 631.95 : 632.9 + 631.

58 с.

Обстежено ділянки гороху в дослідному господарстві ННЦ «Інститут землеробства НААН», смт. Чабани, Київської області. Встановлено, що найбільш чисельні види шкідників – це трипс гороховий, попелиця горохова та зерноїд гороховий. Найбільш розповсюджені хвороби гороху – кореневі гнилі, борошниста роса, пероноспороз, аскохітоз, сіра гниль. Вивчено технічну ефективність Ековіталу проти кореневих гнилей, Гаубсину, Бітоксибаціліну, Лепідоциду і Ганолу проти вказаних шкідників Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0511/0219U000302

Розробити екологічно безпечний інтегрований захисту яблуневого саду від шкідників: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Стригун Олександр Олексійович. – ДР 0116U003532. УДК 632.6/.7.

79 с.

Встановлено сезонну динаміку чисельності домінуючих видів шкідливих комах і кліщів яблуневого саду. Відмічено зміни в строках появи уразливих стадій розвитку шкідників та періодів шкідливості. Здійснено обґрунтування екологічно придатного асортименту інсектицидів різних хімічних класів для обмеження чисельності і шкідливості фітофагів Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0512/0219U000303

Екологічні основи контролю ентомокомплексу в агроценозах зернових культур: Заключний звіт /Інститут захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Стригун Олександр Олексійович. – ДР 0116U003533. УДК 632.6/.7.

87 с.

Удосконалена методика оцінювання стійкості сортів зернових колосових культур проти шкідників. Сформована база даних з оцінювання сортів та гібридів зернових культур на стійкість проти шкідників. Розроблено рекомендації щодо польового оцінювання гібридів кукурудзи на стійкість проти лускокрилих шкідників Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0513/0219U000316

Розробити елементи системи захисту нових сортів пшениці озимої з урахуванням фактору генетичної стійкості сорту проти хвороб та шкідників: Заключний звіт /Міронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла Національної академії

аграрних наук України; Керівник Демидов Олександр Анатолійович. – ДР 0116U004007. УДК 633.1:631.524.86:632.95.35 с.

Об'єкт: сорти та хімічні засоби захисту рослин від хвороб та шкідників. Мета роботи - оптимізувати елементи системи захисту нових сортів пшениці м'якої озимої з урахуванням фактору їх стійкості проти хвороб та шкідників. Методи дослідження - польові, математично-статистичний аналіз. Результати. На сорти пшениці озимої Берегиня миронівська встановлено 100% технічну ефективність всіх досліджуваних протруйників проти твердої сажки. При застосуванні протруйників урожайність підвищувалась на 0,14-0,34 т/га. Застосування фунгіцидів на стійких проти хвороб сортах забезпечувало приріст урожайності при обприскуванні у фазі трубкування на рівні 0,29-0,69 т/га, при обприскуванні у фазі колосіння - 0,16-0,75 т/га, при дворазовому застосуванні фунгіцидів у фазах виходу в трубку та колосіння - 0,39-0,88 т/га. Застосування інсектицидів забезпечувало технічну ефективність проти пшеничного трипса на рівні 46,7-73,6%. Сфера використання: зерновиробництво.

68.06.19.0514/0219U000412

Адаптувати методи оцінки стійкості селекційного матеріалу картоплі до грибів роду *Alternaria* (Nees) із забезпеченням супроводу селекції на стійкість: Заключний звіт /Українська науково-дослідна станція карантину рослин Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Гунчак Володимир Михайлович. – ДР 0116U002543. УДК 632.4:635.21.

29 с.

Упродовж 2016 - 2018 рр. проводилися локально-вибіркові обстеження насаджень картоплі та їх фітопатологічний аналіз у господарствах Чернівецької, Івано - Франківської, Закарпатської областей на основі GPS-технологій з метою виявлення збудників альтернаріозу. Здійснена оцінка стійкості селекційного матеріалу картоплі до збудників альтернаріозу у лабораторних та польових умовах на основі чого відібрані сорти, що володіють стійкістю до хвороби. Проведено комплексування оцінки стійкості сортів картоплі вітчизняної селекції до альтернаріозу, на основі чого можна відзначити сорти: Скарбниця, Фантазія, Лугівська, Слов'янка, Явір.

68.06.19.0515/0219U000413

Розробити та адаптувати ефективні методи оцінки стійкості селекційного матеріалу картоплі до збудника бурої бактеріальної гнилі *Ralstonia solanacearum* із забезпеченням супроводу селекції на стійкість: Заключний звіт /Українська науково-дослідна станція карантину рослин Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Гунчак Володимир Михайлович. – ДР 0116U002544. УДК 632.35.

29 с.

Упродовж звітнього періоду виконано практичну роботу, що полягала у відпрацюванні та вдосконаленні методик дослідження стійкості до патогену у контрольованих лабораторних умовах, що забезпечує достовірність і відтворюваність одержаних результатів та запобігає проникненню карантинного об'єкта у навколишнє середовище. Проведене визначення стійкості селекційного матеріалу картоплі за ступенем ураження збудником бурої бактеріальної гнилі бульб та надземної частини рослин. Всього досліджено 93 зразки сортів та гібридів картоплі різного походження, при цьому стійких до збудника хвороби сортів та гібридів не виявлено. Результати досліджень надані Інституту картоплярства УААН для використання у селекційній роботі.

68.06.19.0516/0219U000414

Розробити методику застосування поєднань біологічних препаратів на основі бактерій *Pseudomonas fluorescens* з системою мікроелементного підживлення для застосування на сільськогосподарських культурах та багаторічних насадженнях: Заключний звіт /Українська науково-дослідна станція карантину рослин Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Гунчак Володимир Михайлович. – ДР 0116U002546. УДК 632.981: 579.64.

50 с.

У результаті проведених досліджень встановлено, що використання відварів сої квасолі та гороху замість м'ясопептоного бульйону забезпечило розвиток колоній бактерій *Pseudomonas fluorescens* з різною швидкістю. Найкращий показник на 40 день приготування препарату забезпечило використання відвару сої з отриманням титру препарату 2,9 10⁹ клітин/см³. Формування сумішей препарату на основі бактерій *Pseudomonas fluorescens* та хелатних форм мікроелементів не впливає на титр препарату та має відхилення в межах рекомендованих норм. Використання янтарної кислоти в концентрації 0,003% та 0,006%, п-гідроксі в концентрації 0,0001%, Сполуки Біджініелі в концентрації 0,00025%, а також хелатного комплексу (Fe, Mn, Zn, Cu, B, Mo) у поєднанні з препаратом на основі бактерії *Pseudomonas fluorescens* на 20 день контролю забезпечує титр препарату в межах 3,0 - 2,7*10⁹ клітин/см³. Дослідження ефективності різних поєднань в комплексах обробки сої показало, що застосування Планриз, в.с. (бактерії *Pseudomonas fluorescens*) - 10г/л + Похідні дигідропіримідину (0,5 % р-н сечовини + 2 мл ДМСО) забезпечило підвищення кількості сформованих бобів у 1,94 рази. Найкращі показники маси 100 насінин забезпечило поєднання Планриз, в.с. (бактерії *Pseudomonas fluorescens*) - 10г/л + Похідні дигідропіримідину (0,5 % р-н ксеמידоцу + 1мл МЕ + 2 мл ДМСО). Використання всіх комбінацій комплексів на сої показує ефективність препаратів в межах 66,12 - 69,86 % для сорту Чернівецька 9, 70,78% і 68,51 % для сорту Георгіна та в межах 55,4 - 76,9 % для сорту Ксенія. Найкращий результат в ефективності проти фітофторозу на картоплі показало поєднання Планриз, в.с. 5,0 л/га + янтарна кислота 0,003% і становило 62,8% для сорту Серпанок та 59,71% для сорту Слов'янка. Серед

комбінацій препарату на основі бактерій *Pseudomonas fluorescens* з речовинами групи амонійних солей дигідропіримідину, найкращий результат показало поєднання Планриз, в.с. (бактерії *Pseudomonas fluorescens*) - 10г/л + похідні дигідропіримідину (арім) 1 - 0,5 % р-н + 2 мл ДМСО + 12,7 мл 1 % р-ну КОН, яке становило 59,9% для сорту Глазурна та 62,6% для сорту Подольянка.

68.06.19.0517/0219U000415

Еколого-біологічні особливості бурі плямистості горіха *Marssonina juglandis* P. та заходи з обмеження її розвитку в умовах західного регіону України: Заключний звіт /Українська науково-дослідна станція карантину рослин Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Гунчак Володимир Михайлович. – ДР 0116U001053. УДК 632.4:635.21.

19 с.

У 2018 р. проведено оцінку фітосанітарного стану горіха на виявлення ураження хворобами на території Чернівецької області (УкрНДСР ІЗР). Найбільш поширеними хворобами були: бактеріальний опік горіха грецького, бура плямистість горіха грецького та сірувато-бура плямистість. Відібрано 765 зразків рослинного матеріалу горіха грецького (стебла, гілки, листки, плоди). Виділено 24 ізоля-

ти гриба в чисту культуру. Усі дослідні варіанти перевіряли контроль за врожайністю на 0,9-1,1 т/га. Біологічна (технічна) ефективність препарату Купроксат становила 67,9%; Сігнум -75,9%. Ефективність еталонного препарату Бордоська рідина складала 66,8%.

68.06.19.0518/0219U000416

Вивчення поширення парші яблуні *Fusicladium dendriticum* (Wallr.) Fuck. на плодівих культурах з розробленням методів контролю на основі особливостей їх розвитку в Західному регіоні України: Заключний звіт /Українська науково-дослідна станція карантину рослин Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Гунчак Володимир Михайлович. – ДР 0116U002553. УДК 634.11: 632.4.

37 с.

У 2016-2018 рр. проведено маршрутні обстеження насаджень яблуні на виявлення ураження збудником *V. inaequalis* на території Чернівецької, Закарпатської, Івано-Франківської і Хмельницької областей на 330 га. Відібрано 2578 зразки рослин культури з даних областей. Виділено 34 ізоляти гриба в чисту культуру. За роки досліджень (2016-2018 рр.) в залежності від погодних умов на сприйнятливих сортах яблуні симптоми парші проявилися в кінці квітня, одночасно з початком цвітіння яблуні. Усі досліджувані препарати хімічного (Флінт Стар) та біологічного (Фітоцид, Агат 25К, Триходермін БТ) походження та їх суміші з Липосамом показали статистично достовірну захисну дію проти парші.

68.06.19.0519/0219U000417

Розробити та адаптувати ефективні методи оцінки стійкості селекційного матеріалу картоплі до фомозу: Заключний звіт /Українська науково-дослідна станція карантину рослин Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України; Керівник Гунчак Володимир Михайлович. – ДР 0116U002556. УДК 632.4:635.21.

33 с.

З метою можливого виявлення двох варіативних форм *Phoma exigua* продовжено локально-вибіркові обстеження насаджень та фітопатологічний аналіз бульб картоплі у господарствах Чернівецької, Івано-Франківської, Закарпатської областей. Виділені збудники фомозу були ідентифіковані як *Phoma exigua* var. *exigua*. Для розробки лабораторного методу оцінки селекційного матеріалу картоплі до фомозу були випробувані різні способи зараження бульб. Відібрані ті способи, за яких ступінь ураження бульб відрізняється незначною мірою, що дозволяє віднести оцінюваний матеріал до однієї групи стійкості. З метою розробки польового способу оцінки стійкості селекційного матеріалу картоплі до фомозної гнилі посадку картоплі провели на штучному інфекційному фоні, створеному різними шляхами. Найбільшу кількість уражених дочірніх бульб було відмічено у варіанті з внесенням у лунки інфікованого зерна при використанні різаних бульб. Проведена лабораторна оцінка стійкості 51-го зразка картоплі, отриманого з Інституту картоплярства НААН (ІК) та Українського інституту експертизи сортів рослин. Відносно стійкістю до хвороби відзначалися сорти Берніна, Медісон, Мирослава, Соліта.

68.39 Тваринництво

68.06.19.0520/0218U008010

Розробити методи збереження генофонду і підвищення ефективності селекційного удосконалення молочних порід худоби з ураху-

ванням популяційно-генетичних закономірностей: Заключний звіт /Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН України; Керівник Яшук Тетяна Сергіївна. – ДР 0116U000713. УДК 636.082.2.

66 с.

Об'єкт досліджень - корови-первістки української чорно-рябої молочної породи, бугаї-плідники. Мета роботи: аналіз генеалогічної структури локальної популяції української чорно-рябої молочної породи в стадах Тернопільської області, розроблення пропозицій щодо її оптимізації з метою забезпечення консолідації стад. Методи досліджень:зоотехнічні, біометричні. Наукова новизна: досліджено генеалогічну структуру локальної популяції української чорно-рябої молочної породи в стадах Тернопільської області. Практична цінність роботи: оптимізація ведення селекційно-племінної роботи у племгосподарствах з розведення молочної худоби у Тернопільській області. Рекомендації призначені для практичного застосування спеціалістами племрепродукторів з розведення молочної худоби та можуть бути використані викладачами і студентами коледжів і вищих навчальних закладів аграрного профілю

68.06.19.0521/0219U000131

Удосконалити репродуктивні, відгодівельні та м'ясні якості свиней різних генотипів у племінних господарствах Миколаївської області з використанням індексної оцінки за методом BLUP: Заключний звіт /Державна установа "Миколаївська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України"; Керівник Онищенко Людмила Володимирівна. – ДР 0116U001138. УДК 636.082:636.4.

36 с.

Удосконалено систему ведення селекційної бази даних племінної цінності свиней м'ясних генотипів в Миколаївській області. Впроваджено в селекційну роботу племінних господарств індексну оцінку свиней за методом BLUP. Середній показник індексу BLUP ремонтних свинок нової заводської лінії Добряка 3945, червоної білопоясої; полтавської м'ясної та української м'ясної порід 101,2 балів; 91,0; 85,7 та 84,9 балів відповідно. Економічний ефект 0,5-0,8 тис. грн./гол.

68.06.19.0522/0219U000138

Створити у племзаводі ДП "ДГ "Асканійське" масив овець таврійського типу з поліпшеними м'ясними якостями: Заключний звіт /Асканійська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту зрошувального землеробства Національної академії аграрних наук України; Керівник Нежлукченко Наталія Валентинівна. – ДР 0116U001130. УДК 636.3:636.3.081:636.3.082.

25 с.

Об'єкт дослідження - селекційно-технологічний процес формування м'ясної, вовнової продуктивності овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи. Мета роботи - проведення комплексної оцінки овець господарства для відбору кращих за генотипом і фенотипом тварин за ознаками вовнової, м'ясної продуктивності та відтворювальної здатності вівцематок. Вивчення інтенсивності росту молодняку одержаного від спеціального підбору батьківських пар за м'ясними якостями. Методи дослідження - зоотехнічні (жива маса, інтенсивність росту, вовнова та м'ясна продуктивність і т. інше), статистичні (біометрична обробка даних). У стаді племзаводу ДПДГ "Асканійське" оцінено за комплексом основних селекційних ознак 836 овець, які належать до дев'яти ліній. Середня жива маса дорослих баранів склала

109,6 кг, баранів-річняків 71,7 кг, ярок-річняків 55,1 кг, перярок 72,0 кг. Маса руна становила у баранів-плідників 9,9 кг, баранів-річняків 7,45 кг, перярок 8,21 кг і ярок 7,5 кг, в середньому по стаду 7,6 кг, вихід чистого волокна 56,3%. За відтворювальними якостями під час формування для здійснення спеціальних підборів відібрано 201 матку з живою масою більше 65 кг. Інтенсивність росту та розвитку баранців від народження до відлучення склала за середньодобовими приростами 230,8 і 206 г залежно від походження. Рівень м'ясної продуктивності молодняку, одержаного від спеціальних підборів батьківських пар вищий у дослідних тварин, ніж у контрольних (маса туші 18,78 кг проти 17,0 у контрольних аналогів). Але різниці за показниками забійного виходу не встановлено (41,12 проти 41,29%).

68.06.19.0523/0219U000143

Обгрунтування та розроблення прогресивних елементів технологій виробництва яловичини у м'ясному скотарстві за мінімальних витрат енергетичних і трудових ресурсів в умовах Західного Полісся: Заключний звіт /Волинська державна сільськогосподарська дослідна станція Інституту картоплярства Національної академії аграрних наук України; Керівник Фарафонов Святослав Жанович. – ДР 0116U003413. УДК 636.2:637.5(477.82).

22 с.

Об'єкт дослідження - процеси раціонального використання пасовищ для телиць волинської м'ясної породи в умовах Західного Полісся. Мета - розроблення ефективних технологічних рішень з удосконалення прогресивних технологій пасовищного та зимово-стійлового утримання худоби у м'ясному скотарстві за рахунок мінімізації витрат енергетичних і трудових ресурсів. Розроблено прогресивні елементи технологій виробництва яловичини в м'ясному скотарстві за мінімальних витрат енергетичних та трудових ресурсів в умовах Західного Полісся (елементи пасовищного утримання м'ясної худоби в пасовищний період, зокрема, подовженого ранньовесняного та пізньоосіного випасання та застосування поверхнево поліпшених природних пасовищ). Економічний ефект 200 грн. на голову. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0524/0219U000203

Вивчити біологічно активні властивості продуктів бджільництва та розробити на їх основі апіфітокомпозиції: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут бджільництва ім. П.І.Прокоповича УААН"; Керівник Захарія Андрій Віталійович. – ДР 0116U001459. УДК 638.16/17:615.324+615.322.

40 с.

Розроблено рецептури, технологічні схеми та методичні рекомендації виготовлення дієтичних добавок апіфітокомпозицій: «Мед з перстачем білим» на основі меду, екстракту кореневих перстачу білого та гомогенату трутневих личинок; «Мед з оманом», на основі меду, порошоків кореневих оману високого та коренів солодки голої; апіфітокомпозиції «Калгановий мед» на основі меду, кореневих з коренями калгану. Проведено дослідження біологічно активних властивостей складових апіфітокомпозицій. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0525/0219U000281

Удосконалити репродуктивні, відгодівельні та м'ясні якості свиней різних генотипів у племінних господарствах Сумської області з використанням індексної оцінки за методом BLUP: Заключний звіт /Інститут сільського господарства Північного Сходу Національної академії аграрних наук

України; Керівник Бордун Олександр Миколайович. – ДР 0116U001511. УДК 636.4.033 : 636.082.453.52/53/54/55.

31 с.

Мета роботи - збільшення виробництва високоякісної конкурентоздатної продукції свинарства на основі удосконалення племінних та продуктивних якостей свиней з використанням селекційних індексів та сучасних методів оцінки племінної цінності тварин. Робота передається за кордон за договірною ціною.

68.06.19.0526/0219U000334

Розробити оптимальні параметри забезпечення ремонтних свинок лізіном та обмінною енергією, а також лімітуючими біологічно-активними речовинами, деякими природними мінералами та ферментними препаратами для ефективного використання комбікормів та покращення репродуктивних функцій тварин: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Агій Василь Михайлович. – ДР 0116U000548. УДК 636.4.082.

17 с.

Введення в раціон вирощуваних свиней перліту та біохелатних сполук позитивно впливає на обмінні процеси в їх організмі та продуктивність. Ремонтні свинки вирощені на раціонах з добавками вказаних сполук при введенні їх в раціон в період супорості мають кращі репродуктивні якості як при опоросі так і при відлучці в двохмісячному віці. При цьому збільшується їх молочність, що вказує на інтенсифікацію перебігу обмінних процесів в їх організмі.

68.06.19.0527/0219U000335

Удосконалити технологію розведення м'ясо-молочної гірсько-карпатської породи овець для господарств гірської зони Карпат: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Височанський Йосип Степанович. – ДР 0116U000549. УДК 636.32/38.082.

20 с.

Вивчено вирощування ягнят при скороченому підсисному періоді до 75 днів, а збільшенні дійного періоду до 135 днів, що дозволяє збільшити виробництво товарного молока на 37-51 %.

68.06.19.0528/0219U000336

Роль макро-, мікроелементів та інших чинників перліту у регуляції метаболічних процесів і конверсії поживних речовин корму при згодовуванні його птиці: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Буря Василь Васильович. – ДР 0116U000550. УДК 636.32/38.082.

22 с.

Гусенята II-ї дослідної групи переважали своїх ровесників по контрольній групі у приростах живої маси на 14,7 %, III-ї дослідної групи - на 10,8 % (вік - 12 тижнів).

68.06.19.0529/0219U000337

Організація системи селекційної роботи з гуцульською породою коней: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Головач М.Й. – ДР 0116U000551. УДК 636.1.082.

30 с.

Розроблена оптимальна система селекційної роботи з гуцульською породою з врахуванням європейського досвіду та програми по збереженню та селекції коней гуцульської породи в контексті "Польсько-Української стратегії повернення гуцульського коня в його природне середовище до 2025 року".

68.06.19.0530/0219U000338

Вивчити біологічні та продуктивні ознаки та обґрунтувати систему збереження генофонду бурої карпатської породи: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Головач М.Й. – ДР 0116U000552. УДК 636.1/.2.082.

18 с.

За період науково-дослідної роботи поточного року відібрано нетелі в кількості 153 голови, дочки бугаїв ліній: Голуб-40, Ромб -48, Цвіркун - 65 голів та вивчено їх господарськ-корисні показники. Вивчено кількісні ознаки корів первісток за живою масою та за молочною продуктивністю

68.06.19.0531/0219U000340

Розробити технологічні способи виробництва сичужних сирів з овечого молока в умовах Закарпаття: Заключний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Агій Василь Михайлович. – ДР 0116U000554. УДК 631.1:001.76.

30 с.

Дослідженнями встановлено, що сичужний сир "Гурман" виготовлений з овечого молока при використанні реніну та хлориду кальцію мав на 5,2 % кращий вихід сиру та переважав за органолептичними показниками сичужний сир виготовлений традиційним способом в умовах фермерських полонинських господарств.

68.06.19.0532/0219U000362

Удосконалити систему вирощування племінного і ремонтного молодняку свиней в умовах сучасних технологій: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Волощук Василь Михайлович. – ДР 0116U005000. УДК 636.4.082.

40 с.

Проведено аналіз технологій виробництва продукції свинарства при переході підприємств з турової на потокову систему виробництва, що забезпечує 1.5-2-річну окупність.

68.06.19.0533/0219U000363

Розробити технологію утримання свиней у ресурсоощадних приміщеннях полегшеного типу з підвищеним рівнем етологічного комфорту для отримання екологічно чистої продукції: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Іванов Володимир Олександрович. – ДР 0116U005001. УДК 636.4.082.

32 с.

Розроблено технологію утримання свиней у ресурсоощадних приміщеннях полегшеного типу з підвищеним рівнем етологічного комфорту для отримання екологічної продукції.

68.06.19.0534/0219U000364

Розробити базові методичні підходи до біоенергетичної оцінки різних технологій виробництва свинини: Заключний звіт /Інститут свинар-

ства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Сміслов Сергій Юрійович. – ДР 0116U005002. УДК 636.4.082.

42 с.

Розроблені аналітичні підходи до біоенергетичної оцінки свинарських підприємств та створено алгоритм і комп'ютерну програму розрахунку енергетичної потреби свинопоголів'я різних технологічних груп.

68.06.19.0535/0219U000365

Розробити методи створення конкурентноздатних гібридних свиней з використанням маркерної селекції: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Гришина Людмила Павлівна. – ДР 0116U005004. УДК 636.4.082.

108 с.

Рекомендовано на 1-му етапі гібридизації використовувати поєднання материнських порід свиней ВВхЛ та МхЛ, а на другому етапі - термінальних плідників французької та ірландської селекції (рентабельність - до 32,4-54,3%).

68.06.19.0536/0219U000367

Розробити технологію інтракорпорального штучного осіменіння свиней: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Денисюк Павло Вікторович. – ДР 0116U005011. УДК 636.4.082.

57 с.

Розроблено способи підвищення репродуктивної здатності кнурів-плідників і свинок в умовах теплового стресу.

68.06.19.0537/0219U000368

Удосконалити систему нормованої годівлі свиней із урахуванням сучасних технологій годівлі та змін сировинної бази кормів: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Семенов Сергій олексійович. – ДР 0116U005015. УДК 636.4.082.

56 с.

Встановлено позитивний вплив кормових добавок Тіммс (БК-П), "Бокаші ЕМБІОТИК", серії "ФІТОМІКС" на засвоєння поживних речовин корму та продуктивність свиней.

68.06.19.0538/0219U000369

Розробити засоби діагностики для видового диференціювання бактерій роду Chlamydia:

Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Хандкарян Велерик Миколайович. – ДР 0116U005016. УДК 619:616.9:57.06:577.

33 с.

Створено систему діагностиків, що дає можливість точно і оперативно диференціювати видову належність бактерій роду Chlamydia.

68.06.19.0539/0219U000370

Розробити та унормувати зоогігієнічні параметри утримання свиней за різних кліматичних умов при вирощуванні за новими технологіями з використанням ресурсоощадних приміщень полегшеного типу: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Курман Андрій Федорович. – ДР 0116U005017. УДК 636.4.082.

28 с.

На основі проектних рішень ресурсоощадних приміщень полегшеного типу створено математичну модель формування зоогігієнічних параметрів для свиней в таких приміщеннях.

68.06.19.0540/0219U000371

Дослідити доцільність використання ступінчастої системи водяного зрошення для регуляції температурного режиму в станках з утримання підсисних свиноматок з поросятами: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Волошук Василь Михайлович. – ДР 0118U003712. УДК 636.4.082.

15 с.

Розроблено спосіб зниження з температури в зоні фіксувального боксу для свиноматки шляхом автоматизованої подачі води залежно від температури повітря у приміщенні.

68.06.19.0541/0219U000372

Оцінити функціональну ефективність терморегулюючих приладів серійного випуску в системах регулювання мікроклімату свинарських приміщень: Заключний звіт /Інститут свинарства і агропромислового виробництва Національної академії аграрних наук України; Керівник Волошук Василь Михайлович. – ДР 0118U003713. УДК 636.4.082.

28 с.

Спосіб вентиляції приміщень з нижньою подачею повітря сприяє зменшенню забруднення повітря й підвищує продуктивні якості тварин порівняно з боковою подачею повітря через стінові клапани.

68.06.19.0542/0219U000603

Визначити вплив мінеральних сорбентів на якісні характеристики хутра норок: Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук; Керівник Гавриш Олександр Миколайович. – ДР 0116U002144. УДК 636.93.

30 с.

Дослідженням процесу формування волоссяного покриття норки за умов використання мінеральних сорбентів як кормової добавки в умовах звірогосподарства Черкаської облспоживспілки встановлено, що морфометричні характеристики ювенального волоссяного покриття молодянку норки досліджуваних груп у віці 45 днів в розрізі досліджуваних груп не мав вірогідної різниці за показником довжини волосся ($P < 0,95$). Середнє значення показника довжини для покривного волосся становив 12,5-13,5 мм, для остьового - 9,3-10 мм, пухового - 5 мм. Вірогідною різницею виявилася лише за показником товщини остьового та пухового волосся, що можна пояснити індивідуальними особливостями тварин. У віці 60 днів, відмічено переважання за показниками довжини волосся різної категорії у тварин дослідних груп ($P > 0,95$). Середнє значення показника довжини для покривного волосся становив 14-15 мм, для остьового - 10-11 мм, пухового - 6-8 мм. При порівнянні середніх значень товщини волосся різної категорії у даному віці відмічено вірогідну різницю. Аналогічна тенденція зберігалася до початку линьки тварин. У віці 90 днів між дослідними та контрольною групами вірогідну різницю відмічено лише за довжиною остьового волосся ($P > 0,99 \dots 0,999$) та за товщиною направляючого і остьового волосся. Линька тварин досліджуваних груп розпочалася 17 серпня і закінчилася 20 жовтня, тривалість даного показника варіював в межах груп 53-65 днів. При порівнянні середніх значень не встановлено вірогідної різниці ($P < 0,95$). Результати кореляційного аналізу засвідчили наявність вірогідного зв'язку між дозою препарату та

довжиною остьового волосся ($r=0,51$, $P>0,99$) та терміном початку процесу линьки ($r=0,39$, $P>0,99$). Загалом відмічено наявність впливу згодовування мінеральних сорбентів на морфометричні показники хутра. Не встановлено впливу препарату на наявність прижиттєві дефекти хутра норок.

68.06.19.0543/0219U000606

Обґрунтувати пропозиції щодо оптимізації параметрів мікроклімату в приміщеннях закритого типу: Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук; Керівник Гончар Олексій Федорович. – ДР 0116U002147. УДК 636.92.

35 с.

Параметри мікроклімату обох досліджуваних приміщень перевищували граничні норми для утримання кролів незалежно від сезону року за такими параметрами як вологість та рівень шкідливих речовин (вуглекислий газ (CO_2) та аміак (NH_3)). Рівень останніх знаходився в межах 180-262 ppm для показнику рівня аміаку при нормі не більше 28 ppm. Кількість вуглекислого газу для приміщень в різні періоди року становила 2930-8555 ppm при нормі не більше 2000. Рівень вмісту шкідливих речовин в приміщеннях зменшувався з настанням теплої пори року та використання додаткової вентиляції. Плідність кролематок в умовах зазначених приміщень варіював в межах 5,78-7,8 гол на основну самку. Відмічено тенденцію до зниження даного показника зі зниженням температури навколишнього середовища та підвищенням концентрації шкідливих газів незалежно від типу приміщення для утримання кролів. Динаміка живої маси кролів від народження до досягнення віку 120 днів засвідчила наявність вірогідної різниці за досліджуваним показником всередині груп за роками досліджень ($P > 0,95 \dots 0,999$) Показник забійного виходу м'яса кроля є прямо пропорційним живій масі тварин і за роки дослідження складав 52-55%. При порівнянні середніх значень відмічено наявність вірогідної різниці при порівнянні показників за роками ($P > 0,95 \dots 0,999$). Результати дисперсійного аналізу засвідчили наявність вірогідного впливу параметрів мікроклімату приміщень для утримання кролів та їх продуктивними якостями ($F = 3-41$, $P > 0,95 \dots 0,999$) Результати кореляційного аналізу засвідчили наявність вірогідного зв'язку різного характеру між параметрами мікроклімату, живої маси, та процесом формування м'ясної продуктивності тварин до 90 денного віку. Результати проведених досліджень свідчать про високу вірогідність ефективного утримання кролів у приміщеннях полегшеного типу в особистими селянськими господарствами на рівні промислового утримання, без додаткових затрат на капітальне будівництво.

68.06.19.0544/0219U000613

Удосконалити технологію годівлі американської норки з використанням сірковмісних біорегуляторів в якості кормових добавок:

Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук; Керівник Гавриш Олександр Миколайович. – ДР 0116U002146. УДК 636.93.

57 с.

Об'єкт досліджень - процес формування морфометричних характеристики хутра норки при застосуванні сірковмісних препаратів. Мета роботи - дослідити якісні характеристики хутра норки молодяку американської норки при застосуванні сірковмісних препаратів в якості кормової добавки. Метод дослідження - зоотехнічний, статистичний аналіз отриманих даних. На основі дослідження впливу використання сірковмісних препаратів як кормової добавки в годівлі норки звірогосподарства Черкаської облспоживспілки встановлено, що морфометричні характеристики юве-

нального волоссяного покриву молодяку норки досліджуваних груп у віці 45 днів не мав вірогідної різниці за показником довжини волосся ($P<0,95$). Середнє значення показника довжини покривного волосся становило 12,5-12,9 мм, для остьового - 9,3-9,8, пухового - 5,0 мм. Вірогідною різницею була лише за показником товщини остьового та пухового волосся, що можна пояснити індивідуальними особливостями тварин ($P>0,95 \dots 0,99$). У віці 60 днів, встановлено переважання за показниками довжини волосся різної категорії у тварин дослідних груп ($P>0,95$). Середнє значення показника довжини покривного волосся становило 14-15 мм, остьового - 10-11, пухового - 6-8 мм. При порівнянні середніх значень товщини волосся різної категорії у даному віці відмічено вірогідну різницю ($P>0,95$). Аналогічна тенденція зберігалася до початку линьки тварин. Линька тварин досліджуваних груп розпочалася 20 серпня і закінчилася 24 жовтня, тривалість даного періоду варіювала в межах груп 56-67 днів. При порівнянні середніх значень не встановлено вірогідної різниці ($P<0,95$). Результати кореляційного аналізу засвідчили наявність вірогідного зв'язку між дозою препарату та товщиною остьового волосся ($r=-0,71-0,71$, $P>0,99$). Загалом відмічено наявність впливу згодовування сірковмісного препарату на морфометричні показники хутра. Не встановлено впливу препарату на прижиттєві дефекти хутра норки. Робота передається за кордон за довірною ціною.

68.06.19.0545/0219U000616

Вивчити вплив ефективності різних варіантів добору на основні показники продуктивності та відтворювальної здатності хутрових звірів: Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук; Керівник Гончар Олексій Федорович. – ДР 0116U002145. УДК 636.93.

26 с.

В умовах досліджуваного звірогосподарства ступінь реалізації генетичного потенціалу у популяції хутрових звірів незалежно від методу розведення є досить високим 89-98%. Максимальним досліджуваний показник виявився для такої селекційної ознаки як розмір тіла. Для норок отриманих шляхом ввідного схрещування рівень реалізації генетичного потенціалу за цією ознакою склав 97,9 проти 98,6% популяції тварин отриманих шляхом чистопородного розведення. Для показника відтворювальної здатності ступінь реалізації генетичного потенціалу мав нижчі значення, 85-87%. Структуру популяцій досліджуваних видів складають: для норки отриманих шляхом схрещування - 168 ліній та 640 родин, для норки отриманих шляхом чистопородного розведення - 132 ліній та 530 родин, для песців - 38 ліній 120 родин, та для лисиці - 25 ліній 110 родин. Використання BLUP-методу оцінки плеїнної цінності самців плідників дає змогу провести ранжування плідників за селекційно-генетичними ознаками, та провести відбір тварин задля покращення створення популяції. Індекс плеїнної цінності дає змогу відібрати для подальшого відтворення тварин з максимальною оцінкою цінності. Даний показник для досліджуваних популяцій становив 139-149 балів та мав розподіл наближений до нормального. Використання підбору пар для відтворення з урахуванням розрахованих селекційних індексів дає змогу отримати поголів'я тварин з високим рівнем фенотипової консолідації за комплексом ознак - 70-80%.

68.06.19.0546/0219U000622

Методологічні основи оптимізації селекційного процесу в популяціях українських чорно-рябої, червоно-рябої молочних та голштинської порід: Заключний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграр-

них наук; Керівник Сотніченко Юлія Миколаївна. – ДР 0116U002151. УДК 636.22./28:088.2.

45 с.

Звіт про НДР містить 34 сторінки, 14 таблиць, 9 посилань на літературні джерела, викладений в 3 розділах. Робота виконувалась упродовж 2018 року. Об'єкти досліджень - екстер'єрний тип корів, генеалогічна структура стад, селекційно-генетичні параметри основних ознак продуктивності, закономірності динаміки молочної продуктивності корів. Метод дослідження - застосовані генеалогічний, популяційний, генетико-математичний, оцінки генотипу тварин, біометричний та статистичний аналіз селекційної інформації, висновки. Мета роботи та завдання досліджень - сформувані базу селекційної інформації кількісних і якісних показників продуктивності корів, лінійної оцінки типу будови тіла молочної худоби та теоретично обґрунтувати оптимальну схему підбору в популяціях молочної худоби. Для досягнення мети поставлені такі завдання: 1.) сформувати інформаційну базу даних за кількісними та якісними показниками молочної продуктивності, відтворної здатності, оцінкою будови тіла та якості вимені корів; 2) провести оцінку активної частини популяції молочної худоби за кількісними та якісними показниками молочної продуктивності, відтворної здатності, екстер'єрним типом; оцінити роль бугаїв-лідерів у генетичному поліпшенні породи; 3) вивчити ефективність існуючої системи оцінки, добору плідників та теоретично обґрунтувати і рекомендувати селекційні методи вдосконалення молочних порід. В ході досліджень сформовано електронну базу даних кількісних та якісних ознак молочної продуктивності, відтворної здатності (українська червоно-ряба молочна порода - 530 гол, українська чорно-ряба молочна порода - 300 гол, голштинська (чорно-рябої масті) - 240 гол), лінійної оцінки будови тіла (298 голів) в форматі Excel. В стадах голштинської, українських червоно- та чорно-рябої молочних порід розводять тварин які відносяться до 12 ліній. Аналіз даних продуктивності окремих ліній дає підстави стверджувати, що до більш високопродуктивних і перспективних для розведення можна віднести тварин ліній: Белла166736674 (n=121 - 6947+-113,1кг, 3,74+-0,021% жиру, 3,31+-0,019 % білка), Валіанта 1650414.73(n=138 - 8217+-108,7кг, 3,68+-0,024% жиру, 3,30+-0,022 % білка), Сітейшна 267150.60 (n=108 - 7308+-96,2кг, 3,80+-0,018% жиру, 3,26+-0,031 % білка). Перспективними в цьому відношенні є плідники: в умовах племінного заводу "Золотоїське" - Бенджамін 7866444 (31 гол - 6947+-113,1кг, 3,74+-0,021% жиру, 3,31+-0,019 % білка), Белісар 35897 (19 гол - 6674+-87,3кг, 4,11+-0,018% жиру, 3,12+-0,032 % білка), Саразін 1401467726 (82 гол голштинської породи - 8217+-115,1кг, 3,20+-0,021% жиру, 2,98+-0,041 % білка); в умовах племінного репродуктору "Прогрес" - Тренк 3036527156 (41 гол - 6285+-103,1кг, 3,94+-0,031% жиру, 3,41+-0,029 % білка), Фідібус 579888341 (25 гол - 6287+-112,0кг, 3,85+-0,031% жиру, 3,38+-0,029 % білка); в умовах племінного репродуктора "Ляцівка" - Манікс 7355175 (28 гол - 6251+-108,7 кг, 3,82+-0,031% жиру, 3,30+-0,019 % білка); Спектрасон 105177655 (35 гол - 6817+-103,5кг, 3,78+-0,026% жиру, 3,20+-0,022 % білка); Спарклі 105093441 (20 гол - 6723+-56,0 кг, 3,96+-0,013% жиру, 3,35+-0,016 % білка); Бенджамін 7866444 (31 гол - 6702+-111,7 кг, 3,82+-0,012% жиру, 3,29+-0,036 % білка); Самба 7789514 (90 гол - 6861+-114,4 кг, 3,66+-0,031% жиру, 3,27+-0,014 % білка); Вільсон 400720 (30 гол - 7308+-126,7 кг, 3,79+-0,017% жиру, 3,42+-0,026 % білка). Одержані експериментальні результати використані при розробці програм та перспективних планів племінної роботи зі стадами української чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід в 3 господарствах Черкаської області. За результатами досліджень опубліковано статтю у "Аграрному віснику", підго-

товлено методичні рекомендації.

68.06.19.0547/0219U000631

Вивчити структурні особливості вовни та розробити способи покращення її технологічних і фізико-хімічних властивостей: Заключний звіт /Інститут біології тварин НААН України; Керівник Гавриляк Вікторія Василівна. – ДР 0116U001416. УДК 636./32/38:636.033:636.084.1.

43 с.

Визначено оптимальний спосіб екстракції кератинів, який забезпечує до 50 % їх відновлення з нативних волокон. Розроблено спосіб хімічної модифікації вовняних волокон з подальшою їх обробкою отриманою фібрилярною композицією, що сприяє покращенню їх фізико-хімічних параметрів.

68.06.19.0548/0219U000698

Науково обґрунтувати конструкційно-технологічні параметри обладнання для потокового внесення компонентів у кормосуміші в процесі роздавання кормів: Заключний звіт /Запорізький науково-дослідний центр з механізації тваринництва Національного наукового центру "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Ренсевич Євгеній Олександрович. – ДР 0116U003364. УДК 621.3.634.

157 с.

Об'єкт дослідження - технологічний процес роздавання кормів обладнанням для потокового внесення компонентів у кормосуміші. Мета роботи - підвищення ефективності технологічного процесу роздавання кормів шляхом створення обладнання для потокового внесення компонентів кормів в процесі їх роздавання та визначення його оптимальних конструкційно-технологічних параметрів. Розроблено конструкторську документацію, проведено експериментальні дослідження та визначено оптимальні конструкційно-технологічні параметри обладнання для потокового внесення компонентів кормів: довжина робочого органу -1104 мм, зовнішній діаметр - 100 мм, шаг гвинта - 100 мм, частота обертання - 60 об/хв, розмір вікон дозування - 200 мм x 40 мм та 555 мм x40 мм. Розроблено рекомендації з застосування обладнання для потокового внесення компонентів у кормосуміші. Орієнтовний річний економічний ефект - 13,3 тис. грн. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.41 Ветеринарія

68.06.19.0549/0218U008012

Вивчити особливості впливу акушерської патології на біотехнологію відтворення великої рогатої худоби: Заключний звіт /Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН України; Керівник Стравський Ярослав Степанович. – ДР 0116U000735. УДК 619:616:618.1.

52 с.

Об'єкт дослідження велика рогата худоба, акушерська патологія, біотехнологія відтворення, антиоксиданти. Мета завдання - розробка критеріїв ранньої діагностики і прогнозування акушерської патології та систему заходів щодо її профілактики і лікування. Методи дослідження: клінічні, біохімічні, статистичні Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що для ранньої діагностики субінволюції матки необхідно проводити визначення вмісту у лохіяx продуктів ПОЛ та активність антиоксидантних ферментів, запропоновано показники прогнозу акушерської патології корів і нову схему використання природних антиоксидантів у період сухостою і після отелу для профілактики акушерської патології у корів Результати досліджень. Активність

каталази у лохіяях корів за фізіологічного перебігу була вищою у порівнянні з коровами із субінволюцією матки, що можна використати як один із критеріїв ранньої діагностики акушерської патології. Показниками прогнозу акушерської патології корів у період сухостою є нестача в їх раціоні відносно норми енергетичного рівня 91,9 %, кормових одиниць 85,1 %, сухої речовини 89,8 %, обмінної енергії 91,9 %, перетравного протеїну 76,5 %, каротину 72,7 %, сирого жиру 95,2 %, клітковини 96,8 %, а також Кальцію 99,0 %, Фосфору 68,1 %, Феруму 94,5 %, Кобальту 65,5 %, Мангану 87,2 %, Купруму 53,6 %, Цинку 78,1%, Йоду 30,0 % створює підґрунтя до розвитку порушень в обміні речовин їх організму та призводить до розвитку в післяютельний період затримання посліду, субінволюції матки, та післяродового ендометриу. Схема профілактики акушерської патології корів передбачає згодовування тваринам у період сухостою вітамінно-мінеральної домішки "Біомікс" яка сприяє скороченню сервіс-періоду до 102,0+10,0 діб та використання на 1, 2 і 3-тю добу після отелення корів препарату "Фос-Бевіт" у дозі 0,3 мл на 10 кг маси тіла внутрішньом'язево, що сприяє скороченню тривалості сервіс-періоду на 75 діб та зняттю індекса осмінення на 0,4 одиниці порівняно з відповідними показниками корів контрольної групи. Можливі споживачі - агропідприємства з різних форм власності, приватні господарства

68.06.19.0550/0218U008013

Удосконалити систему моніторингу хвороб хутрових, м'ясоїдних і диких копитних тварин: Заключний звіт /Дослідна станція епізоотології Інституту ветеринарної медицини НААН України; Керівник Мандигра Микола Станіславович. – ДР 0116U000717. УДК 619:616.084-636.9.

81 с.

Проведено моніторинг захворювань хутрових звірів, м'ясоїдних та диких копитних тварин та санітарно-гігієнічну паспортизацію господарств. На основі даних обґрунтовано систему санітарно-гігієнічних заходів, спрямовану на попередження, зменшення рівня захворюваності та підвищення продуктивності тварин. У плані превентивної терапії апробовано розроблені лікарські засоби, а саме "Фітоспрей", "Мазь для ран" (дерматологічні захворювання), "Мазь Дібуталестін" (захворювання молочної залози), "Енерголіт" (хвороби пов'язані з порушенням обміну речовин), "Енродев-форте" (хвороби бактеріального походження).

68.06.19.0551/0218U008014

Удосконалити систему боротьби з інвазіями ставкових риб закритих водойм: Заключний звіт /Дослідна станція епізоотології Інституту ветеринарної медицини НААН України; Керівник Катюха Сергій Миколайович. – ДР 0116U000718. УДК 619:616.995.1:639.3.03.

46 с.

Об'єктом досліджень була ставова риба, епізоотологічні процеси за протозоозів, гельмінтозів, крустацеозів риб, протипаразитарні перпараты "повідон-йод", "риболік", "бровермектин-гранулят". Методи досліджень: епізоотологічні, паразитологічні, клінічні, статистичні. Метою досліджень було вивчення особливостей поширення інвазійних хвороб риб у промислових водоймах Рівненської і Волинської областей та запропонувати ефективні заходи лікування і профілактики з ними. В результаті виконаної роботи отримано нові дані з вивчення паразитофауни риб в умовах ставових господарств Рівненської та Волинської областей. Встановлено, що основними чинниками поширення паразитів риб є належні біотичні та абіотичні фактори. Доведено високу ефективність нових методів лікування про-

тозоозів, моногенозів за допомогою повідон-йоду, трематодозів, цестодозів, нематодозів - "риболіку", крустацеозів - "бровермектин-гранулят".

68.06.19.0552/0218U008016

Провести скринінг переносу збудника грипу серед домашніх тварин: Заключний звіт /Інститут ветеринарної медицини НААН; Керівник Ничик Сергій Анатолійович. – ДР 0118U003332. УДК 619:636.045:616.921.5.

32 с.

Об'єкт дослідження - вірус грипу А (Influenza A Virus). Мета роботи - провести скринінг переносу вірусу грипу типу А серед домашніх тварин (собак та котів) та оцінити ризики передачі збудника. Методи дослідження - серологічні (ELISA) та молекулярно-генетичні (дослідження біологічного матеріалу методом полімеразної ланцюгової реакції), статистичне дослідження і епідеміологічний аналіз. Проведено систематичний огляд захворювання на грип типу А серед домашніх собак та котів у світі. Протягом 2018 року для виявлення антитіл до вірусів грипу А було досліджено 634 проби сироватки крові від домашніх ссавців (собаки, коти). Одночасно, за наявності клінічних ознак респіраторного захворювання та за погодженням власників тварин, було відібрано 156 проб біологічного матеріалу (мазків із носа) для дослідження на наявність РНК вірусів грипу А методом qRT-PCR. Уперше представлені результати серологічного моніторингу вірусів грипу А серед домашніх м'ясоїдних, що живуть у Києві. У ході досліджень розроблено стандартні операційні процедури (СОП) для стандартизації методології та підвищення достовірності результатів.

68.06.19.0553/0218U008017

Мікробіологічний моніторинг антибіотикорезистентності збудників інфекційних хвороб у свиней: Заключний звіт /Національна академія аграрних наук; Керівник Тарасов Олександр Анатолійович. – ДР 0118U003333. УДК 615:33.015.8:616: 579.842.1. 45 с.

Проведено вивчення різноманітності та мінливості факторів антибіотикорезистентності збудників основних інфекційних захворювань свиней в Україні. Встановлено наявність плазмід rUC19 та rBR322 у резистентних штамів E. coli, виділених від свиней в господарствах різних регіонів України. Результати досліджень показали придатність географічних інформаційних систем для відображення даних клінічних та лабораторних досліджень щодо антимікробної резистентності збудників найбільш поширених інфекційних захворювань тварин Розроблено концепцію контролю поширення антибіотикорезистентних штамів збудників інфекційних хвороб тварин в Україні та Методичні рекомендації щодо визначення активності антимікробних сполук.

68.06.19.0554/0218U008018

Удосконалити комплексну систему діагностики та специфічної профілактики бактеріальних респіраторних хвороб свиней: Заключний звіт /Національна академія аграрних наук України; Керівник Айшпур Олена Євгенівна. – ДР 0116U000716. УДК 619:579.887.111.636.4.

87 с.

Доведено поширення та поліетіологічну структуру бактеріальних респіраторних хвороб свиней серед поголів'я свиней господарств України. За бактеріологічних досліджень із уражених легенів загинилих поросят ізольовано та вивчено 124 культури збудників бактеріальних інфекцій. Розроблено технологію виробництва формолвакцини проти актинобацілярної плевропневмонії свиней

"АКТИНОПЛЕВРОТОКСАЛ" та виготовлено експериментальний зразок препарату. Розроблено Методичні рекомендації з діагностики ензоотичної пневмонії свиней. Розроблено Методичні рекомендації Діагностика, профілактика та заходи боротьби із респіраторними хворобами свиней.

68.06.19.0555/0218U008019

Провести пошук заходів щодо викорінення класичної чуми свиней з території України: Заключний звіт /Національна академія аграрних наук України; Керівник Муштук Ірина Юрївна. – ДР 0118U003331. УДК 619:616.98-074:578.833.31.

35 с.

Проведено епізоотичний моніторинг впродовж 2012-2018 рр. спалахів КЧС у 243 країнах світу, що становить 12,3%. В основному, це країни Азії (15 країн), Центральної і Південної Америки (8), дещо менше Східної Європи (3) та Африки. Найбільш благополучними щодо КЧС є території Північної Америки та Європи (офіційно вільними від КЧС визнано 22 країни), Австралії. В Україні епізоотичної ситуації щодо КЧС є відносно стабільною, за останні 7 років виявлено лише один спалах КЧС серед диких свиней, однак існує високий ризик повторного виникнення епізоотії хвороби. Розроблено концепцію ерадикації класичної чуми свиней з території України.

68.06.19.0556/0219U000632

Вивчити біологічні та селекційно-генетичні особливості тварин вітчизняних порід і розробити методи їх удосконалення на основі біологічних підходів: Заклучний звіт /Інститут біології тварин НААН України; Керівник Федорович Єлизавета Іллівна. – ДР 0116U001403. УДК 636.2.034.237.21.082.018.

42 с.

Досліджено селекційно-генетичні та біологічні особливості тварин української чорно-рябої молочної породи. Встановлена їх генетична структура за поліморфними генетико-біохімічними системами крові. Розроблено метод прогнозування молочної продуктивності корів на основі біологічних тестів. Підготовлено методичні рекомендації "Біологічні передумови прогнозування молочної продуктивності корів".

68.06.19.0557/0219U000633

Дослідити особливості імунного потенціалу та антиоксидантного захисту корошових риб упродовж річного циклу вирощування:

Заклучний звіт /Інститут біології тварин НААН України; Керівник Віщур Олег Іванович. – ДР 0118U003591. УДК 639.3.04:537.56:57.02.

25 с.

Досліджено сезонну динаміку рівня продуктів перекисного окислення ліпідів, гематологічних показників, активності антиоксидантної системи захисту та імунної системи у корошових риб упродовж річного циклу вирощування, та встановлено найбільш критичні періоди їх функціонування.

68.43 Заготівля продукції сільського господарства

68.06.19.0558/0219U000339

Розробити теоретичні і методичні засади розвитку підприємництва та кооперації аграрної сфери економіки Закарпатської області в умовах Євроінтеграції: Заклучний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Газуда М.В. – ДР 0116U000553. УДК 631.15.

55 с.

Створення технопарку (підприємство з виробництва павловні) на території Березівського району "Велика Бакта" (150 га) сприятиме не тільки соціально-економічному розвитку області, а й поглибленню інтеграції економіки Закарпаття та України в цілому із європейським та світовим ринком.

68.85 Механізація й електрифікація сільського господарства

68.06.19.0559/0219U000329

Розробити основи формування сучасної техніко-технологічної бази агрогосподарств Закарпаття всіх форм власності з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов та обсягів виробництва: Заклучний звіт /Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція Національної академії аграрних наук України; Керівник Кормош Світлана Михайлівна. – ДР 0116U000539. УДК 631.3: 631,17.

30 с.

Створено базу даних про структуру та розміри посівних площ, вирощування основних сільськогосподарських культур за зонами Закарпаття. Сформовано сучасну техніко-технологічну базу особистих господарств населення Закарпаття.

68.06.19.0560/0219U000610

Обґрунтувати використання розподіленої системи контролю повітряного середовища тваринницьких приміщень: Заклучний звіт /Черкаська дослідна станція біоресурсів Національної академії аграрних наук України; Керівник Бойко Олександр Васильович. – ДР 0118U003249. УДК 63.005.56.

35 с.

Об'єкт досліджень: процес удосконалення технічних характеристик існуючих засобів вимірювання згідно вимог Державної системи промислових приладів і засобів автоматизації, для розробки вимірювальної системи з мультипараметричного аналізу, експрес-вимірювань або тривалого моніторингу в автоматизованому режимі низки показників мікроклімату приміщень. Мета досліджень - обґрунтувати використання автоматизованої системи моніторингу мікроклімату, на основі застосування нових мікропроцесорів і датчиків, для оптимізації роботи систем вентиляції, обігріву та охолодження тваринницьких приміщень за сезонами року. Методи дослідження - аналітичні, фізичні, математичні, біометричні. За звітний період отримано аналітичні дані щодо технічних характеристик існуючих засобів вимірювання та вимог Державної системи промислових приладів і засобів автоматизації. За результатами аналізу низки приладів, існуючих на ринку України, для оцінки параметрів мікроклімату тваринницьких приміщень встановлено, що вони наразі є переважно вузькоспеціалізованими, складними в обслуговуванні, відносно дорогими, технологічно застарілими, недостатньо точними, тобто не відповідають сучасним вимогам вимірювальної техніки. За результатами НДР розроблено пакет конструкторської документації, технічний паспорт, технічні умови та виготовлено і апробовано експериментальний зразок вимірювальної системи АПСЕ-1. Подано заявку на винахід № а2017 12586 "Аналізатор повітряного середовища електронний". Робота передається за кордон за догвірною ціною.

68.06.19.0561/0219U000695

Науково обґрунтувати технологічні процеси і технічні засоби формування комбінованої підстилки для покриття стійл корів з урахуванням їх фізіологічних особливостей:

Заключний звіт /Запорізький науково-дослідний центр з механізації тваринництва Національного наукового центру "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Парієв Андрій Олександрович. – ДР 0116U003362. УДК 636.2:633.58.

124 с.

Мета досліджень - підвищення ефективності технологічного процесу шляхом створення технічного засобу формування комбінованої підстилки для покриття стійл корів з урахуванням їх фізіологічних особливостей. Об'єкт досліджень - технологічний процес та технічний засіб формування комбінованої підстилки відповідно до технологічних пропозицій і вимог. Розроблено та виготовлено експериментальний зразок обладнання для технологічного процесу внесення солом'яної підстилки на фермах великої рогатої худоби на базі кормороздавача КТУ-10 А. Проведено апробацію експериментального зразка на молочній фермі на 356 дійних корів з безприв'язно - боксовою технологією утримання тварин (ТОВ "40 років Агро" Запорізької обл.). Встановлено необхідні технологічні параметри: ширина полоси розкиду від 1,5 м до 6 м, продуктивність обладнання від 0,3 кг до 9 кг/бокс, час внесення солом'яної підстилки на ряд в 74 бокси - 5 хв. Розроблено рекомендації по формуванню комбінованої підстилки для стійл корів з використанням обладнання для технологічного процесу формування підстилки. Робота розповсюджується за договірною ціною.

68.06.19.0562/0219U000699

Науково обґрунтувати конструкційно-технологічні параметри обладнання для потокового внесення компонентів у кормосуміші в процесі роздавання кормів: Заклучний звіт /Запорізький науково-дослідний центр з механізації тваринництва Національного наукового центру "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"; Керівник Дробішев Олег Олександрович. – ДР 0116U003365. УДК 636.363:66-913.

157 с.

Об'єкт дослідження - технологічний процес роздавання кормів обладнанням для потокового внесення компонентів у кормосуміші. Мета роботи - підвищення ефективності технологічного процесу роздавання кормів шляхом створення обладнання для потокового внесення компонентів кормів в процесі їх роздавання та визначення його оптимальних конструкційно-технологічних параметрів. Розроблено конструкторську документацію, проведено експериментальні дослідження та визначено оптимальні конструкційно-технологічні параметри обладнання для потокового внесення компонентів кормів: довжина робочого органу - 1104 мм, зовнішній діаметр - 100 мм, шаг гвинта - 100 мм, частота обертання - 60 об/хв, розмір вікон дозування - 200 мм x 40 мм та 555 мм x 40 мм. Розроблено рекомендації з застосування обладнання для потокового внесення компонентів у кормосуміші. Орієнтовний річний економічний ефект - 13,3 тис. грн. Робота розповсюджується за договірною ціною.

69 РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО

69.01 Загальні питання рибного господарства

69.06.19.0563/0219U000238

Оцінити стан водних біоресурсів у дніпровських водосховищах і Дніпровсько-Бузькій гирловій системі для визначення можливих лімітів і прогнозів вилучення та розробити оптимальні режими їх рибогосподарської експлуатації: Заклучний звіт /Інститут рибного господарства НААН; Керівник Бузевич Ігор Юрійович. – ДР 0118U004399. УДК 597(282.247.32):639.2.052.2.

78 с.

Оцінений сучасний стан іхтіофауни основних рибогосподарських внутрішніх водних об'єктів. Проаналізовані стан та динаміка структури популяцій основних промислових видів. Встановлені найбільш значущі показники, які характеризують іхтіофауну, як сировинну базу промислу. Визначені та проаналізовані основні фактори, які впливають на показники промислового вилову. Проведені розрахунки запасів та допустимих обсягів вилучення у 2019 р. Встановлена оптимальна величина інтенсивності промислу для забезпечення невиснажливої експлуатації водосховищ України. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70 ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО

70.17 Водогосподарське будівництво. Гідротехнічні і гидромеліоративні споруди

70.06.19.0564/0218U007844

Розробка сучасних способів конверсії біомаси для одержання рідких біопалив та мікрокристалічної целюлози: Заклучний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Кашковський Володимир Іллєч. – ДР 0118U006170. УДК 542.97:547.9:661.7:66.083.

83 с.

Показана можливість залучення місцевої сировини для одержання мікрокристалічної целюлози та етилових естерів жирних кислот. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.06.19.0565/0218U007992

Безвідходна переробка органовмісних відходів - еволюційний крок на шляху до вирішення проблеми поводження з відходами. Залучення фосфорного потенціалу осадів станцій аерації, як альтернативи традиційним фосфорним добривам: Заклучний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Кашковський Володимир Іллєч. – ДР 0118U006169. УДК 628.381.1:628.387.

70 с.

Із залученням осадів станцій аерації, золівих залишків рослинних відходів, гумінового компоненту і ліофільного "рослинного" кремнію створено агрохімічно ефективне комплексне добриво пролонгованої дії. Показано збільшення урожайності кукурудзи на 5,1 т/га за повної відсутності токсичних елементів в зерні. Використання таких добрив характеризується комплексною дією на ґрунтові процеси та біопродуктивність ґрунту, що має забезпечити збереження органічної складової ґрунту, позитивно вплинути на ґрунтовий енергопотенціал та суттєво підвищити продуктивність зернових культур. Робота розповсюджується за договірною ціною.

70.06.19.0566/0218U007993

Безвідходна переробка органовмісних відходів - еволюційний крок на шляху до вирішення проблеми поводження з відходами: Заклучний звіт /Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії ім. В.П. Кухаря НАН України; Керівник Кашковський Володимир Іллєч. – ДР 0118U004264. УДК 628.33.57.

66 с.

Відпрацьовано алгоритм одержання із золівих залишків різних за природою органовмісних відходів високочистих оксидних систем (кремнію, алюмінію, заліза, титану) або концентратів для їх подальшої переробки. Обробкою золівих залишків осадів Бортницької станції аерації мінеральними кислотами одержано низку препаратів з коагулюючими

властивостями та протестовано їхню активність при зневодненні надлишкових мулів. Робота розповсюджується за договірною ціною.

71 ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКУРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

71.01 Загальні питання внутрішньої торгівлі

71.06.19.0567/0519U001099

Мельник Ірина Миколаївна. Теоретико-методологічні та прикладні аспекти соціально-економічної модернізації сфери товарного обігу: Дис... д.е.н. /Львівський торговельно-економічний університет. – Захищена 21.05.2019.

УДК УДК 339.142 (477).

450 с.: 33 табл., 35 іл. – Бібліогр.: 212 назви.

Об'єкт: процес розвитку сфери товарного обігу. Мета: обґрунтування теоретико-методологічних засад та прикладних аспектів соціально-економічної модернізації сфери товарного обігу. Методи: логічного узагальнення, групування, аналізу і синтезу статистичного аналізу і розрахунку, теоретичного узагальнення, стратегічного менеджменту, системного підходу. Запропоновано: визначено методологічні засади розробки державної концепції соціально-економічної модернізації сфери товарного обігу; розроблено концептуально-стратегічний підхід до забезпечення модернізації сфери товарного обігу; обґрунтовано синергійні ефекти соціальної та економічної компонент модернізації сфери товарного обігу та розроблено методико-прикладний підхід до реалізації державної політики соціалізації цієї сфери з визначеною генеральною метою; концептуальний зміст поняття "сфера товарного обігу". Сфера використання: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

71.06.19.0568/0218U007937

Розробка методів побудови та моделювання інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень з ситуаційною обізнаністю: Заключний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Буров Євген Вікторович. – ДР 0116U006720. УДК 658.6.002;621.397.13;002.53:004.89.

110 с.

В результаті виконання роботи розроблено моделі, методи та засоби ідентифікації проблемних ситуацій на базі онтологій з використанням механізмів логічного виведення. Запропоновано математичний апарат алгебри систем, розроблено відображення алгебраїчної моделі подання знань у моделі дескриптивної логіки та інтерпретованих систем. Розроблено онтологію галузі тестування програмного забезпечення. Розроблено програмний комплекс для аналізу та моделювання проблемних ситуацій для систем підтримки прийняття рішень для галузі тестування програмного забезпечення який дає змогу вчасно виявити та попередити тестувальника про ситуації процесу тестування. За результатами роботи захищено кандидатську дисертацію.

71.06.19.0569/0219U000507

Розробка логіко-алгоритмічних методів дослідження формальних моделей природних мов: Заключний звіт /Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Керівник Крак Юрій Васильович. – ДР 0116U004780. УДК 004.9.

131 с.

Розроблено ефективні математичні моделі подання семантичних і синтаксичних структур природної мови, побудовані алгоритми обробки текстів на основі розроблених моделей, побудовано автоматизований переклад з флексивних

мов на жестові мови, розроблено спеціальні логічні відношення виведення для врахування особливостей знань.

73 ТРАНСПОРТ

73.31 Автомобільний транспорт

73.06.19.0570/0218U007942

Виконати аналіз та розробити альбом типових конструкцій дорожнього одягу з шарами підсилення: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Онищенко А. М. – ДР 0117U001966. УДК 625.7.

309 с.

Проаналізовано світовий, європейський та вітчизняний досвід влаштування шарів підсилення, а також шарів зносу, існуючих конструкцій нежорсткого дорожнього одягу. Виконано аналіз нормативно-технічних документів та технічної літератури щодо проектування дорожнього одягу та технологій їх влаштування. Розроблено альбом типових конструкцій дорожнього одягу з шарами підсилення (в т.ч. зносу), які проектується та влаштовуються при реконструкції, капітальному та поточному ремонті автомобільних доріг загального користування.

73.06.19.0571/0218U007943

Провести дослідження та розробити методи розрахунку асфальтобетонного покриття на колієстійкість на залізобетонних мостах та на тріщиностійкість від дії транспорту на мостах з ортотропною плитою: Заключний звіт /Національний транспортний університет; Керівник Онищенко А. М. – ДР 0117U001965. УДК 625.7.

290 с.

Проведено аналіз існуючих методів розрахунку на колієстійкість асфальтобетонного покриття на залізобетонних мостах та розрахунку тріщиностійкості асфальтобетонного покриття на автодорожніх мостах з ортотропною плитою від дії транспортних засобів. Проведено натурні дослідження дефектів асфальтобетонного покриття на металевих та залізобетонних мостах, що виникли під впливом транспортних засобів. Виконано лабораторні випробування матеріалів конструкцій покриття мостового полотна та аналіз їх результатів. Встановлено методологію розрахунку асфальтобетонного покриття на тріщиностійкість від дії транспорту. Розроблено принцип проектування зернового складу асфальтобетону підвищеної довговічності з оптимізацією за показником розрахункового строку служби асфальтобетонного покриття на автодорожніх мостах.

73.34 Водний транспорт

73.06.19.0572/0219U000267

Створення високоточних інтелектуальних систем управління рухом морських суден військового та цивільного призначення: Заключний звіт /Херсонська державна морська академія; Керівник Бень Андрій Павлович. – ДР 0117U002176. УДК 656.61.

199 с.

У роботі виконано аналіз сучасного стану проблеми аварійності світового флоту, та визначено, що основним фактором аварійності є так званий "людський фактор". Досліджено теоретичні підходи до створення інтелектуальних високоточних систем управління рухом морських суден військового та цивільного призначення, що враховують особливості процесу високоточного маневрування судна і його динамічного позиціонування. Розроблено математичні моделі з

управління судном при розходженні, високоточному маневруванні, та динамічному позиціонуванні. Досліджено явище людського чинника в ергатичній системі "судноводій - засоби управління судном".

75 ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ДОМОВЕДЕННЯ. ПОВУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

75.31 Комунальне господарство

75.06.19.0573/0218U007919

Дослідження електромагнітних процесів під час комутації дугових сталетопних печей:

Заклучний звіт /Національний університет "Львівська політехніка"; Керівник Гапанович Володимир Георгійович. – ДР 0114U005461. УДК 644.3; 628.9; 621.316.1.

62 с.

Покращено техніко-економічні показники технологічного процесу топлення сталі в дугових сталетопних пічках за рахунок запропонованих способів обмеження величини струмів намагнічення під час увімкнення ненавантажених пічних агрегатів дугових сталетопних печей. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76 МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

76.01 Загальні питання медицини й охорони здоров'я

76.06.19.0574/0218U007832

Механізми регуляції внутрішньоклітинної концентрації кальцію в культурі нервових клітин:

Заклучний звіт /Інститут фізіології ім. О. О. Богомольця НАН України; Керівник Веселовський Микола Сергійович. – ДР 0113U003832. УДК 612.81, 612.822, 577.35.

31 с.

На культивованих нейронах гіпокампа проаналізовано основні параметри кальцієвих сигналів, зміни кальцієвого гомеостазу при ексайтотоксичному пошкодженні та проведено імуноцитохімічне фарбування з метою отримання даних про наявність кальційзв'язуючого білка. Виявлено наявність двох груп нейронів за характером динаміки кальцієвого сигналу. Визначено певну специфічність ексайтотоксичного впливу на механізми кальцієвого гомеостазу в нейронах гіпокампу. В імуноцитохімічних дослідженнях було показано наявність парвальбумін-імунореактивних нейронів.

76.06.19.0575/0218U007853

Розробити пропозиції з оптимізації системи медико-соціальної реабілітації інвалідів-учасників антитерористичної операції:

Заклучний звіт /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Керівник Беляєва Наталя Миколаївна. – ДР 0116U001419. УДК 616-082:355.11-036.86(477).

403 с.

Об'єкт дослідження: медико-експертна, експертно-реабілітаційна документація, інформаційна база даних обласних центрів та бюро МСЕК учасників АТО з інвалідністю, історії хвороби, анкети, нормативно-законодавчі документи. Мета роботи: на основі комплексних соціально-гігієнічних, клініко-психолого-психіатричних досліджень розробити пропозиції з оптимізації медико-соціальної реабілітації осіб з інвалідністю - учасників антитерористичної операції (АТО). Методи досліджень: статистичний, соціально-гігієнічний, експертно-реабілітаційний, монографічний, клінічний. Вперше визначений контингент учасників АТО з інвалідністю, розраховані показники їх потреб в

заходах медико-соціальної реабілітації в залежності від виду патології, віку, важкості інвалідності, адміністративної території. Проаналізовано якість формування індивідуальних програм реабілітації, ефективність реабілітації в областях, реабілітаційний маршрут, реабілітаційний потенціал, особливості психоемоційного стану військовослужбовців та його вплив на обмеження їх життєдіяльності та адаптацію в суспільство. Проведено дослідження законодавчо-нормативних документів, спрямованих на соціальну допомогу та захист постраждалих. Розроблені пропозиції з удосконалення медико-соціальної реабілітації військовослужбовців з інвалідністю.

76.06.19.0576/0218U007977

Порівняльний аналіз даних вимірювань забруднення атмосферного повітря в м. Києві:

Заклучний звіт /Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О.М.Марзеева Національної Академії медичних наук України"; Керівник Турос Олена Ігорівна. – ДР 0118U007359. УДК 614.71:006.32.

6 с.

Оцінка стану забруднення атмосферного повітря пріоритетними забруднюючими речовинами. Визначення концентрацій PM10 та PM2.5 в атмосферному повітрі з використанням приладів з різним принципом дії та порівняння отриманих результатів. Сучасний рівень виконання робіт ґрунтується на застосуванні широкого спектру методів досліджень: інформаційно-аналітичних, статистичних та визначенні забруднюючих речовин з використанням відповідних приладів: вимірювача запиленості повітря Con.Tec Personal Dust Monitor PM10-PM2.5-PM-1, пересувної медико-екологічної лабораторії з хіміко-аналітичним комплексом "HORIBA", стаціонарний спостережний пункт моніторингу PM10 та PM2.5, обладнаний газоаналізаторами APMA-371 ("HORIBA") та приладу SDL607 Air Quality Monitor.

76.06.19.0577/0219U000703

Розробка інформаційних технологій дослідження енергетичного гомеостазу людини при адаптації до фізичного навантаження і екстремальних впливів середовища:

Заклучний звіт /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Лябах Катерина Георгіївна. – ДР 0115U003061. УДК 612.007.57.05.

144 с.

Розроблено інтелектуальні інформаційні технології дослідження енергетичного гомеостазу людини при адаптації до фізичного навантаження та екстремальних впливів середовища. Інформаційні технології дозволяють прогнозувати функціональний стан і запобігати ризик здоров'я людини в різних умовах: жара та холод, підвищена вологість, охолодження у водному середовищі, інтенсивне фізичне навантаження, професійна діяльність у захисному спорядженні, вплив електромагнітних полів. Розроблено концепції регулювання енергетичного гомеостазу людини для дослідження процесів адаптації на рівні організму людини та клітини в різноманітних умовах середовища. Проведено дослідження адаптації клітини до гіпоксії за умов спокою та навантаження, проведено аналіз кисневого постачання тканини та ролі кисню в енергозабезпеченні. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.03 Медико-біологічні дисципліни

76.06.19.0578/0519U001090

Яременко Лілія Михайлівна. Зміни у корі

півкуль великого мозку за умов моделювання ішемії та імунокорекції (імуногістохімічне дослідження): Дис... д.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 16.05.2019.

УДК 616.831.1:616.831-005.4:57.084:[616.017.1:57.04].

335 с.: 21 табл., 114 іл. – Бібліогр.: 468 назв.

За умов порушення кровопостачання головного мозку, в сенсомоторній корі, показано комплекс змін експресії імуногістохімічних маркерів, які відображають функціональний стан нейронів та стан їх цитоскелету, а також маркерів, що характеризують стан нейроглії. Вперше проведено кількісну оцінку змін експресії зазначених маркерів, оцінені їх динаміка після транзиторної ішемічної атаки, у тому числі у віддалені строки після порушення кровопостачання головного мозку. Показано, що дифузні зміни, викликані ішемічним ушкодженням в сенсомоторній корі трансформуються у повільно прогресуючий нейродегенеративний процес з ознаками нейрозапалення та розвитком астроцитозу. Показано, що одностороннє ішемічне ураження лівої півкулі супроводжується системними реакціями нейроглії, які розповсюджуються і на контрлатеральну півкулю. Показано, що попередня сенсibiliзація мозковим антигеном потенціює зміни експресії імуногістохімічних маркерів, що викликає ішемія, а також модифікує їх динаміку. Імунокорекція змін в сенсомоторній корі за умов ішемії та за умов комплексного імуно-ішемічного ураження в експерименті за оцінкою експресії імуногістохімічних маркерів призводить до зменшення як виразності альтеративних явищ, так і до відносної активізації компенсаторно-відновлювальних процесів у сенсомоторній корі.

76.06.19.0579/0419U001257

Андрюшкова Наталя Григорівна. Значення ентеровірної інфекції у розвитку гострого порушення мозкового кровообігу: Дис... к.мед.н. /ДУ "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМН України". – Захищена 23.04.2019.

УДК 616.831-005-036.11-092:616-022.7:578.835.1.

161 с.: 17 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 289 назв.

Дисертація присвячена вивченню ролі ентеровірної інфекції у розвитку гострого порушення мозкового кровообігу (ГПМК). В результаті проведених експериментальних досліджень вперше було доведено, що з сироваток крові хворих з ГПМК геноми ентеровірусів виділялись достовірно частіше, ніж у пацієнтів групи порівняння (23,6+5,9% та 2,9+2,8% відповідно, $p < 0,05$). З сироваток крові хворих з ГПМК виділено та ідентифіковано штами ентеровірусів: Коксакі В (серотипи 2, 3, 4), віруси ЕСНО (серотипи 6, 9, 27 (два штами), 29); три неідентифікованих штами. Встановлено, що досліджені ізоляти ентеровірусів характеризуються певними генетичними маркерами, які можуть розглядатись як допоміжні при вивченні ролі ентеровірусів у розвитку ГПМК. Виявлено присутність специфічних Ig M та Ig G до ентеровірусів у сироватках крові хворих основної групи. На підставі вірусологічного, молекулярно-генетичного, серологічного методів досліджень показано, що лабораторні маркери ентеровірної інфекції були у 26 хворих (36,1%) з 72 хворих з ГПМК. Сформульовано припущення про персистуючий характер ентеровірної інфекції у хворих з ГПМК. Визначено можливу тригерну роль гострої та персистуючої ентеровірної інфекції у розвитку ГПМК. За результатами роботи науково обґрунтовано необхідність поєднання класичного вірусологічного, молекулярно-генетичного і серологічного методів дослідження для виявлення ентеровірної інфекції у хворих з ГПМК.

76.06.19.0580/0419U001272

Бузиновський Артур Борисович. Інформаційне забезпечення підтримки прийняття рішення на етапах хірургічного лікування пацієнтів з хронічним мисковим больовим синдромом: Дис... к.мед.н. /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України. – Захищена 15.05.2019.

УДК 61:621.397.13.398.

272 с.: 34 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 247 назв.

Роботу присвячено розробленню та реалізації інформаційного забезпечення лікувально-діагностичного процесу пацієнток із захворюваннями органів малого таза і нижніх відділів черевної порожнини в умовах спеціалізованого медичного закладу. Розроблено комплекс критеріїв та побудовано схеми алгоритмів роботи модуля системи підтримки прийняття рішень хірурга (СППРХ) під час надання медичної допомоги жінкам з мисковим больовим синдромом. Розроблене інформаційне забезпечення процесу підтримки прийняття рішень, яке включає розрахунок периопераційних ризиків в комплексі з розробленим критерієм тяжкості патологічного процесу, дає змогу ефективно прогнозувати стан пацієнтів на етапах надання хірургічної допомоги. Реалізовано модуль підтримки прийняття рішень хірурга та інтегровано у інформаційну систему Одеської обласної клінічної лікарні. Впровадження розробленого модуля СППРХ зумовило підвищення чутливості та специфічності лапароскопічної діагностики захворювань малої миски та органів нижнього відділу черевної порожнини у жінок до 92,7% та 96,1% відповідно. Крім того, скорочувався період перебування в стаціонарі на 25,0% ($P < 0,05$), а також період непрацездатності на 27,6% ($P < 0,05$) після втручань на органах малої миски. Ключові слова: модуль підтримки прийняття рішень хірургом, види прийняття рішень хірургом, лапароскопічна хірургія, мисковий біль, периопераційні ризики, критерій тяжкості стану пацієнта, модель лікувально-діагностичного процесу.

76.06.19.0581/0419U001280

Гуменюк Алла Володимирівна. Морфологічні зміни гіпокампу при реактивації вірусу простого герпесу 1 типу на тлі експериментального геморагічного інсульту та фармакокорекції: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 16.05.2019.

УДК 611.813.14..616.831-005.1-085..612.08.

193 с.: 8 табл., 71 іл. – Бібліогр.: 208 назв.

У дисертаційній роботі представлені результати морфологічних досліджень змін гіпокампу при реактивації вірусу простого герпесу 1 типу на тлі експериментального геморагічного інсульту та дана оцінка ефективності противірусної фармакокорекції. Встановлено, що гостре порушення мозкового кровообігу є чинником реактивації латентної герпесвірусної інфекції і прогресування нейродистрофічного процесу. Застосування противірусних засобів після моделювання інсульту у інфікованих тварин пригнічує реактивацію ВПГ-1, за титром цитопатичної дії у культурі клітин Vero, та нейродистрофічні зміни у гіпокампі, що підтверджено методом світлової мікроскопії та морфометричним аналізом. На основі результатів імуногістохімічного дослідження та морфометричної оцінки виявлено розвиток астроцитарного гліозу, який при комбінованій патології суттєво зріс. Показано пригнічення реактивного астрогліозу при застосуванні ацикловіру, альтабору і неофлазиду. Зроблено заключення про можливість використання рівня GFAP як показника ступеня пошкодження мозку при нейроінфекції та для оцінки ефективності застосування противірусної фармакокорекції. За результатами електронномікроскопічних досліджень пока-

зано неспецифічні ультраструктурні зміни пірамідних нейронів, їх відростків, ендотелію судин при герпетичній інфекції, геморагічному інсульті та комбінованій патології. Встановлено пригнічення розвитку дистрофічних змін ендотелію при фармакологічній корекції герпетичної інфекції ацикловіром і альтабором.

76.06.19.0582/0419U001288

Мусієнко Андрій Миколайович. Патогенетичні особливості розвитку адреналіновомо-кальцієвого ураження міокарда та його корекція кверцетином: Дис... к.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 20.05.2019.

УДК 616.127-091.8-099:[546.41 + 577.175.5]-085.356:547.972.35-092.9.

202 с.: 20 табл., 23 іл. – Бібліогр.: 325 назв.

Дисертація присвячена вирішенню наукового завдання, що стосується з'ясування механізмів розвитку адреналіновомо-кальцієвого пошкодження серця у щурів-самців та ефективності застосування кверцетину в корекції виявлених порушень. Під впливом підвищених доз адреналіну та кальцію запускається каскад функціональних нейрорегуляторних та метаболічних процесів у міокарді. Зміни регуляції спричинюють порушення біоелектричних явищ у серці, розвиток гіпоксії та ішемії. Зростає окисна модифікація протеїнів, пероксидація ліпідів, рівень нітрит-аніону та циркулюючих імунних комплексів. Активність антиоксидантної системи збільшується, але переважання продуктів ліпідної пероксидації над антиоксидантами свідчить про оксидативний стрес і його важливу роль в патогенезі кардіоміопатії. Суттєвим патогенетичним чинником є розвиток запалення. Такі порушення підтверджуються морфологічними змінами. Кверцетин покращує регуляторні процеси, електрофізіологічні властивості серця, спричинює мембраностабілізуючий та коригуючий вплив на показники ліпопероксидації, окисної модифікації протеїнів, нітрит-аніону, активність антиоксидантної системи, має модулюючий вплив на протизапальні цитокіни. Він значно знижує розлади мікроциркуляції, розвиток некротичного процесу, лімфогістіоцитарної інфільтрації, запального процесу, ступінь контрактурних змін, склерозування.

76.06.19.0583/0419U001290

Туркевич Марта Олександрівна. Ефективність колагеногенезу шкіри при введенні імплантатів різної природи (експериментально-патоморфологічне дослідження): Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 24.04.2019.

УДК 611.77-018.2:547.962]:[616-089.843:615.46].

215 с.: 14 табл., 90 іл. – Бібліогр.: 144 назви.

Дослідження шкіри в нормі та при введенні імплантатів різної структури та хімічного складу проводилось із використанням загальногістологічних, гістохімічних, імуногістохімічних та морфометричних методів. Показано позитивний вплив при введенні імплантатів на морфофункціональні особливості шкіри. При дослідженні морфологічних змін в періімплантній зоні виявлено, що у всіх групах піддослідних щурів на різних хронологічних етапах утворюється колаген з різним терміном біодеградації та у різних кількостях. При дослідженні колагеногенезу в періімплантній зоні виявлено, що у всіх групах піддослідних щурів на 14-й день дослідження визначалась велика кількість активних фібробластів. Починаючи з 30-го дня відбувалось формування грубих колагенових пучків, кількість яких залишалась стабільно

високою протягом 90, 180 та 365 днів, а вже станом на 540-й день визначались сформовані стратифіковані пучки в

меншій кількості, ніж на попередніх етапах (нитка LLT), що свідчило про різні терміни біодеградації колагену I та III типів. Встановлено, що в залежності від типу імплантаційної нитки (її хімічний склад та структура) колагеногенез стимулюється неоднаково. На інтенсивність колагеноутворення в значній мірі впливає ступінь травматизації тканин, пов'язаний з рельєфністю та формою нитки, а також наявність у їх складі полімолочної кислоти. Саме тому найбільш ефективний колагеногенез спостерігався при використанні косметичних ниток, що мали форму пружинки або ниток з насічками у поєднанні з полімолочною кислотою (EV, LLS, NS). Особливої уваги заслуговує перманентна поліпропіленова нитка-пружинка AS, що хоч і не має в своєму складі полімолочної кислоти, але за рахунок своєї структури стимулює інтенсивний колагеногенез. Станом на 540-й день експерименту жодна із резорбуючих ниток не деградувала повністю, що вкладається в рамки інформації, наданої виробником про час розпаду не менше 365 днів, та доцільність використання даних косметичних ниток в естетичній дерматології з метою тривалої ліфтингової корекції шкіри. При постановці імуногістохімічних реакцій виявлено, що якісний складу колагену у більшості груп (LLS, LLT, NS, AS) піддослідних включав I та III типи, однак у різному відсотковому співвідношенні. Найбільш інтенсивний колагеногенез спостерігався при застосуванні нитки EV, при імплантації якої утворився виключно колаген I типу, що свідчить про його довготривалий ефект стимуляції та тривалий час біодеградації; колаген III типу - відсутній. Імплантаційна нитка NS виявилась менш ефективною, щодо стимуляції вироблення колагену I типу. Колагенізація в ділянці дослідження нитки LLS спостерігалась у всіх тварин впродовж усього періоду. Інтенсивність її коливалась від максимального показника на 30 день до мінімального на 540-й день. Морфометричний аналіз критеріїв ефективності колагеногенезу виявив, що за показниками товщини колагенової муфти, щільності її шарів та щільності колагену I типу в тканинах наближених до муфти, найвищі значення спостерігаються при застосуванні серії LLS, на другому місці за сукупністю трьох показників знаходяться матеріали серії NS та EV.

76.09 Медичні матеріали, засоби і вироби

76.06.19.0584/0219U000702

Моделі та методи обробки медичної інформації у різнорівневих структурах охорони здоров'я: Заключний звіт /Міжнародний науковонавчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Коваленко Олександр Сергійович. – ДР 0116U003122. УДК 62.52.61.002.61.207.

320 с.

Розроблено концепцію побудови архітектури інформаційних систем цифрової медицини на основі теорії функціональних систем, використовуючи принцип відповідності актуальної функції ІС та її структури очікуваному результату. Сформовано специфікації платформи мобільного застосунку для передачі, оброблення та зберігання цифрових медичних даних (на базі Android) для її використання за умов діяльності закладів охорони здоров'я різного рівня. Гармонізовано 5-ть міжнародних стандартів як основи методичного забезпечення побудови ІС цифрової медицини для забезпечення функцій обміну біометричними даними між комп'ютерними застосунками. Розроблено метод комплексного оцінювання функціонального стану дітей, який об'єднує побудову та аналіз прогностичних і класифікаційних моделей взаємозв'язку комплексних показників оцінювання регуляції серцевої діяльності, комплексного оцінювання міокарду та його резервів з показниками ЕКГ. Розроблено модель класифікації стану зорової системи операторів, використання якої дозволяє класифікувати стан та прогнозувати

зміни стану зорової системи внаслідок зорового навантаження у операторів. Розроблено модель процесу надання медичної допомоги хворим з мисковим больовим синдромом з використанням дерева рішень, що дозволяє визначати фактори, які підлягають корекції з метою досягнення кращої клінічної ефективності.

76.13 Медична техніка

76.06.19.0585/0219U000307

Вивчення можливостей удосконалення технічного забезпечення поліцейських під час виконання ними службових обов'язків у сфері безпеки дорожнього руху: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Кучинський Юрій Дмитрович. – ДР 0117U001062. УДК 615.071; 615.074.

204 с.

За результатами проведеної науково-дослідної роботи, в ході вивчення можливостей удосконалення технічного забезпечення поліцейських під час виконання ними службових обов'язків у сфері безпеки дорожнього руху, підготовлено відповідні науково-технічні обґрунтування, висновки, узагальнення та рекомендації технічного та правового спрямування, практичне впровадження яких сприятиме підвищенню рівня безпеки дорожнього руху. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.06.19.0586/0219U000405

Алмазний детектор-дозиметр для променевої терапії та хірургії. Розділ 1. "Розробка алмазних пластин з контактними покриттями для медичного детектора-дозиметра": Заключний звіт /Інститут надтвердих матеріалів ім. В.М. Бакуля НАН України; Керівник Лисенко Олег Григорович. – ДР 0118U002301. УДК 621.921.34:539.1.074:615.47:617-7.

44 с.

Методом температурного градієнту в умовах високих тисків - високих температур вирошені дослідні зразки алмазних монокристалів та досліджені їх спектри ІЧ поглинання. Відібрані зразки монокристалів алмазу, концентрація азоту в яких не перевищує 50 ррм. Виконано шліфування відібраних монокристалів та отримані зразки алмазних пластин діаметром 3-5 мм та товщиною 0,5-0,8 мм. Методом магнетронного розпилення на алмазні пластини нанесені контактні покриття діаметром 2 мм, що складаються з адгезійного шару титану, електропровідного шару міді та захисного шару срібла та досліджено їх електрофізичні властивості. Відібрані зразки алмазних пластин з контактними покриттями, що мають найменшу концентрацію електропровідних домішок та придатні для використання в медичних детекторах-дозиметрах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.29 Клінічна медицина

76.06.19.0587/0519U001081

Жердьова Надія Миколаївна. Когнітивні розлади у хворих на цукровий діабет: фактори ризику, механізми розвитку, клінічні прояви, методи корекції: Дис... д.мед.н. /Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України. – Захищена 13.05.2019.

УДК 616.379-008.64-06:616.89-008.45/.46]-092-036.1-085.252.349:615.217.34.

345 с.: 91 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 405 назв.

У дисертаційній роботі на підставі отриманих результатів представлено нове розв'язання науково-практичної задачі щодо оптимізації профілактики та діагностики проявів когнітивної дисфункції та підвищення ефективності лікування цієї групи хворих з урахуванням встановлених негативних патогенетичних чинників впливу на когнітивні функції, структурні зміни головного мозку та стан мозкової перфузії. Визначено найбільш надійну групу тестів для характеристики когнітивних порушень, стану мозкового кровообігу та структурних змін головного мозку.

76.06.19.0588/0519U001092

П'ятночка Володимир Іванович. Прогнозування та попередження ускладнень при хірургічному лікуванні хворих з первинними та післяопераційними вентральними грижами в умовах коморбідності: Дис... д.мед.н. /ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України". – Захищена 20.05.2019.

УДК 617.55-007.43-036.87-089.168.1-06-037-084.

486 с.: 79 табл., 95 іл. – Бібліогр.: 445 назв.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення проблеми покращення результатів хірургічного лікування хворих з первинними та післяопераційними вентральними грижами в умовах коморбідності. Показано, що незадовільні результати хірургічного лікування вентральних гриж пов'язані з рядом недоліків (вибір неадекватного способу герніопластики до певної клінічної ситуації, неповноцінна ревізія м'язово-апоневротичного шару передньої стінки живота, особливо у пацієнтів з післяопераційними вентральними грижами, супутнім синдромом недиференційованої дисплазії сполучної тканини та ожирінням, наявність прихованих дефектів і слабких місць, неправильний вибір типу сітчастого імпланту («легка» чи «важка» поліпропіленова сітка) та його розмірів, вибір невідповідного виду шовного матеріалу), а також високою травматичністю операційного втручання. Експериментально (морфологічно, морфометрично, ультраструктурно) підтверджено переваги імплантації «легкої» поліпропіленової сітки в комбінації з PRF-мембраною за рахунок найменшої тривалості та вираженості ексудативної фази запалення в ділянці імплантації, що, в свою чергу, значно зменшує кількість місцевих ранових ускладнень. Все це дозволило клінічно апробувати використання комбінації «легких» поліпропіленових сіток з PRF-мембраною в лікуванні хворих з первинними та післяопераційними вентральними грижами, особливо при супутньому синдромі недиференційованої дисплазії сполучної тканини та у хворих з коморбідністю. Крім цього, удосконалено методи фіксації сітчастих імплантів, що забезпечило підвищення надійності та безпечності операційного втручання. Розпрацьований комплекс заходів дозволив достовірно знизити частоту ранніх місцевих післяопераційних ускладнень, рівень післяопераційної летальності та кількість післяопераційних рецидивів.

76.06.19.0589/0519U001100

Трубка Ірина Олександрівна. Клініко-експериментальне обґрунтування первинної профілактики карієсу зубів і хронічного катарального гінгівіту у дітей шкільного віку: Дис... д.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України. – Захищена 24.05.2019.

УДК 616.311.2-002.2:616.314.2]-053.5-092.4/.9:001.892.

379 с.: 81 табл., 57 іл. – Бібліогр.: 408 назв.

У дисертаційній роботі наведено принципово нове концептуальне вирішення актуальної проблеми сучасної стоматоло-

логії - клініко-експериментальне обґрунтування оптимізації первинної профілактики карієсу зубів та гінгівіту у дітей шкільного віку шляхом вивчення механізмів формування асоційованого перебігу цих захворювань, зменшення впливу найбільш значимих взаємообтяжуючих факторів ризику, відновлення колонізаційної резистентності і корекції порушень метаболізму кальцію з урахуванням спадкових чинників розвитку цих захворювань. Розроблені експериментальні моделі відтворення карієсу зубів та поєднаного перебігу карієсу зубів і гінгівіту. На моделях досліджені основні патогенетичні чинники формування асоційованого перебігу цих захворювань, обґрунтовано використання в лікувально-профілактичних комплексах засобів, що забезпечують відновлення колонізаційної резистентності порожнини рота та корекцію порушень метаболізму кальцію. В різних регіонах України є регіональні відмінності поширеності карієсу зубів і захворювань пародонта, залежно від вмісту Ca²⁺ у природних джерелах мінеральних вод. У дітей за наявності карієсогенної ситуації та порушення колонізаційної резистентності порожнини рота виникає перенапруження та зрив механізмів антиоксидантного захисту, а перебіг карієсу зубів і хронічного катарального гінгівіту набуває асоційованого характеру. За такого перебігу захворювань встановлена вища частота виявлення у дітей основних пародонтопатогенів та їх асоціацій. Досліджені генетичні детермінанти асоційованого перебігу карієсу і хронічного катарального гінгівіту, що є предикторами їх розвитку або обумовлюють протективний вплив щодо формування цієї поєднаної патології. У дітей 7-11 і 12-15 років за застосування розробленого лікувально-профілактичного комплексу вказує на попередження подальшого розвитку карієсу, усунення клінічних проявів гінгівіту на тлі елімінації виявлених пародонтопатогенів. Результати дослідження обґрунтовують проведення лікувально-профілактичних стоматологічних заходів у дітей з залученням їх батьків.

76.06.19.0590/0519U001105

Вергун Андрій Романович. Хірургічна оніхопатологія: проблеми діагностики та комплексного лікування: Дис... д.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 16.05.2019.

УДК :616. 596 - 07 - 08 - 089.

289 с.: 51 табл., 140 іл. – Бібліогр.: 533 назви.

Дисертація присвячена теоретичному узагальненню та новому практичному вирішенню актуальної проблеми діагностики та комплексного лікування хірургічної оніхопатології включно з ускладненими, поєднаними та рецидивними ураженнями нігтів та навколонігтьових структур шляхом розробки клінічних класифікаційних критеріїв, способів хірургічного втручання, оптимізації вибору послідовності застосування окремих методик, створення ефективних схем протицидивних заходів та профілактики ранніх і пізніх післяопераційних ускладнень на результатах ретро- та проспективного аналізу за 10-річний період (2006-2016 рр) медичних карт 919 хворих: 503 чоловіків і 416 жінок, віком від 5-95 років, що перебували на лікуванні в хірургічних відділеннях поліклінік м. Львова. Пацієнтів було розподілено на 2 рівноцінні групи за віком та нозологічними формами. Найбільша частота серед технічних причин рецидиву констатована внаслідок відмови від проведення парціальної матриксектомії - 19,8% субвибірки та травматичного виконання оніхектомії - 17,25% субвибірки. Нами запропоновані способи хірургічного лікування оніхії та інкарнацій; застосування парціальної матриксектомії рекомендоване у всіх випадках (при умовах мікотичної контамінації - шляхом діатермокоагуляції) як основний антицидивний захід, що є складовим трьохкомпонентних операційних втручань,

які дозволяють зменшити кількість післяопераційних компресійних рецидивів, $\chi^2=31,23$, $p<0,01$ до 1-3% загальної вибірки клінічних спостережень.

76.06.19.0591/0419U001258

Савченко Сергій Ігорович. Лікувально-діагностична тактика у хворих на гостру неспецифічну параневмонічну емпієму плеври: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 19.04.2019.

УДК 616.25-002.3-036.1-07-08.

155 с.: 28 табл., 17 іл. – Бібліогр.: 200 назв.

Метою дисертації є покращення результатів хірургічного лікування хворих на гостру неспецифічну параневмонічну емпієму плеври шляхом удосконалення методів інструментальної діагностики і використання відеоторакокопічних втручань. Проаналізовано результати лікування 124 хворих на гостру неспецифічну параневмонічну емпієму плеври. Визначена стадія захворювання, поширеність патологічного процесу, суцільне ураження легеневої паренхіми. Вивчено мікробіологічний спектр збудників емпієми плеври, структуру резистентності до антибактеріальних препаратів та удосконалені рекомендації з емпіричної антибактеріальної терапії. Досліджені можливості сонографії в діагностиці гострої емпієми плеври та розроблені критерії визначення стадії (ексудативна чи фібринозно-гнійна) захворювання. Проаналізовано ефективність застосування відеоторакокопії при гострій емпіємі плеври в порівнянні з традиційними методами хірургічної санації (дренування плевральної порожнини шляхом торакоцентезу). Доповнено рекомендації з виконання відеоторакокопічних втручань та запропоновано лікувально-діагностичний алгоритм у хворих на гостру емпієму плеври, що дозволило зменшити тривалість плевральної ексудації та дренивання плевральної порожнини.

76.06.19.0592/0419U001259

Сиволап Дмитро Віталійович. Розробка показань та удосконалення методів органозберігаючих операцій у хворих на холецистолітіаз: Дис... к.мед.н. /Державний заклад "Запорізька медична академія післядипломної освіти Міністерства охорони здоров'я України". – Захищена 19.04.2019.

УДК 616.366-003.7-089.86-035.

167 с.: 40 табл., 41 іл. – Бібліогр.: 170 назв.

Дисертаційна робота присвячена покращенню результатів хірургічного лікування хворих на холецистолітіаз шляхом органозберігаючого втручання: лапароскопічна холецистолітомія з інтраопераційною ендоскопічною папілосфінктеротомією. Обстежено 136 хворих на безсимптомний холецистолітіаз, чоловіків - 28 (20,6 %), жінок - 108 (79,4 %). У 33 (33/136; 24,3 %) пацієнтів (1 група - основна) виконана розроблена органозберігаюча операція: лапароскопічна холецистолітомія з інтраопераційною ендоскопічною папілосфінктеротомією (ЕПСТ). У 103 (103/136; 75,7 %) пацієнтів (2 група - порівняння) виконані лапароскопічні операції видалення жовчного міхура (холецистектомія): стандартна чотирипортова лапароскопічна холецистектомія - у 53 (53/136; 38,9 %) (2а група), стандартна однопортова лапароскопічна холецистектомія - у 50 (50/136; 36,8 %) (2б група).

76.06.19.0593/0419U001260

Камуть Наталія Василівна. Особливості фосфорно-кальцієвого обміну і рівень вітаміну D у дітей першого року життя, які народжені з великою масою тіла, та корекція порушень: Дис... к.мед.н. /Львівський національний

медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 20.04.2019.

УДК 546.18:546.41:577.161.2:616-053.31:616-056.5]-08.

164 с.: 9 табл., 26 іл. – Бібліогр.: 269 назв.

Дисертаційна робота є першим вітчизняним дослідженням, присвяченим новому напрямку вирішення актуальної проблеми щодо вивчення особливостей фосфорно-кальцієвого обміну та рівня вітаміну D у дітей першого року життя, які народились з великою масою тіла, на підставі визначення показників фосфорно-кальцієвого обміну, рівня вітаміну D та кісткового метаболізму, шляхом корекції виявлених порушень. На підставі отриманих даних встановлено, що діти, народжені з великою масою тіла більше 4000 г, мають дефіцит рівня вітаміну D в порівнянні з дітьми, які народжені з нормальною масою тіла ($r = -0,503$; $p < 0,001$). Розроблено комплексну методику ранньої діагностики порушень фосфорно-кальцієвого обміну у дітей першого року життя, які народжені з великою масою тіла. Рання діагностика допоможе вчасно виявляти порушення фосфорно-кальцієвого обміну та вітаміну D у дітей першого року життя, які народжені з великою масою тіла, та проводити корекцію цих порушень. Діти, народжені з великою масою тіла потребують призначення профілактичної дози 500 МО вітаміну D з перших днів народження. Своєчасність виявлення порушень фосфорно-кальцієвого обміну та вітаміну D можна покращити за допомогою цільового обстеження (визначення рівня вітаміну D) всіх дітей, які народжені з великою масою тіла

76.06.19.0594/0419U001261

Садова Ольга Романівна. Оцінка якості життя школярів старших класів з хронічною гастродуоденальною патологією: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 20.04.2019.

УДК 616.33-002.2+616.342)-053.6/.7-036.864.

189 с.: 24 табл., 44 іл. – Бібліогр.: 257 назв.

В роботі вивчено основні параметри якості життя дітей залежно від харчової поведінки, соціальних особливостей, шкільних навантажень та способу життя. Встановлено зв'язок між якістю життя та тривалістю нічного сну, регулярністю харчування та фізичною активністю. Показано, що провідною скаргою у дітей віком 14-17 років з хронічними захворюваннями гастродуоденальної зони є абдомінальний больовий синдром. Виявлено, що серед дітей із хронічною гастродуоденальною патологією частіше зустрічаються діти з низькою масою тіла і дефіцитом її за параметрами маси тіла та індексу маси тіла, ніж в групі здорових дітей.

76.06.19.0595/0419U001268

Цимбалюк Руслан Степанович. Хірургічне лікування хворих на гострий біліарний панкреатит із жовчною гіпертензією: Дис... к.мед.н. /Український науково-практичний центр ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин. – Захищена 13.05.2019.

УДК 616.37-002.4-036.11-06-037-08.

160 с.: 30 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 155 назв.

У дисертації теоретично обґрунтовано новий підхід до вирішення наукового завдання - поліпшення результатів хірургічного лікування хворих на гострий біліарний панкреатит. Удосконалено алгоритм декомпресії жовчних проток, профілактику інфекційних ускладнень за допомогою введення озono-кисневої суміші в жовчні протоки. Застосування персоналізованого підходу до вибору методу усунення біліарної гіпертензії в поєднанні з внутрішньохоледохоцеальною озono-кисневою профілактикою інфекційних ускладнень дало змогу зменшити частоту розвитку некротичних форм го-

строго біліарного панкреатиту з 54,3 до 37,1 % ($p < 0,05$), летальність з 17,14 до 8,57 % і середню тривалість лікування на 6,7 доби ($p < 0,05$).

76.06.19.0596/0419U001274

Куценко Антон Олегович. Мікроманіпуляційні методи лікування безпліддя у пар із патоспермією у партнера: Дис... к.мед.н. /Державна установа „Інститут урології НАМН України". – Захищена 14.05.2019.

УДК 616.697-079.1-08-059.

174 с.: 39 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 214 назви.

Дисертація присвячена покращенню результативності відновлення фертильності подружньої пари при чоловічому факторі безпліддя за допомогою допоміжних репродуктивних технологій (ДРТ) на основі персоналізованого підходу до вибору серед них оптимальної програми та профілактики його виникнення завдяки запропонованому принципу розподілу на групи ризику. Робота виконана на базі Інституту репродуктивної медицини (м. Київ). Аналізуються результати обстеження та лікування згідно протоколам 420 подружніх, з різних причин, безплідних пар. Відповідно до задіяних програм ДРТ виділені три групи: перша (140) - інсемінації спермою чоловіка (ІСЧ), друга (180) - інтрацитоплазматична ін'єкція сперматозоїда (ІСІ), третя (100) - інтрацитоплазматична ін'єкція морфологічно відібраного сперматозоїда (ІМІ). Встановлено, що відсоток біохімічних вагітностей на стимульований нативний цикл при ІМІ - 50,0+-5,0%, при ІСІ - 42,8+-3,6 ($p > 0,05$), за обома програмами він однаковий при олігоастенотератозооспермії та обструктивній азооспермії (53,0+-6,9% і 53,4+-9,4% та 45,0+-4,5% і 42,8+-3,6 відповідно) і достовірно менший при неабструктивній (28,6+-9,8% та 31,8+-9,9% відповідно). Після криоциклу показник був недостовірно меншим. Репродуктивні втрати склали: 7,9% та 5,2% відповідно. Живонародження дитини досягнуто у 58,0+-4,9% та 51,1+-3,7% ($p > 0,05$ відповідно). Виявлені особливості результату в залежності від патоспермії проявилися більшою величиною показника при олігоастенотератозооспермії та обструктивній азооспермії при ІМІ (68,4+-4,6% та 60,7+-4,8% проти 54,2+-4,5% та 55,3+-7,5% при ІСІ відповідно, проте $p > 0,05$; практично однаковими достовірно меншими вони були при неабструктивній (28,6+-4,5% проти 27,3+-9,0%. За програмою ІСЧ за 3 спробами вагітність та пологи були у 17,0+-1,8% та 15,0+-1,8% відповідно. Виявлені передумови, фактори ризику (21) та їх ознаки (51), простежені причинно-наслідкові зв'язки між ними за результатами ДРТ. Після формування з них груп за вектором впливу доведено, що найбільший сумарний ризик належить групі із спеціальних медичних факторів (OR=24,38; 95% CI:6,75-101,11), меншим він є при біологічно / загальноклінічних (OR=15,15; 95% CI:4,46-66,89) і потім - соціальних (OR=8,64; 95% CI:3,68-21,50). На основі інформаційної оцінки (в балах) значимості виявлених факторів (ознак) складена прогностична карта. Після її опрацювання за допомогою розрахунків нормативно інформативних показників для кожної ознаки, вагових коефіцієнтів по факторам за допомогою математичного аналізу визначена у вигляді інтегрального коефіцієнта мінімальна та максимальна ймовірність несприятливого результату. На основі чого виділено три групи ризику. Зазначене стало ключовим елементом при прийнятті обґрунтованих та об'єктивізованих в кожному випадку рішень як до профілактики чоловічого безпліддя, так й вибору оптимальної програми ДРТ.

76.06.19.0597/0419U001275

Готь Софія-Роксолана Ростиславівна. Порівняльна оцінка ефективності застосуван-

ня цирконій оксидних та титанових опорних елементів імплантатів при заміщенні дефектів зубних рядів: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 16.05.2019.

УДК 616.314.2-007.21-089.843:546.82/.83].001.36.
217 с.: 61 табл., 45 іл. – Бібліогр.: 191 назва.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню якості ортопедичної реабілітації пацієнтів при використанні методу дентальної імплантації, порівнюючи ефективність застосування опорних елементів імплантатів (абатментів/мезоструктур) з цирконію оксиду та титану на основі запропонованих методик визначення стану тканин пародонту, кількісного та якісного складу мікрофлори навколо зуба, цирконій оксидних та титанових абатментів та визначенням інтенсивності утворення біоплівки залежно від типу матеріалу та характеристики поверхні, що є підставою для їх вибору пацієнтам. При порівнянні відсотка виявлення мікроорганізмів у результаті полімеразної ланцюгової реакції у режимі реального часу на опорних елементах імплантатів на другому етапі визначено, що найвищий відсоток визначення для *Porphyromonas gingivalis* (85,7+9,4%) на титані. Загалом відсоток виявлення бактерій на титанових опорних елементах був вищий, ніж на опорних елементах з цирконію оксиду для таких мікроорганізмів: *Tannerella forsythensis* (78,6+11%), *Treponema denticola* (28,6+12,1%), *Candida albicans* (28,6+12,1%).

76.06.19.0598/0419U001276

Костура Вікторія Любомирівна. Обґрунтування профілактики і лікування хронічного катарального гінгівіту у дітей з надмірною масою тіла: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 17.05.2019.

УДК 616.311.2-002-036.12-053.2-056.52-08-084.
227 с.: 24 табл., 55 іл. – Бібліогр.: 254 назви.

У дітей з надмірною масою тіла поширеність хвороб пародонта у 1,45 раза вище даних дітей з нормальною масою тіла. Серед захворювань тканин пародонта переважає хронічний катаральний гінгівіт. Виявлено більш високий рівень прозапальних цитокінів IL-1, IL-6, TNF на тлі зниження протизапального цитокіну IL-4 та знижений вміст імуноглобулінів у ротовій рідині дітей з ХКГ і надмірною масою тіла, по відношенню до дітей з ХКГ та нормальною масою тіла. Встановлено пряму кореляційну залежність сильної сили між прозапальними цитокінами та індексами РМА та ОНІ-S.

76.06.19.0599/0419U001277

Вихтюк Тарас Ігорович. Особливості клінічного перебігу та лікування інфекції ділянки хірургічного втручання у хворих із критичною ішемією нижніх кінцівок: Дис... к.мед.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького. – Захищена 17.05.2019.

УДК 617.58:616.13/.14].005.4-022.1-089.168.1-06-036-08.
217 с.: 35 табл., 37 іл. – Бібліогр.: 304 назви.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню клінічних особливостей перебігу локальної хірургічної інфекції, що розвивається в ділянках хірургічного доступу після реконструктивних оперативних втручань у пацієнтів із критичною ішемією нижніх кінцівок (КІНК), вивченню особливостей мікробіодензу інфікованих післяопераційних ранових поверхонь, визначенню окремих імунологічних показників, опрацюванню схеми комплексного лікування із місцевим застосуванням вакуумної аспірації та корекцією загальної

антибіотикотерапії відповідно до визначеної антибіотикочувливості та дослідженню її клінічної ефективності.

76.06.19.0600/0419U001294

Лашкул Ольга Сергіївна. Сучасні підходи до періопераційної тактики у гінекологічних хворих: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 25.04.2019.

УДК 618.141+618.12-002-003.4-089:612.018-07.
193 с.: 55 табл., 1 іл. – Бібліогр.: 261 назва.

Дисертація присвячена поліпшенню результатів хірургічного лікування гінекологічних хворих шляхом упровадження періопераційної методики хірургії швидкого одужання (FTS). На сучасному методологічному рівні на підставі ретельного комплексного дослідження в доопераційному, інтраопераційному, ранньому та пізньому післяопераційному періодах проведено оцінювання структурних складових мультимодальної стратегії хірургії швидкого одужання (FTS) і доведено її ефективність у гінекологічних хворих. Залежно від типу оперативного лікування пацієнок поділено на шість груп: перша - 19 осіб (вагінальна гістеректомія без FTS); друга - 22 (абдомінальна гістеректомія без FTS); третя - 53 (лапароскопічні операції на придатках матки без FTS); четверта - 20 (вагінальна гістеректомія з FTS); п'ята - 19 (абдомінальна гістеректомія з FTS); шоста - 26 (лапароскопічні операції на придатках матки з FTS). Якість життя й сексуальну функцію досліджено шляхом анкетування 165 пацієнок, які перенесли планові гінекологічні операції. Проведено поглиблене вивчення патогенетичних механізмів ефективності впливу мультимодальної стратегії хірургії швидкого одужання шляхом визначення динаміки прозапальних і протизапальних цитокінів та зіставлення відповіді організму на стресову й прозапальну дію періопераційного гінекологічного втручання при загальноприйнятій і сучасній мультимодальній стратегії FTS. Доведено, що використані методики хірургії швидкого одужання на сучасному етапі розвитку вітчизняної гінекології не лише можливо, а й доцільно, оскільки надає змогу суттєво покращити результати оперативного лікування, демонструє як ефективність медичного лікування, так і підвищення якості життя гінекологічних хворих.

76.06.19.0601/0419U001295

Шклянка Інга Володимирівна. Ефективність статинів у пацієнтів зі стабільною ішемічною хворобою серця при виконанні хірургічної ревазуляризації міокарда:

Дис... к.мед.н. /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска" Національної академії медичних наук України. – Захищена 14.05.2019.

УДК 616.127-005.4:[616.132:616.132.2]-089.86-089.163/.168.1-085.272.4.-036.8.

173 с.: 26 табл., 9 іл. – Бібліогр.: 154 назви.

В дослідженні було обстежено 155 пацієнтів з ІХС, яким було проведено операцію ізольованого АКШ. Усього протягом госпітального періоду виникло 84 ранніх післяопераційних ускладнень (РПУ), що були зареєстровані у 66 пацієнтів. Тривалість періоду спостереження за пацієнтами становила 12 місяців з моменту операції АКШ. Загалом було діагностовано 29 пізніх подій (3 випадки декомпенсації серцевої недостатності, 3 - вперше діагностованої фібриляції передсердь (ФП), 4 - гострого коронарного синдрому, 11 - зниження фракції викиду лівого шлуночка (ФВ ЛШ) більше ніж на 10%, 2 - переходу ФП у постійну форму, 2 - розвитку гострого інфаркту міокарда та 4 летальних випадки), що виникли у 24 пацієнтів. Більшість ранніх ускладнень (56%) становили випадки післяопераційної фібриляції-тріпотіння

передсердь. В однофакторному аналізі особливостями пацієнтів з ускладненнями в ранньому післяопераційному періоді були наявність ЦД важкого ступеня ($p=0,025$), ожиріння I та II ступенів ($p=0,070$), гіпертрофії ЛШ ($47,9 (41,8-63,1) \text{ г/м}^2,7$ проти $43,6 (36,5-55,2) \text{ г/м}^2,7$; $p=0,008$), збільшення розмірів лівого передсердя ($4,3 (4,2-4,6) \text{ см}$ проти $4,2 (4,0-4,5) \text{ см}$; $p=0,068$), підвищений доопераційний рівень ЛЛ-6 ($4,1 (3,1-9,0) \text{ пг/мл}$ проти $3,2 (2,0-5,1) \text{ пг/мл}$; $p=0,044$), відсутність періопераційного прийому статинів ($p < 0,001$) та більша тривалість перетискання аорти ($20 (15-25) \text{ хв}$ проти $17 (13-23) \text{ хв}$; $p=0,049$). За даними мультівариантного аналізу, ризик РПУ після АКШ був у 2,5 разу більший серед пацієнтів, які взагалі не приймали статини у періопераційному періоді, порівняно з пацієнтами, які приймали статини у високих дозах упродовж більше 7 діб до операції або у помірних/низьких дозах. У пацієнтів з ЦД важкого ступеня ризик РПУ був у 1,96 разу більший порівняно з пацієнтами з ЦД легкого ступеня. В однофакторному аналізі особливостями пацієнтів з пізніми подіями протягом річного спостереження були наявність ФП в анамнезі, нижча швидкість клубочкової фільтрації (ШКФ) ($55(44-68) \text{ мл/хв./1,73м}^2$ проти $61(52-74) \text{ мл/хв./1,73м}^2$; $p=0,060$), більший розмір лівого передсердя ($4,4(4,3-4,9) \text{ см}$ проти $4,3(4,0-4,5) \text{ см}$; $p=0,004$), нижча ФВ ЛШ ($47(37-56)\%$ проти $53(45-58)\%$; $p=0,033$), більший індекс кінцево-діастолічного об'єму (КДО) ($70,4(58,7-84,8) \text{ см}^3/\text{м}^2$ проти $59,1(51,2-70,8) \text{ см}^3/\text{м}^2$; $p=0,004$), післяопераційне застосування антагоністів альдостерону ($p=0,051$) та петльових діуретиків ($p=0,007$), а також відсутність прийому статинів ($p < 0,001$). За даними мультівариантного аналізу, незалежними предикторами виникнення пізніх подій після операції АКШ виявилися гірший показник рШКФ при виписуванні зі стаціонару (ВШ $1,366 (95\% \text{ ДІ } 1,007-1,853)$; $p=0,045$), післяопераційне застосування петльових діуретиків (ВШ $2,186 (95\% \text{ ДІ } 1,187-4,024)$; $p=0,012$) та відсутність післяопераційної терапії статинами (ВШ $6,236 (95\% \text{ ДІ } 2,313-16,809)$; $p < 0,001$).

76.06.19.0602/0419U001311

Прокопович Євген Володимирович. Оптимізація діагностики та лікування безпліддя у жінок з лейоміомою матки на тлі ендометріозу: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 16.05.2019.

УДК 618.14-007.415-006.363.03-02:618.177-07-08.

196 с.: 38 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 202 назви.

У дисертації наведено нове вирішення актуальної задачі сучасної гінекології - підвищення ефективності органозберігаючого лікування зовнішнього генітального ендометріозу та лейоміоми матки у жінок з безпліддям. На підставі вивчення впливу різних видів комбінованої терапії (уліпрісталу ацетат і бусереліну ацетат) на фактори ангіогенезу (СЕФР, рецептори рСЕФР P1 і рСЕФР P2) в сироватці крові жінок з міомою матки та зовнішнім генітальним ендометріозом розроблений новий методичний підхід до прогностування відновлення фертильності в залежності від варіанту активності захворювання та зниження числа рецидивів захворювань. Клінічна ефективність комбінованої терапії (лапароскопія і медикаментозне лікування) у хворих із зовнішнім генітальним ендометріозом, лейоміомою матки і порушенням репродуктивної функції полягала в достовірному зниженні більшого синдрому у 97-100% хворих і відновленні репродуктивної функції в 38,5-42,3% випадків. Зниження вмісту СЕФР-А в сироватці крові в результаті комбінованого лікування є маркером сприятливого прогнозу відновлення фертильності у хворих із зовнішнім генітальним ендометріозом та лейоміомою матки. Відсутність зміни рівня СЕФР-А свідчить про низький ризик рецидиву захворюва-

ння через 12 місяців після комбінованого лікування, а в разі його підвищення - лікування безпліддя при ендометріозі і лейоміомі матки малоефективно.

76.06.19.0603/0419U001312

Закордонець Роман Михайлович. Оптимізація методів лікування патології ендометрію у пацієнок перименопаузального періоду з екстрагенітальною патологією: Дис... к.мед.н. /Національна медична

академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 17.05.2019.

УДК 615.477.86/.87:618.6.

145 с.: 32 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 362 назви.

Робота присвячена підвищенню ефективності і зниженню частоти ускладнень після лікування поєднаної патології ендометрію у пацієнок перименопаузального періоду з екстрагенітальною патологією за рахунок оптимізації підходів і проведення органозберіжних малоінвазивних (гістероскопія і внутрішньоматкова крихірургія) методів лікування на підставі результатів клініко-лабораторних, апаратних та морфологічних досліджень за даної патології. Результати комплексного обстеження показали, що до тромбофілічно значущих чинників ризику у такої категорії хворих слід зараховувати патологію ендометрію, передбачуване хірургічне втручання (гістероскопія, внутрішньоматкова крихірургія), вік понад 45 років, екстрагенітальна патологія. Тромбогенний потенціал у хворих з поєднаною патологією ендометрію підвищується за наявності порушень гемодинаміки в ураженому органі, дефіциті магнію в організмі хворої та наявності психогенних порушень. Наявність перерахованих факторів у поєднанні зі змінами в системі гемостазу (судинно-тромбоцитарна ланка, плазмовий гемостаз і система фібринолізу) вказувала на наявність середнього та високого ризику виникнення ТЕУ і вимагала проведення тромбoproфілактики, яка складалася з додаткового призначення специфічної (низькомолекулярні гепарини) і неспецифічної (еластична компресія, прийом препаратів магнію) профілактики, а також судинних препаратів упродовж двох-трьох місяців. Ефективність запропонованого підходу до діагностики та лікування патології ендометрію у пацієнок перименопаузального періоду з екстрагенітальною патологією становила 82,0 %, профілактики ТЕУ та запальних ускладнень - 100 % випадків.

76.06.19.0604/0419U001313

Дарій Олександр Семенович. Оптимізація тактики допоміжних репродуктивних технологій у подружніх пар із обтяженим генетичним анамнезом: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 16.05.2019.

УДК 618.177-089.888.11-058.833-06: [575.191:616-056.7-071.1].

165 с.: 12 табл., 13 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності лікування безпліддя у подружніх пар з обтяженим генетичним анамнезом на підставі наукового обґрунтування та впровадження удосконаленого алгоритму прогностичних та лікувально-профілактичних заходів. Встановлено нові аспекти патогенезу первинного та вторинного жіночого безпліддя при обтяженому генетичному анамнезі, що полягають у наявності кореляційних взаємозв'язків між варіантами перенесеної генітальної патології, оперативними втручаннями та репродуктивними втратами. Встановлено високу прогностичну значущість різних предикторів при обтяженому генетичному та репродуктивному анамнезі залежно від наявності первинного та вторинного безпліддя, а також

при поєднанні жіночого та чоловічого безпліддя. Доведено взаємозв'язок між частотою передімплантаційного генетичного дослідження та ефективністю допоміжних репродуктивних технологій у подружніх парах з обтяженим генетичним анамнезом. Удосконалено та впроваджено алгоритм прогностичних та лікувально-профілактичних заходів щодо лікування безпліддя з використанням допоміжних репродуктивних технологій у подружніх парах з обтяженим генетичним анамнезом з використанням на етапі підготовки препаратів вітаміну D та оцінка рівня кальцію та магнію, а також моніторингу рівня лютеїнізуючого гормону для оцінки якості ембріонів та ефективності програм.

76.06.19.0605/0419U001314

Німенський Максим Вадимович. Порівняльні аспекти допоміжних репродуктивних технологій після різних методів лікування патології яєчників та маткових труб: Дис... к.мед.н. /Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. – Захищена 17.05.2019.

УДК 618.177-089.888.11:618.11/.12-08-035.

151 с.: 17 табл., 2 іл. – Бібліогр.: 245 назв.

Дисертаційна робота присвячена підвищенню ефективності лікування безпліддя у жінок після різних методів лікування патології яєчників та маткових труб на основі удосконалення та впровадження алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів. Встановлено нові аспекти патогенезу жіночого безпліддя у пацієнок після різних методів лікування патології яєчників та маткових труб, які полягають у негативному впливі резекції яєчників на стан оваріального резерву. Також показано високий ризик розвитку гідросальпінксів та непрохідності маткових труб після консервативно-пластичних операцій. Встановлено особливості гінекологічної захворюваності і стану оваріального резерву, залежно від об'єму операцій на придатках матки. Доведено взаємозв'язок між об'ємом операцій на придатках матки і порушенням функціонального стану гіпоталамо-гіпофізарно-яєчкової системи і оваріального резерву. Отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення тактики допоміжних репродуктивних технологій у жінок після різних методів лікування патології яєчників та маткових труб. Вивчено порівняльні аспекти структури, репродуктивного анамнезу, тривалості і особливості лікування безпліддя у жінок з різними методами лікування патології яєчників та маткових труб. Удосконалено та впроваджено алгоритм діагностичних і лікувально-профілактичних заходів щодо лікування безпліддя з використанням допоміжних репродуктивних технологій після різних методів лікування патології яєчників та маткових труб.

76.06.19.0606/0218U007822

Структурні зміни в органах травної та сечостатевої систем після проведення оперативних втручань: Заключний звіт /Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова; Керівник Костюк Г.Я – ДР 0114U003688. УДК 616.3-008.1 616.6-089.

260 с.

РЕФЕРАТ Об'єкт дослідження - Компенсаторно-приспосувальні процеси при захворюваннях травного тракту, сечостатевої системи після хірургічних способів лікування Мета роботи - визначити характер компенсаторно-приспосувальних процесів при захворюваннях травного тракту, сечостатевої системи та розробити нові оптимальні хірургічні способи лікування. Вперше досліджені особливості морфометричних параметрів шиї у чоловіків II зрілого і літнього віку без патології шиї у залежності від соматотипу й у хворих раком гортані до та після ларингектомії. Вста-

новлено, що фронтальний розмір і обвід порожнини глотки були найбільшими на рівні тіла під'язикової кістки у порівнянні з параметрами на рівні черпакувато-надгортанних складок та нижнього краю перснеподібного хряща у чоловіків усіх соматотипів без патології шиї. Висота гортаноглотки визначена найбільшою у чоловіків екоморфного соматотипу. Вперше показано, що після ларингектомії на рівні тіла під'язикової кістки та черпакувато-надгортанних складок спостерігається найбільш виражене зменшення абсолютних і відносних значень морфометричних параметрів глотки у чоловіків ендоморфного й екоморфного соматотипів, а найменш виражене зменшення - у чоловіків мезоморфного соматотипу. Доведено та розширено існуючі уявлення про структурну перебудову стромальних елементів стінки глотки після ларингектомії в залежності від способу формування неоглотки. У групі прооперованих за стандартним методом переважала щільна сполучна тканина, об'єм якої перевищував ? підслизової основи. У чоловіків, прооперованих за власною методикою, щільна сполучна тканина не перевищувала ? підслизової основи, у стінці глотки виявлена більша площа еластичних волокон. Уперше вивчені морфологічні зміни паренхіми єдиної нирки при експериментальній моделі гідронефрозу. Вперше здійснено порівняльний морфологічний аналіз відновлення структури тканин єдиної нирки при відновленні прохідності сечоводу ділянкою тонкої кишки з пластикою сечоводу контрлатеральним сечоводом видаленої нирки, який виявив перевагу використання сечоводу в якості трансплантату рентгенологічно та на мікроскопічному рівні. Математичне моделювання венозного відтоку від яєчка та нирки після оклюзивних операцій показує, що оклюзивні операції на лівій яєчкової вені припиняють притік крові до лівого яєчка з лівої ниркової вени, а це ще більше порушує ниркову венозну гемодинаміку, при цьому відтік крові від яєчка не покращується. Виявлено, що при експериментальному варикоцеле відбуваються значні зміни всіх структурних компонентів яєчка: деструкція підтримувальних клітин, пошкодження сперматогенного епітелію, клітин Сертолї та Лейдіга, деструкція частини сперматозоїдів. Встановлено, що виконання вено-венозних анастомозів при варикоцеле з наявністю реносперматичного рефлюксу відзначається відновлення структурних компонентів яєчка.

76.06.19.0607/0218U007852

Вивчити роль клінічних, молекулярно-генетичних, метаболічних, імунозапальних та гемокоагуляційних чинників у формуванні серцево-судинних уражень при ревматоїдному артриті та розробити рекомендації з їх профілактики та лікування: Заключний звіт /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Керівник Шевчук Сергій Вікторович. – ДР 0116U001418. УДК 616.72-002.77:616.1-092:616-082.

257 с.

Об'єкт дослідження: хворі на ревматоїдний артрит (РА), здорові особи. Мета роботи: на основі вивчення поширеності метаболічних (дисліпідемія, гіпергомоцистеїнемія, статус вітамінів, активність параоксонази, маркери запалення, рівні адипокінів), генетичних (генетичний поліморфізм по МТГФР, промотору гену NOS3 T786C (rs2070744) порушень в системі гемостазу та дослідження їх зв'язку з перебігом захворювання та станом серцево-судинної системи оцінити їх патогенетичну роль у формуванні судинної патології у хворих на РА, виділити найбільш несприятливі комбінації метаболічних факторів ризику та розробити підходи до їх фармакологічної корекції. Методи дослідження: клінічне обстеження хворих; біохімічні дослідження; дослідження системи гемокоагуляції та агрегації тромбоцитів; генетичні дослідження; інструментальні дослідження. У хво-

рих на РА вивчено функціональний стан ендотелію судин та морфо-функціональний стан міокарда в залежності від віку, статі, тривалості захворювання, індексу ушкодження та активності запального процесу; проведено оцінку порушень функцій ендотелію та УЗД показників стану каротидних артерій в залежності від вмісту прозапальних цитокінів та клітинних молекул адгезії в сироватці крові; досліджено особливості порушень ліпідного обміну у хворих та осіб контрольної групи; вперше визначено активність сироваткової параоксонази, встановлений її зв'язок з порушеннями ліпідного обміну, атеросклеротичним ураженням судин та структурно-функціональним станом серця; визначена частота гіпергомоцистеїнемії та механізми її формування. Виявлено значне збільшення продукції лептину та зменшення продукції адипонектину в порівнянні з особами контрольної групи, що вказує на можливу патогенетичну роль дисадипоніємії при РА. Проведено стратифікацію індивідуального абсолютного ризику ішемічних подій та оцінено його зв'язок з перебігом захворюванням. Розроблено профілактичні заходи, направлені на корекцію факторів ризику кардіоваскулярних подій, що дозволить не лише зменшити частоту проявів атеросклеротичного ураження судин, але й підвищити реабілітаційний потенціал у хворих з їх клінічними проявами.

76.06.19.0608/0218U007854

Обґрунтувати наукові підходи до визначення складових реабілітаційного потенціалу у хворих на хронічну хворобу нирок I-V Д, Т: Заключний звіт /Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова; Керівник Шевчук Віктор Іванович. – ДР 0116U001421. УДК 616.61-008.64:616-036.867.

133 с.

Об'єкт дослідження: стан існуючої медико-соціальної допомоги інвалідам з хронічної хвороби нирок (ХХН) та системи реабілітації контингенту інвалідів. Мета роботи: На підставі результатів комплексного медико-соціального та клініко-функціонального дослідження науково обґрунтувати та розробити прогностичні критерії визначення реабілітаційного потенціалу хворих та інвалідів внаслідок ХХН та запропонувати сучасні рекомендації з його підвищення. Методи дослідження: історико-архівний, соціологічний, клініко-функціональний, лабораторно-біохімічний, статистично-математичний, структурно-логічний. Проведено дослідження контингенту інвалідів внаслідок ХХН, які оглядалися на МСЕК у 2013-2015 рр.; вивчено сучасний стан первинної та накопиченої інвалідності. В структурі первинної інвалідності внаслідок ХХН переважає третя група інвалідності, питома вага якої з роками зменшується за рахунок більш важких груп інвалідності. Клініко-функціональними особливостями при хворобах нирок, які призводять до обмеження життєдіяльності, є: прогресуючі порушення азотовидільної функції нирок, артеріальна гіпертензія, розвиток серцевої недостатності, а також психологічна дезадаптація. Потреба інвалідів внаслідок хвороб нирок у різних видах реабілітації є диференційованою: більше половини потребують стаціонарного відновного лікування і психотерапевтичної корекції, більшість - амбулаторного відновного лікування, більше половини потребують раціонального працевлаштування; серед заходів соціальної реабілітації найбільша потреба відзначається в соціально-побутовому обслуговуванні. За результатами дослідження розроблена система надання медико-соціальної допомоги інвалідам внаслідок ХХН з визначення дієвого контролю за її виконанням та урахуванням рівня реабілітаційного потенціалу та реабілітаційного прогнозу.

76.06.19.0609/0218U007855

Вивчити стан та динаміку інвалідності при гіпотиреозі та розробити рекомендації з медико-соціальної експертизи та реабілітації інвалідів: Заключний звіт /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Керівник Вернигородська Марія Василівна. – ДР 0116U001420. УДК 616.441.64:616-036.865.

124 с.

Об'єкт дослідження: стан інвалідності внаслідок гіпотиреозу, серцево-судинна система та церебральна гемодинаміка у хворих на гіпотиреоз. Мета роботи: на основі поглибленого соціально-гігієнічного та клініко-експертного дослідження розробити та науково обґрунтувати сучасні методологічні основи медико-соціальної експертизи і реабілітації хворих та інвалідів внаслідок гіпотиреозу. Методи дослідження: мета-аналіз за звітністю медико-соціальних експертних комісій, клінічний, лабораторно-біохімічний, статистично-математичний, структурно-логічний. Отримані відомості про поширеність первинної, повторної та загальної інвалідності внаслідок післяопераційного гіпотиреозу та гіпотиреозу на тлі аутоімунного тиреоїдиту в базових областях України за останні 3 роки. Визначений рівень інвалідності внаслідок гіпотиреозу з урахуванням віку, важкості інвалідності та гендерних особливостей. Вперше на основі комплексного обстеження функціонального стану серцево-судинної системи та церебральної гемодинаміки у хворих на гіпотиреоз розроблені критерії ранньої діагностики ураження цих систем як основних інвалідизуючих факторів. Розроблені науково обґрунтовані критерії визначення груп інвалідності, які можуть слугувати методичною основою для формування вірного експертного висновку для різних контингентів інвалідів внаслідок гіпотиреозу.

76.06.19.0610/0218U008026

Визначити особливості розвитку, перебігу та прогнозу гострого коронарного синдрому з елевацією сегмента ST у хворих молодого віку: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр "Інститут кардіології імені академіка М. Д. Стражеска " Національної академії медичних наук України; Керівник Пархоменко Олександр Миколайович. – ДР 0116U003064. УДК 616 - 002.77:616.127 - 005.4:616.13 - 004.6 - 036 - 092 - 092.9.

123 с.

Найбільше значення для розвитку гострого інфаркту міокарда (ГІМ) у хворих молодого віку мають куріння, надмірна маса тіла, спадковість, порушення функції ендотелію та дисліпідемія, тоді як артеріальна гіпертензія та цукровий діабет мають другорядне значення. Пацієнти з ГІМ молодого віку мають більшу схильність до розвитку післяінфарктної дилатації ЛШ, ніж пацієнти старшого віку, що обумовлено більшою масою некротизованого міокарда. При цьому особливості (значна розповсюдженість та помірна глибина) ураження міокарда у молодих хворих дозволяють підтримувати глобальну скоротливість ЛШ на задовільному рівні в умовах патологічного ремоделювання за рахунок циркулярної та радіальної складових. Хворі з ГІМ молодого віку характеризуються меншою, ніж пацієнти старшої групи, кількістю ускладнень протягом госпітального періоду захворювання та 10 років спостереження.

76.06.19.0611/0219U000002

Дослідження процесів впливу наноконструкції Фероплату на структурно-функціональний стан клітин раку молочної залози: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.П.Є.Кавецького

НАН України; Керівник Лук'янова Наталія Юрїївна. – ДР 0118U001910. УДК 616-006.04:615.03:577.25.

75 с.

Встановлено, що проявом цитотоксичної дії Фероплату є порушення цитоархітекτονіки клітин гормон-негативної лінії РМЗ, дитрофічні зміни у вигляді вакуолізації органел цитоплазми та ядер, а також пошкодження структури ДНК. Визначено, що одним з механізмів впливу Фероплату є зміни епігенетичної регуляції білків-регуляторів апоптозу та міжклітинної адгезії. Зазначені порушення призводили до блокування клітинного циклу, апоптичної загибелі клітин за мітохондріальним шляхом та зниження їх інвазивного потенціалу. Отримані дані відкривають перспективу використання Фероплату в схемах лікування тричі-негативного РМЗ. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.06.19.0612/0219U000006

Нові поліфункціоналізовані гібридні нанокмпозити для фотодинамічної хіміотерапії злжкісних пухлин: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України;

Керівник Чехун Василь Федорович. – ДР 0118U005125. УДК 616-006.04:615.28:620.03.

149 с.

Синтезовано та охарактеризовано багатокомпонентні наносистеми на основі зіркоподібні кополімерів Декстран-Поліакриламід, Наночастинки золота, фотосенсибілізатора (Хлорин еб) та доксорубіцину. Доведено, що всі наносистеми, синтезовані в розгалужених полімерних матрицях, є стійкими в часі (розмір наночастинок золота практично не змінюється) та мають розмір, придатний для використання в експериментах *in vitro*. Встановлено, що в присутності фотосенсибілізатора чи доксорубіцину відбувається незначний процес агрегації у системі, внаслідок зміни гідрофільно-гідрофобного балансу полімерної матриці. Доведено, що найбільший цитотоксичний вплив наносистеми Полімер/Наночастинки золота/Хлорин еб/Доксорубіцин у комбінації з ФДТ чинять на клітини РМЗ людини, особливо резистентні до доксорубіцину. Робота розповсюджується за договірною ціною.

76.06.19.0613/0219U000020

Вивчити механізми персистенції анемії у хворих на ХХН VД: Заключний звіт /ДУ"Інститут нефрології НАМН України"; Керівник Дудар Ірина Олексїївна. – ДР 0116U000031. УДК 616.61-036.12:616.155.194.

129 с.

Встановлено, що важкість анемії не залежить від статі, віку, ІМТ, тривалості сесій ГД, об'єму ультрафільтрації, добового діурезу. Доведено достовірний зв'язок анемії, її важкості, персистенції та резистентності до ЕПО-терапії з напруженістю хронічного запалення, високою активністю оксидативного стресу на фоні зниження показників антиоксидантного захисту, інфікованістю MRSA у пацієнтів з ХХН VД стадії. Продемонстровано, що гіперактивація вегетативної нервової системи у таких хворих асоціюється з більш вираженою анемією та резистентністю до лікування ЕПО. Запропоновано включення в комплекс лікування пацієнтів з ХХН VД стадії препаратів левокарнітин та Ліпін. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0614/0219U000021

Обґрунтування вибору методу діалісної ниркової замісної терапії у пацієнтів кардіохірургічного профілю з гострим пошкодженням нирок або хронічною хворобою нирок:

Заключний звіт /Державна установа" Інститут нефрології АМН України"; Керівник Законь Костянтин Миколайович. – ДР 0116U000029. УДК 616.61-085.38-073.27:616.61-008.6-036.11:616.12-089.

107 с.

Визначено, що порушення функції нирок у періопераційному періоді спостерігається у половини кардіохірургічних пацієнтів. У 33,1% пацієнтів порушення функції нирок спостерігається вже на доопераційному етапі. Встановлено, що диференційоване застосування діалітичних методів ниркової замісної терапії (ДНЗТ) у комплексному лікуванні кардіохірургічних пацієнтів призводить до зменшення госпітальної летальності кардіохірургічних пацієнтів, як з олігоурічним, так і з неолігоурічним гострим пошкодженням нирок (ГПН) та з ГПН у складі СПОН порівняно з такою, що прогнозується за шкалою APACHE II, а застосування ГД - у пацієнтів з ГПН без СПОН. Застосування тривалих методів ДНЗТ достовірно знижує госпітальну смертність кардіохірургічних пацієнтів з ГПН у складі СПОН порівняно з хворими, які лікувались інтермітуючою ДНЗТ Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0615/0219U000022

Вивчити механізми порушень колонізаційної резистентності та метаболічної функції мікробіоти кишківника хворих на пієлонефрит, як причини його рецидивування: Заключний звіт /Державна установа" Інститут нефрології АМН України"; Керівник Колесник Микола Олексїйович. – ДР 0116U000030. УДК 616.61-002.3-036.87:616.34-071.

125 с.

Встановлено, що за останні 10 років спостерігається достовірне зростання резистентності основних збудників інфекцій сечової системи (*E.coli* та *Enterococcus spp.*) до основних антибактеріальних лікарських засобів. Вперше доведено, що стан колонізаційної резистентності кишківника хворих на пієлонефрит з гіпероксалурією, у порівнянні з пацієнтами без такої, характеризується порушенням кількісного складу мікробіоти. Дефіцит лактобактерій у загальному складі мікробіоти кишківника активує оксидативний стрес. Доведено ефективність поєданого застосування Симбіформу та Ну-клєнату натрію у зниженні екскреції оксалату та профілактиці рецидивів пієлонефриту у жінок. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0616/0219U000073

Розробка технологічного процесу виготовлення ендопротезів кульшового суглобу з використанням нових біосумісних матеріалів та технологій: Заключний звіт /Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М.Францевича НАН України; Керівник Фірстов Сергій Олексїйович. – ДР 0118U001671. УДК 616.71-003.93.

54 с.

Досліджено вплив різних технологій на структуру, фазовий склад та механічні властивості ендопротезів кульшового суглобу. Показано, що за допомогою технологій 3D друку (лазером, променем) можна отримувати високоякісні ендопротези кульшового суглобу. Відпрацьовано технології одержання порошків для 3D-друку з новітнього біологічно і механічно сумісного титанового сплаву і біоактивної кераміки. Показано, що методом плазмового оплавлення електроду, що обертається, можна одержувати порошки з титанових сплавів для 3D друку. Відпрацьована методика отримання порошків гідроксиалатиту (ГАП) для наплення на ендопротези. Отримані порошки ГАП, леговані сріблом для одержання покриттів з антибактеріальними властивостями. Основні результати досліджень плануються впрова-

дити партнером ТОВ "ТИТАН-МЕД" при організації виробництва ендопротезів суглобів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0617/0219U000103

Розробка та удосконалення методів профілактики ускладнень артеріальної гіпертензії та ішемічної хвороби серця із супутніми захворюваннями у державних службовців:

Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини" Державного управління справами; Керівник Кравченко Анатолій Миколайович. – ДР 0114U002119. УДК 616.12-008.33.1-084+616.12-008.46-084+616.1./9.

685 с.

Об'єкт дослідження - артеріальна гіпертензія (АГ), ішемічна хвороба серця, дисциркуляторна енцефалопатія, ішемічний інсульт, порушення пуринового обміну (гіперурикемія, подагра), анемії, порушення функціонального стану нирок. Мета роботи: удосконалення профілактики серцево-судинних захворювань (ССЗ) та підвищення ефективності лікування АГ, ішемічної хвороби серця та їх ускладнень, поєднаних з окремими захворюваннями внутрішніх органів, у державних службовців. Методи дослідження - клінічні, лабораторні, інструментальні, анкетного опитування, статистичні. Представлені результати обстеження 1322 пацієнтів, а також проведено ретроспективний аналіз 1110 випадків гострого коронарного синдрому (ГКС)/інфаркту міокарда (ІМ) та 846 звернень з приводу попереднього діагнозу "ГКС". У рамках скринінгових досліджень обстежено 206 чоловіків з факторами ризику серцево-судинних захворювань, а також виконано 590 обстежень на апараті "ФАЗАГРАФ". Проведене анкетування 162 лікарів та 208 молодших спеціалістів з медичною освітою. Контрольну групу склали 95 осіб. Уперше в Україні розроблено та запроваджено локальний протокол медичної допомоги "Профілактика серцево-судинних захворювань", основні положення якого були використані при розробці Уніфікованого клінічного протоколу медичної допомоги, затвердженого Наказом МОЗ України від 13.06.2016 № 564. Уперше розроблено опитувальник для стандартизації підходів щодо визначення стадії готовності до змін поведінкових факторів ризику, пріоритетність використання якого підтверджена патентом України. Розроблений та запроваджений навчальний модуль "Профілактика серцево-судинних захворювань" для лікарів та молодших спеціалістів з медичною освітою. Удосконалено технології підвищення поінформованості державних службовців щодо здорового способу життя та профілактики серцево-судинних захворювань. Показано, що у чоловіків з порушеннями пуринового обміну (гіперурикемія та подагра) спостерігається більш тяжкий перебіг АГ, порівняно з пацієнтами з нормальним рівнем сечової кислоти. За результатами локального відомчого реєстру пацієнтів, що перенесли ІМ, продемонстровано збільшення частоти проведення первинного черезшкірного коронарного втручання при ІМ з підйомом чи без стійкого підйому сегмента ST упродовж періоду 2010-2017 рр., що відповідає європейській тенденції. Установлені патогенетичні та клінічні особливості перебігу АГ та її ускладнень, асоційованими з деякими коморбідними станами, а саме порушеннями системи еритроциту (еритроцитоз, анемія) та функціонального стану нирок. Визначені клінічні та біохімічні предиктори геморагічних ускладнень при ГКС. Доведено, що АГ є значущим чинником щодо погіршення когнітивних функцій. Виявлені зміни показників електроенцефалографії у пацієнтів з дисциркуляторною енцефалопатією, що поєднувалося зі значним погіршенням пам'яті, що свідчить про поразку серединних неспецифічних структур мозку на рівні нижніх

відділів його стовбура. Ключові слова: серцево-судинні захворювання, профілактика, фактори ризику, артеріальна гіпертензія, державні службовці, лікарі, молодші спеціалісти з медичною освітою, подагра, гіперурикемія, гострий коронарний синдром, анемія, еритроцитоз, тромбоз, кровотеча, нирки, цукровий діабет, фазаграфія, дисциркуляторна енцефалопатія, ішемічний інсульт.

76.06.19.0618/0219U000104

Удосконалення малоінвазивних методів хірургічного лікування окремих захворювань судин, суглобів, внутрішніх та репродуктивних органів, черевної стінки, носоглотки, щитоподібної та прищитоподібних залоз, зокрема на основі нанобіосенсорних технологій:

Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини" Державного управління справами; Керівник Бойко Ігор Васильович. – ДР 0114U002120. УДК 617.5-089:620.3.

703 с.

В ході виконання роботи був проведений підбір малоінвазивних методик лікування пацієнтів хірургічного профілю, зокрема з використанням визначення сумісності імплантатів з організмом реципієнта на основі нанобіосенсорних технологій, та впровадження цих методик в клінічну практику, набір клінічного матеріалу та попередній клінічний аналіз результатів хірургічного лікування щодо методів малоінвазивної хірургії та знеболання при захворюваннях судин, суглобів, репродуктивних органів, черевної стінки, кишечника, щитоподібної та прищитоподібних залоз, нирок та сечовивідних шляхів, органу слуху. Об'єкт дослідження: хірургічні захворювання та анестезіологічне забезпечення. Досліджено 2894 пацієнта з хірургічними захворюваннями та анестезіологічним забезпеченням (основна група). Контрольну групу склали пацієнти, що були проліковані традиційними методами. Ретроспективно проаналізовано 3675 медичних карт пацієнтів. Мета дослідження: підвищення ефективності лікування пацієнтів з окремими захворюваннями судин, суглобів, органів черевної порожнини, черевної стінки, щитоподібної та прищитоподібних залоз, репродуктивних органів, носоглотки шляхом зниження ступеня травматичності за рахунок удосконалення методів ендоскопічної та морфологічної діагностики, розробки й впровадження інноваційних технологій малоінвазивних ендовідеохірургічних втручань та їх анестезіологічного забезпечення, а також визначення сумісності імплантатів з організмом реципієнта на основі нанобіосенсорних технологій. Методи дослідження: клінічний огляд, лабораторні дослідження, електроенцефалографія, ультразвукова діагностика, магнітно-резонансна томографія, комп'ютерна томографія, рентгенівські та рентгеноваскулярні дослідження, відеоендоскопічні дослідження (ВЕГДС, ВІКС, ВБС, лапароскопія), гістологічні та імуногістохімічні дослідження, анкетування, медико-статистичний аналіз. Результати: встановлено, що лікування хворих основної групи з використанням малоінвазивних хірургічних методик та сучасного анестезіологічного забезпечення відрізняється короткими термінами стаціонарного лікування та реабілітації, меншим больовим синдромом, низьким рівнем ускладнень. Використання визначення сумісності імплантатів з організмом реципієнта на основі нанобіосенсорних технологій є ефективним методом прогнозування можливих ускладнень та перебігу післяопераційного періоду. Такі форми лікування є оптимальними методами оперативного втручання в умовах стаціонару короткострокового перебування, завдають мінімальної травми тканинам, зберігають функцію органа. Результати НДР можуть застосовуватись у практиці в відділе-

нях хірургічного профілю: загальної та лапароскопічної хірургії, дитячої хірургії, ендокринної хірургії; травматології та ортопедії, судинної хірургії, кардіохірургії, нейрохірургії, гінекології, урології, отоларингології, ендоскопічної діагностики, хронічного гемодіалізу, у поліклінічній практиці нефрологів, гастроентерологів, урологів, кардіологів, гінекологів, репродуктологів, невропатологів тощо. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - подальший розвиток малоінвазивних методик, зокрема з використанням нанобіосенсорних технологій, у різних напрямках хірургії в умовах багатoproфільного стаціонару з короткостроковим перебуванням пацієнтів.

76.06.19.0619/0219U000105

Розробка моделі організації багатofакторної профілактики та управління якістю медичної допомоги при окремих хронічних неінфекційних захворюваннях прикріпленого населення: Заключний звіт /Державна наукова установа "Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини" Державного управління справами; Керівник Яценко Юрій Борисович. – ДР 0114U002118. УДК 614.2:616.1/.7-084.

423 с.

В результаті виконання НДР 2014-2018 рр. вирішено актуальне наукове завдання - обґрунтування підходів до оптимізації системи управління якістю медичної допомоги в багатoproфільному закладі охорони здоров'я шляхом удосконалення прийняття організаційно-управлінських рішень на основі самооцінки комунікаційного профілю функціональної оцінки менеджменту, організації медико-соціологічного моніторингу факторів ризику розвитку найпоширеніших неінфекційних захворювань у прикріпленого для медичного обслуговування населення

76.06.19.0620/0219U000169

Розробка радіаційних технологій отримання та дослідження методів застосування гідролізних наноматеріалів для ядерної та традиційної медицини: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Сахно Віктор Іванович. – ДР 0116U002989. УДК 620.039.

60 с.

Вперше вирішена технічна проблема залучення потужної промислової радіаційної техніки до модифікації медичних розчинів та досліджень тонких біологічних ефектів, які виникають під впливом активних гідролізаців у розчинах, опромінених іонізуючою радіацією. Розроблено новий метод радіаційної обробки медичних розчинів великими дозами опромінення при модифікації медичних розчинів та оптимальну технологію медичного застосування модифікованих форм водних препаратів Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0621/0219U000184

Вивчити викликані стовбуровими клітинами пухлин головного мозку системні та внутрішньопухлинні імунні порушення і розробити в експерименті нові методи їх корекції: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Лісяний Микола Іванович. – ДР 0116U001029. УДК 612.017.1:576.3/4:591.481.1:616-006-092.9.

110 с.

Встановлено, що в гліальних клітинах головного мозку, визначаються як пухлинні стовбурові CD-133+ клітини, так і інші стовбурові CD-15+, CD-34+, CD-90+ клітини, рівень яких залежить від ступеня анаплазії новоутворення. Не

пухлинні стовбурові клітини, що визначаються в пухлинах, можуть приймати активну участь у пухлинному процесі, забезпечуючи розвиток судинної та сполучно тканинної мережі пухлинного вогнища. Виявлено, що ступінь інфільтрації пухлинного вогнища імунними клітинами залежить від вмісту стовбурових пухлинних CD-133+ клітин, чим більше цих клітин, тим значніше зниження рівня CD-8 клітин, які відповідають за цитотоксичну, протипухлинну активність. При злоякісних пухлинах виявляється більше гальмування імунних реакцій, ніж при доброякісних, яке проявляється зниженням проліферативної здатності, цитотоксичної активності лімфоцитів, дисбалансом у складі окремих субпопуляцій лімфоцитів у периферичній крові. У роботі показано, що при культивуванні *in vitro* клітин пухлин та периферичної крові хворих на гліоми при дії певних активаторів (супермітогенів) в культуральне середовище виділяються імуносупресивні цитокіни, які гальмують проліферативну здатність лімфоцитів та мієлопероксидазну активність нейтрофілів. У периферичній крові хворих з пухлинами мозку визначається підвищений рівень молекул середньої маси (МСМ), який залежить від гістоструктури та ступеня анаплазії пухлин, що дозволяє думати про пухлинне походження МСМ і про можливість їх гальмувати імунні реакції та стимулювати ріст пухлин. Встановлено, що антисироватки проти клітин ембріонального мозку *in vitro* може викликати різну цитотоксичну дію та гальмувати проліферацію пухлинних клітин. Дія антисироватки залежить від дози та типу пухлини. Отримані результати вказують на перспективність подальшого дослідження подібних антисироваток для використання їх в науковій та клінічній роботі з діагностичною, а можливо, і лікувальною метою.

76.06.19.0622/0219U000185

Дослідити біологічні властивості та визначити відновлювальний потенціал кріоконсервованих мезенхімальних стовбурових клітин пуповини людини при лікуванні рухових порушень в експерименті: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Цимбалюк Віталій Іванович. – ДР 0116U001030. УДК 612.014.43:615.012.41:611-013.8:612.014:616.8-009.1-085.851.8-092.9.

139 с.

Об'єкт дослідження - запально-дегенеративне ураження центральної нервової системи (ЦНС) експериментальних тварин з аутоімунним компонентом - експериментальний алергічний енцефаломієліт (ЕАЕ). Мета роботи - оцінити ефективність запропонованих різних методів кріоконсервації МСК *in vitro* шляхом дослідження проліферативної активності і фенотипового потенціалу, впливу кріоконсервованих клітин на рухові функції, поведінкові реакції, морфологічні зміни спинного мозку після їх інтратекального введення піддослідним тваринам. За останні роки прогрес в лікуванні запально-дегенеративних уражень ЦНС пов'язують з розвитком клітинних технологій. Одними з найперспективніших для використання в клінічній практиці є клітини Вартонового студія пуповини (пупкового канатика), отримання яких не створює морально-етичного конфлікту, а сама процедура виділення є досить простою. Зважаючи на перспективу клінічного застосування МСК пуповини людини постає питання вибору оптимального методу тривалого зберігання (кріоконсервування) МСК без ДМСО в якості кріопротектора з урахуванням режиму заморожування, виду кріопротектору і часу зберігання. Досліджено декілька варіантів кріоконсервації культивованих МСК складу та концентрації кріоконсервантів. Проведено дослідження *in vitro* життєздатності кріоконсервованих МСК, змін їх проліферативних та фенотипових властивостей під впливом кріокон-

сервування. Отримані на клітинному рівні результати дозволили зробити висновок про можливість значного зменшення концентрації ДМСО в середовищі для заморожування, до 4 % замість 10 %, за рахунок внесення в середовище не менше 6 % трегалози. Проведено моделювання ЕАЕ на 50 щурах, дослідження поведінкових реакцій тварин в тесті "відкрите поле", імунологічні та морфологічні дослідження зразків тканин та крові дослідних тварин після інтратекального введення МСК за різних методів криоконсервування. Отримані результати *in vivo* також підтвердили можливість оптимізації концентрації криоконсервантів при заморожуванні МСК, що зменшує токсичний вплив ДМСО на клітини і розвиток негативних побічних ефектів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0623/0219U000186

Дослідити полімодальні викликані потенціали головного мозку, у тому числі когнітивні, у хворих з хронічною ішемією у вертебрально-базиллярному басейні, в залежності від порушень кровопостачання головного мозку: Заклучний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Чеботарьова Лідія Львівна. – ДР 0116U001031. УДК 612.014.423..612.821.3..616.134.9..616.831-005.4..612.824.76.29.42..

70 с.

РЕФЕРАТ Звіт про НДР:70 ст., 26 рис., 18 табл., 25 джерел. Об'єкт дослідження - пацієнти з хронічною ішемією у вертебрально-базиллярному басейні. Ціль роботи - поглиблення патофізіологічних уявлень щодо залежності клініко-нейрофізіологічних та нейропсихологічних характеристик когнітивних функцій (уваги) у хворих з хронічною ішемією у вертебрально-базиллярному басейні (ВББ) від різного ступеня зниження загальної церебральної та регіонарної перфузії; розробка методології оцінки ступеня порушень мозкової перфузії у хворих з хронічним ішемічним ураженням головного мозку, базуючись на створеній моделі кінетики перфузійних радіоіндикаторів у головному мозку та програмному забезпеченні аналізу даних нейровізуалізації. Методи дослідження, перелік апаратури. Клініко-неврологічний, однофотонна емісійна компютерна томографія (ОФЕКТ), ультразвукове доплерівське сканування (УЗДС), електроенцефалографія (КЕЕГ), викликані потенціали головного мозку (КВП, АВП), статистичне опрацювання. Апаратура: томографічна гамма-камера "Е-Cam" (Siemens) з коліматором високого розподілення (LEHR) для скінтиграфічних досліджень з ^{99m}Tc-НМРАО, "SonolineG-50" ("Siemens"), "Toshiba AplioMX", "Brain-test" ("DX-system", Україна). Результати та їх новизна. Розроблено алгоритм кількісної оцінки змін перфузії головного мозку за даними ОФЕКТ, результати ОФЕКТ-УЗДС зіставлено з даними нейропсихологічного тестування та характеристиками особистості пацієнта. За результатами нейрофізіологічних досліджень більше, ніж у половини обстежених виявлено знижений показник амплітуди піку N2, що відображає зниження спрямованої уваги; зареєстровано збільшений показник латентного періоду піку P300, що характеризує сповільнення процесу прийняття рішення та запам'ятовування, з переважанням частоти цих змін в групі пацієнтів зі структурними змінами в ХА. У пацієнтів з ознаками декомпенсації кровообігу у ВББ, за даними УЗДС, зареєстровано зміни параметрів АВП, а саме: збільшення латентності піків III, IV, V та міжпікових інтервалів III-V. Інформація щодо впровадження. Результати дослідження впроваджено на кафедрах медичних університетів, в клінічних лікарнях (Київ, Івано-Франківськ, Запоріжжя). Сфера застосування. 222-медичина (I.1 08.01 Клінічна медицина, I.1. 08.01.05 нейро-

хірургія, __ I.1. 08.01.15 - нервові хвороби); 224-технології медичної діагностики та лікування (I.1.08.01.23 - променева діагностика та променева терапія). Значимість роботи. Визначено залежності характеристик когнітивних функцій у хворих з хронічною ішемією у вертебрально-базиллярному басейні від різного ступеня зниження загальної церебральної та регіонарної перфузії. Розроблено алгоритм розрахунку абсолютних значень об'ємного мозкового кровотоку за даними ОФЕКТ. Практична значимість: розроблена методологія кількісної оцінки порушень мозкової перфузії на базі програмного аналізу даних радіоізотопного дослідження увійде як складова до комплексу нейровізуальних досліджень у хворих з хронічним ішемічним ураженням головного мозку. Висновки, пропозиції щодо розвитку об'єкта дослідження. Пацієнтів з хронічною ішемією мозку у ВББ доцільно розділяти на дві групи: з наявністю структурних та гемодинамічно значущих порушень у хребетних артеріях (ХА) за даними УЗДС та відсутністю таких змін. За даними ОФЕКТ-УЗДСу пацієнтів з хронічною ішемією мозку у ВББ за наявності структурних змін у ХА об'ємний мозковий кровоплин в сегментах головного мозку та півкулях в цілому має тенденцію до зниження порівняно з пацієнтами без структурних змін в ХА. Як перспективний і економічно обґрунтований можна визначити напрямок подальших досліджень - розробку критеріїв вибору диференційованого лікування, у тому числі, з використанням нейрохірургічних технологій, у пацієнтів з хронічною ішемією у ВББ. Ключові слова: хронічна ішемія мозку, когнітивні порушення, мозковий кровоплин, ОФЕКТ, ультразвукове дуплексне сканування, викликані потенціали головного мозку, когнітивні потенціали. НОВИЗНА. Поглиблено патофізіологічні уявлення щодо залежності клінічних, нейропсихологічних та нейрофізіологічних характеристик когнітивних функцій у хворих з хронічною ішемією у вертебрально-базиллярному басейні від різного ступеня зниження загальної церебральної та регіонарної перфузії (за даними радіоізотопних та ультразвукових методів дослідження). Розроблено алгоритм розрахунку абсолютних значень об'ємного мозкового кровотоку за даними однофотонної емісійної комп'ютерної томографії з ліпозимітичними радіофармацевтиками, що дозволяє об'єктивізувати ступінь вираженості церебральної гіперперфузії та визначити її роль у формуванні судинних когнітивних порушень у пацієнтів з хронічною ішемією у вертебрально-базиллярному басейні. Практична значимість роботи полягає у розробленні методології кількісної оцінки порушень мозкової перфузії на базі програмного аналізу даних радіоізотопного дослідження, що є важливою складовою комплексу нейровізуальних досліджень у хворих з ХІМ. Оптимізація діагностичного комплексу об'єктивізації судинних когнітивних розладів недементного ступеня з використанням клініко-нейровізуалізаційних критеріїв при хронічних порушеннях кровообігу у ВББ дозволить своєчасно застосувати диференційоване лікування, у т.ч. з використанням нейрохірургічних технологій.

76.06.19.0624/0219U000187

Розробити комбіновані методи лікування хворих на метастатичні пухлини субтенторіальної локалізації: Заклучний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Зозуля Юрій Панасович. – ДР 0116U001033. УДК 616.831-006-008-035:577:11.

103 с.

Мета: визначити показання до хірургічного втручання та лікувальну тактику при метастатичних новоутвореннях субтенторіальної локалізації. Матеріали і методи. У дослідженні взяли участь 162 пацієнта з метастатичними пухлинами субтенторіальної локалізації. Критерієм залучення в

дослідження був вторинний характер неопластичного ураження структур задньої черепної ямки. Тотальне видалення вздовж перифокальної зони росту пухлини проведено 102 (79,7%) пацієнтам, субтотальне - 9 (7%), часткове - 8 (6,3%). У 5 (3,9%) хворих видалення пухлини поєднували з лікворощунтувальною операцією. В 4 (3,1%) випадках хірургічна допомога полягала у встановленні лікворощунтувальної системи. Результати. Найчастішими джерелами метастазування в задню черепну ямку були легені (у 42 (32,8%) хворих), молочна залоза (у 19 (14,8%)) та меланома (у 15 (11,7%)). До окремої групи віднесено пацієнтів з невідомим первинним вогнищем (32 (25 %)). Із 43 хворих з відомим катанезом солітарні метастази мали 37 (86%), множинні (зокрема субсупратенторіальні) - 6 (14%). Середня тривалість життя після операції у хворих із солітарними метастазами становила (8,4+1,5) міс, з множинними (зокрема субсупратенторіальними) - (5,1+0,8) міс. Тривалість життя більше 1 року зафіксована у 13 (30,2%) хворих, з них в 1 (2,3%) з множинними метастазами. Висновки. Пацієнтам з метастатичними пухлинами субтенторіального простору, тяжкість стану яких зумовлена оклюзійною симптоматикою, навіть у разі <70 бала за шкалою Карновського показано проведення хірургічного втручання. Декомпресія задньої черепної ямки з відновленням ліквороциркуляції дає змогу поліпшити стан хворого та провести комбіноване лікування, а отже, продовжити тривалість життя.

76.06.19.0625/0219U000188

Вивчити особливості клінічних проявів та інструментальних методів діагностики кістозних уражень головного мозку не пухлинного генезу у дітей, з метою вдосконалення мікрохірургічних та ендоскопічних методів їх лікування: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Вербова Людмила Миколаївна. – ДР 0116U001034. УДК 616.831-003.4-008.918.

51 с.

Звіт про НДР: 51 ст., 5 рис., 3 табл., 198 джерел. Вивчити особливості клінічних проявів та інструментальних методів діагностики кістозних уражень головного мозку не пухлинного генезу у дітей, з метою вдосконалення мікрохірургічних та ендоскопічних методів їх лікування. Об'єкт дослідження: діти з кістозними ураженнями головного мозку не пухлинного генезу. Мета дослідження: Підвищення ефективності діагностики та лікувальних заходів при кістозних ураженнях головного мозку не пухлинного генезу у дітей. Методи дослідження: клініко-анамнестичні, клініко-лабораторні, інструментальні (НСГ, КТ, МРТ), статистичні. Результати та їх новизна. Розширення наукового уявлення щодо певних особливостей етіопатогенезу кістозного ураження головного мозку не пухлинного генезу. На основі співставлення результатів клініко-діагностичного дослідження та результатів хірургічного лікування дітей кістозними ураженнями головного мозку не пухлинного генезу розроблені покази та протипокази для екстракраніального та інтракраніального дренування ліквору. Інформація щодо впровадження. Результати дослідження впроваджено клінічних лікарнях (Київ, Луцьк). Сфера застосування. 222-медицина (1.1 08.01 Клінічна медицина, 1.1. 08.01.05 нейрохірургія). Об'єктом господарської діяльності є способи діагностики, прогнозування та лікування кістозних уражень головного мозку не пухлинного генезу у дітей. Медико-соціальні показники, що характеризують ефективність способів діагностики, прогнозування та комбінованого лікування кістозних уражень головного мозку не пухлинного генезу у дітей: рання діагностика, МРТ, КТ, нейросонографія, диференційований підхід до вибору оптимального методу лікування, встанов-

лення його етапності та послідовності. Галузь застосування - нейрохірургія. Ключові слова: інтракраніальні лікворні кісти не пухлинного генезу, діти, профілактика, діагностика, лікування.

76.06.19.0626/0219U000189

Розробити малоінвазивні методики хірургічного лікування травматичних ушкоджень хребта та оцінити їх ефективність: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Педаченко Євгеній Георгійович. – ДР 0116U001032. УДК 616.711-001-089.12.

39 с.

Досліджено вплив збагаченої тромбоцитами плазми (ЗТП) на клітини пульпозного ядра *in vitro*. Встановлено, що внесення ЗТП в культуру клітин пульпозного ядра дозволяє підтримувати їх життєздатність та експресію хондрогенних генів. Оптимізовано покази до проведення хірургічного лікування хворих з травматичними та дегенеративними ураженнями хребта. Показано, що застосування ЗТП під час встановлення систем транспедикулярної стабілізації у поперековому відділі хребта пацієнтів сприяє зниженню інтенсивності больового синдрому та прискоренню регенеративних процесів.

76.06.19.0627/0219U000190

Удосконалити методи діагностики та хірургічного лікування пухлин спинномозкових нервів, що поширюються паравертебрально: Заклучний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Слинко Євген Ігорович. – ДР 0116U001035. УДК 616.832+616.711-006-08-091.8:57:575.191.

66 с.

Об'єкт дослідження - хворі з пухлинами спинномозкових нервів, що поширюються паравертебрально. Предмет дослідження - пухлини спинномозкових нервів, що поширюються паравертебрально. Наукова новизна: Вперше вивчені топографо-анатомічні варіанти пухлин спинномозкових нервів, що поширюються паравертебрально, створена власна класифікація цих пухлин; Вивчені особливості гістобіологічної поведінки пухлин спинномозкових нервів, що поширюються паравертебрально (невриноми, нейрофіброми, периневроми, злоякісні пухлини периферичних нервів, парагангліоми, нейросаркоми, гангліобластоми); Практичне значення. На основі виконання даної роботи вдалося зменшити частоту рецидивів доброякісних пухлин спинномозкових нервів, що поширюються паравертебрально після їх видалення з 46 % на сьогоднішній до 12 %; збільшити середній термін подовженого росту злоякісних спінальних пухлин з 8 місяців до 27 місяців, збільшити середню тривалість життя хворих зі злоякісними спінальними пухлинами з 19 місяців до 4,2 років. Зменшити термін перебування хворих у стаціонарі з 10 - 12 ліжок - днів до 5 - 7. Також зменшені прояви грубого неврологічного дефіциту з 78 % до 21 %. Впровадження виконаної роботи. Результати роботи впроваджені в діяльність інституту нейрохірургії та діяльність обласних нейрохірургічних відділень, діяльність спінального відділення київського інституту ортопедії.

76.06.19.0628/0219U000191

Вивчити особливості діагностики та хірургічного лікування вогнепальних та мінно-вибухових ушкоджень периферичних нервів у потерпілих в зоні проведення АТО: Заклучний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Цим-

балуок Віталій Іванович. – ДР 0116U001036. УДК 616.833-001.45-07-089(-07).

82 с.

Об'єкт дослідження - структурні зміни при вогнепальних ушкодженнях нервів, методи хірургічного та реабілітаційного лікування, оцінка ефективності лікування. Мета дослідження: На основі вивчення клінічної епідеміології вогнепальних та мінно-вибухових ушкоджень нервів кінцівок в Україні, уточнення патогенетичних механізмів ушкоджень нервів та їх наслідків, особливостей клінічних проявів та перебігу травматичних ушкоджень, особливостей хірургічного та нехірургічних методів лікування в тім числі і реабілітаційних заходів обґрунтувати та розробити систему організації медичної допомоги при вогнепальних та мінно-вибухових ушкодженнях нервів кінцівок її наслідках. Методи дослідження : клінічні методи; нейрофізіологічний комплекс доопераційної діагностики та інтраопераційна діагностика та ЕНМГ оцінка результатів лікування; ультразвукове дослідження артерій верхньої кінцівки; експериментальний (Визначення ефективності тканинно-інженерного підходу при подоланні значного дефекту периферичного нерва у експерименті); морфологічний (світлово-мікроскопічне дослідження); статистичний (критерій середнього арифметичного та помилка середнього арифметичного, критерій Ст'юдента, порівняння ліній регресії, критерій U Вілконсона-Манна-Уїтні). Досліджено характер структурних ушкоджень при вогнепальних ушкодженнях кінцівок. Запропоновано методи відновлення функції ушкоджених нервів при великих дефектах нервів, множинних ушкодженнях нервів, поширений контузійній травмі нерва. Розроблено нові методи реконструктивних втручань відновлювального лікування, що широко використовуються для усунення наслідків вогнепальних поранень. Запропонована концепція відновлення функції кінцівки при наслідках вогнепальних ушкоджень периферичних нервів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0629/0219U000192

Визначити ефективність хірургічної реваскуляризації у хворих з церебральною судинною патологією: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Яковенко Леонід Миколайович. – ДР 0116U001037. УДК 611-018.46:616-089.843-005.4:591.481.1:616-092.9.259.

110 с.

Об'єкт дослідження - пацієнти з церебральною судинною патологією які потребують реваскуляризації головного мозку. Предмет дослідження - оклюзійно-стенотичні атеросклеротичні ураження судин головного мозку та церебральні аневризми. Наукова новизна: Вперше встановлені покази та протипокази до застосування хірургічної реваскуляризації у хворих з церебральною судинною патологією з застосуванням сучасних методів дослідження церебральної гемодинаміки. Удосконалені та впроваджені методики створення ЕІКМА та високопоточкового екстра - інтракраніального анастомозів у хворих з церебральною судинною патологією, які потребують хірургічної реваскуляризації. Вперше в Україні виконані реваскуляризаційні мікрохірургічні втручання при внутрішньочерепних аневризмах. Вперше обґрунтована вірогідність застосування реваскуляризаційних втручань з застосуванням комбінованих (ендоваскулярних і мікрохірургічних) методів лікування. Досліджена ефективність методів хірургічної реваскуляризації у хворих з церебральною судинною патологією на підставі комплексного клініко-інструментального аналізу. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у впровадженні в практику методів хірургічної реваскуляризації у хворих з різноманітною церебральною судинною патологією, яка включає

множинні оклюзійно-стенотичні ураження церебральних артерій, ізольовані стенозуючі та оклюзуючі ураження церебральних артерій в інтракраніальних відділах, інші стенозуючі ураження церебральних артерій. Впроваджені в практику та удосконалені методики ЕІКМА та високопоточкового екстра-інтракраніального анастомозів. На основі отриманих результатів дослідження обґрунтована вірогідність реваскуляризації з застосуванням комбінованих методик. Впровадження виконаної роботи. Створений діагностичний та лікувальний алгоритм впроваджено в практичну роботу відділення невідкладної судинної нейрохірургії ДУ "ІНХ НАМН" та буде впроваджуватись в інші нейрохірургічні відділення закладів охорони здоров'я України.

76.06.19.0630/0219U000193

Розробити малоінвазивні транскраніальні методики у диференційованому хірургічному лікуванні артеріальних аневризм головного мозку: Заклучний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Яковенко Леонід Миколайович. – ДР 0116U001038. УДК 616.133.39-007.64-089.12.

73 с.

Об'єкт дослідження: артеріальні аневризми судин головного мозку. Мета дослідження - покращення результатів лікування артеріальних аневризм головного мозку шляхом розробки та впровадження методики малоінвазивних транскраніальних оперативних втручань. Методи дослідження - клінічні (загальноклінічне, неврологічне, психоневрологічне, отоневрологічне, нейроофтальмологічне обстеження); лабораторні; інструментальні (КТ, спіральна КТ мозку, КТ-ангіографія та перфузійна КТ головного мозку; МРТ головного мозку, МР-ангіографія з визначенням градієнту розподілу внутрішньосудинного тиску; ультрасонографія - дуплексне сканування магістральних артерій голови та ший, транскраніальна доплерографія в режимі динамічного спостереження і моніторингу; ЕЕГ; ОФЕКТ; церебральна ангіографія); поглиблені морфологічні дослідження; математичні (комп'ютерний аналіз даних на базі розробленого програмного комплексу для хворих з артеріальними аневризмами головного мозку, математичне моделювання); статистична оцінка. Розроблено та впроваджено методику малоінвазивного транскраніального оперативного лікування артеріальних аневризм головного мозку на основі детального доопераційного планування всіх етапів хірургічного втручання. На підставі проведених досліджень запропоновано диференційоване використання малоінвазивних транскраніальних методик хірургічного лікування артеріальних аневризм головного мозку. Оптимізовані покази, протпереліки покази до різних методів транскраніальних втручань у хворих з артеріальними аневризмами головного мозку. Розроблена методологія вибору адекватного хірургічного доступу транскраніальної хірургії артеріальних аневризм головного мозку різної локалізації з урахуванням можливостей "keyhole" краніотомії та ендоскопічної асистенції. За отриманими результатами дослідження надруковано - 12 статей, виконано - 25 тезових публікацій, проведено усних доповідей - 18; оформлено деклараційних патентів на корисну модель - 3 винаходи та 2 методологічних рекомендації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0631/0219U000194

Множинні грижі шийного відділу хребта: диференційоване хірургічне лікування : Заклучний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Хижняк Михайло Віталійович. – ДР 0118U003650. УДК 616.711.1 -007.43-089.12.

120 с.

Об'єкт дослідження: множинні грижі шийного відділу хребта. Мета роботи - покращення результатів комплексної діагностики при хірургічному лікуванні хворих з множинними грижами шийного відділу хребта. Методи дослідження: клініко-неврологічні методи обстеження, спондилографія з функціональними пробами, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, електронейроміографія, комп'ютерна стабілографія, порогова аудіометрія. Результати дослідження. На основі комплексної оцінки клініко-неврологічних проявів та результатів інструментальних методів дослідження оптимізовано покази до проведення диференційованого хірургічного лікування хворих з множинними грижами шийного відділу хребта. Новизна дослідження. Розширені наукові уявлення, щодо комплексної оцінки клініко-неврологічних даних з даними інструментальних методів дослідження у хворих з множинними грижами шийного відділу хребта. Розроблено та впроваджено методологію диференційованого застосування різних хірургічних методів у хворих з множинними грижами шийного відділу хребта. Практичне значення дослідження. В результаті проведених досліджень удосконалено алгоритм доопераційного обстеження хворих з множинними грижами міжхребцевих дисків шийного відділу хребта. Розроблені та впроваджені нові підходи щодо тактики диференційованого хірургічного лікування хворих з множинними грижами шийного відділу хребта.

76.06.19.0632/0219U000195

Морфологічна характеристика клітинного складу і паренхиматозно-стромальних взаємовідношень пухлин аденогіпофіза для оптимізації діагностики і виявлення прогностично значущих критеріїв: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Малишева Тетяна Андріївна. – ДР 0117U002422. УДК 616-0.91.8:611-0.18.1-0.18.7:616.432-006.55-07-037.

40 с.

Аденоми гіпофіза (АГ) - структурно-неоднорідна група новоутворень, які за імуногістохімічними та ультраструктурними критеріями досить різняться між собою. Критерії прогресії та інвазії АГ мають мультифакторний характер. Серед гормонально неактивних пухлин, які становлять 72% в досліджуваній групі, майже однаково представлені хромофобні гістологічні варіанти аденом та аденоми перехідного типу, з практично рівним розподілом як серед чоловіків, так і серед жінок. Гормонально неактивні АГ мають схильність до більш агресивної поведінки, про що свідчить індекс проліферації в цій групі в межах 10%. Інвазивний ріст - це біологічна здатність АГ, що закономірно виникає на певному етапі розвитку пухлини. Характер росту АГ визначає їх подальшу прогресію як за розмірами, так і за напрямками поширення, що обумовлено співвідношенням кінетичних показників росту та особливостями топографічної анатомії. Встановлено кореляції клінічних і морфологічних ознак, що об'єктивізує критерії прогнозу радикальності хірургічного лікування, безрецидивного виживання таких хворих і розробки схем комбінованого індивідуалізованого лікування (розробка системи факторів індивідуального прогнозу).

76.06.19.0633/0219U000196

Дослідити в клініці злоякісних пухлин головного мозку виявлені в експерименті протипухлинні властивості блокатору мембранних каналів клітин верапамілу та оцінити можливість його застосування за цим при-

значенням: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Гридіна Ніна Яківна. – ДР 0117U004430. УДК 616.831-006.484.04 : 615.277.3.

48 с.

Метою роботи стало підвищення ефективності лікування хворих на гліальні пухлини в результаті застосування малих доз верапаміл-гідрохлориду з метою профілактики появи рецидивів гліом у віддаленому післяопераційному періоді. Проведена пошукова робота підтвердила отримані в експерименті на щурах зі щепленою гліомою 101.8 (аналог гліобластоми людини) протиухлинні властивості фармакологічного препарату верапаміл-гідрохлориду, що використовувався в малих дозах (розведення препарату у 10.000 разів) у пацієнтів з гліобластомами у післяопераційному періоді після курсів хіміотерапії постійно до кінця життя пацієнта. Застосування верапамілу сприяло гальмуванню процесів появи рецидивів гліобластом і подовженню життя пацієнтів у віддаленому післяопераційному періоді в середньому на 8 місяців у порівнянні з тими пацієнтами, які не приймали препарат. На момент закінчення теми всі пацієнти жили на протязі року, а деякі пацієнти жили більше 1,5-2 років. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0634/0219U000197

Оптимізація хірургічних доступів до менингіом навколоселярної локалізації: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Кваша Михайло Сергійович. – ДР 0117U005509. УДК 616.831-006.328-089.12:535.822.

120 с.

РЕФЕРАТ Звіт про НДР: 53 с., 9 рис., 3 табл., 19 джерел. Ключові слова: менингіома, зоровий нерв, хіазмально-селярна ділянка, навколоселярна локалізація, хірургічне лікування, декомпресія зорового нерву, передня кліноїдектомія. Об'єкт дослідження - хворі з менингіомами навколоселярної локалізації. Мета роботи: дослідити ефективність сучасних хірургічних доступів до менингіом навколоселярної локалізації та визначити найбільш оптимальні та удосконалити наявні, з використанням принципів доказової медицини. Методи дослідження: клініко-неврологічні методи дослідження, нейро-офтальмологічні методи дослідження, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, статистичні методи обробки інформації. Результати дослідження. Результати хірургічного лікування щодо зорових функцій були статистично значимо кращими в підгрупі хворих, яким проведено КДЗН. Вибір доступу до пухлин з поширенням в зоровий канал в обох підгрупах був зумовлений більше топографо-анатомічними особливостями та розмірами менингіоми, ніж необхідністю проведення КДЗН. Новизна дослідження. Розширені наукові уявлення, щодо комплексної оцінки клініко-неврологічних, нейро-офтальмологічних даних з даними інструментальних обстежень у хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Оптимізовано та впроваджено методологію застосування різних хірургічних методів у хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Практичне значення дослідження. В результаті проведених досліджень удосконалено алгоритм доопераційного обстеження хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Оптимізовані та впроваджені нові підходи щодо тактики диференційованого хірургічного лікування хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0635/0219U000198

Індивідуалізація хірургічного лікування хворих з артеріальними аневризмами середньої мозкової артерії з урахуванням їх клініко-

анатомічних особливостей; Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Орлов Михайло Юрійович. – ДР 0118U003651. УДК УДК 616.133.333-007.64-089.11-071. 60 с.

Об'єкт дослідження: пацієнти з артеріальними аневризмами головного мозку, пацієнти з розривом МА СМА. Мета роботи: поліпшення результатів лікування пацієнтів з артеріальними аневризмами середньої мозкової артерії шляхом індивідуального підходу до вибору хірургічного методу. Методи дослідження: 1) загальноклінічні та клініко-неврологічні - для визначення клінічної симптоматики захворювання; 2) нейровізуалізуючі: комп'ютерна томографія (КТ), спіральна комп'ютерна ангіографія (СКТАГ), магнітно-резонансна томографія (МРТ), магнітно-резонансна ангіографія (МРА), церебральна ангіографія (ЦАГ) - для верифікації діагнозу, розмірів та локалізації аневризми; 3) транскраніальна ультразвукова доплерографія - для визначення ангіоспазму; 4) медико-статистичний - для статистичної обробки матеріалів дослідження (описова та аналітична статистика, парна та множинна кореляція, регресійний аналіз тощо). Результати. Удосконалено систему комплексного лікування пацієнтів з АА СМА. Деталізовано можливості ендovasкулярних та мікрохірургічних методів при лікуванні аневризм головного мозку в різні періоди захворювання. Уточнено вплив характеру і тяжкості внутрішньочерепного крововиливу, тяжкості стану пацієнта на результат хірургічного лікування в різні періоди захворювання. Доведено ефективність внутрішньосудинного і відкритого хірургічного лікування пацієнтів в догеморагічному, в гострому і холодному періодах крововиливу. Розроблено характеристики радикальності внутрішньосудинного і відкритого хірургічного лікування. Результати НДР впроваджені у практичну діяльність відділень невідкладної судинної нейрохірургії з рентгеноопераційною та нейрохірургічної патології судин голови та шиї з рентгеноопераційною ДУ "Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України".

76.06.19.0636/0219U000201

Оптимізація хірургічних доступів до менингіом навколоселярної локалізації: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Кваша Михайло Сергійович. – ДР 0117U005509. УДК 616.831-006.328-089.12:535.822.

120 с.

РЕФЕРАТ Звіт про НДР: 53 с., 9 рис., 3 табл., 19 джерел. Ключові слова: менингіома, зоровий нерв, хіазмально-селярна ділянка, навколоселярна локалізація, хірургічне лікування, декомпресія зорового нерву, передня кліноїдектомія. Об'єкт дослідження - хворі з менингіомами навколоселярної локалізації. Мета роботи: дослідити ефективність сучасних хірургічних доступів до менингіом навколоселярної локалізації та визначити найбільш оптимальні та удосконалити наявні, з використанням принципів доказової медицини. Методи дослідження: клініко-неврологічні методи дослідження, нейро-офтальмологічні методи дослідження, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, статистичні методи обробки інформації. Результати дослідження. Результати хірургічного лікування щодо зорових функцій були статистично значимо кращими в підгрупі хворих, яким проведено КДЗН. Вибір доступу до пухлин з поширенням в зоровий канал в обох підгрупах був зумовлений більше топографо-анатомічними особливостями та розмірами менингіоми, ніж необхідністю проведення КДЗН. Новизна дослідження. Розширені наукові уявлення, щодо комплексної оцінки клініко-неврологічних, нейро-офтальмологічних даних з даними інструментальних обстежень у хворих з менин-

гіомами навколоселярної локалізації. Оптимізовано та впроваджено методологію застосування різних хірургічних методів у хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Практичне значення дослідження. В результаті проведених досліджень удосконалено алгоритм доопераційного обстеження хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Оптимізовані та впроваджені нові підходи щодо тактики диференційованого хірургічного лікування хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0637/0219U000219

Оптимізація хірургічних доступів до менингіом навколоселярної локалізації: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Кваша Михайло Сергійович. – ДР 0117U005509. УДК 616.831-006.328-089.12:535.822.

120 с.

Звіт про НДР: 53 с., 9 рис., 3 табл., 19 джерел. Ключові слова: менингіома, зоровий нерв, хіазмально-селярна ділянка, навколоселярна локалізація, хірургічне лікування, декомпресія зорового нерву, передня кліноїдектомія. Об'єкт дослідження - хворі з менингіомами навколоселярної локалізації. Мета роботи: дослідити ефективність сучасних хірургічних доступів до менингіом навколоселярної локалізації та визначити найбільш оптимальні та удосконалити наявні, з використанням принципів доказової медицини. Методи дослідження: клініко-неврологічні методи дослідження, нейро-офтальмологічні методи дослідження, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, статистичні методи обробки інформації. Результати дослідження. Результати хірургічного лікування щодо зорових функцій були статистично значимо кращими в підгрупі хворих, яким проведено КДЗН. Вибір доступу до пухлин з поширенням в зоровий канал в обох підгрупах був зумовлений більше топографо-анатомічними особливостями та розмірами менингіоми, ніж необхідністю проведення КДЗН. Новизна дослідження. Розширені наукові уявлення, щодо комплексної оцінки клініко-неврологічних, нейро-офтальмологічних даних з даними інструментальних обстежень у хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Оптимізовано та впроваджено методологію застосування різних хірургічних методів у хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Практичне значення дослідження. В результаті проведених досліджень удосконалено алгоритм доопераційного обстеження хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Оптимізовані та впроваджені нові підходи щодо тактики диференційованого хірургічного лікування хворих з менингіомами навколоселярної локалізації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0638/0219U000223

Дозиметрична підтримка Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: реконструкція індивідуалізованих доз суб'єктів Коростенського району та ревізія реконструйованих доз для 9-ти районів, що досліджувалися у 2007-2015 рр: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Масюк Сергій Володимирович. – ДР 0116U002474. УДК 621.039.76: 504.054: 621.039.573: 616.001.28.

161 с.

Об'єкт: способи формування ефективних індивідуалізованих доз та доз опромінення щитоподібної залози суб'єктів ДРУ внаслідок Чорнобильської катастрофи. Мета: індивідуалізація доз опромінення суб'єктів ДРУ окремих райо-

нів, розташованих на територіях, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. Методи: дозиметричні, математичного моделювання та програмування, аналіз, синтез. Результати: Проаналізовано інформацію, отриману у 2016-2018 рр. з ДРУ. Сформульовано узагальнені критерії відбору осіб до субкогорт з індивідуалізації доз. Удосконалено методологію розрахунку ефективних доз зовнішнього та внутрішнього опромінення суб'єктів ДРУ, обґрунтовано параметри моделей. Отримано оцінки річних ефективних індивідуалізованих доз внутрішнього та зовнішнього опромінення у 1986-2018 рр. для 334 410 суб'єктів ДРУ десяти районів. Сформовано базу даних індивідуалізованих доз опромінення, яка використовує формати та структури полів ДРУ. Розроблено методичні рекомендації щодо реконструкції індивідуалізованих доз опромінення суб'єктів ДРУ, які проживають у окремих районах Житомирської, Київської, Рівненської та Чернігівської областей.

76.06.19.0639/0219U000224

Розробка та впровадження системи верифікації результатів масових ЛВЛ-вимірювань для створення бази даних ревізованих індивідуальних доз внутрішнього опромінення населення України (1986-2014 рр.): Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Василенко Валентина Володимирівна. – ДР 0116U002475. УДК 621.387.4.004.652:504.054: 616.281:546.36:621.039.573.

146 с.

Об'єкт: вимірювання за допомогою лічильників випромінювання людини (ЛВЛ-вимірювання) населення радіоактивно забруднених територій (РЗТ) у 1986–2014 рр. Мета: створення верифікованої бази даних індивідуальних доз внутрішнього опромінення. Методи: математичні, статистичні, аналіз, синтез. Результати: До електронної бази даних результатів ЛВЛ-вимірювань (БД ЛВЛ) внесено 142 695 записів 1987–1993 рр., що містились на паперових носіях. Поповнено класифікатор адміністративних кодів, відновлено інформацію про вагу понад 80 тисячі осіб, виконано розділення сумарного вмісту ($^{137}\text{Cs} + ^{134}\text{Cs}$) на окремі складові, встановлено вимірювальні засоби та виконано оцінку мінімально детектованої активності (МДА) у 121 608 записах. Всі внесені записи згідно з розробленим критерієм розподілено на три групи якості: "високоякісні" – 114 325 записів (80,1 %), "якісні" – 24 439 записів (17,4 %), "малоякісні" – 3931 запис (2,8 %). Розроблено процедуру оцінки результатів ЛВЛ-вимірювань за умови низьких МДА. Уточнено та розширено класифікацію записів бази даних ЛВЛ-вимірювань за групами достовірності залежно від активності інкорпорованого ^{137}Cs , МДА та інформації про умови проведення вимірювань. Узагальнено модель розрахунку річної сумарної дози внутрішнього опромінення від радіоцезію. Розрахована доза внутрішнього опромінення для 674 603 записів БД ЛВЛ-вимірювань 1986-2014 рр., які відносяться до груп "достовірні" та "умовно-достовірні". Ревізована база даних індивідуальних доз внутрішнього опромінення поповнена на 780 889 записів і наразі містить 1 488 921 записів.

76.06.19.0640/0219U000226

Комплексний радіаційно-гігієнічний моніторинг окремих населених пунктів радіоактивно забруднених територій України впродовж 2016-2018 рр. для оцінки й уточнення доз опромінення населення: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Василенко Валентина Володими-

рівна, Нечаев Станіслав Юрійович. – ДР 0116U002477. УДК 614.7:614.876:504.054:615.849.5:613.2.

233 с.

Об'єкт: дози опромінення населення радіоактивно забруднених територій, обумовлені наслідками аварії на ЧАЕС. Мета: визначення основних факторів формування внутрішнього опромінення мешканців РЗТ на основі проведення комплексного радіаційно-гігієнічного моніторингу в окремих населених пунктах (НП) цих територій та оцінка доз опромінення населення на поточному етапі аварії. Методи: спектрометричні, радіохімічні, математичні. Результати: Проведений у 2016-2018 рр. комплексний радіаційно-гігієнічний моніторинг у 26 НП РЗТ Київської, Рівненської, Житомирської областей показав, що річні ефективні дози опромінення населення в обстежуваних населених пунктах на поточному етапі аварії формуються за рахунок доз внутрішнього опромінення, які не перевищують 0,22 мЗв / рік у Київській, 1,6 мЗв / рік у Рівненській, 1,21 мЗв / рік у Житомирській областях, при критерії РЗТ 1 мЗв / рік. Зареєстровано подальше зниження середніх річних доз внутрішнього опромінення в обстежених НП: у 2,6-4,1 раза (0,090-0,174 мЗв / рік у 2013 р. і 0,035-0,042 мЗв / рік у 2016 р.) у Київській, 1,2-1,4 раза (0,206-0,332 мЗв / рік у 2014 р. і 0,105-0,279 мЗв / рік у 2017 р.) у Рівненській та в 1,1-1,9 раза (0,101-0,127 мЗв / рік у 2015 р. і 0,06-0,14 мЗв / рік у 2018 р.) у Житомирській областях. Встановлено, що основним фактором, який формує дозу внутрішнього опромінення, є надходження Cs-137 в організм мешканців з молоком та лісовими продуктами, насамперед, грибами, які в Поліському регіоні традиційно займають суттєву частину харчового раціону. Вміст Cs-137 у переважній більшості (86 %) проб молока, зібраних у мешканців обстежених НП Рівненської області та грибів у всіх областях значно перевищує допустимий рівень (ДР). Максимальний зареєстрований вміст Cs-137 у пробах молока становить 385 Бк / л, що у 4 рази вище ДР Гігієнічного нормативу ГН 6.6.1.1-130-2006, в сушених грибах - 113 кБк / кг - у 45 разів вище ДР. Вміст Cs-137 та Sr-90 у картоплі та молоці обстежених НП Київської та Житомирської областей та картоплі у Рівненській області нижчий від ДР і вживання цих продуктів харчування не може суттєво впливати на формування дози внутрішнього опромінення. Значення річних доз зовнішнього опромінення населення в обстежуваних НП Київської (254-322 мкЗв / рік), Рівненської (262-323 мкЗв / рік), Житомирської (293-489 мкЗв / рік) областей, розраховані за результатами досліджень 2016-2018 рр., знаходяться на рівні середніх значень доз зовнішнього опромінення населення до аварійного періоду, отриманих за рахунок природного радіаційного фону (300-650 мкЗв / рік).

76.06.19.0641/0219U000227

Дослідження внеску радіаційного фактору у формування захворюваності на злоякісні новоутворення окремих груп постраждалих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС за результатами 30-річного періоду спостереження: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Присяжнюк Анатолій Євтихійович. – ДР 0116U002478. УДК 616-006:616-001.28:614-876:616-036.22.

114 с.

Об'єкт дослідження: репрезентативна вибірка когорти учасників ліквідації аварії на ЧАЕС (УЛНА) 1986-1987 рр. участі (78423 особи); евакуйовані (67182 особи); мешканці найбільш забруднених радіонуклідами районів Житомирської і Київської областей (170613 осіб). Мета 2018 року: Визначення внеску радіаційного фактору на часто-

ту злякисних новоутворень в учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, евакуйованих із зони відчуження, мешканців найбільш забруднених радіонуклідами територій із урахуванням доз опромінення у віддалений післяаварійний період. Методи дослідження: епідеміологічні, статистичні, програмно-математичні. Показники захворюваності на усі форми раку перевищують національний рівень тільки в групі УЛНА 1986-1987 рр. SIR (стандартизоване співвідношення захворюваності) = 106,7 % (95% довірчий інтервал (ДІ): 104,8-108,6). В останні роки (2011-2016 рр.) ці показники практично не відрізняються від національного рівня SIR=102,6 % (95% ДІ: 99,2-106,0). Має місце істотне перевищення очікуваного рівня захворюваності на рак щитоподібної залози серед УЛНА - у 4,3 раза, евакуйованих - у 3,9 раза, мешканців забруднених територій - у 1,3 раза. Показники надлишкового абсолютного ризику - на 10.000 людино-років, Грей (EAR/104) за даними альтернативних варіантів оцінки доз впродовж 1986-2012 рр. оцінюються у межах від 1,86 (95% ДІ 0,47-3,24) до 2,07 (95% ДІ 0,53-3,62). Надлишковий відносний ризик у розрахунку на 1 Грей (ERR / Gy) має розмах коливань від 2,38 (95% ДІ 0,60-4,15) до 2,66 (95% ДІ 0,68-4,64). Впровадження: 2 інформаційні листи, 19 публікацій, участь у наукових конференціях, 3 міжнародних семінарах, 4 круглих столах, лекції для медичного персоналу, лекції в рамках магістерської програми "Екологічна епідеміологія". Галузь використання: органи та установи Міністерства охорони здоров'я України, заклади Національної академії медичних наук України, Національна комісія радіаційного захисту населення України.

76.06.19.0642/0219U000229

Епідеміологічні дослідження, оцінка та прогноз післяаварійних змін непухлинної захворюваності, інвалідності, смертності дорослого населення, постраждалого внаслідок аварії на чорнобильській АЕС (період спостереження 1986-2016 рр.): Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Бузунов Володимир Опанасович. – ДР 0116U002480. УДК 616-036.22-001.8: 616-001.28+616.89.

173 с.

Об'єкт дослідження - стан здоров'я учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1986-87 рр., населення, евакуйоване із 30-км зони ЧАЕС в віці 18-60 років, мешканці радіоактивно забруднених територій (РЗТ) віком 0-60 років на дату аварії. Предмет дослідження - непухлинна захворюваність, інвалідність, смертність, дозозалежні ефекти в розвитку окремих непухлинних захворювань в умовах малих доз іонізуючого опромінення. Мета роботи - Комплексна оцінка втрат здоров'я дорослого населення, постраждалого внаслідок аварії на ЧАЕС, за рахунок непухлинної захворюваності, інвалідності, смертності, пов'язаних з впливом радіаційного і нерадіаційних чинників, обґрунтування стратегії профілактичних заходів. Методи дослідження: епідеміологічні, математико-статистичні, моделювання. У динаміці післяаварійного періоду встановлено суттєве погіршення стану здоров'я досліджуваних контингентів постраждалих, обумовлене зростанням непухлинної захворюваності, інвалідності, смертності. Основне зростання рівня непухлинної захворюваності у учасників ЛНА на ЧАЕС, евакуйованих встановлене в період 1998-2007 рр., із зниженням у осіб, віком 40-60 років на дату аварії в періоді 2008-2016 рр. В структурі захворюваності основний внесок мали хвороби системи кровообігу (СК), органів травлення, дихання (у сукупності близько 70 %), певні частки внесли хвороби щитоподібної залози, нервової, сечостатевої, кістково-м'язової систем. Інвалідність від непухлинних захворювань зростає у

ліквідаторів з 25,9 % в період 1988-1992 рр. до 273,3 % в період 2007-2012 рр.; у евакуйованих - з 12,6 % до 147,5 % відповідно. У структурі інвалідності основні частки складають хвороби СК, органів травлення, дихання. Смертність від непухлинних хвороб ліквідаторів, віком 18-39 років на дату аварії, зростає з 1,4 % в 1988-1992 рр. до 13,5 % в період 2013-2016 рр., а осіб, віком 40-60 років - з 2,3 % до 31,1 % відповідно, евакуйованих у віці 18-39 років - з 2,1 % в період 1988-1992 рр. до 12,4 % в період 2013-2016 рр., евакуйованих у віці 40-60 років - з 17,3 % до 48,0 % відповідно. В структурі причин смерті як ліквідаторів, так і евакуйованих, незалежно від віку і статі 90-95 % припадає на хвороби системи кровообігу. Підвищений рівень захворюваності мешканців РЗТ встановлено в перші 16 років після аварії. Інвалідність осіб, віком 18-39 років, зростає з 3,9 % в 1988-1992 рр. до 74,2 % в 2013-2016 рр., осіб 40-60 років - з 8,9 % до 28,6 % відповідно. Смертності мешканців РЗТ, віком 18-39 років на дату аварії, зростає з 1,6 % в 1988-1992 рр. до 8,5 % в період 2013-2016 рр.; 40-60 років - з 4,4 % до 44,7 % відповідно. Найбільш високі рівні захворюваності, інвалідності встановлені у жінок, смертність - у чоловіків. В структурі причин інвалідності основну частину становлять хвороби СК, травлення, дихання, причин смертності - до 95 % - хвороби системи кровообігу. В розвитку захворювань СК у евакуйованих у віці 18-60 років встановлені достовірні значення відносного ризику (RR) при внутрішньому опроміненні щитоподібної залози 131 I в діапазоні 0,3-0,75 Гр, зовнішньому опроміненні всього тіла в діапазоні 0,05-0,25 Гр, у мешканців РЗТ віком 18-60 років на дату аварії, при сумарній ефективній дозі іонізуючого опромінення, накопиченої за 25 років після аварії, в діапазоні від 13 до 40 мЗв. Розроблена динамічна модель розрахунку основних параметрів метрики втрат здоров'я (захворюваність, смертність) постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС з урахуванням віку опромінення, дози опромінення, часу після опромінення. Надані ймовірні оцінки втрат здоров'я учасників ЛНА на ЧАЕС 1986-1987 рр. за рахунок захворювань системи кровообігу. Впровадження: опубліковано 15 наукових публікацій, 2 інформаційні листи, 2 інформаційно-аналітичні довідки (Міністерство соціальної політики та МОЗ України), підготовлено до друку 3 наукові публікації, методичні рекомендації. Галузь використання: радіаційна медицина, радіобіологія, охорона здоров'я.

76.06.19.0643/0219U000309

Визначити структурно - молекулярно особливості різних типів нейроектодермальних пухлин головного мозку для оптимізації лікувальної тактики: Заключний звіт /ДУ "Інститут нейрохірургії ім.акад.А.П.Ромоданова НАМН України"; Керівник Зозуля Юрій Панасович. – ДР 0116U001028. УДК 617.831-006-008-035:577.11.

109 с.

Визначено структурно - молекулярні і метаболічні характеристики пухлин головного мозку для оцінки рівня біологічної агресивності: активності інвазії, прогнозування строків продовженого росту для оптимізації і індивідуалізації лікувальної тактики. При клінічно-морфологічному співставленні гліом різної гістологічної структури встановлено, що типовим явищем для злякисних пухлин головного мозку є ураження декількох часток головного мозку, в тому числі із залученням медіанних структур. У структурі виявлених пухлин у осіб старшого віку найбільш часто визначалася гліобластома (ГБ, 54,2%). Структурні ознаки гіпоксії в зоні інвазії НЕП виявлені у 83 % спостережень, причому найбільш виразний ступінь гіпоксії притаманний високозлякисним пухлинам (G III - IV), ГБ і анапластичним епендимомам (67 % і 15% відповідно). У пацієнтів з ГБ показники

проліферативної активності в середньому становили 26% + 1,2%. У пацієнтів старшої вікової групи показники апоптогенної активності вищі, ніж у групі порівняння 35,8 до 54,2 % в основній групі 61,3 до 37,9 %. Ультраструктурні особливості злоскісних НЕП полягають у зміні будови перикапілярних просторів, що доводить наявність порушення морфології гематоенцефалічного бар'єру, однак прямої кореляції із віком пацієнтів не встановлено. Результати морфометрії статистично значущо засвідчили зменшення площі, яку займали мітохондріальні профілі у цитоплазмі клітин пухлини, розмірів мітохондрій та/або зміни їх тонкої ультраструктури, що корелює із наростанням анаплазії та метаболічних змін клітин макрогліальних пухлин. За даними міжгрупового порівняльного аналізу спостерігалася статистично значуща різниця між анапластичними астроцитомами (АА) і ГБ: відсотковий вміст VEGF- імунопозитивних клітин в ГБ статистично високозначуще перевищував показник в АА в 1,3 разу (відповідно 90,5 (88,4; 95,9)% і 70,0 (63,6; 73,5)%, критерій U-Манна-Утні; $p=0,0000$) У хворих з ГБ та АА встановлено пригнічення продукції активних форм кисню моноцитами периферичної крові. Рівень спонтанної продукції супероксид аніон радикалу знижений на 31 % порівняно з контролем. Виявлено більш низький рівень Noescht33342+ апоптичних клітин серед лімфоцитів периферичної крові у хворих на гліоми III та IV супеня злоскісності в порівнянні з гліомами I-II ступеня. В пухлинах вміст Noescht 33342+ апоптичних клітин зменшується із наростанням ступеня злоскісності гліом. Розроблено схему інтегральних морфологічних показників та сдему морфогенезу НЕП головного мозку, який передбачає персоніфікований підхід до лікування в залежності від загального стану хворого, метаболічних особливостей та локалізації пухлини.

76.06.19.0644/0219U000321

Створення лабораторії мікробіологічного контролю умов виробництва і якості радіофармацевтичних препаратів в Інституті ядерних досліджень НАН України: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Тришин Володимир Васильович. – ДР 0116U007036. УДК 615.849.017:616.079.

57 с.

Звіт про НДР 57 с., 6 рис., 9 табл., 18 нормативно-технічних джерел. Об'єкт дослідження - нормативно-технічні вимоги до лабораторії мікробіологічного контролю (МБК) умов виробництва і якості радіофармацевтичних препаратів (РФП). Мета роботи - створення "чистих" приміщень лабораторії МБК умов виробництва і якості РФП в ІЯД НАН України; розробка основних стандартних операційних процедур (СОП) для проведення моніторингу санітарно-гігієнічного стану приміщень для виробництва РФП та мікробіологічної чистоти і стерильності готової продукції. Результати НДР - на підставі аналізу вимог до "чистих" приміщень та до проведення робіт з джерелами іонізуючого випромінювання у відкритому вигляді, викладених у нормативно-технічних документах, розроблено концептуальну проектну документацію на створення "чистих" приміщень лабораторії МБК. Відповідно до неї змонтовано і облаштовано "чисті" приміщення лабораторії (загальною площею 47,35 м²): бокси з класами чистоти С (для контролю МБ чистоти виробничих приміщень і виготовлення РФП) і В (для контролю стерильності РФП) та перехідні санперепускні шлюзи класів D, D/C, C/V для відокремлення приміщень різного класу чистоти. Встановлені лабораторні меблі із нержавіючої сталі (у відповідності з GLP ВО-ОЗ) та настільні бокси з ламінарним потоком повітря, які забезпечують клас чистоти А. Розроблено програму моніторингу санітарних умов у виробничих приміщеннях в їх

оснащеному і функціонуючому станах; розроблено інструкції для СОП: визначення у повітрі виробничих приміщень концентрації аерозольних частинок і мікроорганізмів; контролю МБ забрудненості поверхонь приміщень і обладнання, технологічного одягу. Визначено кількість і розташування точок відбору проб для аналізу, періодичність відбору і необхідні об'єми проб. Розроблено СОПи для випробування на МБ чистоту розчину натрію йодиду I31I (для перорального застосування) і на стерильність портативного генератора технецію 99mTc (для отримання ін'єкційного РФП натрію пертехнетату 99mTc в умовах клініки). Визначено кількість зразків для аналізу з кожної серії радіофармацевтичних засобів та терміни проведення випробувань після їх виробництва. Ключові слова: лабораторія мікробіологічного контролю, "чисті" приміщення, радіофармацевтичні препарати, генератор технецію-99m, розчин натрію йодиду I137, стандартна операційна процедура, мікробіологічна чистота, стерильність.

76.06.19.0645/0219U000463

Дослідження ролі вітамін-D залежних механізмів розвитку адаптаційних можливостей організму в критичні періоди дитинства та патогенезі хронічної соматичної патології у дітей: Заключний звіт /ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. академіка О.М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"; Керівник Антипкін Юрій Геннадійович. – ДР 0116U001202. УДК 616.89-008:612.015.6.

350 с.

Вперше розроблені та впроваджені в практику дитячих медичних закладів схеми диференційованої профілактики у дітей різних вікових груп вітамін-D-дефіцитних станів. Доведено, що недостатність або дефіцит вітаміну D в дитячому віці спостерігається у 72-90 % здорових дітей і може бути однією з причин повторних вірусних інфекцій, імунотуплююча дія вітаміну D відбувається шляхом сприяння кооперації ланок вродженого та набутого імунітету. Встановлено вітамін-D-залежна регуляція синтезу HBD-2, SIgA, IL-4, IL-10, лізоциму у дітей з НДСТ. У 81 % дітей з РХ виявлені зміни ССС та кореляційні зв'язки між вмістом вітаміну D та показниками, що відображають регуляцію електрофізіологічної функції міокарду. У 70 % хворих на ревматоїдний артрит виявлено його недостатність/дефіцит, який асоціювався з високою активністю захворювання за ШОЕ, СРП, ЦІК, рівнем HLA-DR+/CD3+ та CD3+CD4+-клітин, TNF. При хронічних гепатитах недостатність/дефіцит вітаміну D мали 73,3 % хворих, вірогідно частіше - при автоімунних гепатитах, тоді як CD14lowCD16+ моноцити частіше виявлялись при вірусних гепатитах та мали проєктивну функцію щодо фіброзу печінки. Концентрація вітаміну D в сироватці крові залежала від активності захворювання та стадії фіброзу. Виявлені генетичні предиктори прогресуючого перебігу ХГС (алель +3725 С гена TLR4); ХГВ (APRI > 0,8, рівень вітаміну D < 20 нг/мл; алель С TagI гена VDR, алель +3725 С гена TLR4). Встановлено, що еластографію зсуваної хвилі можна використовувати як неінвазивний діагностичний метод для визначення фіброзу печінки менше F3, для визначення стадії менше F2 у доцільним є застосування 2 методів (індекс APRI та еластографія). Новизна та актуальність дослідження полягає у встановленні особливостей системних мультипараметричних взаємовідношень складових стану здоров'я, імунної системи та фіброгенезу в залежності від концентрації вітаміну D, що перспективно для розробки на цій основі диференційованих схем фармакологічної підтримки. Наукова значущість роботи полягає в уточненні окремих ланок патогенезу та обґрунтовани доцільності корекції вітамін D-статусу у здорових дітей, дітей з НДСТ,

РХ та хронічними гепатитами.

76.06.19.0646/0219U000464

Вивчити психологічний стан та якість життя у пацієнок в до- та післяопераційному періоді з гінекологічною та екстрагенітальною хірургічною патологією, які перенесли симультанні операції: Заключний звіт /ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. академіка О.М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"; Керівник Дронова В.Л. – ДР 0116U001203. УДК 618.1+616.1/8-089:617-089.168.1:616.891.

116 с.

Об'єкт дослідження-психологічний стан та якість життя у пацієнок, які перенесли симультанні операції. Мета роботи: Покращити результати хірургічного лікування та якість життя жінок з гінекологічною та екстрагенітальною хірургічною патологією шляхом розробки заходів по забезпеченню психологічної рівноваги. У дослідженні взяли участь 207 пацієнок, яким надавалась хірургічна допомога у відділенні оперативної гінекології ДУ "ІПАГ ім.акад.О.М.Лук'янової НАМН України", (1-а - пацієнтки з ізольованою гінекологічною патологією (154), 2-а - з симультанною патологією (54)). Група 3-я - з ізольованою хірургічною патологією (52), хірургічне відділення Миської клінічної лікарні №10, м. Києва, протягом 2016-2018 років на базі цих відділень. Проведено визначення особливостей психологічного стану пацієнок з симультанною, гінекологічною та хірургічною патологією, за методиками Спілбергера - Ханіна, Бека. Аналіз рівня депресії показав, що більшість жінок, яким проведено операції з приводу ізольованих гінекологічних та хірургічних захворювань, мають легкий та помірний рівень депресії, у пацієнок з симультанною патологією в більшості випадків виявлено середній рівень депресії, в передопераційному періоді. У пацієнок, котрим було проведено симультанні оперативні втручання виявлено середній рівень ситуативної тривоги, з різким зниженням до низького рівня вже в першу добу після операції. Наявність середнього рівня особистісної тривожності свідчить про тенденцію до соматизації депресивних розладів, коли на перший план виступають соматичні скарги, жінки зосереджені на відчутті соматичного неблагополуччя, довгий термін очікування операції, чи навпаки довготривалі роздуми з приводу згоди на оперативне втручання. Визначення стрес-асоційованих гормонів показало, що концентрація кортизолу у пацієнок всіх трьох груп була суттєво вищою в передопераційному періоді. Найвища концентрація гормону стресу виявлена у пацієнок з симультанною патологією. Найбільш суттєвими були зміни рівня пролактину в 1-у добу після операції всіх трьох груп дослідження по відношенню до показників до операції. Відзначено суттєво вищу концентрацією пролактину (28,2+1,5) нг/мл, $p < 0,05$) пацієнок 2-ї групи, що відображає не стільки хірургічний (від операційної травми), скільки психологічний стрес. При проведенні симультанних операцій на наступний день після оперативного втручання відмічено більш різке у (14,8 рази) зростання концентрації ІЛ-6 у порівнянні з показником до операції і склало (37,2+1,3) нг/мл, $p < 0,05$), однак на наступну добу концентрація вищезазначеного цитокіна підлягала зниженню до рівня, що в чотири рази перевищує вихідний рівень ($p < 0,05$). На третю добу відзначено подальше зниження рівня інтерлейкіну-6 у всіх групах, показники якого можна було порівняти до доопераційних. Не залежно від збільшеного об'єму операції при симультанній патології по відношенню до ізольованих оперативних втручань при гінекологічній, хірургічній патології степінь травматизації тканин, чи операційна травма сопоставимо однакова, що підтверджує поступове зниження концентрації цитокіну до майже референтних норм. Підвищення концентрації

СРП в післяопераційному періоді слідувало відтерміновано на одну добу за підвищенням концентрації ІЛ-6 у всіх групах дослідження. Відтермінована відповідь СРП є слідством активації та стимуляції його синтезу інтерлейкіном-6, що підтверджено даними наукової літератури. Найбільш інформативним показником ступеня тяжкості хірургічної агресії є інтерлейкін-6. Він пропорційно відображає ступінь і динаміку хірургічної травми. Швидке зниження рівня цитокіну-6, починаючи з 2-ї доби післяопераційного періоду найбільш об'єктивно відображає перебіг репаративних процесів, корелюючи з термінами реабілітації хворих у всіх групах В кінці 1-го місяця після операції при проведенні симультанних операцій, показники фізичного, психічного здоров'я та емоційного функціонування мали тенденцію до зростання та перевищували доопераційні. В продовж слідуєчих місяців продовжувалась тенденція до підвищення даних показників із стабілізацією на 3-тньому місяці післяопераційного періоду. На підставі виявлених особливостей змін психологічного статусу та ступеня їх вираженості, були розроблені адекватні лікувальні заходи психологічної реабілітації, представлені у вигляді алгоритму дій з використанням психологічної впливу (бесіда, консультація) та медикаментозної корекції (препарат Біфрен в середньо терапевтичних дозах) на виявлені порушення, що дозволило провести корекцію психологічної рівноваги та покращити результати хірургічного лікування пацієнок з симультанною, ізольованою гінекологічною та хірургічною патологією. Отримані результати досліджень відображені у 16 наукових статтях у фахових журналах, 9 виступах на наукових конференціях, 2 патентах на корисну модель, 3 свідоцтвах про реєстрацію авторського права на твір.

76.06.19.0647/0219U000465

Розробити методи діагностики та лікування дітей з респіраторною та перекресною харчовою алергією із застосуванням алерген-специфічної імунотерапії: Заключний звіт /Державна установа "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О.М.Лук'янової НАМН України"; Керівник Антипкін Юрій Геннадійович. – ДР 0116U001204. УДК 616.-056.3-012-08-053.2:615.3.

130 с.

В результаті досліджень було вивчено поширеність та клінічний перебіг харчової алергії серед дітей з респіраторною алергією, в тому числі пилково-харчового синдрому у дітей з полінозом. Встановлено, що формування перекресної ХА відбувається у 36,4 % дітей з полінозом, а найбільш характерним симптомом є оральний алергічний синдром. Визначено загальні та відмінні імуноцитохімічні особливості дітей з респіраторною та перекресною харчовою алергією в залежності від тяжкості проявів полінозу. Доведено, що клініко-імунологічними критеріями пилково-харчового синдрому у дітей є наявність: сезонної респіраторної алергії, локального ураження порожнини рота у вигляді орального алергічного синдрому ізольовано або в поєднанні з системними реакціями у вигляді анафілаксії, сенсibilізація до перекресно реагуючих протеїнів (переважно РR-10, профілінів), локальних маркерів атопії - імуноглобуліну Е, що визначається в слизових носовій та ротовій порожнини. Наявність сенсibilізації до профілінів корелює з симптомами орального алергічного синдрому, тривалістю хвороби більше 5 років та наявністю харчової алергії до більше ніж двох харчових алергенів. Вперше науково обґрунтовано можливості прогнозування ефективності алерген-специфічної імунотерапії у дітей з пилково-харчовим синдромом та вивчена ефективність су-блінгвального методу.

76.06.19.0648/0219U000466

Розробити діагностично-лікувальні заходи для жінок з акушерською патологією з ураженням інтергенетичного інтервалу:

Заключний звіт /ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. академіка О.М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"; Керівник Туманова Л.Є., Жабченко І.А. – ДР 0116U001021. УДК 618.146:618.3-07-08-039.71.

150 с.

В результаті досліджень визначено, що вагітні жінки з великим інтергенетичним інтервалом складають значний сегмент в загальній кількості вагітних і спостерігається чітка тенденція до їх збільшення Даний контингент вагітних помітно виділяється об'яженим соматичним та акушерсько-гінекологічним анамнезом, високим рівнем ускладнень перебігу пологів та післяпологового періоду. У цих жінок прояви мастопатії визначались достовірно частіше, відмічався підвищений рівень передракової патології шийки матки (22,5 %). У вагітних жінок з великим інтергенетичним інтервалом формується часткова недостатність локального імунітету цервікального каналу, яка реалізується нестачею синтезу секреторних імуноглобулінів класу А і супроводжується появою у цервікальному слизу кожної п'ятої вагітної імуноглобуліну класу М. Це розцінено як компенсаторно-приспосувальну реакцію, яка може бути пов'язана з активізацією персисуючих хронічних інфекцій в статевих шляхах жінки напередодні пологів. Перебіг пуерперію в жінок зі збільшеним інтергенетичним інтервалом характеризується зниженням темпів інволюції розмірів порожнини матки в перші 5 діб післяпологового періоду, підвищення частоти субінволюції матки. У цих жінок виявлено підвищення частоти запальних процесів у піхві (відносна кількість лейкоцитів >50 в полі зору). Нормальний біоценоз піхви виявлено менше ніж у 3 %. У жінок з великим інтергенетичним інтервалом протягом першого року після пологів має місце зниження рівня стресостійкості, високий рівень тривоги та напруження. Для цієї групи жінок характерним є затяжне відновлення менструальної функції, а також недостатня освіченість стосовно сучасних методів контрацепції, що, в свою чергу, порушує якість життя та репродуктивне здоров'я. 54,1 % жінок з великим інтергенетичним інтервалом годували своїх дітей менше ніж півроку, в той час як 90 % жінок з оптимальним проміжком між пологами годували своїх дітей більше ніж півроку, а 50 % з них і більше року. У цих жінок через 6-12 місяців після пологів запальний тип мікробіоценозу піхви виявили у 30 % жінок. В спектрі виділеної мікрофлори переважали дріжджі та псевдоміцелії (до 80 %), E.coli (35 %), лактобактерії були присутні у 50 % цих жінок. Підвищений рівень передракової патології шийки матки у цих жінок через 6-12 місяців після пологів досягав 35,1 %. На підставі отриманих даних розроблен комплекс лікувально-профілактичних заходів для жінок з великим інтергенетичним інтервалом, що сприяло покращенню перебігу післяпологового періоду та відновленню репродуктивного здоров'я протягом року після пологів, а саме благоприємно відзначались на психоемоційному стані, якості життя, тривалості лактації, становленню менструальної функції, адекватної контрацепції та та біоценозу піхви. Обстежено 82 вагітних з порушенням обтураційної функції шийки матки, яким проведено діагностичні та лікувально-профілактичні заходи в залежності від порушення обтураційної функції шийки матки. Вагітних було розподілено на 2 групи: 43 жінки становили групу ризику з переносування вагітності та 37 вагітних з недостатністю обтураційної функції шийки матки. В свою чергу жінки обох дослідних груп були розподілені в залежності від проведених лікувально-профілактичних заходів. До 1-ї групи уві-

йшли 23 жінки групи ризику з переносуванням вагітності, які отримували загально прийняту терапію за чинними протоколами. До 1(А) - групи віднесені 20 жінок групи ризику з переносуванням вагітності, які отримували вдосконалений комплекс лікувально-профілактичних заходів. До 2-ї групи віднесено 17 вагітних з істміко-цервікальною недостатністю, які отримували загальноприйняте лікування. До 2(А) групи віднесено 22 вагітні з істміко-цервікальною недостатністю, які отримували вдосконалений комплекс лікувально-профілактичних заходів. Ефективність лікування оцінювали за результатами досліджень, оцінки перебігу вагітності та результатами закінчення вагітностей в 39-40 тижнів. В групі жінок 1(А) групи своєчасні пологи відбулися у 85 % жінок проти 69,5 % у жінок 1 -ї групи. З оцінкою 8 балів у жінок 1(А) групи народилось 75,0 % дітей проти 47,8 % новонароджених від жінок 1-ї групи. У вагітних 2 (А) термінові пологи відбулися у 86,4 % обстежених та народилося 81,8 % здорових малюків з оцінкою за Апгар 8 балів проти 47,1 % новонароджених від жінок 2-ї групи. У 2(А) групи, які отримували розроблену терапію, покращились показники гормонального гомеостазу: кортизолу (761,9 +- 29,7) нмоль/л проти (837,2 +- 35,7) нмоль/л, у жінок 1-ї групи показник ТТГ (1,6 +- 0,19) мОд/л, концентрацію прогестерону становила (293,2+- 22,4) нмоль/л, фізіологічний тип кольпоцитограм мав місце у 70,0 % жінок 1(А) групи проти 34,8 % жінок 1-ї групи. У вагітних 2(А) групи також зросла концентрація прогестерону до (293,2+- 22,4) нмоль/л (p<0,05). На тлі запропонованої терапії "оптимальний тип" психоемоційного стану виявлену у 70 % обстежених 1(А) групи та у 66,7 % вагітних 2(А) групи зменшувалась відносна кількість маркера синтезу колагену аміно-термінальний пропептид проколагену I типу (Total P1NP) на 13,6 % на тлі стабілізації концентрації маркера резорбції колагену I типу (?-CrossLaps). Також відбулося зростання в крові кількості іонізованого магнію на 25,4 %, при одночасному зменшенні кількості загального Са на 7,3 %, та іонізованого - на 8,6 % і зниження концентрації фосфору загального на 4,7 %. Ознаки плацентарної дисфункції мали 15,8 % вагітних 1(А) групи проти 30,2 % у жінок 1-ї групи, деструктивні зміни в плаценті були вдвічі нижчими при отриманні розробленої терапії. Запропоноване лікування сприяло зростанню концентрації лактобактерій у статевих шляхах до меж фізіологічної норми у 86,9 % жінок 1(А) групи та у 85 % жінок 2(А) групи. Новизною роботи є розробка способу прогнозування змін шийки матки у вагітних з істміко-цервікальною недостатністю, в ранніх термінах трансвагінальним ультразвуковим методом. Даний спосіб впроваджений у практику пологових будинків

76.06.19.0649/0219U000467

Розробити алгоритми ранньої діагностики і комплексної терапії розладів аутистичного спектру у дітей на підставі вивчення механізмів їх розвитку:

Заключний звіт /ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. академіка О.М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"; Керівник Кирилова Людмила Григорівна. – ДР 0116U001205. УДК 616.853+616.89-008.438.3-053.2-07:615:217.

146 с.

Об'єкт дослідження: 80 дітей дошкільного віку з розладами аутистичного спектру та когнітивною дезінтеграцією. Мета науково-дослідної роботи: розробка алгоритму ранньої діагностики і комплексної терапії розладів аутистичного спектру у дітей на підставі вивчення механізмів їх розвитку. Методи досліджень: клінічні, електроенцефалографічне картування, ЕЕГ-відео моніторинг, магнітно-резонансна томографія головного мозку, визначення концентрації ГАМК в плазмі крові, медико-генетичне обсте-

ження, патопсихологічна діагностика. Електроенцефалографічне картування і ЕЕГ-відео моніторинг проводили на діагностичному комплексі Спектр+ у складі блоку ЕЕГ сигналів Нейрон-Спектр+. МР-томографічне дослідження проводили за допомогою магнітно-резонансного томографа MagnetomVisionPlus 1,5 T (SIEMENS). Концентрація ГАМК в плазмі крові визначалась на апараті флуорометр "Квант", кислотність (рН) екстракту гама-аміномасляної кислоти визначали за допомогою рН-метру HANNA pH211. В результаті досліджень визначено: специфічні зміни біоелектричної активності (за даними ЕЕГ) та структурні порушення головного мозку (за даними МРТ), зміни концентрації ГАМК у сироватці крові. Новизна роботи полягає у тому, що вперше в Україні з позиції дитячого невролога було проведено визначення основних тригерних факторів, що призводять до розвитку розладів аутистичного спектру і когнітивної дезінтеграції у дітей. Наукове і теоретичне значення полягає в розробці алгоритму ранньої діагностики та схем комплексної терапії розладів аутистичного спектру з когнітивною дезінтеграцією у дітей з визначенням ролі функціональних та нейрометаболічних порушень головного мозку. Показано, що основними пусковими механізмами, що призводять до розладів аутистичного спектру з когнітивною дезінтеграцією у дітей раннього віку є епілептиформні енцефалопатії. За матеріалами роботи опубліковано 25 наукових робіт в т.ч. 15 статей та 10 тез у фахових періодичних виданнях, зроблено 60 доповідей на вітчизняних і міжнародних конференціях та конгресах. Підготовлено до друку методичні рекомендації. Отримано 1 патент на винахід "Спосіб діагностики когнітивної епілептиформної дезінтеграції з розладами аутистичного спектру у дітей дошкільного віку", 2 патенти на корисні моделі: UA 119946 "Спосіб оцінки індексу ненасиченості жирних кислот у дітей з розладами аутистичного спектру", UA 113613 "Спосіб діагностики когнітивної дезінтеграції дитячого віку з розладами аутистичного спектру".

76.06.19.0650/0219U000468

Розробити алгоритм надання спеціалізованої перинатальної та екстренної кардіохірургічної допомоги вагітним з тяжкою серцево-судинною патологією у складі мультидисциплінарної команди: Заключний звіт /ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. академіка О.М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"; Керівник Давидова Юлія Володимирівна, Лазоришинець Василь Васильович. – ДР 0116U001206. УДК 618.3:616.12-008.1:616-082-089+371.71.

119 с.

В результаті виконання НДР, в Україні вперше проводилось розширене вивчення показників згортувальної системи крові, анти Ха фактору, для аналізу адекватності антикоагулянтної терапії, вперше визначено ознаки порушень стану фетоплацентарного кровообігу, зміни в гістоімунохімії плаценти при проведенні кардіохірургічного втручання і штучного кровообігу і описані можливі ускладнення кореляція з частотою та тяжкістю гестаційних ускладнень та негативних перинатальних наслідків; вперше розроблена система корекції і ретельного спостереження за станом внутрішньосерцевої гемодинаміки під час та після кардіохірургічного втручання в період вагітності. За результатами роботи розроблено алгоритм надання спеціалізованої перинатальної та екстренної кардіохірургічної допомоги вагітним з тяжкою серцево-судинною патологією у складі мультидисциплінарної команди, що включає профілактику невиношування і передчасних пологів у жінок, корекцію дефіциту заліза що дозволило досягнути доношування вагітності до терміну планового кесаревого розтину і народження здорових дітей.

76.06.19.0651/0219U000469

Дослідити можливості оптимізації лікування ерозії шийки матки у жінок фертильного віку з хронічними запальними захворюваннями статевих органів: Заключний звіт /ДУ "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. академіка О.М. Лук'янової Національної академії медичних наук України"; Керівник Подольський Василь Васильович. – ДР 0117U002900. УДК 618.146-002.446:618.1-002-036.121.

96 с.

В роботі було досліджено вплив хронічних запальних захворювань на стан репродуктивного здоров'я жінок фертильного віку. Була з'ясована частота виникнення ерозії шийки матки у жінок з хронічними запальними захворюваннями статевих органів. Було досліджено стан мікробіоценозу урогенітальних органів у жінок з ерозією шийки матки на тлі хронічних запальних захворювань статевих органів у жінок фертильного віку. За допомогою вивчення гістологічних, цитологічних та імуно-гістохімічних і кольпоскопічних методів був вірефікований діагноз ерозій шийки матки та досліджена динаміка процесу епітелізації ерозії шийки матки протягом лікування. Була досліджена можливість оптимізації методів лікування ерозії шийки матки у жінок фертильного віку з запальними захворюваннями статевих органів.

76.06.19.0652/0219U000505

Розробити методи хірургічного лікування гіпоплазії дуги аорти при вроджених вадах серця: Заключний звіт /ДУ "Національний Інститут серцево-судинної хірургії ім. М. М. Амосова Національної академії медичних наук України"; Керівник Лазоришинець Василь Васильович. – ДР 0116U003204. УДК 616.132.1-053.2-089.17.

120 с.

Звіт по НДР: 122 сторінок, рис. 22, табл. 21, 120 джерел літератури. Об'єкт дослідження - пацієнти з вродженими вадами серця (ВВС), які супроводжуються гіпоплазією дуги аорти, а саме: ізольована гіпоплазія всіх сегментів дуги аорти, перерив дуги аорти, гіпоплазія лівих відділів серця в поєднанні з гіпоплазією дуги аорти, гіпоплазія дуги аорти з дефектом міжшлункової перетинки, аорто-пульмональним вікном, траспозицією магістральних судин. Мета дослідження? покращити результати хірургічного лікування та якість життя пацієнтів з гіпоплазією дуги аорти шляхом удосконалення діагностики, тактики лікування та хірургічної техніки. Методи дослідження: загальноклінічні, фізикальні, лабораторні, інструментальні (електрокардіографія, рентгенографія органів грудної клітки в прямій проекції, ехокардіографія, комп'ютерна томографія, катетеризація порожнин серця та магістральних судин з ангіокардіографією), статистичні. Теоретична цінність результатів, які отримані при виконанні НДР полягає в ретельному вивченні характеру природного перебігу хворих з гіпоплазією дуги аорти при ВВС на доопераційному та міжетапному періодах хірургічного лікування і у віддаленому періоді, та розробці тактики хірургічного лікування пацієнтів з цією патологією. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що завдяки вивченню даної теми, автори розробили протокол оперативного лікування ВВС, які супроводжуються гіпоплазією дуги аорти, також впровадили нові методи корекції дуги аорти у новонароджених з обов'язковою оптимізацією захисту мозку, шляхом використання церебральної перфузії. Практична цінність результатів проведеної роботи полягає в тому, що на основі дослідження визначено головні анатомо-клінічні риси гіпоплазії дуги аорти, як окремого кардіохірургічного синдрому та оптимальні терміни і критерії пренатальної діагностики гіпоплазії дуги аорти, також вивчено роль ехо-

кардіографії, ангіокардіографії та комп'ютерної томографії при визначенні критеріїв діагностики гіпоплазії дуги аорти в постнатальному періоді. Проведено порівняльний аналіз різних методів пластики дуги аорти на основі вивчення безпосередніх і віддалених результатів, створено та оптимізовано протокол захисту головного мозку під час проведення операцій з приводу гіпоплазії дуги аорти, визначено фактори ризику виникнення ускладнень і летальних результатів після корекції гіпоплазії дуги аорти та розроблено алгоритм діагностики і тактики хірургічного лікування хворих з гіпоплазією дуги аорти. Неврологічних ускладнень пов'язаних з антеградною церебральною перфузією не було.

76.06.19.0653/0219U000525

Нанокompозитні матеріали для лікування ускладнених гнійно-септичних процесів: Заключний звіт /Національний університет "Києво-Могилянська академія"; Керівник Голуб Олександр Андрійович. – ДР 0117U004235. УДК 620.168-022.532:616-089.8.

192 с.

Предметом дослідження є розроблення технології одержання сучасних гібридних біоактивних нанокompозитних матеріалів, що володіють антимікробними, імуномодулювальними, ранозагоювальними властивостями, які можуть бути використані для пришвидшення лікування процесів різного генезу, у тому числі гнійно-септичних, та на основі яких у подальшому можуть бути створені біомедичні матеріали (композити та ін.) з антиадгезивними та антимікробними властивостями. В ході проекту одержані нанокompозити на основі пірогенного діоксиду силіцію з іммобілізованими на його поверхні антибактеріальними агентами орнідазолом, нітазолом, уротропіном та комбінованою композицією з орнідазолу та уротропіну, досліджені їх фізико-хімічні, антиадгезивні та антимікробні властивості, вивчено лікувальну дію синтезованих нанокompозитів щодо ускладнених ран різної етіології та показано їхню ефективність, порівняно з традиційно застосовуваними лікарськими препаратами. Результати дослідження відображено у 26 наукових публікаціях, з них 7 патентів, 9 статей у фахових українських та міжнародних виданнях та 10 тез доповідей на конференціях. Розроблено лабораторний технологічний регламент на створення аплікаційних форм нанокompозитних лікувальних засобів в лабораторних умовах, запропоновано рекомендації по їх застосуванню для лікування різних типів ранових та виразкових уражень, опіків та пролежнів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0654/0219U000535

Наукове обґрунтування та удосконалення надання кардіо-логічної та кардіохірургічної допомоги підліткам та дорослим з обструктивними вродженими вадами правих відділів серця: Заключний звіт /Державна установа "Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України"; Керівник Руденко Надія Миколаївна. – ДР 0116U000197. УДК 616.12-008.1-616.12-008.4:616.123-616-053.81.

201 с.

Звіт про НДР: 201с., 36 рис., 17 табл., 148 джерел. Обсяг та структура звіту: звіт, написаний згідно правил оформлення звітів у сфері науки і техніки (ДСТУ 3008-95) та викладений на 201 сторінках машинописного тексту. Складається з вступу, основних розділів, підрозділів, висновків, рекомендацій, переліку посилань, додатків. Галузь застосування: Кардіологічні та кардіохірургічні центри, лікарні кардіологічного профілю, поліклініки. Об'єкт дослідження: підлітки та дорослі з обструктивними вродженими вадами правих відділів серця. Мета роботи: Підвищити ефективність

діагностики, медикаментозного лікування та обґрунтувати покази до хірургічних втручань у підлітків та дорослих з обструктивними вродженими вадами правих відділів серця. Методи дослідження: Збір анамнезу, електрокардіографія, ультразвукове дослідження серця та судин, рентгенангіографія, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, навантажувальні проби, ангіографічні та аритмологічні інвазивні дослідження, психодіагностичні методи, статистичний та математичний аналіз отриманих даних. Розвиток кардіохірургії в світі та в Україні дозволив покращити виживання дітей з вродженими вадами серця (ВВС). Частота ВВС у дітей коливається від 4 до 10 на 1000 живонароджених. 30-40 років тому в розвинутих країнах світу гостро стояло питання щодо організації надання хірургічної допомоги спочатку дітям раннього віку, а потім і новонародженим. Поступово акценти вдосконалення допомоги пацієнтам з ВВС перейшли від педіатричної служби до формування структури кардіологічної допомоги дорослим із даною патологією серця. В країнах Європи та США до 18 років доживають близько 85% пацієнтів які народилися з діагнозом ВВС. Щороку в Україні народжується близько 4-х тисяч дітей з ВВС. Відмічається динаміка до зростання показників розповсюдженості та захворюваності на ВВС у дітей, що відобразиться на аналогічних показниках дорослого населення з ВВС. Поширеність дорослих пацієнтів з ВВС чітко не відома. Розрахункова поширеність ВВС у дорослих може складати на рівні 4,0 до 6,0 на 1000 дорослих. Екстраполюючи отримані дані на населення України можна прогнозувати, що кількість дорослих з ВВС в нашій країні становить від 153000 до 225000 чоловік, однак достовірного значення цього показника немає. Підлітки та дорослі з ВВС це не тільки постановка діагнозу, а і прогнозування віддалених результатів даних аномалій. Загальна кількість пацієнтів з обструктивними вродженими вадами правих відділів серця, які досягнуть віку 18 років, складається з хворих, прооперованих з приводу ВВС, а також тих, хто не потребують оперативної корекції існуючих вад. У структурі прооперованих будуть пацієнти з вадами, при яких можливе і подальше тривале виживання без додаткового хірургічного втручання або інших інвазивних процедур. У таких пацієнтів на перший план вийдуть вже не самі аномалії, а суцільні проблеми, такі як інфекційний ендокардит, тромбоемболії, порушення ритму і т.п. Це відображає велику спрямованість на виявлення та ранню діагностику ускладнень, в той час як для пацієнта більшу значимість набувають такі показники як якість життя, психосоціальні фактори: професійна орієнтація і вибір спеціальності, можливість планувати вагітність і тактику родопомочі, заняття спортом та ін. Практично при всіх ВВС можна виконати хірургічні коригуючі втручання з метою як нормалізації, так і адаптації гемодинамічних змін. В результаті втручання можна отримати практично повністю анатомічно відновлене серце або лише хірургічно модифіковане, в якому зберігаються ті чи інші відхилення від норми. Однак залишаються невирішеними питання обґрунтованості та покази до повторного хірургічного втручання у дорослих з обструктивними вродженими вадами правих відділів серця, вибір методики операції, терміни, в які повинна бути виконана операція, а також хто повинен проводити хірургічне лікування. Розробка стратегії надання допомоги пацієнтам старше 16 років з обструктивними вродженими вадами правих відділів серця дозволить виявити чинники, що знижують виживання пацієнтів з ВВС після проведених операцій, погіршують якість життя і впливають на тривалість життя у віддаленому періоді спостереження, а також дозволить впровадити етапність та послідовність допомоги дорослим з ВВС, формуючи мультидисциплінарну команду для надання допомоги таким пацієнтам. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0655/0219U000588

Дослідження стану генетичної нестабільності і стану вільнорадикального гомеостазу за розвитку передпухлинної патології та розробка засобів зменшення впливу канцерогенонебезпечних факторів довкілля на організм: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України; Керівник Михайленко Віктор Михайлович. – ДР 0115U005382. УДК 616-006.04:576.316:576.385.5.

121 с.

Розроблено та апробовано нову систему маркерів для оцінки впливу канцерогенонебезпечних факторів довкілля на організм. Вперше показано наявність у хворих із передпухлинною патологією грудної залози значних порушень окисного метаболізму пов'язаних із одночасним збільшенням рівня вільних радикалів та розбалансуванням активності ферментів антиоксидантного захисту. Активність вільнорадикальних процесів (збільшення концентрації супероксидного аніон-радикала в лімфоцитах, прооксидантно-антиоксидантного співвідношення в крові в 1,7 рази) при одночасному зменшенні активності каталази (в 1,3 рази) та збільшенні активності супероксиддисмутази в 2 рази супроводжувалась підвищенням рівня раннього маркера - окисної модифікації білків (2 рази), що вказує на розвиток оксидативного стресу. Експериментально доведено можливість застосування меланін-глюканового комплексу в якості регулятора вільнорадикального гомеостазу: суттєво знижує проантиоксидантне співвідношення, інтенсивність перекисного окиснення ліпідів (на 32-24 %, $p < 0,05$) у крові і рівень апоптозу в лімфоцитах (на 50%) та підвищує рівень SH-груп в крові щурів за дії оксидів азоту та іонізуючого випромінювання. Застосування меланін-глюканового комплексу *in vitro* інгібувало продукцію сумарних вільних радикалів та знижувало в 3,8 рази рівень індукованих рентгенівським опроміненням аберацій хромосом в лімфоцитах хворих із передпухлинною патологією грудної залози.

76.06.19.0656/0219U000626

Дослідити особливості метаболізму поліамінів в трансформованих клітинах крові та кісткового мозку хворих на хронічну лімфолейкемію і гостру лімфобластну лейкемію та визначити їх роль в патогенезі захворювань: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України; Керівник Залеток Софія Петрівна. – ДР 0115U005385. УДК 616.155.392:616-092.

146 с.

Досліджено ключові параметри метаболізму поліамінів (ПА) - спектр ПА, активність та експресія білка аргінази, експресія білка орнітіндекарбоксилази (ОДК) - у фракції мононуклеарів периферичної крові (МПК) хворих на хронічний В-лімфоцитарний лейкоз (В-ХЛЛ), гострі В- і Т-лімфоцитарні лейкози (Т- і В-ГЛЛ), неходжкінські лімфоми (НХЛ) та гострі мієлоїдні і монобластні лейкози М1-М5 (ГМЛ (М1-М5)). Вперше виявлено значні особливості функціональних зв'язків в системі метаболізму ПА у пацієнтів з різними формами лімфо- та мієлопроліферативних захворювань, які в майбутньому можуть бути використані для оптимального застосування модулаторів метаболізму ПА в схемах таргетної терапії відповідних захворювань. Зокрема, встановлено, що для МПК хворих на ГЛЛ, у порівнянні з МПК здорових людей, характерні вищі рівні активності аргінази, нижчі - сперміну і вищі значення показника молярного співвідношення спермідин/спермін. Для МПК хворих на ГЛЛ та мієлобластні лейкози характерна висока ступінь гіпометилування промотора гена ODC1 та високі рівні ек-

спресії білків ОДК та с-тус. Виявлено, що γ -потенціал та від'ємний сумарний поверхневий заряд лімфоцитів хворих на В-ГЛЛ суттєво менші, ніж В-лімфоцитів донорів. При всіх досліджених видах гострого лейкозу, у порівнянні з донорами, встановлено значне зниження активності РНКаз в еритроцитах.

76.06.19.0657/0219U000717

Модифікація фотодинамічної терапії експериментальної меланоми: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України; Керівник Гамалія Микола Федорович. – ДР 0115U005380. УДК 616-006.81:616-08.

68 с.

Розроблено варіант методу фотодинамічної терапії меланоми В16 мишей з використанням сенсibilізатора метиленового синього та імуноад'юванта хітозану. Метод полягає у внутрішньопухлинному введенні МС разом з хітозаном, опроміненні пухлин червоним світлом напівпровідникового лазера (довжина хвилі 658 нм) та додатковому підшкірному введенні хітозану. Оптимальними параметрами опромінення меланом виявились доза 300 Дж/см² при щільності потужності 250 мВт/см², застосування якої призводило до виживання в середньому 66% піддослідних мишей, та доза 250 Дж/см² при щільності потужності 210 мВт/см², при якій отримано виживання 40% опромінених тварин. При врахуванні особливостей лазерного опромінення пухлин (використання лазерної установки з адекватною вихідною потужністю, захист органів черевної порожнини від опромінення) вдається досягти повного руйнування пухлин та виживання всіх мишей з меланоною В16, що лікуються розробленим варіантом ФДТ.

76.06.19.0658/0219U000728

Покращення якості медичної допомоги дітям з мультифакторними хворобами на основі поглибленого вивчення клініко-діагностичних особливостей їх перебігу: Заключний звіт /Вінницький державний медичний університет ім. М. І. Пирогова; Керівник Дудник Вероніка Михайлівна. – ДР 0114U001493. УДК 614.2-053.2:616-00:616-039.3.

368 с.

Предмет та об'єкт дослідження: гемодинамічні розлади у дітей з вродженими вадами серця після оперативної корекції; вазорегуляторні порушення функції судинного ендотелію у дітей, хворих на алергічну БА; ендотеліальна дисфункція при пурпурі Шенлейн-Геноха у дітей; стан репаративної функції слизової оболонки травного тракту при ВДПК у дітей;

76.31 Клінічна фармакологія. Фармація

76.06.19.0659/0419U001310

Юр'єва Ольга Олександрівна. Розробка складу та технології комбінованого таблетованого лікарського засобу антигіпертензивної дії: Дис... к.фарм.н. /Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького 3276. – Захищена 17.05.2019.

УДК 615.225.2:615.453.64.

211 с.: 32 табл., 46 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

Об'єкт - комбінований антигіпертензивний ЛЗ на основі амлодіпіну бесилату та валсартану у формі таблеток, вкритих плівковою оболонкою з використанням технології сухої грануляції; мета - розробка оптимального складу і технології комбінованого ТЛЗ антигіпертензивної дії, а також специфікацій і МКЯ на ЛЗ; методи - маркетинговий аналіз сегментів фармацевтичного ринку; методи математичного

планування експерименту; методи математичної статистики для кількісного та якісного аналізу результатів експериментального дослідження; технологічні методи отримання ТЛЗ; фармако-технологічні методи випробування порошків і таблеток (вивчення насипної густини, текучості, кута природного укусу та ін.); методи високоєфективної рідинної хроматографії для якісного та кількісного аналізу таблеток (ідентифікація, кількісний вміст АФІ, супровідні домішки, розчинення); для доведення ідентичності розробленого препарату референтному використовували кінетику розчинення АФІ *in vitro*; дослідження біоеквівалентності проводили методами вивчення кінетики вивільнення *in vivo*; результати - розроблено оптимальний якісний і кількісний склад таблеток, вкритих плівковою оболонкою, з амлодипіну бесилатом та валсартаном, створено вітчизняний комбінований ЛП антигіпертензивної дії з використанням сучасної технології роликвого компактування, яку теоретично та експериментально обґрунтовано та впроваджено в умовах промислового виробництва ПАТ "Фармак", вивчено вплив критичних параметрів процесу на якість готового ЛЗ, розроблено методи контролю якості, проведено дослідження із вивчення стабільності таблеток "Амлодипіну", проведено дослідження з біоеквівалентності; впроваджено - у навчальний процес кафедри управління та економіки фармації з технологією ліків, кафедри фармації ФПО ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського", кафедри аптечної та промислової технології ліків Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця, кафедри фармації Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, кафедри технології ліків Запорізького державного медичного університету, кафедри технології ліків Одеського національного медичного університету, кафедри організації та економіки фармації і технології ліків Івано-Франківського національного медичного університету, ПАТ "Фармак"; галузь - фармація.

76.06.19.0660/0219U000023

Комплексна оцінка біологічно активного потенціалу лікарських рослин, перспективних для створення фітозасобів поліфункціонального використання: Заключний звіт /Національний ботанічний сад ім. М. М. Гришка; Керівник Джуренко Надія Іванівна. – ДР 0116U003307. УДК 633.88:615.2.

155 с.

В роботі представлені результати біологічних, фітохімічних досліджень лікарських рослин родин *Araliaceae*, *Schisandraceae*, *Asteraceae* (роди: *Arctium*, *Solidago*), роду *Scotoneaster*, перспективних для створення фітозасобів поліфункціонального використання. Проведено фітохімічний скринінг основних груп біологічно активних сполук в різних органах рослин (листки, квітки, корені). Практичні напрацювання з цих питань відображені у вигляді патентів та в наукових роботах.

76.06.19.0661/0219U000158

Засіб для зниження рівня гомоцистеїну та покращення когнітивних функцій: Заключний звіт /Інститут біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України; Керівник Комісаренко Сергій Васильович. – ДР 0118U006208. УДК 615.27.

61 с.

Створено проект технічних умов виробництва дієтичної добавки "Альфа-Когнітин", макети упаковки та проекти інструкції до застосування згідно з ДСТУ та технологічну схему виробництва. Крім того, відпрацьовано пілотну технологію отримання капсульованої форми препарату, проведено підготовку до її сертифікації для подальшого напрацювання дослідної партії дієтичної добавки. Планується впровадити

"Альфа-Когнітин" у масове виробництво за участі компанії ТОВ "Нутрімед" (м. Київ). Дієтична добавка "Альфа-Когнітин" може використовуватися як додаткове джерело вітамінів С, групи В та холіну з метою зниження рівня гомоцистеїну, нормалізації функціонального стану серцево-судинної системи та покращення когнітивних функцій.

76.06.19.0662/0219U000199

Органопротекторна ефективність та безпека метаболічних коректорів в терапії коморбідних патологічних станів: Заключний звіт /Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; Керівник І. Яковлева Ольга Олександрівна – ДР 0114U000195. УДК 575.191:616/618:615.7.

155 с.

Доведено, що комплексна фармакотерапія госпітальної пневмонії на тлі важкої черепно-мозкової травми, реалізована додатковим призначенням кларитроміцину, дозволила ефективно усунути не лише клінічні прояви захворювання, але й позитивно вплинути на цитокиновий дисбаланс хворих за рахунок плейотропних ефектів кларитроміцину. Розроблено, апробовано та впроваджено в практику персоналізовані варіанти комплексної фармакотерапії госпітальної пневмонії із застосуванням кларитроміцину. Вперше розроблені диференційовані індивідуальні схеми комплексної терапії ЛАГ на тлі ХОЗЛ при коморбідності з гіпертонічною хворобою із застосуванням раміприла та амлодипіну для подовження і покращення якості їхнього життя. Вперше доведено, що, починаючи з II стадії гіпертонічної хвороби, у пацієнтів відбувається зниження когнітивних функцій та відсутність різниці між показниками нейропсихологічного тестування у пацієнтів з II та III стадіями хвороби. Вперше було вивчено ефективність та безпечність L-аргініну L-глутамату в комплексній фармакотерапії стабільної ішемічної хвороби серця. На експериментальній моделі НАЖХП вивчена дія нової субстанції (S)-2,6-діаміногексанової кислоти 3-метил-1,2,4-триазоліл-5-тіоацетату на показники запалення, ліпідні показники, ендотеліальну дисфункцію та морфологічні зміни у печінці. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0663/0219U000538

Вивчення впливу олігонуклеотидів на сигнальні білки та експресію генів вродженого імунітету: Заключний звіт /Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Керівник Ткачук Зеновій Юрійович. – ДР 0113U002779. УДК 577.152.611.

100 с.

Проведено мас-спектрометричний аналіз складу олігорибонуклеотидів (ОРН) дріжджової РНК, основна доля яких припадає на гетерогенні ОРН довжиною від 4 до 7 нуклеотидів. Підтверджено ефективність хроматографічного розділення ОРН за їх довжиною. MALDI-ToF-ToF мас-спектри ОРН свідчать, що піки на хроматограмі належать олігорибонуклеотидам різної довжини, а саме мінорній фракції від 2 до 4 нуклеотидів, домінуючій фракції від 4 до 7 нуклеотидів та незначній фракції від 10 до 15. Показано наявність комплексоутворення ОРН з спиртовим цукром манітолом на відміну від його аналогу сорбітолу та лактози. Використовуючи методи ІЧ- та Раманівської-Фур'є спектроскопії, а також математичну модель MCR-ALS визначено оптимальні співвідношення комплексоутворення у системі ОРН-ліганд у суміші РНК:манітол, яке становить 3:1, відповідно з комплексоутворенням близько 100%. Низкою спектральних методів було продемонстровано здатність олігорибонуклеотидів (ОРН) та їх похідних змінювати конформацію Інтерферону alpha-2b та його термальну стабільність. Аналіз спектрів КД за допомогою програмного забезпече-

ння CDNN показав, що конформаційні зміни в білку під впливом препаратів ОРН відбуваються переважно в альфа-спіралі, що свідчить про наявність зміни у вторинній структурі білка. Отримані дані по зв'язуванню IFN з ОРН та комплексом ОРН-D:манітол свідчать на користь припущення про можливість зв'язування ОРН поза активним центром білків і їх здатність змінювати конформацію білків і їх структуру. Показано, що вірус грипу FM147 індукує надекспресію тол подібних рецепторів, Tlr3, Tlr7 та Tlr8, які запускають надмірну реакцію системи уродженого імунітету, що призводить до руйнування клітин легенів. Введення ОРН-D-M для профілактики та лікування інфекції грипу інгібує надекспресію Tlr3, Tlr7 та Tlr8. Отримані результати свідчать, що ОРН-D-M можуть бути ефективними антагоністами TLR-3, TLR-7 і TLR-8 інгібуючи активність NF-κB і пригнічуючи продукування цитокінів, хемокинів та про-оксидантів під час інфекції грипу. Перешкодження надекспресії генів вродженого імунітету вказує на механізм дії комплексу ОРН-D-M. Комплекс ОРН-D-M має захисний ефект у моделі ТАА-індукованого гострого токсичного ураження печінки. Основні механізми за допомогою яких цей комплекс захищає печінку від токсичного ураження, пов'язаний з протизапальними властивостями та здатністю модулювати NF-κB сигналінг. Оскільки NF-κB є центральним посередником транскрипції, який регулює експресію запальних цитокінів (TNF-α, IL-6), ми припускаємо, що пригнічуючи активацію NF-κB, вони призводять до зниження експресії мРНК TNF-α та IL-6.

76.33 Гігієна й епідеміологія

76.06.19.0664/0519U001086

Антоненко Анна Миколаївна. Пестициди як чинники ризику розвитку хвороб щитоподібної залози: гігієнічна регламентація та обґрунтування критеріїв гігієнічного моніторингу: Дис... д.мед.н. /Національний медичний університет імені О.О. Богомольця. – Захищена 16.05.2019.

УДК 613:632.95.024.391:616.441-02.

470 с.: 103 табл., 43 іл. – Бібліогр.: 435 назв.

Об'єкт - хімічні засоби захисту рослин як чинники ризику розвитку тиреоїдної патології; мета - гігієнічна регламентація та наукове обґрунтування критеріїв проведення гігієнічного моніторингу при застосуванні в сільському господарстві України пестицидів, які впливають на функціонування щитоподібної залози, для профілактики тиреоїдної патології. Методи дослідження: натурного та лабораторного гігієнічних експериментів, в ході яких використані органолептичні, санітарно-хімічні, санітарно-мікробіологічні, хіміко-аналітичні (високоєфективна рідинна хроматографія), фізичні методи, методи варіаційної статистики, кореляційного і регресійного аналізу, методи емпіричного та теоретичного дослідження наукової інформації, а саме аналізу, синтезу, індукції, дедукції та систематизації, епідеміологічний метод. Результати: розроблено методи комплексної оцінки ймовірного негативного впливу на організм людини при вживанні контамінованих пестицидами води та харчових продуктів. Обґрунтовані гігієнічні нормативи досліджуваних фунгіцидів, регламенти безпечного застосування препаратів на їх основі. Запропоновано розрахункові моделі прогнозування параметрів токсикометрії фунгіцидів та гербіцидів різних хімічних класів. Удосконалено схему функціонування системи моніторингу і профілактики негативного впливу на здоров'я населення пестицидів - чинників ризику розвитку хвороб щитоподібної залози. Обґрунтовано бальну оцінку критеріїв відбору пестицидів для проведення їх моніторингу в агропромисловому комплексі України.

76.06.19.0665/0419U001278

Кондратюк Микола Васильович. Гігієнічне обґрунтування нормативів і регламентів безпечного застосування комбінованих фунгіцидів на зернових колосових культурах: Дис... к.мед.н. /Національний медичний університет ім.О.О.Богомольця МОЗ України. – Захищена 16.05.2019.

УДК 613:632.952:633.1.

294 с.: 69 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 270 назв.

Дисертація присвячена вирішенню важливого завдання профілактичної медицини - токсиколого-гігієнічної оцінці та регламентуванню нових комбінованих фунгіцидів, що призначені до застосування на зернових колосових культурах. Виконання даного завдання дає змогу мінімізувати негативний вплив комбінованих засобів хімічного захисту рослин на професійні контингенти, населення та об'єкти довкілля. На основі експертно-аналітичних досліджень було проведено оцінку токсичних властивостей комбінованих фунгіцидів Елатус Ріа 358 ЕС, КЕ, Амістар Екстра Голд 280 ОД, МД, Барклей Корріб, КЕ, Болівар Форте, КС, Кустодія, КС та Ротразон Екстра Голд SC, КС, Максим Стар 025 FS, ТН, Сертікор 050 FS, ТН. Обґрунтовано допустиму добову дозу бензовіндифлупіру та орієнтовно безпечні рівні впливу даної сполуки в повітрі робочої зони та атмосферному повітрі. Вивчено поведінку досліджуваних пестицидів у ґрунті, рослинах зернових колосових культур, проведено математичне моделювання поведінки досліджуваних речовин у об'єктах агроценозу зернових колосових культур та встановлено класи небезпечності за стійкістю у ґрунті та сільськогосподарській сировині. Обґрунтовано максимально допустимий рівень бензовіндифлупіру в зерні хлібних злаків та його орієнтовно допустиму концентрацію у ґрунті і гранично допустиму концентрацію у воді водоєм господарського-питного та культурно-побутового призначення. Проведено натурні дослідження з вивчення умов праці осіб, задіяних при застосуванні вищезазначених пестицидів в умовах агропромислового сектору, оцінено професійний ризик. Науково обґрунтовано гігієнічні регламенти (строки очікування до збору урожаю, строки виходу на оброблені ділянки) та розроблені інструкції з безпечного застосування препаратів Елатус Ріа 358 ЕС, КЕ, Амістар Екстра Голд 280 ОД, МД, Барклей Корріб, КЕ, Болівар Форте, КС, Кустодія, КС, Максим Стар 025 FS, ТН, Сертікор 050 FS, ТН, Ротразон Екстра Голд SC, КС.

76.06.19.0666/0419U001291

Зайцев Вячеслав Володимирович. Обґрунтування програми моніторингу питної водопровідної води на підставі гігієнічної оцінки впливу хлорорганічних сполук на здоров'я міського населення промислового регіону:

Дис... к.мед.н. /Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзеева Національної академії медичних наук України". – Захищена 17.05.2019.

УДК 616.3:628.1.033:502.175:711.454.

210 с.: 19 табл., 22 іл. – Бібліогр.: 272 назви.

Дисертаційна робота присвячена науковому обґрунтуванню підходів до розробки регіональної програми соціально-гігієнічного моніторингу питної водопровідної води на підставі гігієнічної оцінки впливу хлорорганічних сполук (ХОС), які містяться у водопровідній хлорованій питній воді, на рівень загальної та екологічно-обумовленої онкологічної захворюваності серед міського населення промислового регіону та аналізу діючих у світі систем контролю за станом водопостачання. На підставі наукового аналізу визначені предмет та суб'єкти регіонального соціально-гігієнічного моніторингу питної водопровідної води, його кількісні та

якісні складові, необхідна кратність досліджень, порядок оцінки отриманих результатів, алгоритм взаємодії суб'єктів моніторингу.

76.06.19.0667/0218U007807

Наукові дослідження препаратів Агрі Супер, Ке, Агрітус, Вг І Дельтасейв, Мд: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0117U006078. УДК 613:632.95. 29 с.

Проведено санітарно-гігієнічні дослідження з вивчення умов праці при застосуванні препаратів Агрі Супер, Ке, Агрітус, Вг І Дельтасейв, Мд. Розроблено інструкції безпечного застосування препаратів на сільськогосподарських культурах

76.06.19.0668/0218U007808

Наукові дослідження препарату Елюміс 105 OD, МД: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002383. УДК 613:632.95. 3 с.

Проведені наукові дослідження з визначення щільності та рівня вмісту діючих речовин препарату Елюміс 105 OD, МД в наданому зразку.

76.06.19.0669/0218U007810

Науково-дослідні роботи з вивчення препаратів, наданих ТОВ "Агрокс Пак Плюс": Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001057. УДК 613:632.95. 5 с.

Проведені наукові дослідження з визначення рівня вмісту діючих речовин препаратів замовника в зразках повітря робочої зони, відібраних під час фасування препаратів, у стічних водах, які утворюються під час миття обладнання та в зразках, що відібрані під час валідації процесу очищення технологічного фасувального обладнання.

76.06.19.0670/0218U007811

Токсиколого-гігієнічна оцінка препаратів Пошак Мастер і Пошак Голд: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U006942. УДК 613:632.95. 8 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна оцінка препаратів Пошак Мастер і Пошак Голд.

76.06.19.0671/0218U008011

Вивчити особливості формування мікрофлори в охолоджених молоко- та м'ясопродуктах: Заклучний звіт /Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН України; Керівник Кухтин Микола Дмитрович. – ДР 0116U000719. УДК 619:637.07:637.5:637.5.037:637.075. 157 с.

Вивчено показники безпечності та якості молока сирого, сметани та сиру кисломолочного, які надходять у вільний продаж на ринки. Встановлено, що визначення кислотності у сирі кисломолочному не характеризує його свіжість, термін зберігання і дату виготовлення. Удосконалено мікробіологічний контроль молока сирого за вмістом коагулазопозитивних стафілококів (КПС). Гранична межа КПС М=3 тис., мінімальне значення m=500, n=3; c=2. Розроблено мікробіологічні критерії безпечності сиру кисломолочного, які надходять у вільний продаж на ринки, за вмістом бактерій Enterococcus: n=3; c=2; m=50 тис.; M=100 тис..

Визначено мікробіологічні критерії безпечності сметани за вмістом КПС: n=3; c=2; m=1 тис.; M=10 тис.. Розроблено методичні рекомендації "Ветеринарно-санітарна оцінка сиру кисломолочного та сметани, які надходять у вільний продаж на ринки за мікробіологічними критеріями". Вивчено особливості розвитку мікрофлори за холодильного зберігання м'яса яловичини. Встановлено, що зберігання м'яса яловичини охолодженого за температури 0+-0,5 ° С з початковим умістом МАФАНМ в межах 70-80 тис. КУО/см3 змиву можливе лише протягом 8 діб. Зберігання м'яса яловичини примороженої за температури -2- -3 ° С протягом 20 діб повністю пригнічує ріст мезофільної мікрофлори та бактерій роду Enterococcus. У замороженій яловичині за температури -20 ° С протягом 14 місяців відбувається зменшення усієї мікрофлори на поверхні швітуш. Холодильна обробка м'яса яловичини замороженого за температури -12 ° С і -20 ° С є найкращим способом зберігання та дозволяє зберегти якість і безпечність продукту протягом довготривалого терміну. Кількість психротрофних мікроорганізмів на поверхні яловичини зростає найшвидше, у 52 тис. раз в охолодженому та 35,5 рази у примороженому м'ясі протягом 16 і 20 діб зберігання, відповідно. Розроблено мікробіологічні критерії безпечності свіжої яловичини призначеної до зберігання в охолодженому і примороженому стані за кількісним вмістом психротрофної мікрофлори: n = 5; c = 3; m = 1000; M = 10 000, які дозволяють обґрунтовано вибрати температуру охолодження чи примороження з метою отримання на закінчення терміну зберігання м'ясо із задовільними мікробіологічними і біохімічними показниками. Розроблено спосіб кількісного визначення психротрофних мікроорганізмів з м'яса та обладнання м'ясопереробних підприємств, який дає можливість у 3,3 рази швидше виділити психротрофні мікроорганізми та оцінити санітарно-гігієнічний стан виробництва. Встановлено, що за допомогою розробленого способу виділяється, в середньому, на 5,3+-0,3 % більше психротрофних мікроорганізмів з охолодженої та примороженої яловичини та на 6,5+-0,96 % із змивів з технологічного обладнання м'ясопереробних підприємств. Розроблено спосіб оцінки безпечності примороженого м'яса яловичини за вмістом психротрофних мікроорганізмів: до 10*3 КУО/см3 змиву- яловичина задовільної безпечності; від 10*3 до 10*4 КУО/см3 змиву - допустимої безпечності; більше 10*4 КУО /см3 змиву - сумнівної безпечності.

76.06.19.0672/0219U000032

Науково-дослідні роботи з вивчення препарату Аксиал Кросс 050 ЕС, КЕ: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001171. УДК 613:632.95. 35 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Аксиал Кросс 050 ЕС, КЕ

76.06.19.0673/0219U000033

Науково-дослідні роботи з вивчення препарату Форс 200 CS, СК: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001172. УДК 613:632.95. 19 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Форс 200 CS, СК

76.06.19.0674/0219U000034

Науково-дослідні роботи з вивчення препарату Ридоміл Голд МЦ 68 WG, ВГ: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001173. УДК 613:632.95.

31 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Ридоміл Голд МЦ 68 WG, ВГ

76.06.19.0675/0219U000035

Науково-дослідні роботи з вивчення препарату Квадріс Топ 325 SC, КС: Заключний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001174. УДК 613:632.95.

22 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Квадріс Топ 325 SC, КС

76.06.19.0676/0219U000036

Науково-дослідні роботи з вивчення препарату Амістар Голд 250 SC, КС: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001175. УДК 613:632.95.

14 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Амістар Голд 250 SC, КС

76.06.19.0677/0219U000037

Наукові дослідження препарату Вайбранс RFC 112,5 FS, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001176. УДК 613:632.95.

25 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Вайбранс RFC 112,5 FS, ТН

76.06.19.0678/0219U000038

Науково-дослідні роботи з вивчення хімічного засобу захисту рослин Фортенза 600 FS, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001177. УДК 613:632.95.

35 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування хімічного засобу захисту рослин Фортенза 600 FS, ТН

76.06.19.0679/0219U000039

Наукові дослідження препарату Фортенза 600 FS, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001178. УДК 613:632.95.

42 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування препарату Фортенза 600 FS, ТН

76.06.19.0680/0219U000040

Науково-дослідні роботи з вивчення хімічного засобу захисту рослин Вайбранс RFC 112,5 FS, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001179. УДК 613:632.95.

27 с.

Розроблені гігієнічні нормативи і регламенти безпечного застосування хімічного засобу захисту рослин Вайбранс RFC 112,5 FS, ТН

76.06.19.0681/0219U000176

Наукові дослідження препаратів Епівіо Енерджи, р. і Кларіва: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001180. УДК 613:632.95.

3 с.

Проведені наукові дослідження препарату Епівіо Енерджи, р. та токсиколого-гігієнічна оцінка мікробіологічного препарату Кларіва

76.06.19.0682/0219U000177

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів ацибензолар-S-метилу, обґрунтування ДДД: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001195. УДК 613:632.95.

28 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна експертиза досье ацибензолар-S-метилу, обґрунтована допустима добова доза для людини (ДДД).

76.06.19.0683/0219U000178

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів адепідину^{TM} (підифлуметофену), обґрунтування ДДД: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001197. УДК 613:632.95.

53 с.

Проведена токсиколого-гігієнічна експертиза досье адепідину^{TM} (підифлуметофену), обґрунтована допустима добова доза для людини (ДДД).

76.06.19.0684/0219U000179

Наукові дослідження фунгіциду Максим Адванс 195 FS, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001199. УДК 613:632.95.

52 с.

Проведені санітарно-гігієнічні дослідження з вивчення умов праці при обробці насіння гороху та нуту фунгіцидом Максим Адванс 195 FS, ТН, розроблена інструкція безпечного застосування препарату на цих культурах.

76.06.19.0685/0219U000180

Науково-дослідні роботи з вивчення препарату Максим Адванс 195 FS, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001200. УДК 613:632.95.

51 с.

Вивчена динаміка залишкових кількостей тіабендазолу, флудіоксонілу та металаксилу-М в нуті, який вирощений з обробленого препаратом Максим Адванс 195 FS, ТН посівного матеріалу.

76.06.19.0686/0219U000181

Науково-дослідні роботи з вивчення комбінованого фунгіциду Максим Адванс 195 FS, ТН: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U001201. УДК 613:632.95.

50 с.

Вивчена динаміка залишкових кількостей діючих речовин фунгіциду Максим Адванс 195 FS, ТН в горосі, вирощеному з обробленого препаратом посівного матеріалу.

76.06.19.0687/0219U000182

Наукова експертиза реєстраційних матеріалів об'єкту: "Родентицидна принада "RED KILLER" та нормативно-технічної документації, що поширюється на його виробництво: Заклучний звіт /Національний медичний університет; Керівник Омельчук Сергій Тихонович. – ДР 0118U002277. УДК 613:632.95.

5 с.

Проведена наукова експертиза з метою встановлення відповідності вимогам медичних критеріїв безпеки об'єкту: "Родентицидна принада "RED KILLER". Встановлено відповідність вимогам діючого санітарного законодавства України нормативно-технічної документації об'єкту: "Технічні умови ТУ У 24.2-37641567-001:2018 "Засоби родентицидні "RED KILLER"

76.35 Інші галузі медицини й охорони здоров'я

76.06.19.0688/0519U001093

Воронов Вячеслав Таріелович. Судово-медична оцінка причинно-наслідкових зв'язків між утворенням травми та несприятливими наслідками: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 24.04.2019.

УДК 616-06:616-079.66:122:167.7:167.2.

359 с.: 13 табл., 3 іл. – Бібліогр.: 313 назви.

Конструйовані моделі об'єктних детермінантів в системі повної причини утворення травми та ускладнень за допомогою методології системного підходу шляхом логіко-ретроспективного причинно-системного моделювання стосовно завдань судово-медичної експертизи (СМЕ). Розроблений метод квазіформальної репродукції моделі залежності. Підтверджено наявність подвійної, умовно-причинної, детермінації в СМЕ. Шляхом інформаційно-ентропійного аналізу розроблено шкалу порівняльних кількісних оцінок впливу властивостей судово-медичних об'єктів на ступінь детермінованості системних наслідків. Визначено етапи та правила алгоритму причинно-системного моделювання багатоланкових закономірних зв'язків. Доведено існування в реальності, як багатозначних залежностей стосовно наслідку, так і однозначних. Науково обґрунтовано наявність різних варіантів існування відправних об'єктів повної причини - багатофакторності відносно одного наслідку. Побудована класифікація причинно-наслідкового зв'язку на підставі природних об'єктів ділення та доведений інформаційним аналізом тип вірогідності системи класифікації.

76.06.19.0689/0219U000014

Технологія прогнозування емоційного стресу в умовах напруженої діяльності: Заключний звіт /Національний університет фізичного виховання і спорту України; Керівник Федорчук Світлана Володимирівна. – ДР 0117U002385. УДК 612.766.1:769+612.821+612.813.

205 с.

Ключові слова: емоційний стрес, прогнозування, алгоритм, критерій, спортсмен
Мета дослідження: обґрунтувати і розробити технологію прогнозування емоційного стресу на різних етапах спортивної підготовки, критерії оцінки індивідуальних відмінностей щодо ступеню схильності до емоційного вигорання спортсменів, стрес-стійкості та стрес-уразливості в конкретних дисциплінах спорту. Мета II етапу дослідження: розробити технології оцінки психологічних характеристик та функціонального стану спортсменів, що включає організаційно-методичні складові, програму тестування з видів спорту, інформативні методики та шкали оцінки функціонального потенціалу спортсменів, програмне забезпечення для оцінки регуляторних механізмів дезадаптації; оцінити ефективність запропонованої технології та критеріїв оцінки ступеню емоційного стресу в умовах напруженої діяльності, психологічних характеристик та змін функціонального стану спортсменів при керуванні процесом спортивної підготовки на різних етапах; розробити науково-обґрунтовані рекомендації і пропозиції щодо корекції тренувального процесу та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів, що дозволить знизити рівень ризику емо-

ційного стресу у спортсменів. Об'єкт дослідження : Психологічні та психофізіологічні особливості організму, діяльність функціональних систем організму, параметри фізичної працездатності. Предмет дослідження: специфічність прояву емоційного стресу і реакцій функціональних систем як результат дезадаптації до напруженого спортивного тренування
Методи досліджень: Комплекс методів визначення індивідуально-типологічних особливостей вищої нервової діяльності спортсменів (рівень функціональної рухливості нервових процесів, врівноваженість нервових процесів, рівень працездатності клітин головного мозку), основних параметрів функціонального стану та властивостей нервово-м'язового апарату, психологічне тестування, анкетування, спостереження, статистичні методи. Результати дослідження: розроблено технологію прогнозування емоційного стресу, що включає організаційно-методичні складові, програму тестування з видів спорту, інформативні методики та шкали оцінки психоемоційного стану спортсменів, програмне забезпечення для оцінки регуляторних механізмів дезадаптації. Доведена ефективність запропонованої технології та критеріїв оцінки ступеню емоційного стресу в умовах напруженої діяльності, психологічних характеристик та змін функціонального стану спортсменів при керуванні процесом спортивної підготовки на різних етапах. Розроблено науково обґрунтовані рекомендації і пропозиції щодо корекції тренувального процесу та змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів, що дозволить знизити рівень ризику емоційного стресу у спортсменів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

76.06.19.0690/0219U000066

Удосконалення і впровадження в практику онкогематологічних відділень України сучасних лабораторних методів діагностики мієлодиспластичних синдромів: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України; Керівник Глузман Даниїл Фішелевич. – ДР 0118U001871. УДК 616-006.04:616-07:001.891.53.

30 с.

За допомогою високоінформативних методів (цитоморфологічні, цитохімічні, імуноцитохімічні та проточна цитометрія) визначено форми мієлодиспластичних синдромів - з надлишком бластів 1 типу та надлишком бластів 2 типу, чітка верифікація яких визначає різні підходи для терапії хворих з використанням вартісних хіміопрепаратів. Результати зазначених досліджень лягли в основу науково-практичного посібника "Современная классификация и диагностика миелодиспластических синдромов. Научно-методическое пособие"

76.06.19.0691/0219U000210

Радіобіологічне обґрунтування первинної індивідуальної профілактики радіаційно-асоційованого раку: Заключний звіт /Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України; Керівник Дьоміна Емілія Анатоліївна. – ДР 0117U006899. УДК 606-006.04:577.346:658.588.1.

184 с.

Розроблено та запропоновано комплекс радіобіологічних методик для визначення індивідуальної радіочутливості осіб, які працюють у сфері дії іонізуючих випромінювань. Він складається із хромосомних тестів, що відображають радіаційно-індуковану нестабільність геному клітин крові (G0- та G2-тести) та біохімічних - визначення про-антисексидантного співвідношення крові (хемілюмінесцентний тест) та вмісту сульфгідрильних груп білків і пептидів (SH-

тест). Вперше виявлено потенціювання ефектів малих доз опромінення під впливом препаратів з ко-мутагенними властивостями в залежності від їх концентрації та індивідуальної радіочутливості хромосом лімфоцитів крові професіоналів. Вперше встановлено, що препарат інозин здатний захистити геном клітин професіоналів (радіологів, рентгенологів) від впливу іонізуючих випромінювань в діапазоні малих доз. Розроблено принципово нову стратегію первинної індивідуальної профілактики радіаційно-асоційованого раку, яка складається із наступних етапів: визначення індивідуальної радіочутливості професіоналів, обмеження впливу ко-мутагенів та призначення радіопротекторів професіоналам із групи підвищеного канцерогенного ризику. Розроблено та рекомендовано до впровадження "Паспорт індивідуальної радіочутливості людини за цитогенетичними показниками" для формування груп підвищеного канцерогенного ризику серед осіб, які професійно зазнають впливу іонізуючих випромінювань, та застосування засобів первинної індивідуальної профілактики радіаційно-асоційованого раку.

76.75 Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я

76.06.19.0692/0519U001112

Клименюк Володимир Петрович. Медико-соціальне обґрунтування системи покращення виживання та зниження інвалідизації дорослого населення внаслідок хвороб системи кровообігу: Дис... д.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 14.05.2019.

УДК 616-036.86:616.1.

293 с.: 62 табл., 30 іл. – Бібліогр.: 201 назва.

У дисертації обґрунтовані можливості удосконалення системи медичного забезпечення інвалідів внаслідок хвороб системи кровообігу за функціоналом виживаності. Показано, що саме вчасність госпіталізації являється ключовим моментом збільшення виживаності. Пов'язаними з вчасністю діагностики та доставки до стаціонару є важкість стану на момент госпіталізації (RR=1,98), негайне застосування β -блокаторів (1-RR=0,549), та реперфузії (1-RR=0,35). Інтенсифікація і завершеність лікувального процесу є іншим суттєвим напрямком попередження летальності (RR=2,767). Проте найважливішою складовою стала ліквідація територіальної нерівності у доступності до континууму медичних послуг інвалідам. Перевагами запропонованої системи оптимізації континууму допомоги є: екстериторіальність, спрощення і безперервність маршруту пацієнта, поєднання таких критеріїв оптимізації, як вчасність і ефективність, відповідність до регіональної ситуації, розселення населення та ресурсних можливостей системи охорони здоров'я, можливості адаптації до конкретних умов на місцях. В середньому впровадження забезпечило додатково 0,8788 місяців життя пацієнту протягом попередження перших 5 років від експертизи інвалідності. Щорічний ефект впровадження лише по Вінницькій області оцінюється як 1757,6 додаткових місяців життя інвалідів протягом перших 5 років від експертизи інвалідності. Показано, що лише 15,8% від загального ефекту впровадження приходить на покращення якості лікування пацієнтів, а 84,2% пов'язано саме з покращенням доступності екстреної та спеціалізованої допомоги.

76.06.19.0693/0419U001281

Лобас Михайло Віталійович. Медико-соціальне обґрунтування оптимізованої функціонально-організаційної моделі медичної допомоги сільському населенню України: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний

університет. – Захищена 15.05.2019.

УДК 614.2:616-082.001.57:001.8(1-22)(477).

278 с.: 63 табл., 16 іл. – Бібліогр.: 243 назви.

Дисертація присвячена вирішенню важливої науково-практичної задачі охорони здоров'я - науковому обґрунтуванню оптимізованої функціонально-організаційної моделі медичної допомоги сільському населенню України. За результатами проведеного дослідження було обґрунтовано та розроблено комплексну оптимізовану функціонально-організаційну модель медичної допомоги сільському населенню на регіональному рівні центральним елементом якої виступає сільське населення. Модель включає функції та заходи регіональної та місцевої влади, об'єднаних територіальних громад і системи охорони здоров'я, що скеровані на структурну перебудову системи, укомплектування, утримання та безперервне підвищення професійного рівня медичного персоналу, створення єдиної інформаційної системи охорони здоров'я та формування у населення відповідального ставлення до особистого здоров'я.

76.06.19.0694/0419U001347

Помогайбо Катерина Георгіївна. Медико-соціальне обґрунтування моделі управління якістю життя дітей з ожирінням: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 15.05.2019.

УДК 614.2:616-053.2-056.257-036.8 (043.3).

258 с.: 21 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 376 назв.

Дисертація присвячена одному з найважливіших науково-практичних завдань сучасної охорони здоров'я - медико-соціальному обґрунтуванню моделі управління якістю життя дітей з ожирінням. У дисертаційній роботі наведено результати комплексного медико-соціального дослідження поширеності, факторів ризику, якості життя та стану медичної допомоги дітям із надлишковою масою тіла та ожирінням. У ході вивчення було розроблено методику прогнозування ризику розвитку надлишкової маси тіла у дітей і підлітків, вивчення якості життя дітей з ожирінням, модель основних складових і прогностичну матрицю якості життя дітей з цією патологією. Згідно з отриманими даними, було обґрунтовано та розроблено модель управління якістю життя дітей з ожирінням, яка складається із суб'єктів, об'єкту управління, блоку наукового регулювання й ресурсного забезпечення та включає основні напрями з вирішення проблеми. Визначено мету, завдання, принципи запропонованої моделі, напрями основних стратегій та комплексні заходи з оптимізації якості життя дітей з ожирінням. З метою акцентування уваги на значенні даної моделі для системи охорони здоров'я було виокремлено функціонально-оптимізовану структуру медичної допомоги дітям з ожирінням. Запропонована модель була оцінена експертами на належному рівні. Окремі компоненти моделі були впроваджені в практику охорони здоров'я, що дозволить поліпшити якість життя й медичне обслуговування дітей з ожирінням.

76.06.19.0695/0419U001348

Богачова Ольга Сергіївна. Гігієнічна оцінка та оптимізація умов навчання в професійних аграрних ліцеях: Дис... к.мед.н. /Харківський національний медичний університет. – Захищена 14.05.2019.

УДК 613.956:377:36:338.432(043.3).

235 с.: 23 табл., 18 іл. – Бібліогр.: 250 назв.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі - оптимізації умов професійно-технічного навчання підлітків, які опановують сільськогосподарські спеціальності на базі ПАЛ, з метою збереження та зміцнення їхнього здоров'я. Визначено сукупність індивідуальних психофізіологічних та

психологічних якостей робочих сільськогосподарських професій, які забезпечують успішність засвоєння учнями ПАЛ обов'язкових умінь та навичок при збереженні їхнього здоров'я за умов подолання професійно зумовлених чинників ризику. Встановлено причинно-наслідковий зв'язок характеру й умов професійно-технічного навчання та особливостей життєдіяльності (з визначенням чинників ризику) у ПАЛ із формуванням системи професійно значущих психофізіологічних функцій, функціональним станом організму, загальним та психічним здоров'ям ліцеїстів. Розроблена та впроваджена у наукову та практичну діяльність закладів освіти стандартизована програма психофізіологічного тестування ліцеїстів "Тестова програма професійної придатності до аграрних професій "Agrotest", спрямована на вимірювання рівня реалізації професійно значущих функцій працівників робочих професій сільського господарства, які опановують учні у ПАЛ. Опрацьовано комплекс заходів з моніторингу та гігієнічної оптимізації якості освітнього середовища у професійних аграрних ліцеях, який будується на принципах гігієнічної дозологічної діагностики, із визначенням критеріальних професійно значущих функцій, функціонального стану та здоров'я учнів, які належать до оцінних критеріїв ризику.

76.06.19.0696/0219U000110

Обґрунтування обсягу фінансування соціальної допомоги у 2019-2021 роках в умовах реформування системи державної соціальної підтримки населення в частині надання: - субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг і субсидій на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу; - державної допомоги сім'ям з дітьми, державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, особам з інвалідністю з дитинства і дітям з інвалідністю, тимчасової державної допомоги дітям і допомоги по догляду за особами з інвалідністю I та II груп внаслідок психічного розладу: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Мінсоцполітики і НАН України; Керівник Бубуйок Олена Опанасівна. – ДР 0118U003467. УДК 364.04.

201 с.

Об'єктом дослідження є система державної матеріальної підтримки найбільш вразливих верств населення, зокрема, субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг і субсидій на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу; державної допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, особам з інвалідністю з дитинства і дітям з інвалідністю, тимчасової державної допомоги дітям і допомоги по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу. Мета роботи - наукове обґрунтування обсягів витрат проекту Державного бюджету України на 2019 рік та прогнозу Державного бюджету України на 2020 рік та 2021 рік на надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива; державної допомоги сім'ям з дітьми, державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, особам з інвалідністю з дитинства і дітям з інвалідністю, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу (за різними варіантами та сценаріями щодо рівнів соціальних гарантій та умов надання). Робота передається за кордон за договірною ціною.

77 ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

77.01 Загальні питання фізичної культури і спорту

77.06.19.0697/0219U000202

Розробка ритмокардіографічного комплексу з використанням структурно-лінгвістичного аналізу варіабельності серцевого ритму: Заключний звіт /Національний університет фізичного виховання і спорту України; Керівник Ільїн Володимир Миколайович. – ДР 0116U001610. УДК 796:615.817+616-074.

82 с.

Розробка ритмокардіографічного комплексу з використанням структурно-лінгвістичного аналізу варіабельності серцевого ритму (VCP). Визначення нормативних значень показників математичного аналізу VCP для кваліфікованих спортсменів у різних видах спорту Робота передається за кордон за договірною ціною.

77.06.19.0698/0219U000248

Вдосконалення науково-методичного забезпечення підготовки спортсменів України:

Заклучний звіт /Державний науково-дослідний інститут фізичної культури і спорту; Керівник Дрюков Володимир Олександрович. – ДР 0118U002377. УДК 796:001.89; 796.015.

91 с.

Мета роботи - підвищити ефективність підготовки сильніших спортсменів України до Ігор XXXII Олімпіади у м. Токіо (Японія) та інших міжнародних змагань. Об'єкт дослідження - система спортивної підготовки сильніших спортсменів України елітної групи до Олімпійських ігор. Застосовано комплекс методів: педагогічних: аналіз науково-методичної літератури, протоколів спортивних змагань, документів планування та звітності; опитування тренерів та спортсменів, педагогічні спостереження тощо; медико-біологічних: ергоспірометрія, електрокардіографія, імпедансна кардіогемодинаміка, реовазографія, реоенцефалографія, варіаційна пульсометрія, пульсометрія, електроміографія, спірографія, аналіз складу тіла тощо; біохімічних: визначення лактату, сечовини, еритроцитів, гемоглобіну, гематокриту, глюкози, креатиніну, альбуміну тощо; психофізіологічних та психологічних: хронорефлексометрія, треморометрія, теплінгтест, анкетне опитування, спостереження тощо; біомеханічних: стабілографія, комп'ютерний аналіз рухів, поверхнева електроміографія тощо; методи математичної статистики. Результати: проаналізовано результати виступу збірних команд України на XXIII зимових олімпійських іграх і на чемпіонатах світу і Європи 2018 року з пріоритетних літніх видів спорту і перспективи їх подальших виступів в головних змаганнях олімпійського чотириріччя; розроблено методичні рекомендації з адаптації до умов Буенос-Айреса (Бразилія).

77.03 Теорія фізичної культури і спорту

77.06.19.0699/0419U001322

Бакурідзе-Маніна Вікторія Борисівна. Диференційований підхід у фізичному вихованні студентів медичного закладу вищої освіти із гіпермобільністю суглобів: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 06.05.2019.

УДК 796.011.3:614.253.4:612.75.

282 с.: 41 табл., 14 іл. – Бібліогр.: 306 назв.

У дисертації вперше науково обґрунтовано диференційований підхід у заняттях із фізичного виховання студенток з урахуванням особливостей їх фізичного стану та вираженістю гіпермобільності суглобів. Вперше доведено, що

зі зростанням вираженості гіпермобільності у студенток, які навчаються у ЗВО медичного профілю, закономірно погіршуються показники їх функціонального стану, що проявляється низьким рівнем соматичного здоров'я, роботоздатності, зниженням показників силових якостей та загальної витривалості. Було обґрунтовано комплексне застосування засобів фізичного виховання та фізичних навантажень для цілеспрямованого впливу на покращення фізичного стану студенток, які мають нормальну рухливість у суглобах, помірно виражену та значну гіпермобільність у суглобах; Проведений експеримент підтвердив ефективність диференційованого підходу у фізичному вихованні студенток з урахуванням рівня вираженості гіпермобільності суглобів, що дає підставу для його практичного впровадження у систему фізичного виховання студентів закладів вищої освіти.

77.06.19.0700/0219U000015

Технологія індивідуалізації тренувального процесу на основі фізіологічних критеріїв:

Заключний звіт /Національний університет фізичного виховання і спорту України; Керівник Лисенко Олена Миколаївна. – ДР 0117U002388. УДК 612.766.1:769+612.017.

112 с.

Ключові слова: спорт, фізичні навантаження, кардіореспіраторна система, фізіологічна реактивність, методика, критерій, спортсмен Мета дослідження: обґрунтувати фізіологічні критерії індивідуалізації процесу удосконалення спеціальної витривалості та на цій підставі розробити технологію індивідуалізації тренувального процесу кваліфікованих спортсменів. Мета I етапу дослідження: визначити сутність і діапазон індивідуальних особливостей спортсменів в дисциплінах спорту з переважним проявом витривалості; обґрунтувати та розробити алгоритм оцінки індивідуальної схильності до різних проявів витривалості в спорті і визначити індивідуальні типи реагування кардіореспіраторної системи на фізичні навантаження. Мета II етапу дослідження: визначити індивідуальні особливості розвитку стомлення у спортсменів, перенесення тренувальних навантажень, і на цій основі розробити рекомендації щодо індивідуальної корекції тренувального процесу. Об'єкт дослідження: специфічність прояву спеціальної витривалості і реакцій функціональних систем як результат адаптації до напруженого спортивного тренування Предмет дослідження: діяльність функціональних систем організму, метаболізм за умов м'язової діяльності, параметри фізичної працездатності Методи досліджень: спірометрія, газоаналіз, ергометрія; біохімічні методи; радіотелеметрична пульсометрія; методи педагогічного тестування, математико-статистичні методи. Результати дослідження: Визначено, що зміни фізіологічної реактивності відображають індивідуальний характер реалізації енергетичних можливостей організму за умов фізичних навантажень, а специфічні чинники стомлення при виконанні фізичного навантаження проявляються через зміну реактивних властивостей функціональних систем, провідних для певного виду фізичної активності. Робота передається за кордон за договірною ціною.

77.29 Методичні основи видів спорту

77.06.19.0701/0419U001320

Бур'яноватий Олександр Миколайович. Структура та зміст фізичної підготовки юних бійців-багатоборців 6-8 років на етапі початкової підготовки: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 07.05.2019.

УДК 796.093.61/.62-053.66(043.3).

226 с.: 43 табл., 10 іл. – Бібліогр.: 335 назв.

Науково обґрунтована експериментальна програма фізичної підготовки на етапі початкової підготовки у військово-спортивному багатоборстві. Структура і зміст мають наступні відмінності: розподіл фізичної підготовки на загальну, допоміжну та спеціальну; зміна співвідношення годин на різні види підготовки від року до року; включення до розділу допоміжної фізичної підготовки спеціальних комплексів гімнастичних та акробатичних вправ, які переважно спрямовані на розвиток координаційних здібностей та стійкості вестибулярного апарату. Впровадження програми сприяло покращенню показників фізичної підготовленості, технічного та функціонального стану, стійкості вестибулярного апарату до обертальних навантажень та спортивного результату, що дає підставу для її практичного впровадження у систему підготовки віддаленого резерву для військово-спортивного багатоборства на етапі початкової підготовки.

77.06.19.0702/0419U001321

Івченко Оксана Миколаївна. Комплексний контроль підготовленості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 06.05.2019.

УДК 796.323.015.1-056.263(043.3).

326 с.: 47 табл., 27 іл. – Бібліогр.: 269 назв.

У дисертації вперше науково обґрунтовано алгоритм комплексного контролю підготовленості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки, який має такі ознаки: чотириступенева етапність алгоритму контролю "організаційний етап", "етап діагностики", "етап оцінювання", "етап корекції"; урахування: завдань етапу попередньої базової підготовки; сенситивних періодів розвитку фізичних якостей при підборі тестів для фізичної підготовленості; специфічних здібностей ("відчуття часу", "орієнтація у просторі" та ін.) при підборі тестів спеціальної фізичної підготовленості; змісту програмного матеріалу ДЮСШ при оцінці технічної підготовленості; раціональних за витратами часу методик для оцінки психофізіологічного стану гравців; розширення критеріїв оцінки змагальної діяльності у дитячому баскетболі, які спрямовані на оцінювання різновидів помилок; засвоєння програмного матеріалу; якості виконання сполучень двох або трьох технічних елементів у нападі та у захисті.

77.06.19.0703/0419U001323

Кидонь Вікторія Володимирівна. Вдосконалення технічної підготовки спортсменок 14-16 років, які займаються естетичною груповою гімнастикою: Дис... к.фіз.вих. /Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту. – Захищена 07.05.2019.

УДК 796.412.2-053.6(043.3).

248 с.: 35 табл., 32 іл. – Бібліогр.: 207 назв.

У дисертації вперше науково обґрунтовано методику вдосконалення технічної підготовки в естетичній груповій гімнастиці відповідно до дидактичних, методологічних та специфічних принципів спортивної підготовки у річному циклі на етапі спеціалізованої базової підготовки з метою оптимізації тренувального процесу. Проведений педагогічний експеримент підтвердив ефективність використання методів та засобів практичного та прикладного характеру, блоків вправ на вдосконалення базових елементів та акробатичних вправ, що входять до змагальної композиції, планування хореографічного та художнього компонентів технічної підготовки в період централізованих навчально-тренувальних зборів, впровадження шести навчальних та двох модельних змагань у навчально-тренувальний процес базового та контрольно-підготовчого мезоциклів. Це дає підставу реко-

мендувати до використання розроблену методику вдосконалення технічної підготовки у навчально-тренувальний процес спортсменок, які займаються естетичною груповою гімнастикою на етапі спеціалізованої базової підготовки.

78 ВІЙСЬКОВА СПРАВА

78.01 Загальні питання військової справи

78.06.19.0704/0219U000218

Удосконалення методологічних засад курсової підготовки національного персоналу Збройних Сил України до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Школяренко Василь Васильович. – ДР 0118U004498. УДК 355.237:[357:327.56](477).

303 с.

Об'єкт дослідження - процеси курсової підготовки національного персоналу до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Мета роботи - обґрунтування шляхів удосконалення методології курсової підготовки офіцерів національного персоналу Збройних Сил України до участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки. Методи досліджень - системний, порівняльний та ретроспективний аналізи, методу аналізу конкретних випадків (case-studies). Основні результати та новизна роботи: вперше розроблено проблемне поле узагальнення досвіду підготовки миротворчого персоналу ООН, НАТО та провідних держав світу; обґрунтовані науково-методичні рекомендації, які спрямовані на розроблення методів аналізу та оцінювання навчальних курсів, формування готовності національного персоналу до виконання завдань за призначенням на основі компетентнісного підходу, впровадження передового зарубіжного досвіду курсової підготовки для багатовимірних міжнародних операцій з підтримання миру і безпеки, розвиток активних методів оцінки якості засвоєння навчальних курсів, визначення напрямів розширення сфери застосування комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання, удосконалення курсів підготовки національного персоналу, що проводяться на базі навчально-наукового центру міжнародної миротворчої діяльності Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. Впровадження результатів цієї роботи дозволить імплементувати теоретичні положення та набутий досвід курсової підготовки національного персоналу в нормативно-правові акти миротворчої діяльності та навчально-методичні посібники, використати для досягнення цілей оборони у сфері набуття спроможностей національного персоналу до участі в миротворчих місіях, що буде сприяти зміцненню міжнародної безпеки, відновленню суверенітету та територіальної цілісності держави.

78.03 Вчення про війну й армію

78.06.19.0705/0219U000360

Оборонна та оборонно-промислова політика України в умовах гібридних загроз: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Іжак Олексій Іванович. – ДР 0118U003520. УДК 355.02'271:623.094.

23 с.

Науково-дослідна робота "Оборонна та оборонно-промислова політика України в умовах гібридних загроз" має завданням аналіз основних факторів формування оборонної та оборонно-промислової політики, серед яких найбільш суттєвим є агресія РФ проти України; дослідження шляхів врегулювання конфлікту на Донбасі; формуван-

ня пропозицій щодо гармонізації законодавства в оборонно-промисловому секторі. В рамках роботи досліджено сучасні науково-технічні та технологічні можливості оборонної сфери; актуальні питання визначення та впровадження критичних технологій в сфері виробництва озброєнь; проблемні питання відтворення боеприпасної галузі ОПК країни. Конкретними напрямками впровадження в практику оборонно-промислового виробництва європейських та євроатлантичних стандартів можна вважати залучення України до співпраці з НАТО, зокрема щодо посилення передової присутності Альянсу; реформування та переорієнтацію оборонних підприємств на співробітництво з компаніями країн-членів НАТО та ЄС, реалізацію українсько-канадського РКК "Циклон-4". Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.19 Воєнна наука

78.06.19.0706/0218U007921

Наукове обґрунтування змісту навчання керівників і працівників штатних підрозділів (посадових осіб) з питань цивільного захисту центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання: Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Юрченко Валерій Олександрович. – ДР 0118U003080. УДК 355.586.

128 с.

Об'єкт дослідження: підготовка фахівців для ЄДСЦЗ. Мета дослідження: удосконалення організації навчання керівників і працівників штатних підрозділів (посадових осіб) з питань цивільного захисту центральних, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання ЄДСЦЗ. Методи дослідження: системний аналіз, синтез, контент-аналіз, декомпозиції, педагогічне проектування, порівняння; узагальнення; метод аналізу ієрархій, тестування, анкетування, аналіз результатів діяльності, експертне оцінювання. Основні результати: проект освітньо-професійної програми навчання фахівців структурних підрозділів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; проект професійної програми підвищення кваліфікації фахівців структурних підрозділів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; альтернативи алгоритмів підготовки фахівців органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.06.19.0707/0218U007925

Наукове обґрунтування удосконалення системи підвищення кваліфікації керівників та фахівців підвідомчих установ та державних підприємств функціональних підсистем ЄДСЦЗ: Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Волянський Петро Борисович. – ДР 0118U003077. УДК 355.586.

51 с.

Об'єкт дослідження: функціонування системи підвищення кваліфікації керівників та фахівців підвідомчих установ та державних підприємств функціональних підсистем ЄДСЦЗ. Мета дослідження: удосконалення системи підвищення кваліфікації керівників та фахівців підвідомчих установ та державних підприємств функціональних підсистем ЄДСЦЗ. Методи дослідження: системний аналіз, узагальнення, теоретичне моделювання, описова статистика, порівняння і спостереження, логіко-аналітичний метод. Основні результати: рекомендації щодо удосконалення системи підвищення кваліфікації керівників та фахівців підвідомчих установ та

державних підприємств функціональних підсистем ЄДСЦЗ та база даних потреби у підвищенні кваліфікації керівників та фахівців підвідомчих установ та державних підприємств функціональних підсистем ЄДСЦЗ. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.06.19.0708/0218U007928

Створення експериментального макету автоматизованого інформаційно-аналітичного робочого місця керівного складу за напрямком управління нерухомим військовим майном Збройних Сил України: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Галаган Віктор Іванович. – ДР 0118U003690. УДК 355.07.

168 с.

Об'єкт дослідження - автоматизація процесів управління нерухомим військовим майном Збройних Сил України. Мета роботи - обґрунтування обрису та розробка експериментального макету автоматизованого інформаційно-аналітичного робочого місця керівного складу за напрямком управління нерухомим військовим майном Збройних Сил України. Методи дослідження - методи системного аналізу, синтезу, узагальнення та класифікації, моделювання процесів управління, комп'ютерний (чисельний) експеримент. В результаті досліджень були надані пропозиції щодо обрису та розробки програмного інструментарію з підтримки процесів прийняття рішень в управлінні нерухомим військовим майном на основі сучасних інформаційних технологій та розроблений експериментальний макет автоматизованого інформаційно-аналітичного робочого місця керівного складу за напрямком управління нерухомим військовим майном Збройних Сил України. Новизна полягає в тому, що вперше застосована аналітична модель з асоціативною технологією обробки даних в оперативній пам'яті із вбудованими засобами екстракції, перетворення, завантаження для побудови макету автоматизованого інформаційно-аналітичного робочого місця керівного складу за напрямком управління нерухомим військовим майном Збройних Сил України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.06.19.0709/0219U000031

Оцінювання результатів виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції в оборонному секторі: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Репіло Юрій Євгенович. – ДР 0117U003357. УДК 355.131:343.35.

138 с.

Об'єкт дослідження - система попередження корупції в оборонному секторі. Мета роботи - виявити можливість використання в оборонному секторі України існуючого методичного апарату оцінювання результатів виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції в оборонному секторі. Методи досліджень - системний аналіз, дослідження операцій. Визначено необхідність удосконалення існуючого методичного апарату оцінювання результатів виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції в оборонному секторі з обґрунтуванням відповідних рекомендацій. У результаті цих досліджень встановлено можливість використання в оборонному секторі України існуючого методичного апарату оцінювання результатів виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції в оборонному секторі з обґрунтуванням відповідних рекомендацій. У результаті цих досліджень встановлено можливість використання в оборонному секторі України існуючого методичного апарату оцінювання результатів виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції в оборонному секторі з обґрунтуванням відповідних рекомендацій.

пції після його удосконалення через конкретизацію окремих показників, критеріїв та шкали такого оцінювання з врахуванням особливостей країни. Розроблено методичку та програмне забезпечення з оцінювання результатів виховання доброчесності та перешкодження проявам корупції в оборонному секторі України відповідно до вимог Антикорупційної програми Міністерства оборони України на 2018-2020 роки.

78.06.19.0710/0219U000348

Оборонна політика України в сучасних воєнно-політичних умовах: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Горovenko Валентин Костянтинівич. – ДР 0118U003508. УДК 355.02(477).

25 с.

Досліджено основні ризики та загрози воєнній безпеці України протягом 2018 р. у перспективі в умовах дестабілізуючого впливу гібридної агресії з боку РФ. Визначено основні напрямки воєнної та воєнно-економічної політики в сучасних воєнно-політичних умовах. Запропоновано перелік заходів, спрямованих на подолання та попередження наявних загроз з метою забезпечення обороноздатності України. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.25 Озброєння і Воєнна техніка

78.06.19.0711/0218U007814

Розробка та виготовлення оперативного піротехнічного автомобіля: Заключний звіт /Державний науково-дослідний інститут МВС України; Керівник Диких Олександр Вікторович. – ДР 0116U002853. УДК 629.114.5.

52 с.

Об'єкт дослідження - конструктивні елементи та комплектація броньованого піротехнічного оперативного автомобіля для забезпечення частин та підрозділів ДСНС України. Мета роботи - після проведення дослідження оптимально-можливих конструктивних елементів та комплектації броньованого оперативного автомобіля провести розробку технічного завдання на виготовлення дослідного зразка. Результатом роботи є технічне завдання на розробку та виготовлення оперативного піротехнічного автомобіля для потреб ДСНС України.

78.06.19.0712/0219U000102

Обґрунтування шляхів розвитку теоретичних основ забезпечення інформаційної безпеки держави у воєнній сфері: Заключний звіт /Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського; Керівник Сніцаренко Петро Миколайович. – ДР 0117U003719. УДК 355.40:356.35.

100 с.

Об'єкт досліджень - забезпечення інформаційної безпеки держави у воєнній сфері. Предмет досліджень - понятійно-категорійний апарат з питань інформаційної безпеки держави у воєнній сфері. Мета роботи - розвиток теоретичних основ забезпечення інформаційної безпеки держави у воєнній сфері шляхом удосконалення понятійно-категорійного апарату з урахуванням сучасних тенденцій розвитку інформаційної сфери. Методи досліджень - системний аналіз, лінгвістичний аналіз, експертний аналіз. В інтересах розвитку теоретичних основ забезпечення інформаційної безпеки держави у воєнній сфері в роботі на основі аналізу наукових джерел та чинної національної законодавчої і нормативно-правової бази удосконалено понятійно-категорійний апарат з питань інформаційної безпеки держави, в тому числі у воєнній сфері. Обґрунтовано необхідність

та пропозиції щодо удосконалення чинного інформаційно-законодавства України, а також щодо порядку внесення відповідних змін до військового стандарту "Інформаційна безпека держави у війсьній сфері. Терміни та визначення". Результати роботи можуть бути використані в структурних підрозділах Міністерства оборони України і Генерального штабу Збройних Сил України, інших суб'єктів Сектору безпеки і оборони України, а також в навчальному процесі та науковій діяльності Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, інших військових наукових установ та навчальних закладів. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.27 Збройні сили

78.06.19.0713/0219U000344

Забезпечення національної безпеки в умовах замороженого конфлікту: секторальні аспекти: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Янішевський Сергій Олександрович. – ДР 0118U003504. УДК 351.746.1:327.5.

15 с.

З урахуванням світового досвіду розроблено теоретико-методологічні засади фінансового забезпечення системи соціального захисту населення, фінансового регулювання людського розвитку, фінансового механізму пенсійного забезпечення та напрями забезпечення його дієздатності в умовах замороженого конфлікту. Узагальнено досвід європейських країн у фінансовому забезпеченні місцевого самоврядування, розроблено наукові рекомендації щодо зміцнення дохідної бази місцевого самоврядування з урахуванням специфіки міжбюджетних відносин та з огляду на виклики замороженого конфлікту. Робота передається за кордон за договірною ціною.

78.06.19.0714/0219U000357

Інформаційно-технологічні та комунікативні виклики інформаційній безпеці України в умовах гібридної війни: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Дубов Дмитро Володимирович. – ДР 0118U003517. УДК 366.63:004:355.01.

25 с.

Дослідження присвячене питанням формування ефективного державно-приватного партнерства з питань кібербезпеки. Проаналізовано теоретичні підходи до державно-приватного партнерства та їх особливості в питаннях кібербезпеки сфери. Досліджено світовий досвід (США, ЄС, Німеччини, Великої Британії, Польщі) із розбудови довіри між державним та приватним сектором з питань безпеки кіберпростору. Розглянуто нормативно-правові та організаційні основи державно-приватного партнерства в Україні, наведено ефективні приклади такого партнерства. Окреслено перспективні напрямки розвитку кібербезпекового державно-приватного партнерства в Україні та можливі шляхи їх імплементації. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81 ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ

81.09 Матеріалознавство

81.06.19.0715/0219U000265

Розроблення полімерних нанокомпозитних покриттів для корозійного захисту обладнання і техніки військового призначення:

Заключний звіт /Херсонська державна морська академія; Керівник Сапронов Олександр Олександрович. – ДР 0118U005235. УДК 667.64:678.026.

75 с.

Розроблено матеріали з різними за природою і дисперсністю наповнювачами із використанням нових способів ультразвукової обробки композицій. Використовуючи сучасні методи досліджено вплив нано- та дрібнодисперсних наповнювачів на структуроутворення композитних матеріалів і досліджено фізико-хімічну взаємодію на межі розділу фаз "полімерна матриця - наповнювач". На основі результатів експериментальних досліджень обґрунтовано вплив структури композитів на їх адгезійні, фізико-механічні та теплофізичні властивості за наявності нано- і дрібнодисперсного наповнювача. Розроблено способи формування композитних матеріалів з нано- і дрібнодисперсними наповнювачами для створення захисних покриттів, які працюють в умовах впливу агресивних середовищ.

81.29 Вакуумна техніка

81.06.19.0716/0219U000086

Створення установки для дослідження нових функціональних наноматеріалів: Заключний звіт /Інститут фізики напівпровідників імені В.Є.Лашкарьова НАН України; Керівник Васін Андрій Володимирович. – ДР 0118U006101. УДК 533.59; 533.599; 533.9.07; 681.2; 537.563.

37 с.

Створення технічна документація модифікованої системи осадження тонких плівок методом магнетронного розпилення з можливістю керування конфігурацією магнітного поля у процесі осадження, та з використанням рухомого підкладкодержача для підвищення ступеню рівномірності плівки на підкладці, механізм поступально-обертального переміщення підкладок над магнетроном та блок живлення для магнетрону.

81.79 Кадри

81.06.19.0717/0219U000167

Розроблення нового розділу "Морська пошуково-рятувальна служба" та його внесення до випуску 67 "Водний транспорт" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: Заключний звіт /Науково-дослідний інститут праці і зайнятості населення Міністерства праці і НАН України; Керівник Носіков Олександр Миколайович. – ДР 0118U001821. УДК 331.108.41(083.13).

47 с.

Об'єкт дослідження - нормативна документація, що встановлює посадові обов'язки працівників Казенного підприємства "Морська пошуково-рятувальна служба" Мета роботи - розроблення кваліфікаційних характеристик професій працівників і внесення їх до нового розділу "Морська пошуково-рятувальна служба" випуску 67 "Водний транспорт" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Методи дослідження - сучасні інформаційні технології, норми та статутні положення, стандарти, прийняті у системі Морська пошуково-рятувальна служба, методи статистичного угруповання, аналітичного та порівняльного аналізу, спостереження. З огляду на те, що морська пошуково-рятувальна діяльність є частиною загальної транспортної системи, доцільним є внесення окремого розділу "Морська пошуково-рятувальна служба" до випуску 67 "Водний транспорт" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників.

81.06.19.0718/0219U000478

Економічна безпека вищих навчальних закладів: розробка заходів з мінімізації соціально-економічних втрат в умовах зовнішньої агресії: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Касич Алла Олександрівна. – ДР 0117U000603. УДК 378:351.863.

432 с.

Звіт про НДР: 432 с., 119 табл., 57 рис., 10 дод., 393 джерела. ВНЗ, ЗВО безпека, економічна безпека, загроза, ризик, кластерний аналіз, факторний аналіз методом головних компонент, імітаційне моделювання методом Монте-Карло, нелінійна модель експоненціального зростання з лінійною структурою. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.81 Контроль і управління якістю

81.06.19.0719/0219U000253

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Соколовська Ірина Станіславівна. – ДР 0118U004776. УДК 006.621.3.

82 с.

Об'єкт дослідження - нормативно-технічне забезпечення у сфері енергетики. Мета роботи: розроблення національного стандарту, ідентичного стандарту ІЕС 61010-2-030:2017 "Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-030. Додаткові вимоги до обладнання, яке має випробувальні або вимірювальні кола" відповідно до вимог ДСТУ 1.5:2015, ДСТУ 1.7:2015 та технічного завдання на прийняття ІЕС 61010-2-030:2017 як національного стандарту України; гармонізація нормативної бази України з міжнародними стандартами. Метод дослідження - ідентичний переклад та науково-технічне редагування. Практичні результати - розроблено проект національного стандарту України ДСТУ ІЕС 61010-2-030:201_ (ІЕС 61010-2-030:2017, ІДТ) "Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-030. Додаткові вимоги до устаткування, яке має випробувальні або вимірювальні кола". Розроблений стандарт буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулює вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність. Стандарт відповідає вимогам "Технічного регламенту низьковольтного електричного обладнання", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1067. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.06.19.0720/0219U000257

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Соколовська Ірина Станіславівна. – ДР 0118U004777. УДК 006.621.3.

95 с.

Об'єкт дослідження - нормативно-технічне забезпечення у сфері енергетики. Мета роботи: розроблення національних стандартів, ідентичних стандартам ІЕС 61010-2-120:2016 "Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-120. Додаткові вимоги до характеристик механізмів обладнання" і EN 61010-2-202:2017 "Вимоги щодо безпечності

контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-202. Додаткові вимоги до приводних пристроїв електрично керованих клапанів" відповідно до вимог ДСТУ 1.5:2015, ДСТУ 1.7:2015 та технічного завдання на прийняття ІЕС 61010-2-120:2016 і EN 61010-2-202:2017 як національних стандартів України; гармонізація нормативної бази України з міжнародними стандартами. Метод дослідження - ідентичний переклад та науково-технічне редагування. Практичні результати - розроблено проекти національних стандартів України ДСТУ ІЕС 61010-2-120:201_ (ІЕС 61010-2-120:2016, ІДТ) "Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-120. Додаткові вимоги щодо безпечності механічних елементів устаткування" і ДСТУ EN 61010-2-202:201_ (EN 61010-2-202:2017, ІДТ) "Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до виконавчих пристроїв електрично керованих клапанів". Розроблені стандарти буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулює вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність. Робота розповсюджується за договірною ціною.

81.92 Пожежна безпека

81.06.19.0721/0218U007997

Провести дослідження з розроблення проекту технічних умов до загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій з використанням світового досвіду побудови таких систем та новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій "Оповіщення НС": Заключний звіт /Український науково-дослідний інститут цивільного захисту; Керівник Борисов Андрій Вікторович. – ДР 0117U001866. УДК 614.8.084+621.391.

166 с.

Об'єкт дослідження - проект Технічних вимог до загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. Методи дослідження - аналіз наукової та інших видів інформації, структурно-логічний, системний підхід. За результатами попередніх аналітичних досліджень встановлено, що потребує удосконалення система централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій. За результатами роботи розроблено перелік Технічних вимог до загальнодержавної автоматизованої системи централізованого оповіщення. Робота передається за кордон за договірною ціною.

81.95 Технічна естетика. Ергономіка

81.06.19.0722/0419U001284

Ісмайлова Марія Сергіївна. Візуально-образна мова типографіки у дизайні поліграфічних видань періоду раннього модернізму: Дис... к.мист.

/Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 15.04.2019.

УДК 76.01:7.037:766.

166 с.: 2 табл., 408 іл. – Бібліогр.: 264 назви.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню візуально-образної мови типографіки у дизайні поліграфічної продукції раннього модернізму. У роботі визначено умови й напрями формування візуально-образної мови типографіки у дизайні друкованих видань першої третини ХХ століття.

ття. На прикладі зразків поліграфічної продукції досліджуваного періоду визначені стильові ознаки графічного проектування й, зокрема, типографіки; надано характеристику складових візуально-образної мови типографіки друкованих видань 1910-1935 років.

81.06.19.0723/0419U001285

Цяо Шубей. Дизайн дитячих ігрових майданчиків в структурі мегаполісів КНР:

Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 15.04.2019.

УДК 7.012:712.256(510)(043.3).

167 с.: 14 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 220 назв.

У роботі розглянуто світовий досвід проектування дитячих ігрових майданчиків: виділено основні методи, принципи і прийоми, виявлено актуальні напрямки в їх дизайн-організації. Визначено підходи в дизайні дитячих ігрових просторів. Системно досліджено особливості формування дитячих ігрових просторів КНР в умовах розвитку мегаполісів: визначено їх місце в сучасному китайському містобудуванні; виявлено нагальні потреби і вподобання мешканців китайських мегаполісів щодо їх організації; визначено китайські національні традиції в їх дизайні. Запропоновано синтез інтернаціонального і національного підходів в організації дитячих ігрових просторів КНР.

81.06.19.0724/0419U001286

Ван Чжаохуй. Дизайн експозиційного простору сучасних художніх музеїв Китаю:

Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 16.04.2019.

УДК 069(510):7.02.

161 с.: 6 табл., 163 іл. – Бібліогр.: 248 назв.

Дисертація присвячена визначенню підходів та дизайнерських засобів щодо створення експозиційного простору сучасних художніх музеїв КНР. У роботі встановлено взаємозв'язок між системою традиційних для китайської культури понять та засобами організації експозиційного середовища сучасних художніх музеїв Китаю. Встановлено шляхи переусвідомлення ознак національної ідентичності в архітектурно-дизайнерському рішенні художніх музеїв КНР. Визначено й систематизовано основні підходи, прийоми та засоби щодо просторової організації та дизайнерського вирішення інтер'єрів художніх музеїв.

81.06.19.0725/0419U001287

Кохан Наталя Михайлівна. Ленд-арт у контексті сучасного ландшафтного дизайну:

Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 16.04.2019.

УДК 7.038.541.

170 с.: 15 табл., 87 іл. – Бібліогр.: 352 назви.

У роботі визначені принципи формування концепції ленд-арту як об'єктів ландшафтного дизайну і способи їх включення у ландшафтну структуру, визначену як "Арт-ландшафт" та "Галерея арт-ландшафтів". Запропонована типологія творів ленд-арту за ознаками простору та часу й арт-ландшафтів за ознакою тимчасовості. Введено в обіг поняття протоленд-арт, тимчасовий арт-ландшафт, удосконалено дефініцію термінів "ленд-арт", "арт-ландшафт". Зіставлені етапи розвитку ленд-арту в Америці та Європі, уточнено періодизацію його розвитку, визначено етапи розвитку українського ленд-арту, висвітлено його ознаки.

81.06.19.0726/0419U001331

Сталінська Галина Дмитрівна. Вінтажний інтер'єр: генеза та принципи формування:

Дис... к.мист. /Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – Захищена 27.05.2019.

УДК 747:7.025.4.

190 с.: 54 табл., 291 іл. – Бібліогр.: 347 назв.

У роботі досліджено особливості формування вінтажного предметно-просторового середовища, визначено понятійно-термінологічний апарат, запропоновано авторську дефініцію "вінтажний інтер'єр". Відзначено роль вінтажної культури у протистоянні сучасним тенденціям стандартизації, уніфікації та вестернізації. Виявлено основні напрямки постмодерністської гри та концепції їх прояву в дизайні вінтажного інтер'єру, схарактеризовано методи імплементації вінтажної культури в площину дизайну, визначено джерела вінтажної культури. Виявлено типи вінтажного інтер'єру, виокремлено основні принципи та прийоми його формування.

82/90 ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)

82 ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ

82.01 Загальні питання організації й управління

82.06.19.0727/0419U001328

Сиволапенко Тетяна Леонідівна. Механізми стратегічного управління в сервісно-орієнтованій державі: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України. – Захищена 24.04.2019.

УДК 351.76:352.07.

245 с.: 14 табл., 21 іл. – Бібліогр.: 185 назв.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретичних положень та розробленню практично-прикладних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів стратегічного управління в сервісно-орієнтованій державі. У дисертації систематизовано теоретичні підходи до стратегічного управління; визначено етапи розвитку сервісної діяльності органів державної влади; розвинуто понятійно-категорійний апарат сфери формування та реалізації сервісно-орієнтованої держави, зокрема розкрито особливості трактування поняття "механізми сервісно-орієнтованої держави" та "механізм стратегічного управління". Визначено шляхи підвищення дієвості сервісно-орієнтованої держави та напрями вдосконалення механізмів організації стратегічного управління.

82.06.19.0728/0219U000125

Розробити науково-організаційні підходи та ринково-орієнтований інструментарій випробування, експериментального виробництва та консалтингового супроводу трансферу інноваційних технологій і продукції в агропромислому комплексі Херсонської області:

Заключний звіт /Інститут зрошувального землеробства НААН України; Керівник Біляєва Ірина Миколаївна. – ДР 0116U001120. УДК 005:591.6:631.1.027:303.443 (477.72).

91 с.

Елементи інноваційної політики перебувають у постійній обопільній взаємодії. Кожен із них може ініціювати різні інновації, спрямовані на вирішення проблем у певній функціональній сфері. Так, виважена маркетингова політика дає змогу оперативно реагувати на зміну вимог споживачів, науково-технічна - на технологічні зрушення, що потребують радикальної зміни техніко-технологічної бази, технічна - дає змогу виявити можливості наявної техніки

щодо диверсифікації виробництва чи збільшення виробничої потужності тощо. Висока культура підприємництва розвиває творчий потенціал персоналу, активізує його дії щодо інновацій на робочих місцях, мотивує до участі у розробленні масштабних інноваційних проектів. Створена організаційна модель для реалізації заходів по інформаційній і науково-консультативній підтримці суб'єктів АПК Херсонської області при просуванні інноваційної науково-технічної продукції та послуг. Розроблено практичні вказівки з метою підвищення ефективності їх інформаційної і консультаційної підтримки в процесі просування інноваційних розробок Інституту та їх освоєння. Сформовано каталог завершених науково-технічних розробок Інституту зрощуваного землеробства НААН у галузі рослинництва, землеробства, меліорації та прогресивних методів господарювання для півдня України.

82.05 Загальна теорія організації й управління

82.06.19.0729/0419U001327

Грабар Наталія Сергіївна. Феномен бюрократизму в умовах становлення системи публічного управління в Україні: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України. – Захищена 24.04.2019.

УДК 351:316.343.656.

243 с.: 13 табл., 28 іл. – Бібліогр.: 259 назв.

У дисертації доводиться, що бюрократизм - явище глибоко історичне, складне за своїми сутнісними властивостями й різноманітне за своїми зовнішніми проявами. Це відповідним чином відбивається на рівні його наукового пізнання, який на сучасному етапі характеризується різноманіттям підходів і неоднозначністю трактувань бюрократизму в системі наукового пізнання. Виявлено, що феномен бюрократизму багато в чому детермінується монопольним функціонуванням держави і особливим у зв'язку з цим становищем бюрократії, що детермінує публічно-управлінський процес. При цьому сам бюрократизм перебуває в "генетичному" взаємозв'язку з функціонуванням бюрократії, є негативним наслідком її діяльності, пов'язаним з ігноруванням соціальних цілей та природи публічного управління, а також спотворенням (доведенням до абсурду) раціональної сутності управлінської діяльності. Саме такий зв'язок віддзеркалює термін "бюрократизм", природа і значення якого, з одного боку, етимологічно походять від терміна "бюрократія", з іншого - зумовлені необхідністю відобразити негативне явище - функціонування бюрократії у вигляді сукупності проявів її асоціальної та нераціональної поведінки.

82.13 Організація й управління державою. Адміністративне управління

82.06.19.0730/0519U001101

Олійник Володимир Вікторович. Теоретико-методологічні засади державного управління післядипломною освітою в контексті євроінтеграції: Дис... д.держ.упр. /Інститут законодавства Верховної Ради України. – Захищена 17.05.2019.

УДК УДК 35.086(043.3).

593 с.: 33 табл., 54 іл. – Бібліогр.: 365 назв.

У дисертації досліджено теоретико-методологічні засади державного управління післядипломною освітою в контексті євроінтеграції. Проаналізовано та узагальнено теоретичні засади і стан дослідження проблеми в теорії та практиці державного управління післядипломною освітою в Україні та за

кордоном. Обґрунтовано методологію державного управління післядипломною освітою, підходи до оцінки її якості в Україні.

82.06.19.0731/0419U001282

Хитько Майя Миколаївна. Стратегічне планування у системі державного управління освітою: Дис... к.держ.упр. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 25.04.2019.

УДК 35.077.6:65.012.12.

278 с.: 3 табл., 7 іл. – Бібліогр.: 178 назв.

Об'єкт дослідження: формування та реалізація державної стратегії розвитку та реформування освітньої галузі. Мета: обґрунтування теоретичних і прикладних положень стратегічного державного планування в освіті та визначення на цій основі шляхів оптимізації механізму державного управління в Україні. Методи: історико-логічний; модельно-системний; структурно-функціональний; компаративістський; процесний. Результати: розроблено теоретичні засади стратегічного планування у сфері державного управління освітою, спрямованих на оптимізацію його використання, як механізму реформування галузі та задоволення освітніх потреб на особистісному, організаційному й національному рівні. Новизна: представлено стратегічне планування як комплексний механізм управління освітнім розвитком в Україні у вигляді розробленої інтегрованої моделі; удосконалено підходи до визначення стратегічного державного планування в освіті як функції та механізму державного управління; удосконалено обґрунтування ролі стратегічного державного планування в управлінні освітою через його характеристику як управлінської системи; дістало подальший розвиток концептуальний базис аналізу стратегічного державного планування в освіті як інноваційного механізму державного управління з визначенням загально-нотеоретичної ролі інноваційно-синергетичної та системно-модельної методологій; дістало подальший розвиток визначення елементів світового досвіду державного стратегічного планування в контексті завдань підвищення результативності реформування вітчизняної системи освіти. Впроваджено в діяльність Комітетом Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, Дніпропетровською обласною радою, Департаментом освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Верхньодніпровською районною радою Верхньодніпровського району Дніпропетровської області, Комунальним закладом вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради». Галузі використання: органи державної влади.

82.06.19.0732/0419U001283

Карлов Тимофій Володимирович. Механізми управління конфліктами у взаємодії органів влади та громадськості на регіональному рівні: Дис... к.держ.упр. /Національний університет цивільного захисту України. – Захищена 25.04.2019.

УДК 352.07:35.072.3:316.485.6:005.2.

231 с.: 24 іл. – Бібліогр.: 267 назв.

Об'єкт дослідження державне управління конфліктами у взаємодії органів влади та громадськості. Мета: обґрунтування теоретичних засад механізмів державного управління конфліктами у взаємодії органів влади та громадськості в Україні на регіональному рівні та розробка засобів їх удосконалення. Методи: систематизації, аналізу і синтезу, структурно-функціональний, порівняльного і системного аналізу, системно-аналітичний. Результати: розроблено теоретичні засади функціонування механізмів державного управління конфліктами у взаємодії органів влади та громадськості в Україні шляхом застосування різних

форм взаємодії органів влади та громадськості на регіональному рівні. Новизна: запропоновано дворівневу модель державного управління конфліктами у взаємодії органів влади та громадськості на регіональному рівні; удосконалено багатовимірний регіонально орієнтований підхід до державного управління конфліктами у взаємодії органів влади та громадськості в Україні; удосконалено обґрунтування змісту та сутності механізмів державного управління конфліктами шляхом визначення специфіки взаємодії органів влади й громадськості в умовах конфлікту та виокремлення системи державних засобів їх запобігання та подолання; дістало подальший розвиток характеристика основних проблем державного управління конфліктами в Україні; дістало подальший розвиток понятійний апарат галузі науки державного управління шляхом уточнення змісту поняття "механізм державного управління конфліктами у взаємодії органів влади та громадськості". Впроваджено в діяльність Харківським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. Галузі використання: органи державної влади.

82.06.19.0733/0419U001329

Федоров Гліб Омелянович. Механізми державного регулювання залучення іноземних інвестицій: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 25.04.2019.

УДК 352: 330.322: 325.455.

214 с.: 6 табл., 12 іл. – Бібліогр.: 228 назв.

У дисертаційній роботі розглянуто сутність, значення та зміст інвестиційної діяльності. Визначено основні складові елементи механізму державного регулювання залучення іноземних інвестицій. Проведено класифікацію засобів, форм, інструментів та методів механізму державного регулювання залучення іноземних інвестицій. Досліджено сучасні тенденції та проведено аналіз проблемних питань державної політики України у сфері залучення іноземних інвестицій. Проведено аналіз нормативно-правового забезпечення інвестиційної діяльності в Україні. Аналіз нормативно-правового забезпечення державного регулювання залучення іноземних інвестицій в Україні вказує на те, що нормативно-правова база, яка регулює здійснення інвестиційних процесів у державі, потребує удосконалення, особливо в напрямі системності її структури. Спираючись на результати аналізу та узагальнення методологічних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату, у дисертаційному дослідженні

запропоновано власний структурно-методологічний підхід у процесі формування інвестиційного іміджу відповідного територіального об'єкта.

82.06.19.0734/0419U001330

Озаровська Анастасія Вікторівна. Державне управління забезпеченням якості в сфері вищої освіти: Дис... к.держ.упр. /Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України. – Захищена 24.05.2019.

УДК 351.82:330.341 (477).

283 с.: 14 табл., 6 іл. – Бібліогр.: 330 назв.

Дисертацію присвячено теоретичному обґрунтуванню механізмів державного управління забезпеченням якості у сфері вищої освіти відповідно до сучасного та майбутніх етапів соціально-економічного розвитку країни. Запропоновано аналіз концептуальних положень, що стосуються соціально-економічного розвитку держави на

основі вдосконалення механізмів впливу публічного управління на сферу вищої освіти з метою забезпечення її якості як "каталізатора" активізації й інтенсифікації територіального розвитку, а також стимулятора підвищення рівня конкурентоспроможності держави та її регіонів у сучасному глобалізованому світі. Наведено дані та проаналізовано результати соціологічного дослідження, проведеного шляхом експертного опитування з метою отримання інформації про перебіг реформування системи вищої освіти в Україні, виявлення найважливіших питань, що стосуються розвитку сучасної української вищої школи та основних впливових суб'єктів з реалізації державної політики України у сфері вищої освіти, а також визначення чинників сприяння розвитку зовнішньої та внутрішньої систем оцінювання якості освітніх послуг, які надаються закладами вищої освіти.

82.06.19.0735/0419U004308

Ільчанінова Наталія Іванівна. Удосконалення механізму надання адміністративних послуг у контексті реформування територіальної організації влади в Україні: Дис...

к.держ.упр. /Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Захищена 21.05.2019.

УДК 351.005.62:352/353-048.74(477).

220 с.: 18 табл., 11 іл. – Бібліогр.: 197 назв.

У дисертаційному дослідженні охарактеризовано теоретичні засади та розкрито методологічні аспекти дослідження механізму надання адміністративних послуг; розкрито особливості нормативно-правового забезпечення механізму надання адміністративних послуг в Україні на сучасному етапі реформування територіальної організації влади; узагальнено досвід організації діяльності суб'єктів надання адміністративних послуг в Україні; розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення механізму надання адміністративних послуг в умовах реформування територіальної організації влади в Україні з урахуванням базових положень концепції сервісної держави.

82.06.19.0736/0218U007923

Наукове обґрунтування змісту навчання щодо підвищення кваліфікації державних службовців системи ДСНС України: Заключний звіт /Інститут державного управління у сфері цивільного захисту; Керівник Волянський Петро Борисович. – ДР

0117U004058. УДК 351.862:614.8.01+378.046.4.

189 с.

Об'єкт дослідження: підвищення кваліфікації державних службовців та осіб начальницького складу апарату ДСНС України. Мета дослідження: удосконалення змісту навчання щодо підвищення кваліфікації державних службовців системи ДСНС України з урахуванням сучасних тенденцій розвитку Єдиної державної системи цивільного захисту та розробка навчального посібника "Організація та проведення занять із застосуванням інноваційних методів". Методи дослідження: системний аналіз, порівняльний аналіз, контент-аналіз, синтез, ретроспективний аналіз нормативних і наукових джерел. Основні результати: рукопис навчального посібника "Організація та проведення занять із застосуванням інноваційних методів". Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.06.19.0737/0219U000352

Безпековий вимір фінансової політики забезпечення економічного зростання в Україні:

Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Шемаєва Людмила Григорівна. – ДР 0118U003512. УДК 336.221.24:330.85.

25 с.

Досліджено основні тенденції, ризики та загрози фінансовій безпеці України у 2018 р. Визначено основні напрямки зменшення наявних ризиків у грошово-кредитній, бюджетній, податковій, борговій сферах. Запропоновано перелік заходів, спрямованих на подолання та попередження наявних загроз, підвищення ефективності фінансової політики як передумови забезпечення стійкого економічного зростання в Україні. Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.15 Організація управління економікою

82.06.19.0738/0219U000155

Розробка індикаторів оцінки ефективності та механізмів регулювання розвитку аграрних підприємств: Заключний звіт /Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"; Керівник Мамчур Володимир Анатолійович. – ДР 0118U003088. УДК 65.011.8:06.05:631.11.

154 с.

Об'єкт дослідження - аграрні підприємства, становлення підприємницької діяльності, теоретичні і методологічні засади інституціонального забезпечення розвитку підприємництва в аграрній сфері. Мета дослідження - обґрунтування індикаторів оцінки ефективності аграрних підприємств та опрацювання науково-обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення механізмів регулювання підприємницької діяльності. Методи дослідження - діалектичний метод пізнання та системний підхід до розкриття фундаментальних положень щодо інституціональних та структурних трансформацій середовища розвитку аграрного підприємництва; аналітичний; абстрактний; монографічний; розрахунково-конструктивний тощо. Теоретичні і практичні результати. В дослідженні висвітлено результати наукових досліджень засад індикативної оцінки ефективності та механізмів регулювання розвитку аграрного підприємства, в ринковому інституційному середовищі, з визначенням загальноекономічних та соціальних ефектів його розвитку. Здійснено аналіз індикаторів ефективності аграрних підприємств щодо результативності виробництва аграрної продукції, структури та розмірів землекористування, конкурентоспроможності та привабливості виробленої продукції, кооперації, економічної активності населення та продуктивності праці, обґрунтовано доцільність застосування перспективних методів індикативного прогнозування тощо. В результаті досліджень здійснено науково-методичне обґрунтування та сформовані концептуальні положення щодо індикативної оцінки та механізмів регулювання та результатуючих тенденцій розвитку аграрного підприємства. Новизна. Теоретично та методично обґрунтовано сучасні тенденції розвитку аграрного підприємства та контури змін інституціонального середовища його функціонування. Розроблено методичні підходи до оцінки взаємозв'язків з інституційними змінами в системі господарського порядку та сформовано методичні положення індикативної оцінки розвитку аграрних підприємств. На основі сформованої методики індикативної оцінки розвитку аграрних підприємств здійснено науково-аналітичну оцінку їх функціонування й. Ефективність впровадження - теоретичні, методологічні та практичні розробки щодо розвитку аграрного підприємства. Одержані теоретичні і прикладні розробки сприятимуть становленню і сталому розвитку суб'єктів господарювання на селі, соціально-економічному розвитку сільських територій і підвищенню рівня зайнятості сільського населення й можуть бути використані при підготовці проектів нормативних актів, стосовно розвитку підприємницьких структур в сільському господарстві. Сфера (галузь) використання - агропромислове виробництво.

82.06.19.0739/0219U000343

Проект щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України: Заключний звіт /Національний інститут стратегічних досліджень; Керівник Павленко Ростислав Михайлович. – ДР 0118U003503. УДК 338.24.021.8+35.075.31(477).

1287 с.

Досліджено внутрішнє і зовнішнє становище України та загрози у сфері національної безпеки, шляхи подолання існуючих небезпек у суспільно-політичній, гуманітарній, соціально-економічній, регіональній, зовнішньополітичній та соціокультурній сферах. Робота передається за кордон за договірною ціною.

82.06.19.0740/0219U000479

Управління суб'єктами господарювання в умовах трансформації інформаційного середовища: обліково-контрольний підхід: Заключний звіт /Київський національний університет технологій та дизайну; Керівник Скрипник Маргарита Іванівна. – ДР 0117U000609. УДК 338.2:[004.77:316.4.22].

278 с.

Об'єкт дослідження - обліково-контрольне забезпечення як складова системи управління суб'єктами господарювання в умовах трансформації інформаційного середовища. Мета - наукове обґрунтування теоретичних положень і розробка організаційних та практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку і контролю як основи забезпечення управління суб'єктами господарювання в умовах трансформації інформаційного середовища. Методи дослідження: історичний і діалектичний - при дослідженні становлення та розвитку теорії інформатизації для вивчення її впливу на розвиток обліково-контрольного забезпечення; гносеологічний - для теоретичного обґрунтування змісту понять і категорій споріднених з інформаційним забезпеченням, що використовуються у сфері бухгалтерського обліку та контролю; системно-структурний - для побудови класифікації обліково-контрольного забезпечення суб'єктів господарювання в умовах трансформації інформаційного середовища; системний підхід, аналіз, синтез, індукція, дедукція, абстрагування, ідеалізація та узагальнення - для розвитку обліково-контрольного забезпечення суб'єктів господарювання; бібліографічний і бібліометричний аналіз - для встановлення тенденцій розвитку бухгалтерського обліку та контролю як систем, що формують обліково-контрольне забезпечення; узагальнення - для вивчення перспектив підвищення інформативності бухгалтерської звітності підприємств.

82.06.19.0741/0219U000521

Соціально-економічні основи відновлення території Донецької області на підставі розвитку будівельної та екологічної складової, як запоруки сталого розвитку: Заключний звіт /Донбаська національна академія будівництва і архітектури; Керівник Точонов Ігор Вікторович. – ДР 0117U001088. УДК 338.246.8.

189 с.

Об'єктом дослідження є процес планування відновлення розвитку території Донецької області на основі принципів сталого розвитку. Предметом дослідження є вдосконалення методичних та методологічних основ планування відновлення території Донецької області на основі розвитку будівельної та екологічної складової, як запоруки сталого розвитку. Робота передається за кордон за договірною ціною.

84 СТАНДАРТИЗАЦІЯ

84.01 Загальні питання стандартизації

84.06.19.0742/0218U007881

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001970с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проекту національного стандарту України: ДСТУ ETSI EN 301 841-3 (ETSI EN 301 841-3:2016, IDT) «VHF повітряний наземний цифровий канал (VDL) Режим 2. Наземне обладнання. Частина 3. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: аудіовізуальні системи і служби.

84.06.19.0743/0218U007882

Розроблення методом перекладу та прийняття 501 проекту національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними та європейськими (Стандарт ЄС-6): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Груздева Тетяна Анатоліївна. – ДР 0118U001935с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ EN 50288-10-2 (EN 50288-10-2:2015, IDT) «Кабелі багатоелементні металеві для аналогового і цифрового зв'язку та керування. Частина 10-2. Групові технічні умови для екранованих кабелів з характеристиками від 1 МГц до 500 МГц для робочої зони, з'єднувальних шнурів і застосування»; ДСТУ EN 50288-11-2 (EN 50288-11-2:2015, IDT) «Кабелі багатоелементні металеві для аналогового і цифрового зв'язку та керування. Частина 11-2. Групові технічні умови для неекранованих кабелів з характеристиками від 1 МГц до 500 МГц для робочої зони, з'єднувальних шнурів і застосування»; ДСТУ EN 50288-9-2 (EN 50288-9-2:2015, IDT) «Кабелі багатоелементні металеві для аналогового і цифрового зв'язку та керування. Частина 9-2. Групові технічні умови для екранованих кабелів з характеристиками від 1 МГц до 1000 МГц для робочої зони, з'єднувальних шнурів і застосування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0744/0218U007883

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Груздева Тетяна Анатоліївна. – ДР 0118U001960с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 300 219 (ETSI EN 300 219:2016, IDT) «Сухопутна рухома служба. Радіообладнання для передавання сигналів ініціювання специфічного відгуку в приймачі. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 300 341 (ETSI EN 300 341:2016, IDT) «Сухопутна рухома служба. Радіообладнання з інтегрованою антеною для передавання сигналів ініціювання специфічного відгуку в приймачі. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0745/0218U007884

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заклучний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Груздева Тетяна Анатоліївна. – ДР 0118U001965с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 301 908-3 (ETSI EN 301 908-3:2017, IDT) «Обладнання систем стільникового радіозв'язку IMT. Частина 3. Обладнання базове з радіотехнологією CDMA з прямим розширенням спектра

та дуплексом з частотним розділенням каналів. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 303 609 (ETSI EN 303 609:2016, IDT) «Глобальна система стільникового цифрового радіозв'язку. GSM-повторювачі. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0746/0218U007885

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заклучний звіт /Державне під-

приемство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Груздева Тетяна Анатоліївна. – ДР 0118U001966с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 301 091-2 (ETSI EN 301 091-2:2017, IDT) «Радіообладнання малого радіуса дії. Телематика транспорту та руху. Радіолокаційне обладнання діапазону частот від 76 ГГц до 77 ГГц. Частина 2. Стационарне радіолокаційне обладнання»; ДСТУ ETSI EN 302 264 (ETSI EN 302 264:2017, IDT) «Радіообладнання малого радіуса дії. Телематика транспорту та руху. Радіолокаційне обладнання діапазону частот від 77 ГГц до 81 ГГц. Технічні вимоги». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0747/0218U007886

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Груздева Тетяна Анатоліївна. – ДР 0118U001974с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 301 908-1 (ETSI EN 301 908-1:2016, IDT) «Обладнання систем стільникового радіозв'язку IMT. Частина 1. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ETSI EN 301 908-15 (ETSI EN 301 908-15:2017, IDT) «Обладнання систем стільникового радіозв'язку IMT. Частина 15. Повторювачі радіотехнології E-UTRA та з дуплексом з частотним розділенням каналів. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0748/0218U007887

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Кольцова Олександра Сергіївна. – ДР 0118U001962с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проекту національного стандарту Укра-

їни: ДСТУ ETSI EN 302 018 (ETSI EN 302 018:2017, IDT) «Обладнання передавальне служби звукового радіомовлення з частотною модуляцією (ЧМ). Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: аудіовізуальні системи і служби.

84.06.19.0749/0218U007888

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Кольцова Олександра Сергіївна. – ДР 0118U001967с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ITU-R BT.2020-2 (ITU-R BT.2020-2:2015, IDT) «Телебачення мовленнєве. Система телебачення надвисокої чіткості. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ETSI EN 300 296 (ETSI EN 300 296:2016, IDT) «Сухопутна рухома служба. Радіообладнання із інтегрованою антеною для аналогового передавання мови. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 300 390 (ETSI EN 300 390:2016, IDT) «Сухопутна рухома служба. Радіообладнання з інтегрованою антеною для передавання даних та мови. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0750/0218U007889

Розроблення методом перекладу та прийняття 501 проекту національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними та європейськими (Стандарт ЄС-6): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Мельник Анатолій Михайлович. – ДР 0118U001934с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проекту національного стандарту України: ДСТУ EN 50290-4-2 (EN 50290-4-2:2014, IDT) «Кабелі зв'язку. Частина 4-2. Загальні положення щодо використання кабелів. Настанова щодо використання». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в еко-

номіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0751/0218U007890

Розроблення методом перекладу та прийняття 501 проекту національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними та європейськими (Стандарт ЄС-6): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Мельник Анатолій Михайлович. – ДР 0118U001936с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проекту національного стандарту України: ДСТУ ETSI EN 301 430 (ETSI EN 301 430:2016, IDT) «Станції супутникової системи зв'язку земні. Переносні земні станції діапазону частот від 11 ГГц до 12 ГГц, від 13 ГГц до 14 ГГц, супутникової системи збору новин. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0752/0218U007891

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Мельник Анатолій Михайлович. – ДР 0118U001957с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проекту національного стандарту України: ДСТУ ETSI EN 303 413 (ETSI EN 303 413:2017, IDT) «Станції супутникової системи зв'язку земні. Приймачі глобальної навігаційної супутникової системи. Радіобладнання діапазонів частот від 1 164 МГц до 1 300 МГц і від 1 559 МГц до 1 610 МГц. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0753/0218U007892

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо

і телебачення"; Керівник Мельник Анатолій Михайлович. – ДР 0118U001958с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 302 686 (ETSI EN 302 686:2011, IDT) «Обладнання передавальне служби звукового радіомовлення з частотною модуляцією (ЧМ). Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0754/0218U007893

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Мельник Анатолій Михайлович. – ДР 0118U001964с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проекту національного стандарту України: ДСТУ ETSI EN 301 441 (ETSI EN 301 441:2016, IDT) «Станції супутникової системи зв'язку земні. Мобільні та переносні земні станції діапазону частот 1,6 ГГц/2,4 ГГц для мереж супутникового персонального зв'язку. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0755/0218U007894

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Мельник Анатолій Михайлович. – ДР 0118U001973с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 301 360 (ETSI EN 301 360:2016, IDT) «Станції супутникової системи зв'язку земні. Супутникові інтерактивні термінали та супутникові абонентські термінали діапазону частот 27,5 ГГц - 29,5 ГГц, Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 301 459 (ETSI EN 301 459:2016, IDT) «Станції супутникової системи зв'язку земні. Супутникові інтерактивні термінали та супутникові абонентські термінали діапазону частот 29,5 ГГц - 30,0

ГГц. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0756/0218U007895

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Маковецько Дмитро Олександрович. – ДР 0118U001959с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 301 908-13 (ETSI EN 301 908-13:2017, IDT) «Обладнання систем стільникового радіозв'язку IMT. Частина 13. Обладнання абонентське радіотехнології E-UTRA. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 301 908-18 (ETSI EN 301 908-18:2017, IDT) «Обладнання систем стільникового радіозв'язку IMT. Частина 18. Обладнання базове багатостандартне радіотехнологій E-UTRA, UTRA та GSM/EDGE. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0757/0218U007896

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Маковецько Дмитро Олександрович. – ДР 0118U001978с. УДК 006.05.

6 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 302 858 (ETSI EN 302 858:2016, IDT) «Радіообладнання малого радіуса дії. Телематика транспорту та руху. Радіолокаційне обладнання діапазону частот від 24,05 ГГц до 24,25 ГГц або від 24,05 ГГц до 24,50 ГГц. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 300 440 (ETSI EN 300 440:2017, IDT) «Радіообладнання малого радіуса дії. Радіообладнання діапазону частот від 1 ГГц до 40 ГГц. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

міку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0758/0218U007897

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Маковецько Дмитро Олександрович. – ДР 0118U001963с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 302 065-1 (ETSI EN 302 065-1:2016, IDT) «Системи радіозв'язку малого радіуса дії. Обладнання радіотехнології UWB. Частина 1. Вимоги до стандартних UWB-застосовань»; ДСТУ ETSI EN 302 065-2 (ETSI EN 302 065-2:2016, IDT) «Системи радіозв'язку малого радіуса дії. Обладнання радіотехнології UWB. Частина 2. Вимоги до UWB-відстеження місцезонашування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0759/0218U007898

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Маковецько Дмитро Олександрович. – ДР 0118U001975с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 300 086 (ETSI EN 300 086:2016, IDT) «Сухопутна рухома служба. Радіообладнання з внутрішнім або зовнішнім радіочастотним з'єднувачем, призначене в першу чергу для аналогового передавання мови. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 300 330 (ETSI EN 300 330:2017, IDT) «Радіообладнання малого радіуса дії. Радіообладнання діапазону частот від 9 кГц до 25 МГц та індуктивні контурні системи діапазону частот від 9 кГц до 30 МГц. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0760/0218U007899

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001961с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ІТУ-R ВТ.2100-1 (ІТУ-R ВТ.2100-1:2017, IDT) «Телебачення мовленнєве. Система телебачення з розширеним динамічним діапазоном. Основні параметри. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ІТУ-R ВТ.656-5 (ІТУ-R ВТ.656-5:2007, IDT) «Телебачення мовленнєве. Інтерфейси системи цифрового телебачення для формату 4:2:2 дискретного представлення компонентних сигналів. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ІТУ-R ВТ.799-4 (ІТУ-R ВТ.799-4:2007, IDT) «Телебачення мовленнєве. Інтерфейси системи цифрового телебачення для формату 4:4:4 дискретного представлення компонентних сигналів. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ІТУ-R ВТ.2077 (ІТУ-R ВТ.2077:2015, IDT) «Телебачення мовленнєве. Послідовні цифрові інтерфейси реального часу для сигналів ТБНВЧ. Загальні технічні вимоги». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: аудіовізуальні системи і служби.

84.06.19.0761/0218U007900

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001968с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ІТУ-R ВТ.2020-2 (ІТУ-R ВТ.2020-2:2015, IDT) «Телебачення мовленнєве. Система телебачення надвисокої чіткості. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ІТУ-R ВТ.2023 (ІТУ-R ВТ.2023:2012, IDT) «Телебачення мовленнєве. Системи виробництва, міжнародного обміну та мовлення програм стереоскопічного телебачення 3DTV. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ІТУ-R ВТ.2024 (ІТУ-R ВТ.2024:2012, IDT) «Телебачення мовленнєве. Системи стереоскопічного телебачення з форматом зображення 1280?1080. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ІТУ-R ВТ.2025 (ІТУ-R ВТ.2025:2012, IDT) «Телебачення мовленнєве. Системи стереоскопічного телебачення з форматом зображення 1280?720. Загальні технічні вимоги»; ДСТУ ІТУ-R ВТ.1368-13 (ІТУ-R ВТ.1368-13:2017, IDT) «Цифрове телевізійне мовлення. Критерії планування служби цифрового наземного телевізійного мовлення, в тому числі, захисні відношення, в діапазонах ДВЧ/УВЧ». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018

р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: аудіовізуальні системи і служби.

84.06.19.0762/0218U007901

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001969с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 302 194-2 (ETSI EN 302 194-2:2007, IDT) «Електромагнітна сумісність і радіочастотний спектр. Навігаційний радар, який використовують у внутрішніх водах. Частина 2. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 302 248 (ETSI EN 302 248:2016, IDT) «Радар навігаційний для використання на судах, які не є SOLAS. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 302 752 (ETSI EN 302 752:2009, IDT) «Електромагнітна сумісність і радіочастотний спектр. Активні підсилювачі радарів. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: аудіовізуальні системи і служби.

84.06.19.0763/0218U007902

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001971с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 301 839 (ETSI EN 301 839:2016, IDT) «Радіообладнання діапазону частот від 402 МГц до 405 МГц. Активні медичні імпланти з ультранизькою потужністю. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 302 510 (ETSI EN 302 510:2017, IDT) «Радіообладнання малого радіуса дії діапазону частот від 30 МГц до 37,5 МГц. Активні медичні мембранні імплантати ультранизької потужності. Технічні вимоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 302 536 (ETSI EN 302 536:2017, IDT) «Радіообладнання малого радіуса дії діапазону частот від 315 кГц до 600 кГц. Пристрої ультранизької потужності для імплантації тваринам. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з

національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: аудіовізуальні системи і служби.

84.06.19.0764/0218U007903

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001976с. УДК 006.05.

5 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 300 718-2 (ETSI EN 300 718-2:2001, IDT) «Маяки лавинні, які працюють на частоті 457 кГц. Системи передавання-приймання. Частина 2. Вимоги до характеристик служб екстреної допомоги та методи випробування»; ДСТУ ETSI EN 300 718-3 (ETSI EN 300 718-3:2004, IDT) «Електромагнітна сумісність і радіочастотний спектр. Маяки лавинні. Системи передавання-приймання. Частина 3. Специфічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: радіотехнології.

84.06.19.0765/0218U007904

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001977с. УДК 006.05.

6 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ ETSI EN 302 755 (ETSI EN 302 755:2015, IDT) «Цифрове телевізійне мовлення (DVB). Структура кадрів, каналне кодування та методи модуляції в системі наземного цифрового телевізійного мовлення другого покоління (DVB-T2)»; ДСТУ ETSI EN 303 340 (ETSI EN 303 340:2016, IDT) «Приймачі цифрового наземного телевізійного мовлення. Технічні вимоги та методи випробування». Результати НДР: розроблено проекти національних стандартів, гармонізованих з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розроблених стандартах, які буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить

її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: телекомунікації.

84.06.19.0766/0218U007905

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Державне підприємство "Український науково-дослідний інститут радіо і телебачення"; Керівник Гофайзен Олег Вікторович. – ДР 0118U001972с. УДК 006.05.

30 с.

Об'єкт дослідження: проведення досліджень, спрямованих на створення національної нормативної бази. Мета роботи: розроблення проектів національних стандартів України: ДСТУ EN 50117-1 (EN 50117-1:2002; A1:2006; A2:2013, IDT) «Кабелі коаксіальні для кабельних розподільчих мереж. Частина 1. Загальні технічні умови». Результати НДР: розроблено проект національного стандарту, гармонізованого з європейськими згідно з Програмою робіт з національної стандартизації на 2018 р. Техніко-економічний ефект: результати науково-дослідної роботи буде реалізовано в розробленому стандарті, який буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулюватиме вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її конкурентоспроможність і безпеку. Сфера (галузь) використання: аудіовізуальні системи і служби. Робота передається за кордон за договірною ціною.

84.06.19.0767/0219U000258

Розроблення та прийняття методом перекладу 271 національного стандарту, гармонізованого з міжнародними та європейськими (Стандарт НС-4): Заключний звіт /Інститут загальної енергетики НАН України; Керівник Соколовська Ірина Станіславівна. – ДР 0118U004778. УДК 006.621.3.

97 с.

Об'єкт дослідження - нормативно-технічне забезпечення у сфері енергетики. Мета роботи: розроблення національних стандартів, ідентичних стандартам EN 13136:2013 "Холодильні установки та теплові насоси. Пристрої скидання тиску та сполучені з ними системи трубопроводів. Методи розрахування" і EN 12178:2016 "Холодильні установки та теплові насоси. Індикатори рівня рідини. Вимоги, методи випробування та маркування" відповідно до вимог ДСТУ 1.5:2015, ДСТУ 1.7:2015 та технічного завдання на прийняття EN 13136:2013 і EN 12178:2016 як національних стандартів України; гармонізація нормативної бази України з міжнародними стандартами. Метод дослідження - ідентичний переклад та науково-технічне редагування. Практичні результати - розроблено проекти національних стандартів України ДСТУ EN 13136 (EN 13136:2013, IDT) "Холодильні установки та теплові насоси. Пристрої скидання тиску та сполучені з ними системи трубопроводів. Методи розрахування" і ДСТУ EN 12178 (EN 12178:2016, IDT) "Холодильні установки та теплові насоси. Показники рівня рідини. Вимоги, методи випробування та маркування". Розроблені стандарти буде впроваджено в економіку України шляхом використання у відповідних галузях промисловості, що стимулює вітчизняних виробників виробляти продукцію світового рівня і тим самим підвищить її

конкурентоспроможність. Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0768/0219U000647

Розроблення національного стандарту щодо

спиртомірів, ареометрів для спирту і термометрів для використання в спиртометрії: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004963. УДК 006.5:663.

6 с.

Розроблено національний стандарт ДСТУ OIML R 44 (OIML R 44:1985, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0769/0219U000648

Розроблення національних стандартів щодо методів визначання повітряного акустичного шуму побутових електричних приладів: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004962. УДК 006.5:534.6.

7 с.

Розроблено національні стандарти :ДСТУ EN 60704-2-8, ДСТУ EN 60704-2-9, ДСТУ EN 60704-2-11, ДСТУ EN 60704-2-13 Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0770/0219U000649

Розроблення національних стандартів с щодо процесу критичного аналізування та компетентності рецензента та вимог і настанов щодо оцінювання життєвого циклу організації: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004971. УДК 006.5:504.

6 с.

Розроблено національні стандарти ДСТУ ISO/TS 14071 (ISO/TS 14071:2014, IDT), ДСТУ ISO/TS 14072 (ISO/TS 14072:2014, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0771/0219U000650

Розроблення національних стандартів щодо ультразвуку: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004976. УДК 006.5:534.6.

6 с.

Розроблено національні стандарти: ДСТУ EN 61161 (EN 61161:2013, IDT), ДСТУ EN 61391-2 (EN 61391-2:2010, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0772/0219U000651

Розроблення національних стандартів стосовно настанов щодо управління якістю в проектах та настанов щодо керування конфігурацією: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004975. УДК 006.5:658.562.

6 с.

Розроблено національні стандарти: ДСТУ ISO 10006 (ISO 10006:2017, IDT), ДСТУ ISO 10007 (ISO 10007:2017, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0773/0219U000652

Розроблення національних стандартів щодо станцій паливозаправних: Заключний звіт

/Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004974. УДК 006.5:64.06.

6 с.

Розроблено національні стандарти: ДСТУ EN 13617-2 (EN 13617-2:2012, IDT), ДСТУ EN 13617-3 (EN 13617-3:2012, IDT), ДСТУ EN 13617-4 (EN 13617-4:2012, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0774/0219U000653

Розроблення національних стандартів щодо екологічного управління. "водний слід": Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004973. УДК 006.5:504.

6 с.

Розроблено національні стандарти: ДСТУ ISO 14046 (ISO 14046:2014, IDT), ДСТУ ISO/TR 14073 (ISO/TR 14073:2017, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0775/0219U000654

Розроблення національного стандарту щодо правил екологічного маркування продукції:

Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004972. УДК 006.5:504.

6 с.

Розроблено національний стандарт ДСТУ ISO/TS 14027 (ISO/TS 14027:2017, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0776/0219U000655

Розроблення національного стандарту стосовно вимог щодо безпеки та методів випробування багажників двоколісних велосипедів: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004970. УДК 006.5:64.06.

6 с.

Розроблено національний стандарт ДСТУ EN ISO 11243 (EN ISO 11243:2016, IDT)

84.06.19.0777/0219U000656

Розроблення національного стандарту щодо принципів, вимог та настанов стосовно обмінування інформацією щодо впливу діяльності людини на довкілля в сфері екологічного маркування: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004964. УДК 006.5:504.

6 с.

Розроблено національний стандарт ДСТУ ISO 14026:201_ (ISO 14026:2017, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0778/0219U000657

Розроблення національного стандарту щодо принципів та методів екологічного маркування типу I: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004965. УДК 006.5:504.

6 с.

Розроблено національний стандарт: ДСТУ ISO/FDIS 14024 (ISO/FDIS 14024, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0779/0219U000658

Розроблення національних стандартів щодо засобів вимірювання електричної енергії змінного струму: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004966. УДК 006.5:621.317.3.

6 с.

Розроблено національні стандарти: ДСТУ EN 62053-11 (EN 62053-11:2003, A1:2017, IDT), ДСТУ EN 62053-22 (EN 62053-22:2003, A1:2017, IDT), ДСТУ EN 62053-22 (EN 62053-22:2003, A1:2017, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0780/0219U000659

Розроблення національного стандарту щодо обладнання для вимірювання акустичних характеристик слухових апаратів у реальному часі: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004967. УДК 006.5:534.6.

6 с.

Розроблено національні стандарти ДСТУ EN 61669 (EN 61669:2016, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0781/0219U000660

Розроблення національного стандарту щодо управління якістю стосовно досягнення сталого успіху: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004969. УДК 006.5:658:562.

6 с.

Розроблено національний стандарт ДСТУ ISO/FDIS 9004 (ISO/FDIS 9004:2017, IDT) Робота передається за кордон за договірною ціною.

84.06.19.0782/0219U000661

Розроблення національного стандарту щодо конструкції та технічних характеристик обладнання для скрапленого нафтового газу автозаправних станцій: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004968. УДК 006.5:658.28.

6 с.

Розроблено національний стандарт ДСТУ EN 14678-1 (EN 14678-1:2013, IDT) Робота розповсюджується за договірною ціною.

84.06.19.0783/0219U000665

Розроблення національних стандартів щодо методів визначення повітряного акустичного шуму вентиляторів: Заключний звіт /Державне підприємство "Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем"; Керівник Сухенко Анатолій Сергійович. – ДР 0118U004977. УДК 006.5:534.6.

7 с.

Розроблено національні стандарти: ДСТУ EN 60704-2-8, ДСТУ EN 60704-2-9, ДСТУ EN 60704-2-11, ДСТУ EN 60704-2-13 Робота розповсюджується за договірною ціною.

87 ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

87.01 Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини

87.06.19.0784/0219U000097

Розробка методики застосування ортотрансформованих космічних знімків для оцінки стану навколишнього середовища: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Мілехін Петро Опанасович. – ДР 0118U005460. УДК 504:37.03.

164 с.

Розроблена методики застосування ортотрансформованих космічних знімків для оцінки впливів відповідних категорій об'єктів критичної інфраструктури України на стан природного середовища Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.06.19.0785/0219U000230

Опрацювання науково-методичних аспектів створення Єдиної державної системи контролю та обліку доз професійного опромінення в Україні: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Чумак Вадим Віталійович. – ДР 0116U003717. УДК 504.064.3:621.039.573:615.849.5:614.876 (477).

179 с.

Об'єкт дослідження: елементи інфраструктури контролю та обліку індивідуальних доз професійного опромінення (лабораторії та служби ІДК, бази даних, реєстри), методи контролю та обліку даних, процедури контролю якості, логістичні підходи та канали обміну даними. Мета: На основі аналізу поточного стану індивідуального дозиметричного контролю в Україні, практичних потреб у забезпеченні сучасного дозиметричного контролю професійного опромінення персоналу категорії А та вивчення загальноосвітюючих тенденцій розвитку у сфері радіаційного захисту та радіаційної безпеки, провести наукове узагальнення та створити підґрунтя для єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз професійного опромінення персоналу категорії А. Методи досліджень: аналітичні, інформаційно-статистичні. Результати: Розроблено науково-методичні та організаційні засади створення та функціонування в Україні Єдиної державної системи контролю та обліку індивідуальних доз опромінення персоналу категорії А та Національного (державного) реєстру доз професійного опромінення, які враховують вимоги діючого законодавства України та профільного законодавства Євросоюзу. Узагальнюючим документом є "Концепція створення і функціонування Єдиної системи контролю та обліку індивідуальних доз і Національного дозового реєстру в Україні". Концепцію було схвалено Експертною проблемною комісією "Радіаційна медицина" МОЗ та НАМН України, Експертно-координаційною радою з питань реалізації завдань та заходів Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки. За рішенням колегії Держатомрегулювання України прийнято як дорожню карту щодо подальших дій в розвитку системи індивідуального дозиметричного контролю професійного опромінення в Україні. Форми впровадження: Концепція створення і функціонування Єдиної системи контролю та обліку індивідуальних доз і Національного дозового реєстру в Україні; проект "Кваліфікаційних вимог до служб індивідуального дозиметричного контролю України"; веб-орієнтований програмний продукт "Каталог лабораторій та служб ІДК, що здійснюють дозиметричний контроль в Україні"; проект

методичних рекомендацій "Здійснення реєстрації, зберігання та обміну даними про дози індивідуального опромінення персоналу категорії А в Єдиній державній системі контролю та обліку індивідуальних доз України".

87.03 Теорія і методи вивчення охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів і екології людини

87.06.19.0786/0218U007984

Підготовка інформаційно-аналітичних оглядів про стан навколишнього природного середовища в Україні: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Бондар Олександр Іванович. – ДР 0116U007984. УДК 504:37.03.

80 с.

Підготовлено аналітичні матеріали для забезпечення органів виконавчої влади, науковців, громадськості інформацією про стан навколишнього природного середовища. Підготовлено проект Національної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2015 році, а також інформаційно-аналітичні огляди "Стан довкілля в Україні" за 2016 рік. Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.15 Забруднення середовища. Контроль забруднення

87.06.19.0787/0218U007848

Комплекс моделей для розрахунку атмосферних забруднень великого міста від регіональних до локальних масштабів: інтеграція в інформаційних системах підтримки рішень: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Ковалець Іван Васильович. – ДР 0118U006239. УДК 504.3.054: 614.71; 551.509.1/5.

58 с.

Мета проекту полягає у розробці інформаційної технології оперативного прогнозу та аналізу забруднення повітряного середовища міст України токсичними хімічними речовинами внаслідок важких техногенних аварій на підставі інтеграції розроблених у попередніх проектах різномасштабних математичних моделей атмосферної циркуляції та атмосферної дисперсії в умовах міст

87.06.19.0788/0219U000098

Дослідження антропогенних джерел електромагнітного випромінювання НЦУВКЗ та їх впливу на екосистеми: Заключний звіт /Державний заклад "Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління"; Керівник Мілехін Петро Опанасович. – ДР 0118U006675. УДК 504:37.03.

120 с.

Проведено дослідження спектрального характеру джерел електромагнітного випромінювання, що експлуатуються в Національному центрі управління та випробувань космічних засобів Робота розповсюджується за договірною ціною.

87.19 Забруднення й охорона вод суші, морів і океанів

87.06.19.0789/0218U007847

Дослідження процесів просторово-часової мінливості течій в морі Беллінгаузена та моделювання зон підйому та опускання вод

на шельфі моря: Заключний звіт /Інститут проблем математичних машин і систем НАН України; Керівник Мадерич Володимир Станіславович. – ДР 0118U007036. УДК 504.4.054; 504.4.06.

52 с.

Метою роботи є дослідження процесів просторово-часової мінливості течій в морі Беллінгаузена за допомогою чисельної гідродинамічної моделі з високою роздільною здатністю у межах шельфу моря Беллінгаузена та розрахунку зон підйому та опускання вод на шельфі для оцінки зон підвищеної біологічної продуктивності

87.24 Екологічні основи життєдіяльності населення

87.06.19.0790/0219U000701

Розробка інформаційної технології реабілітації людини: Заключний звіт /Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України; Керівник Котова Аліна Борисівна, Белов Володимир Михайлович. – ДР 0116U003124. УДК 504 75.05.001.05.

108 с.

Розроблена структура здоров'я особистості з урахуванням індивідуальних особливостей її психосоціального статусу, розлад якого призводить до появи різноманітних порушень здоров'я; розроблено інформаційну технологію експрес-діагностики здоров'я, що базується на неінвазивних діагностичних методиках; - розроблено алгоритм і комп'ютерну систему для оперативного контролю стану здоров'я людини з урахуванням психосоціальних особливостей особистості для підвищення ефективності використання прийомів реабілітації.

87.25 Вплив антропогенних змін навколишнього середовища на здоров'я і соціально-трудовий потенціал населення

87.06.19.0791/0219U000225

Розробка програми радіаційно-гігієнічного моніторингу для радіологічного захисту людини при радіаційних аваріях та актах ядерного тероризму: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Берковський Володимир Борисович. – ДР 0116U002476. УДК 621.039.586:343.326(049.2):504.064.3.

212 с.

Об'єкт дослідження: радіологічний моніторинг у випадках актів ядерного тероризму. Мета: розробка рекомендацій щодо моніторингу для радіологічного захисту людини при радіаційних аваріях та актах ядерного тероризму. Методи: інформаційно-аналітичні, дозиметричні. Результати: розроблено проект документа "Програма радіаційно гігієнічного моніторингу для радіологічного захисту людини при радіаційних аваріях та актах ядерного тероризму".

87.31 Заповідна справа. Природні території й акваторії, що охороняються

87.06.19.0792/0218U008022

Просторове моделювання та прогнозування антропогенного впливу на локальні геоеко-системи: Заключний звіт /Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України; Керівник Новохацька Наталя Анатоліївна. – ДР 0117U007410. УДК 502.4:528.004+528.8.

79 с.

Обґрунтовано підходи, методи та адаптовано математичні моделі просторового моделювання зони забруднення для подальшої оцінки та прогнозування антропогенного впливу на складові локальної геоекосистеми шляхом тематичного дешифрування космічних знімків і застосування інструментарію геоінформаційної системи. Синтезовано картографічні моделі просторового моделювання зони природної захищеності підземних вод та прогнозування підтоплення території Дністровського каньйону. Обґрунтовано рекомендації для ефективного управління природокористуванням та екологічною безпекою на досліджуваній території.

87.33 Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека

87.06.19.0793/0419U001254

Перебинос Альона Ростиславівна. Екологічний моніторинг при мікопошкодженні дерев'яних споруд: Дис... к.т.н. /Київський національний університет будівництва і архітектури. – Захищена 17.04.2019.

УДК 504.064:624.011.1.

156 с.: 13 табл., 38 іл. – Бібліогр.: 132 назви.

Об'єкт дослідження – мікологічні пошкодження дерев'яних матеріалів та конструкцій. Предмет досліджень - система екомоніторингу для оцінки та рекомендацій щодо захисту дерев'яних матеріалів та споруд від впливу мікологічних об'єктів. Мета роботи - організація ведення екомоніторингу для виявлення руйнування дерев'яних конструкцій мікологічними деструкторами для запобігання виникнення небезпеки для здоров'я людини. Методи дослідження: методика відбору фрагментів; седиментаційний метод (метод Коха); методи трансмісійної світлової мікроскопії; принцип "дерева прийняття рішень"; методи математичного аналізу. Наукова новизна одержаних результатів: визначено видовий спектр чинників мікологічної деструкції дерев'яних споруд з відібраних проб, внаслідок чого виявлено 32 видів грибів, з яких 12 видів представляють небезпеку для дерев'яних будівельних матеріалів, а 6 з них є потенційно небезпечними видами для здоров'я людини; розроблено рекомендації щодо превентивних заходів по запобіганню та контролю розвитку небезпечних для людей та будівель мікодеструкторів; побудовано іконографічну модель "дерева подій" за чинниками, що впливають на розвиток мікопошкодження, з метою консолідації інформації про мікодеструкцію для спеціалістів різних галузей для ефективного та своєчасного попередження виникнення "синдрому хвороб будівлі"; узагальнено та розширено наукові підходи, які надають необхідну інформацію для своєчасного захисту дерев'яних конструкцій від шкодочинного впливу мікооб'єктів у вигляді алгоритму проведення екомоніторингу при мікопошкодженні дерев'яних конструктивних елементів.

87.06.19.0794/0219U000228

Вивчити складові якості життя та фактори екологічного моніторингу, що впливають на формування здоров'я населення зони спостереження атомної електростанції: Заключний звіт /Державна установа "Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України"; Керівник Прилипко Валентина Антонівна, Петриченко Олександр Олександрович. – ДР 0116U002479. УДК 612.013+504.064.3:347.426.6.

162 с.

Об'єкт дослідження - якість життя населення зони спостереження (ЗС) АЕС. Мета роботи - науково обґрунтувати пропозиції щодо оптимізації якості життя населення ЗС АЕС на основі вивчення її складових та даних екологічного

моніторингу. Методи дослідження: соціологічні; соціально-гігієнічні; психодіагностичні, методи одномірного статистичного аналізу. Робота присвячена вивченню якості життя населення ЗС Рівненської АЕС в динаміці. Проведені розрахунки та порівняльний аналіз інтегральних показників соціального благополуччя за даними соціологічного опитування та офіційної статистики населення ЗС та населення України за сферами життя. Визначена значимість компенсацій соціально-економічного ризику для населення ЗС та міра повноти їх надання. Визначено рівень соціально-психологічної напруги населення за даними психодіагностичного тестування та встановлено зв'язки між добробутом та показниками тривожності, соматизації, соціальної дисфункції. Проведена оцінка навколишнього середовища за показниками забруднюючих речовин і радіонуклідів при викидах в атмосферне повітря та скидах до поверхневих водойм промисловими та господарчими об'єктами ЗС, ВП "РАЕС". Вивчено ресурсний медичний потенціал медичних закладів ЗС та проведено аналіз захворюваності дорослого населення та дітей віком 0-17 років за даними офіційної статистики в динаміці 2011-2016 рр. На основі отриманих результатів досліджень та висновків науково обґрунтовано заходи з оптимізації складових якості життя та соціально-економічної компенсації ризиків для населення зони спостереження АЕС. Галузі використання: радіаційна медицина, охорона здоров'я, профілактична медицина, соціологія, психологія, атомна енергетика.

87.51 Охорона навколишнього середовища і природних ресурсів в окремих регіонах і країнах

87.06.19.0795/0219U000252

Розробка технології мінімізації проникнення техногенного тритію у водне середовище: Заключний звіт /Інститут ядерних досліджень НАН України; Керівник Коваленко Олександр Васильович. – ДР 0116U007363. УДК 539.1.09, 504.054.

118 с.

Звіт про НДР: 118 с., 20 рис., 18 табл., 45 джерел. Об'єкт дослідження - міграція тритію у оточуючому середовищі. Метою наукових досліджень - визначення шляхів унебезпечення міграції техногенного тритію у водних об'єктах. Актуальність і важливість роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані для створення принципово нових технологій зв'язування техногенного тритію у воді, що дозволять створювати якісні бар'єри до проникнення техногенного тритію з проблемних зон у навколишнє середовище. Метод дослідження - теоретичні розрахунки та експериментальні дослідження. Побудовані базові моделі міграції тритію між різними просторами оточуючого середовища, у водонасиченому ґрунті, а також представлена інформаційна модель цих процесів. Виявлені особливості акумулювання тритію в органічній сировині рослин, які утримують молочний сік. Розроблений спосіб опису території, що забруднена тритієм, на основі якого представлена перша версія комп'ютерної програми "Випадкова точка" (Random point). Отримані дані експериментальних досліджень ізотопного обміну між тритійованою водою (НТО) та природними мінералами. Обрані техніка і технологія для можливої реалізації пристрою для донесення адсорбенту рівномірно на поверхню відкритої водойми, що забруднена тритієм. Отримані дані експериментальних досліджень ізотопного обміну між НТО та термічно обробленими природними мінералами при $T=105\text{ C}$ і $T=500\text{ C}$ в умовах закритої експериментальної системи. За підсумками НДР опубліковано 13 статей, зроблено 11 доповідей на конференціях, отримано 2 патенти на винахід і 5 патентів на корисні моделі, отримано 1 свідо-

цтво про авторське право на програмний продукт, опубліковані деякі результати робіт в 2-х колективних монографіях, які були видані за результатами проведених конференцій. Результати НДР можуть бути використані - науковцями та інженерами, що займаються розробками нових технологій зменшення проникнення техногенного тритію з проблемних зон у навколишнє середовище. Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження - результати теоретичних та експериментальних досліджень можуть стати фундаментальною основою для створення технологій зв'язування тритію у водному середовищі та створення бар'єру до проникнення тритію із забруднених відкритих водойм до ґрунтових вод. Галузь застосування - Ядерна фізика та енергетика. Робота розповсюджується за договірною ціною.

89 КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

89.17 Планування і здійснення запусків космічних апаратів і штучних небесних тіл

89.06.19.0796/0219U000175

Конструктивна схема з вибраними параметрами аеродинамічної системи відведення космічних апаратів розробки ДП КБ "Південне" з орбіти: Заключний звіт /Інститут технічної механіки Національної академії наук України і Державного космічного агентства України; Керівник Алпатов Анатолій Петрович. – ДР 0118U002180. УДК 629.783.

178 с.

Мета роботи - розробка конструктивної схеми та вибір параметрів аеродинамічної системи відведення космічних апаратів розробки ДП "КБ "Південне" з орбіти. Об'єкт дослідження - аеродинамічна система відведення космічних апаратів з орбіти. Методи дослідження - системний аналіз, методи механіки космічного польоту, математичне моделювання задач проектування. В результаті аналізу аеродинамічних систем відведення визначено, що найбільш активно розробляються висувні системи з жорстким каркасом, для зменшення впливу фрагментів космічного сміття. Розроблено математичну модель визначення параметрів функціонування аеродинамічної системи відведення космічних апаратів з орбіти, яка дозволяє визначати проектні раціональні параметри системи за вибраним критерієм. Розроблено конструктивну схему аеродинамічної системи відведення космічного апарату "Січ-2-1" розробки ДП "КБ "Південне" з орбіти. Визначено параметри і межі ефективного застосування конструктивної схеми аеродинамічної системи відведення космічних апаратів розробки ДП "КБ "Південне" з орбіти, що показало ефективність використання аеродинамічних систем відведення на висотах до 800 км. Робота передається за кордон за договірною ціною.

89.29 Використання космічних систем для зв'язку і навігації

89.06.19.0797/0219U000709

Розробка макету системи місцевизначення об'єктів з використанням диференційної коригувальної інформації СКНЗУ на базі мобільних пристроїв з операційною системою Android: Заключний звіт /Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; Керівник Міночкін Дмитро Анатолійович. – ДР 0118U005455. УДК 629.783:527.

145 с.

Для дослідження можливості використання диференційних поправок в ОС Android проаналізовано, які дані використовуються під час розрахунку місцезнаходження користувача GNSS і розглянуто наявність можливості їх отрима-

ння в додатку Android. Проведено аналіз різних архітектур мобільних додатків з метою з'ясувати, яка архітектура краще підходить для реалізації поставленої задачі наукового дослідження. Для досягнення мети було проаналізовано різні методи оцінки архітектури та обрано метод АТАМ. Після вибору методу аналізу були вибрані три основні фактори, що впливають на якість: тестованість, модифікованість та продуктивність. Для кожного фактору встановлено та проаналізовано критерії, за допомогою яких можна провести оцінювання. Створено макету системи місцевизначення об'єктів з використанням диференційної коригувальної інформації СКНЗУ на базі мобільних пристроїв з операційною системою Android на базі мобільного пристрою Huawei Honor 8.

89.53 Геофізичні дослідження космічними засобами

89.06.19.0798/0219U000050

Створення низькочастотних радіоастрономічних елементів і систем для досліджень об'єктів Всесвіту з поверхні Місяця. Етап 1: Аналіз, моделювання та тестування компонентів і в цілому активного антенного елемента місячного радіотелескопу: Заключний звіт /Радіоастрономічний інститут Національної академії наук України; Керівник Станіславський Олександр Олександрович. – ДР 0118U000564. УДК 621.396.67; 523.3; 523.9; 524.

18 с.

З метою створення радіоастрономічних елементів і систем для низькочастотних досліджень радіовипромінювання Сонця, міжпланетного середовища, планет, пульсарів, залишків спалахів наднових та інше на зворотному боці поверхні Місяця разом з найбільшими в світі модернізованими низькочастотними українськими радіотелескопами УТР-2, УРАН, ГУРТ, а також з космічними місяцями СТЕРЕО, ВИНД, Джуно і Солар Орбітер, були виконані числові розрахунки параметрів хрестоподібного антенного диполя для місячного радіотелескопу. Встановлено, що збільшення розмірів диполя помітно покращує більшість параметрів цієї активної антени, в тому числі його чутливість у радіоспостереженнях Всесвіту в смузі частот 1-40 МГц. За допомогою наземних спостережень поблизу частоти іоносферного відсічення показана ефективність майбутніх сонячних спостережень подібним радіоастрономічним інструментом на зворотному боці Місяця. Встановлені типи сонячні сплесків, які очікується спостерігати нижче 10 МГц за допомогою місячної обсерваторії.

89.57 Дослідження Землі з космосу

89.06.19.0799/0219U000019

Теплове мікрокартування міської території за результатами аналізу довготривалих часових серій інфрачервоних супутникових зображень: Заключний звіт /Державна установа "Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі" Інституту геологічних наук Національної академії наук України; Керівник Пестова Ірина Олександрівна. – ДР 0117U001721. УДК 528.831.4/.5:528.94(-21).

75 с.

Звіт про НДР: 75 с., 21 рис., 8 таблиць, 9 додатків, 50 посилань на літературні джерела. Мета роботи - покращення оцінки теплового режиму міста в умовах кліматичних змін за допомогою інфрачервоного супутникового знімання. Робота виконана згідно з постанови Президії НАН України від 14.06.2017 № 178 "Про результати конкурсу проектів науково-дослідних робіт молодих учених НАН України

у 2017 р.". У звіті представлено основні наукові результати, отримані в рамках виконання проекту у 2017-2018 роках. У першому розділі описані умови формування міських "островів тепла", особливості мікрокліматичних умов міського середовища та фактори, що впливають на їх формування. В другому розділі наведено теоретичні основи розрахунку температури та коефіцієнтів теплового випромінювання різних типів земного покриття за матеріалами супутникового знімання та алгоритми їх отримання. В третьому розділі описана практична реалізація методики на основі сумісної обробки даних Landsat-8 та Sentinel-2 та виконання польових робіт по вимірюванню термодинамічних параметрів різних типів поверхонь. В четвертому розділі описано виконання обробки часової серії зображень температур для м. Києва за період 1985-2018 рр. В п'ятому розділі наведе-

ний аналіз отриманих результатів. Наведено формули для розрахунку коефіцієнта теплового випромінювання за матеріалами польових вимірювань та аналіз отриманих результатів. В шостому розділі розглянуто рекомендації щодо оцінки стану та планування розвитку міських територій. Приклад польових журналів підсупутникових вимірювань температури земних покривів наведено в додатках. Суб'єкти використання проекту - результати роботи можуть бути використані організаціями по захисту навколишнього середовища та розвитку зелених насаджень міста, а також міськими державними адміністраціями для прийняття управлінських рішень при функціональному плануванні розвитку міських територій. Створений метод реалізований алгоритмічно та програмно.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Андрюшкова Наталя Григорівна	0579	Майструк Едуард Васильович	0158
Анохіна Тетяна Олександрівна	0125	Марценюк Вадим Миколайович	0253
Антоненко Анна Миколаївна	0664	Мельник Ірина Миколаївна	0567
Бабарикіна Надія Анатоліївна	0071	Мельник Марія Богданівна	0052
Бажура Тетяна Анатоліївна	0123	Мельник Ярослав Ярославович	0051
Бакурідзе-Маніна Вікторія Борисівна	0699	Микитюк Микола Андрійович	0065
Банузаде Сахрагард Саїд	0306	Микуляк Ольга Василівна	0119
Бикова Марія Дмитрівна	0295	Мирончук Галина Леонідівна	0157
Бистров Антон Євгенович	0113	Мондич Оксана Валентинівна	0099
Бобошко Олександр Андрійович	0365	Мороз Ольга Григорівна	0144
Богачова Ольга Сергіївна	0695	Мусієнко Андрій Миколайович	0582
Бондар Наталія Василівна	0095	Мухіна Людмила Михайлівна	0114
Боряк Оксана Володимирівна	0094	Німенький Максим Вадимович	0605
Бузиновський Артур Борисович	0580	Новіцький Роман Олександрович	0252
Бур'яноватий Олександр Миколайович	0701	Озаровська Анастасія Вікторівна	0734
Ван Чжаохуй	0724	Олійник Володимир Вікторович	0730
Васильєва Ольга Олександрівна	0118	Орлова Юлія Валентинівна	0116
Вергун Андрій Романович	0590	Педченко Олена Василівна	0127
Вихтюк Тарас Ігорович	0599	Перебинос Альона Ростиславівна	0793
Воронов Вячеслав Тарієлович	0688	Позднишев Євген В'ячеславович	0111
Гаврищук Юрій Миколайович	0272	Помогайбо Катерина Георгіївна	0694
Генкін Антон Олександрович	0131	Пономаренко Віталій Валерійович	0128
Годзь Наталія Борисівна	0001	Поченчук Галина Михайлівна	0022
Голубицька Надія Олександрівна	0100	Пришляк Сергій Петрович	0258
Готь Софія-Роксолана Ростиславівна	0597	Прокопович Євген Володимирович	0602
Грбар Наталія Сергіївна	0729	П'ятночка Володимир Іванович	0588
Гуменюк Алла Володимирівна	0581	Рабченюк Олена Олександрівна	0254
Гусаченко Оксана Петрівна	0101	Рашківська Інна Олександрівна	0276
Дарій Олександр Семенович	0604	Рогач Юлія Іванівна	0120
Дзензелюк Дмитро Олексійович	0104	Рускуліс Ллія Володимирівна	0098
Дука Олег Анатолійович	0109	Савченко Сергій Ігорович	0591
Дяченко Ольга Вікторівна	0072	Савчук Олена Сергіївна	0160
Жердьова Надія Миколаївна	0587	Садова Ольга Романівна	0594
Жихарева Олена Олександрівна	0115	Сиволап Дмитро Віталійович	0592
Зайцев Вячеслав Володимирович	0666	Сиволапенко Тетяна Леонідівна	0727
Закордонець Роман Михайлович	0603	Сілявіна Юлія Сергіївна	0096
Івченко Оксана Миколаївна	0702	Скоробогатов Андрій Миколайович	0271
Ільчанинова Наталія Іванівна	0735	Славінська Марина Сергіївна	0117
Ільчишин Степан Михайлович	0033	Соколовський Олег Леонідович	0136
Ісмайлова Марія Сергіївна	0722	Спектор Ольга Михайлівна	0069
Камінська Марина Олександрівна	0121	Сталінська Галина Дмитрівна	0726
Камуть Наталія Василівна	0593	Столярчук Олеся Анатоліївна	0110
Карлов Тимофій Володимирович	0732	Ся Цзін	0102
Кидонь Вікторія Володимирівна	0703	Ткачук Іван Георгійович	0159
Клименюк Володимир Петрович	0692	Трубка Ірина Олександрівна	0589
Коминар Назар Михайлович	0066	Туркевич Марта Олександрівна	0583
Кондратюк Микола Васильович	0665	Усенко Тетяна Вікторівна	0277
Костура Вікторія Любомирівна	0598	Федоров Гліб Омелянович	0733
Кохан Наталя Михайлівна	0725	Хитько Майя Миколаївна	0731
Круть Олена Володимирівна	0122	Цимбалюк Руслан Степанович	0595
Куценко Антон Олегович	0596	Цяо Шубей	0723
Лашкул Ольга Сергіївна	0600	Чемеринська Дзвіна Іванівна	0112
Лобас Михайло Віталійович	0693	Шарипанов Антон Веніамінович	0145
Локшина Юлія В'ячеславівна	0070	Шклянка Інга Володимирівна	0601
Луцик Святослав Олександрович	0273	Юань Кай	0103
Мазаракі Наталія Анатоліївна	0050	Юр'єва Ольга Олександрівна	0659
		Явнюк Андріан Андріанович	0257

ЗМІСТ

00/26 СУСПІЛЬНІ НАУКИ	3
02 ФІЛОСОФІЯ	3
02.31 Філософія і методологія науки	3
02.41 Соціальна філософія	3
03 ІСТОРІЯ, ІСТОРИЧНІ НАУКИ	3
03.41 Археологія	3
03.81 Допоміжні історичні дисципліни	3
04 СОЦІОЛОГІЯ	4
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси	4
04.61 Соціологія особистості і поведінки	5
05 ДЕМОГРАФІЯ	6
05.07 Теорія і методологія демографічної науки	6
05.11 Загальні проблеми народонаселення	6
06 ЕКОНОМІКА, ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ	7
06.01 Загальні питання економічних наук	7
06.03 Економічні теорії	7
06.35 Наука управління економікою. Обліково-економічні науки	7
06.51 Світова економіка. Міжнародні економічні відносини	8
06.54 Продуктивні сили і науково-технічний прогрес	8
06.56 Суспільно-економічна структура	9
06.58 Відтворювальна структура економіки. Нагромадження і споживання. Добробут	9
06.61 Територіальна структура економіки. Просторова (регіональна) економіка	9
06.71 Галузева структура економіки. Галузеві і спеціальні економічні науки	10
06.73 Фінансова наука. Грошові та податкові теорії. Кредитно-фінансові інститути	10
06.75 Економічні проблеми організації і управління економікою країни	10
06.77 Економіка праці. Трудові ресурси	11
06.81 Економіка й організація підприємства. Управління підприємством	11
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	12
10.01 Загальні питання	12
10.07 Загальна теорія держави і права	13
10.15 Державне (конституційне) право і управління	13
10.17 Адміністративне право	15
10.27 Цивільне право	15
10.51 Аграрне право	15
10.87 Міжнародне право	16
11 ПОЛІТИКА, ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	16
11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика	16
12 НАУКОЗНАВСТВО	18
12.21 Наука і суспільство. Соціологія науки	18
12.81 Міжнародне співробітництво в науці	18
13 КУЛЬТУРА	18
13.07 Теорія, методологія і філософія культури	18
13.11 Культура в сучасному світі	18
13.19 Культура окремих країн і народів	18
13.41 Бібліографія. Бібліографознавство	18
13.51 Музейна справа. Музеезнавство	18
13.71 Архівна справа. Архівознавство	19
14 НАРОДНА ОСВІТА, ПЕДАГОГІКА	19
14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки	19
14.09 Історія народної освіти і педагогіки. Персоналія	20
14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи	21
14.29 Спеціальні школи. Дефектологія	21
14.31 Професійно-технічна освіта. Педагогіка фахової школи	22
14.35 Вища освіта. Педагогіка вищої школи	22
14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта	25

15	ПСИХОЛОГІЯ	25
15.31	Психологія розвитку. Вікова психологія	25
15.41	Соціальна психологія	25
15.81	Прикладна психологія	26
16	МОВОЗНАВСТВО	26
16.21	Загальне мовознавство	26
16.31	Прикладне мовознавство	28
17	ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ	29
17.01	Загальні питання літературознавства	29
17.09	Історія літератури	29
18	МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	29
18.31	Образотворче мистецтво	29
18.41	Музика. Музикознавство	30
18.71	Народне мистецтво	30
19	МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	30
19.21	Масова комунікація	30
20	ІНФОРМАТИКА	31
20.51	Інформаційне обслуговування	31
20.53	Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів	31
21	РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ	31
21.31	Філософія і релігія	31
26	КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬНИХ НАУК	31
26.11	Глобальні проблеми	31
27/43	ПРИРОДНИЧІ І ТОЧНІ НАУКИ	32
27	МАТЕМАТИКА	32
27.23	Математичний аналіз	32
27.31	Диференціальні рівняння з частинними похідними	32
27.37	Варіаційне обчислення і математична теорія оптимального керування	32
28	КІБЕРНЕТИКА	32
28.15	Теорія систем автоматичного керування	32
28.17	Теорія моделювання	33
28.21	Теорія інформації	33
28.23	Штучний інтелект	33
28.29	Системний аналіз	34
29	ФІЗИКА	35
29.03	Загальні проблеми фізичного експерименту	35
29.05	Фізика елементарних часток	35
29.15	Ядерна фізика	35
29.17	Фізика газів і рідин. Термодинаміка і статистична фізика	36
29.19	Фізика твердих тіл	36
29.27	Фізика плазми	39
29.29	Фізика атома і молекули	39
29.31	Оптика	40
29.35	Радіофізика. Фізичні основи електроніки	40
29.37	Акустика	40
30	МЕХАНІКА	40
30.15	Загальна механіка	40
30.17	Механіка рідини і газу	41
30.19	Механіка деформованого твердого тіла	41
31	ХІМІЯ	42
31.15	Фізична хімія	42
31.17	Неорганічна хімія. Комплексні сполуки	45
31.19	Аналітична хімія	46
31.21	Органічна хімія	46
31.23	Біоорганічна хімія. Природні органічні сполуки і їхні синтетичні аналоги	48
31.25	Хімія високомолекулярних сполук	48
31.27	Біологічна хімія	50
34	БІОЛОГІЯ	51
34.05	Методи й устаткування для біологічних досліджень	51
34.15	Молекулярна біологія	51
34.17	Біофізика	51
34.19	Цитологія	52
34.27	Мікробіологія	53
34.29	Ботаніка	54
34.31	Фізіологія рослин	55
34.33	Зоологія	55
34.35	Екологія	57
34.39	Фізіологія людини і тварин	58

34.41	Морфологія людини і тварин	59
34.43	Імунологія	60
34.45	Фармакологія	60
34.47	Токсикологія	60
34.49	Радіаційна біологія	61
36	ГЕОДЕЗІЯ. КАРТОГРАФІЯ	61
36.01	Загальні питання геодезії і картографії	61
37	ГЕОФІЗИКА	61
37.01	Загальні питання геофізики	61
37.15	Геомagnetизм і високі шари атмосфери	62
37.21	Метеорологія	62
37.35	Прикладна геофізика	63
38	ГЕОЛОГІЯ	63
38.19	Геолого-геофізичні дослідження глибинної будови Землі	63
38.35	Мінералогія	63
38.49	Геологія рудних корисних копалин	64
38.53	Геологія родовищ нафти, газу і конденсатів	64
38.63	Інженерна геологія	64
39	ГЕОГРАФІЯ	65
39.21	Економічна і соціальна географія	65
41	АСТРОНОМІЯ	65
41.01	Загальні питання астрономії	65
41.03	Теоретична астрономія. Небесна механіка	66
41.19	Сонячна система	66
41.51	Обсерваторії. Інструменти, прилади і методи астрономічних спостережень	66
44/81	ТЕХНІЧНІ І ПРИКЛАДНІ НАУКИ. ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ	67
44	ЕНЕРГЕТИКА	67
44.01	Загальні питання енергетики	67
44.09	Енергоресурси. Енергетичний баланс	67
44.29	Електроенергетика	67
44.31	Теплоенергетика. Теплотехніка	68
44.33	Атомна енергетика	68
44.35	Гідроенергетика	69
44.37	Геліоенергетика	69
44.39	Вітроенергетика	69
45	ЕЛЕКТРОТЕХНІКА	70
45.03	Теоретична електротехніка	70
45.09	Електротехнічні матеріали	70
45.37	Силова перетворювальна техніка	70
45.53	Електротехнічне устаткування спеціального призначення	70
47	ЕЛЕКТРОНІКА. РАДІОТЕХНІКА	70
47.01	Загальні питання електроніки і радіотехніки	70
47.14	Проектування і конструювання електронних приладів і радіоелектронної апаратури	71
47.31	Прискорювачі заряджених частинок і плазми	71
47.35	Квантова електроніка	71
47.49	Радіолокація. Радіонавігація. Радіокерування	71
47.51	Телевізійна техніка	72
47.57	Інфрачервона техніка	72
49	ЗВ'ЯЗОК	73
49.03	Теорія зв'язку	73
49.43	Радіозв'язок і радіомовлення	73
50	АВТОМАТИКА І ТЕЛЕМЕХАНІКА. ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА	73
50.05	Теоретичні основи програмування	73
50.07	Теоретичні основи обчислювальної техніки	73
50.11	Запам'ятовуючі пристрої	74
50.37	Обчислювальні центри (ОЦ)	74
50.39	Обчислювальні мережі (ОМ)	75
50.41	Програмне забезпечення обчислювальних машин, комплексів і мереж	75
50.43	Системи автоматичного керування, регулювання і контролю	75
50.47	Автоматизовані системи керування технологічними процесами	76
50.49	Автоматизовані системи організаційного керування	76
52	ГІРНИЧА СПРАВА	76
52.01	Загальні питання гірничої справи	76
52.13	Техніка і технологія розробки родовищ твердих корисних копалин	77
52.45	Збагачення корисних копалин	77
53	МЕТАЛУРГІЯ	78
53.07	Металургійна теплотехніка	78
53.31	Виробництво чорних металів і сплавів	78

53.37	Виробництво кольорових металів і сплавів	78
53.47	Виробництво труб	79
55	ТЕХНОЛОГІЯ. МАШИНОБУДУВАННЯ	79
55.09	Машинобудівні матеріали	79
55.19	Різання матеріалів	79
55.23	Виробництво виробів із порошкових матеріалів	80
55.29	Верстатобудування	80
55.42	Двигунобудування	80
55.43	Автомобілебудування	81
55.63	Машинобудування для харчової промисловості	81
58	ЯДЕРНА ТЕХНІКА	82
58.01	Загальні питання ядерної техніки	82
58.35	Дія випромінювань і захист від них	82
59	ПРИЛАДОБУДУВАННЯ	82
59.01	Загальні питання приладобудування	82
59.37	Прилади для теплотехнічних і теплофізичних вимірювань	82
59.43	Прилади для вимірювання іонізуючих випромінювань	83
61	ХІМІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ. ХІМІЧНА ПРОМИСЛОВІСТЬ	83
61.13	Процеси й апарати хімічної технології	83
61.35	Технологія виробництва силікатних матеріалів	83
61.43	Технологія вибухових речовин і засобів хімічного захисту	84
61.51	Технологія переробки нафти і газу	84
61.53	Технологія переробки твердих паливних копалин	84
61.71	Технологія виробництва продуктів побутової хімії	84
62	БІОТЕХНОЛОГІЯ	85
62.13	Біотехнологічні процеси й апарати	85
62.37	Прикладна генетична інженерія	85
62.99	Інші проблеми біотехнології	85
64	ЛЕГКА ПРОМИСЛОВІСТЬ	85
64.01	Загальні питання легкої промисловості	85
64.29	Текстильна промисловість	86
64.33	Швейна промисловість	86
65	ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ	87
65.01	Загальні питання харчової промисловості	87
65.33	Хлібопекарська і макаронна промисловість	87
65.37	Цукрова промисловість	88
65.43	Пивоварна промисловість	88
65.45	Спиртова промисловість	88
65.59	М'ясна і птахопереробна промисловість	88
67	БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА	89
67.01	Загальні питання будівництва	89
67.25	Районне планування. Містобудування	89
68	СІЛЬСЬКЕ І ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО	89
68.01	Загальні питання сільського господарства	89
68.05	Грунтознавство	91
68.29	Землеробство	92
68.31	Сільськогосподарська меліорація	97
68.33	Агрохімія	97
68.35	Рослинництво	98
68.37	Захист сільськогосподарських рослин	109
68.39	Тваринництво	111
68.41	Ветеринарія	116
68.43	Заготівля продукції сільського господарства	118
68.85	Механізація й електрифікація сільського господарства	118
69	РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО	119
69.01	Загальні питання рибного господарства	119
70	ВОДНЕ ГОСПОДАРСТВО	119
70.17	Водогосподарське будівництво. Гідротехнічні і гидромеліоративні споруди	119
71	ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ. ТУРИСТСЬКО-ЕКСКАРСІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	120
71.01	Загальні питання внутрішньої торгівлі	120
73	ТРАНСПОРТ	120
73.31	Автомобільний транспорт	120
73.34	Водний транспорт	120
75	ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО. ДОМОВЕДЕННЯ. ПОБУТОВЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ	121
75.31	Комунальне господарство	121
76	МЕДИЦИНА І ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	121
76.01	Загальні питання медицини й охорони здоров'я	121
76.03	Медико-біологічні дисципліни	121

76.09	Медичні матеріали, засоби і вироби	123
76.13	Медична техніка	124
76.29	Клінічна медицина	124
76.31	Клінічна фармакологія. Фармація	146
76.33	Гігієна й епідеміологія	148
76.35	Інші галузі медицини й охорони здоров'я	151
76.75	Соціальна гігієна. Організація й управління охороною здоров'я	152
77	ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ	153
77.01	Загальні питання фізичної культури і спорту	153
77.03	Теорія фізичної культури і спорту	153
77.29	Методичні основи видів спорту	154
78	ВІЙСЬКОВА СПРАВА	155
78.01	Загальні питання військової справи	155
78.03	Вчення про війну й армію	155
78.19	Воєнна наука	155
78.25	Озброєння і Воєнна техніка	156
78.27	Збройні сили	157
81	ЗАГАЛЬНІ Й КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНИХ І ПРИКЛАДНИХ НАУК ТА ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ	157
81.09	Матеріалознавство	157
81.29	Вакуумна техніка	157
81.79	Кадри	157
81.81	Контроль і управління якістю	158
81.92	Пожежна безпека	158
81.95	Технічна естетика. Ергономіка	158
82/90	ЗАГАЛЬНОГАЛУЗЕВІ І КОМПЛЕКСНІ ПРОБЛЕМИ (МІЖГАЛУЗЕВІ ПРОБЛЕМИ)	159
82	ОРГАНІЗАЦІЯ Й УПРАВЛІННЯ	159
82.01	Загальні питання організації й управління	159
82.05	Загальна теорія організації й управління	160
82.13	Організація й управління державою. Адміністративне управління	160
82.15	Організація управління економікою	162
84	СТАНДАРТИЗАЦІЯ	163
84.01	Загальні питання стандартизації	163
87	ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ	170
87.01	Загальні питання охорони навколишнього середовища й екології людини	170
87.03	Теорія і методи вивчення охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів і екології людини	171
87.15	Забруднення середовища. Контроль забруднення	171
87.19	Забруднення й охорона вод суші, морів і океанів	171
87.24	Екологічні основи життєдіяльності населення	171
87.25	Вплив антропогенних змін навколишнього середовища на здоров'я і соціально-трудова потенціал населення	171
87.31	Заповідна справа. Природні території й акваторії, що охороняються	171
87.33	Стихійні лиха і катастрофи антропогенного походження. Екологічна безпека	172
87.51	Охорона навколишнього середовища і природних ресурсів в окремих регіонах і країнах	172
89	КОСМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	173
89.17	Планування і здійснення запусків космічних апаратів і штучних небесних тіл	173
89.29	Використання космічних систем для зв'язку і навігації	173
89.53	Геофізичні дослідження космічними засобами	173
89.57	Дослідження Землі з космосу	173
	АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК	175